

בְּעֹזֶרֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ

התורה היא לא סתם חכמה.
היא דרך חיים.
לכן לא מספיק רק ללמוד אותה
אלא צריך לחיות אותה
ולהכניס אותה לכל פרט קטן בחיינו.

מהפרשה לחיינו

על חומש ויקרא

הדברים הקטנים שאפשר ללמוד מפרשת השבוע
ולהכניס לחיינו.

ראובן (רוני) פיזנטי
מהדורה שניה, התשע"ח

מותר לצלם ולהפיץ לזיכוי הרבים

אמונה
www.faitn.co.il

הסכמת הראשון לציון הרב יצחק יוסף שליט"א

Yitzhak Yosef
The Rishon Lezion Chief Rabbi Of Israel
President of The Great Rabbinical Court

יצחק יוסף
הראשון לציון הרב הראשי לישראל
ונשיא בית הדין הרבני הגדול

כס"ד, י"ט חשוון תשע"ח, 4-194/ע"ח

דברי ברכה

הובא לפני גליונות הספר החשוב "מהפרשה לחיינו", חיזוק בעניני אמונה, שחיבר וערך האברך הנעלה, שוקד באהלה של תורה, משנתו סדורה וערוכה, עמו עוז ותושיה, יראתו קודמת לחכמתו, שמן תורק שמו, כבוד שם תפארתו, הרה"ג ראובן פיננטי שליט"א.

הנה המחבר יגע וטרח לדלות מכל פרשה ופרשה דרך חיים כיצד לנהוג, ובחכמה נבונה מצא לקחים נפלאים שאפשר ללמוד מתוך הפרשה, לחיות חיי תורה ויראה, ובפרט בענין האמונה ובטחון. וראיתי את אשר עשה בעטו עט סופר מהיר, והרחיב כיד ה' הטובה עצות וחידושים מדברי התלמוד והמדרשים, ומרבותינו ראשונים ואחרונים מה שכתבו בענין זה, והוסיף משלו ממה שחננו ה' יתברך, שבהם יוכל לעבוד עבודת הקודש, עבודה תמה וטהורה, מבלי שום פניה כלל ועיקר, והכל הוא לעשות נחת רוח לבוראנו, ולהשלים תיקון נפשנו בבוראנו לעולם הזה, וערך הכל כטוב טעם ודעת דבר דבור על אופניו, תפוחי זהב במשכיות כסף, כלשון צחה וברורה ובעזר ה' יהיה זה לתועלת וחיזוק בענין חשוב זה, ולזיכוי הרבים, ולפעלא טבא אמינא, איישר חיליה לאורייתא.

והנה במדרש (רבה פר' לט ס"א), אמר ר' יצחק משל לאחד שהיה עובר ממקום למקום וראה בירה דולקת אמר, אפשר שבירה זו בלא מנהיג וכו'. ע"ש. והביאור הפשוט הוא, שאברהם אבינו ראה עולם שצועק אנכי ה' אלוקיך, ומוזה הבין שיש בורא לעולם. כי א"א אחרת. מי יצר את הטבע הנפלא. אמונה פירושה בדבר שאתה לא רואה בחוש, אבל אתה מתבונן ומאמין. והרי מתוך העולם רואים את הקב"ה. מתוך התפוח, השלחן, וכו', והרי בגדר ידיעה ולא אמונה.

ובאמת שיש אמונה ויש ידיעה. ידיעה נאמרת על דבר הנראה ונתפס, אמונה נאמרת על דבר שלא רואי ולא נתפס, דבר שלמעלה מהשגתינו. רואים מציאות הבורא מתוך העוה"ז, זה בגדר ידיעה, אני יודע שעץ זה נעשה בכח עליון, סוגי הפירות במראה ובטעם כל זה אני יודע שזה מכח עליון שטבע כן בטבע. אמנם לא ראיתי, אבל זו ידיעה. ולכך צריך אמונה.

הסמ"ג (מ"ט א), כותב, מצות עשה להאמין כי אותו שנתן לנו את התורה בהר סיני, על ידי משה רבינו, הוא ה' אלוקינו שהוציאנו ממצרים, וזהו מה שאמר בשעה שנתן את התורה (שמות כ, ב): אנכי ה' אלוקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים. ע"כ. והיינו שמהפסוק אנכי ה' אלוקיך למדים שמצורים אנו להאמין שיש מציאות ה'.

והרמב"ם (כפ"א מול' יסודי התורה ה"א) כותב, יסוד היסודות ועמוד החכמות לידע שיש שם מצוי ראשון, והוא מציא כל נמצא, וכל הנמצאים משמים וארץ ומה שביניהם לא נמצאו אלא מאמתת המצאו. ע"כ. והדגיש את המושג ידיעה. וכן מבואר בהלכה ו' שם, שידיעת דבר זה מצות עשה, נאמר אנכי ה' אלוהיך, וכל המעלה על דעתו שיש שם אלוה אחר חוץ מזה, עובר בלא תעשה שנאמר לא יהיה לך אלהים אחרים על פני, וכופר בעיקר שזהו העיקר הגדול שהכל תלוי בו.

ונודע מה שהעירו ממ"ש הרמב"ם בספר המצוות (עשין מצוה א) בזה"ל: המצוה הראשונה היא הצווי אשר צונו להאמין האלוהות, והוא שנאמין שיש שם עילה וסיבה, הוא פועל לכל הנמצאות, והוא אמרו ית' אנכי ה' אלוהיך. ע"כ. ומבואר שמצות אנכי ה' אלוקיך הוא אמונה, ואילו ביד החזקה מבואר דאנכי ה'

Yitzchak Yosef

The Rishon LeZion Chief Rabbi Of Israel
President of The Great Rabbinical Court

יצחק יוסף

הראשון לציון הרב הראשי לישראל
ונשיא בית הדין הרבני הגדול

אלוקיך הוא ידיעה. והדברים לכאורה סותרים. ומביאים שהגרי"ז שאל את הגר"ח שאלה זו, והשיב, שביד החזקה מדובר על מה שבני אדם יכולים לחפוס בשכלם, שבזה צריכים להגיע לדרגה של ידיעה, שנוכל לדעת מתוך הבריאה מציאותו יתב', מבשרי אחזה אלוה, ואילו בספר המצוות הכוונה היא בדברים שהם למעלה מהשגתנו, שבהם חייבים אנו להאמין, דלא שייך בהם ידיעה, ואין כאן סתירה.

וכיו"ב כתב במעשה רוקח על הרמב"ם, וז"ל: ולא כתב להאמין לפי שעיקר המצוה היא על ידי הידיעה האמיתית, כדרך שעשה אברהם אבינו ע"ה, ועל דרך דע את אלהי אביך ועבדו, אשר על ידי זה תתחזק ממילא האמונה בלבו, ויחול עליו מצות היחוד והאחבה וכו', וכן עשה רבינו בתחילת מנין מצות. ע"כ. וע' להגר"ח העליר במהדורתו על ספר המצוות, ע"ש יש מי שכתב ליישב, שהמלה הערבית שהשתמש בה הרמב"ם בספר המצוות, להאמין האלהות, משמעותה ידיעה.

הגאון רבי אלחנן וסרמן בקובץ מאמרים כותב, שעצם העובדא שהתורה ניתנה לכלל ישראל, מקטנם ועד גדלם, וכל ילד בן י"ג שנה, ולדה בת י"ב שנה, נעשים חייבים בכל המצוות, כולל מצות האמונה, מדבר זה מוכח שמצוה זו היא פשוטה ביותר, שמתוך הבריאה רואים בחוש את מציאותו יתב'. כי אם היה צריך מחשבות ומחקרים לכך היאך התורה ציותה ילד בן י"ג שנה. הרי טעו בדבר פילוסופים וכו'.

ובאמת שהשכל בעצמו מחייב זאת, להבין שבדברים שהם למעלה מן שכל אנוש, אין להתבונן בהם, וכל המתבונן באלו מבזה את השכל. למה הדבר דומה, למי שנותרים לו פרח עם ריח טוב להריחו, והוא לוקח את הפרח ומניחו ליד האוזן. הוא מבזה את עצמו בזה, שתולה באוזן מה שלא יכולה. וכן מי שמביאים לו ציור נאה ולוקח הציור ומניחו אצל האף להריח, הרי א"א להריח יופי של ציור. כך מי שמתבונן בדברים שהם למעלה מהשגת השכל, מה יש למעלה וכו', בזה גופא הוא מבזה את השכל, שתולה בה מה שאין בה שום כח לידע דברים כאלה. וזה שמצינו אצל אברהם שהגיע להכרה מתוך התבוננות בבריאה. מה רבו מעשיך ה'.

ובאמת מי שמתנער מתאוות העולם הזה, ומתבונן בשכלו ממחזה שמים לרום, הארץ והימים לעומק, הוא נרגש ונדהם, כמ"ש הגאון החזון איש בריש ספרו אמונה ובטחון, והסיף: כי העולם נדמה לפניו כחידה סתומה, כמוסה ונפלאה וכו', כי העולם שלפניו נבנה בתכנית מעובדה ומחושבת מראש, וכאילו מהנדס חכם צייר לפניו את העולם בטרם נברא, ופגע בעיכובים מכריעים על כל שעל ושעל, אבל מרצו הגדול עמד לו להסיר כל המכשולים אחת לאחת. ומה נהדר המראה, ומה נפלאה תכניתו של בן האדם, איש איש בגוון מיוחד [כשם שפרצופיהם אינם דומים וכו'], וישם בפני האדם שתי מכוונות קטנות אחת בימין ואחת בשמאל, ואנו רגילים לקרוא להם עינים, כמה מן החכמה יש בעין, לא תשבע עין לראות, ואוזן לשמוע וכו'. וע"ש שתיאר את פעולות גוף האדם שזו למעשה מכוונה פלאית ההולכת של שתיים, כיצד המעינים פועלות, כיצד הלב פועם עשרות שנים בלי בטריה, והדם נזרק למעלה ולקצה הרגלים בתמידות, חוש הידים, המוח, כל הדברים האלה מחזקים את האמונה, כי מי יכול לברוא דבר לפאי כזה, אם לא הבורא יתב', וזהו מבחינת מבשרי אחזה אלוה.

ולא נצרכה אלא לכרכה, שיהי רצון שחפץ ה' בידו יצלה, ויפוצו מעיינותיו חוצה, להגדיל תורה ולהאדירה, וימשך לזכות את הרבים, לאורך ימים ושנות חיים, בטוב ובנעימים.

בברכת התורה,

יצחק יוסף

הראשון לציון הרב הראשי לישראל
ונשיא בית הדין הרבני הגדול

בס"ד אזכר קלס

אכפז ברנר

אנחנו לכבוד גוף הספקי של פסולת
בלבול (ב ע"פ) ולא מחפזים לאי"ת "
אזכר ע"פ חקק מלאך פינוזס ק"ו
ונתנו לבוא לזכר נקודת עיפול
מאכלן אולם שער של חי הוא יום
אין ע"פ מאכל ימא לזכר א"ו
לעקד א"ו, שרש לבין לבלויים .
י"ב סיפורי א"ו אצ"ל י"ו ח"ו לזכר
ח"ו ולזכר.

ברנר

אזכר קלס

ע"ה הרב פנוזס כהן ס"ט
* רב העיר נתיבות *

הפכמת מחבר סדרת "בהלכה ובאגדה" הרב דוד שלום נקי שליט"א

בס"ד

כג אלול ה'תשע"ז

דברי ברכה

ראה ראיתי גליונות הספר החשוב "מהפגשה לחיינו", אשר חיבר וערך בטוב טעם ודעת, האברך היקר והחביב שוקד באוהלה של תורה, לילה כיום יאיר כחשכה כאורה, חכו ממתקים וכולו מחמדים, מוכתר במידות ובנימוסים, גן של הדסים, הרב ראובן פיזנטי שליט"א.

עברתי כמסת הפנאי בין בתרי אמרותיו, וראיתי כי כביר מצאה ידו להביא דברי חיזוק מרבותיו ז"ל, הן במדרשי אגדה, משלים ומעשיות בטוב טעם ודעת, ולהשליכם על חיינו ביום ביום. כי התורה שלנו כוללת כל הטובות שבעולם וממנה תוצאות חיים. אשריו ואשרי חלקו שזוכה להיות נמנה ממזכי הרבים, שעליהם נאמר (דניאל יב ג): "וְהַמְשַׁכְּלִים יִזְהָרוּ קְזָהָר הַרְקִיעַ, וּמַקְדִּיקֵי הַרְבִּים כְּפֹקְבִים לְעֹלָם וָעֶד", כשם ששבעת כוכבי לכת נראים לנו כניצוצות קטנים, והאמת שהם פי כמה וכמה מיליונים מכל כדור הארץ, כך המזכים את הרבים ערכם גדול אצל השם יתברך.

וכאן המקום להביא מה שכתב הגאון הקדוש רבי אברהם אזולאי [נבגל "חסד לאברהם", סבו של מרו החיד"א] לבאר את המשנה באבות (פרק ג משנה י): "כל שרוח הבריות נוחה הימנו, רוח המקום נוחה הימנו", כלומר: כל שיש לבריות נחת רוח בעולם הבא מסיבתו, לפי שהוא מזכה אותם, רוח המקום נוחה הימנו. אבל מי שאומר שלום עליך נפשי ואני וביתי נעבוד את ה', ומה לי להדר ולזכות את אחרים, ומעולם לא זיכה לשום בריה מחמתו, כביכול לא נתן נחת רוח למקום, שאין חפץ ה' כי אם במי שמזכה את הבריות. ע"ש.

וכבר כתב הגאון "פלא יועץ" (ערך אסופה) במעלת אסיפת הדרושים לזכות את ישראל, וזה תוכן דבריו: כמה טובה עשו לנו בעלי אסופות רבותינו הקדושים אשר בכל דור ודור זכו וזיכו את הרבים, זכות הרבים תלויה בהם, שאלמלא הם נשתכחה תורה מישראל, ובפרט כגון אהנו דור יתום שביתומים, אשר טרדות הזמן רבו עלינו, ואין הפנאי מסכים אתנו כל כך ללמוד בשקידה כל כך כמו הראשונים ודעתנו קצרה, ואם נבוא ללמוד ספרים הרבה אין קץ, ומי הוא זה אשר תשיג ידו להיות כל הספרים נמצאים אצלו, אבל על ידי האסופות נוכל לצאת מעט ידי חובתנו. ובכל דור צריכים את ספרי האסופות, וכן יעשה כל תלמיד חכם אשר חננו ה' דעת וספרים הרבה, ישתדל להועיל לרבים בדברים הנצרכים מאוד, ויעשו אסופות כיד ה' הטובה עליהם, מי מקיצורי דינים והלכות, מי מהקדמות לדרושים, ומי מתוכחות מוסר וכדומה, כל אשר עושים, חסד גדול יחשב, ואין לך חסד גדול מזה שהוא חסד בנפש, ועושי אלה הם מזכים את הרבים וזכות הרבים תלויה בהם. ואל יחשוו ללעג השאננים שאומרים, מה הועילו אלו החכמים בתקנתם לכתוב לנו את הידוע ומפורסם בספרים, אין זה כי אם ללקט כסף וליטול את השם שהוציאו ספר. שארי להו מרייהו למדברים כן, כי לא צדקו, שבדאי הגמור יותר טובים לנו אלו הספרים של אסופות מכל חיבורי הפלפולים והחריפות, כי מה יתן ומה יוסיף לנו אלו החיבורים, רובם הם מתעפרים בעפר, אין דורש ואין מבקש וכו', אבל אלו הספרים של האסופות תועלתם מרובה כאמור, ולכן כל תלמיד חכם ירדוף אחריהם כאשר ירדוף הקורא בהרים, ויד כל ממשמשת בהם כל שעה, כי בזמן הזה הקיצור הוא טבע חריף אהוב ונחמד לכל, ואומרים דרך צחות: "ויאמר לקוצרים ה' עמכם". ומתוך כך יהיו דבריו נקראים ונזכרים ונאמרים בבתי כנסיות של תלמידי חכמים ובבתי מדרשות ויהיה מזכה את הרבים, ותענג בדשן נפשו. זהו דרך ישרה לפי דעתי למחברי חיבורים. עכ"ד.

לא נצרכה אלא לברכה, יהי רצון שיזכה הרב המחבר הי"ו להמשיך לעלות מעלה מעלה במעלות התורה וביראת שמים טהורה, ולחבר עוד חיבורים טובים ומועילים לכלל ישראל, והיה שמו כשם הגדולים אשר בארץ לגאון ולתפארת, ברבות הטובה, גם עד זקנה ושיבה, יפוצו מעיינותיו חוצה, להגדיל תורה ולהאדירה, אמן ואמן.

בברכת התורה ובהוקרה והערכה רבה

דוד שלום נקי

ראש כולל להוראה ומו"צ בעיר דימונה

מפתח הפרשיות

- 10. פרשת ויקרא.....**
10..... הפשטה וניתוח.....
17..... חינוך בטהרה.....
29..... לקום מהנפילות.....
35..... הגנבים גונבים מהקדוש ברוך הוא.....
37..... חשוב להתאמץ.....
40..... גם על חטא בלי כוונה יש אשמה.....
- 45. פרשת צו.....**
45..... ההבדל הדק בין טוב לרע.....
51..... לא לשכוח את ההתלהבות.....
57..... לימוד התורה מכפר במקום הקרבנות.....
- 60. פסח.....**
60..... מה נשתנה הלילה הזה ואיך זה קשור אלינו?.....
68..... מתנות חינוך וגם עבודה.....
79..... חג האמונה.....
87..... קיצור הלכות פסח בצורה פשוטה.....
106..... ישועת השם כהרף עין.....
- 110. פרשת שמני.....**
110..... האם משתלם להיות קרוב להשם?.....
121..... למה החזיר נחשב לחיה הטמאה ביותר?.....
125..... מהו המוות ומה עושים לעילוי נשמות?.....
142..... טמטום הלב והלכות תולעים.....
147..... וידום אהרן.....
- 150. פרשת תזריע.....**
150..... להכיר בבעיה, לבודד ולטפל.....
155..... יש צדק, אין טעויות והכל מכון משמיים.....
158..... השם מדבר איתנו דרך הגשמיות.....
- 164. פרשת מצורע.....**
164..... צרעת הבית רק בארץ ישראל.....
167..... על מי הדתיים עובדים?!.....
172..... הלכות טהרת המשפחה.....
- 184. פרשת אחרי מות.....**
184..... עשו סייג לתורה.....
188..... בחוקותיהם לא תלכו.....
191..... וחי בהם.....
- 194. ימי השואה, הזיכרון והעצמאות.....**
194..... איפה אלוקים היה בשואה?.....

204.....	לזכור ולא לשכוח.....
218.....	בשביל מה צריך להקים מדינה?.....
227.....	פרשת קדושים.....
227.....	גם מחסדים צריך להיזהר.....
231.....	מוסר זה יראת אלוקים.....
246.....	הופכים לקדושים על ידי מצוות.....
266.....	פרשת אמור.....
266.....	מקריבים להשם לטובתנו.....
274.....	לא לשכוח מי זה אבא שלנו.....
277.....	להיזכר למה יצאנו ממצרים.....
280.....	לשים רסן גם במה שלא נראה מזיק.....
287.....	פרשת בהר.....
287.....	חיזוק האמונה מתוך המעשים.....
293.....	הכל עיין לקדוש ברוך הוא.....
296.....	לזכור מי רואה ויודע הכל.....
301.....	פרשת בחוקותי.....
301.....	השם לא רוצה להעניש אותנו.....
307.....	הברכה שבתוך הקללה.....
313.....	איך להשיג שפע גשמי.....
316.....	השם מבטיח שלא יעזוב אותנו לעולם.....
319.....	השגות מעל כל טבע.....
323.....	מביטול תורה לכפירה.....

הקדמה

פרשיות השבוע גדושות בסיפורים מדהימים, פירושים מאירים, מדרשים מרתקים, דברי אגדה מתוקים מדבש והרבה מסרים חשובים שקיבלנו מרבותינו הקדושים. צריך לדעת שכל אלו לא באו רק כדי לספר לנו סיפורי היסטוריה על מה שהיה פעם בתקופה שמבריאת העולם ועד כניסת בני ישראל לארץ, אלא הם באים ללמד אותנו כיצד לחיות בצורה נכונה וטובה יותר את החיים שלנו כאן ועכשיו.

כל החיים שלנו רמוזים בתוך התורה הקדושה. פרשיות השבוע מביאות לנו מסרים מהפכניים ודרכי התמודדות לחיים. הן מדריכות אותנו לעבודת המידות ומכילות מפתחות עצמתיים להמראה רוחנית והתקדמות בחיינו. אם נתבונן בין המלים בפרשה ונפנים את המסרים שהתורה מחדירה לנו, נגלה פתרונות לכל בעיות היומיום שלנו, רעיונות מופלאים ודברים מדהימים שיתאימו בדיוק לרגע הספציפי הזה בחיינו.

חשוב ללמוד את המדרשים ולהבין את פירושי התורה של המפרשים הידועים. אבל זה לא מספיק לקחת את כל זה בתור חכמה או ידע תאורטי בלבד. חשוב הרבה יותר לראות כיצד אנחנו נכנסים ומשתלבים בתוך אותם פירושים ומדרשים, כיצד אנו לומדים מכאן ומשפרים את חיינו. איך אנו יוצרים מציאות חדשה בצורה מעשית מאותם מדרשים ופירושים.

לרוב, אנשים נוטים להתייחס למדרשים כאל סיפורי מעשיות דמיוניים חס ושלום, ואם עולות קושיות מהפרשה אז חושבים שאולי חס ושלום יש טעות בתורה. אבל צריך לדעת שכאשר עולה שאלה כלשהי, דווקא שם צריך לעמוד על העניין, להתבונן ולחקור, ואז אפשר להגיע לתובנות עצומות וללמוד דברים מדהימים ונפלאים ביחס לחיינו.

השתדלנו, בסיעתא דשמיא עצומה, לנסות לקחת נקודות קטנות מתוך פרשת השבוע שלפעמים קצת מתפספסות, לפתח אותן ולנסות להתבונן כיצד ללמוד מהן ישירות לתוך החיים שלנו היום. ניסינו ללמוד מתוך השאלות העולות על הפרשה על המסרים שעלינו להפנים ועשינו השתדלות גדולה להוריד את הדברים לרמה הפשוטה והיומיומית, בשפה פשוטה ובגובה העיניים, עם דוגמאות מחיי היום יום, כך שכל יהודי יוכל להתחבר לתכנים הגבוהים של פרשיות השבוע בצורה פשוטה, יעילה

וקלה.

אמנם ישנם פירושים רבים לתורה, ואלו ואלו דברי אלוקים חיים. לא ניסינו לבוא לבאר את התורה, להכריע על פירוש מועדף או להמציא פירושים חדשים. לכל זה בוודאי שאין לנו כוח ויכולת. הדבר ברור שאם דברים מסוימים הכתובים כאן מתנגשים ח"ו בצורה מסוימת עם דברי רבותינו, אז הדברים כאן הם בטלים ומבוטלים מול העוצמות האדירות שאותן כתבו רבותינו הקדושים. רק ניסינו להוציא לקחים נפלאים שאותם אפשר לקחת מתוך הפרשה ולהכניס אל תוך חיינו כדי שלא רק נלמד את התורה, אלא גם נוכל לחיות אותה בכל רגע. לכן קראנו לספר "מהפרשה לחיינו", כי מתוך הנקודות הקטנות שבפרשה, אנו לוקחים צידה רוחנית והדרכה מעשית לחיינו.

בנוסף ניסינו מפעם לפעם לרכז מעט הלכות בסיסיות וחשובות הקשורות לפרשיות. גם כאן בוודאי שלא באנו להכריע בין הפוסקים הגדולים או בין העדות השונות. רק רצינו להביא למודעות מעשית את עניין ההלכות בצורה כללית, ובעיקר למתחילים את דרכם שלא מודעים להלכות החשובות שעל כל יהודי לדעת ולקיים. פעמים רבות אנשים לא יודעים דברים עקרוניים וחשובים בהלכה וחסר להם את הבסיס. הדברים מובאים בכלליות רבה, עם דגש על עיקרי ההלכות בלבד, בלי להיכנס לפרטי הדינים.

מובן הדבר שישנם חילוקים רבים בין הפוסקים ובעיקר בין המגורים, שההלכה יכולה להשתנות מהקצה אל הקצה. אלא שרצינו לתת טעימה קטנה כדי להוריד את הדברים לרמה מעשית פשוטה שאותה יוכל כל יהודי להבין ולהתחיל לקיים, ומשם הדרך פתוחה ללמוד את דברי הפוסקים, כל אחד לפי רבותיו ומנהגי אבותיו.

אם ירצה השם נזכה להתחזק מהדברים ולהתעלות למקומות גבוהים מתוך הדברים המופלאים שנוכל למצוא על ידי התבוננות פשוטה מעבר למלים של פרשיות השבוע. השם יתברך יאיר את עינינו ויפתח את לבנו.

פרשת ויקרא

הפשטה וניתוח

פרשת ויקרא מסבירה את דרך הקרבת הקרבנות. בין הפרטים אפשר למצוא את עניין ההפשטה והניתוח של קרבן העולה. ובאמת שמלבד הפירוש הרגיל של הדבר, עניין ההפשטה והניתוח אולי בא לסמל דרך בעבודת השם שיכולה לסייע לנו המון בחיים גם היום כשאין אפשרות להקריב קרבנות.

הרי הקרבנות צריכים לכפר על האדם. כדי שהעוונות יתכפרו צריך להפנים ולהבין, צריך להסיק מסקנות ולהפיק לקחים, צריך לעשות תשובה ולהתרחק מעוונות נוספים בעתיד. חלק מהותי מהקרבת הקרבן הוא עניין המחשבה, שכעת האדם חושב על מעשיו, בוחן את כל מה שהתרחש ובודק היטב כיצד לתכנן את מהלכיו בעתיד.

זו לא חכמה לעשות בכל יום חטאים ואז להביא קרבן שיכפר עליהם בזמן שהאדם יודע שהוא מתכוון להמשיך לחטוא גם מחר. הקרבן צריך להביא את האדם למדרגה נשגבה בה הוא מבין את הטעות שעשה ולא יחזור עליה שוב. הוא צריך להגיע לידיעה ברורה באיזו דרך להמשיך ללכת.

לכן גם היום, עלינו להפשיט את הדברים ולנתח אותם היטב כדי להבין כיצד ללכת בדרך הטובה עבורנו ולא ליפול שוב. אי אפשר לקחת את הכל כמובן מאליו ולצפות שהכול יסתדר מעצמו. אלא עלינו להתבונן היטב בדברים, להפשיט אותם כדי להיאחז בהם בצורה טובה יותר ולנתח אותם לפרטים כך שנבין היטב כל פרט בדרך.

לכולנו יש בעיות שונות. לאחד יש בעיה של כעס, האחר עם בעיות גאווה, אחר עם נטייה להתמכרות לדברים שונים, אחר רודף אחר תאוות וכו'. הדבר שהאדם הכי רוצה להימנע מלהתמודד אתו זה הבעיות שלו. אדם יעשה הכל כדי להדחיק את הבעיות ולחשוב שהוא בסדר. הוא ידמיין לעצמו שכל העולם נגדו ושכולם לא בסדר, אבל לא יעלה על דעתו שמהו לא בסדר עם עצמו. אם רק יזכירו לו חלק קטן

מהבעיה שלו מיד הוא יכעס, יתקוף, יברח או יתעלם וישנה נושא.

אבל מצד שני כל אחד מודע בסופו של דבר לבעיות שלו. גם אם הוא מדחיק, מתעלם ומשקר לעצמו, זה רק חיצוני. בפנים אדם כעסן יודע שהוא כזה. הוא מבין שזה לא בסדר. אלא שהוא לא יודע כיצד להתמודד עם דבר כזה גדול. הרי איך אפשר להפסיק להיות כעסן? האם יש כפתור שאפשר ללחוץ עליו כדי לתקן את המידות? האם יש ספר מעשי שמדריך צעד אחר צעד כיצד לעשות זאת? הוא רוצה לא לכעוס, אבל כל דבר מכעיס אותו. הוא אומר לעצמו שמעכשיו הוא יהיה סבלני, אבל הכל מרגיז ומקפיץ. אז איך בכלל מתחילים לשנות פה משהו?

אבל התורה רמזה לנו דרך להתמודד, להתקדם ולשנות. "והפשיט את העולה וניתח אותה לנתחיה" (ויקרא א', פסוק ו'). צריך להפשיט את הדברים מכל השקרים והכיסויים השונים. צריך לפשט אותם כך שיהיו ברורים ופשוטים בשפה מובנת. וצריך לנתח אותם היטב מכל הכיוונים כך שנבין היטב את דרך הפעולה בכל פרט.

כל עניין בעולם הזה מכוסה בקליפות ושקרים. בין אם הדבר טוב או לא, בכל אופן הוא מצופה בקליפות שונות שאינן שייכות אליו. לכן הדבר הראשון שצריך לעשות הוא להפשיט את העניין ולהבין את מהותו.

כדי לזהות את השקר, צריך להגיע לשורש העניין. כי מבחוץ דברים נראים נוצצים והלבוש החיצוני מטעה. אבל כשמפשיטים את הדבר מהלבושים החיצוניים, מגלים את המהות הפנימית ואז רואים שלפעמים בתוך הלבוש היפה מסתתר לו שקר אכזרי, ולפעמים בתוך הבגדים הבלויים והמלוכלכים מסתתר לו יהלום יקר.

לצורך דוגמה, אנשים רבים חושבים שצפייה בטלוויזיה או בתכנים של מכשירי התקשורת השונים זה יכול להיות דבר טוב ומהנה. ובאמת הם יוכלו לתת לנו סיבות רבות מדוע הדבר טוב, שהרי זה מביא לנו להנאה, מעשיר אותנו בידע, מעדכן אותנו במתרחש וכו'. וכך כל מי שנגוע בדבר, שרוצה לתרץ תירוצים ולקבל היתרים, יוכל להשקיט את המצפון שלו ולספר לעצמו שיש בזה המון

דברים טובים. אבל אם ניקח את שורש ומהות הדבר ונפשיט את כל החיצוניות, נגיע לקווים ברורים.

הרי ברור לכולם שמי שמשדר את התכנים הם ברוב המוחלט אנשים שאינם יראי שמיים. הקלקולים שמגיעים משם גדולים הרבה יותר מהיתרונות. האיסורים שאנו עוברים בכל רגע הם רבים (לא תתורו, חוסר צניעות מוחלט, דברי כפירה, לשון הרע, חינוך לקוי וכו'). הידע שאנו מקבלים הוא דעות כוזבות שלא מגיעות על פי דעת תורה ומשבשות אותנו בלי שנרגיש (דעות של כפירה, התרסה, חילול שבת, אבולוציה, אלימות, מתירנות וכו'). בנוסף זה מביא להפרעות קשב וריכוז (נראה אם מישהו שרגיל בטלוויזיה מסוגל לקרוא ספר במשך כמה שעות). וכן ישנם עוד נזקים רבים שכל מי שיחשוב מעט, מיד יבין שהכלי הזה הוא הרסני ולא חינוכי כלל שהיתרונות בו מועטים ביותר.

אלא שבדרך כלל אנו כלל לא חושבים, אלא מסתפקים בתירוצים שיש בזה יתרונות וכך מתעלמים מפנימיות הדברים מבלי להפשיט ולהיכנס לעומק ומהות העניין. עוסקים בשטחיות הדברים ונמנעים ממחשבה מעמיקה. אנשים יודעים שזה מזיק לילדים שלהם, אבל אין להם כוח להתמודד. אז מתרצים תירוצים שאולי זה טוב. אבל אם רוצים לחתור לאמת, מוכרחים לעצור ולחשוב יותר לעומק. לכן עלינו להפשיט את הדברים כדי להגיע אל השורש ולראות את האמת.

בנוסף עלינו לפשט את הדברים, כלומר להפוך אותם לפשוטים יותר ומוכנים להתמודדות. כי גם לאחר שהגענו למסקנות ברורות והבנה שהטלוויזיה היא כלי הרסני, עדיין נשארנו בספקות ואין לנו משהו ממשי שאתו אנו מתקדמים.

גם אם אנחנו רוצים לצאת מזה, אנחנו לא יודעים איך לעשות את זה בפועל. אנו יכולים לדעת מהו המצב הרצוי, אבל צריך גם את ההתנסות המעשית. אי אפשר לקפוץ ישר למצב הרצוי, מוכרחים להגדיר תוכנית עבודה, שלב אחר שלב כיצד להגיע אל המטרה.

אדם יכול להבין שהטלוויזיה הורסת לו את החיים, שסיגריות ומאכלים מזיקים

מביאים למחלות, שהכעס והקנאה מעבירים אותו מהעולם ושהתורה זה עיקר החיים. אבל למרות כל ההבנות האלו, נוכל לראות את אותו אדם מעשן מול הטלוויזיה, זולל מזון מהיר וצועק על אשתו במשך כל היום בלי לחשוב אפילו ללכת ללמוד תורה. כי יש דברים שאדם יודע בצורה תאורטית, אבל הוא לא יודע כיצד לשלב את אותם דברים בתוך החיים שלו.

אנחנו יודעים המון דברים בתאוריה, בתור חכמה, אבל לא מבינים איך זה מתקשר למציאות. אדם יודע שהעיקר זה ללמוד תורה, אבל הוא לא חושב לרגע לשלב אולי איזה חמש דקות של לימוד תורה בין העיסוקים שלו במשך היום. הוא יודע שהשם יתברך שולט בכל, אבל הוא לא עוצר לרגע מלנסות לשלוט בכל פרט בחיים שלו.

אנשים בטוחים שהתורה היא עניין מסוים והעסקים הם עניין אחר ולא קשור. הם רואים רבנים גדולים ואנשים יראי שמיים, וחושבים שזה דבר נשגב, ורואים את החיים של עצמם מצד שני ומבינים שאלו דברים שונים לחלוטין, שאין שום קשר ביניהם ואי אפשר לשלב ביניהם כלל. אז אם יש להם חמש דקות פנויות הם לא יחשבו לנצל אותם ללימוד, כי הם בטוחים שכאילו לימוד התורה לא קשור אליהם. הם חולמים להיות רבנים גדולים שלומדים כל היום, אבל הם לא רואים כיצד הם יכולים לשלב את לימוד התורה כעת בצורה מעשית בתוך החיים שלהם ממש.

אדם הולך להתפלל ואז הולך לעסקים ועושה את כל העבירות האפשריות, כאילו שאין שום קשר בין זה לזה. אבל עלינו ללמוד לשלב את הדברים. כדי לעשות עסקים מתוך אמונה צריך להכניס את התורה לתוך העסקים. לראות מה התורה אומרת על כל דבר ולראות איך אנחנו משלבים אותה בכל פרט. התורה מלווה אותנו בכל מקום.

בכל מקום אדם צריך לזכור את ההלכות הקשורות לאותו עניין, את הברכות, את דעת התורה וכו'. יש הלכות הקשורות לכשרות וברכות המאכלים, יש הלכות בית הכיסא, קריאת שמע לפני שהולכים לישון וכשמתעוררים בבוקר, וכך התורה מלווה אותנו במשך כל היום. אבל כשיודעים דברים כלליים באוויר זה לא

מספיק, אלא צריך להוריד את הדברים למציאות ולחיי היום יום שלנו.

אדם צריך לפשט את הדברים ולהפוך אותם למוכנים וברורים. אדם שיאמר לעצמו שממחר הוא מפסיק לכעוס לא עשה בזה כלום ובוודאי לא יעמוד בזה. לא בגלל שהוא כישלון או שאין לו רצון חזק מספיק, אלא פשוט כי הוא לא יודע כיצד להוריד את הדברים אל השטח. צריך להגדיר את הדברים ולהפוך אותם לפשוטים.

אם הוא רוצה להפסיק לכעוס, אז יגדיר לעצמו שכל יום במשך עשר דקות אסור לו להגיב לשום דבר שאומרים לו, אלא אם כן הוא בטוח שהתגובה היא חיובית וטובה. הוא יכול להגדיר לעצמו שבכל פעם שעליו להגיב בכעס הוא צריך לשתוק במשך חצי דקה ורק אחר כך להגיב. ככל שאדם יגדיר לעצמו את הדברים בצורה ברורה ומובנת, מתוך הבנה כיצד להכניס אותם לתוך החיים שלו, כך הוא יוכל להגיע למקום טוב יותר.

אדם יכול להחליט שמעכשיו הוא אוהב את כולם. אבל אין לו איך להתחבר לזה. הוא לא יכול לשנות את הרגשות שלו ברגע. הוא בקושי מבין מה זו אהבה. אי אפשר להתחבר למושגים רוחניים ללא הפעולות הגשמיות המתאימות שמחברות אותנו אליהם. לכן עלינו להפוך את הכל לפשוט, להכין טבלאות מסודרות, סדר יום מאורגן, מטרות ודרכי השגתן וכל מה שיכול לעזור לנו להבין כיצד להגשים את הדברים ולהוציא אותם אל הפועל בצורה פשוטה. צריך לתכנן היטב את הדברים המעשיים שעלינו לעשות בפועל ורק כך נוכל להתחבר לאט לאט למהות הרוחנית שאנו מנסים להשיג.

לאחר ההפשטה מגיעה פעולת הניתוח. כי בכל דבר יש פרטים רבים וצריך להבין כל פרט ופרט לעומק. הרי אפילו בדבר נשגב כמו לימוד תורה, ישנם גם דברים לא רצויים. אדם יכול להיות מרוצה מכך שהוא הולך בכל יום ללמוד תורה, אבל אם הוא ינתח את הדברים, הוא עלול לגלות שהוא הולך בחוסר חשק, שחצי מהזמן בבית המדרש הוא מבזבז על שיחות בטלפון, שיש לו הרבה גאווה שהוא מקבל מהלימוד וכו'.

יש לציין שבתור התחלה זה בסדר גמור, שהרי אי אפשר ברגע אחד להפוך לגדול הדור. מובן שעדיף ללכת ללמוד תורה גם אם לא מבינים כלום ואפילו אם אנו ישנים במשך כל השיעור. אבל מובן שהמטרה הגדולה יותר היא להגיע בהמשך לבית המדרש כדי ללמוד כמה שאפשר לימוד נקי וטוב ללא הפרעות.

בכל עניין טוב ישנו גם רע מעורב ובכל עניין רע ישנו גם טוב מעורב. לכן עלינו לנתח בכל פעם מחדש את הדברים כדי להסיר לאט לאט את הקליפות ולהישאר עם טוב נקי ככל שאפשר. כל אדם לפי המדרגה שלו יכול לנתח את הפרטים בחייו ולהתעלות עוד ועוד.

עניין הניתוח חשוב מאוד בדברים הלא טובים שעברנו. הרי כל אדם טועה לפעמים ואז ישנן שתי אפשרויות העומדות לפניו. האחת היא להתעלם ולהמשיך הלאה, וזו האפשרות המועדפת על רוב האנשים כיוון שאנשים לא אוהבים להתמודד עם טעויות ודברים לא טובים והם מעדיפים להדחיק ולשכוח מזה. אבל האפשרות השנייה והטובה יותר היא לנתח את הטעויות וכך לדאוג לכך שהן לא יחזרו שוב.

כאשר אדם מבין את הטעויות שלו, מבין כיצד שגה והגיע אליהן, מה גרם לו לבחור בדרך הלא טובה, מה יכול היה לעשות כדי למנוע את זה וכו', אז בוודאי שהוא מחכים והופך למנוסה יותר. ככל שיתבונן ויחקור, כך הוא יוכל להגיע לתובנות שיעזרו לו לחיות בצורה טובה יותר. אבל אם הוא יתעלם מכל הטעויות וימשיך בחייו כרגיל, אז בקלות הוא עלול לחזור עליהן שוב ושוב.

ישנם אנשים רבים שחוזרים על אותן הטעויות בלי הפסקה. אנשים יוצאים מהכלא ומיד חוזרים לפשעים. אנשים ניצלים בדרך נס ומיד חוזרים לריגושים ולסכיכונים. אנשים יודעים שדברים מסוימים מזיקים להם ובכל זאת הם חוזרים לעשות אותם שוב ושוב. וכל פעם בוכים מחדש ומצטערים על הכל. כל זה כי הם לא עוצרים לחשוב על הדברים. אבל אם אותם אנשים ינסו להבין את הדברים, להתעמק בפרטים הקטנים ולנתח את כל הגורמים, אז בוודאי שיהיו להם כלים חזקים יותר להתמודד.

ככל שההתבוננות תהיה עמוקה יותר וככל שהניתוח ייעשה בצורה מקיפה ומדוקדקת, כך נוכל למנוע את הישנות הטעויות ונביא לשינוי לדרך טובה יותר. זה גם עניין הווידוי על החטאים, שאסור לשכוח מחטאי העבר, אלא צריך לזכור אותם ולהתייעל דרכם. לתכנן את הדרך החדשה ולזכור לא להגיע אליהם שוב. החטאים צריכים להיות נגדנו תמיד, כדי שנוכור לא לשוב אליהם.

כל אדם צריך להקפיד לעצור מפעם לפעם ולהתבונן. לקחת פסק זמן לעשיית חשבון נפש. לראות מה עשינו במשך היום, האם נהגנו כשורה, האם התקדמנו, מהי בכלל המטרה שלנו? מה אנו מנסים להשיג? וכו'. אפשר בזמן רגוע לפני השינה, אפשר בהפסקה של עשר דקות להתאווררות בחוץ, או שאפשר בכל דרך אחרת שנוחה לאדם. כל עוד האדם עוצר לחשוב ולהתבונן על החיים שלו, הוא יוכל לפעול בצורה טובה ולהתקדם לעבר המטרה שלו.

צריך לדעת שאנשים משלמים כספים רבים לטיפולים שונים על הפרעות שונות. ולרוב כל מה שאדם צריך הוא להוציא את הדברים שהוא כבר יודע בתוכו. הפסיכולוגים לא מחדשים שום דבר, הם רק נותנים לאדם לדבר ולהוציא את כל מה שבתוכו. אף אחד לא יכול לומר לנו כיצד לחיות נכון, כי זה צופן שנמצא בתוכנו. אלא שצריך להתחבר אליו ולהבין כיצד הוא פועל. ככל שנתחבר לנשמה האלוקית ונשקיע זמן בהתבוננות עמוקה על כל החיים סביבנו, כך נגיע לתובנות עצומות ונוכל להמריא למקומות טובים יותר.

אדם שמביא קרבן צריך להתבונן. אי אפשר להביא קרבן ולהמשיך את הכל כרגיל, שהרי זה דומה לטובל ושרץ בידו. אי אפשר להיטהר באמת כאשר השרץ נמצא ביד שלנו. מוכרחים להבין מה קורה ולעשות מעשה. כאשר האדם מתבונן הוא מגיע לתובנות ומסיק מסקנות. הוא מבין טוב יותר כיצד פועל העולם. הוא מרגיש בהשגחה העליונה שמקיפה אותו. הוא לומד איך לחיות את החיים טוב יותר. הוא מבין מה נכון ומה לא. הוא יודע לתכנן את הבחירות של מחר בצורה טובה יותר. באמצעות הפשטה וניתוח אפשר לשנות את הדרך ולהגיע לדרך האמת. השם יתברך יזכה אותנו לנתח את הפרטים הקטנים בחיינו ולחיות חיים מלאים וטובים יותר.

חינוך בטהרה

הפרשה מתחילה במילה ויקרא שנכתבת עם א' זעירה. הרבה פירושים נכתבו על הסיבה לכך. בין הטעמים אפשר למצוא שאותה א' זעירה מסמלת את הילדים הקטנים.

כאשר מתחילים ללמד את התינוקות תורה, נהוג להתחיל מתורת כוהנים (כלומר ספר ויקרא שמדבר על עבודת הכוהנים בבית המקדש). הסיבה לכך היא שכשם שהקרבנות שמקריבים הם טהורים, כך התינוקות הם טהורים וראוי לטהורים להתעסק בדברים טהורים.

משמעות הדבר צריכה ללוות כל הורה שחפץ בחינוך ראוי לילדיו. פעמים רבות אנו משתדלים להשקיע בחינוך, משקיעים על כך כספים רבים, נלחמים על מוסדות החינוך המוצלחים, דואגים לחוגים והעשרה ועושים כל מה שאפשר כך שהילד יגדל עם החינוך הטוב ביותר. אבל את הדבר החשוב ביותר שנותן את עיקר החינוך אנו שוכחים, את השמירה על טהרת הילדים.

מדוע החינוך כושל?

זה לא סוד שהיום עניין חינוך הילדים הפך להיות לאחד הנושאים הקשים לפתרון. כולנו יכולים לראות היטב את הידרדרות הדורות. לא צריך להיות גאון גדול כדי להשוות בין ימי הילדות של הדור הקודם לימי הילדות של הדור הצעיר. בתי הספר כבר לא מצליחים לחנך, ההורים מרימים ידיים ונותנים לילדים לנהל את העניינים והחברה הצעירה חוגגת בפשע, חוצפה, אלימות, רדידות, הפקרות ופריצת כל הגבולות האדומים שקיימים.

אלא שצריך להבין שהחינוך הוא לא עניין טכני בלבד. אנשי חינוך מחפשים את הפתרונות הטכניים ולכן מתקשים למצאם. מעבר לשיטות חינוך טובות או הסברים מקיפים על כל המערכת החינוכית, צריך להכניס קודם כל את החיבור הרוחני לקדוש ברוך הוא שממש מגיעה עיקר ההצלחה. ילד צריך לקבל יראת

שמייים ואמונה כדי להגיע להישגים חינוכיים אמתיים. שהרי הדבר היחיד שמונע מהאדם להתנהג כבהמה ולהזיק לעצמו ולאחרים זה האמונה. מתוך אמונה וחיבור רוחני אדם מקבל רגישות ומבין שיש לזולת ערך, שהעולם הוא לא הפקר, שגם לאחרים יש רגשות.

צריך לדעת שערכים נקנים מתוך החיבור אליהם ולא מתוך הלימוד שלהם. המורה בבית הספר יכול לדבר עד השנה הבאה, וההורים בבית יכולים להסביר את הדברים במשך שנים. אבל כל עוד אין לילד חיבור לדברים, הם פשוט לא נכנסים אל הלב.

ישנם אנשים ששמעו כל כך הרבה פעמים שיעור בנושא מסוים, ואז הם יכולים לדקלם את כולו בעל פה. הם בקיאים בכל נקודה קטנה בו ומבינים את כולו בצורה עמוקה וברורה. לפעמים אפשר לשמוע אותם זורקים משפטים מאותו שיעור לאוויר ואולי אפילו מוכיחים אחרים על דברים משם. עם כל זה, הם חיים את חייהם בצורה הפוכה לגמרי מכל מה שלמדו. כי ללמוד ולהבין זה עניין אחד, אבל להתחבר לדברים ולהכניס אותם לתוכנו זה עניין אחר לגמרי.

לכן ידוע שכל מי שיראתו קודמת לחכמתו, שתיהן מתקיימות בידו. שהרי אם אדם הוא ירא שמייים, יש לו כלי להכיל את החכמה ואז יש לו עניין להבין וללמוד דברים. אדם כזה רוצה ללמוד וגם לקיים את מה שלומד, הוא מנסה להשיג עוד ועוד מאותה חכמה וחי את חייו על פי הכללים שבידו. אך אם יש לו חכמה בלי יראת שמייים, אז החכמה היא חיצונית בלבד ואין סיבה שמחר הוא יזכור את הדברים או ינהג לפיהם, שהרי הוא לא רואה בחכמה הזו כל טעם.

חינוך ליראת שמייים

אנשים מנסים להפריד בין חינוך ובין יראת שמייים. לחנך על פי שכל וכללים ולהשאיר חס ושלום את התורה הקדושה בחוץ. אבל איך אפשר לכבד את ההורים אם לא לומדים לכבד את הקדוש ברוך הוא? איך אפשר לתת לילד ערכים אם מלמדים אותו שבאנו מקופים וישנם חוקי הישרדות כמו בתהליך הברירה הטבעית? אם נשריש בילדים שהם הגיעו בדרך האבולוציה, אז הם יהיו לא יותר מבהמות מפותחות שלמדו לדבר. הם ידרכו על כולם מסביב כדי להצליח

כי אלו חוקי הג'ונגל. החינוך הוא לא רק חכמה שמלמדים את הילדים, אלא דרך חיים שמוליכים אותם בה.

אדם יכול להיראות נחמד ואדיב ולהתנהג בצורה מופלאה, אבל מה מונע ממנו לעשות דברים לא טובים כאשר הוא נמצא לבדו בחדרו בלי שאף אחד יודע? עשיו היה מקום ראשון בכיבוד אב. אז כל עוד יצחק אבינו היה בחיים, הוא כיבד אותו בכל כוחו. אבל בתוך לבו חשב לעצמו שכאשר אביו ילך לעולמו הוא יהרוג את יעקב אחיו. כי זו לא חכמה לעשות דברים מתוך אינטרס או תלות בדברים חיצוניים. החכמה היא להשריש את הערכים בתוך הילד כך שגם כאשר הוא נמצא לבדו בחדרו ויש לו הזדמנות לעשות עבירות בלי שאף אחד ידע על כך, הוא יבחר בטוב משום שהוא יודע שהקדוש ברוך הוא נמצא אתו. הוא ירצה לעשות טוב מעצמו ולא מתוך הרגל או חוסר נעימות.

חינוך מבלי להכניס את הקדוש ברוך הוא והתורה זה לא חינוך. אפשר ללמד את הילדים דברים שונים, אבל אי אפשר לצפות מהם להיות מחונכים. ה"תרבות" שיש היום רחוקה שנות אור ממה שאנו באמת רוצים לטובת הילדים שלנו. זה ההפך הגמור מתרבות. אף אחד לא רוצה שהילדים שלו ינבלו את הפה, יחשבו מחשבות רדודות ויתנהגו בהפקרות כמו שרואים במופעי התרבות השונים או בתוכניות הטלוויזיה. כדי לחנך באמת מוכרחים להכניס יראת שמיים ואמונה, מוכרחים ללמד על המסורת ועל דרך התורה, מוכרחים להכניס את הקדוש ברוך הוא לתוך התמונה.

היום משקיעים את מיטב כספי הציבור לטובת החינוך, מביאים את כל טובי המרצים ואנשי האקדמיה שימציאו את השיטות הגאוניות ביותר לחינוך ועושים הכל כדי להצליח בחינוך. אבל ככל שמשקיעים יותר, כך מבינים כמה ההשקעה היא חסרת תועלת. כי מבט אחד על בתי הספר מראה לנו את הכישלון הגדול. הפשע בעליה, המצב הנפשי ירוד, ההפרעות גדלות, כולם צריכים טיפולים, כולם לוקחים כדורים, אין משמעת ויש נסיגה חינוכית גדולה בכל רגע שעובר. כי ההשקעה בחינוכיות לא תעזור לנו. מי שבאמת רוצה לחנך יעדיף להשקיע בפנימיות הדברים.

ובאמת מדוע שהדברים ייראו אחרת? שהרי אם ההורים עסוקים בהתכתבות והעברת תמונות במכשירים הסלולריים שלהם, המורים הופכים לחברים של הילדים, המחנכים העיקריים של הילדים הם כלי התקשורת ואין לילדים שום מודל לחיקוי שמתפקד כאדם בוגר ואחראי, אז בוודאי שלאותו ילד אין סיכוי להתחנך, אלא אם כן ישלחו לו סיוע רב מהשמיים כך שהוא יהיה מספיק אחראי כדי לחנך את עצמו.

דוגמה אישית

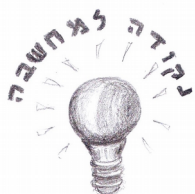
כאשר אנו באים לחנך ומנסים להחדיר ערכים לילדינו, אנו לרוב מנסים ללמד אותם את הכללים בלי לחבר אותם אליהם. אנו יכולים למשל להסביר להם שאסור לשקר. אם נתפוס אותם משקרים, אנו יכולים אפילו לכעוס ולצעוק עליהם ש"אסור לשקר!". אבל אז כאשר נרצה לקחת איזו חופשה, אז נעשה קול מסכן בטלפון ונסביר למנהל בעבודה שאנו לא מרגישים כל כך טוב. מכל הסיפור הזה הילד הבין שלפעמים זה משתלם לשקר, שהרי אנחנו בעצמנו שיקרנו כדי לקבל חופש. לכן רוב הסיכויים שאותו ילד יגדל לספר שקרים רבים. אך מצד שני כאשר יחנך את ילדיו, הוא יצעק ויכעס עליהם מאוד בכל פעם שישמע שקר מפיהם. שהרי זה מה שלמד מההורים.

העולם שלנו משוגע לגמרי. במשך כל היום אנו רודפים אחרי תאוות העולם. כשאנו צופים בתוכניות רדודות בטלוויזיה שמשדרות פריצות, חוסר צניעות, תאוות, אלימות, רצח, בגידות וכל מה שרחוק מערכים, כל העולם מצדנו נעלם מרוב שאנו שקועים. אנו כועסים וצועקים על קצת לכלוך שהילד עושה או על כלי ששבר, ומדקדקים בכל שקל שיכול להיכנס לכיס שלנו. אוכל טעים או שינה מתוקה זה כמו ערך עליון ולשון הרע לא פוסק כמעט מפינו. אנחנו לא שמים לב לדברים האלו, אבל הילדים קולטים את הכל וחוקקים את הדברים בלבם.

כאשר אנו שומעים שהילד התחצף למורה אנו כלל לא מתרגשים ואפילו מעלים חיוך על פנינו. כאשר הילד מספר שדחפו אותו בגן, אז אנו מצוויים עליו "תחזיר לו" שחס ושלום לא יהיה פרייר. כשהילד רוצה לעשות דברים שמזיקים לאחרים או נוגדים את חוקי התורה אנו לא מתרגשים ומקבלים את זה בהבנה.

מתוך כך הילדים לומדים להבין את חשיבות הדברים. שאוכל ושינה הרבה יותר חשוב חס ושלום מדברי תורה משעממים. שהכסף והתאוה חשובים יותר מערכים ושמחה של הזולת. אנו מכריחים את הילד לאכול ומרגילים אותו שזה סוג של ערך עליון. לפעמים מבקשים ממנו לשקר בתור תירוץ, שיגיד שקרה כך וכך. והילד בוחן את הדברים ומסיק מסקנות הרסניות לעתיד.

כך אנו מחנכים את הילד לגשמיות, לנקמה, לגאווה, לקנאה ולתאוות. ואז מתפלאים מדוע הוא מתנהג כפי שהוא מתנהג. הרי זה מה שאנחנו בעצמנו לימדנו אותו.

אנו עושים את כל הטעויות האפשריות, והילד מתבונן וקולט כל פרט. אבל אז אנו נזכרים שצריך לחנך את הילדים. אז כשהילד מתנהג בדיוק כפי שחינכנו אותו להתנהג מבלי שנשים לב, אנו פתאום מתעוררים ואז צועקים עליו "תהיה ילד טוב! תפסיק לעשות שטויות!". אבל הילד כלל לא מבין מה אנחנו רוצים ממנו, שהרי הוא כן ילד טוב! הוא עושה בדיוק את מה שהרגלנו אותו לעשות.

אלו ערכים אנו מחזירים לילדים?

הילדים מתחברים למה שאנו משדרים ולא למה שאנו אומרים. רוב הבעיות של הילדים הן תוצאה ישירה של המעשים, היחס והתגובות של ההורים והסובבים.

כאשר נסביר לילד שאסור להתחצף, הוא יזכור את החיוך שהעלה על פנינו כשסיפר שהתחצף למורה. מבחינתו הוא בטוח כעת שלהתחצף זה מצחיק וזה לא משנה מה נגיד. כאשר נסביר לבת שלנו שהיא צריכה לשמור על עצמה ולהתלבש בצורה צנועה, היא תזכור את השחקניות שכולם אוהבים שרחוקות מלהתלבש בצורה צנועה. היא בטוחה כעת שככל שהלבוש הוא מועט, כך יאהבו ויעריכו אותה יותר. כאשר נסביר לילדים שכסף זה לא הכל בחיים, הם יזכרו את הניצוץ בעיניים והריר שנזל לנו כאשר ספרנו את הכסף שהוצאנו מהכספומט. כל ההסברים שלנו לא שווים הרבה. החינוך לא תלוי במה שאנו אומרים לילדים, אלא במה שאנו מעבירים להם.

אם אנו יושבים במתח ומתרגשים מאיזה סרט על חיים מעוותים, איך אפשר לצפות מהילדים שיהיו בעלי ערכים? איך אפשר ללכת לחוף ים מעורב עם הילדים ואחר כך להתפלא מדוע לבן יש מחשבות לא נקיות והבת מתלבשת בצורה מופקרת ולא צנועה? איך אפשר לזלזל בהורים שלנו ולצפות שהילדים יכבדו אותנו? איך אפשר לרמוס את הערכים ולצפות שנצליח להחדיר אותם לילדינו?

כאשר אנו מתרגשים מדבר מסוים, אנו מראים לילדינו שצופים בנו שאותו עניין הוא מרגש. כאשר אנו מזלזלים במשהו, גם הילדים לומדים לזלזל בו. אם נחבר את עצמנו לדברים שליליים מול הילדים, שום הסבר לא יעזור לאחר מכן. הילדים מבינים על פי התגובות שלנו את סדר העדיפויות בחיים.

מכל זה נוכל ללמוד כיצד לחנך את הילדים לערכים. כאשר נתייחס יפה לאנשים, הילדים שרואים אותנו ילמדו לכבד את הזולת. כאשר ההורים יכבדו זה את זו ליד ילדיהם, הילדים בוודאי ירצו זוגיות טובה ובריאה כמו שראו אצל הוריהם בבית. כאשר נתייחס להתנהגות הילדים בכובד ראש אך נעלים עין פה ושם מכלי שנשבר או רכוש שניזוק, אז הילדים יקבלו פרפורציות על מה באמת משמעותי וחשוב בחיים.

גם אם אנחנו עושים הרבה שטויות בחיינו, המעט שאנו יכולים לעשות הוא לעשות הצגה ליד הילדים. לוותר על מכשירי התקשורת המזיקים השונים, לשים לב לתגובות שלנו לאירועים שונים שמתרחשים סביבנו, למחות על דברים מעוותים ולא טובים, לתת חיזוקים על דברים חיוביים וכו'. מתוך הדברים האלו אנו מחדירים ערכים לילדינו.

האם לתת חופש בחירה לילדים?

הילדים הקטנים הם טהורים. עדיין לא טעמו טעם חטא. עדיין לא פגמו בנשמתם הטהורה. אבל הדבר תלוי בנו אם לשמור על הטהרה שלהם, או שחס ושלום לטמא אותם. ההורים בדרך כלל לא נותנים על כך את הדעת, אבל ילדים שצופים בטלוויזיה עלולים להיחשף למסרים הרסניים שטובי הפסיכולוגים

וההסברים ההגיוניים ביותר לא יוכלו להוציא מהם לאחר מכן. ילדים שאוכלים דברים לא כשרים מטמאים עצמם ואז הרבה יותר קשה לחבר אותם לרוחניות ואמונה. ילדים שמשחקים במכשירים סלולריים בקלות מגיעים לתכנים לא הולמים שמזיקים לנפש הטהורה שלהם.

הילדים הופקדו בידיים שלנו ומתפקידנו לתת להם לגדול בטהרה. חשוב לתת להם דוגמה אישית טובה בבית ולהשקיע בחינוך שלהם. היום ישנה מתירנות שהופכת את כל האסור למותר ואת כל הרע לטוב. כל הקווים האדומים כבר נחצו והכל הפך להפקר. איך ילד בן חמש יכול להתמודד עם מראות מזעזעים בחדשות ועם הצפת רגשות שאפילו למבוגרים קשה להתמודד איתה? איך נוכל לחזק אותו באמונה לאחר התמונות הקשות שראה? כל הפסיכולוגים וכל התרופות בעולם לא יועילו להחזיר את הילד הזה לתפקד בצורה תקינה לאחר מכן.

הורים רבים אוהבים לתת חופשיות לילד ולאפשר לו לטעום מכל העולמות. שילמד חס ושלום קצת על הקוראן ועל העם המוסלמי, שילמד על רומא ועל הנצרות, שיעריץ כוכבים נוצרים בטלוויזיה, שילמד על סוגי האוכלוסייה השונים שקיימים וכך יבחר לעצמו את דרכו.

אנו רוצים לתת לילדנו את כל האפשרויות ולא למנוע מהם את העולם. אנו לא רוצים לכלוא אותם ומעדיפים שיכירו את העולם ויהיו חופשיים לבחור כרצונם. אז אנו שולחים אותם לבתי ספר מעורבים חס ושלום, נותנים להם ללמוד על האבולוציה בנוסף לתנ"ך, מאפשרים להתחבר עם ילדים שמשפיעים לרעה, חושפים אותם בכלי התקשורת לתכנים שאינם הולמים לגילם, נותנים להם חופשיות לעשות כרצונם וכו'.

הרי כל אדם חופשי לבחור את דרכו האישית בחייו ולכן אנו רוצים שהילדים יכירו את הכל. נראה לכאורה שאם נכריח אותם לשמור שבת או לקיים מצוות, אז זו תהיה כפיה דתית וכך הילדים יגדלו להיות חסרי ידע בנושאים אחרים. כך זה נראה לנו הדבר הכי נכון לפתוח להם את האפשרויות ולתת להם ליהנות מכל העולמות. אבל אם אנו נותנים לילד אפשרויות רבות, אז איך אפשר לצפות

שיבחר באפשרות הנכונה והטובה? הרי הוא רק ילד וזה התפקיד שלנו ללמד אותו מה טוב וממה ראוי להתרחק.

צריך לדעת שלילד אין עדיין את כושר השיפוט הנכון וכל זה הופך את הילד למבולבל ומתוסכל. ילד חייב מסגרת שתגדיר אותו, אחרת הוא עלול ליפול בקלות. הרי אף הורה לא ירצה לשלוח את הילד שלו לבית הסוהר כדי ללמוד איך האסירים חיים או לשלוח אותו לשכונת פשע שילמד איך סוחרים סמים מתחמקים מהמשטרה כדי שיראה את כל העולמות ויבחר את דרכו לאחר מכן.

כל הורה יודע שצריך להרחיק את הילד מסכנה. כל אדם מבין שאסור לתת לילד לשחק במקומות מסוכנים או להשאיר אותו לבד להתמודד עם העולם. זה הרי כל עניין החינוך, להדריך אותו בדרך הנכונה ולא לעזוב אותו לבדו. לפני שאדם יכול לבצע בחירה נכונה, הוא תחילה צריך לקבל הדרכה נכונה שתראה לו כיצד בוחרים בצורה טובה. הרי בסופו של דבר כולם מתמודדים עם העולם וכולם נחשפים גם לתכנים הלא טובים, אלא שבזמן אמת הילד צריך לזכור את הערכים והדברים הטובים שהחדירו לו בילדות, וכך יהיה לו קל יותר לבחור בדבר הנכון.

צריך לדעת שכאשר יש הרבה אפשרויות הילדים בוחרים במה שנראה נוח ומושך ולא במה שטוב. ילד יעדיף לאכול חטיפים וממתקים, לוותר על בית הספר, לגנוב שקית שוקו מהמכולת ולעשות דברים לא מוסריים שכל החברים שלו עושים. אף אחד כמעט לא יעדיף מעצמו להתנהג במוסריות ובערכיות או לוותר לאחרים ולעשות דברים קשים. כדי להחדיר ערכים צריך לשים גבולות ולמקד את הילד לדברים הטובים.

ובאמת נשאל את עצמנו מדוע שלא נשלח את הילדים שלנו להתחבר עם עבריינים בכלא או אלכוהוליסטים אלימים כדי שיכירו את העולם האמיתי? מדוע לא לעשות טיול שנתי לילדי הגן במוסד גמילה מסמים כדי שיחכימו? למה שם אנחנו לא רוצים שהילד יכיר את העולם ויבחר בעצמו את הבחירות שלו? מדוע שם אנו כופים אותו? למה לכפות אותו ללכת לבית הספר וללמוד לקרוא ולכתוב? למה לא לתת לו לשחק כל היום בצעצועים ולאכול ממתקים כפי יכולתו

כפי שהוא בוחר?

אלא שברור לנו שדברים שליליים צריך לחסוך מהילדים ככל שאפשר. אין שום טעם להראות לילד את כל מה שקיים בעולם, כי את הדברים הלא טובים הוא כבר יכיר בעצמו בין אם נרצה בכך או לא. לכל הפחות נוכל אנחנו לדאוג להפחית את הנוק ככל שאפשר. תפקיד ההורה הוא לתת לילד את הטוב שבעולם, כך שילמד להעריך אותו וישמור עליו גם כשנמצא במקומות פחות טובים בשלב מאוחר יותר בחייו. לשמש לו דוגמה אישית ולהראות את הטוב האמתי כדי שיהיה מחושב ויוכל לבצע בחירות נכונות מתוך שיקול דעת ברגעים הקשים שלו.

במקום ללמד את הילד על העמים האחרים וחס ושלום על דתות אחרות עלינו ללמד אותו על התורה והיהדות. שילמד להתחבר לקדוש ברוך הוא ולדבר אליו וכך הוא יוכל להתחזק באמונה ולהתחבר לקדוש ברוך הוא גם ברגעי החושך הקשים יותר שיגיעו.

אי אפשר להראות לילד עולם רחוק מהמסורת, להראות לו את הבלי העולם ואת ההפקרות שנמצאת ברחוב ואז לצפות ממנו לבחור להיות רוחני ובעל שיקול דעת. אי אפשר לתת לילד את כל התאוות שהוא רוצה, את כל הצעצועים והממתקים מבלי לעשות חשבון ומבלי שום רסן, ואז לצפות ממנו שיגדל להיות מחושב וסבלני. אי אפשר לחנך את הילדים להיות בהמות ואז להתפלא מדוע יש מרד נעורים או הפרעות בגיל ההתבגרות. הכל תלוי בערכים שהחדרנו להם. ילד שיקבל ערכים מתאימים, רוחניות וידיעה ברורה שיש בורא לעולם שאוהב ומשגיח מלמעלה, יגדל בצורה טהורה וטובה.

ובאמת הורים רבים מתפלאים ולא מבינים. מדוע הילד לא נשאר אפילו דקה בבית ליד השולחן עם כל המשפחה? מדוע הילד מנותק ומסתובב עם חברים לא טובים? מדוע הבת מסתובבת לא צנועה או שהחליטה להתחתן ח"ו עם ערבי? מדוע הבן לא מגיע יותר לבית הכנסת ומואס במסורת? למה הילדים מורדים ומתנהגים כמו בהמות? אלא שהם שכחו שהם עצמם נתנו להם לטעום מכל העולמות ולא

הצילו אותם כאשר הייתה להם הזדמנות.

לכן אין שום סיבה להכיר לילד את העולם האכזר והלא טוב. צריך להכיר לו את הדברים הטובים שישתמשו והיו יסודות חשובים אצל הילד גם שנים לאחר מכן כשיגדל. לא צריך להכיר לילד את הנצרות או להתחבר עם אתאיסטים. לא צריך ללמד אותו על אבולוציה או על קשקושים אחרים שרק יזיקו. לא צריך לשים אותו בבתי ספר מעורבים בנים ובנות כדי שיכיר את העולם. אסור לשכוח שהוא רק ילד והדברים הברורים בשבילנו הם כלל לא מובנים עדיין לו. את השיקולים שאנו יכולים לעשות הילד עדיין לא יכול לעשות. הוא עדיין לא יכול לקחת אחריות על עצמו ולכן אנחנו אלו שלוקחים אחריות עליו.

אם נסביר לילדינו שכולם שווים, אז אין לנו מה להתפלל אם הבן לא יכבד אותנו (שהרי למה שיכבד את ההורים אם הם שווים לו במעמד?) או אם הבת תיעלם באיזה כפר ערבי חס ושלום (כי אם כולם שווים, אז נראה שאפשר גם להתחתן עם גויים). כאשר אנו מאפשרים את החופשיות לילד, הוא בקלות עלול ליפול ולבצע בחירות לא נכונות. הילד הוא קטן מכדי לדעת מה נכון וטוב בשבילו, אם ננסה להיות הורים חדשניים, חופשיים ומגניבים אז אולי הילדים ישמחו מזה בהתחלה, אבל החינוך יהיה הרסני. ילד צריך שיגדירו לו את הכללים, שיציבו לו גבולות, בלי זה הוא מרגיש אבוד.

תפקידנו הוא להראות לילד את הטוב שבעולם ללא תנאים ואז הוא ירצה ויבחר ללכת בדרך הזו. אם נחדיר לו שקיים גם רע או שהוא לא מוצלח, אז הוא ירגיש לא ראוי ולא מסוגל ללכת בדרך הטובה, כאילו שהוא מעניש את עצמו. פעמים רבות אנו מגדירים את עצמנו כסוג ב', ואז קשה יותר לשאוף ולהאמין שאנו יכולים להגיע להישגים.

מתכון ליצירת הפרעות בילדים

הורים רבים עושים את כל הטעויות האפשריות עם הילדים, אבל בכל זאת מופתעים מאוד כאשר הדברים יוצאים משליטתם. את רוב הבעיות שמפריעות לנו אצל הילדים אנחנו בעצמנו פיתחנו אצלם. הכל תלוי בכלים שנתנו להם.

אם נותנים לילד תאוות מול העיניים, אי אפשר לצפות ממנו להיות נזיר שיתעלה מעליהן. אם נותנים לילד סביבה שלילית, צריך לצפות לזה שהוא ילך בדרך לא טובה. אם נותנים לילד כלים הרסניים כמו טלוויזיה, אינטרנט ועיתונים למיניהם, אז צריך לדעת שהערכים שהוא ילמד הם הערכים שמלמדים אותנו שם של עולם זול ומופקר ללא ערכים. אחר כך איך אפשר להתפלא שכאשר אנו רוצים לשבת עם כל המשפחה סביב השולחן בליל שבת, הילדים מנבלים את הפה, סופרים את השניות ללכת לחדר ומרגישים כאילו שהם בעונש להיות איתנו? הרי אם ישנו עולם שלם של הפקרות בחוץ, אז למה הם צריכים להיות כלואים איתנו מסביב לשולחן?

אסור בשום אופן לזלזל בילדים. ישנה נטייה כזו להחשיב את הילד לקטן מדי ואז דוחים את החינוך, לא מתייחסים אליו ברצינות, חושבים עליו כעל סתם תינוק שלא מבין כלום, אבל הילדים קולטים את הכל ואפילו הרבה יותר טוב מאיתנו. כל מעשה שאנו עושים נרשם אצלם. כל מילה שהוצאנו מהפה מהדהדת להם בראש. כל הדברים שהם קולטים מהסביבה נשמרים במקומות עמוקים ביותר. כל אדם יחשוב על עצמו בגיל קטן ויגלה כמה הדברים הקטנים השפיעו על חיו.

מתוך חיפוש של שקט ונוחות אנו מחפשים את הדרכים המהירות להשגת המטרות המידיות לטווח הקצר, אך לא שמים לב שאנו הורסים את המטרות העיקריות לטווח הארוך. כאשר למשל אנו רוצים שהילד יבצע מטלה מסוימת, נוכל לצעוק ולכעוס ואז באותו הרגע הוא יבצע את המטלה בלית ברירה ואנו נרגיש בעננים כאילו שזכינו בפרס נובל לחינוך. אלא שלא שמנו לב לרגשות השליליים החזקים שהחדרנו לו שגורמים לו תחושות לא טובות הרסניות.

תארו לכם ילד שלא מתחשק לו לאכול באותו הרגע, או שהאוכל לא טעים לו. באותו רגע ההורים כועסים ומפצירים בו שיאכל ולא ישאיר פירור. הילד מתעקש וההורים מתעקשים עוד יותר, עד שבליט ברירה ולאחר ויכוחים רבים, הילד מכניס עוד כפית לפה. צריך לדעת שאותה כפית בשביל הילד הזה היא אחד הדברים הכי לא טעימים ולא נעימים שאכל. לא רק בגלל שהוא לא אוהב את

האוכל, אלא גם בגלל שמלבד הטעם של האוכל היה שם גם הטעם של המריבה, של הכעסים, של הצעקות, של חוסר האונים בהתמודדות מול ההורים ושל כל שאר הדברים השליליים שהיו מלווים.

בפעם הבאה שההורים יכינו את אותו מאכל, הילד לא ירצה בכלל להסתכל על האוכל הזה וההורים כלל לא יבינו למה. אצל הורים שמקפידים ללוות כל ארוחה בכעס ומלחמות, הילדים כנראה לא יאהבו לאכול שום דבר. שעת הארוחה בשביל אותם ילדים היא כמו עונש. ההורים בטוחים שהם מוכרחים להכריח את הילד לאכול כי בלי זה הוא לא יאכל כלום. אבל האמת היא הפוכה, שבגלל שמכריחים אותו הוא סולד מזה.

הורים שיתייחסו לדברים בצורה הראויה להם יתנו ערך מוסף לילד שמתבונן מהצד במתרחש. אם ההורים לא יעשו סיפור מיוחד מאוכל, אז גם הילד לא יעשה מזה סיפור גדול. אם ההורים יציגו את ההליכה לבית הכנסת בתור פרס למי שמתנהג יפה במקום לצעוק על הילד שילך לבית הכנסת עם אבא, אז בוודאי שהילד ילמד להעריך ולאהוב את הדבר. כשמתייחסים לשיבה סביב שולחן השבת כדבר משמח, אז הילדים יחכו לזה. כשמעריכים את התורה הקדושה וכל הדברים נדחים מפני לימוד התורה, אז הילד לומד להבין את החשיבות של הדבר. אם נחזיר לילדים שמחה וחיוך בדברים החשובים והטובים, אז בוודאי שהם ילמדו להוקיר אותם.

להציב גבולות

כאשר יש שפע ומתירנות, הילד שבע מכל הדברים סביבו ולא נהנה משום דבר. פעם היו נהנים מלשחק באבנים ומקלות, היום יש כל כך הרבה צעצועים צבעוניים שלא מצליחים לספק אף אחד. פעם היו מעריכים רגעי איכות משפחתיים, היום משפחה שלמה יושבת בסלון ובמשך חצי שעה אף אחד לא מחליף מילה עם השני וכל אחד שקוע בתוך המכשיר הנייד שלו. כדי שהילד יעריך את הדברים וינהנה מהם צריך להציב לו גבולות.

כדי להקנות ערכים לילד צריך לחנך לערכים. לתת לילד אחריות בבית, להטיל עליו תפקיד מסוים ולהראות שאנו סומכים עליו, ללמד אותו לתת שקל

לצדקה, לתת לו חיזוקים חיוביים כאשר הוא מתנהג כראוי, להתייחס אליו כאל בוגר ולא כאל תינוק שלא מבין כלום, להראות לו אהבה, לחזק את הרגעים המשפחתיים, לתת לו חיוך ולעשות את כל מה שנדרש כדי ללמד אותו לאהוב את מה שהוא עושה. כשלומדים לאהוב את הדברים, אלו ערכים שנשארים לתמיד.

להיות אמתיים

צריך לזכור שדברים היוצאים מן הלב נכנסים אל הלב. לכן חשוב להיות אמתיים עם הילדים. חשוב להעביר מסרים בצורה כנה ולא לומר דברים שנשמעים טוב אך אין לנו שום קשר אליהם. הילדים יודעים לזהות מתי הדברים הם אמתיים. אם ננסה לשמש דוגמה אישית, נלך בדרך שאנו באמת מאמינים בה ונלמד את ילדינו ללכת בה, אז בוודאי שהם ירגישו את האמת שבדבר והם ישמחו ללכת בה ואפילו ילמדו את ילדיהם באותה הדרך.

אם נציג לילדים את הערכים שלנו ונלמד אותם לאהוב את הערכים האלו, אז בוודאי שהם יידבקו לאותם ערכים וישמרו עליהם היטב. ככל שהילד יאהב את המוסר ויתחבר אליו, כך הוא יהפוך לבלתי נפרד ממנו.

ילד שמקבל ערכים, שלומד לכבד את הזולת ולקיים מצוות, שזוכר שיש מי שברא אותו, שמוקיר טובה וששמח בחלקו הוא ילד ששומר על הטהרה הטבעית איתה נולד. חבל לתת לתמימות היפהפייה של ילדנו להיעלם ולהתבטל אל מול הטומאה הגדולה שקיימת בעולם. השם יזכה אותנו לשמור על הילדים ולתת להם לגדול בקדושה ובטהרה.

לקום מהנפילות

בין הקרבנות שמתארת הפרשה, ישנו קרבן חטאת שמביא נשיא שחטא בשגגה. הכתוב אומר "אשר נשיא יחטא..." (ויקרא ד, כב), ורש"י מפרש שזה לשון

"אשרי", כעין אמירת שבח. אשרי הדור שהנשיא שלו מביא כפרה על שגגתו, ועוד מוסיף שקל וחומר אם מתחרט על זדונותיו.

ולכאורה הדבר נשמע תמוה ביותר. שאיך יתכן לשבח דור שהנשיא שלו חוטא? שהרי מובן לכולם שאם אין לנשיא כלל חטאים זה המשובח ביותר. ועוד יותר קשה, שאיך בכלל יתכן מצב שלנשיא שצריך להיות גדול הדור יש זדונות? ואם באמת יש לו זדונות, זה אומר לכאורה שמצב הדור הוא ירוד ביותר, ואיך נאמר "אשרי" על הדור הזה?

ובאמת צריך להבין שכולנו בני אדם ולכולם יש יצרים. לכל אדם יש מעידות ונפילות פה ושם. ולא רק נפילות של חטאים בשוגג, אלא אף במזיד. שאפילו שאדם יודע בצורה ברורה שהדבר אסור, הוא בכל זאת עושה אותו. ולכאורה אדם כזה נחשב לרשע, אבל מכל מקום אם הוא באמת מתחרט על המעשים שלו מכל הלב, הוא יכול להפוך באותו הרגע לצדיק.

ומובן הדבר שאין שום היתר לעשות עבירות, בטח שלא במזיד ואפילו לא בשוגג. אדם צריך להיזהר ככל האפשר ולעשות השתדלות מרבית כדי להתרחק מעבירות. וצריך לדעת שאם אדם בוחר בצורה מודעת לעשות עבירות, אז ממילא התשובה שלו תהיה לרוב מהשפה ולחוץ, וגם משמיים יקשו עליו וינסו למנוע ממנו לעשות תשובה.

אלא שגם עבירות במזיד הם לפעמים כמו שגגה מצד האדם. זה כמו אדם שיצרו מתגבר עליו ביותר, והוא יודע שאסור לעשות את אותה עבירה והוא גם לא רוצה לעשות אותה, אבל היצר מושך אותו כך שהוא כאילו מאבד שליטה על עצמו. הוא אפילו לא נהנה מאותה עבירה, הוא מיוסר ועצוב על שנכנע לאותה עבירה, הוא לא מצליח להבין איך נפל, אבל מכל מקום הוא עצמו בחר לעשות אותה.

אז הוא לא שוגג, כיוון שהוא יודע שזהו איסור מוחלט ועשה את העבירה מתוך מודעות. אבל יחד עם זאת הוא לא רצה כלל להגיע לאותה עבירה, ורק הרגשו והתאוה הם שמשכו אותו. אותו אדם נתפס בשעת חולשה, ואמנם בוודאי שידונו אותו על כך שהיה צריך לחזק את עצמו ולהתגבר, אבל מכל מקום זה לא דומה

לעבירה במזיד ממש, שהיה לו רצון לעשות את העבירה ושמה שעשה אותה.

אילו היינו שואלים את אותו אדם מה רצונו, כאשר הוא מיושב בדעתו, הוא היה אומר לנו שהוא לא רוצה לחטוא כלל אפילו חטא קטן. הוא רוצה רק להידיבק בשכינה הקדושה. אבל כאשר עומד מולו ניסיון, אז הוא נחלש ולא משקיע מספיק כוח ומאמץ כדי להישמר מהחטא, ואז התאוה גוברת.

ופעמים רבות שזדונות כאלו נעלמים מעיני האנשים. שיש כאלו שמתייחסים לזה בסלחנות רבה מדי. שכאילו הם חושבים על זה כמו שגגה. שהרי לא התכוונו ממש לעשות עבירה, אלא שכך יצא להם, ואז הם חושבים כאילו שהכול בסדר ואפילו לא עושים על זה תשובה, מתוך מחשבה שלא צריך לעשות תשובה על חטא שכזה.

ויש כאלו שבכלל מזלזלים בזה, שאפילו לא מתאמצים להתנגד ליצר, אלא ש"זורמים" עם המצב ומאוד מקלים עם עצמם, שכאילו הם בסדר גמור, שזו כלל לא אשמתם וזה רק היצר. הם אפילו לא מנסים להילחם בזה. כי יש להם תירוץ מוכן לשליפה, שהיצר והתאוה התגברו עליהם. ומובן שאותם אנשים משקרים לעצמם ממש.

ומצד שני יש כאלו שלהפך, מתייחסים לזה בחומרה רבה מדי וממש נופלים ברוחם. שאם נפלה לידם איזו עבירה, הם מיד מחשיבים עצמם כרשעים גמורים ונכנסים לעצבות נוראה. הם בטוחים שהנפילה שלהם כל כך חזקה עד שאין להם שום תיקון חס ושלום. פעמים רבות שהם אפילו לא מנסים לעשות על כך תשובה, מתוך מחשבה שהיא כאילו בכל מקרה כבר לא יכולה להועיל.

לאחר שהם מתיישרים בדעתם הם מבינים שעשו דבר חמור וגרוע ומתחרטים על המעשה. אבל אז מסתכלים על המקום הנמוך שאליו הגיעו וחושבים כמה הם רשעים. הם חושבים שהשם לא יסלח להם על כך. הם חושבים ח"ו שהוא שונא אותם.

ואז מתוך שמגדירים עצמם כרשעים אז אדרבה, הם נופלים עוד יותר וכאילו התירו לעצמם לעשות עוד עבירות. כי הם חושבים לעצמם שאם בכל מקרה הם

רשעים, אז מה זה כבר משנה אם תהיה עוד עבירה נוספת. הם מבינים שאין טעם להתאמץ, כי בכל מקרה לא יגיעו לדרגה של צדיקים גדולים.

וכך היצר מבלבל את האדם ומביא אותו לתחתית. בהתחלה הוא התגבר על האדם כדי שיעשה איזו עבירה, אבל זה רק הרווח הקטן שלו. כי לאחר שהאדם משלים עם המציאות הזו, שכאילו הוא רשע ללא תקנה, אז הוא נופל לעוד ועוד עבירות, ואז הרווח של היצר הרבה יותר גדול.

ויש הרבה בני תורה ואנשים יראי שמיים שבאמת משתדלים לעשות רק טוב, אבל כמו כולם יש גם להם נפילות. אלא שאותם אנשים רואים את האנשים סביבם, את החברים שלהם שנראים שמקפידים על קלה כחמורה, את האברכים בכולל שנוהרים לא לעבור שום עבירה וכו'. ואז הם חושבים לעצמם שהם רשעים גמורים, כאילו שרק הם חוטאים ורק להם יש נפילות כאלו עצומות.

הם לא מבינים שכולם כך, הם חושבים שזה רק אצלם. שכולם צדיקים וטהורים, ואולי טועים ושוגגים פה ושם, אבל בטח שלא מזידים. וכאילו שרק הם רוב רשעותם גם מזידים. ואז הם חושבים על עצמם דברים נוראים, ומתביישים מעצמם ממש, שאם החברים שלהם היו יודעים את האמת, כמה שהם רשעים, לא היו רוצים להתקרב אליהם בכלל.

הם כל כך מתביישים ומנסים להסתיר את הדברים ככל שאפשר. הם מנסים להיראות צדיקים למרות שהם יודעים שהם רחוקים מכך, ופוחדים שמישהו יגלה כמה הם רשעים. לכן התורה דואגת לציין שאפילו הנשיא יכול להיות מזיד, ולא זו בלבד, אלא שאשרי הדור שהנשיא שלו מזיד ואחר כך מתחרט ועושה תשובה.

אסור לאף אחד להיחלש. צריך לדעת שהשם יתברך אוהב כל אחד מאיתנו, ואמנם יש תמיד קשיים בדרך למעלה, אבל זה רק אומר שאנחנו מתקדמים. הרי אם נחשוב על כך, אנשים רחוקים יכולים לעשות עבירות בלי חשבון וזה כלל לא מטריד אותם. אז אם הגענו למצב שבו העבירות מפריעות לנו, שאנו עצובים ומתחרטים בגללן, זה כבר מראה שזכינו למעלה כלשהי. וכעת אסור להתייאש ורק צריך להתקדם עוד ועוד.

לכן ברור הדבר שאסור לעשות עבירות ועלינו להישמר מאוד להתרחק מהן ביותר. אבל מכל מקום אין צדיק שלא יחטא. כל אחד בהתאם לדרגה שלו וביחס למקום הרוחני שלו, לפי מה שמדקדקים אתו מהשמיים, יש לו את הנפילות האישיות שלו. וגם לגדולים ביותר יש את הנפילות שלהם.

ודווקא בגלל זה התורה דואגת לציין בצורה ברורה את הטענות שיש על גדולי העולם. שמתארים את הנפילות של אברהם אבינו, של משה רבינו, של דוד המלך וכו'. שאי אפשר בכלל לתפוס את הדרגה העצומה שהם הגיעו אליה, אבל מכל מקום התורה דואגת להראות שאפילו לענקים שבענקים יש נפילות ביחס למקום שלהם.

וכך גם הגמרא לא חסה על תנאים ואמוראים שעשו דברים שנראים כקלים שבקלים. וכמו בקידושין פא. שמובא על רבי עמרם חסידא שבא לעשות עבירה והתחיל לצעוק לעזרה, וכשבאו חכמים התביישו בו, שאיך אותו חסיד הגיע למצב כזה שכמעט ועשה עבירה, שבמקום פרישות הלך להביא סולם לטפס עליו כדי לחטוא?

וכך גם בהמשך הגמרא שם מובא על רבי מאיר וגם על רבי עקיבא, שבא השטן וניסה להחטיאם. ובאמת על אף שהיו תנאים קדושים, מכל מקום לרגע הצליח לבלבל אותם. כי יש טבע, שאז האדם יכול לעבוד על עצמו ולהשתלט על היצר. אבל יש גם מעל הטבע, שהיצר הרע בא בכוח גדול יותר מהאדם ויכול לגרום לו לעשות דברים נוראים. שהוא מביא לו תאוה עצומה שלא יוכל להשתלט עליה.

התאוה נמצאת בתוך כל אחד. וככל שהאדם הוא גדול יותר, כך היצר שלו גדול יותר. זה חלק מהניסיונות של האדם. ואמנם בגמרא הנוכרת השטן הניח לבסוף לרבי מאיר ולרבי עקיבא כך שלא יחטאו, אבל לכאורה משמע שהכול היה תלוי בו, שאילו לא היה מניח להם, הם היו ח"ו חוטאים ממש.

ובאמת ישנם מצבים שבהם היצר אינו מניח, ומפיל את האדם עד שחוטא ממש. ואז הוא חושב על עצמו כמו הקל שבקלים. הוא מתייאש וחושב כמה הוא גרוע. וכל זה מביא אותו לחשוב שאין לו תקנה, אז הוא ממשיך ונופל עוד יותר.

שאם הוא כבר חטא בחטא כל כך חמור, אז מה זה כבר משנה אם ימשיך לחטוא בדברים נוספים.

ולפעמים אם החטא היה בסתר בלי שאף אחד יידע מכך, אז מתוך המעמד שלו הוא מנסה להכחיש ולעשות הצגות שכולם יחשבו עליו כצדיק. זה מבייש שכולם יחשבו עליו דברים לא טובים, והוא מעדיף להיראות טוב בעיני כולם. ואז ממילא הוא שוכח ומעלים את החטא שעשה.

וכך יוצא שבכל אחת מהאפשרויות, אותו אדם לא עושה תשובה. או שהוא מניח לעצמו ליפול עוד יותר, או שהוא מתעלם ושוכח ממה שהיה. ואלו הדרכים הקלות ביותר שרוב האנשים בוחרים בהן.

אבל רבי עמרם חסידא הבין שזו לא הדרך הנכונה והטובה. שבוודאי לא כדאי להניח לעצמו ליפול, וגם לא כדאי להסתיר את הדבר כדי להיראות טוב בעיני אחרים. לכן קרא לחכמים שיבואו להציל אותו, כי ידע שעדיף להתבזות בעולם הזה, שיחשבו עליו דברים ירודים, אבל על ידי זה יתנקה לעולם הבא.

ולכן התורה משבחת נשיא שמביא קרבן על חטא. לא משום שעשה טוב בכך שחטא, שהרי צריך להתרחק כמה שיותר מחטאים. אלא משום שלאחר שחטא, היה יכול בקלות לבחור בדרכים אחרות, שהיה מנסה להסתיר את החטא בלי שאף אחד יידע, כך שלא יתבייש. או שאם כבר החטא היה מתגלה, אז היה נופל מרוב בושה ואז מניח לעצמו ליפול עוד יותר. אבל הוא בחר בדרך הטובה, שהתוודה על החטא, עשה תשובה והתקדם הלאה.

ולכן חשוב לכל יהודי לדעת שלפעמים יש נפילות. גם לגדולים יש נפילות. אבל מה שעלינו לזכור זה שגם לאחר הנפילות, צריך לקום ולשוב אל השם יתברך. לא לוותר, לא להעלים עין ולא לחשוב שזה כבר לא יועיל. אמנם את הנעשה אין להשיב, אבל מכל מקום אפשר לתקן את הקלקול.

ואם עושים את זה בצורה שלמה, מכל הלב ועם הרבה כוונה, אז לא רק שחוזרים לאותו מקום בו היינו לפני הנפילה, אלא שזוכים למעלה גבוהה יותר, שבשמיים אומרים "אשרי אותו אדם". אשרי מי שמביא חטאת לכפר על שגתו.

אשרי מי שמתחרט על זדונותיו. ואשרי כל העם שכך עושה הנשיא שלו. השם יזכה אותנו להתחרט על החטאים והזדונות, ולשוב אליו בתשובה שלמה מתוך כוונה עמוקה, כיסופים ואהבה.

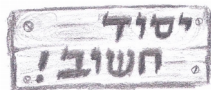
הגנבים גונבים מהקדוש ברוך הוא

פרשת ויקרא מתארת את סוגי הקרבנות השונים ודרך הקרבתם. רוב הפרשה מדברת על קרבנות הבאים לכפר על מצוות שונות שבין האדם למקום, אך לקראת סוף הפרשה מוזכר הדין של אדם שגזול או מכחש. התורה אומרת "נפש כי תחטא ומעלה מעל בהשם" (ויקרא ה', פסוק כא').

כאמור, הפסוק מדבר על אדם שגזול או מכחש, אז לכאורה מה הקשר ל"מעל בהשם"? נראה שיותר מתאים לומר "מעל באדם", שהרי הגולן גזל מחברו ולא מהקדוש ברוך הוא. אך העניין הוא שצריך לדעת שכאשר אנו גונבים מאדם כלשהו, אנו למעשה בראש ובראשונה גונבים מהקדוש ברוך הוא.

הקדוש ברוך הוא נתן לנו את התורה והמצוות. מאותו הרגע שקיבלנו אותן, כל עבירה על אותם ציוויים מבטאת זלזול במי שציווה אותנו עליהם. כאשר אדם גונב, אז הוא חושב לעצמו שהוא לוקח לעצמו משל חברו. אך האמת היא שלאותו גנב כבר נקצב כמה ירויח, וכן לאותו גזול שגנבו ממנו נגזר כבר כמה יילקח ממנו.

יוצא שאותו גנב לא לקח דבר משל חברו, שהרי על פי חשבונות שמיים הוא היה צריך לקבל את הסכום שגנב והנגזל היה צריך להפסיד את אותו הסכום. אם לא בדרך כזו, אז הדבר היה מתגלגל בדרך אחרת, אבל בכל מקרה בסופו של דבר זה מה שהיה קורה. העבירה האמתית כאן היא שעבר על ציווי השם שציווה אותו "לא תגנב". השם יתברך ציווה אותנו להתרחק מגול ואותו אדם כאילו חס ושלום "מצפצף"

על הציוויים שקיבל. הבעיה של אותו גנב היא לא עם האדם השני, אלא עם הקדוש ברוך הוא.

הדבר נכון גם לגבי כל שאר הציוויים שקיבלנו. גם המצוות שבין אדם לחברו מבטאות את הקשר שבין האדם למקום. אף אחד לא יכול להזיק לאדם אחר, שהרי כל מה שמגיע לאדם זה בהשגחה פרטית מלמעלה. אם אנו רואים שאדם אחד הזיק לחברו, זה אומר שאותו אדם פתח חשבון עם הקדוש ברוך הוא, בעוד שהניזוק סגר חשבון ישן בו היה צריך להינזק מסיבה כלשהי וזו הדרך שסובבו לו מהשמיים. אותו מזיק בחר לעבור על ציווי השם ובכך הוא חטא לקדוש ברוך הוא. לכן הנפש החוטאת מעלה "מעל בהשם", כי החשבון של כל אחד מאיתנו הוא ישירות עם הקדוש ברוך הוא.

מתוך הדברים נוכל להבין שאף אדם לא יכול להזיק לנו מתוך בחירה. מהשמיים מגלגלים את האדם שיזיק לנו על פי חשבונות מדויקים. כך גם אנחנו לא יכולים להשפיע על אדם אחר, שאם נעשה לאותו אדם טוב או לא טוב, זה רק מפני שהשם יתברך גזר עליו שיהיה לו כך.

אבל בכל זאת הבחירה בידינו ואנחנו יכולים לבחור אם להיות אלו שפועלים עבור עניין מסוים, אם טוב ואם פחות טוב. אם נגזר לאדם שיגנבו ממנו, זה עניין שלו עם הקדוש ברוך הוא. אבל אנחנו לא צריכים להיות אלו שמוציאים את הדברים לפועל. יש הרבה שליחים למקום ובוודאי שיוכלו לסובב מהשמיים את הדבר בדרכים חלופיות. אם בכל זאת נבחר חס ושלום לגנוב או לעשות דבר לא טוב, אז אנו פותחים דין עם הקדוש ברוך הוא.

לפעמים נראה לאנשים שהם משפיעים. שאם הם משיגים דברים שלא ביושר, אז כאילו שהם הרוויחו מאחרים דבר שלא היו יכולים לקבל בצורה אחרת. שאם הם גנבו סכום כסף, הצליחו להוציא משהו מחברת הביטוח או שרימו מישהו, אז כביכול הם התעשרו על חשבונם. אבל האמת היא שכל מה שנעשה היה צריך להיעשות על פי חשבונות שמיים. רק שבמקום לקבל את אותו הכסף בדרך ישרה וטובה, כעת הם השיגו את הכסף בדרך לא טובה וגרמו שתהיה עליהם תביעה

מהשמיים.

אדם צריך לעשות כל מה שביכולתו להתרחק מהגזל ומדברים לא טובים ולהשתדל תמיד להיות ישר וללכת בדרך האמת. אדם כזה יקבל את כל מה שבכל מקרה מגיע לו מהשמיים בצורה טובה ונקה. חבל שאדם יביא עצמו להיתבע על עבירות שעשה כדי להשיג את מה שהשיג בצורה לא טובה. במקום זה הוא יכול להשיג את אותם הדברים, ולזכות לברכה באותם הדברים שיביאו לו השגות נוספות והצלחה מרובה.

השם יזכה אותנו לראות אותו תמיד כנגד עינינו כך שלא נעשה שום עבירה ואת כל מעשינו נעשה מתוך ישר והליכה בדרך השם יתברך.

חשוב להתאמץ

פרשת ויקרא מתארת את דרך הקרבת הקרבנות ואת סוגי הקרבנות השונים. וצריך לשאול איך יתכן שאדם שחטא יביא כבשה או עז להקרבה בבית המקדש (נתפלל שייבנה מהרה בע"ה) ופתאום החטא ייעלם לו והכל יהיה בסדר? לכאורה זה נשמע כמו שוחד, כמו שמישהו יואשם במקרה פלילי בבית המשפט, אז הוא ייתן לשופט איזו מתנה ופתאום הכל יהיה בסדר. האם הקרבן שאנו מביאים לבית המקדש באמת מכפר לנו ללא מאמץ מצדנו?

אלא שהתורה פתחה את כל עבודת הקרבנות בדיוק בעניין הזה, "אדם כי יקריב מכם", כלומר נדרשת הקרבה מאיתנו. אדם צריך להקריב את עצמו ולעשות עבודה עצמית והשתדלות.

בזמנים של היום כל נעשה באינסטנט. אף אחד לא הולך לשאוב מים, לפנות יום שלם לכביסה בנהר או להכין עצים לחימום הבית. היום יש לנו מיקרוגל שמחמם לנו את האוכל המוכן בדקה וחצי ויש לנו מחשבים שמחברים אותנו

לקצה השני של העולם בכל רגע.

אבל למרות כל השדרוגים של העולם, ישנו דבר אחד שלא ניתן לזרו, וזה המיקום הרוחני שלנו. כדי לשנות את המיקום הרוחני אנו מוכרחים להתאמץ ולעבוד. לא ניתן לרכוש מידה טובה בסכום כסף כלשהו, לא ניתן ללמוד קבלה בקורס מזורז (אמנם יש הרבה שמנסים זאת לצערנו, אבל התוצאה היא מזיקה ומעורבת עם הרבה דמיונות), לא ניתן לבנות קשר נישואין מוצלח ללא השקעה ובטח שלא ניתן להתקדם ולעלות במדרגות הרוחניות שלנו מבלי להתאמץ.

חז"ל מלמדים אותנו כלל, יגעת ולא מצאת או לא יגעת ומצאת – אל תאמין, יגעת ומצאת – תאמין. כלומר אם מישהו יאמר לנו שהוא כל היום לומד ומשתדל ובכל זאת הוא לא מצליח להגיע לשום דבר, או שהוא יאמר שהוא בכלל לא מתאמץ והכל בא לו בטבעיות והוא מרקיע שחקים עם תוצאות יפות, נדע שהוא משקר. וגם אם הוא חושב שזו האמת, אז הוא עצמו לא מודע למקום הרוחני שלו. כי הוא יכול אפילו לדעת את כל התורה בצורה טכנית, אם נתנו לו כישורים מיוחדים משמיים, אבל מצד החיבור הרוחני שלו הוא מוכרח להתאמץ כדי לזכות למשהו אמתי.

בגשמיות אמנם זה לא כך, ישנם מנהלים שיושבים במשרד ומשחקים במכשיר הנייד שלהם ומרוויחים מיליונים בלי לעשות דבר, ולעומתם פועלים שמתאמצים ועובדים קשה מהבוקר עד הלילה עם משכורת פחותה מהמינימום. אבל בצד הרוחני, אי אפשר להתקדם ללא מאמץ, לכן נוכל להאמין רק למי שיאמר לנו שלאחר שהוא התאמץ הוא הצליח.

מתוך ההרגל לקצר את הזמן ולחסוך מאמץ בדברים החומריים, אנו מנסים פעמים רבות ליישם את זה על הדברים הרוחניים ולכן נכשלים. רוצים לזכות לרוחניות בשקל, לחמם בדקה את כוונת הלב כמו מיקרוגל, לקנות בבית המדרש יראת שמיים ולהתחבר לעולמות העליונים ברגע כמו שמתחברים לקצה העולם דרך המחשב. אבל זה לא עובד בצורה שכזו.

אנו מנסים למשל לשמור שבת אחת ולראות אם החיים שלנו משתפרים

והופכים טובים יותר, או מנסים לקבל תשובות של חצי דקה על השאלות הכי מהותיות בחיים שאליהן צריך להקדיש שנים רק כדי להתחיל להבין על מה מדובר. אמנם זה טוב ועדיף לנסות את הדברים האלו מאשר לא להתקרב אליהם לעולם, אבל צריך להבין שהציפייה שלנו יכולה מאוד לאכזב לאחר שלא נגיע למה שציפינו.

אדם שרוצה להבין ניסוי פיזיקלי מורכב יצטרך קודם לכן ללמוד את יסודות החשבון, אח"כ מתמטיקה, פיזיקה בסיסית, פיזיקה מתקדמת, ורק לבסוף כשיהיה לו את הבסיס הנדרש יוכל לנסות להתחיל להבין אותו. אם הוא יצפה להבין את הניסוי ללא כל ידע מוקדם, ואנחנו רק נתחיל ללמד אותו את היסודות והבסיס, כשנגיע לכמה זה שתיים ועוד אחת, הוא פשוט יתייאש ולא ירצה להמשיך. כי הוא רוצה הכל ברגע, לא מעניין אותו ללמוד חשבון בסיסי, הוא רוצה כבר לדעת את הניסוי המורכב בלי כל ההקדמות מסביב.

אדם צריך להיות מודע לכך שכל החיים שלנו הם תהליך, אנו צריכים לרכוש את הבסיס ורק לאחר מכן להתקדם הלאה. בוודאי שלא נוכל להשתנות או לשנות דברים בצורה כל כך קלה וקצרה. אנו מוכרחים להתאמץ, להקריב את עצמנו למען הדבר שאנו רוצים, רק כך תהיה לנו השפעה אמיתית.

חז"ל לימדו אותנו שעל פי המאמץ וההשתדלות, כך השכר שנקבל: "לפום צערא אגרא". אדם שמקיים מצווה כלשהי, יקבל את השכר על המצווה. אך אם אותו אדם היה צריך ללכת ממקום למקום כדי לקיים את אותה המצווה, הוא יקבל בנוסף שכר פסיעות על כל צעד שעשה. אם הוא עשה זאת בריצה, הוא יקבל שכר גבוה הרבה יותר. אם הידר במצווה, השכר גבוה יותר. אם עשה ויתורים רבים והקריב את עצמו למען המצווה, אותה המצווה הופכת גדולה פי מיליונים. כך ככל שנתאמץ יותר, השכר יהיה גבוה יותר.

התוצאה היא לא מה שאנו רואים מול עינינו, אלא ההתקדמות והמאמץ שהשקענו. לא מדובר רק על עולם הבא ועל דברים שקשה לנו להבין, אלא על המציאות שלנו ממש. אדם שמתאמץ ומשתדל, יזכה לראות תוצאות. וחשוב להבין

שרק ההתקדמות היא תוצאה. כי את המקום בו היינו לפני כן קיבלנו במתנה מהשמיים. רק ההתקדמות שעשינו מאותו מקום בו היינו עד למקום שאליו הגענו, היא ששייכת לנו באמת.

כדי להבין את זה, נוכל להתבונן בזה שאדם שהולך ברחוב לא מרשים אותנו במיוחד, אבל תינוק שהצליח ללכת בפעם הראשונה יביא לנו שמחה גדולה. לא בגלל שעצם ההליכה משמחת אותנו, אלא בגלל שאתמול הוא לא ידע לעשות זאת והיום הוא בכל זאת התאמץ והצליח.

המאמץ וההתקדמות שלנו הם שחשובים וקובעים. לא מודדים אותנו ביחס לאחרים, אלא ביחס לעצמנו. לא מסתכלים על המתנות שקיבלנו, על הכישורים שהביאו לנו משמיים, על ההשגות שהגיעו לנו בקלות בלי מאמץ, מה שבאמת חשוב ומה שבאמת שייך לנו זה רק מה שהצלחנו להשיג בעצמנו, בעזרת מאמץ ומסירות נפש.

בדברים החומריים אמנם כדאי ומועיל לקצר תהליכים כדי להרוויח זמן ומשאבים יקרים. אך בכל הנוגע לרוחניות אנו צריכים להשקיע ולהתאמץ ככל שרק ניתן. ההשקעה הזו בוודאי לא תלך לריק, אלא תבנה לנו פנימיות רוחנית חזקה וטובה יותר שתביא אותנו לעצמה וסיפוק רוחניים שכולנו רוצים בחיינו.

גם על חטא בלי כוונה יש אשמה

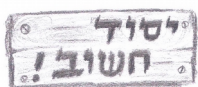
מקובל לחשוב שיש על האדם תביעה רק בנוגע לטעויות שהוא עושה באופן מודע. הרי איך אפשר להאשים אותנו בדברים שעשינו בלי כוונה או מחוסר ידיעה? אבל פרשת ויקרא מלמדת אותנו שגם על חטאים בשגגה מוטלת עלינו אשמה.

התורה אומרת "ואם נפש אחת תחטא בשגגה... ואשם" (ויקרא ד', פסוק כז').

אפשר לראות שגם אם האדם שוגג הוא אשם. רק לאחר שהוא מביא קרבן מתכפר לו החטא ונסלח לו. יוצא מכאן שכל עוד אותו אדם לא יביא קרבן, אז מרחפת עליו אשמה על כך שחטא.

אנשים רבים מזלזלים בכל מיני חטאים מתוך מחשבה שזה בסדר כי הם לא מתכוונים או מתוך חוסר ידיעה שנובעת מכך שהם לא לומדים תורה וכך הם מתנערים מאחריות. גם לאחר שהם חוטאים הם מקלים ראש וחושבים שזה כלל לא חטא כי הם לא ידעו. אבל צריך להבין שחוקי התורה קיימים בעולם בין אם נלמד אותם או לא. כפי שנהוג לומר בעולם, אי ידיעת החוק אינה פוטרת מעונש.

תארו לכם שאדם זורק פטיש מהחלון בלי לדעת שבדיוק מישוהו עובר ברחוב ונפגע, או שמישהו עושה מדורה בחצר ביתו ומבעיר בלי כוונה את הבית של השכן. האם יעלה על הדעת שאותו אדם יטען שזה לא היה בכוונה ואז הכל יהיה בסדר? האם יתכן שאדם כזה לא ישלם על הנזק ויהיה פטור מעונש?

כל אדם אחראי למעשים שלו. על האדם להיות זהיר ומודע למעשיו. אמנם ישנם מצבים של אונס, כך שאם אותו אדם עשה את כל מה שהוא יכול למנוע את הדבר ובכל זאת קרתה תקלה שלא תלויה בו, אז המצב שונה ואין עליו אשמה. אבל אם הדבר הגיע מתוך חוסר שימת לב או אי ידיעה, אותו אדם נחשב לשוגג ויש עליו אשמה ממש, כי היה עליו ללמוד, לדקדק ולהיזהר במעשיו.

אדם לא יכול להתנהג בצורה מזלזלת ולהיפטר מאשמה. על האדם להיזהר, לשים לב, ללמוד ולבדוק כל דבר לעומקו כך שלא יעשה נזקים, לא נזקים גשמיים ולא נזקים רוחניים.

אדם יכול לתרץ ולומר שהוא לא ידע שהמדורה שעשה תבעיר את הבית של השכן. אז אמנם הוא לא יכול היה לדעת, אבל הוא צריך היה לחשוב מראש על התוצאות שעלולות להתרחש. חז"ל למדו אותנו שעלינו להיזהר ולחשוב היטב על הפעולות שלנו. החכם עיניו בראשו. סוף מעשה במחשבה תחילה. איזהו חכם הרואה את הנולד. למה לא היית זהיר? למה לא בדקת? למה לא חקרת? למה לא

למדת יותר?

כך גם בחוקי התורה. אדם צריך לעשות כל מה שהוא יכול כדי לשמור על חוקי התורה. אף אחד לא יוכל לבוא בטענה שהוא לא ידע כיצד לקיים את המצווה או שהוא לא ידע שיש איסור כזה. כי אז ישאלו אותו "למה לא למדת?".

אנשים אוהבים להתנער מאחריות. הרבה אנשים אוהבים לעשות עבירות רבות, וכשמזהירים אותם הם פשוט סותמים את האוזניים. כאילו שאם הם לא ידעו את הדברים אז הם פטורים. אנשים מזיקים לעתיד של עצמם כי כרגע זה נוח וכיף לעשות עבירות ודברים לא טובים בלי לחשוב על העתיד. הם לא מבינים שהם חופרים לעצמם בור שיהיה קשה מאוד לצאת ממנו אחר כך.

כשתשאלו אותם למה הם עושים דברים לא טובים, הם פשוט יתחמקו מתשובה או שיגידו לנו שאנחנו כבדים מדי. כי אין להם הסבר, הם מבינים שיש כאן משהו לא בסדר, אבל הרבה יותר קל ונוח לזרום עם היצר בקלילות במקום להתחיל להתאמץ וללמוד כיצד לחיות בצורה נכונה יותר.

כל יהודי צריך לדעת שישנם אמנם דברים שנמצאים מחוץ לשליטתו, אבל לפני שמגיעים למקומות האלו יש לנו בדרך כלל בחירה. אנשים יושבים במקומות מפוקפקים עם חברים חסרי רסן ואחר כך מתפלאים למה הם מסתבכים בצרות. אנשים לא שומרים על גדרי הצניעות ואחר כך מתפלאים למה יש להם בעיות בנישואים. אנשים מכניסים טלוויזיה הרסנית לבית ואז מתפלאים למה לילדים יש הפרעות רגשיות. אנשים מזלזלים בערכי התורה ואחר כך מתפלאים למה החיים שלהם חסרי ערך ומשמעות.

הרי למה הם ציפו? זה נראה כאילו שהם לא אשמים בכלום והצרות רודפות אותם, אבל מדוע מלכתחילה הם נכנסו למצב הזה? למה מראש הכנסת טלוויזיה הביתה? למה לא נהגת בצניעות? למה לא קבעת סייג? למה לא למדת על משמעות החיים ובשביל מה הגענו לעולם?

רק כאשר קובעים סייג אפשר להימנע מצרות. כל אדם צריך לעשות לעצמו קו אדום בכל תחום שאותו הוא לא יעבור. אם אדם לא יאפשר לעצמו ללכת

למקומות מפוקפקים, הוא לא יסתבך שם. אם אדם יקפיד על הפרדה מוחלטת בין גברים לנשים, הוא לא יגיע למצב שהוא צריך לפרק את הנישואין. אם אדם יכניס את עצמו לסביבה ערכית ויקיף את עצמו באנשים תומכים, אז יהיה לו הרבה יותר קל ללכת בדרך טובה. כשאדם עושה לעצמו גדר חזקה, אז אין לו אפשרות להגיע לאיסור, כי הגדר מונעת ממנו להגיע לשם.

למרות כל הנאמר, לפעמים ישנם מצבים בהם האדם מרגיש שהוא עשה כל שביכולתו להימנע מעבירה מסוימת ובכל זאת בסופו של דבר הוא הגיע לאותה עבירה. אדם למשל יכול להקפיד על קלה כבחמורה, ללמוד כל היום הלכות ובכל זאת לשכוח לרגע שהיום יום שבת ואז ללחוץ על המתג של האור בלי כוונה. שניה לאחר מכן הוא נזכר וכל כך מצטער על כך מכל הלב, אז איך באמת אפשר להאשים אדם כזה?

אלא שצריך להבין שאין מקריות בעולם. אם הזדמן לאדם כלשהו חטא מסוים, זה אומר שהוא צריך לחקור ולפשפש במעשיו כדי להבין מדוע אותו חטא הגיע. זה לא סתם במקרה. מהשמיים סובבו דברים כדי שזה יקרה כי מסיבה כלשהי זה צריך היה להגיע. אולי אותו אדם צריך לקבל על עצמו להתחזק בתחום מסוים או שאולי מנסים להעביר מסר מהשמיים לאותו אדם דרך המעשה שקרה לו. אולי הוא זלזל בדברים הקשורים לאותו חטא, לא למד מספיק על העניין או שלא הקפיד כל כך לנסות לעשות הרחקות מהאיסורים ולזכור שהיום שבת. צריך הרבה התבוננות כדי להבין מדוע זה הגיע.

לא מדובר רק על חטאים שונים, אלא כל מקרה שקורה לאדם, כל דבר שהוא רואה או שומע וכל מה שמתרחש סביבו ונקלט אצלו בחושים, הכל מכוון מלמעלה מסיבה כלשהי כדי לעורר אותו או ללמד אותו דבר כלשהו. וצריך לנסות לבדוק בכל דבר מה מנסים לרמוז לנו משמיים.

וחשוב לציין שאמנם כל אדם מוכרח לעשות השתדלות מרבית כדי להימנע מחטאים, אבל עם כל הרצון הטוב, לכולנו יש נפילות פה ושם. לכן התורה מלמדת אותנו כיצד לכפר על השגיאות שלנו. היום לצערנו אין לנו בית מקדש כדי להקריב קרבנות, אבל התשובה שאדם עושה, התפילה ולימוד התורה באים

במקום הקרבנות.

לאחר שאדם חוטא רובצת עליו אשמה. אם הוא יתעלם ממה שקרה ויתנהג כאילו לא קרה כלום והכל בסדר, אז האשמה תישאר. אבל אם אותו אדם יעשה תשובה, יבקש סליחה מהקדוש ברוך הוא ויקבל על עצמו סייגים שיעזרו לו להימנע מלהגיע לאותו חטא בעתיד, אז בוודאי שהשם יתברך יסלח לו ויכופר לו.

ראוי לכל יהודי להתחיל להתבונן על החיים, לחשוב ברצינות ולעשות חשבון נפש אמתי עם עצמו כדי להביא את חייו למקום טוב יותר. השם יתברך יכפר לנו על כל החטאים והעוונות, יקרב אותנו אליו ויזכה אותנו לגאולה שלמה ולבניין בית המקדש שם נוכל להקריב קרבנות במהרה בימינו אמן.

פרשת צו

ההבדל הדק בין טוב לרע

עניין הקרבנות הוא גבוה מאוד ויש בו תיקונים גבוהים. התפילות שיש לנו היום נתקנו כנגד הקרבנות מאחר ולצערנו נחרב בית המקדש ואין לנו אפשרות להקריב קרבנות. לכן צריך להבין שהקרבת גבוה אפילו יותר מתפילה, שאדם מביא קרבן ומשיג השגות גבוהות אפילו יותר ממה שהתפילה יכולה לעשות.

כאשר אדם מקריב זבח שלמים, אפשר להגיע ליראת שמיים ואמונה רק מאכילה של אותו קרבן. כל אכילה כזו היא מצווה ומביאה לתיקונים גדולים. אדם זוכה באכילת בשר לעשות מה שהתפילה הגבוהה ביותר מסוגלת לעשות. אלא שניתן לאכול מהבשר רק עד היום השלישי. מהיום השלישי לא רק שאין בזה מצווה, אלא שזה איסור. "פיגול יהיה והנפש האוכלת ממנו עוונה תישא" (ויקרא ז', פסוק יח').

לכאורה היה מתקבל על הדעת אם המצווה הייתה מסתיימת ביום השלישי ולאחר מכן לא היתה באכילה תועלת. אבל מדוע הדבר נהפך לאיסור? איך יתכן שדבר שלפני חמש דקות נחשב למצווה עצומה יהפוך לאחר כמה דקות להיחשב כעברה חמורה? איך יתכן שאכילה של דבר מסוים מביאה את האדם לפסגות גבוהות, ואכילה של אותו הדבר בדיוק לאחר כמה דקות מביאה אותו לתחתית הבור?

התפיסה שלנו מראה לנו שדברים לא יכולים להשתנות בקיצוניות. כמו שבין היום ובין הלילה מגיע מצב ביניים של המדומים, כך נראה שבין מצווה לעברה יש הרבה מרווח של דברים סתמיים שאינם מועילים ואינם מזיקים. לכאורה אם יש מצווה גבוהה כמו אכילת קרבן, אז גם אם המצווה יורדת בדרגה כשמשנים קצת מהפרטים, מכל מקום היא צריכה להישאר מצווה קצת פחות חשובה, או לכל הפחות שתהפוך להיות דבר סתמי בלי קדושה. אבל מדוע שתיהפך מהקצה אל הקצה ותחשב כעברה חמורה?

אלא שדווקא מתוך הקדושה העצומה של דבר מסוים, צריך לדקדק בכל פרט קטן וברגע הכל יכול להתהפך לצד השני. כאשר יש לדבר אורות גבוהים, הם יכולים להביא אותו לשיא הקדושה או לשפל תחתית. הכל תלוי בכלים ובפרטים הקטנים. אדם שעושה דבר חסר חשיבות לא צריך לדקדק, אבל אדם שהמעשה שלו משפיע מוכרח לדקדק בכל פרט.

אדם שצובע את הגדר למשל יכול להרשות לעצמו לא להקפיד כל כך בפרטים ואם הצבע מעט שונה ממה שרצה, או שהצביעה לא יצאה חלק כל כך, או אם דילג על קטע קטן, אז זה לא נורא כל כך והנזק הוא לא רב וניתן לתיקון. אבל אדם שנמצא במעבדה ועורך ניסוי לאטום מוכרח לדקדק. אסור לאדם כזה לטעות אפילו במיליגרם אחד. אדם בעל מעמד שמשפיע על חייהם של אנשים צריך לדקדק ויקפידו אתו הרבה יותר מהרגיל. ככל שהמעשה שלנו יכול להשפיע ולשנות יותר, כך האחריות המוטלת עלינו היא גדולה יותר ועלינו להקפיד ולדייק יותר.

כשהשפעה של משהו היא גדולה, אז אפשר להגיע אתו לשינוי גדול לטובה או שינוי גדול לרעה. דווקא בדברים החשובים והמועילים ביותר אפשר להינזק בצורה הגדולה ביותר. לכן מי שנופל מאגרא רמא, כלומר ממקום גבוה, מגיע חס ושלום לבירא עמיקתא, כלומר לבור עמוק. כי ליפול מכיסא נמוך זה לא נורא, אבל ככל שהמקום שעמדנו בו היה גבוה, כך הנפילה תהיה למקום נמוך יותר והיא תהיה כואבת וחזקה יותר.

האש יכולה להועיל ואין אפשרות קיום בלעדיה, אבל אם נשתמש בה בצורה לא נכונה נוכל לעשות חס ושלום נזק עצום. אם יש כלים, גבולות וכללים אז היא עוזרת לחמם, להאיר ולבשל, אבל אם אין גבולות היא יכולה לשרוף. החשמל יכול לתת כוח למכשירים שונים, או שיכול חס ושלום לחשמל. כך כל דבר שנותן השפעה, יכול להשפיע לכיוון הטוב או חס ושלום להפך. הנפילה לא הולכת לאמצע, אלא עד התחתית.

ובאמת העולם מורכב כך, שכל הנצרות למשל התחילה מיהודי מומר שהתחיל את דרכו כתלמיד של תנא קדוש. שהרפורמים או יהודים אחרים שמנסים לשנות

במקצת את היהדות גורמים נוק עצום הרבה יותר מאתאיסטים שאינם מאמינים בכלום. יש הרבה גדולים בתורה שהגיעו לתחתית דווקא מתוך הגובה העצום שהיו בו, כמו קרח, בלעם, דואג, אחיתופל, גחזי ועוד רבים.

צריך לדעת שאדם שנראה ירא שמיים ומתנהג בצורה הפוכה מהתורה, הוא גרוע מאדם חילוני שמואס בדת. אנשים שמציגים עצמם כרבנים מקובלים כאשר הם כלל לא הולכים לפי חוקי התורה הם פחותים במעלה מאותם אנשים שמחכים בתור כדי לקבל מהם ברכה. אדם הולך ל"רב" מקובל שהוא שמע עליו, ובעצם הוא עצמו נמצא במעלה הרבה יותר טובה מאותו "רב".

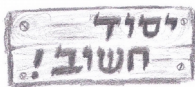
כי אדם שמשתמש בדברים קדושים בצורה עקומה הוא גרוע הרבה יותר ממי שכלל לא נוגע בקדושה. אדם שמשחק בקבלה או בדברים רוחניים וקדושים ללא כלים מתאימים עלול להישרף מאש התורה. אנשים שמתעסקים עם נשמות, סיאנסים או שאר דברים מיסטיים עלולים בקלות להזיק לעצמם ולהרוס לעצמם את כל החיים. הם הולכים על דברים גדולים ועצומים בלי כלים מתאימים להכיל את זה. מוכרחים לקיים מצוות וללכת לפי הכללים כדי להשתמש בזה בצורה טובה ומועילה.

כשיש אורות גבוהים בלי כלים מתאימים שיכילו אותם כראוי, זה יוצר את הדברים הכי גרועים. כמו נשמה רוחנית שהולכת ללא לבוש ואין לה גוף שאליו היא יכולה להתחבר, אז היא עלולה להתלבש בדברים מזיקים. במקום להתגשם בתור אור יפהפה שמאיר את העולם, זה בא בתור קליפות קשות וחושך נורא. זה נותן כוח לכוחות טומאה חיצוניים. כל העצמה הזו של אור כל כך גדול הולכת למקום של טומאה. כשם שיש מצווה לעשות דברים מסוימים שמביאים לנו אור רוחני לתוך הנשמה, כך יש מצווה להימנע מדברים מסוימים שמביאים את האור אל הקליפות והטומאה.

וזה אולי יוכל להסביר את האיסורים השונים ומצוות לא תעשה. יכול להיות שיש אור גבוה בתוך דברים טמאים, אבל אותו אור כלוא בתוך הקליפות. כל האנרגיה הרוחנית האדירה הזו שיכולה הייתה להועיל, פתאום מתפקדת בתור האויב. זה כמו להשקיע סכומי כסף עצומים בחשבון הבנק של האויב. אותו דבר

שהיה טוב ובא להועיל פתאום מתפקד לרעתנו.

אפשר לראות את הדבר במצבים שונים. הערך של לימוד התורה הקדושה הוא העליון ביותר, אבל כאשר האדם לומד תורה בשביל לקנטר או שהוא לומד תורה במקום לא נקי כמו בבית הכיסא, אז לא רק שזו לא מצווה, אלא שהוא עובר על איסור. עדיף לא ללמוד כלל מאשר ללמוד במקום לא נכון. כך גם התפילין והמזוזות מכילות קדושה, אבל אם הן פסולות או במקום טמא אז הכל הולך לטומאה. בשעת הזיווג אדם יכול לעשות דברים נשגבים בשמיים ולהוריד לעולם נשמות קדושות, אבל אם זה נעשה בצורה לא נכונה הוא בורא משחיתים. כך בכל תחום ועניין, כאשר עושים את הדברים על פי חוקי התורה בדקדוק, אפשר לעשות דברים עצומים בשמיים ולהוריד שפע גדול לעולם. אבל אם משנים מעט זה יכול לעשות נזקים.

וזה עניין החטא, שאנו מחטיאים את המטרה במקום להפוך לצוות לקדוש ברוך הוא דרך המצוות. לפעמים יש לנו רצונות גבוהים מאוד שנובעים ממקומות טובים באמת, אבל כאשר אין לנו את גבולות התורה הקדושה אז אין לנו כלי מתאים לקבל את האור הגבוה ואז הוא עלול בקלות לשרוף ולהזיק.

לכן יש כלל בספקות בהלכה ש"שב ואל תעשה עדיף". כי עדיף לא לעשות כלום, לא להתעסק עם אורות, לא להועיל ולא להזיק, מאשר לנסות לקבל אורות שאין לנו מידע מדויק כיצד לקבל אותם שעלולים לעשות נזק רב. זה כמו לנסות להטיס ולתפעל מטוס, אם לא יודעים אז עדיף לא להתעסק כלל. אמנם מי שיודע לטוס יכול להמריא אתו, אבל מי שלא יודע עלול לרסק אותו בקלות. לא לוקחים סיכונים בזה, אלא הולכים אך ורק על פי חוקי התורה הקדושה.

לכן אפשר לראות פעמים רבות שדווקא אותם אנשים שהיו בשיא הטומאה, פתאום עושים תשובה ומגיעים למקומות גבוהים מאוד. ודווקא אותם אנשים שהיו באמצע, מתקשים יותר לעשות צעדים נועזים. זה כמו שלוקחים את הפושע הגדול והמתוחכם ביותר, ועושים אתו עסקה שיעזור לתפוס פושעים. את כל הפוטנציאל והידע שהיה לו, הוא כעת לוקח למקום טוב. הוא יכול הרבה יותר להועיל

למשטרה מאשר אדם פשוט שמתנהג יפה ואף פעם לא עבר על החוקים.

זה גם מסביר מדוע אדם שעושה תשובה מאהבה העבירות שלו נהפכות לזכויות. כי כל אותן עבירות הן אורות גבוהים שהלכו למקום לא טוב. כאשר הוא מתקן את אותם האורות בתשובה מאהבה, אז האורות חוזרים לצד החיובי כמו מצוות. זה כמו שאדם משלם מיליוני שקלים כדי להקים מרכז לדברי טומאה, ולאחר שהוא עושה תשובה הוא הופך את המקום למרכז רוחני ליהדות ולחזיון האמונה. יוצא שכל ההשקעה שהלכה למקומות לא טובים, כעת הולכת למקום טוב וכל אותם מיליוני שקלים הופכים מעבירה לזכות. ברגע אחד הוא צובר המון זכויות וזה לא כמו אדם שמתחיל מאפס.

כשרואים אדם שנמצא במקומות רקובים בשיא הטומאה, זה בדרך כלל אומר שדווקא יש לו אורות גבוהים מאוד. הוא לקח את האורות הגבוהים האלו בלי כלים מתאימים ומשם הגיע למקומות הגרועים ביותר. אם נצליח לקרב אותו ולתת לו כלים מתאימים, הוא יוכל להכיל את אותם אורות ואז בזמן קצר הוא יגיע למקומות גבוהים ביותר שלאחרים יהיה קשה הרבה יותר להגיע אליהם.

תארו לכם שבלעם הרשע היה מחליט להתגייר ולעשות תשובה. רבותינו אומרים שהיה בדרגה עצומה כמו משה רבינו. תארו לכם שאת כל הכוח הזה היה מביא לצד הקדושה. זה כוח עצום שהיה עושה תיקונים נשגבים וכנראה היה מביא מיד את הגאולה השלמה. דווקא ככל שהאדם במקום נמוך יותר, זה אומר שהוא מתעסק עם אורות גבוהים יותר, ואם אדם כזה יאזור אומץ וייקח את כל זה לצד הקדושה, הוא יכול להגיע למעלות עצומות שאחרים לא יוכלו להגיע אליהם.

הטבע מחולק לדברים דוממים, צומחים וחיים. הדומם הוא אמנם בדרגה הנמוכה ביותר, אבל דווקא בגלל זה הוא עמיד יותר. כאשר הדבר הוא צומח, אז הוא עדיף מדומם, אבל פגיע יותר וכאשר הוא נובל, הוא גרוע מהדומם. כך גם בעלי החיים עדיפים על הצומח, אבל הנבלה שלהם גרועה מהם. כך גם האדם שהוא המעולה מכולם, אחרי מאה ועשרים הופך להיות השפל והמסריח מכולם. וכך האדם היהודי ובעיקר אם נשמתו לקוחה ממקום גבוה יותר, הוא משחק

בעולמות העליונים ויכול לבנות או חס ושלום להחריב עולמות. שם נמצאת שיא הקדושה ושם גם יונקים כל הקליפות של הטומאה. לכן כל הגדול מחברו יצרו גדול ממנו, כי אדם גדול בקדושה מכיל יצר גדול מהצד האחר.

כל יהודי צריך לדעת את האחריות הגדולה שהוא נושא על כתפיו. הפוטנציאל אדיר, אבל אפשר להשתמש בו לטוב או לרע והתוצאות תלויות בנו. אנשים רבים מנסים לקיים מצוות בלי לדעת וללמוד את הפרטים. אבל מוכרחים לדייק בכל פרט. צריך למשל לברך ברכות שונות, אבל אם לא יודעים את נוסח הברכה ומנסים להמציא מלים או לברך חצי ברכה, אז חס ושלום עלולים לקבל קללה במקום ברכה. צריך לדייק בכל פרט.

דבר כל כך גבוה כמו קרבן דרוש דקדוק מרבי. כל פרט יכול לשנות ולהזיק. ביום השלישי להקרבת הקרבן אפשר היה לחשוב שאולי בכל זאת כדאי לאכול מהקרבן ולזכות לאורות רוחניים. אם הרי אתמול מי שאכל מזה זכה למצווה עצומה, אז גם היום כנראה שאפשר להתעלות מהדבר. אבל התורה מלמדת אותנו שזה פיגול. אתה חושב שתצמח ותגיע להשגות מתוך אכילת הקרבן ובעצם אתה מזיק ומפיל את עצמך לבור עמוק.

ואז יבוא אדם רעב וירצה לאכול משהו. אבל הוא לא רוצה סתם לבזבז את האכילה שלו לחינם, אלא רוצה לעשות תיקונים גדולים ולכן הוא רוצה לאכול בשר של קרבן. אז יאמרו לו שכבר עבר הזמן של הקרבן, אבל אותו אדם יתעקש כי הוא רוצה בכל מחיר להתעלות ולעשות נחת רוח לקדוש ברוך הוא. אלא שאותו אדם הוא טיפש. כי עדיף לאכול ארוחה ללא שום קדושה מאשר לאכול פיגול.

וכך עד היום אנשים רבים לא מבינים את הגבולות שנותנים להם. שהם רוצים להתקרב להשם, אז הם עושים כל מיני דברים, אלא שהם לא מבינים שהם הורסים ומזיקים וכך רק מתרחקים.

אז אנשים לומדים תורה ביחד גברים ונשים בלי הפרדה, לפעמים אפילו גם עם גויים, וחושבים שהם עושים טוב ומתקרבים. אנשים באים לבתי מדרש ומתחילים

לספר סיפורים ולהפריע לכל הלומדים. נשים מגיעות בצורה לא צנועה לבית הכנסת ועומדות לדבר בפתח כך שהגברים נכשלים בזמן שהן בטוחות שהן צדיקות גדולות שבאות להתפלל. אנשים עושקים וגוזלים כדי לעזור לאחרים. אנשים נוסעים בשבת כדי להשתתף בברית מילה או בר מצווה. וכך אנשים רבים בטוחים שהם מביאים טוב לעולם ועושים נחת רוח להשם יתברך, בזמן שהם עושים עבירות חמורות. הם לא מבינים שזה פיגול. זה אמנם נראה כמו קרבן, אבל זה דבר גרוע ומשוקץ.

עדיף לא לעשות כלום מאשר לעשות משהו שנראה טוב והוא נגד חוקי התורה. מוכרחים לדעת מה התורה מצווה אותנו וללכת אחרי הציוויים הללו כדי לקבל כלים מתאימים שיכילו את האורות הגבוהים שאנו רוצים להכניס לחיינו. לכן צריך ללכת שלב שלב, להתקדם בצורה מבוקרת וללמוד כדי לדעת ולקיים. לא לסמוך על עצמנו שאנו הולכים בדרך טובה, כי רבים חשבו שהם עושים טוב והגיעו לתחתית.

מוכרחים תמיד לדייק בפרטים ככל שאפשר בלי לזוז מציווי התורה הקדושה. השם יתברך יזכה אותנו ללכת בשלמות בדרך התורה הקדושה ולקבל אורות גבוהים ביותר לתוך כלים מתאימים שיוכלו להכיל אותם.

לא לשכוח את ההתלהבות

צריך לשאול מה ההבדל בין בית המקדש שמהווה את המקום הרוחני ביותר בעולם כולו לבין בית שחיטה מלא בהמות מתות, דם וסירחון שמבטא את שיא הגשמיות? ההבדל הוא בהתבוננות שלנו על הדברים. שהרי מתוך עיניים גשמיות וראיה שטחית גם בית המקדש עלול חס ושלום להיראות כמקום חומרי, אלא שברגע שאנו מבינים מה עומד מאחורי אותה החומריות, אנו זוכים להתקרב יותר למהות הרוחנית שמלוכשת באותו החומר.

הדבר דומה לאדם שדוקר אדם חף מפשע, וכעת מי שמסתכל על התמונה בשטחיות יחשוב שאותו אדם הוא רשע שעשה מעשה גרוע יותר ממעשה בהמה. אך אם נגלה שאותו אדם הוא רופא שמנתח את חברו כדי להציל את חייו, נבין שאותו מעשה בא מתוך מניע נפלא וטוב. אותו אדם, אותה דקירה, ורק הכוונה שונה.

אותו מעשה מקבל מהות שונה לגמרי כאשר ההתבוננות בדברים היא שונה. אדם שמקריב קרבן יכול להתייחס אליו כמו שמתייחסים למנגל, או שהוא יכול להתייחס אליו כמו דרך חומרית לביטוי הרוחניות והצימאון שיש לו להתקרב לקדוש ברוך הוא. הכוונה של אותו אדם משנה את כל המציאות סביב אותו המעשה.

פרשת צו מתארת את דרך הקרבת הקרבנות על המזבח: "והאש על המזבח תוקד בו לא תכבה" (ויקרא ו', פסוק ה'). אסור בשום אופן שהאש על המזבח תכבה. כאשר אנו מקריבים קרבן, אנו מוכרחים לזכור את הכוונה ואת אש ההתלהבות בעצם המעשה הגשמי לכאורה שאנו עושים. שהרי אם אין לנו את אותה האש בלבנו, אנו רואים לא יותר מסטייקים שנצלים, אז כיצד אותם סטייקים יכולים לכפר עלינו? אלא שכאשר אנו מכניסים את אש ההתלהבות, וזוכרים את הכוונה מאחורי המעשים, אנו זוכים להתחבר לקדוש ברוך הוא דרך הקרבת הקרבן.

היום לצערנו אין לנו בית מקדש, נתפלל שהשם יתברך ירחם עלינו ויבנה אותנו במהרה. היום אין לנו את המסלול המהיר להתקרב לשכינה דרך הקרבנות, אין את הדרך הגשמית והטכנית שאוגרת בתוכה אוצר רוחני עצום. אך חשוב לדעת שהמהות הרוחנית שמאחורי הדברים נשארה כפי שהייתה. אם נוכל להגיע לאותה התלהבות וכוונה כמו האש על המזבח, נוכל לזכות לשפע רוחני עצום. אולי מהסיבה הזו התפילה באה במקום קרבן, שהרי כל מהות התפילה היא הכוונה וההתלהבות שלנו. דרך התפילה אנו יכולים להגיע לאותה אש על המזבח.

בכל מצווה שאנו מקיימים ואפילו בכל מעשה פשוט שאנו עושים עומדת כוונה

רוחנית שמפעילה אותנו. אף אחד לא מזיז אפילו אצבע ללא סיבה שמניעה אותו לכך. הכוונה יכולה להיות עמוקה ומחושבת או סתם אקראית וטיפשית, אבל בכל אופן תמיד יש כוונה כלשהי.

לעשות מצוות עם חיוך ועבירות בצער

מלבד העצמה שאנו מוסיפים למצווה בהתלהבות שלנו, אנו גם מרגילים את עצמנו לקיים מצוות נוספות וללכת בדרך טובה. מרגילים את עצמנו לתפיסת חיים נכונה ומביאים לעצמנו הרבה מוטיבציה להמשיך לעשות את הדברים הטובים שאנו עושים.

ברגע שאנו מקיימים מצוות, אנו צריכים להרגיש טוב עם עצמנו. אם אנו נותנים צדקה לאיש עני ברחוב, אבל אז מרגישים שהוא רמאי, מדמיינים אותו נכנס לרכב המפואר שלו בסוף היום וחשים חרטה על כך שבכלל נתנו לו, הפסדנו כאן יותר ממה שהרווחנו בקיום המצווה.

את המצוות צריך לעשות עם חיוך, בסבר פנים יפות, בין אם זה לאנשים אחרים ובין אם זה לעצמנו. הכל בשמחה ובהנאה. כך נגדיל את המשקל של המצווה ונרגיל את עצמנו לקיים מצוות נוספות.

הרבה אנשים מקיימים מצוות מתוך הכרח, וזה גורם להם להתרחק מאותן מצוות בשלב מסוים. ההתלהבות והשמחה בעת קיום המצוות יעזרו לנו להתקרב יותר ויותר, וגם ליהנות מכל רגע. אנו נזכור את אותה ההרגשה הטובה בפעם הבאה ונרצה להגיע אליה שוב ושוב.

וכך גם להפך, לפעמים אנו מגיעים למצבים בהם אין לנו את היכולת המתאימה לקיים מצוות, או שאנו אפילו לא שולטים על עצמנו שלא לעבור עבירות. אי אפשר לומר שזה בסדר לעשות כך, משום שאנו מוכרחים לדבוק בדרך התורה הקדושה ובהלכות שקיבלנו. אך אם אכן הגענו למצב כזה, בו אנו יודעים בוודאות שבעוד רגע אנו הולכים לוותר על מצווה כלשהי, או לעבור עבירה כלשהי, מכל סיבה שתהיה, לכל הפחות נוכל לסלול את דרך ההמשך מכאן כך שלא נחזור לאותו המצב ואולי כך בפעם הבאה נצליח להתגבר.

הגמרא אומרת שאדם שנמצא במקום ממש גרוע בו הוא לא מצליח לשלוט על היצר שלו, אז ילך למקום שלא מכירים אותו, ילבש שחורים ויתעטף שחורים ויעשה מה שלבו חפץ. בוודאי שאין הכוונה כאן שמותר לעשות עבירות. אלא שבמצב אבוד שהאדם כבר יודע שהוא הולך לחטוא, לכל הפחות יעשה זאת בצער, לא בפרהסייה, בלי חילול השם, ועם אווירה לא טובה.

כך גם אשת יפת תואר צריכה לעבור דברים שונים כדי להתנוול כך שלא תיראה יפה כל כך. הדברים האלו יכולים לעזור להרתיע את האדם, הם יכולים למנוע ממנו לעשות את העבירה שהוא רוצה לעשות, אבל אם היצר כל כך חזק עד שזה לא יעזור להתגבר, אז לכל הפחות זה ישאיר רושם לא טוב על העבירה כך שהוא לא ירצה לחזור אליה שוב.

אם נצטער על כך שאין לנו את היכולת לקיים מצווה כלשהי, או על כך שאנו עוברים עבירה כלשהי, נזכה להישמר מהמצבים האלו בעתיד. כאשר אנו חשים צער ותחושת החמצה, אנו בדרך כלל נחשוב פעמיים בפעם הבאה שנגיע לאותו המצב.

לא קמנו באוטובוס כשאנשים מבוגרים עמדו ממש לידנו? לפחות נוכל להתבייש ולהצטער על כך, ואז בפעם הבאה יהיה לנו סיכוי הרבה יותר טוב לפנות להם את מקומנו. לא עמדנו בפיתוי ואכלנו במסעדה עם כשרות מפוקפקת? לפחות נדמיין לעצמנו כמה האוכל מגעיל (אפשר לעשות את זה גם אם האוכל נראה לנו טעים, אנו יכולים לרמות את עצמנו ולאט לאט זה יהפוך לאמת), נדמיין לעצמנו כמה רע אנו עושים לגופנו ונשמטנו, נדמיין לעצמנו כמה אנו מפסידים בעולם הזה ובעולם הבא, וכך בפעם הבאה לא נרצה להתקרב למקומות כאלו. נחדיר לעצמנו הרגשה לא נעימה מאותה עבירה שלפחות תקטין מעט את החומרה של העבירה וגם תעזור לנו להוציא מאיתנו את התאוה אליה.

לפעמים האדם נגרר לעשיית עבירות שונות. לפעמים החברים מושכים, לפעמים היצרים סוחפים, לפעמים אנחנו כמו רדומים ופתאום מתעוררים מאוחר מדי. אז לכל הפחות יש באפשרות האדם לנסות להתייחס לאותה עבירה בצורה שלילית, להרגיש ממש רע עם עצמנו, ואז גם מפחיתים מערך אותה עבירה, וגם

מחדירים לעצמנו רגש שלילי שירחיק אותנו מאותה עבירה בפעם הבאה.

כך עובד העניין של התניה חיובית או שלילית, שאם אנו שמחים כשאנו עושים דבר מסוים, אם אנו מלווים את החוויה בתחושות טובות, אז נתחבר לזה יותר ונרצה לעשות זאת שוב ושוב. אבל אם הדבר מלווה בהרגשה רעה, אז ההתלהבות יורדת ונרצה לא לחזור לשם.

ובאמת אפשר לראות את הדבר במקומות רבים. אם שמענו שיר מסוים בעת שהיינו עצובים מאוד או שהתבשרנו בשורות לא טובות, אז גם שנים לאחר מכן שנשמע את אותו השיר גם העצב יחזור אתו. ואם בזמן שממש שמחנו ראינו אדם מסוים, אז פתאום נחוש תחושה טובה בכל פעם שנראה את אותו אדם. כי הרגש משפיע מאוד על הדברים שנמצאים סביבו.

אך חשוב להבין שזה לא מתבטא רק במחשבה דמיונית בלבד ללא ממשות, אלא אנחנו באמת יוצרים מציאות חדשה כאשר אנו עושים זאת. אולי זה נראה לנו שקר לומר ש"אני לא אוהב לאכול לא כשר" בזמן שאנו יודעים שזה טעים. אבל כידוע "מתוך שלא לשמה בא לשמה". עצם הניסיון לומר ש"אנו לא אוהבים לא כשר" מצביע על הרצון שלנו לאכול כשר. הרצון הזה הוא מציאות ולא שקר, והוא לא היה נחשף אילו לא היינו עושים פעולות גשמיות כדי להביא אותו.

וההוכחה לזה היא ההתייחסות של רוב היהודים לעניין בשר חזיר. שרוב היהודים נגעלים מזה ממש. ואם נסתכל על היחס של אומות העולם לזה, נראה שזה נחשב אצלם למעדן. ולכאורה, אדם יהודי היה צריך להתאוות לזה ולחשוב שזה טעים, ורק שהוא מכריח את עצמו לא לאכול כי זה אסור. אבל כיוון שרוב הגדול של היהודים נוהר מזה, וכולם אומרים כמה שזה מגעיל, אז אפילו יהודים רחוקים לא מתאוים לזה. ורק אנשים רחוקים ביותר שגדלו בין הגויים, שהיו במקומות ששם זה נחשב למעדן, או שחונכו במשפחות כאלו, אז להם בלבד יש תאוה לזה. לפי היחס של האדם כלפי העבירה, כך הרגש שמגיע בעקבות הדבר.

אדם שרוצה להיגמל מעישון צריך לומר לעצמו שהוא שונא סיגריות. הוא צריך לדמיין תולעים יוצאים מתוכם ולשמוע דברים עצובים בכל פעם שהוא מעשן. כך

הוא לא יצטרך להילחם בעצמו כדי להפסיק, אלא שזה יבוא לבד בצורה טבעית. הבעיה היא שהאדם עושה בדיוק את ההפך וכך מקשה על עצמו. הוא מחליט להפסיק לעשן ואז חושב לעצמו כמה הוא מסכן. הוא כל היום חושב כמה כיף זה לעשן ואם הוא רק היה יכול הוא היה חוגג עם הסיגריות. הוא אומר לעצמו שזה הדבר שהוא הכי רוצה, רק שאסור לו. בכל פעם שעישן זה היה עם כוס קפה שנתנה לו הרגשה טובה, בזמן ההפסקה המרגיעה מהלחץ בעבודה, עם חברים מסביב וכל התנאים הטובים. לכן בוודאי שהוא ירצה לחזור לעשן כל הזמן, כי הוא מצייר לעצמו תמונה שהסיגריות זה הדבר הכי טוב בעולם במקום לעשות את ההפך הגמור.

הגמרא בתחילת מסכת עבודה זרה מספרת על אומות העולם שבונים סוכה באחרית הימים כדי לזכות בשכר. הקדוש ברוך הוא מוציא חמה מנרתיקה וכולם בועטים בסוכותיהם ונכנסים לבתים, וכך מפסידים את השכר. הגמרא שואלת למה זה כך? הרי ידוע שהמצטער פטור מהסוכה ולכן הם לכאורה היו בסדר בעזיבתם את הסוכה. אלא שהבעיטה היא זו שגרמה להם להפסיד את השכר.

הרי ברגע שהם בעטו בסוכה הם הוכיחו ברגע אחד שהם כלל לא רצו לשבת שם מלכתחילה. אילו היו רוצים להיות שם, הם היו נכנסים הביתה מפאת החום הכבד, אך היו כואבים על כך שלא יכולים לשבת בסוכה, כמו שאדם מצטער ממש על דברים שהוא מאוד רוצה ולא מצליח להשיג. גם כשאנו לא יכולים לקיים מצווה, נוכל לפחות להצטער על כך ולרצות שתהיה באפשרותנו לקיים אותה. אם אנו שמחים בחוסר קיום המצוות, זה אומר שגם כל אותן הפעמים שכן קיימנו אותן לא היו מכל הלב, כמו שאדם שמח כאשר נפטר מאיזה עול שהעיק עליו.

לצערנו זה קורה המון אצלנו בחיי היום יום. אנשים רבים שלא מצליחים לקיים מצווה כלשהי, מתעצבנים ומראים זלזול במצווה. ישנם אפילו אנשים שמקיימים מצוות, אך מזלזלים בהן כאשר מדברים עם חבריהם. חשוב להתייחס אל המצוות בכבוד, כי זה מה שמראה את מה שבאמת יש לנו בפנים בתוך הלב, וגם מה שמסייע לנו בהמשך הדרך. המחשבה הטובה על המצווה והרצון לקיים אותה חשובים ביותר. הם יוצרים לנו את השאיפה הכללית ללכת בכיוון הטוב והדבקות

בקדוש ברוך הוא. כאשר יש לנו את אלו, אז גם אם מעדנו פה ושם, נוכל לדעת שתמיד נקום בחזרה.

אם נזכור להכניס אפילו במעשים הפשוטים שלנו את ההתלהבות בעבודת השם ואת הכוונה שלנו להתקרב לקדוש ברוך הוא, נזכה בע"ה להתחבר אליו ממש כמו שהיה בזמן בית המקדש עם הקרבת הקרבנות. שהשם יתברך יבנה לנו את בית המקדש במהרה כך שנוכל לחזור לעבודת הקרבנות ולהתחבר אליו בקלות וביעילות.

לימוד התורה מכפר במקום הקרבנות

לאחר תיאור הקרבנות השונים מגיע הפסוק (ויקרא פרק ז', לז'): "זאת התורה לעולה, למנחה ולחטאת ולאשם... ולזבח השלמים". חז"ל דרשו את הפסוק בכמה דרכים, אחת מהן היא שזוהי התורה שיכולה לבוא במקום העולה, המנחה וכו'.

היום לצערנו אין לנו בית מקדש, כולנו טמאי מתים ואין לנו שום אפשרות להקריב קרבנות. אז מה נעשה עם כל החטאים? איך נכפר על כל העוונות? איך נתקרב לקדוש ברוך הוא? התשובה נמצאת בפסוק, "זאת התורה". לימוד התורה מכפר על החטאים שלנו ומקרב אותנו לשם יתברך. כשאדם לומד תורה מכל הלב, הוא כאילו הקריב קרבן לקדוש ברוך הוא מכל הלב.

בוודאי יש לנו לפחות מעט זמן פנוי במשך היום. זה לא משנה אם זו שעה או אם זו רק דקה. כאשר אנו מתלבטים מה לעשות בזמן הזה, אנו לא מבינים בכלל מה נמצא על כף המאזניים. פעמים רבות נבחר לנשנש משהו במטבח, לצפות קצת באיזה סרט או לשמוע איזה שיר. צריך להבין שכל אלו הם דברים סתמיים שאמנם יפיגו לנו את השעמום, אך לא יתרמו לנו להתקדמות ולעמידה ובמקרים רבים אף יזיקו לנו.

אם נבחר במקום כל אלו לקחת ספר קודש, ללכת לשיעור או אפילו לשמוע שיעור דרך המכשירים השונים, לא רק שנמלא את זמן השעמום שלנו, אלא נמלא את עצמנו ונתקרב לקדוש ברוך הוא, כמו קרבן.

כשאדם לומד תורה זה לא כמו לקרוא ספר מתח או ללמוד גאוגרפיה. מלבד החכמה שנכנסת בו מאותו לימוד, הוא מתחבר לקדוש ברוך הוא. התורה מטהרת את אותו אדם ומצמיחה את הנשמה שלו. אותו אדם מקבל כוחות רוחניים עצומים. הזמן הזה נחשב כקיום מצוות עשה של לימוד תורה עליו הוא יקבל שכר עצום על כל שנייה שלמד. בנוסף לכל זה, אותו לימוד נחשב לו כקרבן. אם אדם חילל שבת למשל, הוא חייב להביא קרבן חטאת אם עשה זאת בשוגג. היום כשאין לנו אפשרות להקריב חטאת, אפשר ללמוד הלכות שבת ולכפר על כך.

לצערנו אנשים רבים נרתעים מלימוד התורה משום שזה נראה להם קשה מדי, כבד מדי או לא מעניין כל כך. צריך לדעת שלימוד התורה כולל את כל התחומים שקיימים. אפשר למשל ללמוד על זוגיות, פרנסה, הצלחה או פיתוח האישיות, וכל זה בדרך התורה הקדושה. רק צריך לבחור את התחום שמעניין אותנו ולמצוא אותו בין הספרים הקדושים או השיעורים השונים.

היום לימוד התורה הפך להיות נגיש וקל יותר מתמיד. עד לפני כמה עשרות שנים, יהודי שרצה ללמוד תורה היה צריך לעשות זאת בחשאי מבלי שיתפסו אותו. בכל הארצות היו גזירות קשות, היהודים סיכנו את עצמם כדי ללמוד תורה ולא מעט אף נהרגו על קידוש השם לשם כך, השם ייקום דמם. היום ברוך השם, לא צריך להתחבא, לא צריך ללכת קילומטרים ולא צריך לסכן את עצמנו לשם כך. כל מה שצריך זה רצון טוב וכל השאר כבר יבוא לבד.

לא חסרים תירוצים של יצר הרע שאומר לנו שזה קשה מדי, שעדיף לעשות דברים שכביכול נראים מעניינים יותר, ללמוד רק כאשר יש הרבה זמן פנוי או לנצל את הזמן לדברים "חשובים" יותר. אבל זה הכל שקרים שנועדו למנוע מאיתנו את כל השפע העצום והחיבור הנפלא לקדוש ברוך הוא שטמונים בתוך לימוד התורה. לא צריך לעשות מזה פרויקט מסובך, אלא פשוט לזהות את הדקות הפנויות ביום שלנו ופשוט לפתוח ספר מתאים וללמוד בו. כל כך בקלות

ובפשטות, כמעט ללא מאמץ ואפילו עם הנאה מהעניין, אנחנו זוכים להקריב קרבן לפני הקדוש ברוך הוא.

שנוכה בע"ה ללמוד תורה לשם שמיים, ושיעלה לנו הלימוד כמו קרבן שאנו מקריבים לפני השם, ושנוכה שייבנה בית המקדש במהרה ונוכל להקריב בו קרבנות חשובים לפני השם יתברך.

פסח

מה נשתנה הלילה הזה ואיך זה קשור אלינו?

בכל שנה אנחנו מתיישבים מסביב לשולחן בליל הסדר עם כל המשפחה ושואלים את הקושיות. אבל צריך לשאול מה הרעיון של אותן קושיות? למה זה צריך להיות אכפת לנו אם בכל הלילות אין אנו מטבילין ובלילה הזה אנו מטבילין שתי פעמים? מהו המסר שאנו צריכים להבין מתוך שאלת הקושיות בפסח?

חג הפסח הוא זכר ועדות ליציאת מצרים. בכל שנה כל ישראל אוכלים מצות וחוגגים את החג ובכך משמרים את הזיכרון של הנסים הגלויים והגאולה הגדולה שהייתה לנו. אבל משנה לשנה, הכל הולך ונהיה הרגל שגרתית וקל מאוד לפספס את תוכן החג.

לאחר כל כך הרבה שנים, אנו מתעסקים לפני החג בניקיונות הבית, במהלך ליל הסדר אנו מחכים לסעודה, את ההגדה קוראים בלי להבין מה באמת כתוב שם ובמשך הפסח אוכלים מצות בתור מנהג נחמד ששובר את השגרה. השאלה היא מהי המהות הפנימית של הכל?

אם נשים לב, בליל הסדר ישנם הרבה דברים לא שגרתיים. גונבים את האפיקומן, נוטלים ידיים פעמיים, מגלים את המצות ואז מכסים אותן, שותים כוס ומוזגים כוס חדשה עוד לפני הסעודה, אומרים חצי הלל ורק לאחר שאוכלים מסיימים את החצי השני, אוכלים ושותים בהסבה וישנם עוד המון פרטים קטנים ששוברים לגמרי את ההרגלים שלנו מכל השנה.

כל אלו באים כדי שנרגיש שמהו מוזר כאן וכך נתעורר ונתחיל לשאול שאלות. כל המהות של חג הפסח היא לשאול קושיות, עצם הקושיות מעידות על כך שאנו רוצים לחשוב ברצינות ולא להיתפס בשגרה שאליה כבר התרגלנו.

אדם יכול לחיות חיים שלמים בלי לעצור פעם אחת ולחשוב אם הוא בכלל נמצא

בדרך הנכונה. אנו יכולים לחגוג את פסח בכל שנה עם כל המנהגים שלו ובכל זאת לא להבין על מה בכלל אנחנו חוגגים. אדם שרגיל למשהו עושה אותו בצורה אוטומטית מבלי לחשוב אם זה טוב, אם זה יקדם אותו, אם יש דרך אחרת או אם זו בכלל האמת. הוא יעשה את זה בכל מקרה כמו רובוט.

אדם לא חושב בכל בוקר על כל החיים שלו, אלא הוא מתארגן, אוכל והולך לעבודה. הוא לא חושב לעצמו באיזו דרך ללכת ואיך לעשות את פעולת ההליכה, אלא הרגליים שלו כבר לוקחות אותו מבלי שהוא שם לב, הכל אוטומטי. כדי לצאת מהמצב הזה של הרובוט, צריכה להגיע שאלה שתכניס אותו למצב חשיבה, שהרי אם אין שאלה, אז אין מה שיכניס עניין ואז גם התשובות לא יגיעו.

אם דבר מסוים לא מעניין אותנו, אז גם אם התשובות יגיעו על מגש של כסף עד אלינו, לא נטרח לקבל אותן. רק לאחר שיש לאדם רצון לקבל תשובה, אז הוא יכול להכיל אותה. אדם צריך לשאול את עצמו "האם יש משמעות לחיים?", "האם אני מתקדם לכיוון הנכון?", "האם יש בורא לעולם?", "האם התורה היא האמת?". אי אפשר לחשוב על כל זה ברצינות מבלי לשאול את השאלות קודם לכן. השאלות הן שמעוררות אותנו ונותנות לנו את המוטיבציה לחשוב, לחקור ולהבין.

אדם שבאמת שואל את השאלות האלו ומעוניין להגיע לתשובות, בוודאי שיגיע בסופו של דבר לאמת. אדם שמתבונן על חייו וחושב עליהם ברצינות, לא יכול להגיע למסקנות טיפשיות כמו למשל שבאנו מהאבולוציה, שהטלוויזיה עוזרת לנו, שאנו מרוויחים מחילול שבת או שהלבוש הלא צנוע מועיל. כל אלו מסקנות שמגיעים אליהם מתוך רצון ונוחות. נוח לנו להמשיך לעשות את העבירות שאליהן התרגלנו ולא לדעת את האמת לגביהן.

כמו אדם שמעשן שמדחיק את כל האזהרות שכתובות על קופסת הסיגריות לגבי סרטן ומחלות, רק כדי שיוכל להמשיך לעשן בשקט. ואז כשמישהו יאמר לו שזה מסוכן ולא בריא, הוא יחייך בצורה מזלזלת ומתנשאת, כאילו שזה לא נוגע לו כלל. אבל כל זה מתוך שהוא מנסה להדחיק ולא להתחבר. אם היה מתחיל לשאול שאלות ומנסה לחקור, אז היה מתייחס הרבה יותר ברצינות לדברים והיה

מבין שזה נוגע לחייו ממש.

בוודאי שכדי לפרוק עול אדם מעדיף לחשוב שיש אבולוציה, כי כך אין אחריות ומחויבות. אבל אין אדם שיכול באמת להתבונן באיבר מסוים בגוף האדם ולומר שזו אבולוציה. כאשר רואים תינוק שנולד, בלי שההורים שלו תכננו שום איבר בגוף שלו, והם אפילו לא יודעים בעצמם כיצד כל איבר פועל, בוודאי שאי אפשר לחשוב על זה כאבולוציה למי שמתבונן באמת. איך תינוק עושה פעולה של יניקה מיד כשנולד? ואיך הגוף של אמו יודע לייצר חלב המתאים בדיוק לתינוק, ושדווקא בימים הראשונים יהיו בו הנוגדנים המתאימים שמחסנים אותו ומסייעים לו? אדם שלא מחפש תירוצים אלא רוצה להגיע רק אל האמת, בוודאי יגיע אליה מעצמו. רק צריך להתבונן בדברים ולחשוב מעט.

אם נתבונן בזה, נבין שהרוב הגדול של האנשים אינו במצב של חשיבה. לא מעט אנשים הולכים לערוך את ליל הסדר ולאכול מצות בע"ה, אך עם זאת הם לא ירגישו כל רע בנסיעה ברכב וחילול החג. הדברים הרי סותרים זה את זה, שהרי אם חס ושלום אנו לא מאמינים במקורות שלנו, אז בשביל מה לחגוג? ואם אנו מצליחים להבין שזוהי האמת, אז איך אנו יכולים לעבור על ציווי הבורא? האם עולה בדעתנו שיתכן שאנו יותר חכמים ממנו, שניקה אותו חס ושלום בתוך יועץ, שנקבל את העצה של חגיגת ליל הסדר ונוותר על שמירת החג? זה הרי טיפשי לגמרי לחשוב בצורה כזו, אלא שהתרגלנו לכך וההרגלים שלנו עיצבו לנו שגרת חיים שקשה לנו מאוד לזוז ממנה.

כנגד ארבעה בנים, מה כל אחד מהם שואל ואיך זה נוגע לנו?

בהגדה של פסח מסופר על ארבעה בנים שכנגדם דיברה התורה. וכל אחד מהם מסמל אופי מסוים ודרך שונה להתמודדות כדי להצליח להעביר לבנים את המסר של יציאת מצרים. אלו ארבעה מפתחות שיכולים לפתוח את הלב של אותם בנים, וכך גם את הלב שלנו.

העניין המרכזי בליל הסדר הוא מצוות "והגדת לבנך". ישנה מצווה מיוחדת דווקא באותו לילה לספר על יציאת מצרים. יש ארבעה סוגים של בנים: חכם, רשע, תם ושאינו יודע לשאול. כל אחד רואה את העולם מזווית אחרת ומקבל את

סיפור יציאת מצרים בצורה שונה. לכן כדאי לדעת על פי אותם ארבעה בנים כיצד להעביר את הדברים לכל אחד מהבנים שלנו בצורה המתאימה לו.

אלא שבלייל הסדר יש עניין מיוחד לשאול שאלות ולספר ביציאת מצרים לא רק לבנים שלנו. השולחן ערוך בסימן תעג (הלכה ז') כותב: "אם אין לו בן, אשתו שואלתו. ואם לאו, הוא שואל את עצמו. ואפילו תלמידי חכמים שואלים זה לזה מה נשתנה". אנו עושים הרבה שינויים בלייל הסדר, הכל כדי לעורר את כולם לשאול שאלות. לא רק את הבנים שלנו, אלא גם את עצמנו, שנתחיל לחקור בעצמנו מה באמת נשתנה הלילה הזה מכל הלילות. אנו צריכים לשאול את עצמנו ואז להשיב ולספר לעצמנו על יציאת מצרים. חשוב להכניס את הדברים אל הלב שלנו בליילה המיוחד הזה.

לכן צריך להבין מה כל אחד מארבעת הבנים מסמל וכיצד נוכל למצוא גם את עצמנו בין הבנים האלו, כך שנוכל לספר לעצמנו את סיפור יציאת מצרים ונזכה להחדיר את האמונה העצומה לתוכנו.

הבן החכם מייצג את תלמידי החכמים שמבינים את המשמעות של ליל הסדר. הוא שואל ישר ולעניין ורוצה שיעבירו לו את הציוויים של השם יתברך. אפשר לפתוח אתו מיד בדברי תורה וסיפור יציאת מצרים כיוון שהוא פתוח לקבל. לכן התשובה לאותו הבן היא גם ברמה שלו וכך עונים לו מתוך הלכות הפסח, שאין מפטירין אחר הפסח אפיקומן.

הבן הרשע הוא גם כן חכם בשכלו מהצד הטכני, שהרי מבין מה המשמעות של חג הפסח, אך הוציא את עצמו מהכלל. כדי להיקרא "רשע" אדם צריך להבין קודם מה הוא עושה. אדם שעושה שטויות בלי להבין יוגדר כ"משוגע" ולא נחשיב אותו כרשע גם אם יעשה דברים אימים, כל עוד הוא לא מודע למעשיו. אך כאשר הוא עושה את הדברים הלא טובים בודון ומתוך שנותן דעתו על כך, רק אז ייקרא רשע. אדם כזה שמבין ובכל זאת רוצה להכעיס אנו צריכים להוכיח בצורה חריפה ולהשיב לו מלחמה, ולכן התשובה שלו תהיה בהתאם.

הבן התם לא מבין הרבה במתרחש סביבו ביום הזה, אך יחד עם זאת הוא רואה

דברים משונים בליל הסדר. הוא לא בדיוק מבין את משמעות הדברים, וכנראה שזה גם לא מעניין אותו כל כך כדי שיתחיל לחקור, ולכן הוא מנסח שאלה כללית "מה זאת?"

התשובה שהוא מקבל גם היא כללית "בחזק יד הוציאנו השם ממצרים מבית עבדים", שהרי אין לו כרגע את הכלים המתאימים לספוג תשובה עמוקה ומפורטת יותר. לבן כזה צריך להחדיר את הבסיס היטב בלי להעמיס עליו יותר מדי, עד שיתקדם ויפתח עם הזמן ויוכל להכיל יותר. קודם שיידע שהייתה יציאת מצרים, אחר כך הוא כבר יוכל להתקדם ולחקור ואז נוכל להסביר לו יותר.

הבן התם מלמד אותנו שצריך לתת לכל אדם על פי הכלים שלו. לפעמים אדם גדוש בתורה ורוצה להעביר הלאה, אבל כדי שאנשים יוכלו לקבל ממנו, הם עצמם צריכים קודם להיות מספיק ראויים. הם צריכים כלים, הם צריכים לשאול את השאלות הנכונות, להתעניין וכו'. אם אדם לא מתעניין, אז גם אם יביאו לו את כל סודות היקום על מגש של כסף, הוא כלל לא ירצה לקבל, ואם כן אז הוא לא יבין מה עושים עם זה. מוכרחים קודם כל לבנות כלים, ולכן צריך לתת קודם מושגים כלליים ולתת לאותו אדם לבנות את עצמו, ורק אז יהיה אפשר לתת לו.

לבסוף נשאר הבן האחרון שאינו יודע לשאול. הוא רואה את כל המתרחש סביבו, הוא רואה את כל השינויים, מניחים זרוע על השולחן ולא אוכלים, לוקחים את המצות, מחזירים אותן, מגביהים את הקערה, מורידים, שותים ארבע כוסות, מטבילין פעמיים, אוכלים מרור, מחביאים את האפיקומן, אוכלים בהסבה ועושים כל כך הרבה דברים שונים מהרגיל, אך עם כל זה הוא אינו מתעורר לשאול שום דבר.

הוא בכלל לא מקשר שכל המנהגים המוזרים מסביבו מייצגים משהו. הוא אפילו לא יודע מה לשאול בקשר לכל מה שמתרחש, כאילו שהכול כרגיל. הוא התרגל לערוך את ליל הסדר בכל שנה ולא מחפש איזה טעם מיוחד מאחורי המנהג התמוה הזה. הוא לא מבין שכל זה נעשה כזכר ליציאת מצרים. כדי שיהיו לנו עדות וזיכרון ליציאת מצרים וכדי שנכניס את סיפור יציאת מצרים אל הלב שלנו. לבן כזה צריך לפתוח ולהסביר גם בלי שהוא ישאל.

היום רוב האנשים משתייכים לאותו בן שאינו יודע לשאול. החכמים הם מעטים, רשעים שמבינים עניין ורוצים להכעיס כבר כמעט ואין היום (המעשים הלא טובים שלנו הם מתוך בלבול וחוסר ידיעה והבנה), ואפילו כאלו שרק מסתקרנים ושואלים "מה זאת" כמו אותו בן תם קשה מאוד למצוא.

שנה אחר שנה כמעט כולנו חוגגים את ליל הסדר, עושים מפגש משפחתי רב משתתפים, קוראים את ההגדה בלי להבין הרבה, מחכים בקוצר רוח לסעודה טובה, מקנחים במצה עם שוקולד לפני האפיקומן, אך שוכחים לשאול שאלות. התרגלנו לחגוג את פסח בלי הרבה הסברים מתוך מחשבה שהכול חס ושלום רק מנהג סמלי לאיזו אנגדה. כך גדלנו מתוך חוסר הבנה של משמעות הדברים, שהפכה להבנה גרועה ושקרית שכאילו חס ושלום אין כלל משמעות לדברים.

ליל הסדר מנסה לעורר אותנו ולשנות את כל מה שהתרגלנו אליו כדי שנתחיל לשאול. למה הלילה הזה שונה מכל הלילות? מה אנחנו חוגגים? מה בדיוק הלך שם ביציאת מצרים? האם זה מחייב אותנו? מתוך השאלות האלו ניתן להגיע למסקנות שיובילו אותנו הלאה ולגלות עוד ועוד מהאמת.

פתאום האדם מגלה שהעם שלנו קיים אלפי שנים. פתאום מגלים את המקורות ורואים מאיפה הכל התחיל. פתאום מבינים שהקדוש ברוך הוא מפעיל את הטבע בעולם והוא יכול לשנות אותו כרצונו כמו ביציאת מצרים. אותן קושיות שאנו שואלים בליל הסדר מביאות אותנו למצב של חשיבה. כך מתעורר לו רצון לדעת את אותה האמת.

אם חס ושלום אנו לא מאמינים ביציאת מצרים, אז מה אנחנו חוגגים? איך זה שעם שלם חוגג את אותו החג לזכר אותה יציאת מצרים? ממתה הכל התחיל? הרי בכל שנה ושנה אנו חוגגים את החג וכך גם אבותינו ואבות אבותינו. כולנו יודעים את המקורות שלנו ויודעים מהי ההיסטוריה של העם היהודי. מכאן שאנו צריכים לדעת שהכול התחיל ביציאת מצריים עצמה, כאשר אבותינו אכלו מצות.

מה זה בכלל אומר להיות יהודי אם אנו לא מאמינים במקורות היהודים שלנו?

איך בכלל יש לנו זכות לשבת בארץ אם אנו לא מאמינים שהשם יתברך נתן לנו אותה? מה מאחד אותנו כיהודים אם חסרה לנו אמונה בכל הבסיס של היהדות? איך יתכן שבכל שנה ושנה עומדים עלינו לכלותנו, ובכל זאת בלי צבא ובלי שום כוח מלבד חסדי השם יתברך, אנו ניצלים פעם אחר פעם? כך אדם שחושב ומתבונן מרגיש שפתאום צפות לו שאלות ותמיהות ועליו לחקור ולחפש את התשובות.

חג הפסח הוא עדות ליציאת מצרים. כמו אדם שחוגגים לו יום הולדת בכל שנה וכך מעידים שזה היום בו נולד. כמו ציונים של אירועים היסטוריים שאנו מציינים בכל שנה שמעידים על התרחשותם, כך גם חג הפסח. הרי לא יתכן שבא איזה יהודי לפני כמה מאות שנים והמציא שהייתה פעם יציאת מצרים ואמר לכולם לחגוג. שהרי אם זה היה כך, אף אחד לא היה מאמין לו.

אנחנו חוגגים את חג הפסח ובפרט את ליל הסדר בגלל שכך ההורים שלנו וכל המכרים היהודים שלנו לימדו אותנו, והם חגגו אותו כי ראו את הוריהם ומכריהם היהודים שלימדו אותם, וכך הלאה עד לאותו דור ביציאת מצרים שחגג את הפסח הראשון בהיסטוריה. אם לא היינו רואים את הורינו ומכרינו חוגגים ומציינים את המאורע, לא היינו מאמינים לאף אחד שהיה אי פעם מאורע כזה. עצם ליל הסדר מהווה עדות ליציאת מצרים. כאשר אנו מניחים מצה ומרור לפנינו בשולחן אנו משתתפים בעדות על כך שלפני כשלושת אלפים שנה אבותינו יצאו ממצרים.

חשוב להעביר את הדברים הלאה לכל אותם יהודים יקרים שלא זכו להיות מבין אלו ששואלים שאלות. אפילו הבן הרשע שנתפס אצלנו כגרוע מבין הארבעה, בכל אופן גם הוא לפחות מתעניין ושואל. אפילו הוא מבין שיש כאן משהו לא רגיל. אז אפשר להקהות את שיניו ואולי נצליח לזעזע אותו כך שיעשה תשובה ותהיה לו תקנה. אך אותם יהודים שאינם יודעים לשאול תלויים רק בנו, המצווה היא עלינו לפתוח להם ולהסביר להם, להכיר להם את עולם התורה היפהפה, להסביר להם את המהות של החיים היהודיים. אם לא נפתח להם אנחנו, יתכן שהם לעולם לא ידעו את הדברים.

כל כך הרבה יהודים רחוקים היו אותו בן שאינו יודע לשאול, עד שיום אחד

מישהו פתח להם והסביר להם, ומאז הם עשו תהליך ארוך שבו הפכו את כל חייהם לחיים של אמונה ויראת שמיים. רק צריך לפתוח להם כך שידעו שישנה דרך אחרת.

אדם שיתבונן על החג ברצינות ועל ליל הסדר בפרט, יכול לגלות המון דברים ולהתחזק מאוד באמונה. במשך כל החיים שלנו אנו חיים את ההרגלים ושוכחים להתבונן לעומקם של דברים ולהבין מהי משמעות החיים שלנו. ליל הסדר מכוון בצורה כזו שזועקת אלינו לשאול דברים ולהתעניין. הלילה הזה באמת יכול לעשות לנו 'סדר' בחיים. אלא שכדי להגיע לזה אנו מוכרחים לשאול את עצמנו את השאלות הנכונות.

אם לא נשאל, כמו אותו בן שאינו יודע לשאול, אז לפחות נבצע את העניין של "את פתח לו". נתחיל להסביר לעצמנו את הדברים, שבתוך תוכנו בוודאי אנו כבר יודעים אותם היטב, אלא שעדיין לא חלחנו מספיק לתוכנו. כולם מכירים את סיפורי התנ"ך, כולם יודעים על יציאת מצרים, כולם יודעים מהי יהדות, אלא שאנחנו שמים את כל הידיעות האלו בצד, כאילו שהן לא קשורות אלינו, ושוכחים להתחבר אליהן ולהפנים אותן.

ליל הסדר מעורר אותנו להתחבר לדברים. לעצור את השגרה ולהתבונן בפרטים הקטנים. להפסיק להתנהג כמו הבן שאינו יודע לשאול ולוקח את הכל כמובן מאליו ובמקום זה להתחיל לשאול את השאלות הנכונות. אדם ששואל שאלה במקום או במאוחר בוודאי יקבל עליה תשובה מתאימה. אך אם לא נעורר עצמנו לשאול דברים ולא תהיה לנו כלל מוטיבציה לדעת, נוכל להמשיך לחיות בדמיונות ואשליות מבלי להבחין בכך.

כמו הבן התם, ללא כלים מתאימים, לא נוכל להכיל את האורות. אם לא נשאל שאלות, לא נצליח לקבל את התשובות. וגם אם יגיעו אלינו, הן יחלפו ליד, כיוון שכל עוד לא שאלנו את השאלות, אין לנו שום שייכות אליהן. לכן מחובתנו לחשוב ולהתבונן בלילה הזה, ולראות כיצד נוכל להכניס את סיפור יציאת מצרים אל לבנו.

אם נחליט להתבונן במהות החג, לשים לב לפרטים הרבים של ליל הסדר ולנסות להבין את מה שאנו קוראים בהגדה, בוודאי נוכל להתחזק מכך ולהעלות את אמונתנו בצורה משמעותית. אם השם ירצה בכך, זה יכול להיות גם הפתח לשאלות נוספות שיגיעו בהמשך, איתן תגיע חקירה רצינית של החיים מתוך התבוננות ורצון אמתי להגיע אל האמת, ומשם בע"ה הדרך כבר סלולה אל חיים של עומק ומשמעות במסע אל התכלית.

כשם שגאל אותנו בפסח והוציא אותנו ממצרים, כך השם יתברך יזכה אותנו ויגאל אותנו גם כעת גאולה שלמה ואמתית, ונוכה לחגוג את חג הפסח הבא עלינו לטובה בבית המקדש בירושלים. חג שמח וכשר.

מתנות חנם וגם עבודה

ליל פסח הוא זמן מיוחד שאין דומה לו בכל השנה כולה. זהו זמן שבו נגלים אורות עצומים של גאולה ומסוגל לנסים גדולים. זמן שבו אפשר לזכות לדרגות עצומות, למרות שאנו כלל לא ראויים לכך.

וכך היה ביציאת מצרים. שבני ישראל לא היו ראויים מצד עצמם לגאולה. וכפי שטענו המלאכים שאלו עובדי עבודה זרה ואלו עובדי עבודה זרה, ואם כן לכאורה מה ההבדל בין ישראל למצרים? אבל בכל זאת השם יתברך שמע את צעקתם וגאל אותם באותות ובמופתים, והביא אותם לדרגות עליונות ממש, עד שראתה שפחה על הים מה שלא ראה יחזקאל הנביא.

וברור הדבר שאותם אנשים שהיו בדרגות פחותות בעם ישראל, בוודאי לא זכו לדרגות הגבוהות האלו בזכות עצמם. הם לא עבדו על זה קשה ובטח שלא הגיעו למעלה העצומה של יחזקאל הנביא. אלא שהשם יתברך נתן להם מתנת חנם, לראות מחזות אלוקיים מדהימים וקדושים, ולזכות לנסים עצומים ולגאולה.

ומכאן נבין את העצמה של היום הקדוש הזה. שאפשר לצעוק להשם, לכוון

להגיע למקומות קדושים, וכך לזכות לכל אותן עוצמות גם בלי להיות ראויים לכך כלל. אפילו שהאדם מלא בחטאים, במידות לא טובות, שטוף בתאוות ובדברים גרועים, מכל מקום יש לו אפשרות להתפלל מעומק הלב, לנסות להתחבר להשם יתברך, לזעוק מקירות לבו וכך יוכל לזכות לגאולה.

אנשים חושבים שהם מוכרחים להיות ראויים וצדיקים כדי לזכות לגאולה, ולא מאמינים שהשם יתברך יעשה להם נסים וייתן להם מתנות גם בלי שיהיו ראויים לכך כלל. ובאמת הכל תלוי באמונה, שאם יבחרו להאמין, אבל בביטחון מלא ממש, אז יוכלו לזכות לנסים עצומים במתנת חניס.

אבל בליל פסח הדבר שונה מכל השנה. שדווקא בלילה הזה מתגלה אור גדול ופתאום זוכים למעלות עצומות כמעט ללא מאמץ. זהו ליל שימורים שבו השם נתן מתנת חניס לכל יהודי, ובמאמץ קל כל אחד יכול להגיע לדרגות עצומות.

לכן גם הפחות שבפחותים הופך להיות מלך בליל פסח. לכן עלינו לנהוג שררה בליל הסדר, להוציא כלים מפוארים, להיות מסובים וכו'. לא בגלל שכל הכבוד הזה מגיע לנו מצד עצמנו, אלא משום שכך השם נתן לנו במתנת חניס.

אלא שצריך לדעת פרט חשוב ביותר בכל התהליך. שאמנם אפשר לזכות לדברים עצומים ממש, אבל כיוון שאנו מקבלים את אותם הדברים במתנת חניס וללא מאמץ, אז הם לא באמת שייכים לנו. וכמו למשל שמביאים אדם לבקר בארמון המלך, מלבישים אותו בבגדי יוקרה, נותנים לו לאכול בשולחן המלכותי וכו'. אז אותו אדם זוכה לדברים עצומים, אבל הכל זמני בלבד ולא שייך לו.

מיד לאחר מכן, הכל חוזר להיות כבתחילה, כל אחד חוזר למקומו ואז מתחילה העבודה האמתית שלנו. כעת לאחר שכבר הגענו לדרגות עילאיות, מוטל עלינו להתאמץ ולעשות עבודה כדי לחזור לשם.

וזה מה שמסביר את הקושי שלכאורה מצוי במדרשים של קריעת ים סוף, שאם ראתה שפחה פחותה על הים מה שלא ראה יחזקאל הנביא, אז מדוע לא אמרה נבואות לדורות ולא חיברה ספרים קדושים? ועל אחת כמה וכמה לכל שאר בני ישראל שהיו יותר מסתם שפחה. מדוע

כל אותו הדור לא נחשב שהיה בדרגות עצמות לפחות כמו יחזקאל הנביא? אלא שאמנם הם זכו לראות מראות אלוקיים עצומים, אבל יחד עם זאת לא זכו לאותן דרגות בזכות עצמם. הם היו כמו אורחים שם ולא הייתה שייכות ביניהם לבין המראות שראו. אבל יחזקאל הנביא זיכך את עצמו ועשה עבודה פנימית עד שהפך להיות בן בית באותם מקומות שהגיע אליהם. לכן מובן שהדרגה שלו גבוהה הרבה יותר.

וכך בכל שנה, בליל הסדר נכנסים אורות גבוהים ועצומים בבת אחת, מה שלא מתרחש בשום יום אחר בשנה. שמובא בשער הכוונות שישנן עליות מדורגות בשבתות וימים טובים, שבליילה מקבלים הארה מסוימת, ואז ביום הארה גבוהה יותר וכו'. אבל בפסח הדבר שונה, שברגע אחד מקבלים את ההארות הגבוהות ביותר במתנה.

לכן בליל פסח אנו גומרים את ההלל בברכה בלילה, מה שלא עושים בשום לילה אחר בשנה. ואפילו נשים מברכות וגומרות את ההלל. ואפילו אומרים אותו פעם נוספת בתוך ההגדה. ולכן רוב המצוות של פסח הן דווקא בלילה הראשון ורק אז, כמו אכילת מצה, ארבע כוסות, מרור, קרבן פסח, והגדת לבנך וכו'.

אלא שלאחר מכן לוקחים מאיתנו את המתנות האלו. ואז עלינו לעשות עבודה אישית, לעלות לאט לאט, להתחזק ולהשתלם במידות טובות ובעבודת השם כדי לזכות לאותן דרגות גבוהות בזכות עצמנו. ולכך רומזת ספירת העומר, שאנו סופרים את הימים עד לחג השבועות, שבכל יום מתעלים עוד דרגה, יוצאים משער אחד של טומאה ונכנסים בשער אחד של קדושה, עד למ"ט שערים. עליה מתונה מתוך עבודה עצמית.

ולכן גם ספירת העומר נחשבת לזמן של קטנות, שנתנו לנו אורות כל כך גבוהים, אבל אז לקחו לנו את אותם אורות, וכמו שבמוצאי שבת שיוצאת הנשמה היתרה ואז מרגישים קצת חיסרון ועצבות, אז לאחר שלקחו לנו את האורות העצומים של פסח, פתאום זהו זמן חולשה וקטנות.

אלא שלכאורה ישנם דברים לא מובנים כלל בקשר לכל זה. ראשית, צריך

להבין מדוע לוקחים לנו את אותן הארות עצומות שאנו מקבלים? ואם אכן יש עניין שיילקחו מאיתנו, אז מדוע נותנים לנו אותן מלכתחילה? הרי לכאורה בכל אופן הם לא שלנו?

ובכלל מדוע שנרצה להתאמץ בשביל משהו שיילקח מאיתנו לאחר מכן? בשביל מה להתפלל ולצעוק לגאולה שתבוא ברגע אחד במתנה אם בכל אופן אנו לא ראויים מספיק ולאחר מכן נצטרך להתאמץ מחדש כדי לזכות בה?

אורות וכלים

כדי להבין את הדברים צריך להקדים ולדעת שהעולם מורכב מאורות וכלים. האורות מייצגים את כל השפע האינסופי שקיים בעולם, והכלים מייצגים את היכולת המוגבלת שלנו להכיל את השפע. כמו דלי שבהתאם לגודלו מכיל שפע מוגבל ומצומצם מתוך הים הגדול, או כמו נורה שבהתאם להספק שלה מקבלת כמות של זרם חשמלי.

ברור הדבר שהאדם השפל והמוגבל לא יכול להכיל את כל השפע שקיים, ולכן עליו לבנות כלים, באמצעות זיכוך החומר, עבודת המידות, קיום המצוות, חיזוק האמונה ויראת השמיים וכו'. כל מה שהוא עושה לא משפיע כלל על האור האינסופי, אלא שהוא מעצב את הכלים האישיים שלו ובהתאם לכך האור האינסופי נכנס לתוכו ומקבל כעין גבול לפי צורת הכלי שהכין לעצמו.

ככל שהאדם בונה בצורה טובה וחזקה יותר את הכלים שלו, כך הוא יכול לזכות להכיל יותר מהאור הרוחני שיביא לו שפע רב יותר. ואם אין לו כלים מתאימים, אז אמנם השפע קיים, אלא שיש העלם ואין לו חיבור מתאים לאותו השפע. כאילו שהשפע חיצוני לו ולא יכול להיכנס לתוכו כיוון שאין כלי מתאים שיכיל אותו.

וצריך לדעת שהקושי העיקרי בבניית הכלים, הוא שהאדם לרוב לא יודע שעליו לבנות כלים, וגם אם הוא יודע, אז הוא לא יודע כיצד לעשות זאת. איך אפשר לחזק את האמונה? איזו קבלה עליו לקבל על עצמו? עד היכן באמת יש

באפשרותו להגיע?

הוא לא יודע לאן לשאוף ולאן הוא צריך להגיע. הוא שומע מושגים לא ברורים, להיות "צדיק", לקבל "שפע", לעבוד על המידות וכו'. אבל הוא לא מבין את המושגים האלו. הוא לא יודע כיצד לעבוד בפועל, מה עליו לעשות בצורה מעשית ולמה יוכל לזכות.

וכך האדם שבין שני עולמות, המצוי והרצוי. שמצד אחד הוא יודע שיש "קדושה" וזה הדבר הרצוי. יש רבנים גדולים, יש מצוות חשובות, יש מידות טובות ויש עוד המון דברים טובים שהוא יודע ששם נמצאת האמת.

אבל מצד שני הוא מבין שהוא עצמו לא נמצא במקום הזה ואין לו שום חיבור לשם. שכרגע המצוי מבחינתו הוא להמשיך בהרגלים שלו, לעשות מה שכולם עושים ולא להתאמץ להשתנות.

יש הרבה אנשים שחיים בצורה כזו. שמעריכים מאוד את התורה, מכבדים תלמידי חכמים, יודעים שכל רגע של לימוד תורה הוא חשוב, מבינים שמהות העולם היא לעבוד על המידות ולהתקרב להשם יתברך וכו'. אבל מצד שני, כאשר יש להם רגע פנוי, הם עוסקים בהבלי העולם. לא הולכים ללמוד תורה, לא מנסים לעבוד על המידות, פשוט ממשיכים להיות כפי שהיו תמיד.

כי הם יודעים כמה חשוב ללמוד תורה, אבל הם בטוחים שזה מדובר על גדולי הדור יחידי סגולה ולא עליהם. שיש כאלו שמוטל עליהם ללמוד תורה, להגן על הדור ולהחזיק את העולם, אבל כאילו שהם עצמם פטורים מזה כיוון שהם לא בגדר של "תלמידי חכמים".

כי מבחינתם כל ענייני הקדושה הם אמנם חשובים ממש והם התכלית. אבל יחד עם זאת הם מבינים את מקומם ויודעים שהם עצמם לא נמצאים במקום הזה. הם חושבים שהמצוות שקשות בשבילם הם כאילו לא שייכות אליהם בכלל, שרק גדולי הדור צריכים לקיים אותן, שרק אברכים צריכים ללמוד תורה, שרק תלמידי חכמים צריכים לדקדק במצוות וכו'. יש את הרצוי ויש את המצוי. ומבחינתם כרגע המצוי הוא להתעסק בהבלי העולם, כי לכך התרגלו.

ואז אותם אנשים הולכים לצדיקים לקבל ברכה, מנשקים את ידיהם של תלמידי חכמים עצומים, נכנעים ומבטלים עצמם מולם, הולכים להתפלל בכותל, מכבדים את התורה, אבל הם עצמם נשארים כפי שהם ומסתפקים בזה.

הם לא מתאמצים להיות כמו אותם תלמידי חכמים, אלא נשארים בעולם שלהם מתוך הבנה שאין להם שום אפשרות להגיע למקום הזה ולהיות בעצמם תלמידי חכמים גדולים. הם בטוחים שהם לעולם לא יוכלו להיות תלמידי חכמים ולכן הם בכלל לא מנסים כיוון שזה לא המקום שלהם.

ולפעמים יש דברים שאינם כל כך מסובכים, שיש למשל הנהגות של בני תורה שלא כל כך מסובכות, וכמו שיש שמקפידים להוציא את השבת לפי זמן רבינו תם, או שנמנעים מאכילת מאכלים מסוימים בתוך הסעודה כיוון שיש ספק בברכתם עד לאחר ברכת המזון וכך עוד דברים רבים, שהדברים פשוטים ואפשריים לכל אחד, וגם אם לא תמיד זה מתאפשר, מכל מקום ישנם פעמים מסוימות שהאדם יכול לעשות את זה בנקל. אבל האדם חושב שאותן הנהגות לא קשורות אליו ואז גם אם הוא יכול לעשות אותן בקלות, הוא כלל לא רוצה, כי הוא בטוח שזה לא שייך אליו.

ולמשל אם כעת מזדמן לאדם זמן פנוי, שיש באפשרותו לקיים מצווה כלשהי, או אפילו רק איזו הנהגה טובה של חסידות, לרוב הוא לא יעשה אותה. לא בגלל שזה קשה, שהרי זה הזדמן לידו וכעת זה הדבר הכי קל בעולם. אלא שהוא כאילו נתן הגדרה לעצמו, שאין לו שייכות לאותה מצווה או הנהגה, שהוא לא מחמיר בזה. אז כאילו שהוא מחויב גם עכשיו לא להחמיר. הוא לא רוצה לנסות משהו מעבר למה שהוא רגיל אליו.

אלא שבצורה כזו אי אפשר להתקדם. לכן מוכרחים להראות לאדם לאן לשאוף. לתת לו חוויה אישית שיבין שהוא עצמו יכול להגיע למקומות גבוהים. לתת לו שייכות למקום גבוה כלשהו. שיבין שהוא עצמו יכול להגיע לשם. שיש דרגה גבוהה יותר שהוא עצמו יכול להשיג ממש אם יתאמץ.

וכמו שאדם יכול לעבור יום יום ליד בית מדרש כלשהו, ובשום פעם לא

להיכנס פנימה. ויכול להיות שהוא במקרה עומד שם בחוץ, ויש לו בדיוק חצי שעה פנויה שאין לו מה לעשות, ואפילו יש איזה אברך שמזמין אותו להיכנס וללמוד, אבל הוא לא יעשה את זה כי כך הוא התרגל. אבל אם פעם אחת מישהו יכניס אותו לשם וייתן לו לטעום מהטעם המתוק של הלימוד, אז לאחר מכן יהיה לו קל יותר. ואז אם יהיה לו זמן פנוי והוא יהיה בסביבה, אז יהיה לו קל יותר לקפוץ לשם מעצמו.

לכן נותנים לאדם להגיע למקומות גבוהים ולקבל שפע עצום במתנה. שיטעם את המתיקות שבקדושה. שיבין כיצד צריך להיראות בן חורין. אבל כיוון שאין לו כלים מתאימים לכך, אז הוא לא יכול להכיל את אותו השפע. אין לו שייכות אליו. וזו הסיבה שלוקחים לו את אותו השפע לאחר מכן כך שהוא עצמו יעשה עבודה ויגיע לאותם מקומות מכוח עבודת השם שעשה. ואז גם יוכל להכיל את השפע ממש ולהתקדם הלאה לשפע גדול יותר.

יוצא מכל האמור, שאם ייתנו לאדם במתנה שפע עצום, אז הוא לא יוכל להכיל אותו כיוון שאין לו כלים מתאימים לכך. ואז הכל יישאר מחוץ לו ולא יהיה לו חיבור מתאים. וכמו שהיה ביציאת מצרים, שזכו לדרגות עצומות וראו מה שלא ראה יחזקאל הנביא, אבל יחד עם זאת כל השפע הזה לא היה שייך להם.

ומצד שני אם לא ייתנו לו כלל את השפע, הוא לעולם לא יבין שהוא יכול להשיג אותו ממש. הוא יחשוב שאותו שפע שייך רק לצדיקים גדולים, ואז יהיה בטוח שאין לו שום סיכוי לזכות לשפע שכזה, שהרי הוא קטן שבקטנים ואין לו שום חיבור לאותו השפע.

לכן השם יתברך עשה איתנו חסד גדול, שמצד אחד הוא נותן לנו שפע עצום במתנה, כך שנגיע בצורה זמנית למעלות עצומות. שנבין לאן אנו יכולים להגיע, שנדע לאן לשאוף, שנוכל לחשוב כיצד להשיג את אותו השפע בעצמנו.

אבל מצד שני לאחר מכן הוא לוקח את השפע מאיתנו, כך שנוכל להתחיל לעשות את העבודה ולזכך את עצמנו כך שנבנה כלים מתאימים שיכילו אותו, כך שנוכל להכיל את אותו השפע והוא יהיה חלק מאיתנו ממש.

כאשר אנו מקבלים שפע במתנה ולאחר מכן הוא נלקח מאיתנו, מכל מקום ישנה הארה כלשהי שנשארת. ישנו רושם שאותו שפע משאיר. שאז יש לנו כיוון, יש לנו היכרות ראשונית, שאם נחשוב ונתבונן נוכל למצוא את הדרכים לעשות פעולות מתאימות כך שנזכה באותו שפע שיהיה שלנו ממש.

וכך כל אדם מרגיש בחייו לפעמים. שפתאום הוא מרגיש דחף לא מוסבר להתקרב לקדושה. שפתאום הוא חושב כמה זה חשוב לשמור מצוות. שפתאום הוא רוצה להתעלות בדרגות הרוחניות. יש לו תאוה לעשות דברים טובים. הוא כאילו מרגיש הארה, שקל לו לעשות דברים, שיש לו סיוע מהשמיים, פתאום כף לו לשמוע דברי תורה וכו'.

אבל זה לא נמשך זמן רב. לאחר זמן קצר פתאום הכל חוזר להיות כפי שהיה. שיש תאוות שונות שנראות לו מרתקות, שאין לו חשק ללמוד תורה, שהמצוות נראות לו קשות לביצוע, שהוא מרגיש שהוא לא יכול להתקדם, שכל הסביבה סוחפת אותו למקומות לא טובים וכו'.

כי כעת הוא זה שצריך לעשות את העבודה כדי להגיע לאותו מקום. נתנו לו מתנה זמנית וכעת עליו לזכות בה בכוחות עצמו. ואם יעשה עבודה טובה, יוכל לזכות לדרגה הזו שתהיה חלק ממנו ממש ותישאר שלו גם לאחר זמן.

להיזהר מאש זרה – הקשר לפרשת שמיני

בצורה לא מקרית בכלל, חג הפסח בדרך כלל יוצא בפרשת שמיני. ששם מתוארים נדב ואביהו בני אהרן שהקריבו אש זרה. והמפרשים אומרים על כך שהם היו צדיקים וקדושים, ומרוב השתוקקות להידבק בשכינה יצאה אש ולקחה את נשמתם. שלא יכלו להכיל את עצמת הקדושה שהייתה שם עד שמתו.

לכן התורה קוראת לזה אש זרה אשר לא ציווה השם אותם. כי השם יתברך נתן לנו את התורה הקדושה, את המצוות ואת ההנהגות, כך שנוכל לעשות עבודה עצמית ולבנות כלים מתאימים. הארות רוחניות יש בשמיים בשפע, אבל אנחנו הגענו לעולם כדי לבנות כלים ולהוריד את אותן הארות גבוהות לעולם הגשמי.

השם ציווה אותנו על עבודת בית המקדש כדי להוריד את השכינה הקדושה

לעולם הזה. אלא שמתוך הארות רוחניות ללא כלים מתאימים, אנשים יכולים לרצות להידבק בשכינה הקדושה בעולמות העליונים. הרבה אנשים משתוקקים לעשות "עליית נשמה", לעלות לעולמות העליונים ולראות כיצד הדברים נראים שם. אבל העבודה האמתית שלנו היא להוריד את העולמות העליונים לכאן. ולשם כך דרושים כלים מתאימים ועלינו מוטלת המלאכה לבנות אותם.

וכך הרבה אנשים מנסים להגיע להארות רוחניות בלי קיום מצוות. מנסים להתחבר לדברים מיסטיים, להתעסק עם מלאכים, לראות עתידות, לנסות ללמוד את סודות העולם או שאר דברים דומים. לעוף בעולמות הרוחניים בלי כלים מתאימים. וכך אותם אנשים מסכנים את עצמם.

אנשים רוצים להגיע לדרגות עצומות, אבל בלי שום מאמץ. להיות כמו שפחה שרואה על הים מה שלא ראה יחזקאל הנביא. הם לא רוצים לעשות עבודה עצמית מפרכת כפי שעשה יחזקאל, לא רוצים לעבוד על המידות, לקיים מצוות ושאר דברים. לא לקנות את הדרגות הגבוהות שיהיו שייכות להם ממש. אלא רוצים לטוס למזרח או לומר איזה שם קדוש שכאילו יסדר להם את כל החיים ברגע. להתחבר לשיא הקדושה בלי שום כלים.

הם רואים את אותן הארות בתור תכלית, ולא מבינים שזה משהו שמראים להם במתנה כדי שלאחר מכן יעשו עבודה כדי לזכות בזה בכוחות עצמם. הם לא מבינים שבצורה כזו הם לא יכולים להתחבר לאותן הארות ולהכיל אותן, אלא רק לראות אותן מבחוץ כמו אורחים. זה לא שייך להם, ולכן זוהי אש זרה.

כל אדם מוכרח להכניס לתוכו אש ולבעור ברוחניות. אבל דווקא אש שהוא יכול להכיל. אש שהוא מכיר, שהיא שייכת לו. אבל אם האש לא שייכת לו אז היא זרה. היא חיצונית לו. הוא לא יכול להכיל אותה ולא יודע כיצד להתעסק איתה, ואז היא שורפת.

על כן צריך לעשות את הדברים לאט לאט. לכוון למקום גבוה, אבל לעבוד בצורה הדרגתית כדי להשתלם בעבודת הקודש עד שנוכל להגיע לדרגות גבוהות. ואז בכל פעם השאיפות יגדלו והמטרה תהיה רחוקה וגדולה יותר. ואז נוכל

להכיל את אותה אש שפעם הייתה זרה, כי לאחר שבונים כלים מתאימים אז יודעים כיצד להתעסק עם אותה האש מבלי להיכוות.

נדב ואביהו היו צדיקים וקדושים. ומשה רבינו בעצמו אמר עליהם שהיו גדולים יותר ממנו (ממשה) ומאהרן. ואם כן הגיעו לדרגות עצומות ממש. אלא שתמיד יש לאן להתקדם ולהתעלות. ומרוב השתוקקות להידבק בשכינה, הם הקריבו אש זרה, שאותה אש עדיין לא הייתה שייכת אליהם ולא היו להם כלים להכיל אותה.

ומכאן אפשר ללמוד, שאילו נדב ואביהו היו ממתנינים בסבלנות, ממשיכים לעלות עליה מתונה, בונים כלים חזקים יותר, אז היו יכולים להכיל אפילו את האש העצומה הזו. כיוון שאז היא כבר לא הייתה זרה להם.

וישנו מעשה ידוע על רבי עקיבא, שהיה עם הארץ ורצה ללמוד תורה, אך היה בטוח שאין לו סיכוי. ואז הוא ראה טיפות שנופלות בזו אחר זו על אבן ועשו חור באבן. אבנים שחקו מים. ואז הוא הבין שאם המים יכלו לעשות חור באבן, אז גם התורה יכולה לעשות חור בלב שלו ולהיכנס.

ולכאורה מהיכן למד את זה? וכי מה הקשר בין המים שעשו חור באבן לבין התורה שתיכנס אל הלב?

אלא שבתחילה הוא חשב כמו כולם, שרוצים להשיג הרבה ברגע אחד, ואמנם זה אפשרי, אבל הכל חיצוני. הוא רצה להיות תלמיד חכם ברגע, אבל הבין שזה בלתי אפשרי. וכאן זהו השלב שרבים פורשים, שרואים שהדרך קשה וארוכה, אז עוזבים את הכל ולא מתאמצים.

אבל לאחר שהוא ראה את הכוח של ההתמדה, של טיפה קטנה, ועוד טיפה קטנה, שבכל פעם מתקדמים מעט ואז בונים כלים ויכולים להכיל יותר ויותר. אז הוא הבין שאפשר להכניס בכל פעם משהו מועט אל הלב, ובכל פעם יקבל כלים להכיל יותר ויותר.

וכמו שמובא שיצר הרע לרשעים נדמה כחוט השערה והם בוכים שלא הצליחו להתגבר על כזה מעט, ולצדיקים נדמה כהר גבוה והם בוכים איך הצליחו להתגבר על כל כך הרבה. כי הרשעים רואים שעליהם להתאמץ, אז אפילו לא

מנסים להתאמץ, ואז ממילא לא מצליחים לגבור אפילו על יצר הרע קטן כחוט שערה. אבל הצדיקים עוברים לאט לאט, טיפה אחר טיפה, ואז מתווסף עוד חוט שערה ועוד חוט שערה, ובכל פעם בפני עצמה זה לא קשה, אבל בסופו של דבר מסתכלים על התמונה הכללית ורואים כמה השגנו. מתפלאים איך מכל חוטי השערה הקטנים נהיה הר גבוה בלי ששמנו לב.

יוצא שאי אפשר להשיג בבת אחת הרבה, אבל מצד שני אסור לעמוד במקום בלי התקדמות. לכן צריך להשיג קצת, אור מועט, ואז לבנות כלי. ואז להתקדם עוד. צעד אחר צעד. טיפה אחר טיפה. עד שעושים חור באבן.

וכמו למשל שאם היה מגיע גל ענקי ונזרק בעצמה גדולה על אותה האבן, אז המים לא היו משפיעים על האבן כלל ולא היינו רואים בה שום שינוי. אבל כאשר אפילו כמות מועטה של מים נזרקה על האבן, אבל בחלוקה לכמויות קטנות, טיפה אחר טיפה בהתמדה, אז ההשפעה היא הרבה יותר גדולה.

וכך נבין כולנו, שכל אחד יכול להגיע לדרגות עצומות. אלא שזה יכול להיות רגעי ולא יהיה לנו שום חיבור לזה, או שזה יכול להיעשות בהתמדה מתוך בניית כלים מתאימים, שאז נוכל להכיל את זה ולהתקדם הלאה עוד ועוד.

ולכן בפסח ישנן שתי עבודות עיקריות שמוטלות עלינו. האחת היא לנסות להשיג כמה שיותר אורות רוחניים בליל פסח. להכין את עצמנו היטב כך שנוכל להשיג השגות גבוהות. להתפלל מעומק הלב בתפילת ערבית, לגמור את ההלל באמונה שלמה, לצעוק להשם יתברך שיגאל אותנו, לקיים בהידור את כל מצוות ליל הסדר, לספר על יציאת מצרים בנעם, בשמחה ובאריכות ולא לכעוס כלל. כל זה ישפיע עלינו אור גדול שילווה אותנו וייתן לנו מעין קפיצת דרך.

והעבודה השנייה היא להתאמץ להתעלות בכל הימים שלאחר מכן. להכין כלים מתאימים לכל אותם אורות רוחניים עצומים. לזכות לעלות בקודש ולהכיל רוחניות טהורה. שאותם אורות ייכנסו לתוכנו ממש, שיהפכו להיות חלק מחיי היום יום שלנו, ולא יישארו אורות לא מנוצלים בחוץ.

וכך גם העבודה הזו קיימת בצורות שונות בכל זמן אחר בשנה. שעל כל אדם

לעשות השתדלות כדי לקבל אור רוחני, ואפילו אם זה רגעי. וכמו למשל שאדם הולך להתפלל בכותל ופתאום מתמלא ברגש עז, שאדם מקיים מצווה בכוונה גדולה ופתאום מרגיש התעלות רוחנית וכו'. ואמנם זה משהו רגעי וחד פעמי, אבל יש לזה חשיבות גדולה גם לעתיד.

ולאחר מכן צריך לעבוד ולנסות להכין כלים. ואז נוכל לזכות להכיל עוד ועוד מאותם אורות גבוהים. ואז לא רק שתעלה בדרגות ונשיג השגות עצומות, אלא שנוכל לקבל אורות חדשים גבוהים עוד יותר, וכך בכל פעם נוכל להתקדם עוד ועוד בעבודה הרוחנית. מה שהיום נראה רחוק מאיתנו ובלתי אפשרי, יהיה קרוב ונגיש.

השם יתברך יזכה אותנו להתעלות בעבודת השם, לקבל אורות עצומים ולהכיל אותם, וכשם שבניסן נגאלו אבותינו, כך ניגאל אנחנו במהרה.

חג האמונה

חג הפסח מלמד אותנו אמונה. כל שבעת ימי חג הפסח מורכבים מהלכות ומנהגים שונים שכל מהותם היא אמונה וזו העבודה העיקרית שלנו בחג. אבל צריך לדעת שלמרות הכוח העצום שיש לאכילת המצה, ביעור החמץ ושאר מצוות החג, עיקר ההתעלות שלנו תגיע דווקא מתוך כוונה, הבנה של הדברים והכנסתם אל הלב.

אולי בגלל זה, מכל השמות של החג נבחר דווקא השם "פסח" – פה שח. כי העיקר זה לדבר ולברר את הדברים, ולא סתם לעשות את הכל כמצוות אנשים מלומדה מתוך הרגל. כאשר נדבר, נסביר, נתבונן ונכניס את הדברים אל הלב, נוכל להגיע למהות החג הקדוש ולהכניס בלבנו אמונה.

עבדים היינו לפרעה במצרים

הכל התחיל מעבדות במצרים. שם בתוך שיא הטומאה של מצרים ומתוך

שפלות עצומה, כבר נראה היה שאין כל סיכוי ותקווה. אבל אז בני ישראל צעקו להשם ומאז הכל התהפך. הקדוש ברוך הוא העביר את בני ישראל סדרת חינוך באמונה. דם, צפרדע, כינים... שניים שותים מאותה הכוס, היהודי שותה מים והמצרי שותה דם. פתאום החלשים גוברים על החזקים ורואים נסים עצומים. פתאום כולם מבינים שיש בורא לעולם. פתאום כולם רואים שיש השגחה פרטית. פתאום כולם יודעים שכל המציאות היא שקר, וכל מה שצריך כדי להיגאל זו אמונה.

בני ישראל ראו נסים עצומים. עשר המכות הוכיחו השגחה פרטית. אבל עם זאת, רבותינו מספרים שרק חמישית מבני ישראל נגאלו ממצרים. כי רק הם האמינו שהם יכולים להיגאל. רק הם זכו לחיות באמונה שלמרות כל הצער והסבל, למרות חוסר האונים ולמרות הייאוש שמשתלט מתוך חוסר תקווה, למרות הכל השם יתברך יכול להושיע ברגע אחד. אין דבר קשה לקדוש ברוך הוא, ואין מציאות או חוקי טבע שהוא כפוף אליהם. הוא יכול לעשות הכל בלי בעיה. להביא לנו ישועות שלא חלמנו עליהם ולהפוך את כל כללי העולם שאליהם התרגלנו.

בוודאי שכל בני ישראל ראו את הנסים המופלאים וידעו היטב שהשם יתברך שולט בעולם. אבל תמיד אפשר למצוא תירוצים מדוע בכל זאת אין סיכוי להיגאל. גם כשרואים נסים עצומים כמו דם או צפרדע, אם לא מתבוננים וחושבים לעומק על הדברים, אז אפשר לא לקשר דבר לדבר ולחשוב שלמרות הנסים בכל זאת אולי נישאר במצרים ואולי השם לא יגאל אותנו חס ושלום.

אדם שרואה נס עצום שהמים הופכים לדם, אז מיד הוא מבין שיש כוח גדול שהפך את המים לדם ושזה הפך הטבע. הוא מאמין באותו כוח. אבל עצם העובדה שהתרחש נס שבו המים נהפכו לדם, זה לא אומר שכעת יתרחש עוד נס בו למשל השולחן יהפוך לשטיח. אדם שרואה נס עצום פתאום מקבל אמונה חזקה, אבל אז הוא חוזר לשגרה ולא מצפה שבעוד רגע יתרחש נס נוסף שכזה.

האמונה שלנו מוגבלת מאוד ומתייחסת לדברים שמתרחשים בפועל. קשה

להשליך את זה לדברים נוספים ולהסיק מסקנות חדשות שבעצם כל דבר יכול להתרחש והכל אפשרי, שהרי השם יתברך שולט בכל ורק הוא מחליט מה יהיה. וזו עיקר העבודה שלנו, לקחת את הנסים האלו ולהתחיל לחשוב ולהתבונן, להכניס את האמונה לתוכנו.

אדם יכול להתחזק באמונה בעניין מסוים, לראות נסים ולהאמין בצורה חזקה ביותר. הוא יכול לראות טיפות של גשם יורדות בצורה מופלאה, את כל העצים והטבע שמתפקד בצורה פלאית ולהיות בטוח לחלוטין שהשם יתברך שולט בעולם. אבל למרות כל זה, הוא מבין שאין סיכוי שהשם יתברך ירפא אותו מאיזה חולי שיש לו, או שהשם יתברך יסגור לו את המינוס בבנק ויבטל את כל החובות שלו.

ולכאורה נשאל מדוע שיהיה "קשה" לקדוש ברוך הוא ששולט בעולם לעשות את הדברים האלו? אלא שלא חושבים על זה. הגשם זה גשם והמינוס זה מינוס. אנשים לא מקשרים. הם יכולים לראות נס מופלא שמשנה את חוקי הטבע, ואז יאמינו שאותו נס יכול להתקיים, אבל הם לא יאמינו בנסים אחרים. אפשר להבין שגשם או שלג יורדים מהשמיים בצורה פלאית, אבל בוודאי לא יתכן שתפוחים ירדו מהשמיים. כאילו שכאן זה כבר נס מסובך מדי.

כאשר נמצאים כל כך חזק בתוך ההרגלים, לא רואים שום דבר מעבר לזה וקשה מאוד להאמין. אמנם נכון שזה מעולם לא התרחש בעבר, אבל מי אמר שזה לא יתרחש כעת? האם יש משהו ש"קשה" לקדוש ברוך הוא?

יש אנשים שרואים נסים מופלאים ומאמינים באופן מוחלט בקדוש ברוך הוא, אבל עם זאת ממשיכים את חייהם כרגיל בלי לשנות דבר. הם מבינים שנעשה להם נס, אבל לא מקשרים את זה לשום דבר ולא מסיקים מסקנות. הנס שנעשה הוא עניין אחד והחיים הם עניין אחר לגמרי. זו טעות עצומה לחשוב כך, שאנו נועלים כך את כל הדלתות.

הרי האמונה היא זו שנותנת את הכוח להשתחרר מהשעבוד. רק חמישית נגאלו כי רק הם האמינו. כולם ראו את הנסים וכולם בוודאי האמינו בהשם יתברך. אלא

שלמרות הנסים שראו בעיניהם, בכל זאת לא השליכו את זה על דברים אחרים ולא הסיקו את המסקנה שאם השם יתברך יכול לעשות נסים מופלאים, אז הוא גם יכול בקלות להוציא ממצרים. כאשר האדם עצמו לא מאמין שאפשר להיגאל, אז הוא סוגר לעצמו את הדלת של הגאולה.

לפעמים אנשים נמצאים בצרות גדולות, במקומות נמוכים וגרועים, והם לא מאמינים כלל שיש תקווה, ואז פתאום בדרך מופלאה הם זוכים לראות ישועות.

אבל לאחר זמן מה הם שוב נכנסים לצרות שונות, ושוב לא מאמינים שיש תקווה. ולכאורה נאמר להם שהם כבר היו בצרות והשם יתברך הושיע אותם ואם כן גם עכשיו זה אפשרי. הרי גם בפעם הקודמת לא האמינו ולבסוף ראו שכן הייתה תקווה.

אבל אז הם מתחילים לתרץ, שפעם זה היה שונה ולכן הגאולה הייתה אפשרית, אבל כעת הם נמצאים בצרות אחרות שבאמת אין להן שום פתרון ועצה. שכאילו עכשיו אין סיכוי שהשם יושיע אותם. ובאמת זה בדיוק מה שהם חשבו גם בפעם הקודמת, אבל הם לא רואים את זה. וכך יוצא שאדם רואה ישועות גדולות בחיים, אבל לא לומד מהן, לא משליך את זה למקומות אחרים ולא מחזק את האמונה בעקבות כך.

ולפעמים גם לאחר מכן שוב רואים ישועות, אבל כמו תמיד מגיעות צרות חדשות ואז שוכחים את כל מה שהיה קודם ובטוחים שעכשיו באמת ממש אין סיכוי לישועה. וכך זה ממשיך, שבכל פעם בטוחים שהפעם זה ממש בלתי אפשרי ולא דומה לכל הפעמים הקודמות, ובכל זאת רואים עוד ועוד ישועות, אבל לא לומדים להאמין בפעמים הבאות גם במקרה שהכול נראה אבוד וחסר סיכוי.

אם פעם לא האמנת, ולבסוף ראית שכן הייתה תקווה ושהשם יתברך הושיע, אז כך גם הפעם שאתה חושב שאין תקווה ואין סיכוי, בכל זאת תאמין שגם עכשיו השם יתברך יכול להמציא ישועות גדולות.

יש דברים שנראים לנו בלתי אפשריים, אבל זו בדיוק הבעיה כי דווקא מתוך אותה אמונה שהם בלתי אפשריים אנו הופכים אותם לכאלו. באמת הכל אפשרי,

רק שצריך להאמין חזק מספיק. כמו שנגאלנו ממצרים מתוך אמונה, כך אנו יכולים להיגאל מכל הצרות והמוגבלויות שלנו כעת.

כשמדברים על המשיח שיבוא, זה נשמע כמו סיפור בדיוני. כשמספרים על הגאולה זה נראה רחוק מאיתנו. אבל אנו מוכרחים לדעת שעלינו להאמין בגאולה כדי להיגאל. לא רק גאולה כללית לכל ישראל שתבוא בקרוב מאוד בע"ה, אלא גם גאולה אישית לכל אחד ואחת מאיתנו.

לכן אחת השאלות הראשונות ששואלים את האדם כשהוא מגיע לעולם האמת היא "האם ציפית לישועה?". צריך לזכור שארבע חמישיות מתוך בני ישראל לא זכו להיגאל מתוך חוסר אמונה. רק חמישית נגאלו כי הצליחו להאמין למרות הכל. לכן עלינו להתחזק באמונה כדי לזכות לראות ישועות בחיים שלנו.

אנשים אוהבים לתרץ את חוסר היכולת שלהם. להסביר לכולם שיבינו אותם שזה לא באשמתם. שזה קשה מדי ליכולת שלהם, שהיו להם הפרעות שונות או שהרצפה עקומה. אנשים לא אוהבים להגדיר את עצמם ככישלון, אז עוד לפני שמתחילים לנסות לעשות משהו, כבר חושבים על תירוצים. מגדירים את עצמם בתור אנשים עם בעיות קשב וריכוז או מספרים סיפור חיים טרגי כדי שירחמו עליהם ולא יכעסו עליהם שהם לא מצליחים. אבל כל זה תירוצים בלבד. אדם יכול לעשות הכל עם אמונה.

אילו היינו שואלים את כל בני ישראל שמתו במכת חושך ולא זכו להיגאל כיוון שלא האמינו, הם היו אולי משיבים לנו שלא האמינו בצדק, שהרי באמת הם לא נגאלו בסוף. אז הנה הוכחה לכך שהם צדקו בכך שלא האמינו. ובאמת הם צדקו והוכיחו לכולם שהם ידעו כבר מההתחלה שלא יגאלו, אבל אילו היו חושבים בצורה שונה, אז הכל היה נראה אחרת.

הרבה אנשים חושבים על דברים רעים שיקרו להם חס ושלום ואז כשהדברים הרעים באמת מתרחשים, הם מראים לכולם שהנה הם צדקו. יש סיבה לכך שלא האמינו. יש סיבה שחשבו מחשבות שליליות. אלא שהדבר הוא הפוך, שאותם מחשבות שליליות הביאו

את המצב הרע. בגלל שאותם אנשים לא האמינו הם לא זכו להיגאל, אבל אילו היו מאמינים, הם היו משנים את המציאות.

היזוק האמונה

כאשר אנו מספרים על הדברים האלו, אנו מתחברים לדברים וכך אנו לומדים להאמין. לומדים כיצד לצאת מתוך המייצרים האישיים שלנו שכובלים אותנו. כיצד לצאת מתוך עבודת של הרגלים וקביעון לחירות אמתית. אנו לומדים איך להסיר את המגבלות, לבער את היצר הרע שעוצר אותנו ולשנות את המציאות ואת כל חוקי הטבע לטובתנו בעזרת אמונה פשוטה.

ליל הסדר הוא עדות ליציאת מצרים. כי אם ההורים, הרבנים והמכרים השונים לא היו עורכים את ליל הסדר, אז גם אנחנו לא היינו עושים זאת. אנו עורכים את ליל הסדר כי ראינו את ההורים והסבים עורכים אותו בכל שנה. כך גם הם ראו את הוריהם, והוריהם ראו את הוריהם וכך זה ממשיך עד נקודת ההתחלה. אותה נקודה חייבת להיות יציאת מצרים, כי אם לא הייתה יציאת מצרים ומישהו היה ממציא את זה, אז אף אחד לא היה חוגג את פסח רק בגלל שמישהו אמר לו. אנו חוגגים בגלל שקיבלנו את זה במסורת מאבותינו, וכך גם אבותינו בוודאי לא היו טיפשים שחגגו סתם משהו שאמרו להם, אלא מובן שהם קיבלו את זה במסורת מאבותיהם ואבותיהם מאבותיהם עד לפסח הראשון שחגגו בני ישראל ביציאת מצרים.

בליל הסדר הכל שונה. מעוררים את הילדים לשאול שאלות כדי שנספר להם על יציאת מצרים ונחדיר להם אמונה. הופכים את כל הדברים, נותנים להם ממתקים לפני האוכל, אחרי שעושים קידוש מספרים על יציאת מצרים ואז שותים עוד כוס, מגביהים את המצות ומניחים, מחביאים אפיקומן וכו'. הכל כדי שישאלו שאלות ונוכל להסביר להם. ואם הם לא שואלים כמו הבן שאינו יודע לשאול, אז אנחנו בעצמנו מספרים להם. וגם מי שעורך את ליל הסדר לבדו צריך לשאול את עצמו. כי זו ההזדמנות הטובה ביותר בשנה להחדיר לתוכנו אמונה.

חמץ ומצה

המצה נקראת לחם אמונה. המצה היא לחם שלא תפח, בלי היצר הרע, בלי הגאווה, בלי החיצוניות. למעשה אין שום הבדל בין החמץ שאנו אוכלים במשך השנה למצה של פסח מלבד תפיחת העיסה. ידוע שתפיחת העיסה מרמזת לנו על היצר הרע והגאווה. הם גורמים לנו להתנפח בהרבה אוויר ולהחמיץ את המטרה, ומכאן השם "חמץ".

הרי כולנו הגענו לעולם הזה מסיבה ומטרה מסוימת, אך הגאווה והיצר הרע מונעים אותנו מלהגיע לאותה המטרה. במקום להקפיד על קיום מצוות, עבודת המידות והליכה בדרך טובה יותר, אנו מחפשים לעשות מה שכולם עושים מתוך ההרגלים שלנו. מחפשים תענוגות וחיים קלים ונוחים ללא מאמץ ואוכלים אוכל מנופח שגורם לנו להחמיץ את ההזדמנות שלנו לתיקון אמת. לכן החמץ בפסח אפילו באלף לא בטל, הרי מספיק טיפה קטנה של יצר הרע או גאווה כדי שינפחו את הכל באוויר שאין בו כלום.

המצה היא שונה, אמנם מבחינת הרכיבים היא זהה לאותו החמץ, אך ההבדל הוא שהיא לא תפחה. אין לה גאווה או יצר הרע, היא לא מתנפחת ומציגה את עצמה בתור משהו שהיא לא, כמו שאוהבים להציג לנו בסרטים או בפרסומות. היא פשוט מביאה לנו את האמת כמו שהיא. לכן היא גם פשוטה יותר ונקראת לחם עוני.

בניגוד לחמץ שגורם לנו להחמיץ את המטרה, המצה עוזרת לנו להגיע למיצוי עצמי ולהגיע אל המטרה שלנו. עם המצה ניתן להגיע למיצוי אמת, שכן אנו מפחיתים מעט מהגשמיות והגאווה השקריות, כדי להתמקד ברוחניות ובעבודה העצמית שלנו שחשובים הרבה יותר ומקרבים אותנו אל המטרה והתכלית. על ידי כך אנו זוכים לצאת ממצרים מעבדות לחירות.

כך במשך כל שבעת ימי הפסח אנו נוהרים משמץ של חמץ, ומקפידים לאכול את לחם האמונה שיחדיר לתוכנו אמונה גדולה. כך אנו מקיימים עדות חיה ליציאת מצרים ולכל הניסים העצומים שהתרחשו שם, וגם מחזקים את עצמנו ואת כוח האמונה.

שביעי של פסח

שביעי של פסח מציין את היום בו בני ישראל חצו את ים סוף. לאחר כל הנסים העצומים שראו במצרים, לאחר סדרת החינוך שעברו לחיזוק האמונה, כעת הגיעו למבחן האמונה הגדול. פתאום הם נעמדים מול ים סוף כאשר מאחוריהם המצרים מתקדמים לעבריהם ואין להם לאן לברוח.

כאשר משה רבינו פונה לקדוש ברוך הוא, הוא עונה לו "מה תצעק אלי". הקדוש ברוך הוא אומר למשה שכעת זה לא הזמן לצעוק. אמנם לתפילה יש כוח אדיר, אבל כדי להביא לנס כל כך עצום צריך הרבה אמונה ומסירות נפש. הקדוש ברוך הוא אומר למשה שכעת הדבר תלוי בהם. הכל תלוי כעת בכוח האמונה של בני ישראל.

כאן ההזדמנות שלהם להוכיח את כל מה שלמדו. כפי שלא האמינו שיש תקווה ואז ראו עשר מכות ששינו את כל הטבע, כך עליהם לחזק את האמונה שגם עכשיו יש תקווה למרות שהכול נראה אבוד על פי טבע. רק אם הם יצליחו לעמוד במבחן ולהאמין שתגיע ישועה, אז באמת תגיע ישועה.

לא פעם אנחנו מתפללים על דברים יום ולילה, אבל לאחר התפילה אנחנו בטוחים שאין לנו סיכוי, שהשם לא יעזור לנו או שהתפילה לא תתקבל. צריך להבין שרק אם נאמין באמת אז השם יביא לנו את הישועה.

ואז נחשון בן עמינדב עושה את הבלתי יאומן. הוא פשוט קופץ למים מתוך אמונה שלמה שהקדוש ברוך הוא יעשה לו נס. אם היינו שם, אולי היינו חושבים שהוא משוגע. אולי מתאבד חס ושלום. איזה נס כבר יכול לקרות במצב כזה? אבל אז הקדוש ברוך הוא עושה את אחד הניסים העצומים ביותר בכל הדורות ובוקע את מי הים.

כל אחד היה בדרגת אמונה שונה. אלו שהאמינו באמונה שלמה נכנסו לתוך הים ובכל זאת היו ביבשה. אלו שחששו ונשארו ביבשה, הים הגיע אליהם כך שגם ביבשה הם היו בתוך הים. הכל עובד לפי חוזק האמונה שלנו. ככל שנשקיע

באמונה, כך נוכל להגיע להישגים טובים יותר ולהצלחה.

מתוך חוקי הטבע וכללי העולם שהחדירו לנו מגיל צעיר, נראה שאין דרך אחרת חוץ מזו שאנו מכירים היום. נראה כאילו אותה מציאות שיש לנו בראש היא המציאות היחידה האפשרית. כאילו שאותם הרגלים שרכשנו לעצמנו הם קיבעון מוחלט שאין לזוז ממנו. אין סיכוי לשנות את הטבע ולהפוך את סדרי בראשית. אבל דווקא אותו שכל הוא זה שמגביל אותנו. לפעמים עלינו לזרוק את השכל ולסמוך על הקדוש ברוך הוא שיושיע אותנו. אז בצורה כזו אפשר לראות נסים. זה אולי נראה טיפשי, נראה שאין סיכוי, נראה ממש לא מבטיח, אבל זה עובד. רק שזה מוכרח להיות באמונה שלמה.

אדם צריך לדעת שמציאות העולם שלו תלויה בו. זוהי המהות של חג הפסח. לחזק את האמונה, לראות שאנו חיים בנס ולעצב לנו מציאות חדשה וניסית. לא מציאות שאליה התרגלנו והשתעבדנו, כמו בני ישראל שגם כשיצאו ממצרים התגעגעו לשם ורצו לחזור למצרים, אלא מציאות טובה יותר.

גם אם זה נשמע לא מציאותי, האמונה שלנו יכולה להפוך את זה למציאות. השם יתברך יזכה אותנו לפרוץ את הגבולות ולהאמין באמונה שלמה. פסח כשר ושמח לכל בית ישראל.

קיצור הלכות פסח בצורה פשוטה

הלכות פסח הן מרובות ביותר. לכן שלושים יום לפני הפסח כבר מתחילים לעסוק בהלכות פסח. אבל לא לכולם יש את הזמן הפנוי לכך, ולא כולם מצליחים להבין מתוך ספרי הפוסקים את עיקרי ההלכות, וכך נוצר מצב שבו פעמים רבות אנשים לומדים חלק קטן ביותר מהלכות הפסח ונשארים נבוכים וחסרי ידע איך לבצע את הדברים באופן מעשי.

לכן השתדלנו לרכז את הלכות הפסח בצורה מצומצמת ופשוטה יחסית

להבנה, כך שכל יהודי יוכל להבין את הדברים ולדעת כיצד לנהוג. הדברים מובאים רק כדי לעורר ולתת קרש קפיצה ראשוני למי שלא בקיא בהלכות. אין להסתמך על הדברים המובאים כאן בלבד ויש לעיין היטב בספרי הפוסקים בכל עניין. בכל שאלה וספק יש להתייעץ עם פוסק הוראה מוסמך.

ברכת האילנות

במהלך חודש ניסן מברכים את ברכת האילנות על אילנות מאכל מלבליים. זו ברכה שמברכים פעם אחת בשנה כשרואים פריחה של עצי פירות מאכל (הברכה נמצאת בסידורים). הברכה הזו עושה תיקונים גדולים ומעלה ניצוצות של נשמות המתגלגלות בעצים ובפירות ולכן ראוי לכל יהודי להתאמץ ולקיים אותה ולזכות מזה להתעלות רוחנית עצומה.

קמחא דפסחא

לפני החג יש מנהג קדוש וחשוב של קמחא דפסחא, שמסייעים לעניים ונזקקים שצריכים עזרה לחג. ישנם יהודים שמתקשים לסגור את החודש ואין להם כסף לקנות את מצרכי החג. אנשים רבים משקיעים אלפי שקלים בקניות לחג ומהדרים בדברים רבים, אך כאשר עוזרים למיעוטי היכולת, נותנים כמה שקלים וחושבים שסידרו בכך לאותם נזקקים את כל החג. וכי כעת אותם אנשים יוכלו לקנות מצות עבודת יד מהודרות במאות שקלים? וכי יוכלו לקנות בשר לחג? הרי ההוצאות כל כך מרובות וזה קשה מאוד למי שאין לו.

לכן צריך לדעת שעיקר ההידור הוא לעזור בעין יפה גם לאלו שלא יכולים. לתת ביד רחבה כדי שגם אלו שאין להם יזכו לחגוג ולשמוח, ישבעו וירגישו בני חורין. וזה גם מה שאנו אומרים בליל הסדר, "הא לחמא עניא", שפותחים את הדלת ומכריזים שכל מי שאין לו יבוא אלינו ויאכל. המהודר ביותר הוא לתת את הכסף לאברכים העוסקים בתורה ונצרכים לכך, אולם מצווה לעזור לכל יהודי שנוקק לכך.

ניקיון פסח

בניקיונות הפסח יש לזכור שהמטרה היא לנקות את הבית מחמץ. לכן מובן

שלא צריך להשתגע בניקיונות הבית. אמנם ניקוי יסודי של הבית זה מנהג נחמד שבביל האווירה הטובה, אבל אם כולם מתווכחים, כועסים ומצוברחים אז האווירה תהיה גרועה יותר וזה ההפך ממה שרצינו להשיג.

צריך לזכור שאין שום איסור בכלל. לפעמים לוקחים את הניקיון בתור עיקר ההלכה ואז מוותרים על דברים חשובים בשביל אותו ניקיון. אם כולם סובלים ומצטערים, ההורים צועקים על הילדים, האישה מגיעה מותשת לליל הסדר ובסוף כולם עצובים וכועסים, אז ההפסד הוא עצום והניקיון הזה הוא טעות עצומה.

אנשים הופכים לעבדים שמנקים תריסים וחלונות וכך לא משקיעים בהלכות האמתיות של פסח. אנשים מבריקים כל פינה בבית ודווקא את הכשרת המטבח מחמץ (ששם עיקר העבודה) משאירים לרגע האחרון באפיסת כוחות. בסופו של דבר במקום לחגוג כולם ממורמרים. לכן צריך לקחת את הדברים בפרופורציות נכונות ולהתמקד בביעור החמץ.

הכשרת כלים

דיני הכשרת כלים הם מרובים ובכל כלי הדין משתנה על פי החומר ממנו הוא מורכב, צורת השימוש שלו וכו'. ישנן חומרות רבות בפסח ומנהגים מרובים והדינים משתנים לחלוטין מהקצה אל הקצה. לכן מוכרחים לבדוק היטב את הדינים ולשאול מורה הוראה בכל ספק.

באופן כללי, ישנו כלל בהכשר הכלים שכשם שכלי בולע איסור כלשהו, באותה צורה הוא פולט את האיסור. לכן כדי להכשיר את הכלים, צורת ההכשרה היא אותה צורה בה הכלי בלע את האיסור. כלי ששימושו בדבר קר צריך ניקוי ושטיפה בלבד, כלי שמשמש לדברים רותחים עם רוטב צריך הגעלה וכלי ששימושו על האש בלי רוטב צריך ליבון. לכלי חרס שבאו במגע עם חמץ רותח אין הכשר ולא משתמשים בהם בפסח.

מה צריך להכשיר?

כלים שלא היו כלל במגע עם חמץ לא צריכים שום הכשר כלל. לכן אין צורך להכשיר כלל את **כוס הקידוש** אם משתמשים בה רק לייין. וכן **קומקום חשמלי** או

מיחם שלא באו כלל במגע עם חמץ אינם צריכים הכשר (אבל אם הניחו אפילו פעם אחת על המיחם לחם או בורקס לחמם חייבים הכשר לפסח). כך כל כלי שלא נגע בחמץ אינו צריך הכשר מיוחד לפסח.

כלים שבאו במגע עם חמץ שאינו חם ומשתמשים בהם למאכלים קרים או פושרים, כמו למשל **קנקן לשתייה קרה**, **קערת דגני בוקר** שלא השתמשו בה למאכלים חמים וכו', מספיקה להם שטיפה יסודית ולא צריך הגעלה. כך גם **מקרר** או דברים אחרים שלא משתמשים בהם לדברים רותחים, מספיק להם ניקוי טוב מהשומנים ופירורי החמץ.

הגעלת כלים

כלים שהיו במגע עם דברים רותחים לא ישירות על האש נקראים כלי שני. כמו למשל **כוסות לשתייה חמה**, **קערות מרק** וכלי סעודה שנגעו בדברים חמים וכו'. אלו צריכים הגעלה, אבל לא מוכרחים להכניס אותם בכלי שנמצא על האש, אלא אפשר להכניס אותם לכלי רותח גם לאחר שהוסר מהאש או אפילו לשפוך עליהם מים מכלי ראשון כמו קומקום. לכן אפשר להרתיח קומקום של מים (שהוכשר לפסח, או שלא היה במגע עם חמץ) ולערות מים על הכלים האלו מכל הכיוונים, לאחר שניקו אותם היטב בכל החריצים והעירו מכשיר אותם.

בצורה דומה אפשר להכשיר גם את **כיור המטבח** או ה**שיש**, שצריך לנקות היטב ואז לערות עליהם מים מקומקום רותח. כך גם **פלטה חשמלית** צריך לנקות היטב ולערות עליה מים רותחים. וכך גם אפשר להכשיר את **חצובות הגז** בעירו מים רותחים מכל הכיוונים.

כלים שמשתמשים בהם לבישול על האש (או על מקור חום אחר כלשהו), כמו **סירים** למשל, צריכים הגעלה בכלי ראשון שנמצא על האש. מרתיחים מים בתוך סיר גדול שכבר הוכשר לפסח, וכאשר המים מבעבעים בתוכו אפשר להכניס את הכלים ולהכשיר אותם. לפני ההגעלה יש לפרק את ידיות הכלים ולנקות היטב בכל החריצים. צריך לא להשתמש באותם כלים במשך עשרים וארבע שעות לפני ההגעלה. לאחר ההגעלה יש לשטוף את הכלי במים צוננים.

כדי להכשיר תחילה את הכלי הגדול שבתוכו נרצה להגעיל את שאר הכלים, אפשר למלא אותו במים עד הסוף ולשים אותו על האש. במקביל, לחמם חתיכת אבן או מתכת על האש, ואז כששניהם רותחים, לוקחים את האבן הלוהטת (בוהרות כמובן בלי לגעת בה ישירות) ומכניסים לתוך הסיר הרותח כדי שהמים הרותחים יישפכו ויוכשר גם מבחוץ.

ליבון

כלים שצולים בהם על האש, בתנור או בכל מקור חום אחר ללא רוטב, כמו **שיפודים, תבניות, רשת צליה** וכו', אז דרך ההכשרה היא ליבון באש. וישנם כלים שאין אפשרות ללבן בלי שיתקלקלו כמו תבניות אפייה למשל ולכן אין להשתמש בתבניות החמץ בפסח.

ליבון זהו ההכשר הטוב ביותר ולכן אם עשו ליבון לכלי שצריך הגעלה הוא הוכשר בכך. אבל אם עשו הגעלה לכלי שצריך ליבון זה לא מועיל ואינו מוכשר לפסח.

תנור אפייה או **טוסטר אובן** צריך לנקות היטב מהשומנים ולא להשתמש בו במשך עשרים וארבע שעות. לאחר מכן מפעילים אותו על החום הגבוה ביותר למשך כשעה וזהו הכשרו.

איסור חמץ

חשוב לקנות אך ורק מוצרי מזון עם הכשר מיוחד וברור לפסח וראוי להימנע מכל ספק. ישנם מקומות המוכרים מוצרי מזון בתפוזרת (כמו למשל תבלינים ואגוזים במשקל) ולפעמים עלול להגיע לשם חמץ מהעוברים ושבים. פיצוחים קלויים מכילים לרוב חמץ, שקולים אותם עם קמח.

כמו כן ישנם מקומות שמדביקים מדבקות של "כשר לפסח" על מוצרים ללא שום פיקוח (הרי כל אחד יכול להדפיס מדבקות של "כשר לפסח" בעצמו בשפע). אם אין על המדבקה פרטים חיוניים כמו שם המוצר ונותן הכשרות, אז בעלי החנויות יכולים להדביק מדבקות כאלו על כל המוצרים. ישנם מקומות שהמוכר יאמר שהכול כשר, למרות שהוא עצמו לא בדיוק יודע (ולפעמים הוא כלל לא

נאמן, כגון שהוא עצמו לא ירא שמיים ואינו מקפיד). לכן ראוי לקנות מוצרי מזון סגורים המכילים הכשר ברור לפסח. עדיף הכשר מוטבע על האריזה או חותמת, ולא רק מדבקה חיצונית שכל אחד יכול להדביק.

לפעמים מסתכלים על הרכיבים של מוצר מסוים ואז משוכנעים שהוא בוודאי לא חמץ, למרות שאין עליו הכשר לפסח. אבל צריך לדעת שישנם הרבה מאוד מאכלים שמכילים חמץ שכלל לא היינו משערים בדעתנו. פעם היו לוקחים שלשה מוצרים ויוצרים מאכל. אבל היום לצערנו שהכול תעשייתי, מכניסים בכל מאכל פשוט מאות רכיבים. חומרים משמרים שיעמידו אותו לאורך זמן, חומרי טעם וריח, חומרי צבע וכו'.

יש המון דברים העשויים מעמילן חיטה, יש חומרי טעם שעשויים מחמץ, יש חומרי תסיסה למשקאות חריפים מחמץ גמור (וכך למשל הבירה, הוויסקי, הוודקה ועוד משקאות רבים עשויים חמץ). לכן חשוב לשים לב שאנו יודעים שהמוצרים אכן כשרים לפסח. אם אין חותמת ברורה של ועד כשרות מוכר, אין להשתמש במוצר בפסח.

חמץ בפסח אסור גם בהנאה ולא רק באכילה. לכן אם יש לאדם בעלי חיים שעליו להאכיל אותם, צריך הכשר לפסח. הדבר מצוי ביותר באוכל לדגים שמעורב בו חמץ או במזון לכלבים, תרנגולים וכו'. אפשר להשיג אוכל כשר לפסח (למשל תולעים לדגים במקום האוכל הרגיל) או שאפשר להאכיל באוכל שונה במהלך הפסח (כמו למשל לתת מעט קמח מצה לדגים ושאריות מזון לכלבים).

מעיקר הדין, ישנם דברים רבים שלא צריכים הכשר לפסח כלל, כמו חומרי ניקוי וכו'. שאם ישנו חמץ שנפסל כבר לפני פסח מאכילת כלב (שלא ראוי אפילו לכלב כמו למשל אקונומיקה או סולר שמעורב בהם חמץ), אז מותר להשתמש בו בפסח וכבר לא נחשב לחמץ כלל. אלא שכדאי ועדיף בכל אופן להקפיד על כשרות לפסח במוצרים שבאים במגע עם הפה (כמו למשל אודם, נוזל לכלים, משחת שיניים וכו').

ראוי מאוד להקפיד לקנות **תרופות כשרות לפסח** אפילו אם התרופה מרה ונפסלה לאכילת כלב (שהיום אפשר למצוא בקלות תרופות כשרות). אבל אם אין לתרופה כשרות לפסח, אז אם היא מרה כמו כדורים לבליעה וכדומה, אפשר להקל בזה. ואם התרופה מכילה טעם טוב (כמו סירופ או כדור מציצה) אסור להשתמש בה בפסח וצריך תרופה כשרה (חוץ ממקרה של פיקוח נפש כמובן שאין אפשרות אחרת, שאז הכל מותר).

מכירת חמץ

אסור להשהות חמץ של יהודי בפסח גם אם לא מתכוונים לאכול אותו בפסח. בנוסף, מלבד האיסור על האדם המשהה את החמץ אצלו, אותו חמץ נאסר לשימוש גם לאחר הפסח ונקרא "חמץ שעבר עליו הפסח". לכן נוהגים לערוך מכירת חמץ, שאז אנו ממנים נציג של הרבנות כשליח למכור לנו את החמץ לגוי, ואת החמץ אנו מצניעים בארון סגור או פינה מסוימת שלא נוגעים בה בכל מהלך הפסח. אותו חמץ במהלך הפסח הוא בבעלות של אותו גוי שמכרנו לו את החמץ, ואז לאחר הפסח החמץ חוזר להיות שלנו ואפשר לאכול ממנו.

עיקר התקנה של מכירת חמץ היא למנוע הפסד לבעלי עסקים שאצלם ההפסד הוא מרובה, ולכן אם זה אפשרי ואין הפסד מרובה בכך, עדיף לא להשאיר חמץ גמור (כמו פסטה, פתיתים, וופלים, עוגיות, בירה וכו'). אבל אם אין ברירה או שנשארו הרבה מאכלים, אז אפשר להשאיר ולעשות את מכירת החמץ כהלכה.

בדברים שאינם חמץ גמור (שיתכן ומכילים מעט חמץ מעורב בתוכם, או שסתם לא כתוב עליהם "כשר לפסח" כמו קופסאות שימורים וכו') בוודאי שאפשר להשאיר עד לאחר הפסח ולסמוך על המכירה (רק לא לאכול אותם בפסח) ולא צריך להחמיר בהם כלל. ובטח שלא לזרוק, שאז עושים השחתה של אוכל שהולך לאיבוד.

ראוי לעשות את מכירת החמץ, כיוון שישנם דברים שלא חושבים עליהם כמו תרופות שונות העשויות מחמץ, שתייה חריפה העשויה חמץ ועוד מוצרים רבים המכילים תערובת חמץ כלשהי שאינה ניכרת (כמו עמילן חיטה שמופיע במאכלים שונים וכלל לא מורגש שזה חמץ). המכירה הזו יכולה להציל אותנו

מאיסור השארת חמץ ברשותנו בפסח ולאחר מכן מאכילת חמץ שעבר עליו הפסח.

בדיקת חמץ

בליל יד' בניסן (כלומר בלילה שלפני ליל הסדר) עורכים בדיקת חמץ לאור הנר לאחר צאת הכוכבים. הברכה על הבדיקה נמצאת בהגדה, ומיד לאחר הברכה צריך להתחיל את הבדיקה בלי לדבר כלל בין הברכה לתחילת הבדיקה. וכדאי לא לדבר על דברים שאינם נוגעים לבדיקת החמץ במשך כל זמן הבדיקה.

הרבה טועים וחושבים שזה טקס סמלי ואז עושים הצגה שכאילו בודקים במשך דקה או שתיים, אבל צריך לדעת שבאמת צריך לבדוק שלא נשאר חמץ. גם אם זה נשמע מצחיק לאחר שכבר ניקינו את כל הבית במשך חודש ואנחנו בטוחים לחלוטין שאין חמץ, למרות הכל צריך בדיקה יסודית.

ובאמת מי שלוקח את הבדיקה ברצינות, פתאום מגלה שלא הזיזו את המיטה ומאחוריה התחבא לו ביסקוויט שהילד זרק, שמתחת לארון שכחו לטאטא ונשאר שאריות של ביסלי, שבאיזה חריץ בכניסה לבית נשאר בייגלה מהחודש שעבר ומתחת לכיסא התינוק באוטו נשארה שקית עם עוגיות. לכן חשוב לקחת את הבדיקה ברצינות ולא לזלזל בה. לעבור חדר חדר ולחפש בכל מקום אפשרי. במקומות בהם קשה לבדוק עם נר, אפשר לבדוק עם פנס במקום.

וצריך לדעת שרבותינו הסבירו שהחמץ מרמז על היצר הרע ועיקר ביעור החמץ שעושים הוא בלב. ובאמת דווקא בכל ההכנות לפסח אפשר לראות ששם הניסיון הגדול ביותר. כי הלחץ הגדול מביא לכעסים גדולים ומריבות. לפני החג כולם רוצים שהכול יהיה מושלם ואז עובדים כמו חמורים וצועקים על כולם מסביב. אלא שאז מפספסים את העיקר ומשיגים את ההפך הגמור, כיוון שאנו מבערים אולי את החמץ הגשמי מהבית, אבל נשארים חס ושלום עם הרבה חמץ רוחני ופנימי בתוכנו.

כולם מדמיינים את ליל הסדר כלילה משפחתי ונפלא בו יושבים כולם בנחת ושמחים ביחד, אבל המציאות היא שלפני ליל הסדר כועסים ורבים עם כולם, וגם

בליל הסדר הכל הולך הפוך ממה שרוצים. זה שופך יין על הבגדים וההוא לא מתנהג יפה בשולחן, כאילו שכולם רוצים להכעיס אותנו. כל זה בא כדי לנסות אותנו, שלמרות כל העיכובים עלינו לשמוח ולא לכעוס כלל. לבער את היצר הרע מקרבנו.

לאחר בדיקת החמץ אומרים נוסח של ביטול חמץ, שאנו מבטלים את כל החמץ שאולי נמצא בבית שלא מצאנו ושלא ראינו. אנו מבטלים אותו כך שלא יהיה חשוב כלל ויהיה מבחינתנו כמו עפר הארץ. מוכרחים להבין את נוסח הביטול שאומרים, ולכן אם לא מבינים את המלים בארמית, אז צריך לומר את הנוסח בעברית בצורה מובנת לנו.

כמובן שהביטול לא כולל את החמץ שכן מצאנו. את כל החמץ שמצאנו משאירים לביעור החמץ שעורכים למחרת בבוקר, ביחד עם שאר החמץ שנותר. ועד לסוף זמן אכילת החמץ עדין מותר לאכול מהחמץ שנשאר.

ערב פסח (היום שלפני פסח)

בערב פסח (אין הכוונה לליל פסח, אלא לאותו היום לפני שעורכים את הסדר, יד' בניסן החל מהבוקר ועד כניסת החג נקרא "ערב פסח") אסור לאכול מצה במשך כל היום עד לליל הסדר, שאז מברכים על אכילת מצה וצריך לאכול אותה לתיאבון. וגם קמח מצה הוא כעין מצה (כיוון שזו מצה שטחנו אותה), ולכן צריך להיזהר גם לא לאכול עוגות או שאר מאכלים המכילים קמח מצה באותו יום, עד לליל הסדר.

אסור לעשות מלאכה בערב פסח לאחר חצות היום, אך לצורך המועד בוודאי שמותר. לכן מותר לעשות קניות, לבשל ולעשות את כל ההכנות הנדרשות לצורך החג. כמו כן מותר לעשות מלאכה כאשר יש הפסד בדבר, כגון שיש חשש שיפטרו אותו אם לא יבוא לעבודה או שאם לא יעשה את המלאכה או ייגרם הפסד כתוצאה מכך כגון שצריך לתקן נזילה או דבר שגורם להפסד. אבל אסור לעשות מלאכה סתם כך. ולצערנו הרבה אנשים מתעסקים בזמן הזה בדברים לא קשורים כמו שטיפת הרכב, צביעת הגדר, תיקונים שונים ועוד מלאכות שכלל לא קשורות לחג, ולכן צריך לדעת שזה אסור.

אסור לומר "בשר זה לפסח" כיוון שזה דומה למי שהקדיש את הבשר לקרבן פסח, ואז נראה כאוכל קדשים בחוץ. אפשר לומר "בשר לחג" או "בשר ליום טוב". כך גם על הזרוע שצולה, לא יאמר שזה לפסח. מכל מקום, אם טעה ואמר שזה לפסח, למרות זאת אפשר לאכול את הבשר בדיעבד.

תענית בכורות

בערב פסח הבכורים מתענים תענית בכורות (ומי שאינו בכור לא צריך לצום כלל). כל זה כמובן לבריאים, ואדם שחולה לא צריך להתענות כלל. היום שהאנשים חלשים וקשה להתענות, ובמיוחד בערב פסח שאז ההכנות מרובות וצריך הרבה כוח כדי לקיים את ליל הסדר כהלכתו, נהגו להשתתף בסעודת סיום מסכת ואז לפטור את התענית. הסעודה בסיום מסכת היא סעודת מצווה ולכן מי שמתתף בה יכול לאכול שם. לאחר שהוא כבר אכל לפחות כזית, אז ממילא כבר התבטלה התענית ואז הוא יכול להמשיך לאכול במשך היום.

אבל צריך לדעת שדווקא מי שהשתתף ושמע את הסיום וגם אכל שם שיעור כזית, הוא נפטור מהתענית. אבל מי שלא שמע ורק קיבל אוכל שהביאו מהסיום, או מי ששמע ולא אכל באותו מקום, אלו לא נפטרים מהתענית וצריכים לצום. סעודת סיום המסכת פוטרת את האדם רק לאחר מכן, אבל אסור לאדם לאכול או לשתות לפני כן (כמו למשל לשתות תה או קפה לפני התפילה, או לאכול לאחר התפילה לפני ששמע את הסיום). רק לאחר שהיה נוכח במקום, שמע את סיום המסכת וגם אכל באותו הזמן ובאותו המקום כזית, הוא נפטור מהתענית ויכול להמשיך לאכול במשך היום.

אפשר למצוא בבתי כנסיות רבים כאלו שעורכים סיום מסכת לאחר תפילת שחרית של ערב פסח. ואם לא מוצאים, אז אפשר להתארגן לפני כן ולהתחיל ללמוד מסכת קצרה כלשהי זמן מה לפני כן כך שנוכל לסיים בעצמנו בערב פסח. ואם זה לא מתאפשר, אז האדם יכול לפטור את עצמו בסיום מסכת של משניות (לימוד בהבנה עם מפרשים), ואת זה אפשר לעשות בכמה שעות בודדות.

ביעור חמץ

יש לשים לב לזמן אכילת חמץ (שהוא בשעות זמניות ומשתנה משנה לשנה, מפורסם בלוחות השונים), שאסור לאכול חמץ לאחר הזמן הזה. לכן אם רוצים לערוך סעודה לפני הזמן הזה, לא יחכו לרגע האחרון, אלא יקפידו לקחת מרווח ולסיים את הסעודה עוד לפני שיגיע זמן האיסור.

כשעה לאחר מכן זהו סוף זמן שרפת חמץ, וגם כאן לא כדאי לחכות לרגע האחרון, אלא יסיים עם שרפת החמץ לפני כן. לא מברכים על שרפת חמץ ורק לאחר שהחמץ כבר נשרף צריך לעשות ביטול חמץ (הנוסח נמצא בהגדה), כדי לבטל את כל החמץ שלא נשרף או שנשאר ברשותו באופן כלשהו. צריך להבין את נוסח הביטול ולומר בשפה שמכין, ואם לא מבינים ארמית צריך לומר את הנוסח בעברית.

יש לחכות שהחמץ יישרף ורק לאחר מכן לעשות את הביטול, כיוון שאם כבר מבטל את החמץ כשהוא עוד ראוי למאכל, אז כל מה שנשרף לאחר הביטול כאילו כבר לא נחשב לחמץ (שהרי ביטל אותו) ולא מקיים בכך את מצוות הביעור. לכן יחכה שהחמץ יישרף ולבסוף יאמר את נוסח הביטול לפני שהולך משם. ויותר מכל צריך להיות נקיים ולבער את החמץ מתוך הלב.

ליל הסדר

לפני ליל הסדר ראוי להכין את הכל מראש, כדי שלא ניאלץ להתחיל לחפש הגדות, להיזכר ששכחנו לצלות את הזרוע או לסדר את קערת הסדר וכו'. פעמים רבות עוצרים באמצע הסדר כדי לחפש קערה קטנה למי ההטבלה או להכין את החרוסת. לכן כדאי לעבור על ההגדה וההלכות לפני הפסח כדי להכין מראש את כל מה שצריך ולהיות ערוכים בהתאם.

כמו כן, ראוי להבין את מה שקוראים ולהתכונן גם להלכות ולמנהגים השונים. לא פעם נתקלים בדברים לא מוכרים, ואז פתאום מנסים לברר כיצד לנהוג. באיזו נטילה לא לברך על נטילת ידיים ובאיזו כן? מתי מוזגים את הכוס השנייה? האם לכסות את המצות או לגלות אותן? כיצד לבצוע את שלוש המצות? וכך יש דינים

רבים שדורשים הרבה זמן להבנה ומפסיקים את הרצף של הסדר, ופעמים רבות שאף מביאים לטעויות ולברכות לבטלה וכו', לכן יש להתכונן מראש כראוי. כך גם יש לעבור על תוכן ההגדה כדי להבין מה אנו קוראים ולא לגמגם בקריאת ההגדה מתוך חוסר הבנה. כדאי גם להכין מדרשים ודברי תורה כדי לספר על יצירת מצרים ולהדר במצווה החשובה הזו.

בליל הסדר צריכים להיות בשמחה גדולה ואין לכעוס או לבוא לידי מחלוקות. והדבר מצוי שדווקא בזמן הזה שבני משפחה רבים מתכנסים יחד ויש מתח באוויר, אז מגיעים חס ושלום למחלוקות ומריבות. לכן צריך להתחזק בכל הכוח לרדוף שלום, לקבל את הכל באהבה ולעשות את הכל בנחת, ברוגע ובשמחה. בעיקר יש לתת דגש ותשומת לב לילדים הקטנים, ולשמח אותם ככל שאפשר בלי לכעוס עליהם כלל, שזה הלילה המיוחד שלהם שבו אנו מקיימים את המצווה הנדירה של "והגדת לבנך".

הגדה של פסח

יש לבדוק מראש את ההגדות שהן בנוסח המתאים. ההגדות בנוסח עדות המזרח שונות מעט מנוסח אשכנז. הדבר עלול לגרום בלבול רב, בעיקר אם חלק מההגדות בנוסח מסוים והשאר בנוסח אחר, ואז הדבר מביא למחלוקת וכל אחד חושב שצריך לנהוג על פי ההגדה שבידו. על אחת כמה וכמה שצריך להיזהר מלהגיע מכך לברכות לבטלה. לעדות המזרח אין לברך "הגפן" על הכוס השנייה והרביעית (כיוון שברכת הגפן של הכוס הראשונה פוטרת את השנייה והכוס השלישית פוטרת את הרביעית) ועל פי נוסח אשכנז מברכים על כל כוס וכוס. לכן מוכרחים להכין הגדות בנוסח המתאים.

בדיקת נוסח ההגדה: בחלק מההגדות לא מצוין הנוסח. כדי לבדוק את נוסח ההגדה אפשר להסתכל בסוף "מגיד" לפני "רחצה", שם שותים את הכוס השנייה. בסוף מגיד יש את ברכת גאל ישראל. אם מובא בהגדה שלאחר הברכה מיד שותים מהכוס, אז הנוסח הוא של עדות המזרח. ואם לאחר מכן יש ברכת "בורא פרי הגפן" ורק אז שותים, אז הנוסח הוא אשכנז.

קערת ליל הסדר

קערת הפסח צריכה להכיל את הפריטים הבאים:

שלש מצות שמורות עבודת יד (המצות העגולות) ושלמות בתחילת הסדר. רק בדיעבד כשאין שום ברירה, אם אין מצות שמורות ועבודת יד, או אפשר לצאת ידי חובה במצות מכונה, אבל צריך לעשות השתדלות מרבית כדי להשיג דווקא מצות שמורות ודווקא עבודת יד. ואפילו שזה יקר יותר, זוהי המצווה.

כדי לצאת ידי חובה בעת אכילת המצה יש לאכול לפחות כזית (כעשרים ושבעה סמ"ק). והרבה אנשים טועים בזה ולוקחים חתיכה קטנה ולא יוצאים כלל ידי חובה של אכילת מצה. את הכזית מצה יש לאכול בתוך זמן של "כדי אכילת פרס" שזה כשבע דקות (ועדיף תוך ארבע דקות למי שיכול כדי לצאת לכלל הדעות בפוסקים).

את המצה יש לטבול במלח ולאכול בפני עצמה ולא לאכול עם מאכל אחר וגם לא לטבול או למרוח עליה שום דבר. אין לדבר עד לאחר אכילת כזית מהמצה, ובעיקר אסור לדבר כלל בין ברכת אכילת מצה לבין הטעימה ממנה.

זרוע – צולים על האש זרוע של בהמה, ואם אין זרוע, אז יש אפשר חלק אחר בבהמה או כנף עוף או שוק עוף, כל אחד לפי מנהגו. אסור לאכול את הזרוע בליל פסח, אלא רק מניחים אותה בקערת הסדר. אפשר לאכול אותה למחרת ביום. נוהגים גם לא לאכול כלל בשר צלוי בליל פסח (אלא מבושל וכדומה). כדי שלא ייראה כאוכל קדשים בחוץ.

ביצה מבושלת, זכר לקרבן חגיגה. יש נוהגים לאכול אותה בסעודה ולומר שזה זכר לקרבן חגיגה, וכדאי שבכל אופן קערת הסדר תהיה שלמה עד סוף הסדר, ולכן כדאי להשאיר ביצה בקערה גם לאחר מכן מלבד הביצים שאוכלים.

מרור – עלי חסה נקיים ובדוקים היטב מחרקים. ויש נוהגים לקחת כריין או שורש חזרת במקום. צריך לאכול כזית ולא מספיק חתיכה קטנה (ואם לא אוכלים כזית לא יוצאים ידי חובה), ובעיקר צריך לשים לב למנהג האשכנזים שלוקחים דבר חריף וקשה לאכול ממנו כזית.

יש לשים לב שעלי החסה נגועים ביותר בחרקים וקשה מאוד לזהותם. שטיפה במים לא מועילה להסיר את החרקים ועל כן יש לשטוף היטב ולהשרות במי סבון, וראוי לקנות חסה מגידולים מיוחדים למניעת חרקים ולנקות ולבדוק היטב. יש להפריד את העלים, לשטוף היטב כל עלה בנפרד ולבדוק היטב מול האור שאין נגיעות חרקים חס ושלום.

חרוטה - תערובת טיבול שמורכבת בדרך כלל מסילאן תמרים או ממרח תמרים, שקדים ואגוזים.

כרפס - סלרי נקי ובדוק היטב ללא חשש חרקים. בנוסף יש להכין קערה קטנה עם מי לימון או חומץ לטיבול הכרפס (והרוב צריך להיות מים כדי להצריך נטילה לדבר שטיבולו במשקה).

חזרת - מרור נוסף בשביל הכורך (חסה או כריין וכו').

ארבע כוסות

צריך שבכל כוס יהיה לפחות רביעית יין (כשמונים ושתיים סמ"ק) בכל אחת מארבע כוסות. ועדיף לשתות את כל הכוס או רוב הכוס. לכן כדאי להכין כוסות מתאימות, לא גדולות מדי (שיהיה אפשר לשתות את רוב הכוס) ולא קטנות מדי (שיהיה בהן שיעור רביעית לצאת ידי חובה). ואם הכוס גדולה ואי אפשר לשתות את רובה, אז צריך לשתות לפחות רביעית. ויש לשתות את הרביעית בבת אחת. הטוב ביותר למצוות ארבע כוסות הוא יין אדום. ואפשר כמובן גם לצאת במיץ ענבים לקידוש (ואפשר גם לשלב ולמזוג חצי יין וחצי מיץ ענבים שהיין לא יהיה חזק מדי).

היין שמוזג מחלל שבת בפרהסיה נחשב כיון נסך. לכן אם עורכים את הסדר ביחד עם מחללי שבת בפרהסיה, צריך לשים לב שהם לא ימזגו לנו את היין (אלא או שימזוג לעצמו, או שיבקש ממשהו שאינו מחלל שבת שימזוג). וכדי לצאת ממחלוקות ומצבים מביכים, כדאי להרתיח את היין לפני כן (או לקנות יין מבושל), אם יודעים שמחלל שבת ימזוג לנו את היין. ואז יין מבושל אינו נחשב ליין נסך גם אם מחלל שבת מזג אותו. בכל אופן בוודאי שאין לעשות מחלוקת

בשל כך, וראוי להימנע מכעס, הקפדה ומחלוקת ככל שאפשר.

הסבה

בליל הסדר צריך להסב לצד שמאל בעת אכילת המצה ושתיית ארבע כוסות וצריך לזכור ולהקפיד על כך. צורת ההסבה היא להגיע למצב שהגוף נוטה באלכסון כארבעים וחמש מעלות לצד שמאל. להגיע ממש לנטייה לשכיבה ולא מספיקה הטיה מועטת. ההסבה צריכה להיות בדרך חירות ולא בדרך של קושי, ולכן צריך להישען על משהו יציב בצורה נוחה (כמו למשל על כריות), משענת של כיסא או על השולחן) ולא להיות תלויים באוויר שאז זה לא נוח כלל ובוודאי לא דרך חירות. צריך להרגיש יציבים ובנוח כמו המלכים שהיו שוכבים על כרים וכסתות בשעה שאוכלים. ההסבה היא בכל פעם שאוכלים מצה (מוציא מצה, כורך, אפיקומן) ובכל פעם ששותים יין (ארבע כוסות).

והגדת לבנך

מצווה גדולה לספר ככל שאפשר ביציאת מצרים. לכן בזמן קריאת ה"מגיד" יש להבין את מה שקוראים ויש מצווה לבאר את הדברים, להוסיף מדרשים וכו'. וכל המרבה בסיפור יציאת מצרים הרי זה משובח. לכן צריך לקרוא את ההגדה בנחת. ופעמים רבות המסובים רוצים לקרוא מהר את ההגדה כדי להגיע לסעודה ומפסידים את עיקר המצווה. כדי להימנע מלחץ וחיפזון, כדאי להתכונן מראש. מי שרעב מאוד שיאכל מעט לפני כניסת החג כדי להרגיע את עצמו (ולא הרבה כדי לשמור מקום למצות), או שיאכל דבר מועט בתחילת הסדר (כמו ביצה וכדומה).

אין לדבר דברי חול כלל בשעת ההגדה, ולצערנו הדבר מצוי שכאשר יש אורחים רבים אז מתחילים לפטפט וכל אחד מספר על העבודה ועל החיים שלו, על מי פגש אתמול בסופר ומי עצבן אותו בנסיעה בדרך, וכך נגררים למקומות רחוקים מקדושה. לכן יש להשתדל למנוע את זה ככל שאפשר (מבלי להיכנס למחלוקות כמובן).

עיקר מצוות סיפור יציאת מצרים היא לילדים. ולכן צריך להשתדל מאוד לעורר את הילדים ולעניין אותם. לכן כדאי להרדים את הילדים בצהריים כדי

שיהיה להם כוח להישאר ערים בלילה. לכן צריך להזדרז לערוך את הסדר מוקדם ככל האפשר (אך לאחר זמן צאת הכוכבים). לכן צריך לתת לילדים ממתקים וחטיפים טעימים לפני קריאת ההגדה. והכי חשוב זה לתת לילדים להיות חלק מהסדר, לתת להם לשאול שאלות, לעניין אותם עם חידות ומדרשים מעניינים, להעביר להם את ההגדה בצורה של משחק ולספר להם בשמחה ובנחת בלי לכעוס עליהם כלל.

אפיקומן

לצערנו רבים טועים לחשוב שלאחר הסעודה נגמר ליל הסדר ולא ממשיכים לאחר מכן, וכך מבטלים מצוות יקרות וחשובות חס ושלום (אפיקומן, ברכת המזון, שתי הכוסות האחרונות מתוך הארבע וכו'). לכן חובה לשים לב ולעמוד על המשמר כדי לסיים את כל הסדר שמובא בהגדה. לא להימשך יותר מדי אחר הסעודה וגם לא להתעייף יותר מדי.

גם בסעודה עצמה כדאי להרבות בסיפור יציאת מצרים. זמן המצווה הוא כל הלילה ולא רק בשעת קריאת המגיד בתוך ההגדה. לכן אפשר לעניין את הילדים (וגם את המבוגרים) ולספר מדרשים וכדומה, ובוודאי שראוי להימנע מדברי חול ולא להיגרר לדברי הבל.

בסיום הסעודה צריך לאכול את האפיקומן (כזית מצה לפחות) לתיאבון ובהסבה. לכן צריך לשים לב לא לאכול יותר מדי בסעודה עצמה כדי שישאר מקום לאפיקומן. אמנם האפיקומן נאכל כששבעים, אבל עם זאת לא יוצאים ידי חובה של אפיקומן באכילה גסה בכוח. לכן צריך לשים לב לא לשבוע לגמרי ולהשאיר מעט מקום.

צריך לאכול את האפיקומן לבדו ולא ביחד עם עוד מאכל, כדי שיהיה טעם מצה בפה. לאחר אכילת האפיקומן, אין לאכול דברים אחרים כדי להשאיר טעם מצה. מותר לשתות מים, ומצווה כמובן לשתות את שתי כוסות היין האחרונות מתוך ארבע כוסות, אבל אין לשתות יין נוסף או משקים משכרים אחרים מלבד הכוסות האלו. אם רוצים להמשיך ללמוד ולספר ביציאת מצרים לאחר הסדר הרי זה משובח ואפשר לשתות תה או קפה.

עוד הלכות לפסח

מצווה על הבעל לשמח את האישה והילדים, ולכן יש לקנות מתנה לאישה (בגד או תכשיט וכו') ומתנות לילדים (צעצוע או ממתק וכו'), כל אחד לפי מה שהוא אוהב. יש מצווה גם לשמח את עצמו לחג בבשר ויין, בגד חדש וכו'.

במהלך הפסח מברכים על מצה ברכת "המוציא", ולא מברכים "על אכילת מצה", שהברכה הזו שייכת רק ללילה הראשון של פסח.

אם מסיבה כלשהי לא עשו בדיקת חמץ לפני פסח, בודקים את החמץ בחול המועד פסח. ואם לא בדקו גם במהלך הפסח, אז עושים את הבדיקה אפילו לאחר הפסח (כדי לא להיכשל בחמץ שעבר עליו הפסח).

אם מוצאים חמץ בפסח בתוך הבית יש לבער אותו מיד. אם מוצא את החמץ ביום טוב אסור להרים אותו כיוון שהוא מוקצה ואסור בטלטול. לכן יכסה אותו בכלי או ינעל את דלת החדר שלא ייכשלו בו, ובמוצאי יום טוב יבער אותו.

כל זה אם מצא את החמץ בביתו. אבל אם מצא חמץ מחוץ לרשותו, כמו ברחוב או ברשות הרבים, אסור להרים את החמץ כלל כדי שלא יזכה בו. לכן ישאיר את החמץ כפי שהוא בלי לגעת בו כלל, ואפילו אם זה לחם שנמצא בביזיון שרק רוצה לשים בצד, ואפילו אם רוצה להרים כדי לשרוף אותו, בשום אופן אסור להרים אותו ואין לגעת בו.

יום טוב של פסח

ביום טוב וגם בחול המועד יש לשמוח ויש עניין לאכול בשר ולשתות יין. וכמובן שיש להשתדל גם לעסוק בלימוד תורה.

יום טוב אסור במלאכה כמו שבת, אלא שהתירו במלאכות מסוימות לעשות מלאכת אוכל נפש לצורך אותו היום בלבד. לכן מותר למשל להעביר מאש לאש ולבשל לצורך אותו היום. אבל אסור להבעיר את האש, להדליק את האור או לנסוע ברכב אפילו לצורך יום טוב. כמו כן אסור לכבות את האש לאחר הבישול, ואסור אפילו להעביר מאש לאש כאשר זה לא לצורך אוכל נפש.

חול המועד

גם חול המועד אסור בעשיית מלאכה, אלא ששם התיירו מלאכות לצורך המועד או לצורך דבר האבד. לכן מותר לנסוע ברכב לטיול, לקנות דברים לצורך המועד וכו'. אך אסור "לנצל" את הזמן החופשי בתיקונים שונים או עשיית עסקים. אסור לעשות מלאכות שאינן קשורות למועד. בכל זמן פנוי ראוי ללמוד תורה ולשמוח עם המשפחה.

אסור לכבס בחול המועד (גם אם זה לצורך המועד). במקרים מיוחדים בהם יש ילדים קטנים שמלכלכים את הבגדים ואין להם בגדים נוספים ומוכרחים לכבס לצורך המועד עצמו, אז מותר לכבס. אבל דווקא את מה שהכרחי לילדים למועד עצמו ולא להוסיף למכונת הכביסה בגדים נוספים לכיבוס על הדרך.

חול המועד אסור בגילוח ותספורת. ויש הרבה שמקפידים לא להתגלח בספירת העומר, אך סבורים שבחול המועד מותר כיוון שזה זמן של שמחה. אך הדבר הפוך לגמרי, כיוון שהאיסור להתגלח בחול המועד אפילו חמור יותר מהמנהג לא להתגלח בזמן ספירת העומר. לכן אין להתגלח ולהסתפר כלל בימי חול המועד.

עירוב תבשילין

אם יום שביעי של פסח חל ביום שישי, יש להכין בערב החג (ביום חמישי במהלך היום לפני כניסת החג) עירוב תבשילין. מעיקר הדין אסור להכין מיום טוב לשבת ולכן אסור לבשל ביום טוב לכבוד שבת (אלא רק לכבוד יום טוב עצמו), אסור להדליק ביום טוב נרות לכבוד שבת (העברה מאש לאש מותרת רק לצורך היום טוב עצמו) ואסור לעשות שום מלאכה לצורך השבת. אבל כאשר עושים עירובי תבשילין לפני כניסת היום טוב, אז העירוב הזה מתיר לנו להמשיך ולעשות את צרכי השבת גם ביום טוב עצמו.

כדי לעשות עירובי תבשילין לוקחים שני תבשילים שאותם אנו שומרים לכבוד שבת. נהוג לקחת דבר מבושל ודבר אפוי, כמו למשל מצה (בחגים אחרים חלה) ודגים (או כל שני תבשילים שרוצים לכבוד שבת). את התבשילים הללו מניחים

יחד ומברכים על עירובי תבשילין (הברכה נמצאת במחזורים לחג) וממשיכים את הנוסח עד הסוף. לאחר מכן שומרים היטב על התבשילים הללו לכבוד שבת (ולא לאכול אותם ביום טוב. כדאי לשים בתוך שקית סגורה היטב בתוך המקרה, ואולי אפילו לכתוב פתק של עירוב תבשילין). כך אנחנו מצהירים לפני כניסת יום טוב שכבר התחלנו לבשל לכבוד שבת ובזכות שני התבשילים האלו יהיה מותר לנו להמשיך לבשל, להדליק נרות ולעשות את כל המלאכות הדרושות ביום טוב לצורך השבת. אם העירוב תבשילין אבד או נאכל, אין אפשרות להמשיך לבשל ולעשות את ההכנות ביום טוב לכבוד שבת.

דגשים לשביעי של פסח

יום שביעי של פסח זהו יום טוב והוא חלק בלתי נפרד מפסח עד הרגע האחרון. לכן ישנו איסור מוחלט להתחיל להוציא את כלי החמץ ולעשות הכנות שונות. לצערנו ישנם אנשים שרוצים לחסוך זמן ולהוציא את כלי החמץ, ובמיוחד אם רוצים להתכונן למימונה במוצאי החג. אבל צריך לדעת שזהו איסור גמור. המימונה זהו אולי מנהג נחמד, אבל התעסקות עם חמץ או עשיית מלאכות בחג אלו איסורים חמורים.

צריך להבין שאם מתעסקים עם חמץ בשביעי של פסח עוברים על איסור חמור של חמץ בפסח ובנוסף מתברר למפרע שמכירת החמץ כלל לא חלה (שהרי אנו משתמשים בפסח עצמו בחמץ שכביכול מכרנו) ואז גם לאחר הפסח אותו חמץ נחשב לחמץ שעבר עליו הפסח שאסור באכילה. גם אם בעוד חמש דקות החג מסתיים, איסור חמץ עומד בתוקפו עד הרגע האחרון וחבל להפסיד את כל ההשתדלות של החג בשביל עוד כמה רגעים. כמו כן ראוי לשים לב למי שמתארח במוצאי החג ואוכל אצל אחרים, שיוודא שהמארחים שלו לא יכשילו אותו באכילת דברי חמץ שהתחילו להכין אותם בפסח וכן שלא חיללו שבת או חג לשם הכנת האוכל הזה.

מעבר לאיסור החמץ, גם אם רק מכניסים את הכלים של פסח כדי לארגן את המטבח, או שמכינים למימונה דברי מאכל כשרים לפסח, בכל אופן עוברים על איסור של הכנה מיום טוב לחול. וכך גם אם שביעי של פסח יוצא ביום שישי ואז

בשבת כבר מותר לאכול חמץ, מכל מקום ישנו איסור של הכנה משבת לחול. לכן יש להקפיד לא לעשות שום מלאכה ושום הכנה למוצאי החג עד לאחר שכבר יצא החג או השבת. ובוודאי שאיסור גמור וחמור לחלל שבת או חג במלאכות האסורות כמו ניפוי קמח או בישול וכו'.

השם יתברך יברך אותנו בפסח כשר ושמח, יבער את החמץ מלבנו, וכשם שגאלנו ממצרים כך יגאל אותנו מעבדות לחירות, מחושך לאור גדול ויביא לנו את הגאולה השלמה במהרה בימינו אמן.

ישועת השם כהרף עין

מצה זו שאנו אוכלים על שום מה? על שום שלא הספיק בצקם של אבותינו להחמיץ עד שנגלה עליהם מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא וגאלם מיד. כך אנו קוראים בכל שנה מתוך ההגדה של פסח, אבל לפעמים המשמעות הפשוטה של הדברים נסתרת מעינינו. פסח הוא חג הגאולה והמצה היא לחם אמונה, כל מה שנשאר זה לחבר את הדברים ולראות ישועות בחיים.

כאשר בני ישראל היו עבדים במצרים במשך זמן רב, נראה היה שכבר אין שום סיכוי. מעל מאתיים שנה של התדרדרות הדרגתית למצבים יותר ויותר גרועים גרמה להם לאבד כל תקווה. כאשר משה רבינו הגיע לבשר להם על הגאולה, גם ככה היה קשה להם להאמין ואז פרעה הוסיף על כך ושוב הרע את מצבם לגרוע יותר ובלתי נסבל.

אבל דווקא מתוך החושך העצום, כשנראה היה שאין שום תקווה, מתוך התהום של מצרים שהייתה מלכת שערי הטומאה, דווקא משם פתאום ברגע אחד הכל התהפך והם זכו להיגאל. שנים של ציפייה לישועה הביאו רק אכזבות, אבל אז פתאום בשנייה אחת הכל משתנה והישועה מגיעה.

כל אחד חווה את זה בחייו הפרטיים באופן כלשהו. לאחר זמן רב של צער

בעניין כלשהו או צרה מסוימת פתאום זוכים לישועה באותו התחום. לאחר שאנו סובלים שנים בעבודה, פתאום אנו עוברים תפקיד והכל משתנה ברגע. לאחר שנים של חיפוש בן זוג, פתאום בלי להרגיש מצאנו אותו. לאחר שנים של ייסורים וקשיים, פתאום הם מוסרים מאיתנו. לאחר שנים של חוסר הצלחה בתחום כלשהו, פתאום אנו זוכים להצלחה. רק אתמול היינו בטוחים שאין לנו שום סיכוי ופתאום בבת אחת הכל השתנה והגיעה הישועה.

לפעמים אדם צריך לעבור דברים מסוימים, לפעמים מוטל על האדם לתקן דברים מסוימים, לפעמים יש דברים מעכבים וכך יוצא פעמים רבות שאנו לא מקבלים את רצוננו מסיבות נסתרות שתלויות בחשבונות שמיים. אבל כאשר מגיעה השעה, העיכובים מוסרים ואנו הופכים לראויים, הישועה מגיע כהרף עין בלי שנספיק בכלל להתכונן לכך.

המצה נקראת לחם אמונה. כי היא מבטאת את גאולת אבותינו שחיו על אמונתם. בזכות האמונה של בני ישראל הם זכו להיגאל ולצאת מצרים. חז"ל מלמדים אותנו שבמכת חושך מתו רבים מבני ישראל שלא האמינו שהגאולה תבוא. רק חמישית מבני ישראל החזיקו באמונתם וזכו להיגאל. למרות שהכול היה נראה חשוך בחוץ הם האמינו, ואז ברגע אחד עוד לפני שהבצק הספיק להחמיץ, הם נגאלו כהרף עין, בזכות האמונה.

יצר הרע קודח לנו בראש יום אחר יום. "אין לך סיכוי", "אתמול נכשלת, אז גם מחר לא תצליח", "תתייאש, כבר לא יצא מפה כלום" ועוד שלל ביטויים "חכמים" שלכאורה נראים צודקים. הרי לפי הנתונים בשטח אנו רואים שכבר אלפיים שנה אנו מחכים לגאולה ועדיין לא נגאלנו, שכבר שנים אנו תקועים בחוסר המזל שלנו ללא הצלחה, שלא משנה כמה ניסינו, שום דבר לא עזר. אז באמת מדוע שנאמין שיש תקווה?

העבודה שלנו בפסח היא להשבית את היצר הרע הזה שמתבטא בתפיחה של העיסה. להיפטר מכל האוויר הריק מתוכן שתופח מיום ליום ולבער אותו. לא משנה כמה פעמים נכשלונו או כמה סבלנו בעבר, כל רגע הוא רגע חדש עם אפשרויות חדשות והארות עצומות. בפסח אנחנו אוכלים לחם אמונה, ואז נזכרים

שגם כשהכול נראה אבוד ונדמה שאין תקווה, אנו מוכרחים להחזיק באמונה ורק כך נזכה להיגאל.

החדשות והסביבה מלמדות אותנו להתיימש. אם נסתכל על הנתונים נקבל חושך בעיניים ונבין כמה המצב אבוד. על פי טבע אין שום סיכוי להצליח. מי שיחפש תירוצים מדוע הוא מוכרח להיכשל בוודאי יוכל למצוא אותם. אבל כל המצאה חדשה שאי פעם הומצאה ושינתה את פני ההיסטוריה, כל הישג שהושג אי פעם בין בחיינו הפרטיים ובין אצל אחרים או לכלל העולם, כל שינוי שאדם כלשהו הצליח להשיג, הכל התחיל מהאמונה שאפשר גם אחרת. אם המציאות של היום לא נראית לנו, אז במקום להתיימש אפשר לשנות אותה כך שמחר אותה מציאות תהיה טובה יותר.

לכל אחד ואחת מאיתנו יש דברים רבים שלא מסתדרים כל כך בחיים. לכולנו טרדות רבות וחוסר שביעות רצון מהמצב הנוכחי. אמנם קל מאוד להרים ידיים ולאבד תקווה, אבל זה גם מסוכן מאוד. כי אם אנו מאבדים תקווה, אנו משייכים את עצמנו לאותו רוב שלא זכה להיגאל ממצרים מתוך קטנות אמונה. אם אנו מתיימשים בתחום מסוים, זה אומר שאנו מרחיקים את הסיכוי שלנו להצליח בו.

חג הפסח מלמד אותנו להאמין. להאמין בנסים, להאמין בגאולה, להאמין בישועות בכל תחום שאנו צריכים. אנשים משלמים כסף רב לשרלטנים ומבזבזים אנרגיה וזמן יקר כדי "לפתוח את המזל" או להסיר גורמים מעכבים בחייהם. אבל הפתרון הכי פשוט ויעיל נמצא אצלנו מתחת לאף בלי לזוז ובלי להוציא שקל מהכיס. רק צריך לחזק את האמונה. אמונה שהשם יתברך יושיע אותנו מכל צרה ויזמן רק טוב לחיינו. גם אם אתמול זה לא היה כך, זה כלל לא משנה. אתמול היה מה שהיה ומחר בעזרת השם תבוא הישועה.

האמונה שהשם יתברך יושיע אותנו תזמן לחיינו דברים נפלאים וטובים. ככל שנחזק את האמונה שלנו, כך נזכה להתחבר למקומות עליונים יותר ונצליח להוריד לחיינו שפע רב יותר. הקדוש ברוך הוא תכנת את העולם כך שיפעל על פי חוקי טבע. אבל ישראל הם מעל המזל וכאשר הם מתחזקים באמונה, הם פועלים מעל הטבע. מתוך אמונה גדולה אנו יכולים להתחבר לקדוש ברוך הוא

ולקבל את כל מבוקשינו. להיוושע ברגע אחד כהרף עין מכל צרה, גם אם היא נראית כחסרת כל תקווה. ישועת השם כהרף עין ופתאום הכל מתהפך ולפני שמספיקים למצמץ מגלים שכבר נגאלנו.

בפסח נגאלנו ובפסח עתידים להיגאל. השם יתברך יזכה אותנו לחזק את אמונתנו בחג הגאולה מתוך אכילת לחם האמונה ולזכות לרחמי שמיים גדולים שיושיעו אותנו מכל הצרות והגלויות אמן.

פרשת שמיני

האם משתלם להיות קרוב להשם?

פרשת שמיני מביאה את הסיפור הנורא על שני בני אהרן שמתו בהקריבם אש זרה. חז"ל הביאו פירושים שונים לעניין החטא הלא ברור שעשו, אך בכל אופן ניתן להבין שנדב ואביהוא היו צדיקים גדולים והחטא שעשו לפי כל הפרושים היה לכאורה מזערי יחסית לעונש שקיבלו.

לאחר המקרה משה אומר לאהרן אחיו "הוא אשר דיבר השם לאמור בקרובי אקדש..." (ויקרא י', פסוק ג'). רש"י מסביר שמשה ידע שהקדוש ברוך הוא רוצה לקדש את הבית במכובדיו, הוא סבר שזה יהיה בו או באהרן אחיו, שהם הרי הגדולים והמכובדים שבעם שקרובים ביותר להשם יתברך. כעת הוא אומר לו שהוא מבין שנדב ואביהוא גדולים יותר ממשה ואהרן שכן הוא בחר לקדש את הבית בהם.

וקשה ללמוד על העניין הזה מבלי לתמוה, איך זה שדווקא בגלל שהם היו בדרגה כל כך גבוהה הם מתו? ואם זה כך, אז עולות הרבה תמיהות נוספות, כמו האם באמת משתלם להיות צדיק? האם כדאי להפוך לקדוש? אם ככל שנתעלה ונתקדם בדרגות הרוחניות העונש יהיה כבד יותר, אז בשביל מה לטרוח? אולי עדיף להישאר אנשים פשוטים?

העניין הוא שהקרבה לקדוש ברוך הוא היא סוג של מחויבות. כמו בעל ואשה נשואים שמחויבים זו לזו ואינם יכולים לעשות ככל העולה על רוחם, כך גם אנחנו קשורים ומחויבים לקדוש ברוך הוא. ככל שאנו קרובים יותר לקדוש ברוך הוא, כך המחויבות גדולה יותר והציפיות מאיתנו גדולות יותר. אך בוודאי שכל מי שיסתכל על הדברים יוכל להבין בקלות שלמרות החובות שיש בקשר הנישואין, הדבר בהחלט שווה את זה.

ככל שנהיה קרובים לאדם כלשהו כך המחויבות והציפיות גדולות יותר, אך גם

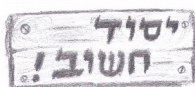
ההנאה מהקשר ומהקרבה גדולה יותר. כך גם בקשר שיש לנו עם הקדוש ברוך הוא, הקרבה הזו שווה הכל.

כאשר למשל ישנו מלך במדינה מסוימת, המקורבים אליו בוודאי מרוויחים מכך המון. הם חיים בארמון, מנהלים אורח חיים של מלכים, כל מילה שלהם משפיעה, הזכויות גדולות, התפקיד גבוה ומכובד וכמעט כל חלום ובקשה שלהם יכולים בקלות להתגשם. אך עם זאת גם נדרש מהם הרבה יותר משנדרש מפשרוטי העם. כל טעות קטנה עלולה להזיק ומעשה קטן לפעמים יכול להסתיים בדין מוות.

הרחוקים יותר מהמלך יכולים לנהוג יותר בחופשיות מבלי שיחקרו אחרי כל צעד שלהם, אבל הם חיים בעוני ובטורח, עובדים בעבודות מאמצות ולא נחשבים לכלום מבחינת מעמדם. מובן שכל אדם יעדיף להיות בקרבת המלך, לזכות להיות החבר הכי טוב שלו או איזה שר או יועץ.

כל אדם רוצה להגיע למיצוי אמתו והשפעה, למרות הסיכונים שעלולים להופיע בדרך. ואם כל זה אצל מלך רגיל, אז צריך להבין שעל אחת כמה וכמה כך צריך להרגיש אצל מלך מלכי המלכים שהוא כל יכול, שולט בכל הבריאה ובעל כל הכוחות הקיימים. מי לא ירצה להיות בקרבתו?

ניתן לראות את הדבר במקומות רבים סביבנו. ככל שהתפקיד שלנו חשוב יותר והדרגה שלנו גבוהה יותר, כך אנו הופכים לבעלי השפעה יותר. ככאלו, אנו יכולים בקלות לבנות או להחריב עולמות שלמים במעשה קטן שלנו. אז אמנם זה דורש מאיתנו הרבה יותר ריכוז ורצינות ואסור לנו לעשות כלל טעויות, אך מצד שני הסיפוק מהתפקיד הוא גם הרבה יותר גדול ומביא אותנו למיצוי היכולות שלנו. יוצא שלמרות שטעות קטנה של רמטכ"ל עלולה לעלות בחיי אדם והוא עתיד לתת את הדין על כך, עדיין כל חייל בוודאי יעדיף להיות רמטכ"ל מאשר טירון.

ובאמת הדבר מובן שכל עליית מדרגה בכל תחום שהוא, מביאה איתה יתרונות מצד אחד, אבל גם אחריות ומחויבות

גדולה יותר מצד שני. שככל שהאדם גדל הוא הופך לפחות תלתי, יותר חופשי, בעל דעה וכו', אבל מוטלת עליו גם יותר אחריות והוא לא יכול להרשות לעצמו להתנהג כמו ילד קטן. וכך בכל תפקיד ובכל עניין.

ואמנם המחויבות גדולה יותר וככל שעולים למקום גבוה יותר כך הנפילה מפחידה יותר, אבל מכל מקום ברור הדבר שכולנו שואפים להגיע כמה שיותר גבוה. כולם רוצים הצלחה, עושר, שפע, חוזק, ברכה מרובה וכו'. ולמרות האחריות שמגיעה עם כל אחד מהדברים הללו, עדיין זה המקום שאליו אנו רוצים להגיע אליו.

כל זה מבהיר לנו שבוודאי שעדיף להיות קרוב אל השם יתברך, למרות הרגישות היתרה שהשם מדקדק עם צדיקים כחוט השערה. וכולם גם יודעים את זה, שהרי כולם מנסים להתקדם למרות שהם יודעים שהצלחה תביא אותם למקום מחייב יותר. ורק בענייני קדושה הדבר נראה לא ברור ומתחילות הספקות בלבנו.

כי כאשר אנו מסתכלים על המציאות היומיומית, זה נראה כאילו שחס ושלום הקרבה הזו אינה עוזרת כלל. כאילו שמדקדקים עם הצדיקים כחוט השערה בלי שהם מרוויחים מזה כלל. כאילו שהם סובלים בשביל שאר העם לחינם כשהם עצמם נשארים מסכנים.

כי דרך העיניים הגשמיות שלנו, לא ראינו שכל הצדיקים הם עשירים גדולים, או אולי שמחים יותר מאחרים, נראה לכאורה שגם אצלם יש צרות וייסורים כמו אצל כולם וכך יוצא שחוץ מההקפדה היתרה שיש עליהם, לכאורה לא יוצא להם שום דבר מהקרבה הזו.

כולם רואים שלרמטכ"ל יש פריבילגיות, משכורת טובה, תפקיד מכובד ותנאים מצוינים, אך עדיין לא ראינו בעינינו הגשמיות שיראת שמיים מביאה לנו פריבילגיות כלשהן. זו גם כנראה הסיבה העיקרית לתופעת ה"חילונית" שהופיעה אצלנו בדורות האחרונים, שהרי אנו רואים שהקרובים ויראי השם לכאורה מפסידים.

כולנו יודעים שבתקופת השואה מתו גם רבנים גדולים וצדיקים נסתרים, כולנו רואים את החרדים שחיים בדוחק בדירת חמישים מטר עם שמונה ילדים, כולנו מבינים שגם אם נתקרב לקדוש ברוך הוא לא נהפוך פתאום לעשירים וכל הצרות ייעלמו. אז בשביל מה כל זה? מדוע צריך להתאמץ?

משמעות החיים

כדי להבין את הדברים האלו, אנו צריכים להרחיב את הראיה המצומצמת והשטחית שלנו ולהתבונן בדברים. העניין הוא שהיהדות מתמקדת בפיתוח והתעלות הנשמה. הגוף שקיבלנו הוא רק כלי המשמש אותנו לצורך העניין הזה.

הרי ברור לכולנו שגם אם אדם יחייה במשך מאתיים שנה את החיים הכי יפים עם הווילה הכי גדולה ומפוארת והאוכל הכי טוב מתוך בריאות ושמחה, לאחר שימות כל החיים שחי כבר לא שווים כלום. הדבר היחיד שנשאר לנו לאחר מכן זה ההשגות אליהן הצלחנו להגיע.

האם מישהו זוכר את כל אלו שחיו פה לפני אלף שנה? וגם אם נזכור אותם, האם זה נותן להם משהו? מה יצא להם מהחיים שהם חיו כאן? האם זה באמת משנה אם אחד מהם נפטר בגיל צעיר לאחר ייסורים קשים והשני נפטר בשיבה טובה מתוך חיים נפלאים ומלאי אושר? הרי כעת שניהם לא כאן ומה שהיה כבר נגמר. הדבר היחיד שנשאר להם זה ההשגות והדרגות הרוחניות אליהם הצליחו להגיע בעולם האמת.

הדבר דומה למישהו שבזבז את כל כספו על טיול ענקי סביב כל העולם במשך שנתיים. לאחר שהשנתיים חולפות הוא חוזר לביתו והדבר היחיד שנשאר לו מאותו טיול זה ההשגות שהשיג, התובנות שהגיע אליהן והדברים שלמד. כמובן שאם הוא למד במשך חודש על ההיסטוריה של איזה שבט שפגש באפריקה, זה כנראה לא יעזור לו הרבה בחייו שהרי כנראה כבר לא ייפגש איתם שוב לעולם. אבל אם אותו שבט לימד אותו שיטות ופנטזים שונים, חכמת חיים או תובנות חשובות, אז הדבר יהיה מועיל גם בהמשך.

כמו אותו אדם שיוצא לטיול, כך גם אנחנו חיים כאן בעולם ומנסים להשיג השגות וללמוד דברים. מה שאנו מאכילים את הגוף מתכלה, התאוות חולפות וההנאה נגמרת, הדבר היחיד שנשאר איתנו לנצח זה המקום הרוחני אליו הצלחנו להביא את הנשמה שלנו.

אנו יכולים ללמוד להיות סבלניים יותר, טובים יותר, רגועים יותר, אוהבים יותר, אנו יכולים לפתח את הנשמה וללמוד דברי תורה שונים, אנו יכולים לגמול חסדים וכך לצמוח ולהגיע למקום גבוה יותר וכך כל מצווה מעלה אותנו עוד ועוד. כל אלו נשארים איתנו לנצח, אלו הדברים שבאמת חשוב להשיג בחיים.

זכירת שמות כל השחקנים בנבחרת האהובה עלינו וגם הידע הנרחב על המתרחש בחיי האנשים האהובים עלינו מתוך מדורי הרכילות או אנשי המודיעין של השכונה בוודאי לא יוכלו לסייע לנו בחיים (אלא אם כן נתקענו אולי בלי נושא לשיחה ואז נוכל לשלוף משהו טיפשי לדבר עליו). על אחת כמה וכמה שלנשמה זה בוודאי לא מועיל במאום ולטווח הארוך אין בזה שום תועלת ורק בזבוז זמן במקרה הטוב, במקרה הפחות טוב אנו מזיקים לעצמנו ולנשמה שלנו.

הנשמה שלנו צמאה לרוחניות. היא רק רוצה להתעלות וצועקת בתוכנו שנחפש משמעות לחיינו ונאכיל אותה מצוות כך שתוכל לצמוח. כולנו מכירים את זה בתור המצפון שבתוכנו שמנסה להביא אותנו להכרה טובה יותר (כל אחד על פי דרגתו). זו המטרה האמתית וזו המשמעות האמתית של החיים. כל דבר אחר שנעשה הוא סתם זמן יקר מבזבז, שהרי הוא לא מועיל לתכלית שלנו ולתועלת הנצחית של הנשמה, אלא רק לכלי הזמני בו היא חיה כעת.

זה כמו להשקיע בשיפוץ של בית שכור שאנו הולכים לעזוב בעוד כמה חודשים, זה פשוט לא שווה את ההשקעה. אז אמנם מוכרחים לטפל בגוף, להתפרנס ולעשות כל מה שצריך, כי בלי קמח אין תורה. אבל כמו שאנו משקיעים בדירה שכורה בדברים הנחוצים באמת, עושים רק מה שהכרחי ממש, כך נרצה להשקיע בעניינים הגשמיים רק במה שהכרחי ממש, ולא ניגרר לתאוות העולם חסרות התכלית.

אדם יהודי מבין שהעולם הזה הוא רק הדרך והעולם האמיתי נמצא במקום אחר. זה מה שנתן את הכוח לכל אותם יהודים קדושים שמתו על קידוש השם בכל הדורות. מיליוני יהודים שמסרו את נפשם בעבור אמונתם ויהדותם.

הרי אם נחשוב על זה, החיים הם הערך הכי עליון שאנו מכירים, אז כיצד אפשר לוותר עליהם? איך אפשר למות על קידוש השם? איך אמא מסכימה למות עבור בנה שיחיה? איך חייל מוכן להקריב עצמו עבור חבריו ליחידה? אלא שאנו רואים שישנו ערך עוד יותר עליון וחשוב מערך החיים. הרי אם אדם מוכן להקריב את חייו עבור דבר מסוים, זה אומר שאותו דבר חשוב לו יותר מחייו.

יצר ההישרדות שלנו טבוע בנו ונמצא בכל בעל חי. אבל אצל האדם החושב והמאמין ישנם דברים שעולים אפילו על אותו יצר הישרדות, שאדם מוכן להקריב את חייו למען ערך עליון וחשוב יותר. כי כשאדם מאמין, הוא מבין שכאשר הוא מבצע פעולה טובה ונעלה כלשהי, אז גם אם היא מביאה למוות גשמי ופרידה מהגוף, למרות הכל היא מחייה אותו. הנשמה שלנו מתעלה ומתפתחת בוכות אותה פעולה. אותו אדם מבין שהוא לא מת, אלא רק עולה למקום גבוה יותר.

כך היה עם רבי עקיבא, שהוציאו אותו להורג ועינו אותו בייסורים קשים על שלימד תורה ברבים, והוא שמח וקרא קריאת שמע תוך כדי העינויים. הוא אמר לתלמידיו שכל חייו הוא חיכה לרגע הזה. באמת אם נתבונן נבין שכל תכלית החיים שלנו היא להביא אותנו למקום רוחני טוב יותר ולהתקרב להשם יתברך. מה זה שווה לחיות אם אנו לא מבצעים את המטרה שעלינו להשיג בחיים האלו?

לכן גם אם אדם צריך להקריב את חייו למען המטרה הנעלה יותר, הוא צריך להיות שמח, כי לשם כך הוא הגיע לעולם וזו המטרה שלו. אדם רגיל שרואה את התמונה הגשמית המצומצמת חושב כמה הוא מסכן, אבל באמת הוא שמח מזה כי הוא משיג את המטרה של חייו. מי שבאמת מסכן זה מי שחי בלי תכלית ולא עושה כלום כדי להשיג את הייעוד שלו.

תארו לכם שהיו מקציבים למישהו ארבעים יום כדי להגיע מצפון הארץ לאילת

וכשהוא יגיע ליעד הוא יקבל מליארד ש"ח. כשאותו אדם מתחיל ללכת לכיוון הדרום, הוא פוגש במישהו שנוהג ברכב ומציע לקחת אותו לשם ביום אחד. אם אותו אדם הוא חכם, אז בוודאי שהוא יקפוץ על ההזדמנות ויגיע למטרה שלו בכמה שפחות טורח. הוא לא צריך את כל הארבעים יום לשם כך, כי מה שבאמת חשוב זה להגיע למטרה.

אבל אם אותו אדם הוא טיפש, הוא יחשוב לעצמו על כל הפרחים שהוא הולך לראות במשך ארבעים הימים, על המסע הנחמד שהוא יעבור, על האנשים הנחמדים שהוא יפגוש וכו'. אז הוא יחשוב מדוע לוותר על ארבעים יום נפלאים שכאלו? מדוע שלא יצעד לאט לאט, ואמנם יש הרבה תלאות ומאמץ, אבל מכל מקום יש לו גם הנאה ומדוע שיוותר עליה?

ואם הוא ממש טיפש, אז הוא אפילו יתחיל לטייל לכיוונים שונים מבלי לנסות להגיע בכלל ליעד במשך ארבעים הימים. מרוב שיהיה לו נחמד בדרך הוא כבר יישכח את המטרה שלשמה הלך. הוא יאמר בשביל מה להתאמץ להגיע עד לאילת, הרי אפשר ליהנות ולטייל באותו מקום שהוא נמצא בו.

ובאמת לצערנו רוב האנשים שכחו את המטרה שלשמה הגיעו לעולם, וכך הם עסוקים בטיולים בעולם הגשמי במקום להתקדם למטרה. הם רוצים ליהנות מהדרך, אז מחפשים תאוות, כבוד, הצלחה ושאר דברים חסרי טעם בעולם העליון. אבל מובן לכולנו שאין שום טעם לעבור את כל הדרך, והסיבה היחידה שאנו עוברים בדרך הזו היא להגיע אל היעד. היעד הוא חשוב יותר מהדרך והדרך נועדה רק כדי לעזור לנו להגיע אליו.

כל החיים שלנו הם הדרך אל היעד. הדרך להפוך אותנו לקרובים לקדוש ברוך הוא, לזכך את עצמנו, לגלות את הנשמה שבתוכנו ולהתקדש. אם אדם חושב תמיד על היעד, אז לא משנה מה קורה, מה עובר עליו או באיזו דרך הוא הולך, העיקר שיגיע אל היעד בצורה היעילה והטובה ביותר. הוא עוצר טרמפים ולא אכפת לו אם ייקחו אותו בלימוזינה או באיזה רכב ישן שבקרוב יורד מהכביש, העיקר שהוא מתקדם לכיוון היעד.

אבל אם אדם משקיע בדרך ושוכח מהיעד, אז כל הדרך שהוא עושה לא שווה כלום ולא מביאה אותו לשום מקום. אנשים חושבים שהעיקר זה הבריאות, ליהנות, להצליח, להתעשר, לשמוח וכו'. כל אלו אמנם כלים הכרחיים שחשוב להשקיע בהם, אבל הם לא המטרה. עדיף להיות עני, מסכן, סובל וחולה שהולך בדרך הטובה אל תכלית החיים, מאשר להיות מלך בריא, מצליח ועשיר שמבזבז את החיים שלו על הבלים.

מובן שהשאיפה שלנו היא להשתדל שיהיו תנאים טובים גם בדרך, אבל כל זה רק בתור בנוס לאחר שזה מסתדר עם היעד. אם יש אפשרות לבחור דרך טובה ונעימה יותר זה עדיף, אבל רק אם הדרך באמת מובילה ליעד. עדיף לעבוד קשה ולמלא לעצמנו שקים כבדים במכרה זהב מאשר לשכב בכיף כל היום על הספה ולא להגיע לשום מקום. אמנם עובדים קשה, אבל יש תוצאות.

כל זה לא מדובר רק על העולם הבא, אלא גם על חיינו כאן. כי אם אין ערך עליון ומשמעות גדולה יותר מהחיים עצמם שבעבורם אנו רוצים לחיות, אז בעצם אין לנו שום סיבה לחיות. הרי הסיבה לדבר מסוים צריכה להיות לפני הדבר ומחוץ לדבר. זה אומר שהסיבה היא הרבה יותר גבוהה מהדבר עצמו. שהדבר עצמו הוא כלי למלא את אותה סיבה.

ולצורך משל להבנת הדברים, הסיבה לבניית ארון בגדים יכולה להיות הצורך לאחסן בגדים בצורה מסודרת או הצורך של הנגר להרוויח כסף וכו'. אותו צורך שהוא הסיבה היה לפני הארון, והוא בוודאי מחוץ לארון. יכולות להיות סיבות שונות ומגוונות לבניית ארון, אבל בכל אופן לא יתכן שהנגר בנה ארון לצורך הארון עצמו, שהרי כאשר תכנן את הבניה ושאף לזה, הארון עדיין לא היה בכלל קיים ובטח שלא היה לו שום צורך לפני שהיה קיים.

כך ניתן להבין שהסיבה לחיות היא בוודאי לא החיים עצמם, אלא משהו חשוב יותר מהם. אנחנו חיים בשביל משהו ולא חיים בשביל לחיות. לכן כל מי שיתבונן על כך יבין שמוכרחים לחיות מתוך סיבה ומטרה, ואם אדם חושב שהוא סתם חי כדי להעביר את הזמן, ליהנות, לשמוח, להשיג תאוות, לצבור רכוש, להביא ילדים או שאר דברים שעניינים בתוך החיים עצמם, אז הוא טועה, כיוון שהסיבה

חייבת להיות חיצונית וגבוהה יותר מהחיים עצמם.

אם אין לנו סיבה לחיות, אז כל החיים שלנו נראים כמו מוות. לכן נאמר שהצדיקים גם במיתתם קרויים חיים, והרשעים גם בחייהם קרויים מתים. כי אם אנו חושבים שאנו חיים כאן בטעות ללא כל סיבה, אז לכל החיים שלנו אין משמעות וכלום לא שווה.

אבל אם אנו מבינים שאנו נמצאים כאן בשליחות ואנו פועלים כדי להגיע לתכלית שבעבורה אנו כאן, אז כל החיים שלנו מקבלים משמעות ואז טוב לנו גם בעולם הזה. כמו אותו אדם שאוסף לעצמו שקי זהב כבדים, שאפילו שהוא כרגע מתאמץ מאוד ועדיין לא נהנה מהזהב, למרות הכל הוא שמח וטוב לו כי הוא מביא את המטרה והמשמעות של הטורח והמאמץ שלו.

אהרן הכהן הבין את כל זה טוב מאוד. כל ישראל חיכו להקמת המשכן ואהרן הכהן חיכה יותר מכולם, שהרי הוא ראש הכוהנים וכל העבודה שם תלויה בו. ודווקא אז, כאשר נכנסת השכינה לשכון במקום הקדוש מול כל בני ישראל, מתו שניים מבניו. אהרן הכהן רואה את המחזה ושותק. אין לו תלונות לקדוש ברוך הוא. הוא לא כועס או מתרעם.

לא זו בלבד, אלא שלאחר המקרה הקדוש ברוך הוא מדבר אתו ואומר לו שאסור להיכנס שתויי יין. ידוע שכדי להתנבא על האדם להיות בשמחה ואדם בעצבות לא יכול לקבל נבואה, כמו שסרה רוח הקודש מיעקב במשך הזמן שהיה בעצבות על יוסף בנו. כלומר אפשר להבין מכאן שאהרן הכהן היה שרוי בשמחה למרות מות בניו שהרי הצליח לקבל נבואה. כל זה מוכרח להיות מתוך האמונה הגדולה ומתוך הבנת משמעות החיים האמתית. הוא הבין שבניו לא באמת מתו, אלא התקרבו עוד יותר לקדוש ברוך הוא.

אדם יכול לחיות את כל חייו ולהעמיד פני שמח. הוא יכול להיות עשיר, הוא יכול להיות מפורסם, הוא יכול להיות מצליח, הוא יכול להיות משכיל וחכם ויכול להיות לו הכל בחיים, אבל כל עוד הוא לא הבין את תכלית החיים, אז בפנים אין לו כלום.

לא לחינם רוב האנשים המפורסמים שנחשבים למצליחים מוצאים את עצמם מנסים להתאבד, לא מצליחים להחזיק נישואין, לוקחים כדורים לדיכאון או מגיעים לטיפול נמרץ ממנת יתר. כי כל אדם פשוט חושב שאם יהיה לו כך וכך, אז אולי הוא יהיה מאושר ואז עוד יש לו תקווה דמיונית שאליה יכול לשאוף. אבל דווקא מי שיש לו הכל, מבין שאין לו כבר לאן לשאוף ועדיין אין לו כלום, כשיש הכל ואין כלום אז נכנסים לחרדה רצינית, כי אז כבר אין אפילו תקווה דמיונית באופן. מבחוץ אנחנו יכולים להיות כוכבים גדולים, עשירים, מכובדים ומצליחים, אבל אז כשאנו נמצאים ברגע של שקט לבד עם עצמנו לשנייה של מחשבה, אנו מבינים שבפנים הכל ריק.

אם נבין לעומת זאת את תכלית החיים שלנו ונפעל כדי להשיג את המטרות האמתיות שלנו, הנשמה שלנו תשמח והכל מסביב יסתדר לנו. לכן ישנם אברכי כולל שבפחות מאלפיים שקל מצליחים להחזיק משפחה כנגד כל היגיון. אז אמנם חיים בצמצום ואין את כל הפינוקים מסביב, אבל בפנים יש שמחה ומשמעות וזה מה שבאמת חשוב. לכן מבחוץ אפשר לראות את הצרות של הצדיקים בעוד שהרשעים נהנים. אך הסיפוק העצום שיש לאותם צדיקים מעילוי הנשמה שלהם הוא אדיר.

אז אולי ממבט שטחי באמת נראה לפעמים שעדיף לוותר על המאמץ ופשוט לחיות את החיים, אבל כל מי שסתם "חי את החיים" בסוף מגיע לאן שכולם מסביב סוחפים אותו. שהרי אין לו עמדה משלו או מטרה מסוימת, הוא זורם עם הדעות של כולם ולא מגיע אל היעד.

מתוך מבט פנימי ועמוק יותר, כל אחד מבין שכדי להשיג מטרות ולהתקדם אנו צריכים להשקיע. אנו צריכים ללמוד על התכלית שלנו, להבין את המטרות ולהתמיד בדרך. אנו מוכרחים להתקרב לקדוש ברוך הוא, וזה כלל לא משנה אם זה קל או קשה, כי זו הדרך היחידה והמשמעות היחידה שיש לנו בחיים. כי אם לא נפעל כדי להתקרב לקדוש ברוך הוא, אז איבדנו כל טעם בחיים. אז אולי העונשים יהיו קלים יותר ולא ידקדקו איתנו כמו עם הצדיקים, אבל זה רק משום שיצאנו מהמשחק ואנו יושבים כעת בספסל מחוץ למגרש.

לכן בוודאי שמשתלם להיות קרוב לקדוש ברוך הוא שהרי זו המטרה של כל הקיום שלנו. כל הבריאה נועדה כדי שנוכל להגיע לקרבה הזו. זה אפילו לא משנה אם נשלם על כך בחיינו, שהרי רק לשם כך הם נועדו. לכן כל אלו שמתו על קידוש השם נמצאים במקום גבוה ביותר בעולם הבא, גם אם לא היו צדיקים בחייהם, שהרי בשנייה אחת של מיתה על קידוש השם הם הצליחו להתקרב ברמה שחיים שלמים לא היו מספיקים לכך.

רבי עקיבא כל כך שמח שהזדמן לו למות על קידוש השם וסיפר לתלמידיו ברגעיו האחרונים שכל חייו חיכה לרגע הזה. זו גם אחת הכוונות בקריאת שמע כאשר אנו אומרים "בכל נפשך" אנו מתכוונים שאנו אוהבים את השם, אפילו אם הוא נוטל את נשמתנו. אז על אחת כמה וכמה אם נוכל להשיג את הדברים האלו בחיינו, מבלי להקריב כל כך הרבה לשם כך, אלא רק להשתדל לשמור על המצוות וללמוד תורה.

לא צריך לוותר על דברים ולחיות כמו מסכנים, אלא רק להכניס קדושה לדברים שאנו עושים. לקחת את הכישורים שיש לנו ולנצל אותם לעבודת השם. לקחת את הרצונות שלנו ולפעול להשגתם בדרך כשרה. לקחת את כל הדברים שיש לנו ולדאוג שהם יהיו בדרך התורה הקדושה. כמה ערך נכניס לחיינו וכמה נמלא את עצמנו ונתקרב לקדוש ברוך הוא. אפשר לחיות את החיים מתוך שמחה ואושר כאן בעולם הזה, וביחד עם זה לקבל את כל חיי העולם הבא.

השם ישלח לכולנו חיים ארוכים וכמובן שאנו לא צריכים לחפש למות עכשיו על קידוש השם. אבל כאשר אנו מכניסים לתודעה שלנו שקידוש השם זה משהו שאנו מוכנים למות בשבילו, אז אנו הופכים את זה לערך עליון כך שזה יהיה גם משהו שיהיה שווה לחיות בשבילו. ואז כל החיים שלנו נראים אחרת ומקבלים משמעות אמיתית ויפה. השם יזכה אותנו לחיות חיים של משמעות אמיתית ולהתקרב אליו עוד ועוד מתוך יראת שמיים ואמונה.

למה החזיר נחשב לחיה הטמאה ביותר?

החזיר נתפס בעינינו כחיה הטמאה ביותר. הוא הפך להיות סמל לריחוק מדרך השם ולהתרסה נגד התורה הקדושה. אבל צריך לבדוק מדוע זה כך. שהרי מצד איסור האכילה ההלכתי אין הבדל בין אכילת חזיר לבין אכילת גמל או חמור, שכולם טמאים.

יתרה מכך, פרשת שמיני מביאה לנו את ההבדלים בין בעלי החיים הטהורים לטמאים. מפתיע ביותר לגלות שמבין כל החיות הטמאות, החזיר הוא דווקא הקרוב ביותר לחיה טהורה בכך שיש לו שני סימני טהרה. והדבר נראה לא מובן, מדוע דווקא הוא נחשב לטמא ביותר?

כדי להגדיר חיה בתור טהורה, דרושים שלושה סימני כשרות. החיה צריכה להיות מפרסת פרסה, שוסעת שסע ומעלת גרה. לכל החיות הטמאות אין אף אחד מסימני הטהרה, מלבד ארבע חיות המוזכרות במפורש בפרשה ולהן רק חלק מסימני הטהרה: הגמל, השפן והארנבת הם מעלי גרה ובכך מכילים סימן טהרה אחד בלבד, ורק החזיר שונה מכולם ויש לו שני סימני טהרה, שהוא מפרס פרסה ושוסע שסע.

מעבר לזה, סימן הטהרה של החזיר הוא הרבה יותר חזק. צריך לדעת שפרסה זה דבר ניכר, שכל אחד יכול להסתכל על בעל החיים ולזהות אם הוא מפרס פרסה ואם יש לו שסע. אבל מעלה גרה זה סימן הרבה יותר קשה לבדיקה שדורש חקירה מעמיקה.

יוצא שמבין בעלי החיים הטמאים, החזיר הוא בעל החיים הדומה ביותר לטהור. הוא אפילו פורס את ידיו לפניו כדי שכולם יראו את הפרסות ויחשבו שהוא טהור. אלא שדווקא בגלל זה, החזיר הוא הטמא ביותר, וגרוע יותר מכל החיות הטמאות.

אדם שרואה סימני טומאה ברורים יודע להתרחק ולהישמר לנפשו. הבעיה

הקשה ביותר היא כאשר האדם מסתכל על דבר טמא, ורואה סימני טהרה שמטעים אותו כך שהוא בטוח שזה טהור. אם האויב מאיים ונלחם, אז אפשר לדעת להיזהר, אבל אם האויב שולח מרגל שיהיה החבר הכי טוב שלנו, אז אנחנו בסכנה הרבה יותר גדולה.

הנפילות הגדולות ביותר של האדם מגיעות מהנקודה הזו של חוסר הוודאות. הרי כל אדם נורמלי שרואה סימן של רעל על מוצר כלשהו, יודע שעליו להתרחק. אבל כאשר מגישים לפניו אוכל טעים מבלי שהוא יודע שהכניסו לו רעל לתוכו, אז הוא בבעיה ענקית. מוכרחים לדעת לסמן את הרע. להבדיל בין הטמא ובין הטהור. בין רע לטוב. הסכנה הגדולה ביותר היא להתבלבל ולא להבחין בין הדברים.

לצערנו כך זה עובד בתחומים רבים בחיינו. היצר הרע מראה עצמו כחבר הכי טוב שלנו. הסביבה הלא טובה מראה לנו כמה טוב לסמוך עליה. החדשות, הפרסומות וכלי התקשורת מראים לנו שהם רוצים בטובתנו. העבירות נראות לנו כנוצצות. התאוות נראות לנו ככאלו שיביאו אותנו אל פסגת האושר. הדברים הרעים מגרים ומושכים אותנו, וכך אנו נופלים פעם אחר פעם בלי להבחין שאנחנו בעצם מתעסקים עם חזיר, עם שיא הטמאה.

לא לחינם עשו נמשל לחזיר. שהרי בניגוד לישמעאל שעשה עבירות בלי להתבייש, מה שגרם לאברהם לגרש אותו, לעשו היה ציד בפיו. הוא היה צד את כולם במלים היפות שלו. היה אפשר להתבלבל שהוא צדיק גדול. הוא שאל את יצחק אביו איך מעשרים את המלח ואת התבן, כאילו שהוא תלמיד חכם. לכן יצחק אבינו התכוון לתת לו את הברכה.

לא לחינם גם עשו הוא אדום. מהצאצאים שלו הגיעו הנאצים בגרמניה שרצו להשמיד אותנו מתוך מעטפת חיצונית והצגה שהם עושים טובה לאנושות. הם היו כאילו נאורים, משכילים ומתורבתים שרצו לעשות רק טוב. הם לא חשבו על עצמם כרוצחים אכזריים.

הצאצאים שלו הם כל הארצות בעלות הברית איתנו, שמתנהגות כמו החברות

הכי טובות שלנו, ורק מחכות לתקוע לנו סכין בגב. אלו שמפתים אותנו להפוך להיות כמוהם, להעריץ את הכוכבים שלהם, להתחתן איתם, להיכנס לכנסיות שלהם ולעבור על כל העבירות האפשריות שבתורה הקדושה. אלו שרוצים לרמוס את הרוחניות שלנו, לגרם לנו להידמות להם ולהפוך אותנו להיות כמו גויים.

האויבים הכי גדולים שלנו הם דווקא אלו שמציגים את עצמם כמו החברים הכי טובים שלנו. כי מהם קשה לנו הרבה יותר להיזהר. האפיפיור בא לביקור, מכובדי הבית הלבן לוחצים את היד של ראש הממשלה וכולם מחייכים חיוך מאולץ למצלמות מתוך 'אהבה' שקרית לעם ישראל. אלו האויבים הכי קשים, כי הם רוצים להפיל אותנו כמו כולם, רק שהם לא רצים עם חגורות נפץ וצועקים, אלא עושים את זה בצורה חכמה ושקטה יותר.

כאשר בלק ובלעם רצו להשמיד את עם ישראל, כל מה שעשו לא הצליח להם. כי השם יתברך לא נותן לאף אחד לגעת בבנים שלו. אבל אז בלעם עלה על עצה חזקה. במקום להילחם, אפשר פשוט להתחבר לעם ישראל. ובאמת הרעיון שלו עבד. בלק שלח את בנות מואב ומדיין שיפתו את עם ישראל ויחלישו את המקום הרוחני שלהם. כך הקדוש ברוך הוא העניש את עם ישראל שהחלו לעבוד עבודה זרה ולזנות בכנות מואב ושלח בהם מגפה.

הקדוש ברוך הוא נמצא איתנו ועוזר לנו להילחם באויבים, אבל אם אנחנו הופכים להיות חברים של האויבים, אז אנחנו בבעיה רצינית. כך גם קרה עם היוונים שהשם יתברך עשה לנו נסים גדולים כדי לנצח אותם במלחמה הגשמית, אבל אלו שלא שמרו על עצמם מבחינה רוחנית הפכו למתיונים שנעלמו מהעולם.

מכל זה אפשר להבין כמה טמא אותו חזיר. שיא השיאים של הטמאה. לא סתם כלב או חתול שכולם רואים שהם טמאים, אלא חזיר שמפתה אותנו ומראה לנו שהוא טהור. הוא מראה לנו את כל סימני הטהרה כלפי חוץ. אם לא נפקח את העיניים ונבדוק היטב את הדברים, אנו עלולים ליפול ולהתבלבל. בדיוק כמו שאנו מתבלבלים לפעמים לחשוב על עבירות שהן טובות או על מצוות שהן לא טובות.

ומכאן יהיה מובן דבר נוסף שלכאורה היה נראה תמוה. שכאשר הקדוש ברוך הוא אמר לנח לקחת את החיות לתיבה, אז במקום להשתמש במושג "טמאה" נכתב בתורה "אשר לא טהורה היא". ודרשו שם כמה שצריך להיזהר בלשון, שלא להוציא דבר גנאי כמו המושג "טמא".

ולכאורה הדבר לא מובן כלל, שכאן בפרשה מובאים החיות השונות ועליהן נאמר פעמים רבות "טמא הוא לכם", "שקץ הוא לכם" וכו'. אז מדוע התורה כבר לא נוהרת כל כך בלשונה? מדוע היא לא חסה גם עכשיו על כבוד החיות?

אלא שבפרשת נח העניין הגיע כסיפור דברים ויותר לצד המוסרי. אבל כעת מוכרחים לעשות הבדלה מוחלטת בצורה הכי ברורה שאפשר. אין דבר כזה חצי טהור, אין דבר כזה רוב סימני טהרה, אין ספקות, או שזה טהור או שזה טמא ושאר אחד לא יתבלבל בזה.

וכך אנשים רבים אוהבים לחיות בחצי קדושה. להקפיד רק על חצי מהלכות שבת ולהתפלל חצי מהתפילות. להיות חצי מאמין ולהישאר חצי מעורה בחברה ומעודכן בענייני הסביבה הרחוקה מתורה ומצוות.

אבל הם לא מבינים שחצי טהור זה טמא. שהדרך היחידה לצאת מהטמאה זה לעזוב את הדרך הזו לחלוטין. להידבק אך ורק בקודש בלי להכניס את ענייני העולם הרחוקים מתורה ומצוות. רק כך אפשר לזכות להיות טהורים באמת.

על כל יהודי להתבונן היטב בדברים המקיפים את חייו כך שיוכל לבחון כל פרט, האם הוא מצד הטמאה או הטהרה. השם יתברך יזכה אותנו להידבק בטהרה, להבדיל בין הטמא ובין הטהור, להתרחק מן הכיעור וללכת בעקשנות בעקבות הטוב.

מהו המוות ומה עושים לעילוי נשמות?

פרשת שמיני מספרת על מות שני בני אהרן. על אף שהיו צדיקים בדרגה עצומה ועל אף שהיו בני אהרן הכהן הגדול ועל אף שזה צריך היה להיות היום הכי שמח של אהרן שבו נחנך המשכן, למרות הכל הם מתו. הדבר בוודאי מותיר המון שאלות שיש לכולנו על כל עניין הפטירה מהעולם.

מהו המוות? האם זה הגיוני שחיים שלמים של בן אדם יכולים להיפסק ברגע אחד? איך יתכן שמחשבות, תכנונים, רגשות ומהות של עשרות שנים יכולים סתם כך פתאום להפסיק להיות? האם זה הגיוני שלשנייה אחת נמצא מולנו אדם חושב ומרגיש, ובשנייה שלאחר מכן הוא כבר לא קיים במציאות? נוכל להבין אם יאמרו לנו שהוא עזב למקום אחר או שינה צורה, אבל האם יתכן שהוא פשוט נעלם ולא נמצא יותר בשום מקום?

ישנן כל כך הרבה שאלות לא פתורות שמטרידות אותנו. לפעמים אנו מדחיקים אותן, לפעמים מתעלמים כדי להצליח להמשיך הלאה, ולפעמים אנו פשוט קורסים תחת העומס הנפשי. בעיקר כאשר אדם חווה חס ושלום פטירה של אדם קרוב, פתאום כל השאלות צפות ואי אפשר כמעט לחמוק מהן.

כולם מרגישים שיש משהו מעבר, רק שהדבר לא מוסבר. אנו מרגישים צורך לעזור לעילוי נשמת הנפטרים ולא כל כך יודעים איך. אנו מרגישים גם צורך לעזור לעצמנו להתמודד עם טרגדיות ומקרים לא מובנים. איך להתייחס לזה? מה זה בכלל מוות? הדברים אינם פשוטים כלל ומצריכים הבנה עמוקה של הדברים, ולכן ראוי להתבונן ולחקור מעט כדי לדעת את האמת על הקיום שלנו.

הנשמה היא נצחית

ננסה להתבונן בתוכנו ולהבין כיצד מורכב האדם החושב והמרגיש. בוודאי כל אחד זוכר סיטואציות שונות מתקופות העבר שלו. ננסה להיזכר בעצמנו

בסיטואציה מסוימת בגיל קטן ולחקור מעט את הזיכרון הזה. המראה החיצוני שלנו היה שונה לגמרי, היה לנו גוף שונה משל היום שהרי הגוף התבגר והשתנה לגמרי. הלבוש בוודאי היה שונה לגמרי ובכלל כל הטעם שלנו השתנה.

גם האופי שלנו היה שונה וגם אם יש דמיון כלשהו בנטיות וכישרונות פנימיים, גם אלו בוודאי לא זהים לגמרי למה שהיו בעבר שהרי פיתחנו אותם מאז ועברנו שינויים. המחשבות שלנו היו מחשבות של ילדים קטנים וכך גם הרגשות היו שונים ומתאימים לגיל הצעיר שהיינו בו, היום לעומת זאת יש לנו מחשבות ורגשות בוגרים יותר ומתאימים לרוח המקום והזמן אליהם הגענו היום. גם הזיכרונות היו שונים שהרי מאז חווינו המון דברים נוספים שיצרו זיכרונות חדשים שפעם כלל לא היו.

אפילו הדברים שיתכן ונשארנו אותם דבר, כמו השם שלנו, הבית שלנו או דברים נוספים שיכולים להישאר כשהיו, זה רק מכורח הנסיבות ולא מתוך הכרח. כלומר הסיבה לחוסר השינוי היא סתם כי כך זה יצא, לא בגלל שזה מוכרח להיות כך שהרי גם אותם דברים שנשארו יכולים היו להשתנות בנסיבות אחרות מבלי שנייחס לכך חשיבות.

יוצא מכאן שאם נתבונן בהבדלים בין אז להיום, נגלה שהכול השתנה ושום דבר לא נשאר אותו דבר. למעשה אין לנו ולאותו ילד קטן שאנו זוכרים בתור עצמנו כמעט שום דבר במשותף. אבל מה שמדהים בכל העניין זה שלא משנה כמה זמן עבר וכמה שינויים עברנו וגם אם אין שום קשר בין מי שהיינו למי שעכשיו, ישנו תמיד משהו זהה בכל הזיכרונות, בכל הגילאים ובכל המצבים. תמיד נתייחס לעצמנו כ"אני".

גם אם אותו "אני" של עשרים שנה קודם לכן היה שונה לגמרי ללא כל מכה משותף, שחשב בצורה אחרת והרגיש דברים שונים, עדיין נתייחס אליו בתור אותו "אני" ולרגע לא נחשוב שזה היה מישהו אחר. אם נצפה בקטעי וידאו שלנו מהעבר הרחוק לא נרגיש שום קשר לעצמנו מבחינה חיצונית, שהרי היינו שונים לחלוטין, אבל למרות הכל אנו יודעים היטב שזה אנחנו ונאמר לכולם בלי פקפוק "הנה אני!".

כעת צריך לשאול אם שום דבר לא נשאר מאז והכל השתנה, אז מי זה אותו "אני" שנשאר איתנו לאורך כל הדרך? מיהו ה"אני" שמייצג אותנו כשאנו מתייחסים לעצמנו במחשבות או ברגשות?

אותו "אני" הוא בוודאי הרבה מעבר לכל מחשבה ורגש שהרי הוא למעשה החושב והמרגיש. הוא מעבר להגדרת זמן ומקום, שהרי הוא מלווה אותנו בכל זמן, בכל מקום ובכל מצב שיהיה. הוא אינו תלוי בכלום ולא מושפע מכל הבלי העולם, הכל יכול להשתנות אבל ה"אני" נשאר זהה תמיד בצורה בלתי תלויה. הוא בהחלט לא חומר וגם לא צירוף של כימיקלים או תופעות פיזיקליות, אלא מהות אלוקית נצחית וחזקה.

ראוי לכל אדם להכיר, אותו "אני" זוהי הנשמה האלוקית שבנו. הסיבה לכך שהיא נשארת תמיד ללא כל שינוי היא שהיא אינה תלויה בשום דבר חומרי ועל כן שום דבר לא יכול לשנות אותה. החומריות תלויה בזמן ומשתנה בהתאם לו, אך הנשמה אינה משתנה לעולם, היא נצחית, בכל גיל שנתבונן בעצמנו נרגיש את אותה נשמה. ה"אני" שהיה לנו בגיל ארבע זהו אותו "אני" של גיל עשרים או גיל ששים. בזמן שהכול מסביב משתנה הוא נשאר קבוע.

אותה נשמה היא בעצם ה"אני" האמתי שאנו מרגישים כשאנו מתייחסים לעצמנו. אנחנו יכולים להגדיר את עצמנו בתור המחשבות שלנו או הרגשות שלנו, אבל כבר ראינו שאלו יכולים להשתנות עם הזמן. אנחנו לא מצבור של מחשבות, רגשות או תהליכים כימיים, אלא אנחנו מי שחושב, מרגיש וחווה אותם. הדבר היחיד שאינו משתנה אצלנו זוהי הנשמה שלנו שאינה תלויה בגורמים חיצוניים שיכולים לשנות אותה. היא לא מושפעת ומשתנה, אלא היא זו שמשפיעה ועושה את השינויים.

אותה נשמה אינה מוגבלת ותלויה בזמן או במקום. גם אם נהיה בסביבה תומכת של חברים, גם אם נהיה בסביבה תחרותית בעבודה ליד הבוס המאיים, גם אם נהיה לבדנו מתחת לשמיכה בלילה, גם בגשם, גם בחום, גם כששמח וגם כשעצוב, גם בשיא הרעש וגם בשקט מוחלט, גם אם נגיע לקצה העולם במקום זר שאנו כלל לא מכירים ונתחיל לדבר בשפה שונה ולהתנהג בצורה מוזרה, בכל

מצב שיהיה, אותה נשמה היא נשארת אנחנו והיא לא משתנה אפילו טיפה. גם אם כל החיצוניות שלנו משתנה, ההתנהגות והמראה, בפנים זה עדיין אותו "אני".

קעת נוכל להבין שאותה נשמה נצחית שאינה תלויה כלל בזמן, בוודאי שלא יכולה להיפסק בזמן מסוים, שהרי אינה מוגבלת באותו זמן מסוים, ואם אין הגבלה בזמן, אז יש נצח. הנשמה היא נצחית, מה שאומר בצורה ברורה שהיא קיימת לנצח. אותו "אני" קיים לנצח. שינויים חיצוניים רבים עלולים להתרחש סביבנו, אבל אותה נשמה פנימית לא מושפעת כלל מחיצוניות.

כשאדם נפטר מהעולם, אז הוא בסך הכל נפטר מהחומריות של העולם הזה, הוא נפטר מהגוף שליווה אותו במשך חייו ומחוקי העולם שאליהם התרגל. כשאנחנו לא זקוקים יותר לדבר מסוים ששימש אותנו בעבר אנו נפטרים ממנו, כך הנשמה שאינה זקוקה יותר לעולם הזה נפטרת מהעולם. אותם חומרים שהיו את הגוף הפסיקו לתפקד ותהליכים גשמיים שונים נעצרו. אך בוודאי שהנשמה לא מפסיקה להיות קיימת, שהרי היא ממשיכה להתקיים לנצח.

כמו שבגיל עשרים ניתן לחוש שהצורה החומרית, המחשבות והרגשות של גיל שלש כבר מתו ממזמן, אך בוודאי שזה לא מעציב אותנו, אלא להפך, אנו מבינים שהתחזקנו והתקדמנו בחיינו. אמנם החומריות של גיל שלש כבר מתה בגיל עשרים למשל, אבל הנשמה שלנו נשארה חיה וקיימת וזה מה שבאמת חשוב.

בכל יום תאים בגוף מתים וקמים חדשים במקומם, ולא ראינו אף אחד בוכה בשל כך. כי אותם תאים מרכיבים את הגוף שלנו, אבל הנשמה היא המהות הפנימית והאמתית שלנו. כך קורה גם בשעת הפטירה, את כל הרגלי החיים שלנו אנו עוזבים כאן בעולם הגשמי, אבל ה"אני" הפנימי ממשיך להתקיים, הנשמה אינה מפסיקה לעולם. אי אפשר להפסיק פתאום להיות, אנחנו נצחיים וקיימים לעד.

תכלית החיים (והמוות)

אם הנשמה שלנו נצחית, אינה תלויה ואינה משתנה, אז נשאלת השאלה בשביל מה בכלל הגענו לעולם הזה? בשביל מה להיות מוגבלים בתוך עולם

חומרי ושפל אם בכל מקרה הכל כאן זמני?

רבותינו הקדושים מגלים לנו שהנשמה היא מושלמת, חלק אלוקי מהשם יתברך. ככזו, נראה שאין לה לאן לשאוף ולהתעלות, כמו המלאכים שנחשבים לפחותים מהאדם, שהרי אין להם כלל בחירה והם כמו רובוטים מתוכנתים שעושים מה שמוטל עליהם לעשות. ברגע שיש שלמות כבר אין לאן לשאוף ואין לאן להתקדם. אי אפשר לבחור או לצמוח כאשר הכל מושלם.

הקדוש ברוך הוא הוריד את הנשמה האלוקית והמושלמת לתוך גוף גשמי ורדוד, עם תאוות ויצר הרע גדול כדי שתיקח את אותו הגוף ותזכך אותו כך שיהפוך לרוחני וטהור. כעת אותה נשמה יכולה להתעלות על עצמה שהרי יש לה כוח נגדי שמושך אותה לכיוון לא טוב והיא צריכה למשוך חזק יותר. הדבר דומה לאדם שרוצה לפתח שרירים ולכן מרים משקולות כבדות שיתנו לו התנגדות ועל ידי כך יוכל להתקדם הלאה. הכוח הנגדי שמפעילות המשקולות מביא אותנו לפיתוח כוח חזק יותר אצלנו.

לידל שיודע את כל החומר הנלמד בכיתה בקלות אין צורך להישאר בכיתתו ואז הוא עולה כיתה כדי לקבל מבחנים קשים יותר. זה לא חכמה לנצח בשלב ראשון במשחק, ההתקדמות האמתית היא להגיע לשלבים הקשים יותר ואז להתאמץ עד שנצליח לנצח אותם. כך נוכל לצמוח ולהתקדם.

הקדוש ברוך הוא נתן לנו יצר הרע ותאוות שימשכו אותנו למטה ומה שמניע אותנו לפעול ולהתקדם זוהי הנשמה האלוקית שרוצה לצמוח ולהתעלות בזכות החיים בעולם הזה. הגוף מושך אותנו למטה לאדמה ממנה הוא בא. הוא רוצה לישון ולאכול, מרגיש כבדות ועצלות ואין לו כוח לכלום. הנשמה לעומתו מושכת אותנו למעלה, לרוחניות, לשאיפות ולהתקדמות. כאשר הנשמה מצליחה לעלות את הגוף למעלה, אנו זוכים להגיע לרמות גבוהות שלא היינו יכולים להגיע אליהם ללא אותה גשמיות שמתנגדת.

תכלית החיים שלנו בעולם היא לעבוד את השם ולצמוח רוחנית מתוך המקום שלנו. פעמים רבות אנחנו חושבים שאם נזכה במיליון דולר יהיה לנו קל לחזור

בתשובה, או שאם נחיייה בסביבה אחרת נוכל לשמור שבת כראוי וכו'. יתכן ובאמת בנסיבות אחרות ובתנאים אופטימליים, היינו יכולים להיות צדיקים גדולים. אבל אם זה מה שהקדוש ברוך הוא היה רוצה מאיתנו, הוא היה מביא לנו את אותם תנאים אופטימליים גם בלי שנבקש.

הוא יכול היה לברוא אותנו כמלאכים ואז לעולם לא היינו חוטאים. אלא שכל העניין זה לצמוח מתוך המקום שלנו, מתוך הניסיון והאתגר. התכלית היא לא להיות מלאכים קדושים ללא קשיים ובעיות. התכלית היא לעשות את רצון השם דווקא כשיש בעיות ומתוך הניסיונות והקשיים.

כל אחד היה מצליח לשמור על האמונה אם הקדוש ברוך הוא היה מתגלה אל מול עינינו. התכלית היא לשמור על האמונה דווקא כאשר ישנו הסתר פנים, כאשר כולם מסביבנו כופרים בתורה ומרגישים כאילו העולם הפקר. דווקא כשיש בלבול וחוסר ידיעה, אז הבחירה שלנו מאתגרת ושם נמצא המבחן האמיתי שלנו. כדי להצליח במשימה החשובה הזו ניתנה לנו התורה הקדושה שתדריך אותנו כיצד לנהוג. המצוות והאיסורים סוללים ומנתבים את דרכנו לעבר המטרה ומובילים אותנו אל התכלית.

מפסיקים את המרוץ

הבעיה הגדולה שלנו היא ששכחנו מהי תכלית החיים. כעת כולם נמצאים בתוך מרוץ מהיר בו אנו רוצים להספיק להגיע כמה שיותר מהר, רק שאין לנו שום מושג לאן בכלל צריך להגיע. רוב האנשים אינם יודעים מהי תכלית חייהם ובכל זאת נמצא אותם רצים, נאבקים ופועלים בלי שום ידיעה על מה ולמה. אנחנו נמצאים על מצב אוטומטי וכך יוצא שאנו לא עוצרים אפילו לשנייה לחשוב על עצמנו, על ההתקדמות שלנו, על המקום אליו אנו שואפים להגיע.

האם אנחנו בכלל בכיוון? האם יש לנו מפה של הדרך? מה הטעם לקום מחר מוקדם בבוקר וללכת לעבוד? מה יעזור לנו כל הכסף והעושר שאנו מנסים להשיג? מה ייתן לנו להיות מוצלחים, מלומדים וחכמים? הרי בסופו של דבר כולם יודעים שבמוקדם או במאוחר הכל ייגמר, אז בשביל מה להתאמץ? מה זה משנה אם לאדם שנפטר לפני שלש מאות שנה הייתה וילה גדולה ומפוארת או

סתם דירה קטנה שכורה? מה זה משנה למישהו אם היו לו חיים ארוכים ומאושרים או שחי חיי סבל וצער? בכל מקרה הוא לא נמצא כאן כעת, אז מה שווה כל החומריות שאסף בחייו?

אם נתבונן היטב נגלה שההרגלים שלנו מקבלים את רוב ההחלטות בחיינו. אף אחד לא חושב בבוקר אם זה כדאי ומשתלם ללכת לעבודה, אנחנו פשוט הולכים לשם כמו רובוטים מתוך ההרגל. אוכלים, ישנים, מבליים, עושים סידורים והיום נגמר. כך עוברים להם הימים ואנחנו שקועים בתוך שגרת החיים מבלי לעצור לרגע אחד כדי לשאול האם אנחנו בכלל בדרך הנכונה? האם התקדמנו לכיוון התכלית שלנו?

לא יתכן שכשנרצה להגיע למקום כלשהו מבלי לדעת את המסלול פשוט נמשיך לנסוע עוד ועוד. כל עוד לא נעצור לברר היכן אנחנו נמצאים כעת ולאן אנו צריכים להגיע, אין לנו סיכוי להגיע אל היעד. כך גם בחיים שלנו, אין לנו אפשרות להגיע אל המטרה אם אנו לא יודעים מה היא בכלל ולא יודעים היכן אנו נמצאים כעת כך שנמצא את הדרך להגיע אליה.

שלמה המלך אומר במגילת קהלת: "טוב ללכת אל בית אבל מלכת אל בית משתה". עדיף ללכת למקום של צער ואבל מאשר ללכת לשמוח בבית המשתה. הסיבה לכך מובאת בהמשך הפסוק: "והחי ייתן אל לבו". כאשר אנו שמחים והכל הולך לנו טוב, אנו נמצאים במרוץ של החיים בתוך בועה דמיונית בלי להבין שיש לנו תפקיד. אבל כאשר אנו הולכים לבית האבל ומבינים שיש סוף לחיים האלו, אנו מתחילים לחשוב כיצד לחיות אותם נכון יותר.

לכן "החי ייתן אל לבו", כי כל מי שחי וחשב שהוא בלתי פגיע, פתאום מבין בבית האבל שסוף כל אדם למות. בבית האבל לא חושבים על העבודה מחר, לא חושבים על תאוות חולפות, לא חושבים על כסף, הצלחה, כבוד או שאר דברים חומריים מטופשים וזמניים. פתאום כל החיים שלנו נעצרים, המרוץ מפסיק. מקבלים פרופורציות נכונות על מה חשוב יותר ומה חשוב פחות בחיים וכעת יש לנו הזדמנות להסתכל במפה ולחשוב היטב האם אנחנו בכיוון הנכון? האם אנו נמצאים בדרך אל התכלית שלנו?

מה קורה אחרי הפטירה?

בזמן הפטירה הנשמה יוצאת מהגוף. אותו "אני" שאינו מוגבל בזמן או במקום, יוצא מההגבלה הזמנית של הגוף שכבל אותו בתוכו. כעת הנשמה לא רואה דרך העיניים המצומצמות של האדם, לכן היא יכולה לראות מסוף העולם ועד סופו. הנשמה לא מוגבלת בטווח התדרים של האוזניים הגשמיות, לכן כעת היא שומעת הכל. הנשמה היוצאת מהגוף יוצאת מכל ההגבלות שלה ומקבלת כוח עצום ואינסופי לראות ולהבין את המציאות האמתית. ברגע אחד היא יכולה להבין את כל העולם ולהכיל את כל המציאות.

כמו חלום שמתעוררים ממנו ואז ברגע אחד אנו יוצאים מהמצב של אותו החלום עם כל הדמיון ונכנסים למצב של מציאות, פתאום אנו נזכרים מי אנחנו, היכן אנחנו נמצאים, מה אנחנו עושים כאן וכו'. למרות שלפני דקה כשהיינו בתוך החלום לא זכרנו כלום, היינו במצב לא מודע וחיינו בתוך מקום דמיוני רחוק, כעת אנחנו כבר אווזים במציאות. לא צריך ללמוד את זה במשך שנים, אלא ברגע אחד הכל מתבהר וחוזרים לעצמנו. בצורה דומה, כאשר הנשמה יוצאת מהגוף, אנו יוצאים מהמצב הדמיוני שבגוף ומתוך החלום של החיים, ונכנסים אל המציאות האמתית של עולם האמת.

כעת הנשמה צריכה לתת את הדין על כל מעשיה בעולם. הרי היא לא הגיעה לעולם סתם כדי להעביר את הזמן וליהנות. היא באה לעולם כדי לבצע שליחות מסוימת וכעת צריך לבדוק אם היא ביצעה את תפקידה כראוי. על כל המצוות שעשתה היא מקבלת שכר, ומכל העבירות שעשתה היא מתנקה על ידי עונשים. הקדוש ברוך הוא לא רוצה לנקום בנו חס ושלום. הוא אוהב אותנו ובוודאי לא רוצה שנסכול. אלא שלטובתנו, בגלל שכעת אנו מלוכלכים, יש צורך להתנקות.

כאשר אנו מענישים את ילדינו, אנו בוודאי לא עושים זאת מתוך רוע לב ונקמנות. אין לנו כל כוונה לגרום לסבל לילדינו, אלא שדווקא מתוך האהבה שלנו אליהם אנו רוצים לעזור להם ולחנך אותם ללכת בדרך טובה. על ידי העונש אנו מנסים ליישר את ילדינו. כך גם העונש שמביא השם יתברך, בוודאי הוא לא נותן לנו עונש סתם כדי להתעלל בנו, אלא כדי לנקות אותנו שנוכל לצמוח

ולהתעלות למקום גבוה יותר אליו היינו צריכים להגיע.

מובן שהדרך הכי טובה לצמוח היא ללכת בדרך ישרה בעולם הזה, כמו ילד שמתנהג כראוי וכך אין צורך להענישו. אך אם לא הצלחנו ללכת בדרך ישרה ולא הגענו לאן שצריך, אז העונש עוזר לנו להגיע לאותו מקום גבוה אליו לא הצלחנו להגיע קודם לכן.

איך לעזור לנפטרים?

כדי למתק את הדין ולזכות לשכר גדול יותר ולעונש מועט יותר, הנפטרים זקוקים לכמה שיותר זכויות וכמה שפחות עבירות. המצוות והזכויות שהשיגו קידמו אותם לתכלית ולמטרה אליה היו צריכים להגיע, בעוד שהעבירות שעשו הרחיקו אותם. אמנם מה שהם עשו בחייהם כבר מאחוריהם וכעת את הנעשה אין להשיב. אך עם זאת, העולם הזה ממשיך להתקיים וישנו רושם שהנפטרים משאירים מאחוריהם. בעזרת אותו רושם אפשר להמשיך להתקדם לכיוון המטרה גם לאחר הפטירה.

אילו אותו אדם לא היה בא לעולם מלכתחילה, העולם היה נראה אחרת ממה שהיו. כלומר, יש השפעה על העולם שהנפטר השאיר גם לאחר שהלך לעולמו. הוא השאיר הרי ילדים, השפיע על בחירות של אנשים, עזר לאחרים וכו'. לכן גם לאחר פטירתו מהעולם, כל מה שהביא לעולם וממשיך להתקיים, מביא לו עדיין זכויות כאילו הוא בעצמו נמצא בעולם וממשיך לחיות.

לצורך משל, תארו לכם אדם בודד שקץ בחייו, מרוב ייאוש ועצבות הוא היה בדרכו להתדרדר ולעשות חטאים בלתי הפיכים שיורידו אותו לתחתית שאול. ואז כשחיכה בתור לסופר פגש במישהו שאמר לו כמה מלים מעודדות שגרמו לו לחשוב שוב ולהסתכל מזווית אחרת על חייו. שנים לאחר מכן אותו אדם התקדם, חזר בתשובה שלמה והעמיד צאצאים תלמידי חכמים יראי שמיים.

לאחר שאותו אדם פשוט שעודד אותו ייפטר מהעולם, הוא פתאום יגלה המון זכויות שנזקפו לזכותו מאנשים שהוא כלל לא מכיר והזכויות רק יעלו ויעלו בכל רגע. כשהוא יברר את פשר העניין, הוא יגלה שאותן מלים בודדות שאמר לאדם

זר שמעולם לא הכיר ולאחר מכן לא ראה אותו שוב, עשו שינוי מהותי שהביאו לחזרה בתשובה, צאצאים יראי שמיים וריבוי תורה עצום שנמשך בכל רגע על ידי הצאצאים והתלמידים שמתרבים. הכל נזקף לזכותו משום שאם לא היה פוגש באותו אדם, או שלא היה אומר לו את המלים הנכונות, כל המציאות הייתה שונה וכל ריבוי התורה הזה היה נחסר מהעולם.

לכן אדם צריך לחשוב היטב על כל פעולה שהוא עושה, כל החלטה שהוא מקבל וכל עצה שהוא נותן. דברים שנראים לנו קטנים יכולים לשנות את כל ההיסטוריה בעתיד. חיוך קטן יכול לברוא עולמות שלמים בלי שנדע מכך. ולעומת זאת גם ההפך הוא הנכון, כך שאדם שהביא צאצאים לעולם ושלה אותם לבתי ספר שמלמדים כפירה וריחוק, או לימד אותם עבירות וחטאים, או נתן עצות לא טובות לאנשים, יגלה בסופו של דבר שהנזק שהביא לעולם היה עצום.

אילו לא היה בעולם הכל היה נראה אחרת, ולכן בוחנים בדיוק כמה הועיל וכמה הזיק לעולם, וכל זה ממשיך גם לאחר הפטירה שלו בהתאם לרושם שהשאיר על העולם. אם לומדים בספרי הקודש שכתב או נשמתו מתעלה עוד ועוד גם זמן רב לאחר שנפטר. אבל אם אנשים נחלשים ברוחניות בעקבות דברים שהשאיר אז ההפך מתרחש.

כך יוצא שאם למשל אדם מתקרב לקדוש ברוך הוא בעקבות פטירה של אדם קרוב, כל מעשיו הטובים בעקבות זאת הולכים גם לזכות הנפטר מכיוון שהוא הביא את אותם מעשים טובים לעולם. הרי רק בזכות הקרבה שלו לנפטר ובעקבות פטירתו הוא הגיע לזה. וזה עיקר העניין של האזכרות שעורכים, הברכות והלימוד לעילוי נשמת הנפטרים. כי כאשר אנחנו לומדים, מברכים או מתחזקים בעבודת השם ומקיימים מצוות, אז הכל נזקף לעילוי נשמת הנפטר שבזכותו אנו עושים את זה.

עיקר ההשפעה שמשאירים זה הילדים של הנפטר, שהרי אילו לא היה בעולם, לא היה מביא אותם וכך לא היה להם קיום. יוצא שהקיום של ילדיו מגיע ממנו. כך שאם ילדיו מקיימים מצוות, נמצא שכאילו הוא בעצמו מקיים אותן. הרי רק בזכות הקיום שהוא נתן לילדיו כשהביא אותם לעולם, הם יכולים כעת לקיים

מצוות. לכן הכל הולך לזכותו.

מצד שני, גם כל עבירה וקלקול שהגיעו בגללו לעולם חס ושלום מגיעים לחובתו (מלבד דברים שאינם בשליטתו, כמו אם חינך את בנו בדרך התורה והם עזבו את הדרך בניגוד לרצונו). לכן חשוב מאוד לבנים ולבנות של הנפטר לחטוף מצוות הבאות לידם ולהימנע מעבירות אליהן התרגלו. כל דבר קטן שיהיה אפשר לקבל לעילוי נשמת ההורה יעשה רעש גדול בשמיים ויגדיל את זכויות הנפטר.

אחד הדברים החשובים והידועים הוא עניין אמירת הקדיש. אחת המצוות הגדולות ביותר היא קידוש השם ברבים, וכאשר אומרים קדיש במניין, מגיעים לזכות הזו של קידוש שם שמיים ברבים. נוסח הקדיש לא מיועד לאבלים, שהרי לא מוזכר שם כלל עניין האבל. אלא שמעלת הקדיש היא גבוהה, כי אנחנו משבחים את הקדוש ברוך הוא ברבים ומקדשים את שמו, לכן כדי לזכות את המעלה העצומה הזו לנפטר, חשוב להשתדל באמירתו.

עם זאת, חשוב להבין שעם כל המעלה העצומה של הקדיש, חשוב יותר לקבוע זמן ללימוד תורה, שלימוד תורה מביא לידי מעשה והוא נושא פירות בנוסף לקרן. כפי שאומרת המשנה אותה אומרים בתפילה בכל בוקר: "ותלמוד תורה כנגד כולם". לימוד התורה יכול לעלות את הנשמה לגבהים עצומים.

לנשים יהיה חשוב מאוד לקבל על עצמן ענייני צניעות שונים, כל אחת לפי דרגתה. עניין הצניעות הוא אחד הדברים החשובים ביותר לנשים והשכר על זה גדול מאוד ובוודאי יעשה נחת רוח לנפטר. ככלל, כל עבירה שנימנע ממנה בזכות הנפטר וכל מצווה שנעשה בזכותו, כל אלו יקנו לו סגורים רבים בשמיים ויעזרו לעלות את נשמתו למקום גבוה בעזרת השם.

לא רק הילדים של הנפטר יכולים לעזור לו, אלא כל מה שמגיע לעולם דרכו נוקף לזכותו. כך למשל אם הנפטר לימד מישהו תורה, וכעת אותו אדם מלמד בזכותו לאחרים, הזכויות שלו מגיעות גם לנפטר. אם הוא הסביר למישהו את חשיבות הנחת התפילין וכעת אותו אדם מניח תפילין בזכותו, בכל פעם כזו נחשב לנפטר כאילו הוא בעצמו מקיים מצוות הנחת תפילין. כך ההשפעה היא לדורות,

כי אדם שחוזר בתשובה ומחנך את ילדיו בדרך התורה, גם הצאצאים של הצאצאים שלו בעוד מאות שנים יוכלו להביא נחת רוח לנפטר שעזר לאותו אדם לחזור בתשובה, שהרי הכל נעשה בזכותו.

כל אדם משפיע המון על סביבתו גם אם לפעמים הדבר לא נראה לעין. כל אחד מושפע מחבריו ומסביבתו וכך יוצא שלכל נפטר בוודאי יש זכויות רבות שיכולות להגיע אליו הרבה לאחר פטירתו, לפעמים רק מאיזו מילה טובה שאמר פעם או מעזרה קטנה שנתן למישהו, אפילו מבלי שייחס לזה חשיבות.

מכאן כל אדם ילמד כמה חשוב להתייחס יפה לזולת, לקרב יהודים לתורה ומצוות ולעשות חסד, כך שכל אלו יבואו לזכותנו אחרי מאה ועשרים. מכאן גם נבין שכל אדם יכול לעזור לנפטרים על ידי קיום מצוות ומעשים טובים לזכותם. כדאי לקיים מצוות שונות ובעיקר לימוד תורה, ולציין שזה לעילוי נשמת הנפטר. בצורה שכזו, יוצא שאנחנו מקיימים את אותן המצוות בזכות הנפטר וכך הזכויות נוקפות אליו.

כך יוצא שאמנם אותה נשמה יקרה נפטרה מהעולם כיוון שאין לה עוד צורך בו, אך עם זאת אותה נשמה ממשיכה לחיות ולהתקיים בעולם האמת. בנוסף, כל תכלית העולם היא לצמוח ולהתעלות על ידי קיום המצוות, לכן כאשר מי שחי בעולם ממשיך לזקוף זכויות לטובת הנפטר, זה כאילו שהנפטר ממשיך לחיות ולקיים מצוות גם בעולם הזה. לכן כשנתבונן לעומק על הדברים, נוכל לזכות לראות שיקירינו ממשיכים לחיות.

הנהגות בענייני אבלות

ישנן המון הלכות הנוגעות לענייני אבלות ובעיקר יש מנהגים המשתנים בהתאם לעדות השונות. לכן לא ניכנס כלל לכל העניינים האלו, אלא שננסה לתת דגשים והנהגות רצויות. ובעיקר ננסה לגעת במקומות בהם רבים הבלבולים והטעויות, כדי לכוון את האנשים שרוצים לעזור לעילוי נשמת יקיריהם.

לפני הפטירה: ראוי לכל אדם שמרגיש שעומד לא עלינו להיפטר בקרוב,

שיעשה תשובה ויתודה לפני השם יתברך. התשובה שעושים רגע לפני הפטירה יכולה למנוע המון צער וייסורים לנשמה לאחר מכן. ישנו נוסח וידוי בסידורים (בתפילת שחרית ומנחה לאחר תפילת עמידה), וישנם נוסחים ארוכים ומפורטים יותר (כמו וידוי לרבינו נסים במחזורים של יום הכיפורים בתפילת שחרית). והטוב ביותר הוא להוסיף תוספות, כל אחד על פי מה שידוע שחטא. שיבקש במלים שלו שהשם יתברך יסלח לו ויכפר לו, שיביע חרטה וכו'.

ויש לציין שאמנם הדבר נשמע מפחיד לאנשים, שתולים את הדברים זה בזה. שחושבים שאם האדם יעשה וידוי, אז כאילו הוא גזר על עצמו מוות. אלא שזה לא קשור כלל, שאדם צריך לעשות תשובה בכל עת, ואדרבה, אולי זכות התשובה שעושה תוכל להקים אותו מחוליו ויחזור להיות בריא. לכן כדאי לעודד לכן ולייעץ בנועם ובעדינות לאנשים שנמצאים במצבים הללו שיעשו וידוי ותשובה.

לאחר הפטירה: יש לזרז את תהליך הקבורה ככל שאפשר. לנשמה יש צער מכך שהגוף לא נקבר באדמה ולכן ראוי להזדרז ביותר. ובעיקר ראוי לקבור את הנפטר באותו יום של הפטירה ולא להשהות כדי לא לעבור על איסור הלנת המת. ואמנם אם רוצים להשהות מעט את הקבורה לכבוד המת עצמו, וכמו למשל לחכות לקרוביו שיגיעו, או שיגיעו המון אנשים להלוויה, אז זה אפשרי, אלא שמכל מקום ראוי להזדרז כמה שיותר.

ולפעמים מציעים בבתי החולים שיתרמו את איברי הנפטר לצורך תועלת כלשהי. אז צריך לדעת שאמנם הצלת חיים היא דבר עצום, אם הדבר היה מתרחש על טוהר התורה הקדושה ובפיקוח של גדולי הדור. אלא שלצערנו הדבר רחוק מאוד מלהתרחש בפועל.

שהרופאים עורכים ניסויים בגופות, מבזים את המת וגורמים לצער גדול. וגם אם באמת עוזרים לחולה כלשהו, מכל מקום עושים זאת בצורה לא מפוקחת, וכמו למשל שנותנים איברים לגויים או שלא מקפידים על כללים הלכתיים וכו'. ולפעמים אפילו מזרזים את המיתה, שכדי שהשתלת האיברים תצליח מוכרחים לעשות את זה סמוך למיתה ממש, ולכן מכינים את חדר הניתוחים ואת החולה ואז הכל כבר מוכן עוד לפני שהאדם נפטר והרופאים מחכים לפטירתו במקום לנסות

לעזור לו לחיות. וכך יש עוד המון בעיות הלכתיות ונושאים בעייתיים בזה, וכך יוצא שהנוק הרבה יותר גדול מהתועלת. לכן אין להסכים לזה כלל ובכל עניין וספק יש להתייעץ עם גדולי הדור.

דברי הספד: יש עניין גדול להספיד את הנפטרים, לשבח אותם על מעלותיהם ולומר דברי מוסר. ובכך מועילים בשני אופנים חשובים, שמכניסים יראת שמיים בשומעים ומעוררים אותם לתשובה, וגם עוזרים בכך להטות את הדין בשמיים לזכות הנפטרים. אלא שכדי שהדברים יועילו, מוכרחים להיצמד לשני כללים עיקריים. ואם סוטים מאותם כללים, אז חס ושלום הדברים עלולים להזיק לנשמת הנפטר ולצערך מאוד.

הכלל הראשון הוא שהכול יהיה בדרך התורה הקדושה, שהדברים יועילו לעורר לתשובה וללמד זכות על הנפטר. לומר מעלות רוחניות, הנהגות טובות, מידות טובות שהיו בו וכו'.

ולצערנו יש כאלו שאומרים על הנפטר דברי הבל, כמו שהיה מצליח, עשיר, גאון מחשבים, מספר אחד בקפיצה למרחק וכו'. ולפעמים אפילו חושבים שמשבחים בזמן שאומרים דברי גנאי והזכרת עוונות, שאומרים שהיה פעיל בארגון לשוויון בין העמים והדתות, או שהיה אהוב על כל הנשים וכו'. ולפעמים גם מגיעים לדברי כפירה, שכועסים איך נלקח מאיתם ואיך נפטר כאילו בצורה מקרית, מאשימים כביכול כלפי מעלה וכופרים בהשגחה וכו'.

וצריך לדעת שכל זה גורם צער איום לנפטר. שגם אם היה רחוק מתורה ומצוות, מכל מקום כעת בעולם העליון הוא יודע את האמת וכל זה מזיק לו מאוד. לכן מוכרחים להידבק רק לדברים הטובים שהיו בו מצד הקדושה.

והכלל השני הוא לומר דברים אמתיים בלבד. והרי לכל אדם יש מעלות כלשהן שאפשר לשבח אותו בהן. אפשר למשל לקחת איזו מידה טובה שנהג בה ולהרחיב עליה. אך בשום אופן אסור לומר שבחים מופרזים שלא היו בו. שאז לא רק שלא מועילים, אלא שמצערם אותו בשמיים על כך. שאיך אומרים עליו שהיה כל כך צדיק ובאמת לא היה צדיק באותו עניין כלל.

הלווית הנפטר: מצווה ללוות את הנפטר לקבורה, ולפחות ארבע אמות. אך ראוי לנהוג אם הדבר אפשרי, שהצאצאים לא ילוו את מיטתו של אביהם שנפטר (אבל כן יוצאים אחר מיטת אמם). כיוון שישנם מזיקים רוחניים שנבראו ממנו, ואותם מזיקים יכולים לגרום צער גדול לנפטר. לכן מכריזים שהצאצאים לא ייצאו אחר המיטה, וכך גם לאותם מזיקים רוחניים אין רשות לצאת אחר המיטה, שהם גם כן הצאצאים שלו שבאו ממנו.

בשעת ההלוויה יש לנהוג בצניעות מוחלטת בין גברים לנשים. שהרי זהו זמן בו מנסים להרבות בזכויות לנפטר ולא חס ושלוש לגרום את ההפך. לכן צריכים להיות ריחוק והפרדה מוחלטת בין גברים ונשים. ונשים רבות חושבות שהן עושות מצווה גדולה בכך שבאו להלווית הנפטר, אך מתערבות בין הגברים וכך בפועל מביאות חס ושלוש את ההפך ממצווה. וראוי שנשים לא יכנסו עד למקום הקברים, אלא יישארו מרוחקות, שמובא בזהר הקדוש שגורמות בזה רעה לעולם.

כדאי להימנע מהנחת זרי פרחים על הקבר, שזהו לא מנהג ישראל.

ישיבת שבעה: הנהגות השבעה וניחום האבלים מיועדים בעיקר להשיב אל הלב ולהתעורר לתשובה. וזה מועיל הן לנמצאים שמתקרבים אל השם, והן לנפטר שמרבים בזכויות בשבילו. וזה הקו העיקרי שצריך להנחות את האבלים ואת כל המשתתפים והבאים לנחם.

ולצערנו, ישנם מנהגים מוטעים רבים שהשתרשו חזק ואנשים מוכנים לעבור על הלכות חשובות ואיסורי תורה כדי לקיים אותם, והם בטוחים שהם גורמים בזה נחת רוח לנפטר. אלא שבפועל הם עושים חס ושלוש את ההפך.

וכך יוצא שפעמים רבות בית האבל מלא בערבוביה, גברים ונשים, ועוד לוחצים ידיים זה לזו חס ושלוש. עורכים סעודות גדולות ואנשים רבים לא מברכים על האוכל כלל, מדברים דברי הבל ושטות וכו'. וכך הופכים את העיקר לטפל ואת הטפל לעיקר ומתרחקים במקום להתקרב.

לכן מחובתנו להקפיד על צניעות וריחוק בין גברים ונשים. שתהיה הפרדה מוחלטת בין מקום הישיבה של הגברים לזה של הנשים. ואם אין הפרדה במקום,

והנשים אינן לבושות בצניעות, עדיף שלא להגיע לשם. ואם אחד מהאבלים עצמם רוצה להקפיד, אבל לא מצליח להשפיע על שאר האבלים שאינם שומעים לו, אז עדיף שישב בביתו בנפרד, שאין חיוב לשבת כולם יחד והרבה יותר חשוב לשמור על העיניים.

יש לעשות הכל כדי להביא לכך שיהיו ברכות ודברי תורה בבית האבל. לכן יש להשתדל להביא רבנים שיאמרו דברי מוסר, אברכים שילמדו תורה וכו'. ולפעמים באים אנשים לנחם ונגררים לסיפורים וחוויות, ומשם לדברי הבל, ריכולים וכדומה. אנשים מתעסקים בטלפונים החכמים, מדברים על משחקי כדורגל וכו'. כך הם מסיחים דעתם מהאבלות, וגם נגררים לאיסורים של ממש. על כן יש לשים לב היטב ולמנוע את זה ככל שאפשר.

ויש לציין שאמנם האבלים אסורים בדברי תורה, אלא שכל זה דווקא בדברים המשמחים. אבל גם האבלים עצמם חייבים בתלמוד תורה, ורק שצריכים להתעסק בענייני צער. וכמו למשל ללמוד היטב הלכות אבלות, דברי מוסר וכו'.

צריך להזכיר לאנשים רחוקים שיברכו על המאכלים. והרבה אנשים מזמינים את כולם ומכריזים "סעודת מצווה" וכדומה. אלא שמובן הדבר שאין באכילה עצמה שום מצווה, וכל העניין של האכילה הוא כדי לתקן את הניצוצות הקדושים שנמצאים בתוך המאכלים. לכן אם מברכים על המאכלים, זכות האכילה בוודאי מועילה לנשמת הנפטר ובוודאי גם לנשמת אותו אדם שברך. אבל אם אנשים אוכלים בלא ברכה, אז עדיף שלא יאכלו כלל.

וכן יש מצווה להזמין אנשים שאין להם שיבואו לאכול וכדומה, ולא סתם לעשות "חפלות" גדולות שאז אנשים אוכלים בלי לברך, מדברים דברי שטות ורק עושים קלקולים. תמיד צריך לחשוב כיצד מתעלים ומוצאים את המצוות שבדבר.

גם כדאי להרבות במיני בשמים ולברך ברכות ריח שונות על המינים השונים, שזה מביא תועלת לנפטר. וכן כדאי לעודד אחרים שיברכו ובכך לזכות אותם ולהרבות בזכויות לנפטר.

לאחר השבעה: יש עניין גדול בהקמת מצבה על הקבר, אלא שיש לעשות זאת

אך ורק לאחר שקמים מהשבעה. שלפי דברי האר"י הקדוש יש בזה נזק גדול אם מקימים מצבה בזמן השבעה. ולאחר שקמים, יש עניין להודרו כמה שיותר בזה. ובכל אופן ראוי לעשות מצבה צנועה ופשוטה, ולא כאותם שמתרברבים ומשקיעים כספים רבים על כך, עם מצבות גדולות וכדומה. ועל אחת כמה וכמה שאין לכתוב שבחים מופרזים על הנפטר וכדומה, וכפי שנאמר לגבי ההספד.

ואם רוצים באמת לעשות נחת רוח לנפטר, עדיף לקחת את הכסף הזה ולהשקיע אותו בלימוד תורה, בצדקה, בנתינה לכוללים וישיבות, רכישת ספרי לימוד למוסדות תורה וכדומה. שלצערנו יש כאלו שמשקיעים סכומים עצומים באנדרטות זיכרון, מצבות ענק וכדומה ללא שום תועלת לנפטר. הנפטר לא צריך ש"יזכרו" אותו, אלא ש"יזכו" אותו.

וכך יש הרבה אנשים מבולבלים שרוצים לעשות נחת רוח לנפטרים, ובאמת משתדלים להשקיע המון, אך פעמים רבות משקיעים במקומות לא נכונים. ואז עורכים אירועים המוניים, מבזבזים כספים רבים על אוכל וכו'. ויש כאלו שכן מבינים את ערך התורה, אז משקיעים בתרומות גדולות לבתי כנסת, מנורות גדולות, לוח גדול עם שם הנפטר, ספר תורה במקום שכבר יש ספרים רבים וכו'.

ואמנם כל אלו בוודאי חשובים וטובים, אלא שהעיקר חסר מן הספר. כי העיקר זה לימוד תורה וקיום מצוות. בין אם לבני המשפחה עצמם, ובין אם בתור תרומה לאברכים או למוסדות של תורה וכדומה. לא מוכרחים ששם הנפטר יתנוסס בכל מקום, אלא אפשר לתת לאברכים פשוטים שילמדו לעילוי נשמתו וזה יועיל מאוד.

נוהגים לערוך אזכרה לעילוי נשמת הנפטר. הן ביום השלושים, הן באחת עשרה חודש והן בכל שנה ושנה ביום הפטירה. אלא שגם כאן, צריך לבחון היטב כיצד להביא את התועלת הגדולה ביותר. שאנשים חושבים שהעיקר זה לאכול, ויש כאלו שהפכו את זה ל"הילולות" כך שזה נראה כמעט כמו מסיבה המונית.

אבל הדבר ברור שהעיקר זה דברי התורה, ברכות, התעוררות לתשובה, קיום המצוות וכו'. לכן צריך לראות כיצד אפשר להביא לאזכרה כמה שיותר דברי תורה ומוסר, אברכים ובני תורה, מתן צדקות וכו'. אפשר לתת לאברכים סכום

כלשהו כדי שילמדו לעילוי נשמת הנפטר, וכך זוכים גם לצדקה וגם ללימוד תורה. והכי חשוב שבני המשפחה עצמם יתחזקו, יקבלו עליהם קבלות טובות, יעשו תשובה, ילמדו לעילוי נשמת הנפטר וכו'.

שהקדוש ברוך הוא יזכה את כל נשמות נפטרי ישראל לצמוח ולהתעלות, ויביא לנו את הגאולה השלמה שתסלק את המוות מן העולם ולא נדע עוד צער לעולם. נזכה לחיות חיים של שמחה וברכה מתוך שפע רוחני וגשמי.

טמטום הלב והלכות תולעים

פרשת שמיני מבדילה בין בעלי החיים הטהורים והטמאים. בין בעלי החיים הטמאים אפשר למצוא את השקצים והשרצים. התורה מצווה אותנו לא לשקץ את נפשותינו ולא להיטמא בהם ומסיימת "ונטמתם בם" (ויקרא יא', פסוק מג'). ומכאן לומדים שהדבר מביא לטמטום הלב ועל כן יש להיזהר ביותר.

לפעמים יש לאדם משיכה פנימית לרוחניות ולטהרה. יש לאדם חשק בלימוד התורה והוא שמח מכל מצווה שהוא מקיים. לא קשה לו לקיים מצוות והוא לא סובל מכך, אלא מרגיש מרץ ושמחה. אבל לפעמים אנשים נמצאים במקום הפוך לגמרי, שכל דבר תורה מכביד עליהם, שכל מצווה קשה לביצוע ושכל עבירה נראית להם כתאוה מושכת שאין להם אפשרות לסרב לה. כשאדם נמצא במקום כזה ורוצה להתקרב להשם יתברך, הדרך שלו מפרכת וקשה.

צריך לדעת שהעבירות מטמטמות את לב האדם. הלב הופך לאטום וכך האדם מתקשה להתחבר לרוחניות ושקוע בתוך תאוות גשמיות כמו בהמה. הוא לא מבין מה גורם לזה, אבל מרגיש שקוע בתוך תאוות בהמיות. הוא לא מקשר בין הדברים אבל כל דבר שקשור במושגים רוחניים נראה לו רחוק אלפי שנות אור. לפעמים אנשים כאלו רוצים להתקרב להשם, אבל לא מצליחים להתגבר על כל ההפרעות והקשיים שבדרך.

כל עבירה שאדם עושה גורמת לזה. כל עבירה מטמטמת את לבו ומרחיקה אותו עוד יותר מהקדושה. כל עבירה שאדם עושה מביאה עליו רוח טומאה שמחלישה את הכוח הרוחני שלו ומקשה את לבו. אבל יותר מכל העבירות, דווקא אכילת בעלי חיים טמאים היא זו שמביאה לטמטום הלב הגדול ביותר. שעל זה נאמר "ונטמתם בם".

רוב היהודים שיש להם איזשהו קשר קטן למקורות נזהרים מלאכול דברים טמאים. כולם בסופו של דבר מרגישים במקום פנימי כלשהו את הנזק הגדול והריחוק מדרך הקדושה. גם אנשים בעלי חזות חילונית מובהקת שאינם שומרי מצוות כלל, בדרך כלל משתדלים לאכול דברים כשרים ולכלל הפחות לא יאכלו חיות טמאות כמו חזיר או גמל.

אלא שיש מקומות שבהם קשה יותר להיזהר, כמו אותם שקצים ושרצים, ושם אנו פחות מקפידים. למרות שזה לא פחות חמור, למרות שכמות האיסורים גדולה יותר אפילו מלאכול חזיר ולמרות שדווקא עליהם נאמר "ונטמתם", בכל זאת אנשים מזלזלים בזה מתוך חוסר ידיעה.

התולעים והשרצים השונים נמצאים כמעט בכל מקום מסביבנו וקשה מאוד לא להיכשל בזה. אנשים רבים מנסים להדר בכשרות המזון, אבל דווקא בדברים האלו שהם בעייתיים יותר, הם מזלזלים. צריך לדעת שזהו אחד העניינים הבסיסיים שעל כל יהודי לעשות כדי להגיע ליראת שמיים. שהרי ללא זה, אדם יכול לטרוח ולהתאמץ כדי להשיג השגות רוחניות ובכל זאת להיות תקוע כיוון שהלב שלו נהיה אטום. הדבר הראשון שצריך לעשות הוא לפתוח את הלב.

לצורך מודעות לדברים, ריכזנו כאן הלכות בסיסיות ועיקריות בנוגע לאיסור תולעים. הדברים מובאים בקצרה כדי להכיר את ההלכות ואין לפסוק מהם הלכה. ישנם מנהגים שונים וכל אחד יעשה לפי רבו. בכל עניין יש להסתכל בספרי הפוסקים ולהתייעץ עם מורה הוראה.

קיצור הלכות תולעים

כדי להימנע מאכילת תולעים ואיסורים אחרים, עלינו

לבדוק ולנקות היטב את המזון לפני האכילה. ישנם ירקות עליים שונים שאנשים רבים אוכלים בלי הרבה חישובים. אנשים שוטפים קצת במים ורואים שבכלליות זה נראה בסדר ואז מכניסים לפה בלי לחשוב יותר מדי.

בדיקות שונות הוכיחו שעל עלה חסה אחד בגידול רגיל נמצאים מאות שרצים קטנטנים. השטיפה מורידה רק חלק קטן ביותר, אבל רובם נשארים גם לאחריה ועושים את דרכם אלינו חס ושלום. ישנן תולעים שחודרות לתוך העלה ומסתרות, ישנן שנדבקות בחזקה לעלה ושטיפה לא תועיל להסירן, ישנן שמסוות עצמן בצבע של העלה וכך כמעט ואין אפשרות להרגיש בהן.

כך גם בשאר ירקות עליים. עלי נענע, עלי גפן, כרוב, כרובית, כוסברה, פטרוזיליה וכו'. אנשים רבים מגדלים את העלים האלו בביתם או קונים בשוק וחושבים ששטיפה מועילה להם, אבל יש צורך בניקוי יסודי הרבה יותר. על אחת כמה וכמה שידוע שבשדות שמגדלים את הירקות מרססים אותם בכמויות, ולמרות הכל זה עדין לא עוזר, אז בוודאי שבגידול ביתי יהיו הרבה יותר שרצים ואי אפשר להימנע מכך.

כדי לנקות עלי ירק שונים יש להשרות אותם מעט בתוך קערה עם מי סבון. יש להשתמש בחומר לא רעיל כמובן, כמו למשל הנוזל לשטיפת כלים ולהוסיף לקערת מים. זה אולי נשמע מפחיד בתחילה, אבל זה לא פוגם בטעם לאחר ששוטפים את העלים מהסבון (רק לא להשאיר את העלים לזמן רב ממש). לאחר השריה יש לשטוף היטב את העלים בורם מים חזק, כל עלה בנפרד כדי להסיר את כל החרקים, ולבדוק היטב מול אור חזק כל עלה בנפרד.

חשוב לציין שכל זה מועיל בחלק מהירקות ובחלק מהגידולים. ישנם ירקות בעייתיים מאוד שכמעט ואין אפשרות להסיר מהם את כל התולעים. ישנם גידולים המכילים כמות כל כך מרובה של חרקים ששום ניקוי לא יועיל להם. לכן העצה הטובה יותר היא להשתמש בגידולים מיוחדים למניעת חרקים עם כשרות טובה. ישנן שיטות גידול בחממות סגורות מיוחדות כמו שיטת גוש קטיפ שמונעת כניסת חרקים אל שטח הגידול. אמנם אין אפשרות למנוע לחלוטין כניסה של חרקים ולכן גם שם בוודאי שצריך לשטוף ולנקות את העלים היטב, אבל זה

בוודאי עדיף.

גם בפירות שונים מצויים תולעים רבים. בין היתר ישנם פירות נגועים ביותר כמו תאנים, תותים או פירות יבשים כמו תמרים וכו'. לכל פרי יש שיטת בדיקה משלו ועל כך האריכו הפוסקים ונכתבו על כך ספרים. אולם העיקר הוא שאת המקומות הבעייתיים ביותר יש להסיר (כמו למשל להסיר את החלק העליון של התותים ששם היו העלים) ואת הפירות יש לפתוח ולבדוק היטב מול האור (כמו תמרים או משמשים שיש לפתוח את הפרי ולהסתכל מול אור חזק כדי לחפש תולעים וחרקים שונים).

אם יש חורים שונים, אז פעמים רבות זה מצביע על כך שחרק כלשהו חדר פנימה ועל כן יש להיות ערניים לכך. כדאי תמיד לבדוק את הפירות והירקות מבחינה חיצונית, לראות שאין סימנים לחרקים שונים שנכנסו לתוכם.

כך גם צריך לבדוק פיצוחים שונים. באגוזי קשיו למשל מצויים הרבה פעמים תולעים קטנות ולכן יש לחצות אותו לשניים ולבדוק בפנים. גם בגרעינים שחורים מצויים תולעים (והרבה חוו על בשרם את הטעם המר של גרעין נגוע ולא תמיד קישרו בין הדברים).

יש אנשים שחושבים שהתולעים נשרפות בקלייה או בבישול וכך הדבר הופך למותר. אבל הדבר ברור שגם לאחר הקלייה וגם כשהתולעים מתות, האיסור עדיין קיים, וכפי שאסור לאכול חזיר בין חי ובין מת.

כבר לפני הקניה של המזון כדאי להסתכל היטב ולבדוק אם המזון נקי. באריזות של פיצוחים וקטניות כדאי לחפש דברים שנראים כמו סיבים, קרום או קמח דק, שמעידים על הימצאות תולעים. בפירות וירקות יש לבדוק שאין חורים המעידים על כניסת תולעים. וכך יש לבדוק כל מוצר, להתבונן, לבדוק תאריך יצור המעיד על טריות המוצר וכו'.

את הקמח יש לנפות היטב בנפה מיוחדת וצפופה שמאושרת על ידי כשרות טובה (ישנן נפות רבות שאינן צפופות כל כך והתולעים הקטנות נופלות דרך החורים). את האורז יש לברור ולהעביר לאט לאט כדי לבדוק שלא מסתתרים

להם שם חרקים. קטניות יש להשרות במים ולאחר מכן לשטוח אותם ולבדוק שאין חרקים וכך בכל מאכל ראוי לעשות בדיקה שטחית לפחות, ואם זהו מאכל בעייתי מבחינת חרקים אז בדיקה מקיפה יותר בהתאם.

צריך לשים לב לא להשאיר אוכל פתוח בחוץ על השולחן או על השיש. ישנם זבובים שונים שמטילים את הביצים שלהם בתוך המאכלים ומהם יוצאים תולעים בזמן קצר וחודרים לתוך האוכל בלי שנבחין בכך. חשוב להקפיד לסגור את כל המאכלים ולאחסן אותם במקומות מתאימים. כשהבצק תופח, כשהבשר מפשיר, או כשהתבלינים נשארים מעט פתוחים בחוץ, הם עלולים למשוך אליהם חרקים שונים. לא פעם חרקים מעופפים נופלים לתוך הסלט או לתוך בקבוק משקה פתוח, לכן חשוב להקפיד לכסות ולסגור את המזון.

לפעמים אנשים כן משתדלים ומקפידים על נקיות המזון, אבל בהזדמנויות שונות אוכלים בחוץ. לכן חשוב לבדוק היטב כיצד מתנהלים הדברים באותם מקומות. לפעמים יש מקומות שהמזון עומד פתוח זמן רב בחוץ ומי יודע כמה חרקים הספיקו להתלוות אליו. לפעמים אנשים מורים לעצמם היתר לא להיזהר בכשרות כאשר מדובר על אירוע משפחתי או משהו חד פעמי. לפעמים למשל חושבים שרק נאכל סלט ואז זה לא נורא להיות במקום עם כשרות פחות מהודרת, אבל צריך לזכור שאף בעל מסעדה לא יקנה גידולים מיוחדים ויקרים יותר, ולא ינקה עשרות קילו של חסה שנכנסים לסלט אם לא יכריחו אותו משגיחי הכשרות. צריך לשים לב היטב לכל דבר הנכנס לפינו.

על אחת כמה וכמה אם אין למקום תעודת הכשר כלל. צריך לדעת שגם דברים שנראים תמימים עלולים להיות בעייתיים מאוד. יש כאלו שאוכלים במקומות לא כשרים, אבל מזמינים רק חומוס למשל. אלא שמי יודע אילו רכיבים הכניסו לתוך החומוס. יש רכיבי מזון וחומרי טעם שמקורם בנבלות וטרפות או חיות טמאות. ואם המקום של גויים ישנן בעיות חמורות יותר של חוסר אמון מוחלט (גוי לא נאמן כלל על כשרות) ושל בישולי גויים (שאסור גם אם כל החומרים עצמם הם בכשרות בד"ץ).

יש רבים שמתירים לעצמם לאכול חומוס במסעדות של ערבים. יש כאלו

שמטיילים בחו"ל ונוזהרים לא לאכול בשר, אבל אוכלים דברים אחרים בלי חשש. צריך לדעת שהכול בחזקת איסור גמור. את הכלים הם בוודאי לא הגעילו, את הגבינות לפעמים מושחים בשומן מן החי והשרצים מצויים שם בכמויות. אסור לאכול אצל גויים מלבד מקרים מיוחדים בהם ישנה השגחת יהודים יראי שמיים כראוי על פי ההלכה.

כמובן שאפשר להרחיב עוד המון על כך, אלא שהמטרה כאן היא רק להכניס את הדברים למודעות. ראוי לכל יהודי לבדוק היטב את פרטי ההלכות ולברר כיצד בודקים ומנקים כל פרי וירק בפני עצמו. כך בסיעתא דשמיא נוכח להינצל מאיסורים ולפתוח את הלב לתורה הקדושה ולאהבת השם יתברך. השם יזכה אותנו להישמר מחרקים ותולעים ויביא לנו יראת שמיים טהורה.

וידום אהרן

פרשת שמיני מתארת מעשה יוצא דופן וקשה לתפיסה. ביום של שמחה עצומה בו חונכים את המשכן ואהרן הכהן נכנס לעבודתו, שניים מבניו נשרפים למוות. לאהרן הכהן בוודאי יש הרבה מה לומר בנושא. בוודאי שהדבר נראה כחוסר צדק מוחלט כלפי כל מי שמתבונן. בוודאי שאפשר להתלונן, לכעוס ולהאשים. אבל אהרן הכהן בוחר בדרך אחרת לגמרי: "וידום אהרן" (ויקרא י', פסוק ג'). אהרן בוחר בשתיקה מתוך הפגנת אמונה עצמתית מעבר לכל הבנה.

לפעמים אנחנו אוהבים להתלונן. יש לנו הרבה תלונות ותרעומת כלפי השם יתברך על דברים שנראים לנו כחוסר צדק, אבל צריך לזכור שהקדוש ברוך הוא לא חייב לנו כלום. כל מה שיש לנו זה מתנה שקיבלנו ממנו בחינם מבלי שנהיה ראויים לכך. צריך להגיד תודה על כל נשימה שלנו. כל שכן אם יש לנו גם אנשים אוהבים שסובבים אותנו, מערכות גוף מתפקדות, מעט כסף ורכוש וכיו.

לפעמים יש דברים שלא מסתדרים לנו ואז אנו חושבים שכל החיים לא שווים

כלום חס ושלום. אבל גם לאדם עם אינספור מחלות כרוניות לא עלינו, יש עדיין מערכות שכן מתפקדות שעליהן הוא צריך לומר תודה. גם לאדם בודד בלי משפחה וחברים, יש עדיין דברים רבים בחייו שעליהם הוא מוכרח לומר תודה.

אם נאפס את המצב, אז אף אחד לא צריך בכלל להיות כאן. המצב הנורמלי הוא מצב בו אין לנו כלום. לא איברי גוף מתפקדים, לא משפחה אוהבת, לא רגעי הנאה מעטים, שום רכוש, שום כסף, אפילו לא מעט לחם יבש לאכול או חולצה בלוייה ללבוש, ואפילו לא אויר שאפשר לנשום. כלום. זה המצב המאופס והנורמלי. מכאן אפשר להתחיל לנסות לחשב ולמנות את החסד העצום שהשם יתברך עושה איתנו ולהבין שכל מה שיש לנו מעבר לאפסיות הוא מתנת חיים שאנו כלל לא ראויים לה.

כאשר מגיעות עלינו צרות חס ושלום, צריך ללכת בשיטת "ויידום אהרן". קל להפנות אצבע מאשימה לשמיים ולומר "איפה אלוקים היה בשואה?" או "למה השם לא עוזר לנו?" אבל לפני הכל צריך להבין שהשם יתברך נותן לנו כל כך הרבה מתנות חיים, ולמרות שאנו עושים עבירות וחטאים בלי סוף הוא בכל זאת אוהב אותנו ולא עוזב אותנו לרגע. רק שאין לנו תפיסה בכלל בקדוש ברוך הוא ובהנהגות שלו. הדברים שהוא עושה לא מובנים לנו כי אנו לא רואים את כל התמונה. אנו מכירים את העולם מתוך המוגבלות שלנו והשכל המצומצם שלנו בזמן הקצוב לנו ובמקום המסוים שלנו. השם רואה את התמונה הכוללת ויודע היטב מה טוב לנו.

את כל זה אהרן הכהן הבין ולכן גם במצב בו הנורא מכל מתגשם מול עיניו וכל זה קורה דווקא ביום שצריך להיות המאושר בחייו שבו הוא מתחיל את עבודת המשכן, גם אז הוא לא מתרעם ולא מפנה אצבע מאשימה. הוא לא בא בטענות ולא כועס. הוא פשוט שותק ומבין שכך הוא הרצון של השם יתברך.

לפעמים כאשר נסיבות החיים מביאות אותנו לכך, אנו מתמלאים כעס וזעם. לא רק כלפי שמיים, אלא גם כלפי האנשים הסובבים אותנו. לא פעם אנו מתפרצים על מישהו, מתחממים מהר וכל דבר מעצבן ומכעיס אותנו. לכל אחד יצא שזרק כמה מלים לא יפות מפיו, שכעס על מישהו על איזו אי הבנה קטנה או

שעשה מעשים לא טובים רק מתוך כעס וחמה. אהרן הכהן מלמד אותנו כלל חשוב לחיים. כאשר קורה לנו משהו, שמישהו מכעיס או מעציב אותנו, לפני הכל צריך ללכת בשיטת "ויידום אהרן". קודם לשתוק ולחשוב על הדברים. רק אחר כך להגיב.

גם כלפי עצמנו אנו צריכים לנהוג כך. לא לכעוס ולא להתעצב משום דבר. לא צריך להרגיש שהכול נופל ושום דבר לא שווה. כי לפעמים מתוך נקודת מבט צרה אפשר להתייאש ולהתמרמר. אבל אם פשוט נשתוק וניתן לעצמנו זמן לחשוב על הדברים, נוכל לראות את התמונה הגדולה יותר ולהבין שזה כלל לא כך.

אם נתבונן היטב נוכל להבין שבעצם יש לנו הכל בחיים. כל מה שאנו צריכים נמצא מסביבנו וכל מה שלא נמצא הוא לא באמת נצרך. מעבר לכך נוכל להבין שגם אם חסרים לנו פה ושם כמה דברים, עדיין יש אינספור דברים חשובים ומהותיים שאנו מקבלים בכל רגע בתור מתנת חנם מהשם יתברך.

אדם יכול לפעמים לחשוב על כמה שהוא מסכן בגלל כל הצרות שלו, כאילו שהוא נמצא במצב הגרוע ביותר בעולם. אבל אם חס ושלום פתאום הוא יתבשר בשורות לא טובות, הוא יהיה מוכן לתת את הכל כדי להחזיר את המצב אחורה. כל הצרות שהיו לו לפני כן ייראו לו כמו גן עדן לעומת הבעיות החדשות שצצו. במקום להתמרמר על מה שאין, צריך פשוט להתחיל להתבונן במה שיש. במקום להעריך את הדברים הטובים בחיינו מאוחר מדי כשהם כבר אינם, כדאי להתבונן, להעריך ולהודות להשם יתברך על הדברים כבר עכשיו.

השם יתברך יזכה אותנו להגיע למקומות גבוהים ועליונים מתוך השתיקה, אך ללא ניסיונות קשים וייסורים חס ושלום. שנתבשר רק בשורות טובות והשם יתברך ישפיע עלינו שפע גדול ושמחה עצומה.

פרשת תזריע

להכיר בבעיה, לבודד ולטפל

לפעמים אנשים מנסים להחליק דברים. אם יש איזשהו דבר לא טוב הם יעלימו אותו, אם יש משהו שלא כף לחשוב עליו הם יתעלמו, ואם האמת נראית כואבת אז הם יחיו בדמיונות ובהמצאות שלהם. רוב העולם מעדיף להעלים עין, לברוח מהצרות ולחיות בשקר נחמד מאשר להתמודד עם המציאות.

אבל התורה מלמדת אותנו הנהגה הפוכה. התורה מצווה על אדם שיש לו צרעת ש"בגדיו יהיו פרומים וראשו יהיה פרוע ועל שפם יעטה וטמא יקרא" (ויקרא יג', פסוק מה). תארו לכם כמה זה מבייש. אותו אדם מסכן שמגלה שיש לו צרעת צריך לצאת מחוץ למחנה עם בגדים פרומים וראש פרוע, ואם מישהו מתקרב אליו הוא צריך לצעוק "טמא טמא" כדי שכולם יידעו להתרחק ממנו.

לכאורה, אדם מצורע יכול היה להעלים עין מהצרעת, להתכסות בבגדים כדי שאף אחד לא יראה ולהעמיד פנים כאילו שהכול בסדר. ברוב הפעמים כנראה שאף אחד לא היה מרגיש, כי הצרעת היא בגוף וכאשר הוא מכוסה בבגדים אז רק האדם עצמו יודע שהיא נמצאת.

אבל אז הוא היה מכשיל אחרים. אנשים היו נדבקים בטומאה והיה נגרם הרבה נזק על ידו. לכן אדם שנמצא בבעיה מוכרח להכיר בבעיה. כשיש בעיות אי אפשר להעלים אותן, אלא צריך לזהות את הבעיות ולבודד אותן כדי להתמודד ולפתור אותן בצורה הטובה ביותר מבלי להביא בעיות נוספות בדרך.

כאשר אדם חולה לא עלינו במחלה מסוכנת ומדבקת מאוד, הדבר הראשון שעושים הוא לבודד את החולה. מכניסים אותו למחלקה מיוחדת בבית החולים שאף אחד לא כנס אליה. הרופאים מגיעים לאותה מחלקה עם חלוקים, מסכות וכל ההגנות הנדרשות לאחר שקיבלו חיסון למחלה.

אותו אדם חולה עלול להתבייש ולהרגיש בודד ועצוב, אבל זה עדיף שירגיש כך מאשר שהמחלה תתפשט ברבים. כאשר מונעים מבני המשפחה שלו לבקר אותו זה לטובתם ולטובת כלל האנושות. אם גם הם יידבקו במחלה, אז בוודאי שלא החולה עצמו ולא בני המשפחה יהיו שמחים מכך. עדיף מעט צער כעת כדי לבודד את המחלה ולטפל בה כראוי עד שהאדם יבריא ויוכל לחזור לחיים תקינים.

תארו לכם שאדם מחליט להתעלם ממחלה מסוכנת ומדבקת כזו. תארו לכם שהוא מסתובב חופשי ברחובות בלי שאף אחד יודע שהוא חולה. אותו אדם מסוכן לעצמו ולציבור והוא עלול חס ושלום להביא חורבן לעולם. לכן מחובתו להזהיר ולהרחיק את הציבור ממנו, ואם הוא לא עושה זאת, חובתו של כל אדם שיודע על מחלתו להזהיר את הסביבה עד שיתרפא ממחלתו ולא יזיק לציבור.

כשם שאותו אדם חולה מהווה סכנה ממשית לציבור, כך אדם מצורע או טמא בכל טומאה שהיא מהווה סכנה ממשית לציבור. הטומאה היא סוג של מחלה רוחנית מדבקת. אמנם לא רואים אותה והרופאים לא יכולים לבדוק אותה, אבל היא פועלת ומזיקה. לכן אדם חייב לטפל בעצמו ולהזהיר את הסביבה שלו בהתאם.

בידוד של הציבור החרדי

אחת התופעות הלא מובנות לכאורה בקרב הציבור החרדי היא הריחוק והבידוד משאר האנשים. הרבה פעמים אנשים תופסים את הדבר בצורה לא נכונה וחושבים שישנה התנשאות בציבור החרדי, שאנשים יראי שמיים הם חס ושלום גסי רוח וקרירים. אלא שהדבר כלל לא כך. הסיבה לאותו ריחוק נובעת ממקום שונה לגמרי, שאנשים יראי שמיים מנסים לשמור על עצמם ועל סביבתם.

יהודי ירא שמיים לא יכול להרשות לעצמו להידבק בחטאים ותאוות שמשתלטים על הסביבה. אנשים למשל עורכים אירועים מעורבים שאנשים יראי שמיים לא יכולים להתקרב לשם, ואז חושבים שאותם אנשים שלא באים לכבד הם מתנשאים וגסי רוח. נשים מתלבשות בצורה חושפנית ומתפלאות למה כל הגברים החרדים מתרחקים ועוברים לצד השני. אנשים נותנים לילדיהם לראות דברים נוראיים בטלוויזיה ואז לא מבינים מדוע השכנים החרדים מרחיקים את

ילדיהם משם.

אמנם מצד אחד בוודאי שלכל יהודי יש נשמה אלוקית בתוכו, ובוודאי שצריך לכבד כל יהודי באשר הוא ולאהוב את כולם, שהרי כולנו בנים של השם יתברך. אבל מצד שני, עם כל האהבה והרצון הטוב, צריך לזכור לשמור על עצמנו לא להידבק. צריך להתרחק מבעיות ולשמור על סביבה נקיה ככל שניתן.

ואפשר לחשוב למשל כיצד היינו נוהגים אילו היו לנו שכנים נחמדים וטובים, ורק שיש להם בעיה קטנה, שלעתים קרובות הם משתכרים עד דלא ידע, ואז עושים דברים אימים ללא הכרה. מתנהגים באלימות ומנבלים את הפה וגורמים לנזקים כבדים. ואמנם הם אנשים נהדרים ונפלאים כשהם פקחים. אז האם היינו סומכים על אותם שכנים? האם היינו נותנים לילדים שלנו ללכת לשחק שם?

אלא מובן שלמרות שאותם שכנים הם אנשים טובים ואהובים, מכל מקום מחובתנו לשמור על עצמנו. כי כרגע יש באותם אנשים טובים משהו חיצוני שמפריע, ועד שלא יטפלו בבעיה, אז אמנם נכבד אותם, אבל נשתדל לשמור מרחק כדי לא להיפגע.

ועל אחת כמה וכמה אם הייתה לאותם שכנים מחלה מדבקת שמסכנת אותנו, שאז בוודאי היינו מתרחקים. ואמנם זה לא אשמתם, ואנו אוהבים אותם ולא רוצים לפגוע בהם כלל, אבל מכל מקום לא נוכל לסכן את עצמנו.

כך אנשים יראי שמיים, משתדלים להתרחק מעבירות. הם לא יכולים להרשות לעצמם להימצא בסביבה של חטאים. שפעמים רבות מתוך הנסיבות גם הם מגיעים לעשות עבירות, וגם אם הם משתדלים לשמור על עצמם, מכל מקום לפעמים עצם הראיה או השמיעה של דברים מסוימים היא עבירה. וכמו שמיעת לשון הרע, שמיעת דברי כפירה בלי למחות, ראית חוסר צניעות וכו'. ובעיקר השקפת עולם מוטעית שמעוותת את התפיסה וגורמת לחלישות באמונה.

יהודי שומר תורה ומצוות לא יכול להרשות לעצמו ללחוץ יד לנשים או להיות במקומות מעורבים, שהרי זהו איסור מוחלט. הוא לא יכול להרשות לילדים שלו לשחק עם ילדים אחרים שמספרים על הדברים שראו בטלוויזיה, על המשחקים

ששיחקו באינטרנט או על ההודעות שהם קיבלו במכשיר הסלולרי, כי הילדים שלו עלולים להיסחף עם הזרם.

לכן מטבע הדברים, אנשים יראי שמיים בוחרים לגור במקומות נפרדים ומבודדים. לא חס ושלום בגלל חוסר אכפתיות ואהבה, אלא כדי לשמור על המשפחה שלהם. הם רוצים שהבנות שלהם ילמדו צניעות ויראת שמיים, שהבנים שלהם יזכו לשמור על העיניים, שהסביבה שלהם תהיה נקיה ושהם יוכלו להרגיש חופשיים לטייל ברחוב מבלי לפחד להידבק בתאוות וריחוק רוחני.

הדבר שכיח ביותר אצל אנשים שזכו לחזור בתשובה. כאשר המשפחה מרוחקת מתורה ומצוות, הדבר הופך להיות קשה ביותר. מצד אחד זו המשפחה האהובה והחברים הוותיקים שאף אחד בעולם לא יוכל להחליף אותם. אבל מצד שני אי אפשר לתת לילדים לראות איך שסבא וסבתא מחללים שבת בכיף, איך שבני הדודים שלהם צופים בסרטים בטלוויזיה או איך שהדודות לבושות לא צנוע.

אי אפשר לתת להם לאכול מאכלים לא כשרים מהמטבח של הדודה ואי אפשר לאפשר להם להסתכל על האפליקציות החדשות במכשיר הסלולרי הלא כשר של הדוד. מצד אחד אלו האנשים שאנו הכי אוהבים בעולם, אבל מצד שני מוכרחים לבודד את התופעה כדי לא להידבק.

ואז מגיעה ההחלטה הקשה ביותר. אם נרחיק משם את הילדים, אז הדודים יחשבו שאנחנו מתנשאים, הסבים והסבתות יעלבנו, והדודה תיפגע ותישבע בכל היקר לה שהמטבח שלה כשר יותר משל כל הרבנים הגדולים. אבל מצד שני אם לא נרחיק אותם משם, אז אנחנו הופכים לפגיעים ועלולים בקלות להידבק חס ושלום בתאוות וריחוק רוחני.

הדבר הופך הרבה יותר קשה אם יש בתוך המשפחה עצמה ילד שהתרחק מהדרך הישרה. ישנן משפחות שמתמודדות עם ניסיונות לא קלים בכלל כאשר אחד הילדים מחליט להתרחק מהתורה והמצוות. מצד אחד אוהבים אותו ורוצים לקרב אותו ולעזור לו, אבל מצד שני הוא משפיע על כל בני המשפחה ועלול להסיט את כולם מהדרך הטובה. אז איך אפשר להתמודד עם מצבים כאלו?

מובן שכל מקרה צריך להיבחן לגופו, וצריך הרבה שיקול דעת ומחשבה כדי להגיע להחלטות הטובות ביותר בעניינים הללו. אין דרך נכונה או לא נכונה, אלא צריך לעשות תחבולות בכל עניין כדי להגיע למצב הטוב ביותר, ביחד עם הרבה תפילות וסיעתא דשמיא כמובן.

אך יחד עם זאת, אולי אפשר ללמוד מתוך הפרשה את הדרך הנכונה להסתכלות על הדברים. כאשר הכהן אומר שהמזורע טמא, אותו מזורע יוצא מחוץ למחנה. נכון שאמנם זה נראה כמו אכזריות, ונכון שצריך לתת לו הרבה אהבה ולעזור לו בכל דרך אפשרית. אבל יחד עם זאת צריך לשמור על המחנה טהור כך שאף אחד אחר לא יידבק.

כאשר יש אדם בעל השפעה רעה עלינו או על הסביבה שלנו, מוכרחים לבודד כדי לא להידבק. זה לא אומר שצריך להתאכזר ולשנוא חס ושלום, אלא לעשות כל מה שאפשר כדי לעזור ולתת אהבה מתוך שמירה על עצמנו ועל הסביבה שלנו.

כמו שהרופאים לוקחים חיסון לפני טיפול בחולה מדבק וכמו שמבודדים אותו במחלקה מיוחדת, כך גם אנחנו צריכים לבודד את הבעיות. לקחת טיפול מונע, לחשוב כיצד לפעול מבלי להידבק, לחשוב כיצד לשמור על הילדים האחרים שלא יידבקו וכו'.

זה לא אומר שניתן לילד הבעייתי אפילו טיפה פחות אהבה ממה שצריך. להפך, הוא זקוק להרבה יותר אהבה מהאחרים. צריך להעניק לו הרבה תשומת לב והקשבה, להראות לו שאנו אוהבים אותו ולהפוך לחברים טובים שלו. אלא שנעשה את הכל בצורה מחושבת כדי לשמור על כולם מסביב. זה גם לא אומר שנעליב את בני המשפחה שרחוקים מתורה ומצוות, אלא נשמור על כבודם של כולם וננסה להגיע להבנות.

כמובן שאפשר תמיד לדבר בנחת, להסביר את הבעיה ולהעלות למודעות את הדברים המפריעים. פעמים רבות בני המשפחה יסכימו לשתף פעולה ולהתנהג אחרת לידנו. להתלבש צנוע יותר, לכבות את המכשירים השונים, לא לחלל שבת

בגלוי וכו'. הרי אחרי הכל אף אחד לא רוצה לעשות רע לשני וכולם אוהבים זה את זה. כך גם נשכנע את הילד הבעייתי להסתיר את המאפיינים הבעייתיים ולא להכניס לתוך הבית דברים שאינם הולמים.

לפעמים בעיות רבות נובעות מתוך שלא מכירים את הצד השני. הרי אדם רחוק מתורה ומצוות לא באמת מבין מה הבעיה במכשיר סלולרי לא כשר או בתוכניות טלוויזיה. הדודה לא באמת מבינה שהבגדים שלה אינם צנועים. אף אחד לא עושה בכוונה ואף אחד לא רוצה להזיק לשני. לכן כדאי לשתף ולהסביר ואז בוודאי תהיה הסכמה והבנה גדולה יותר שתביא לשיתוף פעולה גדול יותר.

אדם מצורע הוא מסוכן לסביבה. זה לא אומר שהוא אדם רע או שהוא לא בסדר, אלא שכעת זה המצב. הוא חולה במחלה רוחנית מסוימת וכעת צריך לטפל בו. אלא שעד שהטיפול יעזור, הוא עלול בינתיים להדביק אחרים, ולכן הדבר הראשון שעושים הוא לבודד אותו מהסביבה. כך עלינו לנהוג כאשר ישנם דברים המאיימים על המיקום הרוחני שלנו.

אסור להכניס דברים שעלולים להשפיע עלינו לרעה ולגזול מאיתנו את החירות הרוחנית שלנו. השם יתברך יזכה אותנו לשמור על עצמנו ולטפל בכל הבעיות מסביב. הקדוש ברוך הוא יחזיר את כל ישראל בתשובה שלמה ויביא לנו את הגאולה השלמה במהרה בימינו אמן.

יש צדק, אין טעויות והכל מכוון משמיים

הפרשה מתארת סוגים שונים של נגעים, שחלקם טהורים וחלקם טמאים. אלא שיש סוגי נגעים שאין אפשרות לפסוק לגביהם, ולכן יש צורך שהאדם יסתגר בביתו לשבוע וביום השביעי יבוא הכהן כדי לבדוק את התפתחות הנגע שיוכל להחליט אם הוא טהור או לא.

באחד המקרים המתוארים בפרשה, הכהן מסגיר את הנגע לשבוע,

וביום השביעי רואה אותו שוב ופוסק שהוא נגע טהור. אלא שאז הפסוק אומר על המצורע "וכיבס בגדיו וטהר" (ויקרא יג, ו). המצורע צריך לכבס את בגדיו ולטבול במקווה כדי להיטהר, ולכאורה הדבר קצת קשה כי הכהן מעולם לא פסק שהוא טמא אז מדוע הוא צריך להיטהר? הכהן לא טימא את הנגע אלא הסגיר את הנגע מתוך ספק כדי לוודא אם הנגע טהור או לא. אז מדוע המצורע צריך טבילה אם הנגע התברר לבסוף כטהור?

מכאן לומדים על מצורע מוסגר, שאף על פי שהכהן לא פסק שהוא טמא, ואף על פי שלבסוף הנגע התברר כטהור, מכל מקום אותו מצורע עדיין נקרא בשם "מצורע" והוא צריך טבילה וכיבוס בגדים כדי להיטהר.

צריך לדעת שצרעת מגיעה על עוונות כמו לשון הרע. לכן כאשר אדם מקבל צרעת, עליו לפשפש במעשיו ולראות את מה הוא צריך לתקן. אם לאדם יש נגע טמא, הוא צריך לעשות חשבון עם עצמו ולהבין שבאים אליו בטענות מהשמיים. אותו מצורע מוסגר יכול לחשוב לעצמו שהנגע שלו טהור ולכן הכל אצלו בסדר, אבל התורה אומרת לנו שעליו לטבול גם כן, כיוון שלמרות שהנגע טהור, מכל מקום הסגירו אותו ויש לזה סיבה.

אולי הדבר בא לרמז לנו שגם אותו ספק שנוצר הוא מכוון מהשם יתברך. שאין מקריות בעולם ואין שום דבר שבא לחינם. אם השם יתברך הביא עליו את אותו הנגע, גם אם לבסוף הוא נחשב לטהור, מכל מקום יש אצל אותו אדם איזושהו שמץ של משהו שצריך להיטהר ממנו.

ואולי אפשר ללמוד מתוך הדברים תפיסה נכונה לחיים, שבאמת אין שום מקריות בעולם. שלפעמים נראה לנו שבאים אלינו בטענות, מאשימים אותנו במשהו או אפילו שממש מזיקים לנו בצורה כלשהי בפועל, ונראה לנו שחס ושלום אין בזה צדק וכאילו שזה כלל לא מגיע לנו. אז צריך לדעת שכל דבר מגיע בהשגחה פרטית מסיבות עליונות והכל מדויק עד הפרט האחרון והקטן ביותר.

ובאמת כל אחד מאיתנו מרגיש מדי פעם תחושה של חוסר צדק. זה מופיע כאשר נתקלים בעוול מסוים, או רואים דבר מסוים שמגיע על האדם וחושבים שזה

לא מגיע לו. כועסים על אדם בטעות, גומלים למישהו רעה תחת טובה, מאשימים אדם חף מפשע, מבזים ומשפילים אדם על מעשה שכלל לא עשה, נותנים יד לרשעים מתוך חוסר דעת או שעושים כל דבר אחר שנראה לא צודק לכאורה.

והדבר לא מוגבל רק למקרים שבין אדם לחברו, אלא שגם מקרים שאין לנו כלל שליטה עליהם נתפסים אצלנו פעמים רבות כלא צודקים. איך יתכן שדווקא אותו אדם טוב נקלע לקשיים? איך יכול להיות שדווקא אותו צדיק נפטר בטרם עת? מדוע משמיים נותנים לרשעים שבעולם כוח?

ואז האדם יושב עם עצמו וחושב כמה חוסר צדק יש בעולם, כמה עיוות, כמה שקרים, עד שהוא מתפוצץ בתוכו. מתחשק לאותו אדם לצעוק לכל העולם שידעו את האמת. הוא רוצה להוכיח את כולם ולא מבין איך כל העולם טיפשים ועיוורים ולא רואים את האמת. איפה הצדק וההוגנות בעולם?

אלא שצריך לזכור שכך בדיוק מרגיש אותו מצורע שהסגירו אותו בבית ללא שום סיבה. אותו מצורע שמכריחים אותו לטבול כדי להיטהר למרות שמעולם לא היה טמא. אותו מצורע שכולם התרחקו ממנו למרות שהנגע היה טהור. ובכל זאת התורה הקדושה אומרת לנו שיש לו ממה להיטהר.

אותו מצורע יכול לשבת עם עצמו ולחשוב שהוא היה נקי וטהור. לכאורה סתם הסגירו אותו בביתו במשך שבוע, לכאורה האמת יצאה לאור וכעת התברר שהוא טהור, לכאורה הוא היה בסדר גמור והכל היה טעות. אבל על פי האמת זה לא כך. אותו נגע אמנם התברר כטהור, אבל עצם העניין שגלגלו עליו מהשמיים את אותו נגע שעלה בו ספק, זה מראה שיש בו שמץ של דבר שצריך להיטהר ממנו. לכן אותו מצורע צריך טבילה וכיבוס בגדים.

אנשים חושבים שיש טעויות בעולם, שכאילו במקרה האדם הלא נכון היה במקום הלא נכון ואז הוא נפגע בצורה טרגית ולא מוצדקת, למרות שלא מגיע לו כלל. ובאמת על פניו נראה שהם צודקים, אבל ישנם חשבונות שמיים רבים ומדוקדקים שאין לנו שום תפיסה בהם. זה לא הולך רק לפי השורה התחתונה, אם הנגע טהור או לא, אלא שיש עוד פרטים מרובים וכל אחד מקבל בדיוק את

הניסיונות שהוא זקוק להם ואת כל מה שעליו לחוות בחייו.

לכן צריך לדעת שכל העולם פועל בהשגחה פרטית מופלאה ואין שום טעויות ותקלות. אם האדם קיבל נזק כלשהו, זה אומר שמשמיים סובכו את הדברים כי זה מה שהיה צריך לקרות. ואמנם מצד הגשמיות הוא יכול לשבת כל היום בכעס ולחשוב לעצמו שזה לא צודק ושזה לא מגיע לו, אבל מצד האמת הוא קיבל בדיוק מה שהיה צריך על פי חשבונות שמיים.

השם יתברך יזכה אותנו להיטהר לחלוטין מכל הטומאות שמזיקות לנו ויפקח את עינינו לראות את האמת, שכל העולם פועל בצורה מופלאה וטובה, שהכול צודק והכל מכוון משמיים.

השם מדבר איתנו דרך הגשמיות

פרשת תזריע מתארת סוגי נגעים שונים שעלולים להופיע בגוף האדם. כאשר מופיע נגע כזה, דרושה בדיקה של הכהן והוא מחליט אם הנגע טמא או טהור. אבל צריך לשאול מה הקשר של נגע גופני אל הכהן שמסמל את הרוחניות ואת עבודת השם?

אילו היה לנו נגע כלשהו בעור, היינו בוודאי הולכים לרופא עור מומחה שיוכל לתת לנו טיפול ראוי. אז מדוע ללכת אל הכהן שבכלל לא קיבל הסמכה לרפואה? ומה בכלל אשם אותו אדם שקיבל נגע בעור שצריך לומר עליו שהוא טמא מבחינה רוחנית? האם זה יפה לומר על אדם חולה שהוא טמא ולהתרחק ממנו?

חז"ל מלמדים אותנו שנגע הצרעת מגיע על לשון הרע. ניתן לראות זאת במעשה מרים הנביאה שדיברה על משה ובעקבות כך הפכה מצורעת. או אפילו במשה עצמו ששאל את השם יתברך באיזו זכות מגיע לעם ישראל להיגאל, והשם אמר לו לעשות מופת, שיכניס את ידו ולאחר מכן היא יצאה מצורעת על הדברים

שאמר.

יוצא מזה שכאשר האדם פוגם במשהו רוחני (דיבור לשון הרע), הוא מקבל איתותים גשמיים (נגעים). לכן ברור שרופא לא יוכל לעזור לנו, משום שהוא מטפל בסימפטומים הגשמיים בלבד. וכאן אנו מוכרחים טיפול רוחני שיגיע לשורש.

כאשר לאדם יש חום למשל, הוא לוקח כדור כדי להוריד אותו. אבל הוא לא פתר בכך שום בעיה, אלא רק את הסימפטומים שמעיקים עליו. הסימפטומים של המחלה הם לא דברים רעים, אלא פשוט מעידים ומאותתים לנו על קיום מחלה שצריכה טיפול בשורשה. החום עצמו הוא חלק מההתמודדות של הגוף עם הווירוס או החיידק ואם נוריד אותו, אז אולי לא נרגיש את הבעיה, אבל היא עדיין תישאר.

רופא יוכל לעזור לנו להעלים את הסימנים החיצוניים של המחלה וכך הנגע יעלם, אבל השורש הרוחני שממנו הוא הגיע יישאר ללא טיפול. לכן דווקא הכהן שמסמל את הרוחניות צריך לראות את הנגע ולהחליט אם הוא טהור או טמא, משום שצריך לבחון את השורש הרוחני שממנו אותו נגע הגיע.

הקדוש ברוך הוא לא רוצה שנעלים את הנגע בדרכים גשמיות, אילו היה רוצה להעלים את הנגע הוא היה עושה זאת בעצמו או שבכלל לא מביא אותו מלכתחילה. הקדוש ברוך הוא רוצה שנתבונן מה לא בסדר בדרך שלנו, מה הפגם הרוחני שיש לנו שאותו אנו צריכים לתקן.

תארו לכם שאדם מגיע לרופא וטוען שהוא חש כאב בראשו. הרופא עורך מספר בדיקות ולאחריו מספר למטופל על ממצאיו. לצערנו, זה לא היה כאב ראש רגיל, הוא הודיע לו שהוא חלה לא עלינו במחלה הנוראה. אך עם זאת, לשמחתו הם גילו זאת בשלב מוקדם וישנם אחוזי הצלחה גבוהים מאוד לטיפולים. תארו לכם שאותו מטופל יאמר לרופא: "לא תודה. אני לא מעוניין בטיפולים למחלה, היא לא מפריעה לי כרגע, אני רק רוצה שתתן לי כדור שיפסיק את כאב הראש". כולנו יכולים להבין שאותו אדם קיבל החלטה טיפשית

ולא טובה, אבל אם נתבונן על עצמנו, נגלה שגם אנחנו מקבלים החלטות בצורה כזו.

לא פעם הקדוש ברוך הוא שולח לנו איתותים שונים כדי לשנות את דרכנו. אם זה בעיות בולטות בשלום בית, זיווג, פרנסה, בריאות או דברים דומים נוספים, או אם זה בעיות קטנות כמו יום עבודה לא מוצלח, מישהו העליב אותנו, פקקים בדרך או כל דבר אחר. כל בעיה שיש לנו, קטנה או גדולה, היא סימן ישיר מהקדוש ברוך הוא.

הקדוש ברוך הוא רואה את התמונה הגדולה, הוא יודע מה הכי טוב לנשמתנו ואיך להשיג את המטרות שלנו בכדי להגיע לתכלית. הרי אותה תכלית היא הסיבה לשמה הגענו לעולם. היא הרבה יותר חשובה מהבעיות הגשמיות שאנו נתקלים בהן. ובכל זאת, כולנו מגיבים כמו אותו אדם אצל הרופא ובמקום להגיד תודה לבורא שגילה לנו שיש משהו לא בסדר בשורשים וכעת נתפנה לטפל בבעיה, אנו פשוט רוצים להיפטר מהסימפטומים ולהעלים את הבעיות.

טיפול שורש

כאשר אנו שמים לב לבעיות בפרנסה, כנראה שישנו משהו פגום בשורש. אולי צריך להקפיד יותר על מעשרות, אולי זולזנו בכסף, אולי אנו משתמשים בו למטרות לא טובות. כאשר ישנן בעיות בשלום הבית, כדאי לפשפש במעשים שלנו, אולי לא שמרנו על העיניים או על הצניעות שלנו, אולי זולזנו בכבוד הבורא וכך בן או בת הזוג מזלזלים בנו, אולי גרמנו למחלוקת בין בני זוג שאנו מכירים וכו'. הבורא נוהג עמנו במידה כנגד מידה, כך שאם אנו מרגישים בעיות בתחום מסוים, כנראה שגם אנחנו לא בסדר בתחום הזה.

כאשר מגיעות אלינו בעיות שונות, צריך לזכור שהן באות לטובתנו. כמו אותה כאב ראש שבא לומר לאדם החולה שמשוהו לא בסדר וצריך לעצור ולבדוק את העניינים. כדי לפתור את הבעיות, כדאי ללכת לשורשן הרוחני. להבין מה הסיבה הרוחנית שבגללה הקדוש ברוך הוא הביא לנו את הבעיות הגשמיות. הרי שום בעיה לא הגיעה מעצמה. הכל מתוך חשבונות שמיים מדויקים.

כאשר נפתור את שורש הבעיה, הבעיה הגשמית תעלם כבר מעצמה, כי לא יהיה בה עוד צורך. אם נטפל רק בסימפטומים, אז אולי נוכל לחזור לשלווה שלנו לכמה רגעים, כמו אותו אדם שלוקח כדור לכאב ראש. אבל כאשר שורש הבעיה עדיין קיים, זה אומר שבעיות דומות יצוצו להן בקרוב, כמו כאב ראש דומה שיחזור לאדם. לכן תמיד מרגישים שהצרות מגיעות בצרורות. גם אם כל הבעיות החיצוניות ייעלמו, עדיין לא פתרנו את שורש הבעיה. כמו שאותו אדם לא נפטר עדיין מהמחלה הנוראה. אולי הוא לא מרגיש זאת והוא חי בהצגה, אבל הוא עדיין חולה שצריך טיפול.

כדי לחיות נכון, אנו צריכים שיהיה לנו סדר עדיפויות נכון כדי להבין מה חשוב יותר ומה פחות. לא יתכן שרופא שבא להציל מישוהו בדחיפות יעצור לכוס קפה בדרך. לא יתכן שאדם שאוסף יהלומים שהוא מצא יעצור כדי לשחק בטלפון הסלולרי. כאשר ישנה מטרה, כל שאר הדברים מאבדים מחשיבותם. כך כולנו הגענו לעולם בשביל מטרה מסוימת. לא יתכן שבאמצע התפקיד נעזוב אותו ונתעסק בדברים אחרים גשמיים ולא חשובים.

בכל זאת כולנו חושבים במשך היום איך לפתור את הבעיות הגשמיות שלנו, ולרגע לא חושבים איך להתקדם ברוחניות. הבעיות שלנו בחיים הן בסך הכל מנגנון קטן שעוזר לנו להגיע אל הדרך הנכונה לכיוון התכלית. אם נעלים את הבעיות או נטשטש אותן, זה יהיה כמו לשבור את המחוונים בתא הטייס כדי לא לדעת שאנו מתרסקים או לזרוק את השעון כדי לא לדעת שאנו מאחרים. במקום זה, כדאי לטפל בשורש הבעיה, וכך נזכה להגיע לתכלית שלנו ונפתור את הבעיות השונות בצורה שלמה.

הקדוש ברוך הוא מדבר איתנו יום יום בדברים הקטנים שפעמים רבות נעלמים מעינינו. אנשים רבים חשים חוסר מילוי וסיפוק, סובלים ייסורים שונים, מחלות, חוסר הצלחה בתחומים שונים וכו'. אז עובדים שעות נוספות בעבודה, לוקחים עשרים סוגי תרופות, מנסים לצאת למקומות מפוקפקים כדי להכיר אנשים חדשים ומשקיעים זמן רב ומשאבים רבים בשטויות והבלים גשמיים שכביכול אמורים לסדר לנו את הבעיות בחיים.

קשה מאוד לסדר כך את הבעיות, אבל גם אם הצלחנו לסדר בעיה בצורה כזו, בינתיים יצוצו להן בעיות חדשות שנובעות מאותו עניין. מתקנים את הנזילה במטבח, ואז מגלים שיש נזילה בשירותים. כשמתקנים גם אותה מגלים שהמזגן התקלקל ויש תקר בגלגל. עובדים שעות נוספות כדי להצליח לחסוך ובסוף החודש מגלים שגם ההוצאות שלנו גדלו. הבעיות נשארות מסביבנו בצורה כזו או אחרת.

כל עוד לא טיפלנו בשורש הבעיה היא תמשיך להגיע ולהתלבש בצורות שונות. כמובן שמוטלת עלינו חובת ההשתדלות הגשמית, אבל זו צריכה להיות השתדלות ברמה סבירה בלבד ולא מעבר לכך. ההשתדלות הגדולה יותר צריכה להיות בתחום הרוחני, משום שאם יש לנו נגעים, בעיות ודברים שמטרידים אותנו, אז כנראה שמשהו בדרך שלנו צריך תיקון וזו הדרך שהקדוש ברוך הוא בחר כדי להסב את תשומת לבנו לכך. אולי חסר לנו משהו בעבודת השם, אולי אנו צריכים לקיים מצוות שהן המפתח לאותו דבר שאנו רוצים או שאולי לא התפללנו עדיין מספיק על הדבר.

כאשר מגיעים ייסורים על האדם הוא צריך לפשפש במעשיו. כי מלבד הדבר הגשמי שנמצא מול עינינו, ישנו גורם רוחני שהשפיע והביא את אותו עניין ובו צריכה להיות עיקר ההתמקדות שלנו. לכל דבר גשמי שמתרחש בעולם ישנו שורש רוחני שממנו הוא מושפע.

אי אפשר לתקן את כל הדברים הגשמיים ולחשוב שבזה פתרנו את הבעיה, כי זה כמו שניקח תרופה להפחתת השיעול או הנזלת. השיעול והנזלת הם לא המחלה עצמה, אלא רק תופעות שבאות בעקבותיה ואפילו עוזרות להתמודד איתה. התרופות אולי יעלימו את הדברים החיצוניים, אבל הן לא יהפכו אותנו פתאום לבריאים.

אם יש חור בצמיג, אז אפשר לנפח את הגלגל בכל פעם מחדש, אבל מהר מאוד נגלה שהאוויר יוצא ממנו שוב ושוב. כדי לטפל בבעיה באמת צריך לרדת לשורש הבעיה, לבדוק היטב כדי למצוא את החור, לסתום אותו היטב ורק אז הבעיה תעלם. כך בכל דבר לא נעים שפוקד את האדם, עלינו להתבונן היטב

בשורש הרוחני של הדברים, לחקור מהיכן זה הגיע וכיצד מטפלים בבעיה. השם
יתברך יזכה אותנו לטפל היטב בשורשים הרוחניים ולהביא לחיינו שפע עצום
לטובה ולברכה.

פרשת מצורע

צרעת הבית רק בארץ ישראל

התורה מציינת שכשבני ישראל יגיעו אל ארץ אחוזתם, הקדוש ברוך הוא ייתן נגע צרעת. "ונתתי נגע צרעת בבית ארץ אחוזתכם" (ויקרא יד', פסוק לד'). אבל צריך לשאול מדוע דווקא בבתי ארץ ישראל יש צרעת ובמקומות אחרים לא? הרי ארץ ישראל היא הקדושה ביותר מבין כל הארצות, אז למה דווקא שם מופיעה צרעת הבית? ואם זה אכן כך, אז האם באמת כדאי לגור בארץ ישראל?

האמת היא שהשאלה צריכה להיות הרבה יותר כללית. כי לא מדובר רק על נגעי הצרעת שמופיעים בבתים, אלא על כל המהות הזו של "צדיק ורע לו". איך יתכן שככל שהאדם צדיק יותר, מקיים יותר מצוות, הופך לקדוש יותר וכו', כך ההקפדה עליו יותר קשה? האם לא עדיף להישאר עם הנאות העולם שלנו בלי להתאמץ במקום להיות צדיקים עם מחויבות?

אלא שצריך להבין שדווקא הקדושה של ארץ ישראל היא שמושכת את הנגעים. ככל שאדם מתקרב אל הקודש, כך צריך לשים לב ולדקדק יותר בכל פרט. כמו ילד בגן שלא מקפידים אתו, אבל ככל שהוא מתקדם ועולה לכיתות הגבוהות, כך יותר מדקדקים והוא צריך יותר להשקיע ולשים לב. עם כל זה, ברור ומובן לכולנו שהרבה יותר משתלם להתקדם ולהגיע לכיתות הגבוהות מאשר להישאר כל החיים בגן בלי להתקדם לשום מקום.

הנגעים באים כדי לעורר את האדם. זו אחת הדרכים שהשם יתברך משתמש בהן כדי לדבר איתנו ולסמן לנו כיצד להמשיך את מסלול חיינו. הנגע בסופו של דבר הוא דבר טוב, כי בעזרתו אנחנו יכולים לחזור למוטב. דווקא בארץ הקדושה ביותר צריך להחזיר את האנשים למוטב ולדאוג שילכו בדרך הנכונה.

תארו לכם אדם שעובד בשיפוצים. הוא מתלכלך מהצבע, מכניס את ידיו למקומות

מטונפים לפתוח סתימות והבגדים שלו מתלכלכים. אותו אדם לא מקפיד ולא אכפת לו להתלכלך כי הוא יודע שזה חלק מהשגרה שלו. אבל תארו לכם שאותו אדם כרגע לובש חליפה והוא בדרך לחתונה שלו, ובדרך הוא התלכלך מעט. כעת אותו אדם יקפיד מאוד. כי לכבוד החתונה שלו הוא רוצה להיראות נקי, יפה ומכובד.

אז אולי ננסה להציע לאותו אדם לא להתחתן, ובכלל לא ללכת לפגישות חשובות או מקומות שבהם צריך להיראות מכובדים. נציע לו פשוט להמשיך לעבוד כל הזמן בשיפוצים וכך הוא יוכל להמשיך להתלכלך כמה שהוא רוצה. לכאורה זה נשמע כמו חיים טובים והרבה פחות מחייבים. אבל כל אדם עם טיפת שכל יוכל להבין שההצעה הזו היא גרועה ביותר. אדם צריך להתקדם ולעשות דברים חשובים בחיים, גם אם זה דורש ממנו מעט יותר, זה שווה את המאמץ.

אדם שרגיל לזבל וסירחון, לא מרגיש בריח לא נעים. אבל אדם שרגיל לאוויר צח ונקי, מיד ירגיש אם יש ריח קצת לא נעים. זה בוודאי לא אומר שהדבר הכי טוב זה לשחק כל היום בזבל. זה רק אומר שאנו צריכים להיזהר יותר ולדאוג לשמור על עצמנו נקיים.

בית שנמצא מחוץ לארץ ישראל לא יכול לקבל נגעים, משום שאין שם קדושה ואין שום משמעות לנגע. זה כמו אותו שיפוצניק במהלך העבודה שכלל לא ישים לב אם יתלכלך מעט. הלכלוך המועט הזה לא מעלה ולא מוריד. הוא בטל מול הטומאה שנמצאת מחוץ לארץ הקודש.

אבל כאשר הבית נמצא בארץ ישראל, יש כבר קדושה וחיבות, ואז כל נגע מורגש. כמו אותו חתן שמרגיש אפילו בכללך מזערי ודואג מיד לנסות לנקות אותו. דווקא במקום קדוש ונקי אפשר לשים מעט לכלוך כדי לעורר את האדם לטהר את עצמו.

כך זה עובד בכל עניין של קדושה. ככל שהאדם גדול מחברו, יצרו גדול יותר. איפה שיש קדושה מרובה, יש גם אפשרות גדולה יותר להיטמא. עם צדיקים

מדקדקים כחוט השערה ומגדולי הדור יש תביעה הרבה יותר גדולה מאשר מפשוטי העם. אבל זה לא אומר שהכי טוב להישאר אנשים פשוטים בלי להתאמץ. אלא זה רק אומר שעלינו לדאוג לשמור על עצמנו טהורים בלי להתלכלך.

הנגעים מגיעים כדי לעורר אותנו. אם מראש ידוע שאין עם מי לדבר, אז אין טעם לשלוח נגע. זה כמו ילד מופרע באופן חריג שכל המורים כבר התייאשו ממנו, אז הם כבר לא מתייחסים לשטויות שהוא עושה בכיתה, לא מענישים אותו ואפילו לא מנסים לדבר אתו. לעומת זאת אם אחד הילדים המובילים יעשה איזו שטות קטנה, מיד הוא יקבל עונש חמור. כי הם מבינים שאותו ילד מבין את הרמז והעונש יכול לעזור לו ולהחזיר אותו למוטב. דווקא מתוך הרצון שלהם לחנך ולעזור לאותו ילד הם מענישים אותו.

כך הקדוש ברוך הוא מדקדק עם צדיקים כחוט השערה משום שכך אותם צדיקים מבינים את הסימנים ומיישרים את דרכם. אבל ככל שהאדם רחוק יותר, כך הסיכוי גדול יותר שהוא כלל לא יבין את הרמז ולכן אין בו שום טעם.

כאשר יונה הנביא היה באוניה ופרצה סערה גדולה, הגרילו גורלות וראו שזה בא בגללו. וגם הוא מודה ואומר שהוא יודע שהכול קרה בגללו. ולכאורה זה לא מובן, שהרי הוא היה נביא גדול ועצום, וכל יתר הנוסעים היו גויים עובדי עבודה זרה. לכאורה הוא היה צריך לחשוב שזה בגללם. שהוא צדיק וקדוש שהגיע למדרגת נביא שהשם אוהב וחפץ ביקרו, ולכן ברור שעובדי האלילים הגויים הם שהביאו לקטרוג הגדול ולסערה.

אבל יונה הנביא ידע את האמת. הוא ידע שהשם יתברך מדבר רק עם הצדיקים. הוא ידע שהקדוש ברוך הוא לא מנסה לרמוז לעובדי עבודה זרה רשעים, כי אין להם שום תקנה והם לא יבינו את הרמז כלל. מרוב חטאים הם שקועים בדמיונות של עצמם ולכן אין שום טעם אפילו להעניש אותם. אם יונה הנביא נמצא בסערה בלב הים, זה אומר שהשם יתברך רומז לו משהו, ולכן ברור לו שהוא הגורם לסערה.

וכך נבין שלפעמים מגיעים אלינו מעט ייסורים ודברים לא נעימים, ואמנם אנו מסתכלים על החיים הטובים של האחרים, וחושבים איך יתכן שצדיק ורע לו. שלמרות כל המאמץ שלנו להתקרב, בכל זאת יש נגעים פה ושם. ומצד שני אצל אחרים שרחוקים נראה שהכול הולך בקלות. אבל אותם אנשים הם מסכנים, כי השם לא מנסה בכלל לדבר איתם ומשאיר אותם בתוך הטומאה שלהם. ודווקא איתנו שהשם אוהב הוא מדבר ורומז לנו כיצד נוכל להיטהר.

לכן מובן שארץ ישראל היא הקדושה ביותר ודווקא משום כך צרעת הבית מופיעה רק בתוכה. כי כל לכלוך קטן במקום טהור ונקי מורגש והופך לבלתי נסבל. אם מופיע נגע בבית צריך לראות את זה כסוג של פרס, שהקדוש ברוך הוא מדבר איתנו ומסמן לנו מהשמיים ליישר את דרכנו. בחוץ לארץ אי אפשר להגיע לרמות כאלו של קדושה ולכן שם זה לא יכול לקרות.

לכן מובן גם שבוודאי שעדיף לגור בארץ ישראל ובוודאי שעדיף להיות צדיקים, כי למרות שצריך להתאמץ יותר ולמרות שדורשים מאיתנו יותר, ההישגים שלנו הם הרבה יותר גבוהים. למלך יש הרבה יותר השפעה ואחריות מאשר לפועל פשוט, אבל ברור לכולנו שעדיף להיות מלך. השם יתברך יקבץ גלויותינו, ישיב את כל עם ישראל לארץ ישראל השלמה, יבנה לנו את בית המקדש ויגאל אותנו גאולה שלמה במהרה בימינו אמן.

על מי הדתיים עובדים!?

האם פעם שאלתם את עצמכם איך יתכן שרב אחד פוסק הלכה מסוימת בעוד שרב אחר סותר את דבריו לחלוטין? איך יכול להיות שהתורה אסרה משהו ופתאום בא רב גדול ומתיר את זה באופן מסוים? מאיפה הגיע בכלל כל הכוח הזה שיש לרבנים לפסוק הלכות?

לפעמים נראה שכל העניין קצת תמוה, שהרי אם למשל התורה אסרה על הדלקת האור בשבת משום הבערה, אז כיצד באו רבנים והתירו להשתמש בשעון שבת שידליק את האור? אם יש מאכל הנחשב כשר ליוצאי ארצות אשכנז, אז כיצד יתכן שהוא אסור לאכילה ליוצאי עדות המזרח (או להפך)? אם כמה רבנים מחזיקים בדעות הסותרות זו את זו, אז כיצד יתכן שכולם צודקים? על מי בעצם מנסים לעבוד פה? האם זו לא הערמה שעושים כדי לעשות ח"ו מה שנוח להם?

התשובה לכל השאלות האלו נמצאת בין הפסוקים למי שמתבונן בפרשה. מסתבר שהתורה נתנה הרבה כוח של פסיקה הלכתית, עד כדי כך שאותה פסיקה יכולה לשנות מציאות ממש. כאשר פוסק מסוים שלמד היטב וקיבל סמכות לכך מכריע הלכה מסוימת, אז בשמיים פוסקים כמוהו ומשנים את כל המציאות בהתאם לכך.

פרשת מצורע מתארת סוגי נגעים שונים. מי שקובע האם אותו נגע הוא טמא או טהור זהו הכהן. התורה נתנה כוח רב לכהן לפסוק אם הנגע טמא או טהור ובהתאם לפסיקה שלו, כך תהיה גם המציאות. ברור שהכהן לא יכול להחליט שהנגע טהור סתם כך כי הוא רוצה לעזור לחבר שלו, אלא שהתורה נתנה כללים ברורים, ועל פי הכללים הללו הכהן צריך לפסוק.

אך עדיין הכוח שלו עצום, שהרי יתכן שהנגע לא יהיה ברור כל כך ולכהן יש את הכוח להפעיל שיקול דעת ולטמא או לטהר. יוצא מכאן שיתכן מצב בו כהן אחד יאמר שזה טהור בעוד שאילו כהן אחר היה רואה את הנגע, הוא היה מכריע שזה טמא. ועל פי הקביעה של אותו כהן שראה את הנגע, כך נפסקת ההלכה וכך היא המציאות ממש.

אבל כל זה רק ההתחלה והכוח העצום של הכהן לא מסתיים כאן. כי עד כאן היינו יכולים לחשוב שאולי התורה נתנה כוח לכהן, ומשמיים כבר יכוונו אותו להגיע לאמת. שיתנו בלבו לומר על טהור שהוא טהור ועל טמא שהוא טמא. כך יוצא שלא מוכרח שהוא קובע את המציאות, אלא שיתכן שהמציאות היא מוחלטת ורק נותנים לו את הכוח והחכמה לדעת אותה.

אבל הפרשה ממשיכה בתיאור הכוח העצום של הכהן. כאשר יש נגע בבית, הכהן צריך לבוא אל הבית לראות אותו ולהחליט אם הוא טמא או טהור. התורה אומרת שהכהן צריך לצוות לפני כניסתו לבית לפנות את כל תכולתו. התורה גם מציינת את הסיבה לפינוי הזה: "ופינו את הבית בטרם יבוא הכהן לראות את הנגע ולא יטמא כל אשר בבית" (ויקרא יד, פס' לו'). כלומר התורה לא רוצה שהכלים והחפצים הנמצאים בבית ייטמאו ולכן מצווה להוציא אותם לפני שהכהן מטמא את הבית.

אבל כאן העניין הופך למאוד תמוה, שהרי אם קראו לכהן לראות נגע בבית, זה אומר שהנגע כבר היה קיים לפני שהכהן הגיע. ואם באמת הכהן יכריז שאותו נגע הוא טמא, זה אומר שכל הכלים כבר נטמאו קודם לכן. שהרי הן היו בתוך הבית בזמן שהנגע היה קיים רק שהכהן עוד לא הכריז על הבית כטמא. המציאות לא השתנתה כלל, אלא רק ההכרזה של הכהן. אז אם כך לא מובן מדוע אותם כלים שהוצאו מהבית לפני הכרזת הכהן נחשבים לטהורים?

לצורך דוגמה להמחשת הדברים, זה כמו שאדם ישתמש בממרח כלשהו להכנת כריכים ואז יטעם ממנו ויגלה שהוא מקולקל. אז הדבר ברור שכל אותם כריכים שהכין גם הם מקולקלים. מובן שאי אפשר לומר שרק מאותו רגע של הטעימה הממרח התקלקל. האם יש איזושהו היגיון לומר שכל אותם כריכים שהכין הם טובים למאכל כי הם הוכנו לפני הטעימה מהממרח?

כך גם אפשר לתאר אדם שחולה כבר במשך כמה ימים ומצוי בין אנשים רבים, ואז הרופא בודק אותו ואומר לו שיש לו מחלה מאוד מדבקת. האם יתכן לומר שכל אותם אנשים שהיו בסביבתו לא צריכים לחשוש כלל שאולי נדבקו כיוון שהם היו בסביבתו לפני שהרופא הכריז על המחלה? האם ההידבקות במחלה קשורה בכלל למה שהרופא אומר? האם הרופא עצמו הוא שקובע את המציאות ואם היה אומר שאותו אדם הוא בריא אז המציאות הייתה שונה?

צריך להבין שזה פחות או יותר מה שקורה כאן עם הנגע. הרי הסיבה לכך שהוציאו את החפצים מלכתחילה היא מחשש שהבית טמא, מה שאומר שכבר מההתחלה היה חשד לומר שהבית טמא. לכן אם הכהן פוסק שהוא באמת טמא,

אז מובן שהוא היה טמא גם לפני כן כאשר החפצים היו בתוכו, אז מה זה עוזר להוציא את החפצים מתוך הבית? אם הבית טמא, אז גם כל החפצים שהיו בו צריכים להיות טמאים, בין אם הוציאו אותם לפני אמירת הכהן או לא. מה זה משנה בכלל אם הכהן הוציא את המילה "טמא" מפיו או לא?

אך זהו בדיוק הכוח שניתן לכהן. לפני שהכהן ראה את הבית, הוא כלל לא היה טמא, למרות שחששו לכך ולכן קראו לכהן לראות, למרות שמצד המציאות לא נראה ששום דבר השתנה ברגעים האלו, ואפילו שלאחר מכן הכהן טימא את הבית ואנו מבינים שאותו נגע שראינו הוא טמא. למרות הכל, אותו נגע לא היה טמא עד לפסיקה של הכהן. הבית נחשב לטהור באותו רגע לפני הפסיקה ורק מאותו הרגע שהכהן פסק הוא הפך לטמא, שאז כבר כל הכלים היו מחוץ לבית ולא נטמאו.

לכאורה זה נראה כמו הערמה. אם הבית מטמא, אז החפצים שהיו בתוכו צריכים להיות טמאים, ואם הוא טהור, אז לא צריך להוציא את החפצים בכלל. זה כאילו שאנו מנסים לרמות חס ושלום את הקדוש ברוך הוא. אך צריך להבין שהתורה עצמה מצווה אותנו על כך. הקדוש ברוך הוא שגזר על טומאה וטהרה החליט שרק כאשר הכהן אומר טמא הבית נטמא. הכהן לא רק "קולע" למציאות הנכונה, אלא שהוא זה שקובע את המציאות ממש. ואפילו אם נרחיק ונאמר שטעה בפסיקה שלו, מכל מקום המציאות עצמה תשתנה בהתאם למה שפסק.

התורה נתנה כוח רב לחכמים וציוותה אותנו ללכת בדרך של פוסקי הדור הגדולים. מהרגע שהתורה ירדה לעולם היא נמצאת בידי חכמי התורה ו"לא בשמיים היא" (על פי הגמרא בבא מציעא נט: שם הדבר מבואר באריכות).

יש לנו תורה שבעל פה, כללי פסיקה ומסורת העוברים מדור לדור ונשמרים היטב בידי חכמי ישראל. כעת אנו נתקלים במצבים שונים פה ושם בהם אנו מהרהרים לעצמנו האם גדולי הדור פסקו נכון? או איך זה שההלכה הזו לא כתובה בתורה? התשובה לכל זה היא שהתורה נתנה לחכמי התורה את כוח הפסיקה. שהמציאות נקבעת על ידם.

כאשר גדולי הדור פוסקים הלכות על פי ההוראות שקיבלו ומתוך השתדלות מרבית להגיע לאמת, כל המציאות משתנה על פי הפסיקה שלהם. אז כאשר גדולי הדור פוסקים שדבר מסוים הוא אסור, אז הוא הופך להיות איסור גמור גם אם לפני כן הוא היה מותר.

כאשר למשל גדולי הדור הספרדים פוסקים שבשר מסוים הוא טריפה, אז הוא באמת הופך לטרף למרות שבשביל יוצאי אשכנז הוא יכול להיות כשר. ואנשים מתפללים על כך, וכי התורה מתפרשת לשני פנים? הרי או שזה כשר לכולם או שזה טרף לכולם. איך יתכן שבשביל יהודי מסוים זה כשר וליהודי אחר זה טרף? אבל כך גדולי הדור קבעו את המציאות.

לכן כל אדם צריך ללכת על פי רבותיו ומנהגי אבותיו, ולפי זה נקבעת כל המציאות שלו. גם אם הדבר נראה נגד השכל וההיגיון, גם אם אומרים לך על שמאל שהוא ימין ועל ימין שהוא שמאל, למרות הכל אנו מוכרחים להקשיב לרבנים שלנו וללכת על פיהם.

כדאי להבין שהקדוש ברוך הוא לא רוצה שנסבול, אלא להפך, הכל קורה לטובתנו. התורה נתנה פתח לחכמים כך שיוכלו למצוא היתרים שונים. כל הפטנטים שהרבנים הגדולים מוצאים הם אולי נחשבים כהערמה, אך הקדוש ברוך הוא בעצמו רוצה בכך. הוא רוצה לומר "נצחוני בני" (הגמרא שם) ולתת לנו לקבוע את המציאות של עצמנו.

הוא לא רוצה שנשב בחושך בשבת כמו הקראים, אלא שנהנה, נשמח ונתענג בשבת ואפילו נברך על הדלקת הנרות. הוא רוצה שנמצא דרכים עוקפות כדי שנרגיש כמו מלכים ונהיה שמחים. שנפלפל היטב בתורה ובזכות התורה שלנו נמצא התרים הלכתיים ונשנה את מציאות העולם לטובה. לכן כוח דהתירא עדיף.

הקדוש ברוך הוא בעצמו מצווה אותנו להוציא את התכולה של כל הבית שיש בו נגע כדי שאם הכהן יאמר "טמא" אז לפחות נישאר עם חפצים טהורים. מסיבות עליונות נגזר על אותו בית להיות טמא, אבל יחד עם זאת השם יתברך רוצה שנמצא את ההיתרים כדי להשאיר את הכלים טהורים.

השם יתברך אוהב אותנו ורוצה בטובתנו, ולכן פתח לנו את הפתח לשנות את המציאות על פינו, כל עוד שאנו הולכים על פי הכללים. אם רק נצליח להכניס ללבנו ונבין עד כמה השם יתברך אוהב אותנו ורוצה שיהיה לנו טוב, כל החיים שלנו יוכלו להיראות יפים יותר. ואם נבין את הכוח הטמון בתוכנו, ובמיוחד באלו העוסקים בתורה יומם ולילה בהתמדה גדולה, נוכל להבין כיצד אפשר לשנות מציאות ממש.

הלכות טהרת המשפחה

חשוב ביותר! מפאת רגישות הנושא וצניעותו, יש להרחיק ילדים מקריאת הדברים.

בסוף פרשת מצורע מובאות ההלכות הנוגעות לעניין זבה ונידה. ההלכות האלו הן היסוד העיקרי של כל בית יהודי, עליהן מושתתת הזוגיות ובהן תלוי שלום הבית. הן עיקר הברכה בבית והן שמכניסות יראת שמיים בילדים.

וכל זה מעבר לאיסור החמור עצמו שעוברים בני הזוג שאינם מקפידים על ההלכות האלו. שהאיסור בזה הוא כרת, שהנפש ח"ו נכרתת מישראל. זה מביא את האדם לתחתית וגם גורם לנזקים כבדים בשלום הבית.

ומצד שני פרטי ההלכה בזה מרובים ומוכרחים ללמוד את הדברים כדי לא להיכשל. ויש אנשים שחושבים שזה מסתכם בכמה הלכות פשוטות, שאפילו חושבים שהם שומרים על טהרת המשפחה, בזמן שאין להם בכלל מושג מה זה מקווה, כיצד עושים בדיקה, כיצד סופרים את הימים, כיצד להסיר חציצה וכו'. ויוצא שאותם זוגות אמנם נוהגים קצת הרחקות, אבל לא מקיימים כלל את ההלכה ונכשלים ח"ו באיסור כרת.

ואמנם כל זוג עובר סוג של לימוד כלשהו כאשר נרשם לנישואין, אבל המציאות מראה שאותו לימוד אינו מספיק כלל. הלימוד אינו מקיף מספיק, לפעמים המדריכים מחפפים, לפעמים החתן והכלה לא לוקחים ברצינות את

הדברים, ובמיוחד עם כל הלחצים שלפני החתונה, וכך יוצא שאנשים רבים מזלזלים בזה ולא מבינים את החומרה של הדברים. כך רבים לצערנו עוברים על איסורים חמורים ומונעים מעצמם שפע עצום, רק מתוך חוסר ידיעה.

לכן ניסינו בסיעתא דשמיא לרכו את ההלכות הכלליות הנוגעות לעניין נידה וטהרת המשפחה. ההלכות מובאות בצורה מקוצרת ומעשית כדי לתת רקע והבנה כללית בלבד. וצריך לדעת שבכל מקרה פרטי ההלכה יכולה להשתנות מהקצה אל הקצה.

לכן אין להסתמך על הדברים כאן לכדם וחשוב ללמוד היטב את הנושא מתוך ספרי הפוסקים, וגם למצוא רב שיכול לפסוק בעניינים הללו, שנוכל להראות לו כתמי דם ולספר לו את כל פרטי המקרה והוא יוכל להורות ולטהר על פי העניין. וברוב הערים יש בתי הוראה שונים שאפשר להגיע אליהם, וכן אפשר למצוא טלפונים של בתי הוראה גדולים בכל מקרה של שאלה.

רקע כללי

כאשר יוצא דם ממקור האישה (מהרחם), ואפילו טיפת דם קטנה, האישה נעשית נידה ואסורה לבעלה, והבא עליה חייב כרת. והאיסור הוא על כל קרבה או נגיעה, שאסור לבעלה כלל לגעת בה, ולכן צריך לנהוג הרחקות בין בני הזוג, שאותן נזכיר בהמשך.

האיסור נמשך עד שאותה אישה תעשה הפסק טהרה, תספור שבעה נקיים ותטבול במקווה טהרה כשר. ואם לא עשתה הפסק טהרה, לא ספרה או לא טבלה כהלכה, היא עדיין נידה ואסורה לחלוטין לבעלה.

ויש לצערנו כאלו שחושבים שמספיק לא להיות ביחד בימים שהיא במחזור, וחושבים שלאחר מכן הכל מותר. שאם הפסיק הדם או כאילו היא טהורה, או שאם טבלה בלי לספור וכו'. אבל צריך לדעת שאין שום הבדל והיא נידה לכל דבר עד שתעשה את כל תהליך ההיטהרות במלואו.

וזה המקום לציין, שהאיסור יכול להמשך גם לזמן רב ממש, וכמו למשל אישה

מבוגרת שכבר הפסיקה לקבל מחזור לפני שנים, או אישה בהריון או מניקה וכו'. שאם לאחר הפעם האחרונה שהייתה נידה לא עשתה את כל תהליך ההיטהרות במלואו, אז היא עדיין נידה גם ברגעים אלו, אפילו לאחר שנים רבות, ואסורה לבעלה. לכן אף פעם לא מאוחר מדי לעשות תשובה, ויש לבצע הפסק טהרה, ספירת שבעה נקיים וטבילה במקווה גם לאחר זמן רב.

יש לציין שבעת לידה, או ח"ו בעת הפלה, הדם היוצא מן האישה מטמא אותה כמו כל דם נידה, וחלים עליה כל דיני נידה עד שתעשה הפסק טהרה, תספור שבעה נקיים ותטבול.

מתי האישה נאסרת על בעלה?

כדי לקבוע אם האישה נידה או טהורה, יש חילוק אם האישה הרגישה ביציאת הדם או לא. וכן יש חילוק במראה הדם שרואה, אם הוא טמא או טהור.

אם הרגישה שיצא דם ממקורה, אז צריכה מיד לעשות בדיקה. אם לאחר שבדקה ראתה אפילו טיפה קטנה של מראה טמא, או שאפילו לא מצאה שום הפרשה כלל בבדיקה, בכל אופן היא טמאה. ורק אם ראתה מראה טהור שיצא מגופה אז תהיה טהורה. שאז אפשר לתלות את אותה הרגשה במראה הטהור.

מראה טמא נחשב להפרשות בגווני אדום או שחור. **מראה טהור** נחשב להפרשות בגווני הרחוקים מצבע של דם, כמו לבן, צהוב, ירוק וכדומה. וכאשר צבע הפרשה לא ברור, וכמו למשל גווני הביניים שיש בהם מעין אדמומיות כמו חום, כתום, ורוד וכדומה, יש להראות למורה הוראה שבקיא במראות דמים שיוכל לפסוק אם הוא טמא או טהור.

אם הרגישה משהו לא ברור, כמו זעזוע או משהו לח בגוף, שחשדה שאולי יצא דם, אסורה לבעלה עד שתבדוק. ואם תמצא מראה טהור, או אפילו אם לא תמצא שום כתם כלל, אז היא טהורה. אבל אם תמצא מראה טמא, אז היא נעשית נידה.

ואם לא הרגישה כלל ורק ראתה כתם על בגדיה באופן לא צפוי, אז צריך לבחון היטב את הכתם שראתה ובהתאם לכך לדעת אם היא נעשתה נידה או לא:

אם הכתם הוא מראה טמא (גווני אדום או שחור), וגם הוא בשיעור עיגול

בקוטר של כשני סנטימטרים או יותר, וגם הבגד שעליו נראה הכתם הוא לבן, וגם הוא עשוי מדבר שמקבל טומאה (כמו בד וכדומה), אז האישה טמאה.

אבל אם מוצאים מראה טהור, או אפילו מראה טמא פחות מגודל עיגול בקוטר של שני סנטימטרים, או אפילו גדול יותר בבגד צבעוני, או אפילו בדבר לבן שאינו מקבל טומאה (כמו למשל נייר, קרקע או חתיכת בד קטנה פחות משהו סנטימטרים), אז היא טהורה.

וכך אם אפשר לתלות את מראה הדם בדבר חיצוני כלשהו, כמו למשל שיש לה פצע מדמם, או שהתעסקה עם דם (כמו שהייתה במקום שחיטה וכדומה), או שהרגה יתוש וכדומה, אז אפשר לתלות באותו דבר (בגבול ההיגיון כמובן, כאשר הכתם נמצא במקום שיכול היה להגיע מאותם דברים חיצוניים).

אלא שכל זה מדובר אך ורק במקרה שלא הרגישה כלל ולא ציפתה למצוא דם. אבל אם הרגישה בדבר כלשהו, אז אפילו טיפת דם קטנה אוסרת אותה על בעלה. וכן אם עשתה בדיקה עם עד בדיקה נקי, אז אפילו טיפת דם קטנה אוסרת.

חשוב לשמור את הכתמים כאשר ישנם ספקות. ויש נשים שמתוך ביישנות או תחושת דחייה דווקא מיד זורקות לפח או מעלימות בלי לבחון את הכתם היטב ובלי להראות לפוסק, אבל אז נכנסים לספקות של כרת, שאם היא טמאה ומתוך שאינה בודקת היטב היא חושבת שהיא טהורה, היא עוברת על איסור חמור וגורמת עוון גדול גם לבעלה.

ומצד שני גם לא טוב להחמיר ולטמא כל כתם, שאז פוגמים במצוות הזיווג שבין בעל ואשתו ומביאים לריחוק ביחסי בני הזוג. לכן צריך להתגבר על הבושה, למצוא מורה הוראה בקיא ולגשת אליו בכל ספק.

הרחקות

מהרגע שהאישה נעשית נידה ועד לאחר שתטבול במקווה אחרי השבעה נקיים, אסור לבעל ולאישה לגעת זה בזה כלל. וכן ישנן הרחקות שונות שצריך להקפיד עליהן, כדי לא להגיע לשום קרבה של חיבה. לכן אסור להעביר דבר מידו לידה בצורה ישירה. ואם רוצים להעביר דבר כלשהו ביניהם, יש להניח את החפץ על

שולחן או מקום אחר כלשהו, ובן או בת הזוג ייקחו את החפץ משם.

אסור לבני הזוג לישון באותה המיטה, ואפילו אם הם מקפידים להתרחק ולא לגעת זה בזה כלל, זה לא מועיל ומוכרחים להרחיק את המיטות. יש מיטות מיוחדות שהן נפרדות ואפשר לחבר אותן למיטה זוגית, וכך אפשר להזיז אותן בכל פעם בהתאם לזמני הטומאה והטהרה של האישה. מותר לישון באותו חדר, ובלבד שהמיטות יהיו נפרדות. ואם אין אפשרות להפריד את המיטות, אז על הבעל לישון במיטה אחרת (או ספה או כל מקום אחר שירצה). ואסור לבעל לשכב על מיטה המיוחדת רק לאשתו גם כשהוא לבדו והיא לא נמצאת.

וכן אסורים דברים של חיבה וקרוב דעת. לכן אסור לבני הזוג לאכול מאותה צלחת או לשתות מאותה הכוס. ואם הם אוכלים לבדם, יש לעשות היכר כלשהו, וכמו למשל לשים על השולחן דבר בולט ולא שגרת, כדי שלא יבואו לקירוב ולאכול זה מצלחת זו.

ראוי לנהוג בריחוק מעט, שהאישה תשמור על צניעות ליד בעלה, וימעטו בשיחה שלא לצורך שמביאה לקירוב וכו'. אלא שיחד עם זאת, מותר לבעל ולאישה להיות לבדם, לשוחח וכו', ועל אחת כמה וכמה שמותר להתעסק בדברים ענייניים כמו ניהול הבית וכדומה. ורק צריך להשתדל לשמור על ריחוק ולזכור את האיסור המרחף עליהם עד שתיטהר.

הפסק טהרה ושבעה נקיים

לאחר ארבעה ימים לפחות מיום קבלת המחזור, וכאשר האישה רואה שדם הנידה מתמעט ופוסק, עליה לעשות בדיקת הפסק טהרה. שעליה לקחת עד טהרה נקי (חתיכת בד מיוחדת שאפשר לקנות בבתי המרקחת או ברשתות המזון) ולבדוק היטב באותו מקום בכל הכיוונים שלא נשאר דם כלל.

את הבדיקה צריך לעשות סמוך לסוף היום, החל מזמן מנחה קטנה (קצת יותר משעתיים לפני צאת הכוכבים) ועד לזמן השקיעה. ובמקרה צורך, אם הבדיקה התאחרה כמה דקות בודדות לאחר השקיעה, אפשר להקל בדיעבד.

כדאי לרחוץ ולנקות היטב את האזור קודם לכן, כדי שלא יישאר דם מקודם לכן

שיפסול את הבדיקה. ומכל מקום אם העד יוצא לא נקי והבדיקה נפסלת, אפשר לעשות בדיקות נוספות עד שהבדיקה תהיה נקייה, ורק שתסיים קודם השקיעה.

לאחר בדיקת הפסק טהרה, שבה הבדיקה יצאה נקייה, על האישה להתחיל לספור שבעה ימים נקיים. בכל יום מהשבעה עליה לעשות בדיקות, פעם בבוקר ופעם לפני השקיעה. ואם לא הספיקה לפני השקיעה, אפשר לבדוק בדיעבד גם קצת לאחר מכן.

יש לבדוק היטב בכל בדיקה שתהיה נקייה לחלוטין. ואם הבדיקה יצאה לא נקייה, שנמצאה אפילו טיפת דם קטנה, אז מפסיקים את הספירה, וצריך לעשות בדיקת הפסק טהרה מחדש ולהתחיל לספור שבעה נקיים מהתחלה. שכל שבעת הימים צריכים להיות נקיים ללא דם כלל.

אם דילגה בטעות על בדיקות בימים שבאמצע, ששכחה או לא הספיקה וכדומה, בדיעבד אפשר להמשיך לספור שבעה נקיים. אבל אם לא בדקה כלל ביום הראשון, אז צריכה להתחיל לספור מהיום שאחריו שכן בדקה בו. ואם לא בדקה כלל ביום השביעי, אז צריכה לבדוק ביום השמיני או באחד הימים שלאחר מכן והוא ייחשב לשביעי.

לאחר צאת הכוכבים שלאחר היום השביעי של שבעת הנקיים, צריכה ללכת לטבול במקווה טהרה כשר עם בלנית כשרה ויראת שמיים, שתראה שהטבילה מתבצעת כראוי על פי ההלכה.

לפני הטבילה צריך לעשות הכנות מתאימות ולהסיר כל חציצה מהגוף. ניקוי הגוף היטב, גזיזת ציפורניים, גילוח, חפיפת השער, צחצוח שיניים, הסרת שערות באזורים שמקפידה עליהם (כמו למשל ברגלים, בית השחי וכדומה), הסרת סיכות, הורדת עגילים וטבעות, הסרת כתמי צבע מהעור וכו'.

כדי להמחיש את התהליך הכללי, לדוגמה, אם במהלך יום ראשון בשבוע רואים שהדם מפסיק. אז לפני השקיעה של יום ראשון צריך לעשות בדיקת הפסק טהרה. אם לבסוף הבדיקה יצאה נקייה, אז מיד לאחר מכן מתחילים את היום הראשון שמתחיל מהערב (מוצאי יום ראשון), ולמחרת בבוקר (יום שני) תתבצע

הבדיקה הראשונה. כך ממשיכים לספור את הימים הנקיים עד היום השביעי (שיוצא ביום ראשון בשבוע) שבו לפני השקיעה עושים את הבדיקה האחרונה.

לאחר שכל הבדיקות יצאו נקיות, עושים את ההכנות לטבילה במקווה. ולאחר צאת הכוכבים של יום ראשון בשבוע (מוצאי יום ראשון, שזה ליל שני), אפשר ללכת לטבול. יוצא שאותו יום בשבוע שבו יצאה בדיקת הפסק טהרה, הוא היום שבו עושים את הבדיקה האחרונה של השבעה נקיים. ומיד לאחר מכן בצאת הכוכבים הולכים לטבול.

הנהגות טובות לליל הטבילה

ראוי להסתיר את עניין הטבילה מאנשים אחרים ושרק הבעל והאישה (והבלנית) ידעו מכך. הן משום ענייני צניעות שבין בעל ואשתו שעלולים להביא להרהורים רעים והן משום עין הרע שעלול להיגרם לבני הזוג.

לאחר הטבילה במקווה האישה טהורה לבעלה. וצריכה לומר לו במפורש שהיא טהורה או שטבלה, כדי שהבעל ידע באופן מוחלט וברור שהיא מותרת לו. שהרי עד אותו הזמן הייתה בחזקת טומאה.

האישה נאמנת לומר לבעלה אם היא טמאה או טהורה, וכן אם בדקה, ספרה וטבלה וכו'. ובעלה יכול לסמוך עליה ואינו צריך לבדוק אחריה. אך כמובן שכל זה מדובר כאשר האישה עצמה מודעת לאיסורים ובקיא בהלכות האלו. שאם למשל היא בכלל לא יודעת כיצד לעשות בדיקה, אז איך היא תוכל להעיד שהיא בדקה? לכן פשוט וברור שעל האישה ללמוד היטב את כל ההלכות, ולאחר שהיא למדה, אין צריך לבדוק אחריה והיא נאמנת לומר אם היא טהורה.

אך יש להתייחס ברצינות ובכובד ראש לאותה נאמנות ואין להתלוצץ בזה כלל. ולמשל אישה שאמרה שהיא טמאה, אסרה את עצמה לבעלה ממש אפילו אם מצד המציאות היא טהורה. ואם אין לה סיבה ממש טובה למה שאמרה, אז תהיה נחשבת כנידה ותצטרך לעשות הפסק טהרה, ספירת שבעה נקיים וטבילה כדי להיטהר לבעלה. וכך גם אישה שחזרה מהמקווה ואמרה שלא טבלה, צריכה לטבול שוב אם אין לה הסבר טוב לדבריה. לכן צריך לשים לב ולא לזלזל ולעשות

מזה צחוק.

בין בני הזוג צריכה להיות אהבה, הבנה ורצון הדדי לעשות נחת רוח זה לזה. ולפעמים ישנן מריבות בין בני הזוג ומגיעים למקומות לא נעימים. לכן צריך לשמור על כללים וקווים אדומים שאותם לא חוצים בשום אופן. וכמו למשל שאסור למנוע תשמיש ולצער את בן או בת הזוג. ועל אחת כמה וכמה שבלי להטבילה עצמו, שעל בני הזוג להשקיע בלילה הזה ולעשות אותו יפה ומיוחד.

אין לדחות את הטבילה ועל האישה לטבול בהקדם האפשרי, מיד כשהיא נטהרת. ואותו ליל טבילה הוא זמן מיוחד של בני הזוג, שאז אהובים זה על זה כיום כניסתם לחופה. אם היו חילוקים בין בני הזוג, יש לעשות הכל כדי לוותר ולהתפייס בזמן הזה ולנסות לשמח זה את זה. אם זה מתאפשר, כדאי גם לקנות איזו מתנה קטנה לאישה כדי לשמוח ביחד. ויש מצווה חשובה של זיווג בלילה הזה.

חיישוב עונת הוסת

על האישה לציין לעצמה את הזמנים המדויקים שבהם נעשתה נידה, ועל פי אותם זמנים מחשבים עונות מסוימות שבהן תהיה האישה אסורה על בעלה. האיסור הוא לעניין תשמיש בלבד, אבל לא חייבים לנהוג את כל ההרחקות כמו בימי הנידה.

יש לציין שהעונות שמחשבים הן זמן של חצי מהיממה, כלומר או יום או לילה. אם ראתה ביום, תהיה אסורה רק ביום ואם ראתה בלילה אז תהיה אסורה רק בלילה.

ישנן עונות וסת שונות, אך ישנן שלש עיקריות שיותר מצויות ושכיחות, והן וסת החודש, וסת ההפלגה ועונה בינונית.

וסת החודש: זהו אותו יום בחודש בו נעשתה נידה בפעם הקודמת. כמובן שזה מחושב לפי תאריך החודש העברי, וכמו למשל אם ראתה ביב' בתשרי, אז תהיה אסורה ביב' בחשון. וזה לא משנה אם החודש מלא או חסר, או כמה ימים עברו מאז, אלא זה הולך רק על פי התאריך עצמו.

וסת הפלגה: זהו מרווח הימים שבין היום בו נעשתה נידה בפעם הקודמת לבין היום שבו נעשתה נידה בפעם שלפניה. וכמו למשל שאם ראתה בתאריך כלשהו ולאחר עשרים ותשעה ימים ראתה שוב, אז לאחר עשרים ותשעה ימים נוספים תהיה שוב אסורה. יש להיעזר בלוח שנה ולספור את הימים, כיוון שישנם חודשים חסרים וישנם מלאים וכך התאריך עצמו יכול להשתנות מחודש לחודש כיוון שהולכים רק על פי המרווח.

עונה בינונית: זהו מרווח ממוצע של שלושים יום. שביום השלושים לראייה האחרונה תהיה אסורה על בעלה.

על כל אישה לחשב את זמני הראיה שלה ולסמן את שלש הזמנים האלו שבהן תהיה אסורה לבעלה. וזה מה שכנראה מצוי ברוב הנשים בימינו שאין להן וסת קבוע.

אבל אם האישה נעשתה נידה שלש פעמים ברצף באותו תאריך או אותה הפלגה וכו', אז היא נקראת בעלת וסת קבוע. ואז אותה אישה תהיה אסורה רק באותו זמן של הוסת הקבוע (בין אם זה יום בחודש, הפלגה, ימים בדילוג או משהו אחר קבוע) ותהיה מותרת בשאר התאריכים.

כאשר יש לאישה וסת קבוע, אז גם אם קרה שקיבלה וסת בזמן אחר, עדיין חוששת רק לעונת הוסת הקבוע. אבל אם ראתה שלש פעמים ברצף בתאריכים אחרים שאינם התאריך הקבוע שלה, אז עוקרת את הוסת הקבוע וחוזרת לשלש העונות השכיחות של נשים ללא וסת קבוע.

בעונת הוסת שהאישה נאסרת על בעלה, צריכה לעשות בדיקה לקראת סוף הוסת כדי לוודא שלא נעשתה נידה. וגם אם לא מרגישה בשום סימן, מכל מקום צריכה בדיקה. ואם לא בדקה מסיבה כלשהי בעונת הוסת, תבדוק לאחר מכן.

אישה בעלת וסת קבוע שלא עשתה בדיקה בעונת הוסת, או אישה בעלת וסת לא קבוע שלא עשתה בדיקה בעונה בינונית (שזה יום השלושים מהוסת הקודם), אסורה על בעלה גם לאחר מכן עד שתעשה בדיקה, ואפילו זמן רב לאחר מכן.

זוגיות אמתית רק בחדרי הדרים

על בני הזוג להראות חיבה זה לזו רק בתוך כתלי הבית, כאשר הם לבדם. אין להפגין חיבה במקומות ציבוריים, או אפילו בתוך הבית כאשר ישנם אורחים, שכנים או אפילו בני משפחה שנמצאים בפניהם.

וצריך לדעת שאדרבה, רק כך הקשר הוא אמתי וטהור. ישנם זוגות שמראים חיבה ברחוב, ואז הופכים בכך את היחסים שלהם לזולים ומופקרים, מביאים למחשבות רעות, הרהורים ודמיונות מצד הסובבים אותם, מביאים לקנאה של הסובבים וגורמים לעצמם עין הרע. כל זה מצביע על יחסים חיצוניים וחסרי תוכן פנימי, כמו בהמות שמפגינות חיבה בפומבי ללא כל בוש.

כאשר בני הזוג מפגינים חיבה בפני אחרים, זה נובע ממניעים חיצוניים ולא טובים. שהם רוצים שאחרים יראו אותם, שיקנאו בהם וכו'. כאילו שיותר אכפת להם לעשות הצגה לציבור שמסתכל עליהם מאשר מה שאכפת להם זה מזו.

אדם שבאמת אוהב את אשתו ואכפת לו ממנה ירצה לשמור עליה כך שאף אחד לא יסתכל עליה או יחשוב עליה מחשבות מלוכלכות. אבל אדם שרוצה להתגאות ולהשוויץ בפני אחרים, ישכנע את אשתו ח"ו ללכת בצורה לא צנועה, להראות לו חיבה בציבור ולהתנהג כמו בהמה. כי בכלל לא אכפת לו ממנה, אלא אכפת לו מהגאווה שלו, שכולם יקנאו בו.

ואותם אנשים מוחצנים וחסרי יראת שמיים מאבדים את הטעם בזוגיות. שמרוב מתירנות והפקרות הבעל כבר לא מתרגש בכלל מאשתו. הרי הוא כל היום ראה את אשתו בחוסר צניעות וכבר התרגל, הוא גם ראה כל היום נשים אחרות לא צנועות שמסתובבות ברחוב, וכך במשך כל היום עוברות לו מחשבות מלוכלכות.

ואז בסוף היום כשהוא נמצא עם אשתו לבד בחדר, היא כבר לא נראית לו מושכת כל כך. פתאום היא לא מצליחה לרגש אותו. הרי הוא ראה אותה כך באותה צורה במשך כל היום ואין שום שינוי והבדל בין הרחוב שהיו בו לחדר הסגור שכעת הם נמצאים בו.

מגיעים ח"ו למצב שכל עובר אורח מזדמן מסתכל על אשתו ברחוב, אבל הוא

עצמו סולד ממנה והיא כבר נמאסת עליו. מרוב שריגשה את כל הרחוב עם הלבוש המזערי, האיפור המוגזם והבושם הנודף, כבר לא נשאר לה כוח לרגש את בעלה. הוא רגיל בה ואין לו הזדמנות להתגעגע.

והרבה אנשים נרתעים כאשר חושבים על הזוגיות של אנשים יראי שמיים, שכלפי חוץ נראה שיש קרירות בין בני הזוג. כאילו שאין שם בכלל אהבה ורגש, והכל רק עניין טכני. אלא שצריך לדעת שכל זה מצד חוץ, כאשר נמצאים בין אנשים. כי יש עניין להסתיר את הזוגיות, וידוע שהברכה שרויה דווקא על הסמוי מן העין. אבל בין בני הזוג עצמם, כאשר הם לבדם, ישנה חמימות מיוחדת וקשר מיוחד שאף אחד לא יודע עליו מלבדם.

וכך הקשר הוא אמתי יותר, עמוק ופנימי יותר, ושייך להם בלבד בלי שאף אחד יתערב. שיש להם דבר מיוחד שאף אחד לא יודע עליו, יש להם צד שאף אחד בעולם לא יודע עליו ורק בן או בת הזוג מכירים בהם. אין אף אחד אחר שמכיר את הסוד שלהם ויודע כיצד הם מתחברים זה לזו בחדרי חדרים.

כך הקשר שלהם מיוחד יותר, חשוב יותר, קדוש יותר, מרגש יותר, לא פוגע כלל באחרים, לא מביא להרהורים לא טובים, לא מביא לקנאה ומחשבות לא טובות עליהם וכך הם מביאים את הברכה שתשרה בביתם.

וזהי מהות הצניעות, שכלפי חוץ רואים דבר שנראה חסר חשיבות, אבל בפנים יש יהלומים יקרים ששומרים עליהם היטב. כי כאשר ישנו דבר יקר ערך ששווה המון, מכניסים אותו לתוך כספת ושומרים עליו היטב שאף אחד לא יתקרב. וככל שהדבר פחות חשוב, כך פחות שומרים עליו ומוציאים אותו גם לחוץ לפעמים. ואם הדבר הוא ממש מאוס כמו אשפה, אז מוציאים אותו מהבית ומפקירים אותו בחוץ. וזה יכול להיות המדד שלנו, לראות כמה הזוגיות באמת חשובה לנו. אם אנו מפקירים אותה לעוברים ושבים, או ששומרים עליה היטב בכספת.

לכן צריך לשמור על ריחוק מעט כאשר נמצאים בין אנשים נוספים, וכך בני הזוג יוכלו לשמור את כל האהבה והפגנת החיבה זה לזו לזמנים היקרים בהם הם נמצאים לבדם בחדרם. כך הזוגיות תתייקר יותר והערך שלה יעלה.

בזכות השמירה על יסודות הבית היהודי, השם יתברך בוודאי יברך את כל המשתדלים בכך בשפע גדול. ישלח לכולנו שלום בית אמתי, מתוך יראת שמיים ואמונה, ויביא לנו ילדים טהורים וצדיקים לעבודתו יתברך.

פרשת אחרי מות

עשו סייג לתורה

ישנם דברים אסורים וישנם דברים מותרים. ישנן מצוות שונות הכתובות בתורה וישנם דברים שאינם בגדר מצווה. לכאורה זה נראה שהכול קל וברור. אבל כל זה רק בזמני השקט וישוב הדעת.

כאשר האדם מגיע לניסיון, הוא עלול לשכוח מהכול ובלי לשים לב לעבור על איסורים חמורים או לבטל מצוות חשובות, וכל זה אפילו בלי להיות מודע לכך. כדי להימנע מכך ולשמור על עצמנו ברגעי הלחץ והניסיון התורה מצווה אותנו לעשות סייג.

הפסוק האחרון בפרשת אחרי מות אומר לנו "ושמרתם את משמרתי". אנחנו צריכים לעשות שמירה למשמרת של השם יתברך. התורה נתנה לנו מצוות ואיסורים, אבל בקלות רבה אפשר לפספס ולעבור על המצוות ולכן עלינו לעשות משמר נוסף.

בדיוק בתקופה הזו שבין פסח לשבועות אנו נוהגים ללמוד בפרקי אבות וגם שם הדבר מובא בתור "עשו סייג לתורה". עלינו לעשות סייג, כלומר גדר לתורה. תארו לכם שאתם מנסים לשמור על משהו יקר לכם מאוד. אותו דבר יקר יהיה מוחבב עמוק בפנים בעוד שאנחנו נשמור על הדבר מבחוץ. אם לא נשמור על הדבר מבחוץ, הוא יהיה פגיע יותר וקשה הרבה יותר לשמירה.

כשאדם רוצה לעשות גדר בחצר שלו כדי לשמור על הדברים שלו, הוא יעשה את הגדר בגבול החיצוני ביותר, ואת הדברים החשובים לו הוא ירחיק מאותה גדר ויכניס אותם לכיוון המרכז. כי אם הוא ישים את הדברים היקרים ליד הגדר הם לא יישמרו. הגדר מועילה לשמירה כדי שאנשים לא יעברו את הגבול, אבל הסביבה עצמה של אותו הגבול אינה מוגנת. לכן כולנו מבינים שכאשר אנו נמצאים ביישובים קרובים לגבול, הסכנה גוברת והביטחון מתערער.

התורה מלמדת אותנו שעלינו לעשות משמרת למשמרת. אסור בשום פנים ואופן להגיע לחצות את הגבול של התורה, ולכן צריך לעשות גבול חדש משלנו לגבול הקיים כבר של התורה. בצורה כזו גם אם בכל זאת קרה מצב קיצוני שבו עברנו את הגבול, אז לפחות הצלנו את עצמנו מלעבור את הגבול של התורה ולהגיע לאיסור תורה חס ושלום.

היצר הרע פועל בצורה הדרגתית ולא מורגשת. הוא פועל בתחכום כדי להפיל אותנו. הרי אם הוא יגיד לנו לעבוד עבודה זרה או לרצוח, או בוודאי שאף אחד לא יקשיב לו. הוא לא מנסה לעשות דברים קיצוניים. כדי שנקשיב לו ונעשה כרצונו הוא מפתה אותנו בדברים קטנים שנראים לנו כדברים מותרים או עבירות קטנות ולא מזיקות.

יצר הרע יאמר לנו להשתמש במכשיר סלולרי מתקדם, שם נקבל מסרים הרסניים בלי להרגיש. הוא יאמר לנו שאיסורים לא מובנים שנתנו חכמים, כמו למשל האיסור למחוא כף ולרקוד בשבת, הם סתם קטנוניות ולכן לא צריך להקפיד. הוא יאמר לנו שזה לא נורא רק פעם אחת לעשות איזו עבירה וכו'. וכך הוא יפיל אותנו ברשתו בדברים הקטנים שאנו לא מקפידים עליהם.

לאחר שהיצר לכד אותנו, כבר יהיה לו הרבה יותר פשוט לעשות זאת שוב. הפעם הוא ילך על משהו יותר חמור. הרי אם כבר זלזלנו באיזו מצווה או שעשינו איזו עבירה, אז כבר לא נקפיד כל כך על עבירות אחרות. טבע האדם להיסחף וללכת אחרי הזרם, להתאים את עצמו למקום ולזמן ולהשתייך לסביבה. אז אם כבר היצר משך אותנו לסביבה הרסנית או לדרגה רוחנית ירודה, כעת הרבה יותר קל לו להשפיע עלינו ולשלוט.

לכן למשל על חוף ים מעורב, גברים ונשים מסוגלים להסתובב בחוסר צניעות מוחלטת והפקרות של ממש בלי להרגיש אפילו טיפת בושה. אבל אם הם ייכנסו למקום מכובד כמו בית כנסת, הם ירגישו צורך להתלבש ולהתנהג בהתאם לכבוד המקום. כי מתוך ההשפעה של הסביבה אנו לא שמים לב בכלל מה אנחנו עושים. רוב הנשים למשל לא היו מעזות ללבוש את אותו בגד ים חשוף סתם כך באמצע הרחוב מרוב בושה, אבל כאשר הן הולכות למקום פרוץ כמו חוף ים מעורב ששם

כולם מפקירים את עצמם, אז הן מרגישות שייכות לזרם ולא רואות בזה דבר פסול. גם בגד בזוי, זול ומופקר יכול להיראות פתאום כמשהו טוב כאשר נמצאים בסביבה הרסנית.

הדרך היחידה להתגבר על תחבולות היצר הרע ולהישמר, היא לעשות סייג לתורה. אם למשל אדם שנמצא בתהליך גמילה מעישון יאמר לעצמו שהוא יצא לשבת עם כל החברים שהיה רגיל לעשן איתם, ויבטיח לעצמו שרק ישתה איתם קפה ולא יעשן, אז כולנו מבינים שהוא יתפתה לעשן בסופו של דבר בין אם הוא ירצה בכך או לא. הרי הוא רואה את כולם מעשנים סביבו, הסיגריות של החברים מפתים, הקפה עושה לו חשק, הזיכרונות מעוררים אותו, הרגש מתגבר, היצר מעורר, ומרגע לרגע כוח הבחירה שלו נהפך לחלש יותר. פתאום הוא חושב שזה לא כל כך נורא לעשן. פתאום הוא לא מבין מדוע בכלל רצה להיגמל.

ובאמת קשה להאשים אותו. רק אדם חזק מאוד יכול לעמוד בניסיון קשה שכזה. אבל כל זה רק לאחר שנקלע לאותו מצב בו הוא יושב עם החברים המעשנים. אבל לפני כן זה היה בשליטתו. לפני כן הייתה לו בחירה. מדוע הגיע למצב הזה מלכתחילה? מדוע הכניס את עצמו לניסיון? מדוע לא שמר על עצמו והתרחק מאותו מקום בו הוא עלול להתפתות?

אם אדם יאמר לעצמו בשעה מאוחרת בלילה מתוך עייפות שהוא רק יניח את הראש לעשר דקות ואז יקום, אז מובן לכולנו שהוא הולך לישון עד הבוקר. כי אם הוא לא שם גבול ברור, אז אין לו סיכוי להצליח להישמר ולהשיג את רצונו. וכך בכל עניין אחר. שיש מצבים בהם אנו כבר חסרי אונים וכמעט נטולי בחירה. אבל לפני כן הייתה לנו בחירה אם להיכנס לאותם מצבים או לא. היינו יכולים לעשות סייג ומראש לא להגיע לאותם ניסיונות.

התורה מביאה לנו איסורים שונים, אבל אם נחשוב שהכול מותר חוץ מאותם איסורים, אז בסופו של דבר נגיע גם לאיסורים האלו חס ושלום. זה כמו לנסות לזרוק סכינים על תפוח שנמצא מעל ראש של בן אדם מתוך מחשבה שאין בזה בעיה כל עוד אנחנו לא פוגעים בו. אבל אנחנו לא לוקחים בחשבון שכל פספוס קטן עלול לעלות לנו ביוקר.

גם אם אולי פעם או פעמיים הצלחנו לא לעשות נזק, אבל מתוך הרבה ניסיונות בוודאי שתגיע הפעם הזו שנחטיא. אסור לנו להגיע לטעויות מיותרות. לכן הדרך הטובה ביותר היא להתרחק גם מאותם דברים מותרים שקרובים לאיסור. לא צריך בכלל לשחק עם סכינים ואז לא נצטרך להגיע למצבים שבהם נצטער על כך.

לכן חז"ל קבעו לנו גדרים שונים, שהם האיסורים מדרבנן. ויש לצערנו אנשים שמזלזלים בהם, שכאילו אלו דברים חסרי משמעות. אבל כל מילה של חז"ל היא קודש קדשים ואין לנו כלל תפיסה בזה. מעבר לאיסור החמור של העובר על דבר חכמים, האדם גם מכניס עצמו לסכנה עצומה. חז"ל ירדו לעמקי הנפש ובחרו את הדרכים הטובות ביותר לשמור על האדם כך שלא יחטא באיסורי תורה, ואם אדם מזלזל בדברי חז"ל, הוא מביא עצמו לסכנה גדולה שבוודאי יעבור גם על דברי תורה.

ולא רק על הגדרים של חז"ל עלינו לשמור, אלא שעלינו גם לקבוע גדרים נוספים בעצמנו. ורק כך נצליח להגיע ליעד שאליו אנו שואפים להגיע. הרי כל אדם מכיר את עצמו ויודע שישנם דברים שמכשילים אותו ומביאים אותו לנפילות, ישנם דברים שטעונום חיזוק וכו'. כאשר אנו קובעים לעצמנו קו אדום שאותו אנו לא עוברים, אז גם אם קרה שחצינו אותו בטעות, בכל זאת שמרנו על עצמנו מלהגיע למקומות מסוכנים יותר.

אדם יכול לחשוב לעצמו שזה בסדר לשבת עם חברים במסעדה ללא כשרות טובה אם הוא לא יזמין שם לאכול. אבל מעבר לחילול השם ולסיוע לעבירה שיש בדבר, צריך להבין שאותו אדם נכנס למקום סכנה. בקלות יכול לקרות מצב בו הוא יתפתה להזמין משהו או לטעום איזו חתיכה קטנה משל החבר. אולי הוא ישכנע את עצמו פתאום שהוא יכול לאכול דברים מסוימים שבהם נראה לו שאין בעיה כמו לחם או סלט.

יוצא שבלי שהוא מרגיש הוא עלול לעבור על איסורים ולחטוא. כל זה מתוך שהכניס את עצמו למקום בעייתי, כי אם היה שומר על עצמו ובכלל לא נכנס לאותו מקום, אז לא היה לו שום קושי להתגבר וללכת בדרך טובה. אסור לאדם

להכניס את עצמו למקום סכנה. הוא מוכרח לעשות לעצמו גדר. שיקבע לעצמו גבול אדום שלמסעדה לא כשרה לא מתקרבים בכלל.

גבר יכול לחשוב לעצמו שזה בסדר לשמור על קשרי ידידות עם נשים בעבודה, מתוך מחשבה שאין בזה שום דבר מעבר לכך. כי בהתחלה תמיד הכל נראה פשוט לשליטה, רק הבעיה היא שלפעמים דברים מתחילים להסתבך בלי ששמים לב. רוב מקרי הגירושין התחילו מבני זוג אוהבים שהתחתנו וחשבו שהם יחיו ביחד לנצח. רק שכאשר לא שמו לעצמם גבולות, אז דברים החלו להידרדר לאט לאט וקווים אדומים נחצו בלי להרגיש עד שכבר נהיה מאוחר מדי.

רק קו אדום שאותו אנו מחליטים בנחישות שאנו לא חוצים יכול להציל אותנו. רק כאשר הגבולות ברורים אנו יכולים להבין אם עברנו את הגבול. אם האזעקה מתחילה לצפצף, הנורה האדומה מהבהבת ואנו רואים את הגדר שהצבנו, אז אנחנו יכולים להתעורר ולהבין איפה אנחנו ולאן היצר סחף אותנו. כל אדם מוכרח לשים לעצמו גבולות וסייגים במקומות בהם הוא נכשל או עלול להיכשל. רק בצורה כזו אפשר להינצל. השם יזכה אותנו להישמר ולשים גבולות איכותיים שיביאו אותנו להתמיד בדרך האמת בלי בלבולים ולהגיע למימוש עצמי.

בחוקותיהם לא תלכו

הטכנולוגיה מתקדמת מיום ליום, הנגישות לתרבויות אחרות מטשטשת את ההבדלים בין העמים, הרצון לביטויים מפוצצים כמו "דמוקרטיה", "נאורות" ו"שוויון" גובר והשלום הנכסף מעוור את עינינו. אם נשים לב למהלך היום שלנו, נגלה שרוב תוכנו שאול מעמים אחרים. הבגדים שאנו לובשים, המוזיקה שאנו שומעים, התכנים שאנו עוסקים בהם, הדיבור, ההתנהגות והמעשים, כמעט הכל נלקח מתוך מעשי הגויים. לאחר כל זה, קשה מאוד למצוא את הזהות האישית שלנו בתור עם יהודי.

על כל יהודי לדעת שהתורה אוסרת עלינו ללכת בחוקות הגויים ולנהוג כמעשיהם. התורה מצווה אותנו בפרשה: "כמעשה ארץ מצרים... לא תעשו וכמעשה ארץ כנען... לא תעשו ובחוקותיהם לא תלכו" (ויקרא יח', פסוק ג').

בני ישראל היו במצרים וראו את מעשיהם, הם עומדים להיכנס לארץ כנען ורואים את מעשיהם, מתוך כך הם בוודאי עלולים ללמוד מהם. אך בני ישראל הם בני מלך מלכי המלכים, הם מייצגים את האמת ואת עולם הרוח, אסור שהם יתנהגו בצורה זולה ופשוטה כמו שאר העמים.

תארו לכם שנסיך מפורסם, בן של מלך גדול שכולם מעריצים ואוהבים, מחליט לעזוב את הארמון, ללמוד בבית ספר ברמה נמוכה עם נערים מופרעים, לדבר בסלנג של אותם נערים, לעשות איתם מעשי קונדס שונים, להשתטות ולנבל את הפה על העוברים ושבים ולהתנהג כמו פשוטי העם. כעת מה יגידו כולם? מה יחשבו על המלך? כל המלכות יכולה ליפול ברגע, אנשים יזלזלו במלך ובמלכותו ותוקף המלכות יתערער.

כי בן של מלך צריך להתנהג כמו נסיך. הוא לא מייצג רק את עצמו, אלא את כל ארמון המלוכה. אם נער משכונת מצוקה יגנוב שקית שוקו נוכל אולי להבין אותו ולדון אותו לכף זכות, אבל אם בן של מלך יגנוב שקית שוקו זה יהיה אסון לאותו עם, ויוריד מערכו של המלך.

תארו לכם שאתם מגיעים למקום מכובד, כמו משרד ממשלתי כלשהו. אתם פותחים את הדלת ולהפתעתכם המרובה אתם רואים שרי ממשלה יושבים רגל על רגל במכנסיים קצרים וכפכפים, אוכלים בצורה גסה כמו בהמות ומשתטים לחלוטין. תחשבו איזה ביזיון גדול נגרם מכך.

והדבר ברור שכאשר אדם רוצה לסמוך על מישהו אחראי, למצוא למשל עורך דין מוצלח או אדם מכובד לעשות אתו עסקים, הוא בוודאי יחפש מישהו שנראה מסודר, בחליפה נקייה, שמדבר בשפה גבוהה וכו'. הוא לא סומך על מישהו מהרחוב, אלא רק על מישהו שמשדר לו שהוא באמת מיוחד ומעל האחרים.

בני ישראל לא יכולים ללמוד משאר העמים, כי כאשר שאר העמים מתנהגים

בצורה גרועה זה לא מפתיע וזה אפילו צפוי. אבל כאשר בני ישראל מתנהגים כמו אותם עמים אז כל העולם רואה זאת ומזלזל במה שישראל מייצגים. ערך התורה יורד בעיני כולם וכל מהות העולם מתערערת.

בני ישראל מייצגים את דעת התורה הקדושה. כאשר כל העולם רומס ודורך האחד על השני, בני ישראל צריכים לנהוג כבוד זה בזה כראוי לבני מלכים. כאשר כל העולם עובד עבודה זרה, בני ישראל צריכים להגדיל את כוחו של השם בעולם.

כאשר כולם רואים תכנים טיפשיים, חסרי ערך והורסי חינוך, אנחנו צריכים למחות ולייצג את דעת התורה. כאשר כולם מעצימים את התאוות וחושבים שמי שיוצא ליותר מועדונים הוא מוצלח יותר, אנחנו צריכים להראות לכולם סביבנו מהם הערכים האמתיים והחשובים יותר בחיים.

מיום ליום אנו רואים לצערנו את הירידה הרוחנית והנטייה ללכת בדרכי הגויים. אדם שמחפש תאוות מתחבר לעמים של העידן החדש שמתירים הכל. אדם שמחפש גאווה וכבוד מתחבר לעמים שרוצחים בשביל הכבוד. אפילו אדם שמחפש רוחניות כבר לא פונה למקור, אלא בוחר לחפש טקסים ותרגילים ריקים מתוכן בעמי המזרח הרחוק. כל זה כאשר יש לנו את ארמון המלוכה ממש כאן מתחת לאף.

היום לצערנו רוב החפצים שאנו מחזיקים בביתנו הם יצירות של גויים. האמנות לקוחה מהם, הנימוסים, התרבות, המוסכמות החברתיות וכל מה שסובב אותנו. מצפים מאיתנו להתנהג כמוהם, הפוסטרים של הכוכבים שלהם תלויים על הקירות שלנו, הסלנג שלהם שגור בלשונו, הרגשות שלנו מושפעים ממה שהם מכתיבים ומכללי חברה והתנהגות מסוימים, הכל לפי הגויים.

התורה הקדושה היא המקור לכל החכמות, הפתרון לכל הבעיות, השמחה והמילוי שלנו בחיים והמפה שלנו למציאת התכלית שנוכל לבצע את השליחות שלנו בעולם. נסיך שיש לו את כל מה שהוא צריך ורוצה בארמון המלוכה לא צריך לחפש שום דבר בכפרים נידחים. אין לנו שום צורך בחוקים של עמים זרים

וחכמות חיצוניות ללא בסיס. לנו יש מסורת של אלפי שנים עם בסיס מוצק וישועות חזקות, וכל מה שאנו צריכים זה להתחבר למקורות שלנו ולשוב אל אבינו המלך כדי לחזור לארמון המלוכה ולקבל את כל רצוננו.

אסור ליהודי לשכוח את הכוח שמחייה אותו ולפנות לחוקות הגויים. השם יתברך יזכה אותנו להתחבר אליו ולהישאר נאמנים לתורתו הקדושה, מתוך כך יביא לנו את הגאולה השלמה אמן.

וחי בהם

לפעמים אנו עלולים לטעות ולחשוב שהתורה חס ושלום מעכבת אותנו או מזיקה לנו באיזשהו אופן. לכאורה החוקים שלה מאוד מגבילים וצריך להתפשר ולוותר הרבה כדי להצליח לקיים את הכתוב בה. כדי לקיים את התורה בשלמות נאלץ להיפרד מהרבה רצונות שלנו ולעשות דברים מגבילים ולא מובנים בניגוד לרצוננו. וכך לפעמים אנו חושבים שעדיף ח"ו לא להקשיב לה במקומות מסוימים.

אך האמת היא שונה לגמרי. הפרשה אומרת לנו (פרק יח' פסוק ה'): "ושמרתם את חוקותי ואת משפטי אשר יעשה אותם האדם וחי בהם". כל עניין החוקים והמשפטים שבתורה הם בשבילנו ולטובתנו. ורק דרכם נוכל לזכות לחיים האמתיים.

כדי להבין את העניין נתאר לעצמנו ילד שחושב בצורה דומה. ההורים שלו מגבילים אותו מאוד, הוא צריך לבטל את הרצונות שלו, קשה מאוד לקיים את חוקי ההורים וישנם לא מעט דברים לא מובנים שנוגדים את רצונו האישי שהוא נאלץ לעשות.

הילד רוצה לשחק כל היום, אין לו חשק ללכת לבית הספר, הוא לא רוצה ללמוד לקרוא ולכתוב, כיף לו לאכול במבה או שוקולד במקום ארוחת צהריים,

הוא נהנה ללכלך ולפזר, נחמד לו להרביץ פה ושם לאחותו הקטנה ועוד שלל דברים שנמנעים ממנו. כולנו יודעים היטב שאת הילד אנו מוכרחים להגביל בתוך חוקים ומשפטים לטובתו האישית, כדי שיגדל להיות מחונך ומלומד, שיקבל מידות טובות ושיצליח בדרכו.

גם אנחנו הילדים של הקדוש ברוך הוא. גם אנחנו לא מבינים כל כך את החוקים והמשפטים וחושבים לפעמים שזה לא טוב לנו ושאלנו רוצים לנהוג אחרת. אך התורה מלמדת אותנו שישנו כלל: "וחי בהם", זוהי צורת החיים האמתית. אלו החיים.

הקדוש ברוך הוא לא נתן לנו חוקים כדי שנסבול, אלא להפך כדי שנחיה. רק בעזרת החוקים האלו אפשר לחיות באמת. רק אם אדם יעשה את החוקים והמשפטים הוא יוכל לחיות חיים אמתיים ולא ליפול בתאוות שקריות שאולי נראות מפתות אבל גורמות לנו למוות.

אנחנו כרגע עוד ילדים ולכן לא מבינים זאת, אבל כשנגדל בע"ה נוכל להבין איך שהכול היה לטובתנו. אדם יכול לחשוב לעצמו שלנסוע בשבת זה כיף בשבילו, אבל זה כמו ילד שמרגיש כיף לשחק בגפרורים ולעשות מדורה בתוך הבית. כי הוא לא רואה את כל התמונה ולא יודע איזה נזק ייגרם מזה. אדם מרגיש שזה מאוד משחרר אותו לצפות בסרטים, אבל זה כמו ילד שיאמר שזה מאוד משחרר אותו לעשן סמים. גם אם זה נראה לנו ככיף, זה מתוך ההשקפה המצומצמת שלנו, זה בוודאי לא אומר שזה טוב.

אדם שמעשן סמים בטוח שזה מביא אותו לגג העולם, אך במציאות הוא נופל לתחתית של התחתית. בצורה דומה כל מה שמנוגד לתורה מביא אותנו לתחתית, בעוד שהמשפטים והחוקים מביאים אותנו לתכלית האמתית שלנו.

רק מי שברא את העולם ואת כל החוקים שלו יודע באיזו דרך אנו צריכים ללכת כדי להגיע אל המטרה. העולם שלנו הוא עולם של העלם והסתר, עולם של שקר ותאוות שמתעתעות בנו. אל המציאות והאמת ניתן להגיע רק כאשר הולכים בדרך שסלל הבורא והשולט בכל זה.

לכן גם אם נראה לנו שהתורה מגבילה ומתנגשת עם רצונות שונים שלנו, אפשר להיות סמוכים ובטוחים שזה בוודאי לטובה, כי התורה רוצה שנחייה באמת, את החיים האמתיים של המשמעות והמיצוי העצמי שלנו, ולכן היא דואגת לכתוב "וחי בהם".

ימי השואה, הזיכרון והעצמאות

איפה אלוקים היה בשואה?

הקדוש ברוך הוא כל כך אוהב אותנו, כל כך מטיב לנו ורוצה בטובתנו תמיד. אז איך יתכן שעם ישראל עבר כל כך הרבה ייסורים ובפרט איך יתכן שנתן לנו לעבור את השואה הארורה? מדוע לא הגן עלינו כפי שהיינו מצפים מאב שמגן על ילדיו? מדוע לא עזר לנו להילחם ולנצח את כולם ולצאת מכל הצרות בכבוד? מדוע לא שמר עלינו?

השאלה היא בעצם הרבה יותר כללית. כי השואה זו לא הצרה היחידה שעברנו. עם ישראל עבר מסעות שמד רבים ומזעזעים ונרדף במשך כל הדורות בצורה מחרידה. וגם היום כשאנו יושבים במדינה משלנו אנו מרגישים זאת היטב בפיגועים, בטילים ובחוסר הביטחון שמקיף אותנו מכל העמים השכנים והעוינים.

וגם אם המצב הביטחוני היה מצוין, עדין היה מקום לשאול את אותה השאלה בקשר לתאונות הדרכים, למחלות, לטרגדיות ולמקרי המוות השונים. ואפילו אם היינו חיים לנצח, עדין היה מקום לשאול את השאלה בקשר לייסורים הרבים שכל אדם עובר בחייו, שזה רחוק מאוד מחיים ורודים ומאושרים שכל אדם היה מאחל לעצמו. אז למה בעצם? מדוע בכלל קיימים ייסורים? למה לברוא רע בעולם? איפה אלוקים בתמונה הזו?

כדי לענות על השאלה הזו צריך קודם להבין את שורש הדברים. מעצם שאילת השאלה הזו אנו מייחסים לקדוש ברוך הוא מוגבלויות חס ושלום. אז אמנם אנו מבינים שיש לו כוח רב, שהרי אנו שואלים היכן הוא היה מתוך שברור לנו שהוא כן יכול היה להציל אותנו, ורק מסיבה לא מובנת כלשהי הוא לא הציל.

אבל יחד עם זאת אנו שואלים איפה הוא היה בשואה מתוך הנחה שאותם נאצים

כאילו פעלו מכוח עצמם בלי שהשם יתברך נתן להם את הכוח לפעול. כאילו שהכול קרה במקרה, שנקלענו במקרה למצב לא נעים ואז היינו זקוקים לכך שהקדוש ברוך הוא יתערב וילחם בשבילנו או לפחות יעזור לנו לצאת מהצרה שנקלענו אליה.

ויוצא מכך שכאילו יש את הכוח של הנאצים ויש את הכוח של השם שהוא חזק יותר. שכאילו אם השם בוחר לא להתערב, אז הנאצים עושים כרצונם. ואם הוא בוחר כן להתערב, אז הוא חזק מהם ויכול לנצח אותם.

אבל האמת היא שונה לחלוטין וכל הרעיון הזה גובל בכפירה. שהרי אם אנו חושבים שיש לנאצים כוח משל עצמם וכאילו הם יכולים לעשות כרצונם ללא ההתערבות של השם יתברך, זה אומר חס ושלום שכאילו יש שתי רשויות. שאמנם השם יתברך חזק יותר מהם, אבל מכל מקום הוא צריך להתערב ו"להילחם" בנאצים.

צריך להבין שהקדוש ברוך הוא לא סתם יושב למעלה להסתכל על המתרחש ואז בוחר אם להתערב או לא, אלא שהוא זה שעושה הכל מלכתחילה. הוא היחיד שפועל והוא זה שנותן את הכוח לכל המתרחש בעולם.

הוא לא איזה בריון שיכול לעזור לנו ולהושיע אותנו מצרות שבמקרה פקדו אותנו, אלא הוא זה שפוקד עלינו את אותן צרות מלכתחילה והוא זה שיכול להעלים אותן ברגע אם יש צורך בכך. הוא זה שמנהל את כל העניינים.

הוא לא צריך להתאמץ "להילחם" בנאצים או בכל עם אחר כדי להכניע אותם, אלא הוא זה שנותן את הכוח בעולם לנאצים ולכל העמים ובכל רגע הוא יכול להפסיק את קיומם. הוא זה שגור את הגזרה וניהל את הכל, שהרי שום דבר לא קורה בעולם אם הקדוש ברוך הוא לא רוצה בכך. כל מה שקורה הוא מכוח השם יתברך.

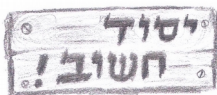
יוצא שגם אותם נאצים היו שליחים של הקדוש ברוך הוא. לכן השאלה הופכת לחזקה וקשה עוד יותר. לא רק שהשם יתברך לא עזר לנו כביכול לצאת מהצרה, אלא הוא זה שברא את הצרה הזו מלכתחילה. הוא זה שגור עלינו את הסבל

האיום והנורא ואת המראות המזעזעים. הכל בא מכוחו.

כל פעולה ותוזה בעולם מקבלת את כוחה מאת הקדוש ברוך הוא. כל מאורע שמתרחש הוא מכוון בהשגחה פרטית ומדוקדק על פי חשבונות שמיים. אם נקלענו לצרות וייסורים, זה אומר שהקדוש ברוך הוא רצה שנעבור אותם וברא אותם במיוחד בשבילנו. אין מקריות בעולם.

לגרמניה הנאצית מעולם לא היה כוח ממשי נגדנו, אלא שהקדוש ברוך הוא השתמש בהם בתור השליחים שלו. הם היו בובות, כמו פרעה, נבוכדנצר, המן, אנטיוכוס, טיטוס ודומיהם. אם היה רוצה להכניע אותם, הוא לא היה צריך כלל להילחם בהם, כי הוא זה שנותן להם את הכוח. מספיק שהיה מחליט להפסיק לספק להם כוח לרגע אחד וכולם היו נופלים פגרים מתים לנגד עינינו. אלא שהיה צורך כלשהו לא מוסבר בכל אותם עינויים וייסורים נוראיים.

ערך החיים

ערך החיים נראה כדבר החשוב ביותר בעולם. הרי כל דבר יתגמד ליד הערך העליון של החיים. אבל צריך לדעת שאצל יהודי יש ערך חשוב עוד יותר מהחיים עצמם. ליהודי יש תכלית ומטרה שלשמה הוא הגיע לעולם ובשבילה קיבל את החיים.

החיים משמשים את אותה תכלית, כמו כלי שמשמש אותנו כדי להגיע למטרה מסוימת. ברור שהמטרה גבוהה וחשובה הרבה יותר מהכלי שמשמש כדי להגיע אליה שהרי לשם אותה מטרה נוצר הכלי. לכן ברור שתכלית החיים עולה בערכה על ערך הקיום של האדם שנועד רק לעזור לספק את המטרה ולהביא אותנו לאותה תכלית.

הסיבה לכך שנבראנו והגענו לעולם הזה לחיות בו היא כדי לבצע שליחות מסוימת. יוצא שקיבלנו חיים כדי להגיע לתכלית, אז איך יתכן שנעדיף את ערך החיים ונוותר על אותה תכלית שלשמה קיבלנו את חיינו?

כדי להבין את הדבר ננסה לדמיין שחברה מסוימת החליטה להעסיק אדם מסוים לתפקיד חשוב. כעת אותו אדם מקבל תנאים נוחים, משכורת גבוהה,

משרד גדול ועוד הרבה הטבות כדי שיבצע את תפקידו בצורה הטובה ביותר במטרה להגיע להישג מסוים.

תארו לכם שכעת אותו אדם מחליט לנצל את התנאים הטובים בכל רגע פנוי ומתוך כך מזניח את תפקידו. הוא עושה סיבובים עם הרכב הצמוד שקיבל, קונה חליפות חדשות, משתמש בעוזרים שלו שיפנקו אותו עם קפה ועוגות, אבל את התפקיד שלו הוא לא עושה כראוי.

אותו אדם צריך להבין שישנה מטרה לכל העסק וכל התנאים הנוחים מסביב זה רק בנוס שעוזר לו לבצע את התפקיד. אם אותו אדם לא יבצע את תפקידו, אין לכל אותם תנאים שום ערך ושום תכלית. אז הוא ייהנה קצת עכשיו, אבל אחר כך הוא ישלם את המחיר. יפטרו אותו כאשר לא יגיע להישגים מרשימים וייקחו לו את כל התנאים הטובים שקיבל.

כל אחד מאיתנו הגיע לעולם כדי להגיע להישגים, לבצע פעולות מסוימות ולחוות דברים מסוימים שיביאו אותנו אל התכלית. לשם כך קיבלנו חיים, קיבלנו הנאות, קיבלנו סיפוקים שונים, קיבלנו עזרה, קיבלנו משפחה וחברים, קיבלנו רכוש, קיבלנו בריאות וקיבלנו עוד אינספור דברים שעוזרים לנו בביצוע המשימה ואנו ממשיכים לקבל בכל רגע שעובר את הכוחות והמשאבים המתאימים בשבילנו. כעת אי אפשר לזנוח את המטרה של החיים מתוך רצון ליהנות מהחיים עצמם.

זה בעצם העניין של מסירות נפש. כי אם היו שואלים אותנו מה עדיף לנו, להגיע אל התכלית ברגע זה מתוך ויתור על החיים או לחיות אפילו שבע מאות שנה מבלי להגיע לתכלית? אז התשובה הייתה צריכה להיות פשוטה. ברור שנרצה להגיע לתכלית בכל מחיר, גם במחיר חיינו, שהרי לשם כך קיבלנו את החיים שלנו.

הדבר דומה לאדם שמציעים לו לעבוד במשך שבע מאות שנה מבלי לקבל משכורת או לקבל משכורת ענקית של כל השבע מאות שנה כעת ולהפסיק לעבוד ברגע זה. הסיבה לעבודה היא קבלת המשכורת וללא זה אין לאותה עבודה ערך

עבורנו, כך גם הסיבה לחיים שלנו היא ההגעה לתכלית וללא זה אין לחיים כל ערך.

כדאי לדעת שהתורה מחשיבה אנשים שמתו על קידוש השם כאנשים קדושים שכמעט ואי אפשר להגיע להיות במחיצתם. אדם שנהרג בגלל היותו יהודי הוא אדם קדוש שזוכה להגיע למקומות גבוהים ביותר. הרי שמר על יהדותו והעדיף למות יהודי מאשר לחיות כגוי, זהו קידוש השם עצום.

כאשר רבי עקיבא הוצא להורג וסרקו את בשרו במסרקות ברזל הוא שמח שמחה עצומה וקרא קריאת שמע בכוונה והתלהבות. הוא אמר שחיכה לרגע הזה במשך כל חייו. לכן חשוב להבין שכל אותם יהודים קדושים שמתו בשואה עשו את תיקונם ברגע אחד והצליחו להגיע למה שאדם ממוצע יצטרך לעבוד קשה כל חייו וגם אז לא מובטח לו שיעגיע לזה. אותם יהודים קדושים הגיעו לתכלית מתוך ויתור על החיים, בניגוד להרבה אחרים שהפכו את חייהם לעיקר ואת התכלית של חייהם זנחו.

אין הרבה אנשים שנפטרו בשיבה טובה בגיל מאה מתוך שחיו באושר ובשמחה. אבל גם אם נניח בצורה דמיונית שהיה מישהו שחי עד גיל מאתיים ושמח שמחה ענקית כל חייו ללא רגע אחד של צער וסבל כל ימיו, למרות הכל זה חסר ערך לחלוטין. כעת אנו יכולים ללכת לקברו ולהבין שכל זה לא שווה כלום, כי מה ההבדל כעת בינו לבין כל שאר האנשים הקבורים שם?

למי אכפת אם אדם חי פעם חיי אושר ושמחה או חיי דיכאון ומרירות? למי אכפת אם הוא חי חיים ארוכים או קצרים? הרי כעת הוא כבר לא כאן וזה לא משנה כמה נהנה בעבר. ברור שחשוב לחיות חיים טובים ומאושרים וצריך לעשות השתדלות לשמור ולשמור על חיים ארוכים ובריאים. אבל כל זה בתור בונוס שיסייע לנו להגיע בצורה טובה ושלווה יותר אל התכלית.

האם אדם לא היה מעדיף לחיות חיי סבל וצער בעבר הרחוק אילו היה יודע שכעת יהיה לו שכר רב? העבר כבר עבר וכל אדם היה מעדיף לסבול בצורה

רגעית ולקבל נצח נצחים של עונג עליון בתמורה.

אין ערך לחיים אם לא מנצלים אותם למטרה האמתית שלשמה קיבלנו אותם. החיים עצמם נגמרים בסופו של דבר, וברגע שזה קורה זה לא משנה אם הם נגמרו בגיל שנתיים או בגיל מאתיים. זה גם לא משנה אם הם נגמרו לאחר ייסורים כבדים או שמחה ואושר. כל זה רק תנאי שירות. מה שחשוב באמת זה רק אם הצלחנו להגיע לתכלית.

תפקיד הרע

הקדוש ברוך הוא ברא תחילה את העולם בחושך, כי אם לא היינו באים מתוך מצב של חושך, לא היינו יכולים כלל להבין מה זה אור. הרי האור הוא מצב יחסי לחושך, הרבה אור זה פחות חושך. אילו היה מצב יחיד של אור בלי עוצמות גבוהות או נמוכות יותר, אז לא הייתה לנו בזה כל השגה וכלל לא היינו מבינים שיש מושג כזה הנקרא אור.

כך גם הטוב מוערך רק לאחר שישנו רע. אדם ישר בסביבה של רשעים יחשב לצדיק גדול, אבל אם ילך למקום עם צדיקים גדולים רבים, הוא לא יחשב שם לכלום. הכל עובד באופן יחסי. אם לא היה קיים כלל רע בעולם, אז גם לא היה קיום לטוב, שהרי היה מצב אחד בלבד בו כולם היו נמצאים. כולם היו טובים באותה מידה ואז לא היה שייך לומר או לחשוב על משהו או משהו שהוא טוב. ברגע שיש דבר המוגדר כ"טוב", אז באופן אוטומטי ישנו דבר אחר בהשוואה אליו שמוגדר כ"רע" באופן יחסי.

כאשר בני ישראל היו צריכים לקבל את התורה היה צורך במעשה עצמתי. לכן בני ישראל יצאו ממצרים. מתוך החושך של מצרים הם הגיעו לאור של התורה. מתוך מ"ט שערי טומאה וכו' להיכנס למ"ט שערי קדושה. מתוך הרוע העצום שחוו במצרים הם הצליחו לחוות את הטוב המופלא בנסים הגלויים ובקבלת התורה.

המצרים היו מענים את בני ישראל, זורקים את ילדיהם הרכים ליאור, מכים אותם ומעבידים אותם בפרך מבוקר ועד לילה, מתעללים בהם בכל דרך אפשרית, משתמשים בתינוקות שלהם בתור לבנים ועושים עוד דברים רבים

איומים וזוועתיים. מתוך הרוע העצום הזה, בני ישראל זכו להגיע למדרגת אמונה גבוהה ועצומה, לטוב עצום, לנסים עצומים ולתודעה עצומה.

הרע מעורר אותנו. אדם שסובל מתפלל יותר בכוונה. אדם שנמצא בצער מצפה לישועה. אדם שמתירא מדבר מסוים עובד על חיזוק האמונה שלו. כל הנסים שהתרחשו הם כאלו שבאו לאחר שכבר היינו בתוך צרה כלשהי. אם אדם נמצא בסכנה ויוצא ממנה בדרך פלאית, הוא מגדיר זאת כנס ומחזק את אמונתו. אבל אם הוא כלל לא נכנס לאותה סכנה מלכתחילה, הוא כלל לא מבין שהקדוש ברוך הוא שומר ומגן עליו.

ובמיוחד אפשר לראות את העניין בסיפורים של ניצולי השואה. שכל אחד מהם מספר את סיפור ההצלה שלו בנסי נסים מעל כל טבע. הרי גם כל אותם ניצולים היו צריכים חס ושלום למות על פי טבע, אלא שבהשגחה פרטית מופלאה פתאום כל הטבע השתנה והתרחשו הדברים הכי לא צפויים עד שניצלו מהתופת.

מי שמתבונן היטב בדברים, יכול לראות השגחה פרטית מופלאה ולהבין שהשם יתברך היה איתם בכל רגע. ודווקא מתוך הזוועות האיומות אפשר לראות את ההשגחה הגדולה, את הנסים המופלאים ואת יד השם המכוונת.

כאשר טוב לנו בחיים, או שלכל הפחות החיים הם רגילים ללא משהו חריג ששובר את השגרה, אז הנטייה היא לבעוט ולכפור בטובה שהקדוש ברוך הוא עושה לנו. מכאן המושג כפירה, שלמרות שהקדוש ברוך הוא נותן לנו חיים, בריאות, שמחה, פרנסה, משפחה ואת כל מה שיש לנו, אנו כופרים בטובתו וסוברים שזה במקרה בדרך הטבע או שאנחנו בכוחנו השגנו את כל זה.

לכן כאשר אדם חי את חיי מתוך הרגל ושגרה, הוא עלול בקלות רבה מדי להחמיץ את כל חיי ולסטות לגמרי מהדרך שצריכה להוביל אותו אל התכלית. הוא עלול להתאהב בתאוות החיים ולהתמסר להם מבלי לזכור כלל שיש לו תפקיד חשוב שעליו לבצע. הדבר נוגע לכל יהודי בפרט וגם לכל ישראל ככלל. לפעמים צריך לעורר את האדם מהתרדמה וההרגלים שלו ולפעמים צריך לעורר את כל העם. זה תפקידן של הגזירות שהקדוש ברוך הוא גזר על עם ישראל.

זוהי מה שאמרו חז"ל במסכת מגילה, שגדולה הסרת הטבעת של אחשוורוש מכל הנביאים שהתנבאו לישראל. כי הנביאים היו צועקים ומוכיחים את ישראל שיעשו תשובה וזה לא הועיל. אבל כאשר אחשוורוש נתן את הטבעת להמן וגור את הגזרה, מיד כולם צמו, התאחדו ועשו תשובה.

יש תכלית שאליה צריך להגיע. הטוב ביותר הוא להגיע לאותה תכלית מרצוננו, מתוך אהבה ובצורה יפה ושמחה. אבל כאשר האדם מתחיל לזלזל וסוטה מן הדרך, אז עדיף לו שיאיימו עליו, ייסרו אותו ויגררו אותו לאותה התכלית גם נגד רצונו. עדיף לחיות חיי צער וסבל אם זה מה שיביא אותנו לתכלית. כי אותה תכלית היא הטוב האמתי, וכל החיים הם רק כלי כדי להגיע אליה. לכן עדיף לוותר על החיים שהם הכלי, ובלבד שנגיע לאותה תכלית שהיא המטרה.

התורה מציינת את הדבר במפורש בפרשיות "בחוקותי" ו"כי תבוא". אם נלך בדרך השם, יבואו עלינו כל הברכות הטובות. אך אם לא נלך בדרך טובה ונחטיא את המטרה שלשמה הגענו, אז חס ושלום ההפך. ושם מתוארים ממש כל הזוועות שהיו בשואה, עוד הרבה לפני שהיא התרחשה.

צריך לדעת שהשם יתברך אוהב אותנו ורוצה בטובתנו. הוא בוודאי לא רוצה להזיק לנו או לעשות לנו כל רע. דווקא מתוך האהבה שלו הוא דואג לנו ורוצה שנגיע לתכלית לטובתנו האישית. הוא רוצה שנזכה לעונג העליון ולשמחה האמתית, שהיא אינה בעולם הזה, אלא השכר של העולם הבא. כדי להצליח לזכות לשכר ולהתחבר לשפע אנו צריכים לעשות שינוי בתוכנו, כמו תיקון שבשבילו הגענו לעולם ואז לאחר שנשלים את המשימה נוכל להיות ראויים ולזכות לשפע שמחכה לנו.

הדבר דומה לאדם שרוצה לשמוח מהצלחה בתחום מסוים. תחילה הוא צריך לעבור מסלולים של הכשרה מתאימה, להתאמן ולהתנסות בדברים ורק לאחר ניסיון רב והתמדה הוא יכול להגיע להצלחה אמיתית בתחומו. וכל אחד מאיתנו עובר את זה בכל עניין. שאדם נולד ולאט לאט לומד ומתקדם, חווה חוויות שלפעמים לא נעימות, אבל דווקא הן שמחזקות ומחשלות אותו. רק בזכות

שהתינוק נופל וכואב לו, הוא לומד לקום ולהתרחק מהסכנה.

כך אנחנו צריכים לעבור את ההכשרה והתיקון של העולם הזה כדי שנצליח להתחבר לשפע של העולמות העליונים. כדי להתחבר לשפע צריך כלי קיבול מתאים שיכיל אותו. אדם שעולה לעולם הבא עם כוס קטנה יקבל אמנם שפע רב בלי סוף, אבל הוא יוכל להכיל רק מעט ממנו. אדם שמגיע לעומת זאת עם כלי ענקי וחזק בגודל עצום יצליח לקבל הרבה יותר שפע.

הקדוש ברוך הוא רוצה שנהיה מאושרים ויהיו לנו התנאים הכי טובים בעולם. אבל לפעמים זה לא לטובתנו, כי אז אנו יכולים ליהנות מהחיים ולהחמיץ את המטרה שלהם. לכן לעתים מגיעים עלינו ייסורים ופרעות שעוזרים לנו להגיע למטרה בדרך פחות נעימה. הכי טוב להרוויח הכל, להידבק לתורה הקדושה ולזכות גם לעולם הזה וגם לעולם הבא. אבל אם צריך לוותר על אחד מהם, אז עדיף שזה יהיה העולם הזה.

לכן התורה אומרת שאם נלך בדרך השם, אז יהיה לנו שפע גם בעולם הזה וגם בעולם הבא. אבל אם אנו סוטים מהתפקיד, אז עדיף לחנך אותנו בעולם הזה כדי שנשיג את המטרה האמתית שהיא העולם הבא. עדיף לקבל ייסורים ולאבד את העולם הזה מאשר ליהנות פה ולהגיע ריקים לעולם הבא. כי אז פתאום נתעורר ונתחרט, אבל כבר יהיה מאוחר מדי.

אז איפה אלוקים היה בשואה?

התשובה היא שהוא היה בכל מקום כמו שהוא תמיד היה, הווה ויהיה. הוא שומר עלינו ורוצה בטובתנו. הוא משגיח שכל העולם ילך לתיקונו. שכל מי שמועד בדרך יצליח לקום. שמי שעשה חטאים יתנקה מהם בכל מחיר שנדרש כדי שיזכה לקבל שפע אמתי עצום בעולם האמת. הכל על פי חשבונות שמייים מדויקים שכוללים גלגולים קודמים ואת כל מה שעל הנשמה לעבור בתוך גוף.

הוא השגיח בהשגחה פרטית על כל אחד ואחת ודאג שכל אדם יעשה את תיקונו ותפקידו בצורה הטובה ביותר, מי שהיה צריך להינצל ניצל ומי שהיה צריך למות על קידוש השם עשה קידוש השם עצום. מתוך כך זכינו למדינה

משלנו ולהיסטוריה עצומה של עם שעבר מסעות שמד קשים ורבים, אך בדרך נס כנגד כל הסיכויים עבר את הכל ועדיין עומד כאן ומצפה לגאולה השלמה.

אותן נשמות קדושות לא אבדו מהעולם, אלא ממשיכות בצמיחה שלהן בעולם העליון והן שמחות שמסרו עצמן על קידוש השם ובכך קפצו למדרגות רוחניות גבוהות במיוחד, שזה שווה הרבה יותר מחיים ארוכים ומאשרים כאן בעולם הזה. אילו היו שואלים את אותן נשמות אם היו רוצים להחזיר את הזמן לאחור ולחיות מחדש חיים טובים ונפלאים במקום כל הזוועות שעברו, הן לא היו מסכימות להחליף את זה בשום הון שבעולם. דווקא אותם ייסורים קשים הם שהביאו אותן למדרגות העצומות שבהן הן נמצאות כעת.

לפעמים דברים שמטרידים אותנו מסיטים אותנו מדרך השם. לפעמים אנו מרגישים תרעומת כלפי השמיים ורוצים כביכול לנקום ולעשות דווקא. לפעמים יש לנו רצון לתאוות שונות שחיי היהדות מגבילים אותנו ולא נותנים לנו גישה חופשית אליהן. מתוך הדברים מתעוררות שאלות רבות.

הדבר דומה לאדם שמתקשה לקום בבוקר ואז שואל את עצמו "בשביל מה לקום כל כך מוקדם?" או אדם שיומיים לאחר שהפסיק לעשן שואל את עצמו "האם זה מוכח שהסיגריות מזיקות?". אתמול הרי הם היו בטוחים שהסיגריות מזיקות ושחשוב לקום מוקדם כדי להספיק מטלות שונות. אלא שכעת זה קשה להם ויש להם תאוה מול העיניים, אז התאוה מסנוורת ואז עולות להן שאלות. הרצון לתאוות שבנו מעורר שאלות, ואז אנו מרגישים כאילו שזה בסדר להמשיך ללכת אחרי התאוות מבלי להשתנות.

אדם שזוכה לטעום את טעם התורה הקדושה לאט לאט מיישב את דעתו. מתוך קיום מצוות ולימוד התורה השאלות המתריסות מתפוגגות להן מאליהן. הדבר דומה לפזל ענקי שרואים רק כמה חלקים ממנו ואז לא מבינים מה יש בתמונה ועולות להן הרבה שאלות. אבל כאשר מתחילים להרכיב את הפזל אז לאט לאט כל השאלות נעלמות ורואים את התמונה השלמה.

השם יתברך יזכה אותנו ליישב את דעתנו מתוך לימוד התורה ולדעת סודות

עליונים נשגבים. שנזכה לגאולה השלמה שתשים קץ לכל צרותינו כעם וגם כל יהודי כפרט. שהדברים יהיו לעילוי נשמת כל מתי ישראל שנהרגו על קידוש השם בשואה ובכל מקום אחר. יהי זכרם ברוך.

לזכור ולא לשכוח

מדינת ישראל מציינת מדי שנה את יום הזיכרון לשואה ולגבורה ובשבוע שלאחר מכן את יום הזיכרון לחללי צה"ל ומערכות ישראל. מעל שישה מיליון יהודים נהרגו על קידוש השם בשואה הארורה מבלי שהזיקו לאף אחד, רק משום שהיו יהודים. ועוד הרבה יהודים יקרים נפלו לצערנו במלחמות ישראל ובפעולות איבה שונות, השם ייקום דמם.

אבל לא מדובר רק על השואה ועל אותן המלחמות שהחלו לאחר קום המדינה, אלא עוד הרבה לפני כן. מאז ומעולם רדפו אותנו וספגנו אבדות רבות בנפש, יותר מכל עם אחר שאי פעם היה קיים. וכל זה משום שנאה לשם שנאה בלבד וללא כל תכלית. זה לא שעמים אחרים רוצים לכבוש אותנו או שאנו מפריעים להם באיזשהו אופן, אלא שהם פשוט שונאים יהודים בטבעם ובמהותם.

זה התחיל בעבודות במצרים, המשיך עם עמלק, מלחמות שונות במדבר, פלשתים, גליות, בבל, פרס, יוון, רומא, גזירות שמד, פוגרומים, מסעות צלב, אינקוויזיציות, נאציזם, איסלאם וזה רק ממשיך עוד ועוד. אין כמעט מדינה בכל העולם שאין לנו איזו היסטוריה רעה איתה, וכל זה ללא כל סיבה נראית לעין.

אנחנו בסך הכל עם קטן, לא מזיק, רודף שלום, רחמנים בני רחמנים, אבל עם כל זה, במקום לאהוב אותנו או לכל הפחות לא להתייחס אלינו, אנו לא יורדים מהכותרות בכל העולם וכולם שונאים אותנו שנאה קשה עד שרוצים ח"ו לכלות אותנו מן העולם.

ולא רק המדינות הקרובות סביבנו שונאות אותנו, אלא איכשהו יצא שאנו

מפריעים גם להרבה מאוד אנשים שנמצאים בקצה השני של כדור הארץ שמעולם לא פגשו אותנו, כלל לא מכירים אותנו ואין להם שום קשר אלינו, סתם כי בא להם לשנוא אותנו בלי שום סיבה.

בעולם של הסתר, אפשר לומר שזה הכל "סתם במקרה" ואולי אפילו לחוש קצת חוסר צדק. אבל אצל הקדוש ברוך הוא שמנהיג את העולם אין "סתם" והכל מדוקדק. עצם העובדה שאנו כל כך נרדפים ושנואים ללא כל פרופורציות למציאות מצביעה על כך שזה לא הגיוני וזה בוודאי לא מקרה.

אז קבעו את הימים האלו במדינת ישראל כדי לזכור ולא לשכוח. אבל ברור הדבר שאין שום טעם בזיכרון פשוט על הדברים שהתרחשו. אלא שהסיבה לצורך לזכור את הדברים היא כדי להתבונן ולהפנים את הדברים, וכך לראות מה נוכל ללמוד מהם כדי להוציא מכך תועלת כלשהי.

באמת חשוב לזכור את הדברים לדורות ולחקוק אותם בלבנו. אבל בדרך כלל אנשים משתדלים לקחת מיום השואה רק את כל התיאורים המועזים, את הסיפורים הכואבים ואת העצבות הרבה ולנסות לזכור ולחקוק אותם בלבבות. אלא שהדבר מביא לעצבות ולחלישות בעבודת השם. כי לוקחים רק חלק קטן מהתמונה ומסתכלים על הדברים כטרגדיה שכאילו התרחשה במקרה.

אבל הרבה יותר חשוב לקחת מהיום הזה דווקא את הרוח והקדושה שהייתה שם. לנסות להבין את הדברים ולמצוא את הקדוש ברוך הוא בין הסיפורים. ובאמת מי שמתבונן היטב בכל הפרטים הקטנים, יכול לזכות לאמונה עצומה ולהתחזק מהם.

הרי רואים בבירור שכל השנאה הזאת אלינו היא הרבה מעל הטבע. אנחנו כל כך משתדלים להיות בסדר עם כולם, מוותרים על כל כך הרבה ורק רוצים שלום עם העולם. אז מדוע כולם כל כך שונאים אותנו?

התפקיד של ישראל

עם ישראל זהו העם הנבחר ונמצא בשליחות בעולם הזה. יש לנו תפקיד חשוב

לעבוד את השם ולתווך בין עולמות עליונים לבין הגשמיות כאן למטה. לכל פעולה קטנה שלנו ערך רב והשפעה עצומה עלינו ועל כל העולם. אנחנו צריכים לתווך בין העולמות הרוחניים לעולם הגשמי ולהיות אור לגויים.

העולם הרוחני מטבעו שואף לעלות מעלה מעלה, בעוד שלעולם הגשמי כוח משיכה חזק המושך אותו מטה מטה. יוצא שבדרך הטבע הם לעולם לא יוכלו להיפגש. לכן הקדוש ברוך הוא בחר את עם ישראל ונתן לנו את התורה, שזהו מעין ספר הוראות שמדריך אותנו כיצד לקשר בין העולמות ולהוריד שפע רוחני עצום לעולם הגשמי.

המצוות הופכות את שני העולמות לצוות ומחברות את הכל, אף על פי שבדרך הטבע אין להם שום קשר ולא ייפגשו לעולם. הנשמה מושכת אותנו למעלה והגוף מושך למטה, וכך אנו מחברים ביניהם ומקדשים את החומר.

כאשר יהודי מוותר לחברו למשל, הוא מקיים את העולם ומוריד לו שפע גדול בזכות הפעולה הקטנה שעשה. וכאשר למשל הוא מדלג ח"ו על הנחת תפילין ליום אחד הוא מונע שפע עצום מכל העולם. ואם הוא עושה עבירה כלשהי, אז הוא מביא הרס גדול וחורבן לעולם. כך בכל מצווה ומצווה, כל לימוד תורה וכל מעשה טוב. בעין גשמית לא רואים את זה, אבל במציאות ממש כל אלו הם שמקיימים את העולם.

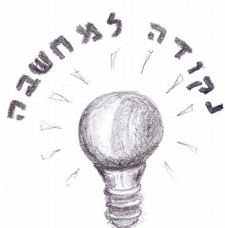
מתוך כך, הצליח עם ישראל להביא לעולם את האמונה באל אחד, לעשות גדרות וסייגים עם חקיקת חוקים ולהביא את העולם ממצב של קניבליזם מוחלט בו העולם הפקר כאשר אין חוקים ואין אמונה בשום דבר, למצב של היום בו רוב בני האדם בעולם מאמינים בכוח עליון שברא את העולם, אינם עובדים עבודה זרה, מקימים משפחה מסודרת, שואפים למוסריות ומשתדלים לכבד זה את זה עד כמה שאפשר.

אבל למרות כל ההישגים היפים, עדיין אנו רחוקים מלהביא את העולם למצב של אחרית הימים בו "והיה השם למלך על כל הארץ" (זכריה יד', פסוק ט'). העולם אמנם התקדם מאוד, אבל עדיין הגוף מושך את האדם חזק כלפי מטה ולא

מתחבר עם הנשמה שרוצה להעלות אותו. הוא נמשך אחרי תאוות חולפות והבלים, אחרי כבוד והנאות מזדמנות, אחרי חיצוניות ריקנית וגאווה נפוחה.

וזה עיקר המלחמה של אומות העולם ששונאות אותנו. שהן סוגדות לגוף ולגשמיות. הן רוצות להחריב את המוסר ולעשות דברים אסורים בלי נקיפות מצפון. היוונים עשו אולימפיאדות בעירום מרוב הסגידה לתאוות הגוף, המוסלמים רוצים להתיר את הרצח ולחזור לקניבליזם, אומות המזרח רוצות לעבוד עבודה זרה ואנשי העולם המודרני רוצים להתיר את הניאוף ולהביא לפריצות מוחלטת.

אבל כל זה מתנגש לחלוטין עם תפיסת היהדות ועם התורה הקדושה. כל זה סותר לחלוטין את המוסר. ולכן הדבר הראשון שהם רוצים לעשות זה לחסל אותנו. לחסל את העם היהודי, את המוסר והמצפון של העולם, כדי שיוכלו להמשיך בתאוות שלהם בשקט בלי ייסורי מצפון ובלי התנגדות מוסרית.

התפיסה הנאצית

הנאצים הרחיקו לכת והמציאו לשם כך תאוריה שלמה של אבולוציה וברירה טבעית. הם החליטו שבמקום ללמוד מהאלוקים, נלמד מהחיות. במקום להבין שבאנו מעולמות עליונים, נשנה את התפיסה לכך שבאנו מהקופים. במקום להתחשב ולעזור לחלשים, נעשה משחק הישרדות ורק החזקים ישרדו. נהפוך להיות כמו חיות רעות בטבע, שטורפות, גואפות ועושות כרצונן בלי נקיפות מצפון. נשמיד את כל החלשים והמפריעים וכך ניצור עולם חדש של גשמיות ללא מוסר.

הם לקחו את כל האמונה היהודית והחליטו לעשות הכל בדיוק הפוך מזה. לאחר כל מה שעבדנו עליו כך שהעולם יבוא להכרה באל אחד ובחוקים הומניטריים למען החלשים, הם הוציאו את החוקים והחזירו את הקניבליזם לעולם.

הנאצים הם ממשיכי דרכו ומצאצאיו על עמלק. הם שונאים יהודים במהותם,

רודפים תאוות, כבוד ושררה ויעשו הכל כדי לשמור על הגשמיות ולהוציא כל טיפת רוחניות מהעולם. היהודים הם המצפון של העולם ולכן הם הראשונים שהיה על הנאצים לחסל כדי להמשיך בתוכנית הברירה הטבעית ולהשיג את רצונם.

כל אותם יהודים שהושמדו בשואה בוודאי לא מתו לחינם. הם לחמו את מלחמת השם והביאו את דבר השם לעולם. אותם יהודים הקריבו עצמם כך שנוכל לשמור על העקרונות היהודים שלנו ולא נוותר לאף אחד. הם מתו על קידוש השם כדי שכל העולם יידע שאנו מעדיפים למות יהודים מאשר לחיות כמו גויים.

יהודים רבים מסרו את נפשם כדי להציל את החלשים ובכך ניצחו את הנאצים שלא הבינו איך יתכן שהחלשים שורדים. הרי לפי התאוריה שהמציאו רק החזק שורד. הדבר היחיד שהפריע להם בכל התאוריה הזו היא שישנו עם ישראל, שהוא מבין העמים המועטים והחלשים, ובכל דור מנסים לחסל אותו, אבל למרות הכל הוא כבר קיים אלפי שנים, הגיע לפה לפני כולם ויישאר אחרי כולם. בזמן שכל האימפריות החזקות והעצומות שמנסות לחסל אותו קורסות ואובדות מן העולם, עם ישראל ממשיך לצעוד קדימה בדרך נס. זה הרס להם את כל התאוריה.

אנחנו אמנם העם החלש ביותר בגשמיות, אבל החזק ביותר ברוחניות. אנו רואים מול העיניים איך הרוח מנצח את החומר, שהרי היינו פה לפני כולם, ונישאר כאן לנצח. עולם שלם ששונא אותנו לא יכול לחסל אותנו. בזכות אותם יהודים יקרים שמסרו את נפשם זכינו להגיע לארצנו הקדושה. כל מה שכל אותם יהודים שמתו בשואה חלמו עליו התגשם כאן למול עינינו.

התפיסה האיסלאמית

לעומת הנאצים שרצו לחיות בצורה חופשית ללא דת, התפיסה האיסלאמית היא הפוכה לחלוטין. המוסלמים דווקא אדוקים בדת ורוצים לקבוע גבולות חזקים, ואדרבה, הם רוצחים אפילו האחד את השני על רקע הדת וכאילו בשם הדת.

אבל גם שם אנחנו מפריעים להם מאוד. כיוון שהם רוצים להתיר את האסור בשם הדת, רוצים לרצוח, להרוס ולהתנהג כפי שנאמר על ישמעאל שיהיה פרא אדם. אבל כיוון שהתורה שלנו היא מוסרית ולא מתירה את כל זה, אז הם החליטו לשנות אותה.

ובאמת המוסלמים יודעים היטב שהתורה שלנו היא אמת. לכן הם אפילו לא ניסו להתווכח עם זה. אלא שהם לקחו את אותה תורה ושינו אותה כרצונם כדי להתאים אותה לצרכים שלהם. במקום שבת הם העבירו את היום שלהם לשישי, המציאו שכאילו ירושלים היא עיר קדושה שלהם ואפילו השתלטו על קברי האבות והנביאים הקדושים, שכאילו אלו אתרים מקודשים להם. כל זה למרות שהדת שלהם קמה רק לפני כאלף שנה.

וכך הם לוקחים בעלות על הדת, ויוצאים להילחם בשמה. ורוב מלחמות ישראל מאז הקמת המדינה היו דווקא עם אותם מוסלמים. שלכאורה גם הם נדבקו אלינו כמו עלוקות בלי שום סיבה נראית לעין. ואמנם הם לא מסתדרים אפילו עם עצמם ונלחמים האחד בשני, אבל תמיד אנחנו משום מה בראש הרשימה השחורה שלהם.

אבל אם נתבונן בדברים היטב, נראה שאותם מוסלמים דווקא מכבדים אותנו בתנאים מסוימים. שהם הרי בני השפחה, הגר, והם יודעים שאנחנו בני הגבירה, שרה. ולכן כאשר אנחנו מראים יד חזקה ותקיפה, שומרים על המסורת ויודעים מאיפה הגענו, אז הם מכבדים. אבל כאשר אנחנו מראים חולשה ונכנעים להם, אז הם מבינים שאנחנו לא יותר טובים מהם ודווקא אז הם נלחמים.

כי הם נלחמים בשם הדת. הם יודעים שעל הדת לא מתפשרים וצריך להילחם בדבקות ובקיצינות. לכן הם מעריכים את זה שאנו שומרים בדבקות על העקרונות שלנו. אבל אם אנחנו מתחילים להיחלש ולהתנתק מהדת, אז הם מיד מנצלים את ההזדמנות לפגוע בנו.

ורוב המלחמות מאז הקמת המדינה היו דווקא איתם. כי בדיוק בתקופה הזו החלה החולשה הנוראה בתורה ובמצוות, והחלה התופעה הזו שנקראת

"חילונית". שכאילו לוקחים חצי מהמסורת היהודית וחצי מהמסורת של עמים אחרים, וכך משלבים את כל התרבויות ביחד. ועל זה בעיקר הם נלחמים.

התפיסה הנוצרית

גם הנוצרים יודעים היטב שהתורה היא אמת ואי אפשר כלל להתווכח איתה. אבל מצד שני הם סוגדים לתאוות העולם ורוצים לחיות חיי מתירנות. הם רוצים לנאוף ולהתיר את העריות, לפרוץ את גבולות הצניעות ולעורר תאוות. הם צריכים כלי תקשורת זמינים שיביאו להם את כל התאוות שלהם בלחיצת כפתור ברגע.

אז הם מצאו פטנט חדשני. הם המציאו שכאילו יש סיפור המשך לתורה, וכאילו שהייתה סוג של התגלות ומעכשיו כבר לא חייבים לקיים מצוות והכל מותר. כאילו שעכשיו אפשר לחגוג עם כל התאוות בלי חשבון.

כדי שייראה אמין הם נשארו עם הסיפורים של התורה, הם מאמינים בנביאים, לקחו במקום יום שבת את יום ראשון, וכך התירו לעצמם לעשות מה שבא להם. ים של תאוות וחופש מדת.

אבל שוב יש את המוסר היהודי שלא נותן להמשיך הלאה והמצפון זועק. אז לכן גם הם נלחמים ושונאים. אלא שכאן המלחמה היא שונה. כיוון שהם אנשי "תרבות", חדשנים ונאורים. הם שונאים אותנו ממש, אבל בצורה מוסתרת, בתוך חליפות יפות ובלי להראות דם על הידיים.

ואז במקום להילחם בצורה פיזית, הם מכניסים לנו תאוות, טלוויזיה, סרטים, טלפונים חכמים, אינטרנט, כוכבים בהוליווד ועוד שלל דברים מפתים, וכך משתיקים את המצפון שלהם. שהרי אם העם היהודי שהוא המצפון והמוסר של העולם מתנהג במתירנות, אז בוודאי שגם הם יכולים להמשיך בתאוות שלהם בלי נקיפות מצפון.

מה באמת צריך לזכור

ואז מגיעים ימי הזיכרון, לשואה, לנופלים, לחיילים ולכל מי שמת על קידוש השם. שבעצם הסיבה היחידה שבגללה אותם אנשים מתו, היא היותם יהודים. וזה

לא משנה אם הם היו חרדים, חילונים או שומרי מסורת. כי יהודי הוא יהודי בכל מצב, בין אם התרחק או לא. ואם הוא עצמו מכחיש את זה ומתנהג כמו גוי, אז יבואו ח"ו הנאצים שיביאו לו אילן יוחסין שמראה שהסבתא רבה שלו הייתה יהודיה.

חז"ל מספרים לנו שלכל יהודי יקר שנפל בנסיבות שכאלו, רק בגלל שהוא יהודי, יש את המקום הגבוה ביותר בעולם הבא. הוא נהרג על קידוש השם וזוהי המעלה הגדולה ביותר שיכולה להיות. זהו יהודי שנפל בעת מילוי תפקידו כיהודי. בין אם זה בשואה, בין אם זה במלחמה, בין אם בפיגועים או פעולות טרור. לכולם מכנה משותף אחד, הוא נפל כי הוא יהודי. הקדוש ברוך הוא בוודאי לא שוכח ולא מקפח את הבנים שלו, וכל שכן אם עצם היותם הבנים שלו היא הסיבה לרציחתם.

ואת כל זה עלינו לזכור בימים האלו. לזכור מול מי נלחמנו, לזכור באיזה צד אנחנו, לזכור מה התפקיד שלנו, לזכור מה זה אומר להיות יהודי. לא לשכוח את הדברים ולעבור לכוח של האויב מתוך הנוחות הזמנית.

אדם שמאמין באבולוציה צריך לדעת שהוא נותן כוח לתפיסה הנאצית. שאם אנחנו בסך הכל חיות, אז אפשר להתנהג כמו חיות, ללא מוסר. כאילו שהכול הפקרות חס ושלום אין דין ואין דין.

אדם שמאמין בחופש מדת נותן כוח לכל אותם עמים שרצו לחסל אותנו כדי לעשות כרצונם בלי נקיפות מצפון. הוא נותן כוח ליצרנים ותאוות והופך להיות כמו בהמה, ללא צד מוסרי. הרי כל עניין המוסר הוא להגביל את האדם, שלא יעשה ככל העולה על רוחו ולא יתנהג כמו בהמה בלי רסן. אלא שישלוט על היצר ויעשה מה שנכון וטוב לעשות.

כעת הכדור עבר לידיים שלנו. עלינו מוטל התפקיד החשוב שעבר מדור לדור להיות אור לגויים. הם מנסים להחליש אותנו ולפתות אותנו ללכת בדרכים שלהם, אבל אנחנו מוכרחים להיות חזקים. לזכור ולא לשכוח את מה שהיה בשואה, בפיגועים ובמלחמות. אומות העולם ניסו לנצח אותנו ולחסל את המוסר

בעולם, אבל התפקיד שלנו זה להילחם בכל הכוח ולשמור על התורה הקדושה. כל אותם יהודים שמתו על קידוש השם לא עשו זאת כדי שנהפוך ל"חילונים", נחיה כמו גויים או נאמין ב"אבולוציה" ונלך בדרכי אותם נאצים ארורים. הם הקריבו את עצמם כדי שנוכל אנחנו להמשיך את דרכם, לחיות כמו יהודים ולהאיר את העולם.

אבותינו שמרו מצוות בסתר למרות הסכנה שבכך, כדי שצאצאיהם שיזכו להיות בארץ ישראל יזכרו מה זה תפילין ושבט. הם התפללו כל חייהם ליום הזה שיגיע שנוכה להיות בארץ הקודש ונוכל לקיים מצוות ללא הפרעות ואיומים. זו מלחמת קיום בין היהודים שמייצגים את התורה והרוחניות לבין שונאי ישראל שמייצגים את הכוחניות הגשמית.

מליוני יהודים מסרו את נפשם כדי להוכיח שהרוחניות מנצחת ואנחנו עדיין כאן. הם עשו זאת כדי שנמשיך אנחנו להילחם ולא ניכנע. אנחנו מוכרחים להמשיך את דרכם הטהורה של אבותינו הקדושים כדי שנדע שהם לא מתו לחינם. שיהיו גאים בנו שהמשכנו את דרכם ולא נטשנו אותם מתוך חוסר נוחות וזלזול.

מה עושים בזמן הצפירה?

המדינה קבעה את הימים האלו לזכר אותם נופלים. בימים האלו ישנם טקסים רבים ברחבי הארץ, ובעיקר המנהג המרכזי הוא עניין העמידה בצפירה. כל זה הושרש באנשים וכאלו נתפס בתור ערך עליון.

ובכל שנה הדברים צפים מחדש ומתחילים ויכוחים והאשמות. כי רואים אנשים יראי שמיים שלא עומדים בצפירה. מדוע הם לא מכבדים את זכר הנופלים? איך יתכן שהם מזלזלים בערכים כל כך חשובים של העם היהודי? איך יתכן שהם עד כדי כך אטומים וחסרי רגש? איך יתכן שהם מתכחשים לאחיהם שנפלו?

כיוון שאנשים הורגלו מגיל צעיר לקיים טקסים בימי הזיכרון לשואה ולחללי מערכות ישראל, לשמוע צפירה ולעמוד במשך דקה או שתיים בלי לעשות דבר, אז באופן אוטומטי הם מקשרים את הדברים כעין התניה שעמידה בצפירה משמעה

הזדהות ואכפתיות.

הם בטוחים לעצמם שאותה עמידה קובעת אם אכפת לנו מאותם נופלים ואם אנחנו מוקירים, אוהבים ומעריכים אותם. שכאילו אם אדם לא עומד בצפירה אז הוא מזלזל ח"ו בנופלים. ואז ממילא, כאשר שומעים את עמדת התורה לגבי הדבר, אז חשים חוסר אכפתיות וזלזול. כי הם חושבים שש בזה זלזול בנופלים.

אבל באמת צריך להבין שאין שום קשר בין הדברים. יש את כבוד הנופלים שזה דבר אחד, ויש את העמידה בצפירה שזה דבר שונה לחלוטין ולא קשור כלל. כל אותם יהודים יקרים וקדושים שנפלו על קידוש השם, שנרצחו בזמן השואה, בצבא, במלחמות ישראל, בפיוגעים או בכל עניין אחר הם אחים יקרים, קדושים וטהורים שנלקחו מאיתנו. הצער והכאב על כל יהודי שמסתלק מן העולם הוא עצום, ובפרט כשכל הסיבה לרציחתו היא היותו יהודי.

אבל יחד עם זאת אין שום קשר בין הרגש כלפי אותם יהודים לבין עמידה חסרת תועלת בזמן הצפירה. אנשים מתייחסים לאותה צפירה כערך עליון שאין לו עוררין. אבל זו סתם המצאה שבכלל הגיעה מאומות העולם, לא מועילה בשום דבר, לא לנופלים ולא לנו, ואדרבה, היא אפילו מזיקה וגורעת.

וכדי להבין את זה, ניקח משל דמיוני ומוגזם. תארו לכם שראשי המדינה היו קובעים מנהג מוזר, שבכל שנה עם הישמע הצפירה, על כל האזרחים להדביק לעצמם אף של ליצן, להוציא לשון ולקפוץ במשך דקה. הכל לזכר הנופלים כמובן. ובאמת לאט לאט משנה לשנה כולם היו עושים זאת ומתרגלים לכך במשך עשרות שנים.

אבל אז היה מגיע אדם שמנסה לחשוב בהיגיון, רואה את כל הליצנות הזו ומחליט לא להשתתף בזה. אז כל העם היו כועסים עליו ומאשימים, וכי אתה קורא לעצמך יהודי?! וכי לא אכפת לך מהאחים שלך שנרצחו? מדוע אתה לא שם אף של ליצן כמו כולם? מדוע אתה לא קופץ?

אבל מובן הדבר שאם אותו אדם היה נשאר אמתי עם עצמו, אז בוודאי שלא היה מתפתה ללכת אחרי העדר, גם אם כולם סביבו עושים את הדבר וגם אם הם

לוחצים וכועסים. וכי זה הזכר של הנופלים? מה הקשר בין אף של ליצן והוצאת לשון לבין הזכר של הנופלים? האם מי שלא משתתף בזה נקרא "מזלזל"? הרי בדיוק להפך! זוהי ליצנות. זה כשלעצמו זלזול בכבוד הנופלים.

וכך גם לעניין העמידה בצפירה. וכי זה כבוד הנופלים? מה הם מרוויחים בכך? למי זה עוזר? הרי זה זלזול בכבודם! לקחת מנהג של גויים ולעשות ממנו מחווה ליהודים קדושים וטהורים שנרצחו? וכי בשביל זה נפלו בקרבות מול עמים אחרים? כדי שנאמץ את המנהגים של אותם עמים ונהיה דומים להם?

אז אם באמת רוצים לעשות דבר לזכר הנופלים, צריך למצוא משהו שבאמת יועיל להם. לקרוא משניות לעילוי נשמה, לומר תהלים, לתת צדקה, לקיים מצוות או לעשות כל דבר רוחני שמועיל לעילוי נשמה. ואם כן, צריך לשאול מדוע לא באים בטענות לאלו שלא לומדים לזכות הנופלים? מדוע לא מאשימים אותם על זלזול בכבוד הנופלים?

עמידה חסרת תועלת בצפירה היא ביטול תורה המוני שגורם ח"ו את ההפך מעילוי לנשמה. יש אפילו חיילים בצבא ומתנדבים שעומדים במשך יום שלם, מתחלפים במשמרות רק כדי לעמוד, כאילו לאות כבוד. אבל מה נותנת אותה עמידה? כיצד היא מועילה?

הרי אם אדם מאמין בתורה וברוחניות, אז ממילא הוא יודע שיש עולמות עליונים ואז הוא יכול לעשות דברים טובים לעילוי נשמה. הוא יודע שאותן נשמות רוצות שיעזרו להם ויעלו אותן, ולא אכפת להם מה "כבוד" חסר התועלת שאנשים עושים בעמידה שלהם.

ואם האדם אינו מאמין בעילוי נשמות, אז ממילא לשיטתו כל נשמות ההרוגים ח"ו אבדו מן העולם ובכלל לא קיימות. אז גם כאן אין שום טעם לעמוד לחינם במשך דקה, שהרי מה זה עוזר להם שיתנו להם "כבוד" אם הם בכלל לא קיימים? יוצא שאותה עמידה טיפשית לכולם. למי שלא מאמין בהישארות הנפש, אז לכבוד מי הוא עושה את כל זה? ולמי שמאמין בהישארות הנפש, אז מובן שעמידה

סתמית לא תועיל במאום, ואדרבה, היא עלולה לגרוע. אז שיעשה דברים שבאמת יועילו.

אם אדם יקרא משניות לזכות הנופלים או יאמר פרקי תהלים במקום לעמוד, אותם נופלים ישמחו מזה ויעריכו את זה הרבה יותר. הנפטרים משתוקקים שהאדם יקיים איזו מצווה לזכותם שתביא לעילוי נשמתם. כל דבר קטן שיהודי עושה לעילוי נשמה מביא את הנשמה למקומות גבוהים וטובים יותר.

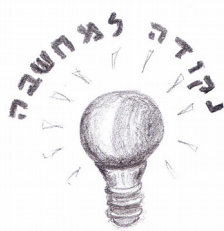
ויצא שדווקא אותם שכן עומדים דום בצפירה הם אלו שבאמת מראים זלזול בכבוד הנופלים. כי האדם כל כך בקלות יכול להועיל להם לעלות דרגות ולהגיע לעונג עליון, אבל הוא בוחר לא לעשות זאת ומונע את כל השפע העצום הזה מהם.

אותן נשמות מתחננות אליו שיעשה משהו שיועיל להן, אבל הוא עומד זקוף בצורה גאה, ובמשך דקה שותק ולא אומר כלום. כל כך בקלות הוא יכול להועיל, הרי גם ככה הוא עומד עכשיו דום בלי לעשות כלום, וכי מה אכפת לו למלמל איזה פסוק? מה אכפת לו לעזור לאותן נשמות ולשמח אותן? אבל כאילו שעושה "דווקא", ולא רוצה להוציא שום פסוק ואפילו לא אות אחת של תורה מהפה.

אז אותן נשמות, שמחפשות מי שיעלה אותן עוד ועוד, מתאכזבות מאותו אדם שעומד בשקט, ומכל ההמצאה הטיפשית הזו של עמידה סתמית וחסרת תועלת. אמנם יש לזה גם צד של זכות, שבאותה דקה לא אומרים לשון הרע ואין פנאי לעבירות שונות, אבל הנשמות רוצות שיעזרו להם, שילמדו ויקיימו מצוות לזכותן.

אז אדם שבאמת אכפת לו ילמד תורה לעילוי נשמת הנרצחים. יארגן שיעורי תורה לזכר הנופלים. ייתן צדקה לזכותם. יקבל עליו קבלה כלשהי. ישתדל יותר בקיום המצוות. יתפלל לעילוי נשמתם. יעשה חסדים ומעשים טובים. יעשה משהו שבאמת יעזור ולא סתם עמידה טיפשית.

העונש על ביטול תורה של כל עם ישראל בצורה מכוונת למשך דקה שלמה

הוא חמור ונורא. אמנם יש הרבה ביטול תורה בעולם לצערנו, אז אדם חושב לעצמו מה זה כבר חשוב עוד דקה אחת. אבל יש הבדל עצום בין אם אדם לא לומד תורה כיוון שהוא עסוק בדברים אחרים, שהוא עובד, ישן, אוכל ועוסק בעיסוקים שונים וטרדות שונות, לבין אם מתארגנת קבוצה של אנשים ומחליטים שבשעה מסוימת כולם מבטלים תורה. שאז אדם שנמצא בדרך לבית המדרש צריך להתעכב בדקה נוספת ללא שום סיבה.

כאשר מתארגנים בצורה מכוונת ויזומה כדי לבטל תורה, ולא באופן אישי אלא בפרהסיה כולם ביחד, וכאילו עושים את הכל לזכר הנופלים, זה דבר איום ונורא. ועל אחת כמה וכמה שאם אדם באמצע לימוד תורה, ואז בהישמע הצפירה יפסיק את לימודו כאילו לזכר הנופלים, הוא גורם נזק שאי אפשר לשער בכלל.

וכך בכל שנה כמעט כל מדינת ישראל מתאחדת לדקה של ביטול תורה והידמות לחוקי הגויים. חוץ מהחרדים כמובן שכולם מתקוממים עליהם ומאשימים אותם, שאיך יתכן שהם מעזים ללמוד את תורת ישראל בזמן שכולם עומדים על פי תורת הגויים? איך יתכן שהם מנסים להועיל בזמן שאפשר לעשות דברים חסרי תועלת כמו כולם?

לכן חשוב מאוד לנצל את הזמן וללמוד כדי להועיל לעילוי נשמתם, ובטח שלא לעשות ביטול תורה של דקה או שתיים באופן מכוון מראש, וגם לא להכניס את מנהגי הגויים לתוכנו. כל פסוק וכל מילה של קדושה שיוצאת מהפה שלנו מעלה את כל אותם הנופלים למקומות נשגבים. יש לזה תועלת רבה גם לעצמנו וגם לכל אותם הנפטרים.

ובכל זאת, יחד עם כל זה חשוב לציין שאם אדם נמצא במקום ציבורי עם אנשים רחוקים מתורה ומצוות שרואים אותו, אז כן כדאי לעמוד כדי לא לגרום למחלוקות ולחילול השם. אלא שכאמור אסור לעמוד סתם כך, אלא לקרוא משניות, תהלים או דבר כלשהו לעילוי נשמתם בזמן העמידה. אפשר עם ספר כיס או אפשר לחזור על פרקי תהלים שזוכרים בעל פה (כמו שיר למעלות וכו'). ואדרבה, כדאי לקרוא בקול רם ובאופן בולט, הן כדי לזכות את האנשים בשמיעה, והן כדי לעשות קידוש השם ולהכניס לתודעה של האנשים שרק התורה היא זו

שיכולה להועיל לאותם נופלים.

אמנם יתכן שהדברים נשמעים קצת חריפים למי שלא מכיר את הצד השני, ובמיוחד למי שהתרגל לצפירה כערך יהודי ונשגב, אבל האמת צריכה להיאמר. ואם אדם יחשוב עם עצמו ויתבונן ברצינות בדברים, אז בוודאי יבין שאין שום קשר בין הצפירה לבין זכר הנופלים.

להתחזק מתוך הכאב

הימים האלו הם זמן מצוין להתחזק וללכת לשיעור תורה לעילוי נשמת ההרוגים, לקיים איזו מצווה או חסד עם הזולת שייזקף לזכותן של נשמות ההרוגים, וכמובן להתחזק מתוך הדברים גם לעצמנו. שהרי כל המלחמות שעברנו וכל אותם נופלים על קידוש השם, עשו את הכל כדי שאנחנו נמשיך לתפקד כעם יהודי חזק ומאוחד.

לא כדאי לתת לימים האלו לעבור בלי תועלת ועם צער וכאב בלב שמחלישים אותנו. אנשים הולכים לטקסים, עומדים בצפירה, צופים בסרטים עצובים על השואה ועל חללי צה"ל, משתתפים ביריות "כבוד" לנופלים, אבל יום שלם עבר ואיך זה הועיל לנו? איך הועלנו לאותם נופלים? הדבר היחיד שאנו מקבלים מהכול זה צער וכאב שלא תורמים לאף אחד ורק מזיקים. אנו מוכרחים לחשוב כיצד להתקדם, איך נעזור לעצמנו להגיע למקום טוב יותר ואיך נעזור לכל אותם הרוגים לעילוי נשמותיהם הקדושות.

הימים האלו מאחדים את כולנו כעם אחד, שהרי עצם היותנו יהודים והבנים של הקדוש ברוך הוא זה מה שמביא אותנו לרצות לזכור את כל אותם נופלים. הרי עובדה שאנו לא עושים יום כזה לזכר הנופלים בעירק או לזכר הרוגי בריטניה. וגם אם היו עושים, זה לא היה באמת משפיע עלינו, כי אין לנו קשר אליהם. אנו רוצים לזכור דווקא את האחים שלנו, שנרצחו בגלל היותם יהודים כמונו. מה שכואב לנו זה שרצחו אנשים מהעם שלנו. העם של הקדוש ברוך הוא. בשר מבשרנו. כאילו שלקחו חלק מעצמנו.

ולכאורה בשביל אדם שלא מאמין בהשגחת הבורא או בתורה הקדושה, מה

ההבדל בין אותם נרצחי שואה לבין אנשים מעמים אחרים שנרצחו? שהרי אם אין הבדל בין יהודי לאינו יהודי, אז אין גם הבדל בין יהודי לגרמני ואין כל טעם לכאורה לקיים את יום השואה. וגם מדוע אכפת לנו מחיילי צה"ל שנפלו ולא אכפת לנו מחיילים של אומות אחרות? הרי אם אין הבדל בין יהודי לגוי, אז לכאורה גם אין הבדל בין החיילים במדינות השונות.

אלא שכולנו יודעים היטב שישנו הבדל מהותי בינינו לבין שאר העמים. אנו יודעים שאנו עם אחד, ואפילו שיש קצת חילוקי דעות פה ושם בינינו, כולנו יודעים שנמסור את נפשנו האחד למען השני בזמן אמת אם יהיה צורך בכך. כי כל יהודי הוא עולם שלם שאסור שייחרב. הוא הבן של הקדוש ברוך הוא.

לכן אנו שומרים בגבול ומגנים על אחינו היהודים, ולפעמים מוכנים לשחרר אלפי רוצחים רק כדי להחזיר הביתה יהודי אחד. כי אנו מבינים שיש הבדל מהותי בינינו לבין העמים האחרים. דווקא בימים האלו אנו צריכים לזכור את האחריות המוטלת עלינו בתור העם הנבחר. צריך לזכור מה הקדוש ברוך הוא רוצה מאיתנו. צריך לעשות חשבון נפש ולחשוב כיצד נתקדם הלאה ונבצע את שליחותנו כראוי.

נזכור ולא נשכח את כל אותם יהודים שמסרו נפש למען קידוש השם. נזכור את אשר פעלו ונהיה אנחנו ממשיכי דרכם. נתאחד בע"ה כולנו כעם אחד ונהיה אור לגויים. אבותינו הקדושים התחילו במלחמה הזו, וכעת אנחנו ננצח בה בעזרת השם יתברך.

שנוכה שדווקא מתוך כל הצער, נוכל להגיע לשמחה הגבוהה ביותר. שהדברים יהיו בע"ה לעילוי נשמות כל מתי ישראל.

בשביל מה צריך להקים מדינה?

יום העצמאות הוא יום שבו אנו שמחים ומודים להשם על שהחזיר אותנו

לארצנו הקדושה לאחר שהיינו פזורים בין העמים במשך כאלפיים שנה, ובכך בעצם אנו זוכים לראות את סימני הגאולה שנמצאת בפתח. יום שבו זכינו להכרה מצד אומות העולם בזהותנו כיהודים לאחר התלאות הרבות שעברנו. במשך אלפיים שנה עם ישראל נדד בין יבשות וחי בין הגויים עד לאותו רגע היסטורי של הכרזת העצמאות וההכרה במדינה יהודית בארץ ישראל.

אלא שכל יהודי צריך לשאול את עצמו, מדוע כל כך חשוב שלעם ישראל תהיה מדינה מיוחדת משלו? מה היה כל כך מיוחד בהקמת המדינה ולמה השמחה הגדולה? מה הבעיה לכאורה ללכת לגור באנגליה או בצרפת למשל, להשתלב בין האנשים ולהחליט שהן המדינות שלנו? מדוע היה לנו כל כך קשה לחיות בין הגויים עד שהיינו מוכנים למסור נפש כדי להגיע לארץ ישראל ולהקים בה מדינה יהודית?

כאשר קבוצת אנשים מתאחדת ורוצה להקים מדינה חדשה, זה אומר שיש להם אידאולוגיה משותפת ששונה משל שאר האנשים ולא מאפשרת חיים משותפים עם אנשים זרים שנוגדים את אותה אידאולוגיה. מוכרח להיות תפיסה משותפת או איזה עניין חזק שמקשר את האנשים זה לזה. כי אם אין קשר בין האנשים בתוך הקבוצה, אז אותה קבוצה לא צריכה כלל מדינה מיוחדת בפני עצמה ואותם אנשים יכולים לגור במקומות אחרים.

אבל לא מדובר על סתם קשר בין אנשים, אלא על כזה שנוגד לחלוטין את התפיסה של כל שאר הסביבה. הרי אנשים עם תחביבים משותפים לא הולכים להקים להם מדינה משל עצמם, אלא עורכים מפגשים חברתיים וכו', ומסתדרים ללא קושי גם עם אנשים אחרים ששונים מהם. רק כאשר ישנו איום ממשי על תפיסת החיים ועל העקרונות הקיומיים של אותה הקבוצה, אז בלית ברירה קם צורך והכרח להקים מדינה עצמאית משלהם.

ובאמת הדבר הכי פשוט הוא לחיות באותו מקום בו התרגלנו לחיות, בכל מדינה שתהיה, להתחבר עם השכנים והמכרים, לחיות איתם בשלום ולהיות כמו כולם. אנשים מוכנים לסבול הרבה ולהסתגל לקשיים, ובלבד שלא יצטרכו לשנות את כל ההרגלים, לעזוב משפחה, מקום עבודה, רכוש רב ושאר דברים, כפי

שרבים עשו כדי לעלות לארץ הקודש.

אז אם היה צורך במאמץ כל כך עצום, זה אומר שזה היה הכרחי לחלוטין עד שלא הייתה שום ברירה אחרת. שאותה אידאולוגיה סביבנו נגדה לחלוטין את התפיסה ולא אפשרה את דרך החיים שלנו. לכן מובן שעם ישראל הוא שונה מכל שאר העמים ולכן לא יכול לגור ביניהם, ושכל היהודים מקושרים האחד לשני בצורה חזקה ולכן הם צריכים מדינה משל עצמם.

אלא שכל יהודי כעת צריך לשאול את עצמו מה בעצם מייחד אותנו ומגבש אותנו כעם בפני עצמו כך שלא נוכל להתערבב עם עמים אחרים ונהיה מוכרחים להקים מדינה משלנו? מה מגדיר אותנו כ"יהודים" ומבדיל אותנו משאר העמים שלא יכולים לסבול אותנו? למה הרגשנו קרובים יותר ליהודי שאנו לא מכירים שחי ביבשת אחרת מאשר לגוי השכן שגר ממולנו? מדוע היה צורך גדול כל כך בהקמת מדינת ישראל ולמה דווקא בארץ ישראל?

התשובה לכך היא אחת ויחידה. הדבר היחיד שמאחד אותנו כעם הוא היותנו יהודים שהולכים בדרך השם. כי אם ח"ו איננו יהודים או שאיננו רוצים ללכת בדרך השם, אז אין שום הבדל בינינו לבין כל עם ומדינה אחרת ואנו יכולים פשוט להתערבב איתם ולגור במקומות אחרים.

עם ישראל בחר לעשות מאמצים אדירים כדי לקבץ אנשים יהודים מכל העולם ולהגיע לארץ ישראל. הרגשנו חיבור עצום בין כל היהודים, ואפילו אם כלל לא הכרנו האחד את השני והמרחק בינינו היה עצום. כי הרגשנו שכל יהודי הוא חלק מאיתנו, שאין לנו חלק בגויים ורק כיהודים אנו יכולים באמת לחיות.

מדינת היהודים שומרי התורה והמצוות

יוצא מכאן שהסיבה היחידה להקמת מדינה בארץ ישראל היא סיבת היותנו יהודים שרוצים מדינה יהודית בה נוכל לשמור את דתנו ואמונתנו. זו הסיבה לכך שנרצה לחיות ביחד במדינה משותפת. זו גם הסיבה להקמת הצבא שיגן עלינו מפני עמים אחרים שרוצים ברעתנו. הכל מתוך השוני בינינו לבין שאר העמים בתפיסה ובאמונה.

כל אדם שיחשוב על כך מעט, לא יוכל להתחמק מלהגיע למסקנה שרק התורה הקדושה שהיא בסיס האמונה היהודית, היא זו שמאחדת אותנו. היא זו שמקשרת בינינו והופכת את כל היהודים בכל מקום בעולם לשייכים זה לזה. היא זו שגורמת לנו לחוש קרבה גדולה יותר ליהודי בקצה העולם מאשר לשכן גוי. היא זו שמחייבת אותנו לקום ולהקים מדינה משלנו.

ללא התורה הקדושה ח"ו אין שום דבר שמאחד אותנו והופך אותנו לעם אחד. אין הבדל בין יהודי שגר בארץ ישראל לבין מוסלמי שגר בעיראק. אם לא נאמין בתורה הקדושה ולא נחיייה כיהודים, אז בשביל מה בכלל הקמנו את המדינה? ולמה קראנו לה מדינת "ישראל"? בכלל לפי כל הטענות אנחנו נמצאים בשטחים כבושים שאין לנו עליהם שום זכות. כל זה כמובן אילולא האמונה בתורה הקדושה שמתארת במפורש את נתינת הארץ לעם ישראל על ידי הקדוש ברוך הוא.

רק התורה היא זו שנותנת לנו זכות על ארץ ישראל שקיבלנו מהשם יתברך. ללא התורה, היינו פשוט הופכים להיות כמו כולם. מתנהגים כמו הגויים, מתערבבים איתם וחיים במדינותיהם ללא שום קושי. אלא שמעצם היותנו יהודים שהולכים בדרך התורה הקדושה, לא הייתה לנו אפשרות כזו והיינו מוכרחים להגיע למקום מיוחד משלנו, ולא בחרנו סתם מקום, אלא ארץ הקודש המובטחת לנו מימי אבותינו.

לכן הקמנו מדינה יהודית, כדי לשמור על יהדותנו בלי לפחד משאר אומות העולם. לקיים מצוות בגלוי ללא פחד, להישמר מעברות ואיסורים שמצויים בין הגויים, להקים מוסדות תורה לחינוך על טהרת הקודש, להתרחק מדברים הפוגעים בתורה, לבטל מנהגי הגויים שחיינו בתוכם, להתאחד יחד עם יהודים כמותנו ולחיות כיהודים הדבקים בתורתנו הקדושה.

לכן הקמנו צבא, שיגן על היהודים מעמים אחרים ששונאים אותנו. לכן עלינו מכל הארצות, כדי לחיות בין יהודים מאמינים כמותנו. לכן התאמצנו ועזבנו את הכל, רק כדי שנוכל להישאר יהודים. ברור היה לנו תמיד שיש הבדל עצום בין יהודי לגוי, שאי אפשר להתחתן איתם ואין שום אפשרות להידמות להם, עד כדי

כך שלא הייתה לנו אפשרות לחיות במקום של גויים והיינו מוכרחים להקים מקום מיוחד ליהודים.

ומה קורה היום במדינה?

אחרי כל זה, מפליא מאוד לגלות את המצב שנוצר כעת באותה מדינה יהודית שהקמנו. איך יתכן שיש מושג כזה הקרוי "חילוני" לאחר ששמרנו באדיקות על היהדות בין הגויים במשך אלפי שנים? הרי אם נתבונן לעומק הדברים, נגלה שאדם חילוני הוא אדם שנולד כיהודי, אלא שבפועל הוא חי כמו הגויים ונוהג כמנהגם. מצד השורש שלו הוא בוודאי יהודי, אלא שמצד דרך החיים שלו אין לו שום קשר לזה. אז כיצד יתכן שהוא זורק לפח את המסורת שאבותינו שמרו באדיקות ומסרו את נפשם עבורה? האם בשביל זה היה שווה כל המאמץ ומסירות הנפש לעזוב את הכל כדי לחיות כיהודים בארץ הקודש?

איך יתכן שישנם חברי כנסת ערבים בתוך מדינה שמוגדרת "יהודית"? איך יתכן שרוצים לנתק את הדת והמדינה כשני דברים נפרדים? איך יתכן שראש הממשלה, חברי הכנסת והשרים שמייצגים את המדינה היהודית אפילו לא חובשים כיפה לראשם?

הרי כל סיבת הקמת המדינה היא לשם שמירת יהדותנו, אז איך יתכן שאנו הופכים אותה כעת להיות כמו כל אותן מדינות שחיינו בהן בעבר? הרי באותן מדינות לא הסתדרנו רק בגלל דתנו היהודית, ולכן היה הכרח גמור להקים מדינה יהודית, אז כיצד יתכן שאנו הופכים את אותה מדינה שהקמנו לפחות ופחות יהודית חס ושלום? ברחנו מבין מדינות הגויים כדי להיבדל מהם, אז כיצד אנחנו בעצמנו חס ושלום הופכים להיות כמותם פה במדינה שלנו?

איך יתכן שבאותה מדינה "יהודית" יש "חופש דת"? איך יתכן שבתו עסק נפתחים בשבת? איך יתכן שאנשים גויים נחשבים לאזרחים מן השורה עם זכויות מרובות לעשות כרצונם? איך יתכן שבתו המשפט במדינה היהודית דנים את הדין על פי חוקי הגויים ורומסים לחלוטין את חוקי התורה הקדושה שרק בשבילה הקמנו את אותה מדינה יהודית מלכתחילה?

איך אפשר להיות "ציוני" ויחד עם זאת לרמוס חס ושלום את התורה הקדושה? הרי הציונות נובעת רק מתוך התורה ובלעדי התורה אין מושג כזה "ציונות". איך אפשר להילחם על גיוס אברכים חרדים לצבא חילוני שהולך הפוך מחוקי התורה, והוצאתם מלימודי התורה בישיבות ובכוללים כאשר יוצא מכך שאנו נלחמים בתורה שעליה אנו מנסים להגן עם הצבא מלכתחילה? בשביל מה בכלל צריך צבא אם אין אמונה משותפת? על מי בכלל אנו מנסים לשמור אם אין הבדל בין יהודי לעמים אחרים?

איך אפשר לחולל רפורמות במדינה יהודית שיאפשרו ליהודים להתחתן בטקסים "אזרחיים" חסרי משמעות שמהווים כפירה מוחלטת ביהדות? מה שווה מדינה יהודית בארץ ישראל כאשר היא הופכת אט אט למדינה נטולת יהדות? איך אפשר להפריד את הדת מהמדינה כאשר הדבר היחיד שמייחד את המדינה שלנו זה הדת היהודית?

זה אולי נראה לנו כמובן מאליו משום שגדלנו בצורה כזו. אנו מבינים שקיים מושג כזה שנקרא "חילוני", אנו מבינים שיש אנשים שקרובים יותר לתורה וכאלו שרחוקים יותר, ולכאורה אין שום קשר בין האמונה הדתית לבין המדינה.

אבל מי שיתבונן בעומק הדברים יוכל להבין שאין שום סיבה להקים מדינה אם אין לנו תחילה דבר שמייחד אותנו כעם ומבדיל אותנו משאר העמים, כך שלא נוכל להתערבב עם עמים אחרים ונהיה חייבים להקים מדינה משלנו העונה לדרישות שלנו כעם. אין שום דבר שמייחד אותנו ומבדיל אותנו כעם ישראל מלבד היותנו הבנים של יעקב אבינו שקרוי ישראל, שקיבלו את התורה הקדושה במעמד הר סיני, נשבעו לקיים את התורה, שומרים על האמונה היהודית, וזוכים לתורה ולמצוות שמאחדות אותנו.

את כל זה אפילו הגויים מבינים. הם יודעים היטב שיש שוני מהותי בינינו לביניהם ולכן הם כל כך שונאים אותנו ללא כל סיבה נראית לעין. גם כאשר חשבנו שנוכל להתערבב בין הגויים ולהכחיש את שייכותנו לעם היהודי, הגיעו הצוררים בכל הדורות והוכיחו לנו מעבר לכל ספק שאנחנו והם זה לא אותו דבר. גם כאשר יהודים ניסו להסביר שהם גרמנים לכל דבר, הוציאו להם את הספרים

שאומרים שהסבתא של הסבתא שלהם הייתה יהודיה ובכך הוכיחו שגם הם יהודים שצריכים חס ושלוש ללכת לתאי ההשמדה.

כי יהודי וגוי זה לא אותו דבר ולעולם לא נוכל להתערבב איתם. במשך אלפי שנים סבלנו מלחמות רבות על אף שהיינו חלשים ומסכנים ללא מדינה, ללא צבא וללא שום כוח גשמי. כולם שונאים אותנו רק מתוך סיבה אחת, שאנחנו שונים מהם ולא שייכים אל אומות העולם.

כל סיבת הקמת המדינה הייתה השוני הגדול שיש בינינו לבין שאר אומות העולם שנובע מכך שאנו יהודים. מדינת ישראל נקראת כך על שם יעקב אבינו שנקרא ישראל, ואנו בניו, בני ישראל. כל המהות של המדינה הזו היא הדת היהודית והתורה הקדושה. אם חס ושלוש אין יהדות, אז בשביל מה אנחנו צריכים מדינה מיוחדת ועצמאית משלנו?

הגיגות יום העצמאות

לאחר כל השאלות והתמיהות שעולות אנו מגיעים ליום העצמאות, שאז אנו חוגגים את עצמאותנו כיהודים במדינה יהודית משלנו. אלא שאז אנו מתבוננים ופתאום מבינים שאותה מדינה יהודית היא כבר לא בדיוק יהודית. שאותה מדינה לאט לאט הפכה להיות כמו כל המדינות בהן חיינו בעבר בין הגויים.

חוקי הגויים משתלטים עלינו. רוב ערבי עלול בצורה דמוקרטית להתגבר עלינו. המדינה עצמה מממנת ארגונים שונאי יהדות, חילולי שבת, כפירה, הפקרות וחוסר צניעות שרומסים את הערכים היהודים. מופעי בידור, תרבות בזויה, כדורגל ושאר דברים הרסניים שבאו מתרבות הגויים.

מיום ליום נוצרת הפרדה בין הדת והמדינה ופתאום מגלים שזה לא כל כך פשוט כמו שחשבנו לחיות פה כיהודים יראי שמיים שרוצים לעבוד את השם יתברך. כשזה קרה בעבר, אז עלינו לארץ ישראל והקמנו את מדינת ישראל. אבל עכשיו לאן נלך?

אנשים חוגגים את יום העצמאות בכל הארץ. גברים ונשים יוצאים לרחובות עם

לבוש חושפני כמו של הגויים, מצטופפים ורוקדים מול הבמות ללא הפרדה לקול שירים מופקרים, חלקם שירי גויים, חלקם שירת נשים, וכך רומסים את כל הערכים שמייצגת היהדות, שלשמה הקימו את אותה מדינה יהודית מלכתחילה והיא סיבת כל החגיגות. וכל זה בימי העומר שבהם אנו נוהגים מנהגי אבלות על תלמידי רבי עקיבא שמתו.

ואז כששומעים את הטענות מיד חושבים שהציבור החרדי הוא נגד הציונות והמדינה. אלא שבדיוק ההפך הוא הנכון. יהודים יראי שמיים מתפללים שלש פעמים בכל יום שהשם יתברך יחזיר שכינתו לציון. הציונות היא השאיפה הנפלאה לחיות חיים יהודים אמתיים בארץ ישראל. לאדם ירא שמיים יש את כל הסיבות להיות ציוני אמתי ולחשוק במדינה יהודית.

ודווקא אותם אנשים שנחשבים ל"ראשי הציונות" הם שאינם ציונים כלל. כי להרצל למשל לא היה אכפת לחיות כמו הגויים ומצדו היה להפוך לגרמני אם היו מאפשרים לו, אז איך אפשר לתת לו את השם "ציוני" ששואב ממקורות היהדות? איך התהפכו היוצרות? מה בכלל הקשר בינו לבין ציון?

ציוני אמתי הוא זה שרוצה לחיות חיים כיהודי בארץ המובטחת ולכן כל כך חשוב לו לחזור לציון הקדושה. אם אדם בוחר למאוס בדת היהודית, הציונות היא ממנו והלאה, ואין למילה "ציונות" כל משמעות עבורו.

צריך להבין שיום העצמאות מצד עצמו הוא יום נפלא ומיוחד שעלינו להודות בו להשם על שהעלה אותנו לארצנו הקדושה וזיכה אותנו לחיות פה. אבל כל זה כאשר אנו שומרים על המסורת היהודית ומצדיקים את רצוננו למדינה יהודית משלנו שבה נוכל לחיות כיהודים חופשיים מעול שעבוד הגויים. כאשר אנו חס ושלום בוחרים לחיות כמו כל שאר העמים, אז אין שום טעם לכל זה.

דווקא ברגעים האלו של יום העצמאות, בהם אנו רוצים לחגוג את עצמאותנו כמדינה יהודית בארץ ישראל, כדאי להיזכר במקורות שהפכו אותנו לעם אחד. דווקא בזמנים שלנו ששנאת החינם מתרבה והחיכוך בין המגזרים והזרמים הולך וגדל, צריך לזכור שלכולנו מטרה אחת וכולנו אחים עם ערבות הדדית זה לזה.

דווקא כעת כדאי לזכור שאנחנו יהודים, ולא עברנו את כל התלאות במשך אלפיים שנה כדי לשבת במדינה חופשית בה כל אחד עושה מה שבא לו. עברנו את כל מה שעברנו כדי להתאחד ולהיות מובדלים מכל שאר האומות ולזכות להיות יהודים שמתנהגים כפי שיהודים צריכים להתנהג.

השם יזכה אותנו לאהבת אחים מתוך יראת שמיים ואמונה ומתוך כבוד התורה. נזכה שלא רק שנשב במדינת ישראל, אלא אף נוכיח את עצמנו כיהודים הראויים לשבת בה. נתפלל שהשם יתברך ישלים את הגאולה מהרה, ישים קץ לגלותנו, יזכה אותנו לחיות חיים יהודיים במדינה היהודית, יקבץ את כל ישראל מכל העולם ויבנה לנו את בית המקדש במהרה בימינו אמן.

פרשת קדושים

גם מחסדים צריך להיזהר

פרשת קדושים מביאה לנו הרבה הלכות בעניינים שונים, ובין היתר מופיעים שם איסורי העריות. מפתיע לגלות שהתורה כותבת על אחד האיסורים החמורים ביותר, גילוי עריות של אח ואחות, שהוא נחשב לחסד. "ואיש אשר יקח את אחותו... וראה את ערותה... חסד הוא" (ויקרא כ', פסוק יז).

אם יש איסור שכולם מבינים אותו, גם הגויים אוסרים אותו ואפילו המשוגעים הגדולים מתרחקים ממנו, זה איסור גילוי עריות בין אחים. זה נשמע כל כך מזעזע עד שאפילו היצר הרע לא מנסה להטריד אותנו בזה מרוב שזה רחוק מאיתנו. אז איך יתכן שחטא כל כך בזוי נחשב לחסד?

היצר הרע נתפס אצלנו כיצור מרושע שמצווה עלינו לעשות עבירות ודברים לא טובים, כמו המכשפות בסרטים או מפלצות מפחידות ומרושעות. אך האמת היא הפוכה לגמרי ודווקא בגלל זה הוא מצליח להטעות אותנו כך שניפול ברשתו.

היצר הרע הוא דווקא עדין ונעים הליכות, ואת כל הטענות שלו הוא יודע לנמק כל כך יפה, עד כדי כך שאנו לא מצליחים להבין אם המעשה שאנו הולכים לעשות הוא טוב או רע. לכן הוא מצליח בתפקידו כל כך יפה.

אילו היה צועק וכועס עלינו ומציג עצמו כרשע, מיד היינו מזהים אותו ולא היינו מקשיבים לשום עצה שלו. הרי אף אחד לא רוצה להיות רע, גם האנשים שמתנהגים בצורה לא הולמת על בסיס קבוע עושים זאת מחוסר ידיעה או חוסר אחריות. גם הם חושבים כמו כולם שמעשיהם טובים על פי נקודת המבט הסובייקטיבית שלהם. היצר הרע אלוף בלתי לנו את כל הסיבות הטובות והצודקות ביותר למה לעשות עבירות ולא לקיים מצוות.

אדם לא אחראי שלא שם לב היטב למה שמתחולל בתוכו עלול למצוא עצמו

בנפילה גדולה בחייו. כי אף אחד לא מרגיש שהוא מתדרדר, רק אם פוקחים את העיניים ומתבוננים אז אפשר לראות, אבל המצב הטבעי הוא להיסחף לאט לאט כל פעם קצת בלי להרגיש שאנו מתרחקים.

כדי להצליח להתמודד עם היצר הרע אנו מוכרחים ללמוד עליו, להכיר אותו ולזהות את התרגילים שהוא מפעיל עלינו. אנו חייבים להיות קשובים לפנימיות שלנו בכל רגע מחיינו, כי מספיק רגע אחד של חוסר תשומת לב כדי שנבצע כמה פעולות אוטומטיות בלתי מבוקרות ואז היצר הרע ייקח פיקוד על חיינו ויחליט בעצמו לאן הוא רוצה לקחת אותנו.

כל הגנבים, הרוצחים והפושעים הגדולים היו פעם ילדים קטנים וחמודים שהיו בטוחים לחלוטין שלעולם לא יגנבו וירצחו. אין דבר כזה ילד שחולם להיות מכור לסמים, אנס או נואף כשיהיה גדול. כל המצבים הקשים שאנו רואים שאנשים מגיעים אליהם, לא הגיעו ביום בהיר אחד. קורה משהו קטן שאנו לא שמים לב אליו, הוא גורר אותנו למצב אחר שמביא אותנו לנסיבות מסוימות וכך לאט לאט אנו לא שמים לב איך שאנו משנים את כל האישיות שלנו.

כמו שאדם יכול ללמוד תורה, להידבק בהשם וכך לאט לאט לחזור בתשובה שלמה, כך גם אדם יכול חס ושלום להתרחק ולהגיע למקומות של שיא הטומאה. בהתחלה אנו בטוחים שלעולם לא נעשה עבירה כלשהי, אבל אז אנו עושים משהו לא כל כך טוב, אחר כך נגררים למשהו עוד יותר גרוע, ואז לאט לאט אותה עבירה כבר לא נראית לנו חמורה ונוראית כל כך.

רק בצורה כזו אנשים מגיעים לעבירות, מתוך שהם לא שמו רסן לעצמם וכך איבדו את השליטה. אסור לנו להפקיר את השליטה על חיינו בידי היצר הרע. אנו מוכרחים להיות תמיד בשליטה מלאה ולכוון את עצמנו לכיוון העתיד שאנו רוצים ושואפים אליו.

התורה מביאה לנו את האיסור הרחוק ביותר מאיתנו. זה שכולנו נאמר עליו שלעולם לא נעשה אותו. זה שנצחק מכל אחד שיוזיר אותנו לגביו, כי הרי אין שום סיכוי שאי פעם נגיע אליו. זה שהתורה לכאורה כלל לא צריכה לכתוב אותו

מרוב שהוא ברור. היא מביאה לנו את האיסור הזה ומסבירה לנו שהדרך להגיע אל האיסור הזה חס ושלום היא המחשבה שאנו עושים חסד.

כי אם היצר הרע רק ירמוז לנו על האיסור הזה, אז מיד נדחה אותו וניגעל מהמחשבה. ליצר הרע אין סיכוי לעבוד בתקיפות. אך יש לו סיכוי טוב לעבוד עלינו בצורה של חסד. אם הוא יעבוד עלינו לאט לאט, יראה לנו כמה זה טוב ויפה, יסביר לנו שזה חסד גדול, אז בסופו של דבר הוא יוכל להפיל אותנו.

שהרי גם קין והבל נולדו כל אחד עם אחות תאומה כדי להמשיך את קיום העולם. גם בנות לוט הוציאו מזרע אביהן את עמון ומואב, שלעתיד לבוא יוצא משם המשיח, מרות המואבייה ומנעמה העמונית. הן עשו זאת לשם שמיים כאשר חשבו שכל העולם נחרב והם האחרונים שנשארו. "עולם חסד ייבנה", שהרי רק בצורה של גילוי עריות היה יכול להיות המשך קיום לעולם בתחילה.

אם היצר הרע יציג לנו את הדבר המזעזע ביותר בצורה חיובית ובמעטפת שקרית יפהפייה של רגשות, נוכל בקלות ליפול שם. את העבירות הכי גדולות היצר הרע מציג לנו בתור חסד, כאילו שהכול לשם שמיים ובצורה טובה. אנו חושבים שאנו אנשים כל כך טובים ולכן מרגישים צורך לעשות עבירות לכאורה לשם שמיים.

יצר הרע לעולם לא יאמר לנו על עבירה כל כך חמורה שכדאי לנו לעשות אותה, כי אף אחד לא יאמין ויקשיב לו. הדרך שלו היא להפוך את העבירה לחסד, שתיראה טוב. ברגע שאנו חושבים שאנו עושים חסד, אז העבירה כבר לא נראית חמורה כל כך.

לכן אין אפטרופוס לעריות, משום שלמרות החומרה הרבה, היצר הרע דואג לצבוע את הכל בוורוד נוצץ ומפתה כך שנשכח מהכול ובכלל לא נבין מה אנחנו עושים. נתחיל לחשוב שהאהבה מנצחת הכל, שאנו עושים דבר רוחני ונאצל ושהרגש שלנו הוא הקובע בלי להבין שהפכנו להיות עבדים של היצר ששולט עלינו.

הרי זה לא מה שצפינו מהיצר הרע ולכן אנו אפילו לא מצליחים לזהות אותו.

כשהרגש מעורב, הכל נראה יפה יותר וזה לא גס כמו שחשבנו. אנו מרגישים שזה לא הדבר הרע שרצינו להתרחק ממנו, שהרי זה נראה כל כך נקי וטוב.

וכך פעמים רבות אנשים נופלים בחטאים שונים, מתוך מחשבה שהם עושים דברים אציליים וטובים. הם יכולים להלבין פני חבריהם ברבים מתוך מחשבה שהם מועילים בתוכחה שלהם. הם יכולים להתקבץ גברים ונשים יחדיו לשיעור תורה משותף. הם יכולים לעבור איסורים כדי לעזור לאנשים. והם בטוחים שהם עושים חסד עצום בכך.

וצריך לזכור שאפילו הנאצים יימח שמם וזכרם, חשבו שהם עושים חסד גדול לאנושות. אנשים אוהבים לעשות חסדים, אבל לא בודקים לראות שבאמת אותם חסדים הם נקיים וטובים.

לכן עלינו לשים גבולות. אותם גבולות הם בדיוק ההפך מחסד, שכן חסד זה נתינה ללא שום גבול. בלי שום בדיקה וחקירה ובלי הבחנה בין טוב לרע. אבל כאשר אנו מגדירים גבולות ברורים וצמצום, אז אותו חסד יכול לתפוס צורה ולהגיע בצורה של רחמים. ולשם אנו צריכים להגיע.

ולמשל אדם צריך לתת ולעזור, אבל אם הוא ייתן ויעזור גם לרשעים, אז הוא הופך את החסד שלו לאכזריות. הוא חושב שהוא עושה חסדים אבל הוא נותן בזה כוח להחריב את העולם. לכן צריך לשים גבולות ולהגדיר באופן ברור את הכללים, וכך אפשר להישמר ממקומות לא טובים.

וזה מה שהתורה הקדושה נותנת לנו. שהאדם מתבלבל בקלות, ואמנם הוא רוצה להפוך לאדם טוב יותר, אבל בלי לשים לב הוא עלול לעשות נזקים כבדים. אבל כאשר הוא הולך בדרך התורה ושומר על המצוות, אז זה נותן לו את הגבולות הנכונים וכך הוא יכול לרכז את כל כוח החסד והנתינה שבו למקום חיובי וטוב.

ולכן על האדם לשים גבולות ואפילו להוסיף גבולות לעצמו מעבר לגבולות התורה. להוסיף משמר על משמר כדי שלא יבוא לידי תקלות. כי כאשר אין גבול ברור, אז האדם נסחף בלי לשים לב.

ואמנם יש דברים שברור לו שהם לא טובים, אבל הוא מדמיין אותם בצורה

שונה לגמרי ולא מקשר בין המציאות לבניהם. אדם למשל יודע שאסור לו להתקרב לאף אשה אחרת מלבד אשתו. אבל אז יש מישהי נחמדה בעבודה שמדברת במתיקות ועדינות עם חיוך מקסים, והוא כמוכּן לא רוצה להיות גס רוח, אז הוא מחייך בחזרה ועונה לה בטון רך ונעים.

וכך הדבר נמשך במשך חודשים, ולאט לאט הם גם יוצאים להפסקות קפה ביחד מתוך ידיעה ברורה שזהו קשר ידידותי בלבד. ברור לו לחלוטין שלא על זה התורה דברה, כי הרי כאן זהו חסד טהור. הרי ברור לו שהוא לא יגיע לשום דבר מעבר לכך.

אבל אותו אדם הוא טיפש. מוכרחים להיזהר מהחסד הזה, כי אותו חסד יכול להרוס לאדם את כל החיים שלו. האדם לאט לאט נופל עד שמאבד שליטה לגמרי והוא אפילו לא מודע לכך. לכן צריך לבדוק טוב טוב גם בחסדים שאנו עושים שאין שם איזו תחבולה של היצר הרע כדי להפיל אותנו. אסור לעשות חסדים על חשבון התורה הקדושה.

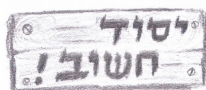
התורה אומרת לנו על גילוי עריות "חסד הוא", כי זה נראה כל כך יפה וטהור, ממש חסד אמתי. אבל דווקא שם עלולה להגיע הנפילה הגדולה. שומר נפשו ירחק משם ויקבע סייגים שיעצרו אותו בכל פעם שהוא מתקרב אליהם. השם יתברך יזכה אותנו להתעורר ולבחור בטוב האמתי שיביא אותנו אל התכלית של חיינו.

מוסר זה יראת אלוקים

ישנה נטייה להפריד בין המושג "מוסר" לבין יראת שמיים. לכאורה אפשר לטעון שאין קשר בין הדברים שהרי ישנם אנשים מוסריים ביותר שעושים חסדים רבים עם הזולת, רק שלא זכו לטעום מעומק היהדות. לעומתם יש גם אנשים שנראים כחרדים יראי השם ובכל זאת מתנהגים בצורה מביישת. אבל צריך לדעת

שהדרך היחידה להגיע למוסריות היא רק דרך יראת שמיים.

התורה המציאה את המוסר והיא זו שמכתיבה אותו. כאשר כל העולם היו רומסים האחד את השני, רוצחים, גונבים, אונסים, מתנהגים בקניבליות ועושים ככל העולה על רוחם, באברהם אבינו ולימד את כולם להאמין באלוקים. מאותו רגע החלה המוסריות לחדור לתודעת האנושות. לכן כאשר אברהם יורד למצרים וחושש מחוסר המוסריות של המצרים הוא אומר "כי אמרתי רק אין יראת אלוקים במקום הזה והרגוני..." "כי כשאין יראת אלוקים, אז לא יכול להיות מוסר.

המוסר הוא דבר לא מוגדר ובעל קווים לא ברורים. כל אדם יכול להגדיר לעצמו קווים שונים להגדרת המוסריות, ואפילו להתנהג בחוסר מוסריות מוחלטת בזמן שהוא עצמו בטוח שהוא צדיק הדור.

רק יראת שמיים יכולה לתת לנו מוסריות אמיתית, וזה משתי סיבות עיקריות. האחת היא שהתורה היא מוחלטת ונותנת לנו את החוקים הברורים של הבורא יתברך. זה לא המצאה סובייקטיבית מתוך דמיונות של בשר ודם, אלא האמת האחת והיחידה והטוב האמת. והסיבה השנייה היא שיראת שמיים היא היחידה שמבטיחה דבקות מוחלטת במוסר. כי אדם ירא שמיים יודע שהשם נמצא אתו תמיד ובכל מקום ולכן המוסר צמוד אליו תמיד.

פרשת קדושים אומרת לנו "לא תקלל חרש ולפני עיור לא תיתן מכשול ויראת מאלוקיך..." (ויקרא יט', יד'). הסיבה לכך שאסור לקלל חרש או לתת מכשול לפני עיור היא לא בגלל שזה לא יפה, לא מוסרי, או שלא היינו רוצים שיעשו לנו דבר כזה אז לכן לא נעשה לאחרים, אלא רק מתוך יראת אלוקים.

גם אם נתבונן במצוות רבות בפרשה נוכל לראות תבנית שחוזרת על עצמה: הפסוק מתחיל בציווי כלשהו ומסתיים ב"אני השם". "קדושים תהיו כי קדוש אני השם אלוקיכם", "את שבתותי תשמרו אני השם אלוקיכם" וכך זה ממשיך בעוד פסוקים רבים.

כי יש אנשים שעושים חשבונות, בודקים מה טוב, מקבלים כאילו עצות טובות מהתורה ועל פי שיקול דעתם מחליטים מה טוב ומה לא. הם חושבים שהם יודעים טוב יותר מהקדוש ברוך הוא מה מוסרי ומה נכון. אבל השם יתברך מלמד אותנו דבר שונה לגמרי. הסיבה לקיום המצוות צריכה להיות אך ורק כי כך השם ציווה אותנו.

תשאלו כמעט כל אדם סביבכם מדוע אסור לקלל חרש או לתת מכשול לפני עיוור והוא יתחיל לספר לכם שזה לא מוסרי, שזה מעשה לא טוב, שאם לכם היו עושים את זה לא היה נעים אז לא כדאי לעשות לאחרים ועוד אלף ואחת סיבות שונות. אבל התורה אומרת לנו את הסיבה האמתית: "אני השם". למה צריך לאהוב את הזולת? כי כתוב במפורש "ואהבת לרעך כמוך אני השם". כך השם ציווה אותנו, אז זה מה שצריך לעשות.

מוסר מוחלט ובלתי תלוי

אדם שבחר לעשות דבר כלשהו עושה זאת מתוך אינטרס כלשהו. יש לו איזושהי סיבה לדבר, בין אם הוא מודע לאותה סיבה או לא. אותה סיבה היא שמניעה אותו לפעול באופן שהוא בוחר לפעול. אבל כעת אם אותה סיבה תשתנה באופן לא צפוי, אז ממילא הבחירה שלו תשתנה גם היא בהתאם.

ובאמת כל דבר בעולם תלוי בגורמים אחרים. הכל גם משתנה מפעם לפעם ושום דבר לא מוחלט וקבוע. אז כאשר דבר כלשהו משתנה, בהכרח גם כל מה שתלוי בו יושפע ממנו וישתנה בצורה כלשהי. וכך הכל מתערער, המוסר משתנה והבחירות של האדם אינן יציבות כלל.

אז יוצא שכל דבר שאנו עושים מגיע מתוך מניע מסוים. אבל כיוון שכל דבר בעולם מושפע מדברים אחרים ואינו יציב ומוחלט, אז גם אותו מניע שגורם לנו לעשות פעולה מסוימת אינו יציב ומוחלט. לכן אין לנו ביטחון אמתי בשום דבר בעולם, כי הכל יכול להשתנות. כמו אופנה שמשתנה כל הזמן וחולפת.

אבל בכל זאת יש גורם אחד שאינו משתנה כלל, אינו תלוי בכלום ואינו מושפע מכלום, והוא הקדוש ברוך הוא, האינסופי, הכל יכול, הבלתי תלוי והמוחלט.

כאשר המניע שלנו הוא יראת אלוקים, אפשר להיות בטוחים שיש לדבר קיום נצחי ושום דבר לעולם לא יוכל לבטל אותו.

אדם שעושה פעולות מתוך יראת אלוקים תולה עצמו בבלתי תלוי וכך הסיבה עצמה לעולם לא תשתנה. הוא לא חושש שאולי פתאום יתגלה מחקר חדש שיסתור אותו, או שאולי יגלו שדבר שחשב כטוב התגלה כלא טוב. הוא לא דואג לכך שאולי נפלה טעות כלשהי. הוא לא תלוי במישהו שעלול להתחרט פתאום. הוא פועל מתוך ביטחון מוחלט.

המוסר הוא סובייקטיבי ומשתנה אם תולים אותו בדעות של בני אדם. במקום אחד פוסקים שדבר מסוים הוא מוסרי ובמקום אחר הוא לא. אין שום אפשרות לדעת מי צודק ומה נכון. האחד יאמר שהצדק נמצא כאן והאחר יאמר שהצדק במקום הנגדי. אמנם אפשר לקבוע כללים, אבל גם אותם כללים הם חסרי בסיס, מבוססים על השערות ויכולים ברגע אחד להתערער ולהשתנות.

אז אפשר ללכת על פי הרוב. אבל הניסיון כבר הראה שגם הרוב הוא כמו עדר שהולך עם הזרם בלי להבין. שאפשר להשפיע על אנשים בקלות. וההוכחה לכך היא שלפני מאה שנה, היו מתקבלות החלטות שונות לחלוטין מאלו של היום ברוב עם. רוב הבחירות שרוב האנשים עושים היום שונות ונוגדות לחלוטין מרוב הבחירות שרוב האנשים היו עושים בעבר הרחוק.

ואם נתבונן היטב, אז נגלה שאפילו הנאצים יימח שם, פעלו ככיכול מתוך "מוסר" מעוות שהמציאו. הם לא יכלו לעשות סתם כך ככל העולה על רוחם, אז המציאו תרבות שלמה ומוסריות משלהם, ששם הם כאילו עושים טובה גדולה לאנושות בהתנהגות הבהמית שלהם. ולא מדובר על כמה אנשים מטורפים, אלא על אומה שלמה של אנשים משכילים.

האדם לא יכול לדעת אם הדברים שהוא מחשיב למוסריים הם באמת כאלו. הוא לא יכול לדעת מה טוב ומה רע. אמנם הקדוש ברוך הוא הטביע בנו אינטואיציות שמכוונות אותנו למקומות טובים, אבל לא תמיד אפשר לסמוך עליהן.

אז רוב האנשים מבינים שזה לא מוסרי לרצוח, לגנוב או להזיק לאחר, אבל אילו היינו נולדים באיזה שבט של קניבלים והיו מחנכים אותנו בצורה שונה, אז היינו חושבים אחרת לגמרי.

צריך להבין שכל אדם חושב בצורה שונה. המוסר של כל אדם נמצא במקום שונה. כולם למשל יודעים היטב שאסור לרצוח, אבל מצד שני אין לאף אחד בעיה לרצוח ג'וקים, יתושים או זבובים. אנשים מוסריים אוכלים שניצלים וסטייקים בלי לחשוב לרגע על העוף או הבהמה שרצחו ואין להם שום בעיה עם זה.

המוסר שנמצא בתפיסה שלנו הוא יחסי, סובייקטיבי ומושפע מהרגש ומתפיסת החיים שאליה התרגלנו. מתוך הנוחות שלנו נוצר עיוורון כך שאדם לא יכול לשפוט את עצמו בצורה אובייקטיבית ולראות את האמת.

הרי מי מחליט מה מוסרי ומה לא? האם הולכים על פי מה שנראה לנו? על פי הרוב? אם ננסה לקחת את המוסר לידיים, לא נוכל להגיע לשום מקום. האינסטינקטים המוסריים שלנו הם סובייקטיביים על פי הדעה האישית שלנו ומושפעים מהדעות הקדומות שלנו, מהאמונות ומהסביבה. אם אנו רוצים להגיע למוסר האמתי, צריך לפתוח את התורה הקדושה ולהבין מהו מוסר על פי השם. רק הקדוש ברוך הוא יכול ללמד אותנו את המוסר האמתי ללא נגיעות אישיות.

מוסריות בכל מצב

מעבר לכך שהתורה מביאה לנו את המוסר האמתי והמוחלט בצורה אובייקטיבית, יראת השמיים גם נותנת לנו את ההגנה הטובה ביותר כדי שנידבק באותו מוסר ולא נפר אותו בשום מצב.

שהרי אם אדם תולה את המוסר בעצמו או בסביבה, אז גם אם נניח שאותו אדם הצליח לבטל את הרגש שלו לחלוטין ו"לקלוע" למה שטוב על פי האמת, בכל אופן שום דבר לא מבטיח לו שיתמיד בדרך הזו. אולי היום נוח לו לעשות דבר מוסרי כלשהו, מתוך שהוא מרגיש סיפוק מכך או שהוא חושב שזה ראוי. אבל מחר הוא יכול להחליט שעדיף לו לעשות משהו שנוגד את המוסר הזה.

הרי המניעים שלו לעשיית הפעולות המוסריות הם משתנים. וכמו למשל

שאדם נותן כמה שקלים לעני כי הוא מרגיש לא נעים כשהוא עובר לידו, או כי הוא מרגיש סיפוק לתת לאחרים, או כי הוא מרחם עליו וכו'. אבל אם יקרה שהוא יעבור ליד עני כלשהו ולא ירגיש סיפוק מהנתינה, לא ירגיש בחוסר נעימות וגם לא ירגיש רחמים כלפיו, אז הוא לא ייתן.

הרי אותו אדם לא הולך במיוחד כדי לחפש את אותו עני לשם קיום המצווה. וכי כאשר הוא נמצא בביתו ולא רואה אותו אז אותו עני לא זקוק לעזרה? האם כאשר הוא רחוק מלבו ומעיניו אז הכל בסדר ואפשר להיות רגוע? איך יתכן שהמוסר של אותו אדם לא זועק לעזור לאותו עני? ואיך הוא חושב שכמה שקלים יועילו כדי לסדר לאותו עני את החיים ולהוציא אותו מהעוני?

יוצא שאותו אדם עובר ליד העני, זורק לו שקל ומרגיש בעננים כאילו כל העולם נשען על המוסריות שלו. הוא חושב לעצמו כמה הוא אדם טוב. אבל הכל מתוך אינטרסים. הוא יודע שהמצפון שלו ייסר אותו אם הוא יראה עני ולא ייתן לו, אז הוא נותן. הוא לא באמת דואג לאותו עני, אלא בעיקר לעצמו. ואמנם גם זה בוודאי דבר טוב וראוי, אבל זה רחוק מלהיות מושלם.

כאשר הכל תלוי על דברים אחרים וכל הבסיס עלול בכל רגע להתערער ולהשתנות, אז אין שום יציבות למוסר. אדם יכול להחליט שאותו דבר שהחשיב כמוסרי אתמול הוא באמת כלל לא מוסרי ודווקא משהו שתפס כאכזרי הוא פתאום נראה מוסרי בעיניו. מוסר אובייקטיבי יכול להגיע רק מגורם בלתי תלוי שאינו משתנה ולא מושפע מכלום. שיודע את כל סודות העולם ואי אפשר "להפתיע" אותו עם מצבים חדשים.

מוסריות גם בחדרי הדרים

יש אנשים רבים שמחפשים שלום ורוצים שיהיה טוב. לכן מתנהגים בנימוס ומתוך ערכים שונים כדי להסתדר, להשתלב בסביבה ולשמור על המוסכמות. אבל כל זה כלפי חוץ. בינם לבין עצמם אותם אנשים לא חוששים להתנהג כמו בהמות כאשר ברור להם שאיש לא רואה אותם ויודע על כך.

ואולי כל זה נשמע לנו רחוק, שמדובר על אנשים נוכלים ורשעים. אבל זה

הרבה יותר קרוב אלינו ממה שנדמה לנו. יש דברים לא מוסריים רבים שכולם עושים אבל מצד שני אף אחד לא ירצה שיגלו שהוא עושה אותם.

כי אף אחד לא רוצה להראות לכולם שהוא בהמה. הוא לא רוצה שיגלו מה הוא עושה כשאף אחד לא רואה אותו. לכן כלפי חוץ אנו מציגים את הנימוסים שלימדו אותנו עליהם, אבל כשאף אחד לא שם לב אנו מסוגלים להתהפך ולעשות דברים הפוכים לגמרי מהצורה בה מכירים אותנו. הכל הצגות.

וכל אדם יודע על עצמו, שאפילו שהוא מנסה להיות אדם טוב, ובוודאי שהוא רחוק מלהיות אכזרי ורשע, אבל לפעמים כשאף אחד לא רואה הוא פועל בצורה שהוא עצמו מתבייש בה. הוא יכול להיות אדם שאכפת לו מהזולת, לחפש לעשות חסדים ורק לעזור ולהביא טוב לעולם, אבל כשהוא נמצא לבד עם עצמו הוא לפעמים מאבד שליטה וכאילו שהכול מותר.

לכל אדם עוברים דברים מטורפים בראש. לאדם יש לפעמים מחשבות מלוכלכות ורעות. הוא יכול לעשות הצגות, לכבד אחרים, להתנהג בנימוס, אבל בפנים הוא יודע שהוא בהמה. ואז כאשר הוא בטוח שאף אחד לא רואה אותו, אז כבר אין בושה ואז הרסן משתחרר.

וזה מה שבדרך רבן יוחנן בן זכאי את תלמידיו, שיהיה מורא שמיים עליהם כמורא בשר ודם. ולכאורה הדבר היה לא ברור, שהרי מורא שמיים צריך להיות הרבה יותר ממורא בשר ודם, ולכן שאלו אותו על כך. אבל הוא אמר להם שהלוואי.

כי הוא ידע שבתוך כל אחד יש באופן טבעי מעין ביישנות ואיפוק ליד אחרים. אדם מנסה להשתלב בחברה, רוצה לקבל מחמאות ולהיות מוערך, ולכן הוא עושה הצגות של אדם מנומס ותרבותי, ואז הוא נוהג במוסריות. מתוך כללי החברה הוא לא יכול לעשות דברים מטורפים שעוברים לו בראש. אבל כשאף אחד לא נמצא לידו ואין את מחסום הבושה, אז הוא יכול להתנהג בצורה מזעזעת, כי אף אחד לא יודע.

אבל כל זה קורה רק כאשר אין יראת אלוקים. כי ברגע שיראת שמיים נכנסת

לתמונה אז כבר לא משנה אם זה נעשה בסתר או בגלוי. ברגע שאנו נמנעים מעשיית דבר לא מוסרי כיוון שהתורה ציוותה אותנו על כך, אז זה לא משנה אם יש לנו הזדמנות פז לעשות את הדבר בנקל, כי השם יתברך נמצא איתנו ורואה אותנו.

ולכן למשל יש אנשים רבים שנמנעים מגנבה, כיוון שזה לא מוסרי כלל. כולם יודעים שזה דבר פסול ואכזרי כלפי הזולת. אבל כאשר ניתנת להם הזדמנות כלשהי, בלי שאף אחד יודע ובלי שום סיכוי שמישהו יגלה את הדבר, אז הפיתוי הולך וגדל.

אז אם למשל האדם הגיע לביתו וגילה לתדהמתו שהמוכר החזיר לו בטעות יותר עודף ממה שמגיע לו, אז הוא אמנם יודע שזה לא באמת שלו, אבל הוא משכנע את עצמו שזה בסדר. ואם הוסיפו לו בטעות עוד מאה שקלים למשכורת, אז הוא שומר על זכות השתיקה. ואם נהג האוטובוס אמר לו שייכנס בלי לשלם כי הוא מכיר אותו, אז הוא לא חושב על חברת האוטובוסים שהוא גוזל. ואם זה דבר פעוט ערך, כמו נייר טישו של מישהו, אז הוא בטוח שזה כמו רכוש ציבורי. ואם הוא עושה קניות בסופר אז הוא חושב שכל הטעימות מהחמוצים, הפיצוחים והממתקים זה בחינם, ויש אפילו שקית שוקו לקינוח. ואם זה איזה גוף גדול כמו חברת ביטוח, אז הוא חושב שזו אפילו מצווה לגנוב אותם.

כך האדם מתחמק מאחריות וכאילו משכנע את עצמו שזה בסדר לגנוב במצבים מסוימים. הוא כבר שכח מהאדם המוסרי שהוא הציג לפני כולם. פתאום האסור נהיה מותר והמותר נהיה אסור. אז איך אפשר יהיה לבטוח באדם כזה? איך אפשר יהיה לסמוך על מישהו כזה שיהיה מוסרי באמת? איך נוכל לבטוח באדם שאין לו יראת שמיים?

אבל כאשר האדם פועל מתוך יראת שמיים, אז הוא לא מעז לעשות את הדברים האלו. כי הוא יודע שהשם רואה אותו. לכן אפשר לראות בשכונות החרדיות אופניים ועגלות זרוקות באמצע הרחוב בלי שאף אחד יעז לגעת בהם, או שלטים של השבת אבדה על כל דבר שמישהו מוצא וכו'. אנשים פוחדים להשתמש לרגע במשהו אם הם לא יודעים למי הוא שייך ובטוחים שהוא מסכים

ששתמשו. כי הם לא תלויים במוסר שהם המציאו על פי היגיון, אלא במוסר אלוקי.

לכן התורה מצווה אותנו על יראת אלוקים. כי חרש לא שומע שמקללים אותו ועיור לא רואה ששמים לו מכשול. אף אחד לעולם לא יגלה שהתנהגנו בחוסר מוסריות, ולכן אין מה שיעצור אותנו מלעשות זאת. אבל בכל זאת נרחק מכך, כיוון שהשם יתברך רואה הכל.

אנשים רבים יכולים להראות עצמם כתרבותיים כלפי אנשים מסוימים ואז מאחורי גבם לומר עליהם דברים מעליבים מתוך הבנה שהם לא שומעים. כל כך קל לפעמים ללכלך על המתחרה שלנו כך שיעדיפו אותנו. זה נראה כל כך מועיל לשים רגליים, להרוס לאחרים ולהפיל אותם בלי שהם ידעו שאנו עומדים מאחורי הדברים. אנו יכולים אפילו להרגיש טוב עם עצמנו כי אנו בטוחים שזה הגיע לאותו אדם או שכלל לא עשינו משהו לא בסדר. אבל התורה מצווה אותנו על ערכים בכל מצב ובלי פשרות. אסור לקלל חרש גם כשהוא לא שומע כי השם שומע ונמצא בכל מקום.

רק אדם ירא שמיים אמתי לא יעשה דברים לא מוסריים. כי כל אדם מנסה לדאוג לעצמו ועוזר לאחרים רק כאשר זה מסתדר לו. מה שאומר שאם העזרה לזולת תפגע בנוחות שלו, הוא יפסיק אותה באותו רגע. לכן הרבה אנשים מוכנים לבגוד, לגנוב או לעשות דברים לא מוסריים מתוך הנוחות שלהם, מתוך מחשבה שאף אחד לא רואה אותם. אבל אדם ירא שמיים יודע שהשם רואה אותו בכל מקום.

וזו הסיבה שאדם ירא שמיים לא מסוגל לגעת בדבר שאינו שלו. הוא פוחד להעליב מישהו או לפגוע. הוא פוחד לדבר לשון הרע או להזיק. לכן הוא נקרא ירא שמיים, כי הוא באמת ירא, הוא מפחד לעשות עבירות ולעבור על ציווי התורה הקדושה. הוא מפחד לאכזב את השם יתברך.

אבל באמת שאני אדם טוב!

ויש אנשים שחושבים שהעיקר זה להיות אדם טוב ומוסרי. שלא מוכרחים

לקיים מצוות וללכת בדרך השם, אלא שמספיק להתנהג בדרך ארץ. אבל על פי כל ההקדמות שהובאו, הדבר ברור שאין שום אפשרות להתנהג בדרך ארץ ואין שום מוסר ללא יראת אלוקים.

אלא שבמציאות אפשר לראות שכן יש אנשים טובים ועוזרים. שכן יש כאלו שעושים מעשים טובים מתוך רצון אמתי להועיל ולעשות טוב. וכל אדם יודע על עצמו שיש ערכים מסוימים שכל כך חדרו לתוכו עד שאפילו בחדרי חדרים הוא שומר עליהם. אז לכאורה נראה שאפשר להגיע למוסריות גם ללא יראת שמיים?

אבל צריך לדעת שכל אדם מתחיל את חייו מקו התחלה שונה. ישנן תכונות אופייניות טבעיות שהוטבעו באדם, ישנם ערכים חזקים שהטביעה בו הסביבה וכו'. אבל אותם דברים אינם מראים כלל את העבודה העצמית של אותו אדם, אלא על מתנות שקיבל בלי מאמץ. לא בשביל זה אותו אדם הגיע לעולם.

וכמו למשל שלא נגדיר חיות מחדד בתור לא מנומסות, למרות שהן לא אוכלות עם סכין ומזלג והן גם לא מתביישות לעשות את הצרכים מול העוברים ושבים. וגם לא נגדיר אותן בתור מוסריות, למרות שהן לא אומרות לשון הרע על אף אחד. כי ברור לנו שזה לא שבח או עניין של טוב ורע, אלא רק אינסטינקטים טבעיים שמצויים אצלם בעל כורחם.

יוצא שהכול הולך לפי הציפיות. יש תכונות טבע מוגדרות ששם אין עבודה כלל. זה בכלל לא הישג שלנו אלא מתנה שקיבלנו. העבודה האמתית היא כאשר הולכים נגד התכונות המוטבעות ומתקדמים למקומות טובים יותר.

לצורך דוגמה, יתכן אדם שנברא עם יצר עצום לעשות עבירות ומעשים רעים. כמו שלאדם יש תאוות אכילה או הוא נולד עם תאוה להזיק לאחרים. ולעומתו יתכן אדם אחר עם תאוה עצומה לעזור לזולת ולעשות מעשים טובים.

אז באופן טבעי אנחנו חושבים על האדם השני כטוב יותר מהראשון, אבל זה כמו להשוות בין תרנגול לכבשה. לכל אחד תכונות אופייניות ותנאים שונים ואין לזה שום קשר לעניין הטוב והרע. מכל אחד מצפים לדברים שונים לגמרי על פי כל התנאים שקיבל כשהגיע לעולם.

ויוצא שאם האדם הראשון ילך נגד הטבע ויתאמץ להיות טוב יותר, ומנגד האדם השני יזלזל ויהפוך לפחות טוב, אז אמנם כלפי חוץ עדיין נהיה בטוחים שהאדם הראשון הוא רע והשני הוא טוב. אבל כלפי האמת, האדם הראשון נמצא במקום טוב יותר, כיוון שהוא עשה עבודה והתקדם. כל היצרים שהוא בא איתם זה נקודת הפתיחה שלו, אבל ההתקדמות שעשה זה מה שבאמת שייך לו.

וצריך להבין שבמקום כזה אך ורק יראת אלוקים יכולה להועיל ולקדם. כי אם אדם פועל להפוך להיות אדם טוב יותר, ומשתדל לעזור יותר, אבל ללא יראת אלוקים, אז יתכן שהוא מתקדם מעט, אבל מכל מקום הוא עושה זאת מתוך רצון אישי שהוטבע בו.

הוא בוחר להיות אדם טוב יותר כי יש לו בטבע רצון להיות אדם טוב יותר. הרי מדוע ישנם אחרים שלא בוחרים לרצות להפוך לטובים יותר? כי בהם אין יצר פנימי שמושך אותם להיות טובים יותר. אבל בתוך אותו אדם כן יש יצר פנימי שמושך אותו. כמו שיש אדם עם תאוה להשיג כסף, כך יש אדם אחר עם תאוה להשיג מידות טובות. ואמנם זה דבר טוב מאוד, אבל זה לא שלו, אלא רק מתנה שקיבל בלי מאמץ.

אבל יראת שמייים זה דבר שונה לגמרי. אדם ירא שמייים פועל להתקדם לא מתוך יצרים פנימיים, אלא מתוך מלחמה. הוא הולך נגד היצר שלו. הוא יודע שהתורה מצווה אותו על דבר כלשהו, ואמנם היצרים שלו אומרים לו שלא יתקדם, שיתייאש וכו', אבל הוא נלחם ומתאמץ כדי לעשות את רצון השם.

אותה מלחמה מביאה את אותו אדם קדימה. וזו הסיבה לשינויים העצומים שאפשר לראות באדם שחזר בתשובה. שיש כאלו שהיו פושעים ועבריינים, אכזריים, ולאחר תהליך של כמה שנים פתאום רואים אותם רכים ועדינים, מדברים בנעימות ופוחדים מלדבר לשון הרע על אחרים.

אמנם כל אדם יכול להגיע לשינויים גם בלי התורה, אבל השינויים הם מזעריים ושרירותיים. שרק אם האדם כבר מההתחלה היה עם רצון לעשות שינוי בתחום כלשהו, אז הוא ינסה לעבוד על עצמו. אבל הכל מתוך תפיסת העולם

שלו. אין חכמה אלוקית שמדריכה אותו ואומרת לו מהו הטוב המוחלט ועל אילו מידות צריך לעבוד. אלא לפי היצרים שלו הוא מחליט שמתחשק לו לעבוד על תכונה כזו או שהוא רוצה להיות מוסרי יותר בעניין כזה. הכל מגיע ממנו ולכן הכל מוגבל ותלותי.

ומכל זה נבין שכאשר לאדם אין יראת אלוקים, אז גם אין אפשרות להאמין ולבטוח בו. כי גם אם אנחנו תופסים אותו כאדם טוב, זה רק מתוך אינטרסים אישיים שיש לו, שכרגע זה נוח לו ומסתדר לו. אבל אם יהיה משהו שיתנגש עם זה, אז הוא ישליך את הכל בלי לחשוב פעמיים.

אדם כזה פועל על פי יצרים. לפעמים היצרים מושכים אותו לכיוון הטוב ולפעמים לכיוון הרע. אז בוודאי שהוא יכול לבחור בחירות טובות, אבל כאילו שהכול תלוי במזל, שאין שום דבר שמכריח אותו לבחור בחירות טובות. ועל אחת כמה וכמה אם צריך לסמוך עליו על דבר שבחדרי חדרים, שאיך נוכל להאמין לו? ויש פעמים רבות למשל שאדם רוצה לאכול במסעדה או במזנון כלשהו, והמוכר שאינו ירא שמיים מוכן להישבע בנכדים שלו שהכול כשר למהדרין מן המהדרין. אבל מובן הדבר שאם הוא עצמו לא פוחד מהשם יתברך בדרך החיים שלו, אז בוודאי שאי אפשר לסמוך עליו שכאשר הוא במטבח לבדו הוא פתאום כן פוחד מהשם יתברך ונזהר בכשרות.

ואפילו אם יש לאדם כשרות מהודרת, אז אמנם כאשר המשגיח נמצא במקום הכל מתבצע כראוי. אבל כאשר המשגיח הולך ואף אחד לא רואה את בעל המסעדה, מי יבטיח לנו שהוא לא הכניס סחורה זולה יותר שאינה כשרה כלל? וגם אם הוא לא רשע ממש שרוצה להכשיל בכוונה, מכל מקום מי יבטיח שאם בטעות התערבב לו איסור כלשהו במזון הוא יהיה מוכן לספוג את ההפסדים ולזרוק את הדבר האסור באכילה? מי יבטיח לנו שהוא יתאמץ ויטייגע עבורנו בשטיפה וניקוי של הירקות הנגועים בתולעים? הרי אם הוא עצמו לא מאמין בזה אפילו בגלוי, אז מדוע שבחדרי חדרים הוא יבחר להיות כל כך צדיק?

והדבר נכון לא רק לגבי כשרויות, אלא לכל עניין. שאי אפשר לסמוך על אדם

שאינו ירא שמיים על דבר שצריך להיעשות בחדרי חדרים. כי אם אין שום אפשרות שמישהו יגלה אותו, אז אין לו שום בוש ושוש פחד.

וגם אדם שאנו מכירים ואוהבים, שבאמת רוצה לעשות דברים לטובתנו ולא רוצה להזיק לנו כלל. מכל מקום בזמני לא שגרתיים הוא עלול לעשות דברים גרועים. וכמו למשל שאדם שאינו ירא שמיים מזמין אורחים רבים לשבת, ופתאום החשמל קופץ לאחר כניסת השבת כשהוא בדיוק נמצא לבדו. וכי קשה בעיניו להרים את המתג ולהכשיל בכך אחרים שייהנו ממלאכת שבת?

ואמנם הוא לא עושה זאת מרוע, שהרי הוא לא רצה לעשות את האיסור מלכתחילה, אבל זה נראה בעיניו כאילו שהוא עושה דבר טוב. הוא לא מוכן להתמודד עם הבושה של אירוח לא טוב, אז הוא מעדיף לחלל שבת ולהכשיל גם אחרים.

אדם שמבטיח למישהו דבר מסוים כי הוא יודע שירוויח מכך, עלול ברגע להפר את הבטחתו כי הוא יכול להרוויח יותר ממקום אחר. אדם שאוהב לעזור לאחרים מתוך ההרגשה הטובה שהוא מקבל, עלול לקבל הרגשה טובה גם ממילוי תאוות שונות וכך יפסיק עם העזרה והנתינה. אדם יכול להתמסר למשהו במשך כל חייו, ואז ברגע אחד לוותר עליו מתוך כורח הנסיבות.

הרבה אנשים יכולים להיות מוסריים באופן כזה או אחר, אבל יחד עם זאת הם יכולים להשתנות על פי המצבים השונים ובהתאם לסביבה. רק מוסר שבא מתוך יראת שמיים לא יכול להשתנות לפי הזמן או המקום, והוא גם לא מתאים עצמו לאוכלוסיה מסוימת. אלא תמיד מרחף מעלינו ומזכיר לנו שהשם יתברך רואה הכל.

אל תסתכל בזקן, אלא במי שמגדל אותו

בכל זאת נראה בחוש שיש גם אנשים יראי שמיים שעושים דברים לא מוסריים. אלא שכאן צריך יותר להתעמק ולהבין מהי אותה יראת שמיים שאנו מדברים עליה. אדם עם חליפה ומגבעת לא הופך באופן אוטומטי לירא שמיים מתוך הלבוש שלו. גם אדם שלומד בכולל במשך עשרות שנים לא הופך לירא שמיים

ללא מאמץ.

אדם ירא שמיים הוא אדם שבכל רגע זוכר שהשם נמצא אתו. אדם כזה לא יכול לעבור עבירה או לעשות רע כי בכל רגע הוא רואה מולו את מלך מלכי המלכים. איך אפשר להיות עבד שנמצא עם המלך ולמרוד בו מול פניו?

אדם כופר הוא אדם שמנסה להכחיש ולהסתיר את השם יתברך. הוא לא מודה לקדוש ברוך הוא ולכל הטובה שעשה לו. הוא אפילו לא מודה בכך שהשם יתברך הוא שעשה לו את כל הטובה הזו (שלשם כך נקראנו "יהודים"). אלא כופר, מכסה ומכחיש כדי לא להרגיש חייב כך שזה יהיה בסדר לכאורה להמשיך לעשות עבירות מתוך הנוחות.

כשאדם עושה עבירה זה רק מתוך שברגע העבירה העלים מדעתו את ההשגחה העליונה. אי אפשר לדעת שהשם יתברך נמצא פה ובכל זאת לחטוא. אם אדם תמיד יזכור שהשם נמצא פה ואל יסיר את המחשבה הזו ממנו לעולם, אז אין לו סיכוי לחטוא. אבל כל אחד לפעמים קצת שוכח ומעלים את העובדה הזו ורק מתוך שהוא לא רואה את השם מולו, אז הוא יכול לעשות דברים לא מוסריים.

אז לפעמים נראה שיש אנשים יראי שמיים שחוטאים ועושים דברים לא מוסריים. כמובן שאסור לנו לשפוט אחרים, כי אין לנו את הכלים שיש להם וההבנה שיש להם. אילו היינו במקומם עושים את התיקון שלהם עם הקשיים שלהם, הכלים שלהם והתנאים שלהם, אולי היינו הרבה יותר גרועים מהם. אי אפשר לדעת כמה יצר רע ניתן לאדם בתחום מסוים או כמה קשים הניסיונות שלו. כל שכן כאשר אנו רק שומעים על דברים דרך כלי התקשורת או מאנשים אחרים ופעמים רבות אין לשמועה כל בסיס או שסתם ניפחו את הדברים.

אבל גם אם באמת אדם חטא ועשה דבר לא מוסרי, צריך להבין שלכל אדם יש נפילות פה ושם. גם לגדולים יש נפילות, ואדרבה, כל הגדול מחברו יצרו גדול הימנו. ולכן יש מצווה לדון את האדם לכף זכות ולא לחשוד בכשרים.

אבל לפעמים ישנם דברים ברורים ממש, שידועות לנו העובדות באופן ברור ממקור ראשון ובצורה מוחלטת. ולא מדובר על מעידה חד פעמית אלא על דרך

חיים של ממש. ואז אנחנו חושבים לעצמנו שאיך יתכן שלמרות יראת השמיים הגדולה שלו הוא נוהג בחוסר מוסריות שכזו?

אבל צריך להבין שאין דבר כזה חוסר מוסריות למרות שיש יראת שמיים. כי אם יש חוסר מוסריות, זה מעיד על כך שבאותו מקום בדיוק חסרה יראת שמיים. הרי אילו הייתה לו מספיק יראת שמיים, הוא לא היה מעז להתקרב למעשים לא מוסריים, כי יראת שמיים זה אומר לראות את השם יתברך מולנו, ומי שרואה את השם מולו בוודאי לא מסוגל לעשות עבירות.

ויש כאלו שמחשיבים אנשים בזויים בעלי עבירות לאנשים יראי שמיים, ואז יש להם פתאום הרבה שאלות. כי נראה להם שאותו אדם מייצג את כל הדת ואז חושבים שכאילו חס ושלום התורה מעודדת עבירות ושאדם ירא שמיים יכול להיות לא מוסרי. אבל הכל אחד. מוסר זה יראת שמיים ואין מוסר ללא זה.

אנשים רבים אוהבים מושגים מפוצצים כמו שלום או מוסר. אבל מעשית אין שום דרך הגיונית להגיע לזה ללא יראת שמיים. אז אפשר קצת להשתנות ולהפוך לאדם סובלני יותר או עוזר יותר, אבל הכל בחיצוניות. הכל גם ללא שום כללים שאומרים לנו אם זה נכון על פי האמת או שזה סתם רגש או יצר שחדר לתוכנו.

אם לא נעבוד על יראת השמיים שלנו לא נוכל להגיע לאמת, וגם לא להכניס את הדברים לפנימיות שלנו כך שיישארו איתנו גם כשנהיה לבדנו על אי בודד מרוחק בלי שאף אחד רואה. רק יראת שמיים תוכל להביא אותנו למוסריות אמיתית.

רק כאשר אנו הולכים בדרך התורה הקדושה אפשר להגיע לאמת. אנשים יכולים לחשוב שהם מתקדמים בזמן שהם הולכים אחורה. רק מתוך דבקות בתורה אפשר לדעת מה עלינו לעשות כאן, למה צריך לשאוף ולכן צריך להגיע.

גם הדברים שנראים לנו כמובנים מאליהם עלולים להתגלות כשקרים גמורים. רק השם יתברך שרואה את התמונה הרחבה יכול לעזור לנו להגיע אל האמת. השם יזכה אותנו להידבק בתורה הקדושה ולעשות את דרכנו אל עבר התכלית, מתוך יראת שמיים טהורה שתביא מוסר אמיתי לעולם.

הופכים לקדושים על ידי מצוות

התורה מצווה אותנו להיות קדושים. ואדם קדוש הוא אדם שמקדש את החומר, שמשתמש בחומר לרוחניות. כמו קידוש שעושים על היין, שלוקחים את החומר והופכים אותו לדבר רוחני. כמו בית מקדש, שלוקחים עצים ואבנים והופכים אותם למקום של רוחניות. כך אנחנו צריכים לקחת את הדברים החומריים בחיינו ולראות כיצד נוכל לקדש אותם ולהפוך אותם לרוחניות.

ועיקר הקדושה מגיעה על ידי קיום המצוות. שזו כל המהות של קיום המצוות, לקחת את החומר והגשמיות ולהשתמש בהם לעבודת השם. לקחת עור בהמה ולהפוך אותו לספר תורה ותפילין. לקחת חוטים ולהפוך אותם לציצית. לקחת כסף ולתת אותו לצדקה. וכך כל המצוות. ולכן מלאכים רוחניים לא יכולים לקיים מצוות, כי המצוות עוסקות בחומר. רק מי שנמצא בתוך החומר יכול לקיים מצוות וכך לקדש אותו.

ובאמת פרשת קדושים מכילה מצוות רבות ומגוונות. ולצערנו ישנן מצוות שחולפות לידינו ואנו כלל לא שמים לב אליהן. יש חוסר מודעות בעניינים רבים שאנו נתקלים בהם מדי יום, וכך מפספסים את ההזדמנות להפוך להיות קדושים.

לכן ניסינו לרכז מעט מההלכות המופיעות בפרשה, ובעיקר את אלו שאין עליהן מודעות גבוהה ורבים מפספסים ונכשלים בהן מתוך חוסר ידיעה. מתוך הכרת המצוות והדקדוק בהלכותיהן, נזכה בע"ה להפוך לקדושים.

יראת הורים ויראת שמיים

המצווה הראשונה בפרשה היא יראה מההורים. ובאמת הרבה נכשלים בזה, שחושבים שמספיק לאהוב את ההורים ולכבד אותם, וכאילו אין צורך ביראה. וכך מגיעים לדברים חמורים כמו חוצפה כלפי ההורים, זלזול ושאר דברים שנוגדים את ההלכה.

צריך להבין שיש הבדל בין אהבה וכבוד לבין יראה. אפשר לאהוב מישהו מאוד ולכבד אותו, אך עם זאת לא להתיירא ממנו. כמו למשל אדם שאוהב חבר קרוב ומכבד אותו, אבל הוא לא ירא ממנו. ואם אותו חבר יאמר לו מה לעשות, הוא לא תמיד יקשיב לו כיוון שאין לו כלל יראה ממנו. עם כל הכבוד והאהבה, אף אחד לא יסכים לקבל פקודות מחבר. אבל אם מדובר על מישהו בעל מעמד מכובד, מנהל בעבודה, שר בממשלה או אדם אחר שנמצא במעמד גבוה מאיתנו, אז בוודאי שהיינו מקשיבים ומשתדלים לרצות אותו ולמלא את הוראותיו.

התורה הקדושה מצווה אותנו גם על יראה מההורים, שצריך להתרגש כשהם נכנסים לחדר, ואולי אפילו לפחד מעט, כמו שהיינו מרגישים אם אדם גדול ומכובד היה נכנס, כמו רב חשוב או מלך שעושים אצלנו רושם בכניסתם. צריך להתייחס אליהם כאל חשובים במעלה ולהשתדל לרצות אותם.

כשהורים נכנסים צריך לעמוד בפניהם. אין לסתור את דבריהם. אין לצעוק עליהם או להתחצף. יש להתיירא מהם ולא להתייחס אליהם כמו אל חברים שלנו. וכך גם אנו צריכים להרגיל את ילדינו. שתמיד תהיה ידיעה ברורה מי הילד ומי ההורה.

יחד עם זאת צריך לדייק שהפסוק ממשיך ואומר "ואת שבתותי תשמרו". שבאים ללמד אותנו שצריך להתיירא מההורים, אך לא על חשבון התורה והמצוות. שאם ההורים יאמרו לבנם לחלל שבת, ואפילו באיסור קל, אין לשמוע להם כלל. וכך גם לגבי כל שאר המצוות.

ומכאן נלמד שאם אנו חייבים ביראה מההורים, אז על אחת כמה וכמה שאנו חייבים ביראת שמיים. שהשם יתברך הוא אבינו, והוא גם האב של ההורים שלנו ושל כולם. שלא מספיק לאהוב את השם יתברך, אלא צריך גם להתיירא ממנו.

ואולי זה יכול להסביר גם את סמיכות הפסוקים, שלאחר מכן כתוב "אל תפנו אל האלילים". שכאשר יש יראת שמיים, אז מובן לכולם שצריך לעשות את מה שהשם יתברך מצווה אותנו ורק אליו צריך לשמוע. ואז ממילא כל האלילים מתבטלים ואין להם שום משמעות. כמו אשה שיש לה יראה מבעלה, וכך בוודאי

שלא תפנה אל אף אחד אחר מלבדו. אדם שפונה אל האלילים שיעזרו לו בדבר כלשהו, מוכיח בזה על חוסר היראה שלו מהשם יתברך.

גזל וגנבה

התורה מצווה אותנו לא לגנוב, לא לעשוק, לא לגזול וכו'. וצריך להיזהר בזה מאוד ולדעת שאסור לגנוב אפילו פחות משווה פרוטה, ולא כמו שאנשים טועים לחשוב שיש דברים קטנים שמותר לקחת ללא רשות כיוון שאף אחד לא מקפיד.

ובאמת כל אחד מאיתנו היה מקפיד אם למשל היינו מניחים חבילת נייר טישו חדשה במקום מסוים, ואז כשהיינו באים לקחת נייר היינו מגלים שהיא התרוקנה לחלוטין. ואז היינו מגלים שהיו עשרות אנשים, שכל אחד לקח רק נייר אחד או שניים מתוך מחשבה שאף אחד לא מקפיד, עד שכל החבילה נגמרה. לכן יש להיזהר ולשאול תמיד לפני שלוקחים דבר השייך למישהו אחר, ואפילו אינו שווה פרוטה, כמו שימוש בחתיכת נייר, שימוש בעט, הדלקה של אור או מזגן במקום לא שלנו, שתיית כוס מים וכו'.

על אחת כמה וכמה שיש להיזהר מאוד כשמדובר על דבר השווה יותר מפרוטה, שכמעט כולם מקפידים עליו. ישנם דברים שנראים לנו כמו היתר למרות שזה גזל גמור. כמו שלוקחים למשל עט ולא מחזירים, ובמיוחד במקומות ציבוריים שאז חושבים כאילו שאין בעלים לאותו עט ושאפשר לקחת אותו. כמו שקוטפים פירות מהעץ של השכן או מפרדסים בדרך שחושבים שזה בסדר וכו'.

אסור לטעום פיצוחים, חמוצים, ממתקים או שאר דברים במשקל בחנויות המזון, אלא אם כן נתנו לכך רשות מפורשת, וגם אז זה רק אם אנו באמת רוצים לטעום כדי לדעת אם לקנות או לא. אבל אם כלל לא מתכוונים לקנות, או שלוקחים יותר משיעור של טעימה וכו', אז אסור.

אסור לקחת מאוכל שנשאר באולמות על השולחן, כיוון שרוב המקומות מחזירים חלק מהאוכל ומשתמשים בו, אלא אם כן יודעים בוודאות שבעל האולם מסכים לכך בלב שלם. לכן גם אין לבקש מנה נוספת לבני הבית מהמלצר, שהרי גם אם המלצר יסכים, זה כלל לא שלו אלא של בעל האולם או הקיטרינג. לכן

גם אין לקחת בקבוקי שתייה לדרך, אלא אם כן יודעים בוודאות שמסכימים לכך ואף אחד לא מקפיד (מה שלא מצוי, כיוון שבעל האולם משלם עליהם והוא בוודאי לא ירצה שאנשים ייקחו אותם).

ויש נטייה לחשוב שכל האוכל שעל השולחן שייך לנו כעת, אבל הדבר ברור שהוא שייך לבעל האולם ויש לנו רשות רק על מה שאנו אוכלים ושותים בזמן השהייה שם. וכמו למשל במסעדות שמשלמים סכום קבוע ואז אוכלים ככל שרוצים, הדבר ברור שאי אפשר לרוקן את כל המסעדה ולקחת הביתה בארגזים. וכל אחד יכול להבין שאמנם בקבוק אחד לא יפריע לבעל האולם, אבל כשמאה מהסועדים לוקחים בקבוק הביתה בכל אירוע, זה מסתכם בסכומים גדולים שעליו לספוג על חשבוננו.

אסור לקחת דברים מהעבודה או להשתמש ברכוש העבודה לצרכים אישיים ללא רשות הבעלים. והרבה אנשים רגילים לקחת ממקום העבודה עטים, דפים וציוד נוסף כאילו שזה שלהם, וגם להשתמש ברכוש העבודה כמו קבלת פקסים, צילום מסמכים, דיבור בטלפון וכו', שכל זה נראה להם כדבר מותר, למרות שלעיתים בעל המקום מקפיד על זה.

בנוסף יש לשים לב שאדם שמקבל את השכר לפי שעות צריך להקדיש את זמן העבודה לעבודה נטו (אלא אם כן סוכם אחרת, שבעל הבית לא מקפיד או שיש זמנים בהם אין לו עבודה לעשות). לכן אין להתעסק עם דברים אחרים בשעות העבודה, כמו לשחק במחשב, לקחת הפסקות ארוכות, לשוחח סתם עם עמיתים לעבודה, טלפונים, הודעות ושאר דברים שגוזלים מזמן העבודה.

אסור לקחת גם מההורים, מהבעל או ממשפחה קרובה, אלא אם אנו יודעים בבירור שהם לא מקפידים אם ניקח, או שנתנו לנו רשות שאז יהיה מותר לקחת. ואסור לגנוב אפילו בצחוק גם כשמתכוונים להחזיר לאחר מכן.

גם אם מקבלים רשות לדבר מסוים, צריך לבדוק היטב שאותו אדם מוסמך לתת רשות לכך. לכן אם למשל נהג אוטובוס יסכים להעלות את החבר שלו בלי תשלום, זה לא פוטר אותו מתשלום כיוון שהנהג הוא בסך הכל שכיר והאוטובוס

כלל לא שלו. כך גם אם השומר בכניסה למקום בתשלום מסכים להכניס חברים בחינם, זה לא פוטר אותם כיוון שבעל הבית בוודאי לא יסכים לכך.

הדבר ברור שאם השומר לא שם לב, אם חשבו ששילמנו למרות שלא, אם אף אחד לא גבה תשלום וכו', שאנו מחויבים לשלם בכל מקרה. ועל אחת כמה וכמה שיש כאלו שמנסים לרמות ולהיכנס למקום בתשלום ביחד עם עוד אנשים בלי שישמו אליהם לב וכו', שזה בוודאי אסור ויש בזה גזל. כך גם אם המוכר התבלבל והחזיר לנו עודף יותר ממה שצריך, עלינו להודיע על הטעות ולהחזיר לו את הכסף שלא שייך לנו.

ולפעמים ישנו גזל שנגרם בעקיפין, שאז אנשים נוטים להתעלם ולהתנער מאחריות. וכמו למשל שאדם משליך מגבונים או כמות גדולה של נייר טואלט לתוך אסלה במקום ציבורי או אצל מכר וגורם לסתימה. או שבנו הקטן משתולל בחנות כלשהי או בבית של מכר ואז שובר דבר כלשהו. וכן כל דבר כזה שנראה לנו שאם זה נעשה בלי כוונה אז אין בזה שום בעיה. אבל עלינו לשאת באחריות לנוזקים שנגרמים בעקבותינו.

צריך לזכור שאם אדם מוצא דבר כלשהו השייך למישהו, עליו להשיב את האבדה לבעליה, ואם אינו יודע למי שייכת האבדה, צריך לעשות השתדלות ולפרסם מודעות שיבוא בעל האבדה וייתן סימנים מתאימים שנדע שזה הוא וכך נשיב לו את אבדתו. ובוודאי שזה לא נכון כפי שנוהגים לפעמים שמוצאים דברים ואז לוקחים אותם לעצמם, כיוון שאם יש בזה סימן כלשהו, יש חיוב להשיב את האבדה לבעלים.

האיסור לגנוב שייך גם בגויים, ולא כפי שחושבים שלגנוב מגוי זה בסדר. ואם הגוי יודע מהגנבה, זה אפילו חמור יותר כיוון שיש בזה גם חילול השם, שהגויים יחשבו שהתורה מתירה לגזול האחד מהשני. ההיתר היחיד בנוגע ללקיחה מגוי הוא שאם אדם מוצא אבדה של גוי, אין חיוב להחזיר אותה. אך גם בזה יש מידת חסידות להשיב את האבדה בכל זאת ולקדש בכך שם שמיים.

הלנת שכר

אסור לעכב שכר של שכיר מעבר לתנאים שסוכם מראש. שאם הוא שכיר יום, כמו פועל שעשה אצלנו עבודה כלשהי, צריך לשלם לו באותו יום. ואם הוא שכיר חודש, כמו רוב העובדים אצל המעסיקים השונים, אז אין לעכב את המשכורת החודשית. ואם הפועל דורש את השכר שמגיע לו בזמן והמעסיק מעכב את התשלום, הוא עובר על הלנת שכר. לכן יש לשים לב לשלם את השכר בזמן, או שאפשר לקבוע מראש תנאים שמוסכמים על שני הצדדים.

לפני עיוור לא תיתן מכשול

התורה אוסרת לתת מכשול לפני עיוור. שיש אנשים שחושבים שאותו עיוור לא רואה וקל להכשיל אותו, ובנוסף הוא כנראה גם לא יכול לדעת מי שם לו את המכשול, ואז שמים לו מכשולים ללא פחד מכך שייתפסו. אלא שהקדוש ברוך הוא רואה, יודע ושופט כל מעשה.

ויש כאלו שלא יעזו לשים מכשול לפני עיוור, כיוון שבסופו של דבר הוא ירגיש בו כאשר יכשל, אבל בדברים שלא מרגישים הם חושבים שזה מותר. לכן התורה מוסיפה לצוות אותנו לא לקלל חרש. שאותו חרש לא ישמע ולא יידע לעולם שקיללנו אותו, ולמרות זאת זה אסור, כי השם יתברך יודע הכל.

מעבר למובן הפשוט, יש גם איסור לתת מכשול לפני עיוור רוחני שלא רואה את האיסור. שיש איסור להכשיל אדם בעברה כלשהי. ויש אנשים שמשתדלים לא לעבור על איסורים שונים, אבל גורמים לאחרים לעבור על איסורים וחושבים שזה בסדר. אסור לנו לבקש מאדם שיעשה איסור כלשהו, וגם אם לא אכפת לו והוא רוצה מעצמו לעשות את אותו איסור, כמו אדם שמחלל שבת ורוצה להדליק לנו את האור או לעשות איסור אחר כלשהו, אז אמנם הוא לא יודע שהדבר אסור ולכן מקל בזה, אבל לנו אסור לשתף אתו פעולה כיוון שאנו נותנים מכשול לפני עיוור.

אסור לתת למישהו לאכול מדבר איסור כלשהו, כמו בשר לא כשר, פירות שלא עושרו וכו'. וגם אם הוא עצמו לא שומר על כשרות, לנו יש איסור לתת לו

לאכול דבר לא כשר. ואסור גם לומר על אוכל בכשרות רגילה שהוא בכשרות מהודרת וכך להכשיל את האנשים המקפידים על כשרויות מסוימות. והדבר מצוי שלפעמים בסעודות גדולות, באירועים, אזכרות וכדומה, שאומרים לכולם שהאוכל בכשרות מהודרת, אך באמת שבעל הסעודה לא מקפיד וכך הוא משתמש בכלים שלא הוכשרו כהלכה, מכניס לתוך האוכל פירות וירקות לא מעושרים וכו'. כך מכשילים את האנשים ועוברים על לפני עיוור לא תיתן מכשול.

להרבה אנשים יש חברים שלא שומרים תורה ומצוות, וכך במצבים שונים מגיעים למצב שבו הם מכשילים אותם. כמו אדם שמזמין חברים לסעודה בשבת, וכך הוא חושב שהוא מקרב אותם, אך גורם להם לנסוע אליו ברכב בשבת. או כמו אדם שקונה לחבר שלו אוכל לא כשר כיוון שהחבר שלו מבקש ממנו. צריך לזכור שזה לא משנה שאותו אדם בכל מקרה נוסע בשבת ובכל מקרה אוכל דברים לא כשרים, בכל אופן לנו אסור להניח לפניו את האיסור או לסייע בידו בכל דרך.

אסור למכור דבר אסור, כמו למכור ליהודי מוצר לא כשר או כלי המיועד לעשיית עבירה וכו', כיוון שאנו נותנים מכשול לאותו יהודי ועוזרים לו לעבור עבירה. לכן אסור למכור מוצרי מזון שאינם כשרים כיוון שזה מכשיל את הרבים, וכן למכור עיתונים המכילים דברי כפירה ופריצות, מכשירים ניידים לא כשרים וכל שאר הדברים שמכשילים את האנשים וגורמים להם לעשות עבירות. ורק אם יש צד של היתר באותו מוצר, אז מותר למכור אותו, כמו למשל מכירת מוצרי מזון כשרים ביום צום, שאז מותר לילדים או חולים, ומותר לקנות לצורך צאת הצום וכו'.

אין לקנות דבר שאנו יודעים שהוא גנוב כי מסייעים בכך ביד עוברי עבירה. וצריך לחשוב על הדבר, שאם אף אחד למשל לא היה קונה ספר תורה גנוב (כפי שבאמת צריך להיות, שהרי צריך להכיר את הסופר שכותב אותו כך שנדע שהוא באמת יהודי כשר וירא שמיים), אז אף אחד לא היה גונב יותר ספרי תורה (שהרי אין לו למי למכור). הרי אף אחד לא יגנוב ספר תורה כדי ללמוד בו, שאם יש לו ראת שמיים לקרוא בו, אז בוודאי שלא יעז לגנוב.

אלא שלצערנו הגנב יודע שהוא יכול לגנוב ולמכור אותו בזול, ואז יהיו שיקפצו על המציאה. והם לא שמים לב שבכך הם מסייעים ביד הגנב ומעודדים אותו להמשיך. וכמובן שלא מדובר רק על ספרי תורה, אלא על כל דבר שאנו יודעים שהוא גנוב. שאנו קונים בזול וחושבים שאנו מרוויחים, אבל מביאים תקלות רבות וגורמים לגנבות נוספות להתרחש.

לא תעשו עוול במשפט

אסור לעוות את הדין כך שיהיה לא צודק. וצריך לדעת שהדין נקבע על פי חוקי התורה הקדושה. לכן מובן שאסור לתבוע בבתי משפט חילוניים שהולכים על פי חוקי הגויים ורומסים את דעת התורה הקדושה. ובמקרים שאין בריה, כגון שאין סמכות לבית הדין הרבני לדון בעניין או שהנתבע לא מסכים להישפט שם, אפשר לקבל היתר ממורה הוראה במקרים מסוימים בהם רואים שעל פי חוקי התורה הצדק עם התובע, ללכת ולתבוע בבית משפט.

וישנם הרבה דברים שאנשים לא מודעים אליהם על פי חוקי התורה, וכך מתירים לעצמם לעשות דין עם החברים לפי החוקים המצויים היום, וכך מגיעים לעשיית עוול במשפט, לחוסר צדק, לגזל ולשאר דברים חמורים. שאם לפי חוקי התורה יש כסף ששייך לאדם א', ולפי חוקי המדינה הוא שייך לאדם ב', אז אותו אדם אולי לוקח את הכסף "על פי חוק", אבל יש בידו גזל על פי התורה הקדושה.

וכך גם לפעמים אנשים מזמינים משטרה לאדם כלשהו, ואלו נותנים לו קנס או מזמינים אותו למשפט, למרות שעל פי חוקי התורה הדבר לא צודק. וצריך מאוד להיזהר בכל זה ולעשות הכל רק על פי דין תורה ובהתייעצות עם תלמידי חכמים שיכולים להורות בנושא.

ואפשר לראות שישנם אנשים שמשקרים, מעלימים מידע ומעוותים את הדין כדי לזכות או להוציא כספים מאחרים. אנשים טובעים חברות, מחפשים איך להוציא כסף מהביטוח במרמה וחושבים שהכול מותר. אלא שצריך לדעת שהשם יתברך רואה הכל, עושה צדק ומביא את כל העולם לתיקונו. אפשר להגיע לזה בדרך טובה, או שאפשר חס ושלום לבחור בדרכים מסוככות יותר.

לא תשנא את אחיך בלבבך

מעבר למצוות מעשיות, התורה מצווה אותנו גם על הרגשות בתוכנו. שאסור לשנא יהודי אחר (מלבד מצבים קיצוניים של מינים ומומרים, כפי שאפשר להבין למשל בברכת המינים בתפילת שמונה עשרה). ולא רק שלא להתייחס לא יפה לאותו אדם, אלא אפילו לא להרגיש שנאה בלב.

ובאמת אנשים חושבים שמה שמרגישים בלב זה בסדר כל עוד לא עושים פעולה ממשית. אבל התורה אוסרת לשנא בלב. וכך גם התורה אומרת לא תיקום ולא תיטור, שלא רק שאסור לנקום בצורה מעשית, אלא שאסור אפילו לנטור טינה בלב על דבר לא טוב שעשו לנו.

וכך גם התורה ממשיכה ומצווה אותנו "ואהבת לרעך כמוך", שלא רק שאסור לנו לשנא, אלא שאנו גם מצויים לאהוב. ולא סתם לאהוב בצורה פשוטה, אלא לאהוב ממש כפי שאנו אוהבים את עצמנו. והשאלה המתבקשת היא כיצד אפשר לעשות את זה? הרי כל אדם מטבעו אוהב את עצמו, וגם אם הוא אוהב אחרים, זה בוודאי אהבה פחותה משל עצמו. הוא בוודאי לא יתפוך את העולם כדי לעזור לאיש זר ברחוב כפי שהיה עושה לעצמו. הוא בוודאי לא ישלם על הקניות של השכן בסופר כפי שהוא משלם על הקניות שלו. קל לדבר על אהבה, אבל כיצד באמת מביאים את הרגש הזה?

צריך לדעת שכולנו ניצוצות נשמה מאדם הראשון שכלל את כל הנשמות. כרגע אמנם אנו נמצאים בהסתר, אבל אילו היינו רואים את התמונה הרחבה, היינו מבינים שכולנו אחד. אותו חבר שאנו רבים אותו ושונאים אותו, הוא בעצם אנחנו ממש, רק שכעת אנו נמצאים בהסתרה שמעכבת אותנו מלהבין את זה.

והדבר ברור שהאדם תמיד אוהב את עצמו. גם כאשר הוא עושה מעשים נוראים, הוא סולח לעצמו. גם כאשר הוא לא בטוח בדבר כלשהו, הוא תמיד דן את עצמו לכף זכות. הוא לא שופט את עצמו על פי המעשים בשטח, אלא שהוא מבין את הנסיבות, את הרקע ואת הרגשות מסביב. הוא תמיד יכול להצדיק את עצמו. אבל כאשר הוא מתייחס לאחרים, הוא מסתכל על המעשים עצמם ולא חושב על הרקע, על הרגשות, על הנסיבות לדבר, ואז לא מוכן לקבל את המעשה

בשום אופן.

לכן אם ננסה להתייחס לאחרים כפי שאנו מתייחסים לעצמנו, שננסה להבין אותם יותר, לדעת שיש סיבה מאחורי ההתנהגות שלהם, לדעת שלפי תפיסת עולמם הם סוברים שהם עושים את הדבר הנכון, שיש רגשות, נסיבות ורקע לדברים, אז בוודאי נצליח לאהוב אותם הרבה יותר. אף אחד לא עושה דברים מרוע, אלא שפשוט כך מסתדר לו לפי תפיסת עולמו. קל לאדם לכעוס על אחרים כי הוא לא מבין מה עובר להם בראש באותו רגע ורואה רק את המעשה החיצוני, אבל כשהוא שופט את עצמו הוא רואה את כל הנסיבות וכך מקבל את עצמו באהבה. לכן עלינו להפסיק לשפוט אחרים ולנסות להבין שיש נסיבות שהביאו לאותו מעשה.

אם נחידיר לעצמנו את הרגש שכולנו משפחה אחת נוכל להגביר את האהבה האחד כלפי השני. כל ישראל באמת אחים בלב ובנפש, ואפילו יותר מכך, כולנו אחד ממש, שהרי כולנו ניצוצות של אותה נשמה. כמו אדם שמכיל איברים וחלקים שונים בגוף, ולמרות הכל הוא אדם אחד שלם שמורכב מכולם. כך כל ישראל הם חלקים שונים של נשמה אחת.

וכך מצווה לדון כל אדם לכף זכות. ואם מצליחים להרגיש אהבה כלפי האחר, אז בוודאי שנדון אותו לכף זכות באופן טבעי ללא מאמץ. כפי שבכל פעם שהילדים שלנו מסתבכים בצרות אנו מיד נוטים לטובתם ודנים אותם לזכות מתוך אהבתנו אותם, כך נוכל לדון באופן טבעי לזכות כל יהודי כאשר נבין שהוא חלק מאיתנו ממש ונרגיש אהבה אליו.

כלאים ושעטני

התורה אסרה עלינו במצבים מסוימים הכלאה של שני מינים שונים יחד. ישנו איסור כלאים בבהמה, שאסור לערב שני מיני בהמה ביחד. אסור להרביע בהמות זכר ונקבה ממינים שונים, כמו חמור וסוס וכו'. אסור גם לעשות מלאכה משותפת במינים שונים, כמו למשל לחרוש בשור ובחמור ביחד, או לקשור שור וחמור ביחד לעגלה כדי להוביל אותה. ואם הם קשורים לעגלה אסור אפילו להשמיע קול להנהיג אותם, ואסור גם לשבת בעגלה שהם מובילים.

איסור כלאים נוסף הוא של מיני צמחים הראויים למאכל אדם, או אפילו רק אחד ראוי לאדם והשני ראוי לבהמה, שאסור לשתול או לזרוע קרוב זה לזה. זה כולל מיני זרעים, מיני תבואה, מיני ירקות וכו', וכן גם אסור לזרוע תבואה או ירקות יחד עם עץ גפן, אבל עם שאר עצים אין איסור ואפשר לזרוע לידם תבואה או ירקות וכו'.

בעצים אין איסור לשתול כמה מינים קרובים זה לזה, אבל ישנו איסור הרכבה. שאסור להרכיב שני מיני עצי פרי וליצור הכלאה ביניהם. אסור גם לתת למישהו אחר להרכיב בשבילנו ואפילו לא לגוי. אבל אם כבר עשו לעץ הרכבה וכעת כבר העץ התאחה, מותר לקיים אותו וליהנות מהפירות שלו. לכן מותר לקנות ולאכול פירות שבאו מהכלאה של סוגים שונים (כפי שמצוי מאוד היום ברשתות המזון). ומותר גם לשתול ענף של עץ שכבר הרכיבו אותו בעבר וכעת התאחה ונהיה לעץ אחד, כיוון שההרכבה שעשו בו בעבר לא ניכרת ומורגשת וכעת אנו לא עושים שום פעולת הרכבה נוספת.

איסור כלאיים נוסף הוא שעטנו. שאסור ללבוש בגד שעשוי מצמר ומפשתן ביחד. וצריך לדעת שאפילו חוט אחד אוסר את כל הבגד. לכן יש לבדוק היטב את הבגדים שקונים, לוודא שיש אישור שהבגד נקי מחשש שעטנו. ובמידת הצורך (בבגדים שכבר נקנו בעבר) יש לבדוק במעבדה מיוחדת לבדיקת שעטנו.

אלא שמוכן הדבר שאי אפשר לבדוק את כל הבגדים שלנו, וגם לא מצוי שיצרני הבגדים (שרובם גויים או שאינם שומרי תורה ומצוות) יקפידו על החשש ובטח שלא יציינו זאת על הבגד. לכן צריך לשים לב בעיקר לדברים מחשידיים. שאם רואים על התווית שהבגד מכיל צמר, אז יש לבדוק שעטנו כיוון שאפילו חוט אחד של פשתן בבגד אוסר את כולו.

והדבר ברור שבתווית מציינים רק את עיקרי הבדים שמהם עשוי הבגד ולא את כל המרכיבים, שהרי אף אחד לא יציין שם שהכפתור עשוי פלסטיק או שהרוכסן מברזל וכו'. מכאן נבין שגם אף אחד לא יטרח לציין אם יש חוטי פשתן בודדים לחיבור הכפתור, לתפירה כלשהי בבגד, לקישוט, לחיבור כלשהו וכו'. לכן מובן שאי אפשר לסמוך רק על תווית הבגד.

הבגדים העיקריים שבהם מצוי שעטנו וצריך לשים לב בהם, הם חליפות, מעילים (שהבטנה לפעמים עם צמר), סריגי צמר, צעיפים, מכנסיים, חצאיות חורפיות וכן בגדים דומים שמכילים צמר. צריך לעשות כל השתדלות לקנות בגדים כאלו עם אישור "ללא חשש שעטנו" של השגחה מוכרת, או לחלופין לקחת את הבגד לבדיקה במעבדת שעטנו.

הקפת פאות והשחתת זקן

יהודים רבים לא מודעים לצערנו לאיסורים השונים שיש בקשר לגילוח ותספורת. כך יוצא שגם אנשים שמשתדלים לשמור תורה ומצוות, מתגלחים ומסתפרים לא על פי ההלכה וכך נופלים באיסורי תורה חמורים שמקבילים בחומרתם לאכילת חזיר. ישנן תספורות רבות שאסורות לחלוטין על פי התורה הקדושה, וכן גילוח של הזקן בדרכים מסוימות. יוצא שכמעט אי אפשר להימנע מלעבור על איסור ברגע שאנחנו מסתפרים אצל ספר שלא מכיר את ההלכות, או מתגלחים בלי להכיר את האופן המותר.

ישנם שני איסורים עיקריים, ושניהם חלים רק על גברים ולא על נשים. האחד הוא איסור גילוח הזקן בתער והשני הוא איסור הקפת פאות הראש. ביתר המקומות בראש מלבד הזקן והפאות מותר לגלח את השער אם רוצים.

גילוח בתער משמעו גילוח עם סכין גילוח או כל סוג של סכין אחר שעובר ישירות על העור. מותר לקצוץ או לגלח את הזקן, רק אסור שזה יהיה בתער שעובר על העור ממש. לכן אפשר למשל לקצוץ את שער הזקן עם מספריים, מכונת תספורת ושאר כלים שלא נוגעים באופן ישיר בעור.

בימינו ישנו פתרון פשוט יחסית של גילוח עם מכונת גילוח כשרה. ישנן מכונות מסוימות שמקבלות את הכשר הרבנים ואיתן מותר להתגלח. בגילוח עם מכונה כשרה הזקן לא נחתך מהשורש אלא נשאר מעט ממנו (ולכן צריך את אישור הרבנים למכונה, כיוון שרוב המכונות חותכות את השערה מהשורש בצורה אסורה). כך יוצא שזה יותר כמו תספורת ולא דרך השחתה שאסורה על פי התורה.

אבל צריך לדעת שגם מכונת גילוח כשרה עלולה להביא לאיסור באופנים מסוימים. לכן כדי לצאת מבחינת ההלכה בצורה נקייה וללא ספקות, יש להתגלח עם מכונה כשרה בצורה עדינה מבלי ללחוץ על עור הפנים. ככל שנלחץ עם המכונה על העור, כך החיתוך יעשה קרוב יותר לשורש, סכיני המכונה יתקרבו לעור הפנים וניכנס לספקות, לכן כדאי לעבור על העור בצורה רפויה.

כשרות המכונה לא מצביעה על כך שמותר לעשות איתה הכל, כיוון שעדיין אפשר להגיע לאיסור אם לוחצים חזק על העור. הטוב ביותר הוא להשאיר מעט זיפים קטנים למי שיכול, שאז האדם יכול להיות שקט ובטוח שאינו עובר על ההלכה. צריך לזכור שככל שהגילוח יוצא חלק יותר, זה אומר שהסכין חותך עמוק יותר וכך האיסור מצוי יותר.

דווקא אזור הזקן הוא שאסור לגלח בתער, אבל אם רוצים לגלח את שער הראש מאחור או למעלה למשל, אפשר להשתמש אפילו בתער, וכן במקום העורף שם נוהגים ספרים רבים להעביר סכין בקו התחתון של השער. אלא שלא כל הראש מותר בגילוח, כיוון שיש את מקום הפאות שאותו אסור לגלח כלל.

הפאות הן האזור שנמצא

בסביבות האוזניים בצדי הראש. הקו העליון שלהן מתחיל מקו צמיחת השער הקדמי (צמיחת הפוני מקדימה) עד לחלק העליון של האוזן, כלומר אם נמתח קו דמיוני בין שורשי השיער קדימה לראש האוזן נמצא כך את החלק העליון של הפאות.

החלק התחתון של הפאות הוא בסוף האוזן. יש

שמפרשים עד סוף האוון ממש ויש שמפרשים מתחת לבליתת העצם. כל האזור הזה אסור בגילוח כלל, ואפילו לא במכונה כשרה, מספריים, מכונת תספורת או בכל דרך אחרת.

אמנם מותר להסתפר ולגזור את הפאות ואין חיוב להאריך אותן, רק שאסור לגלח אותן בדרך השחתה. השער באזור הפאות צריך להיות באורך של כחצי סנטימטר לפחות. אם אפשר להאריך מעט יותר אז עדיף, כדי לא להיכנס לספקות. ואם יש כאלו שקשה להם ואפילו בזה לא מסוגלים לעמוד, אז לפחות שישאירו מעט שער ולא יגלחו לחלוטין, שזה עדיף מכלום. אלא שצריך לדעת שנכנסים בזה לספקות חמורים מאוד.

לצערנו, קל לראות שיהודים רבים נכשלים בזה על אף השתדלותם לשמור תורה ומצוות מפאת חוסר הידיעה.

יש כאלו שמגלחים את כל שער הראש ליצור קרחת, ועל הדרך מגלחים גם את הפאות.

יש תספורות "אפנתיות" שמשאירות שער למעלה ודווקא בצדדים מגלחים.

יש כאלו שמגדלים זקנים ומגלחים את שער הראש. אלא שלא שמים לב שיורדים מתחת לקו הפאות.

יש כאלו שיוצרים פאות דקות או עם שפיץ, וכך מגלחים חלק מהפאה.

יש שמשאירים את הפאות מעל האוון ואת החלק התחתון המקביל לאוון מגלחים.

וישנם עוד מקרים שונים ובעייתיים ועל כן יש לשים לב היטב כדי להינצל מאיסור.

ישנו מכשול גדול כאשר נמצאים אצל הספר, ואז פעמים רבות הוא מסדר את הפאות ומגלח את האזור שמתחת עם סכין קטן. מלבד הבעיה של הפאות עצמן, יש איסור של גילוח בתער אפילו אם זה באזור שמתחת לפאות (שהרי זה חלק מהזקן). ומצוי מאוד שהספר מוציא סכין קטן ואז מיישר אתו את קו השיער בעורף ואת קו השיער בפאות, אז צריך לדעת שבעורף מאחור אין עם זה בעיה, אבל בפאות או מתחתיהן זהו איסור גמור, ואם רוצים ליישר מתחת לפאות, אז צריך עם מכונה כשרה כפי שעושים בכל אזור הזקן.

כתובת קעקע

אסור לעשות קעקוע בגוף, שמקעקעים צורה כלשהי באזור כלשהו בגוף. וצריך לדעת שרוב מי שעשה קעקוע בעבר מצטער על זה מאוד היום. שהרגשות משתנים ותפיסת העולם משתנה, ואז מתביישים באותו קעקוע פזיז שבא מרגש של אותה הרגע.

על אחת כמה וכמה שיש כאלו שזכו לחזור בתשובה, וכעת מתביישים מאוד בקעקוע שעשו בעבר. שפעם לא העלו על דעתם כלל שאולי יחזרו בתשובה, וכעת היו נותנים הכל כדי לחזור לאחור ולמנוע מעצמם לעשות את הקעקוע. לכן כל אדם ייתן אל לבו להבין שגם אם כעת הוא חושב שזה דבר יפה וכדאי, קרוב לוודאי שיצטער על זה מאוד בעתיד.

בנוסף, אסור לעשות שום חבלה בגוף שלא לצורך. אין לחרוט על הבשר, לחבול בגוף או להזיק לו בכל דרך שהיא. ואם יש צורך בדבר, כמו למשל בזריקה, בדיקת דם או ניתוח שעושים חבלה לצורך רפואי, אז מותר.

מפני שיבה תקום

כאשר אדם זקן מתקרב אלינו ונמצא בתוך ארבע אמות של המקום שאנו נמצאים בו (כלומר במרחק של פחות משני מטרים מאיתנו), צריך לקום לכבד את אותו זקן. ועל אחת כמה וכמה אם נמצאים במקום ציבורי כמו אוטובוס או

חדר המתנה כלשהו, שאין מספיק מקומות ישיבה ואותו זקן עומד, שאנו צריכים לקום מפניו ולתת לו לשבת.

זקן הוא אדם שהגיע לשבעים שנה. ואפילו אם הוא לא תלמיד חכם ואפילו אם הוא עם הארץ. אבל אם הוא רשע, שעושה עברות חמורות כמו לחלל שבת בפרהסיה וכדומה, אז אין חיוב לקום מפניו. ואם הוא תלמיד חכם שגדול בתורה, יש חיוב לקום מפניו אפילו אם הוא צעיר ולא הגיע לגיל זקנה כלל.

משא ומתן באמונה

התורה אוסרת על אונאה, כלומר לצער מישהו על מנת להרוויח על חשבוננו. וישנם סוגים שונים של אונאה, כמו אונאת ממון שמשתמשים ברמאות כדי להשיג רווח ממישהו, אונאת דברים שמצערם אדם כלשהו בדיבור, גנבת דעת וכו'.

אסור להטעות את הקונה או את המוכר כדי להרוויח מכך. והדבר מצוי שכאשר אדם רוצה למכור מוצר כלשהו, הוא יעשה הכל כדי שהקונה לא ישים לב לפגמים שלו. כך אנשים מוכרים רכב או דירה, ומשתדלים להעלים את כל הפרטים השליליים, צובעים רטיבויות בדירה, מסתירים קלקולים ברכב וכו'. כך הקונה חושב שהוא קונה מוצר טוב ששווה יותר מהערך האמתי שלו.

והדבר מצוי ביותר אצל מוכרים ומשווקים, שמסתירים פגמים, צובעים מבחוץ שיראה חדש, שמים את הפריטים הטובים למעלה ואת הפחות טובים מוסתרים למטה וכו'. ואז הקונה לא יודע שהוא קונה מוצר פגום שהערך שלו פחות ממה שהוא חושב.

לכן מחובתנו לומר את האמת בקשר לדברים שאנו מוכרים או קונים. גם אם נראה לנו שנרוויח מהשקר, בסופו של דבר ההפסד יהיה הרבה יותר גדול. כשאדם מוכר מוצר מסוים, עליו לומר בכנות אם יש לו פגמים גדולים שמורידים את הערך של המוצר, ועל אחת כמה וכמה שאין לנסות "להעלים" את אותם פגמים ולהטעות בכך את הקונה.

צריך להקפיד לעשות משא ומתן באמונה. וידוע שזו אחת משלש השאלות הראשונות והחשובות ששואלים את האדם לאחר פטירתו מהעולם, האם נשאת

ונתת באמונה? כיוון שאם הוא רימה אנשים, אז יש בידו גול, ומעבר לכך הוא מוכיח על חוסר האמונה שלו. שהרי אדם שמאמין בהשגחה פרטית ושיודע שהכול צריך להיעשות על פי חוקי התורה, אז לא משנה גם אם יש לו אפשרות לרמות בלי שאף אחד יידע, הוא תמיד יודע שהשם רואה הכל ובכל רגע מצלמים אותו בשמיים.

אסור לייקר מחיר של מוצר כלשהו בצורה מופרזת, למכור אותו פי כמה ממחירו בשוק ללא הצדקה. ורק אם באמת המחיר מוצדק, למשל אם המוצר איכותי יותר ושונה ממוצרים דומים בשוק, אז יהיה מותר.

אסור גם לקונה לרמות את המוכר. לכן אין לשקר שבמקום אחר המוצר זול יותר כדי לקבל הנחה, או לשקר שהמוצר פגום ולא שווה את ערכו. ואין להפציר במוכר לעשות לנו הנחה עד שמתוך חוסר נעימות הוא עושה הנחה בלית ברירה נגד רצונו האמת.

ויש הרבה אנשים שמשקרים כדי להוציא כספים מהביטוח או מגופים שונים, שעושים עצמם חולים, בעלי נכויות, או שמגזימים בנוק שנגרם לדבר כלשהו, שמחתימים שעבדו יותר שעות ממה שבאמת או שעשו עבודה שלא באמת עשו וכו'. וחושבים שכיוון שמי שמשלם להם הוא גוף גדול כמו חברת ביטוח או מפעל גדול, אז כאילו זה מותר ואף אחד לא מקפיד על כך. אבל בוודאי שמקפידים על כך ויש איסור גמור להוציא כסף במרמה אפילו מעשירים.

אסור לגנוב דעת של אדם, שמרמים אותו לחשוב עלינו דבר טוב שאינו אמת. כמו למשל להראות כאילו שאנו עושים טובה למישהו כדי שירגישו חייבים לנו למרות שבאמת אנו לא עושים, או להשלות את הציבור שאנחנו צדיקים ומוצלחים כדי שיכבדו אותנו למרות שאנחנו לא כאלו וכו'.

התורה אוסרת לעשות עוול במשקל, במידה ובמשורה. לכן חובת המוכר לבדוק היטב את כלי המדידה שלו שיהיו מדויקים. ומצוי בחנויות מזון שהעלות של מוצרים היא לפי משקל, ולפעמים לא מאפסים את המשקל כראוי והמחיר יוצא גבוה יותר. לכן יש להקפיד לאפס את המשקל, ואם צריך לעגל מעט את המספר

או על המוכר לעגל לטובת הקונה.

כך גם על המשווקים השונים להקפיד על הכמות שיש בתוך חבילה. שאם למשל צריך להכניס בחבילה כלשהי מאה כוסות, מזלגות, צלחות וכו', או יש להקפיד שלא יחסר, וגם אם אנשים לא סופרים את זה ולרוב לא מקפידים. וכן במוצרים סגורים לפי משקל, צריך להקפיד שזה יהיה מדויק או שתהיה סטייה קטנה למעלה, שהקונה יקבל יותר ממה ששילם ולא פחות.

אסור לצער יהודי לחינם, וזהו האיסור של אונאת דברים. לכן אסור לגנות אדם כלשהו, להשתמש בכינויי גנאי, להזכיר מום כלשהו של אדם או לבייש אותו. כמו כן אין להזכיר חטאים של אדם מעברו אם עשה עליהם תשובה.

אסור לבייש אדם. והאיסור גדול הרבה יותר אם הוא נעשה ברבים, שדברים חמורים ונוראים נאמרו על המלבין פני חברו ברבים, ועדיף לו להכניס עצמו לכבשן האש כפי שעשתה תמר, ובלבד שלא לבייש ברבים. לכן אין לזלזל באדם, לשאול אותו דבר שאנו יודעים שהוא לא יוכל לענות עליו, לעשות מעשי שטות שיביאו אותו להתבזות או לגרום לו להתבייש בכל דרך שהיא.

אדם צריך להיזהר במיוחד באונאת אשתו, שהבעל יכול בקלות לצער את האישה ודמעתי מצויה. והחמור ביותר הוא לצער יתומים ואלמנות, שעל זה השם הבטיח לשמוע את צעקתם וכך יוצא שאותו אדם חס ושלום מסכן את עצמו, שהקדוש ברוך הוא בעצמו ילחם את מלחמתם.

אסור להיכנס לחנות ולשאול על מחירי מוצרים ללא כוונה אמיתית לקנות, כיוון שזה מטעה את המוכר לחשוב שאנו באמת רוצים לקנות. ואם אנו רוצים סתם לדעת את המחיר בלי כוונה לקנות, אז יש להודיע למוכר שאנו לא מתכוונים לקנות עכשיו, אלא שאנו מעוניינים לדעת את המחיר. וכמובן שאם אנו רוצים לבדוק על מנת לקנות במידה והמחיר יהיה סביר בעינינו, אז מותר לשאול אפילו אם בסוף לא נקנה.

אסור לגרום לנזקים ועגמת נפש לאחרים. וזה גם הצינוי של ואהבת לרעך כמוך, שעלינו לעשות השתדלות להתייחס לאחרים כפי שאנו מתייחסים לעצמנו.

ופעמים רבות אנשים מזלזלים בדברים של אחרים ולא מקפידים.

וכמו למשל שאדם לא שומר על רכוש שאינו שלו, לא מקפיד על נזקים שעושה בבית חברו ועל אחת כמה וכמה ברכוש ציבורי שאז נראה לו כאילו הכל מותר. ולפעמים אדם חונה במקום שחוסם רכב אחר וגורם לו לצער רב ומי יודע גם כמה נזק ממשי של ביטול הזמן, הפסד כספי או איחור למקום כלשהו וכדומה.

צריך להשתדל לפקוח עיניים ולהיות רגישים יותר לסביבה. שלפעמים אנו מקבלים רמזים שונים על מצוקות של אנשים סביבנו, אבל לא מנסים להתבונן בהם ולהבין אותם. וכך ישנם אנשים שעוברים מצוקות קשות, ויש באפשרותנו לסייע להם בדרכים שונות, בין אם בסיוע כספי, בין אם במעשה טוב, בדברי עידוד ותמיכה, בהפעלת קשרים, בעצה טובה, בעזרה רוחנית וכו'. אבל אם לא נהיה מספיק רגישים, לא נזהה בכלל את המצוקה.

ולפעמים אנשים יכולים ממש להזיק, וכמו למשל שיש מישהו שמנסה להסתיר דבר כלשהו שהוא מתבייש בו או שלא רוצה לפרסם מסיבה כלשהי, ואז בחוסר רגישות אנשים באים ומפרסמים ויכולים לגרום לעוול גדול לאותו אדם. ויש כאלו גסי רוח שאומרים כל מה שמזדמן בלי לחשוב בכלל, ויכולים לצער הרבה אנשים לחינם.

ולפעמים אדם מזדמן לבית חברו העני, ומתוך נימוס העני מציע לו לאכול אצלו, אבל באמת אין לו מספיק והוא רק מתבייש שלא להציע. על זה אמרו שאסור לאכול מסעודה שאינה מספקת לבעליה. וצריך להיות ערניים לכך.

וגם אם הסעודה עצמה כן מספיקה לכולם, מכל מקום אותו עני יכול לשמור את האוכל הנותר לאחר כך, וכעת אם נאכל אז נחסיר ממנו. ופעמים רבות הדבר מזדמן לא רק בביתו של עני, אלא לפעמים אדם רגיל מביא אתו דבר מאכל כלשהו כשנמצא מחוץ לבית, ואז כשיושב עם חברים לא נעים לו לאכול לבד, אז הוא מציע. אבל צריך להיות רגישים למצב ולא לקחת את האוכל של אותו אדם כך שלא יספיק לו.

וצריך כמובן לעשות את הכל בחכמה. שלא לבייש את אותם אנשים, לומר

להם שאנחנו לא רוצים לאכול כי זה לא יספיק להם וכדומה. שאז הם יתביישו ואז יפצירו בנו עוד יותר שנאכל. אלא שצריך למשוך את ידינו משם בדברי טעם, או לקחת רק מעט.

להפוך לקדושים

פרשת קדושים מכילה פרטי הלכות מרובים בנושאים מגוונים. הדבר עלול להיראות כמסובך למי שלא התרגל לזה, ובמיוחד לאחר שאנו רואים שהעולם לא מקפיד על זה. אבל דווקא זה מה שיכול להפוך אותנו לקדושים.

שאדם נמדד בדברים הקטנים, במקומות שקשה לו, במקומות שהוא הולך נגד ההרגלים שלו ונגד הטבע. שהעובדה שהתרגלנו לעשות עבירות היא בוודאי לא מתירה את אותן עבירות כאילו שזה בסדר. ודווקא איפה שיש ניסיון, שם אפשר להתעלות, ולכן המילה ניסיון היא מתוך המילה נס, שעולים על ידו ומתנוססים למעלה.

השם יתברך יזכה אותנו לנצל את ההזדמנות להפוך לקדושים, יצליח את דרכנו ויביא לנו ברכה מרובה בכל מעשי ידינו.

פרשת אמור

מקריבים להשם לטובתנו

התורה מצווה אותנו מצוות רבות, מדקדקת בפרטי הקרבת הקרבנות ונותנת לנו המון פרטים קטנים ודקדוקי הלכות שעלינו לנהוג לפיהם. אבל לכאורה זה נשמע קצת קטנוני. הרי הקדוש ברוך הוא בוודאי לא צריך את המצוות שלנו ולא זקוק לתודה שלנו. כל מה שנעשה לא יועיל לו במאום שהרי הוא מושלם בכל אופן והוא כלל לא צריך אותנו. אז אם כן מדוע הוא מצווה אותנו כל כך הרבה ציווים, דורש מאיתנו המון דרישות ולא מוותר אף על הפרטים הקטנים?

התורה אומרת "וכי תזבחו זבח תודה להשם לרצונכם תזבחו" (ויקרא כב', פסוק כט'). הזבח נעשה לרצוננו. אבל מעבר לפירוש הפשוט, שאנו רוצים באותו זבח, ישנה משמעות נוספת, שאותו זבח נעשה בשביל הרצון. שאנו זוכים לרצוננו, בשביל הרצון שלנו.

כאשר אדם זוכה זבח תודה להשם, הוא נותן מתנה לרצון שלו. הוא מחזק את הרצון שלו ומביא לו כוח ועצמה כדי לפעול בצורה טובה יותר. הוא יוצר חיבור חזק יותר וטוב יותר, ונותן לו גילוי.

ואפשר ללמוד גם על כל שאר הדברים שאנו עושים לכאורה בשביל הקדוש ברוך הוא כמו הקרבת קרבנות, חיזוק האמונה ויראת השמיים או קיום מצוות בכלל. כל מה שאנו חושבים שאנו עושים בשביל השם יתברך, אנו בעצם עושים בשביל הרצון שלנו.

צריך לדעת שהרצון הוא אחד העניינים הגבוהים ביותר באדם. בכל אדם ישנם כוחות רבים המופעלים מתוכו וכאלו שפועלים עליו מהסביבה החיצונית. לכל כוח יש את המקום שלו, אבל אחד הכוחות החזקים והמשפיעים ביותר שמייצגים את מהות האדם הוא הרצון.

שורש הבחירה באדם

לכל אדם יש בחירות שנובעות מתוך הקונפליקטים בין היצר הטוב ליצר הרע, מתוך הסביבה, מתוך הרגלים וכו'. הבחירות האלו מופעלות בדרך כלל על ידי הרגש. כל התאוות של האדם והדברים שאליהם הוא נמשך נובעים בעיקר מהרגש. כך אדם יכול לדעת בבירור שהסיגריה מזיקה לו והאוכל הלא בריא מביא מחלות, ובכל זאת לעשות מעשים שסותרים את הידיעה הזו ומזיקים לו, כי הרגש משפיע עליו והתאוה מסנוורת אותו.

בכל זאת, יש מקום גבוה יותר שהוא השכל. כאשר אדם חושב בהיגיון על הדברים ומפעיל את הכוח השכלי, הוא יכול להשפיע על הרגש ולשנות אותו. כך אדם יכול פתאום להחליט לעשות שינוי ואז הוא יפעל בצורה אחרת ממה שהתרגל, למרות שהוא הולך נגד הרגש, כיוון שהוא יודע שזה הדבר הנכון לעשות על פי השכל.

ישנם אנשים רגשיים יותר וישנם כאלו שכליים יותר, אבל ברור שכל אדם יכול לפתח את הכוח השכלי שלו ולהפוך למחושב יותר וכך לעשות דברים על פי האמת ולא דווקא על פי מה שנוח לו או מה שהוא רגיל אליו. וככל שהוא מחזק את השכל, כך הוא יכול להתמודד יותר עם הרגש ולהכניע אותו.

אבל צריך לדעת שאף על פי שהכוח השכלי הוא גבוה יותר, על פי רוב כוח הרגש הוא חזק ועצמתי יותר. באופן תמידי ישנה מלחמה בין השכל והרגש. השכל מביא את הדברים על פי ההיגיון בצורה מחושבת וטובה יותר, האדם משקיע בו ומתאמץ, אבל אז ברגע אחד הרגש פשוט מושך לכיוון השני.

הרבה אנשים רוצים להיות אנשים טובים יותר, להפסיק לכעוס, לא לדאוג, להיות נעימים, לשמור על תזונה נכונה, על גוף בריא, ללמוד, להתמיד, לפעול ולעשות דברים מועילים והרשימה עוד ארוכה. המון שאיפות נמצאות בתוכנו. אבל כל זה רק מצד השכל, בצורה תאורטית בלבד.

בפועל, בצורה מעשית הכל נדחק הצידה ואז הרגש משתלט ומכתיב לנו מה

לעשות. העצלות גוברת, הכעס מתגבר, התאוות מושכות, ואז אנחנו מעבירים עוד יום ועוד יום בהתעסקויות שונות חסרות טעם, ומתחרטים בכל פעם מחדש, מאוכזבים מעצמנו וכאילו לא יודעים כיצד שוב הגענו לאותו מצב. מדוע לא עשינו את כל התכנונים שרצינו? מדוע לא הצלחנו להתמיד? מדוע שוב נפלנו?

ואמנם יש אנשים חזקים שלוקחים פיקוד, מתאמצים ומבטלים את הרגש מול השכל. הם חזיקו את הכוח השכלי כמו שריר שהלך והתעצם, עד שהצליחו להגיע לשליטה טובה מאוד. הם עושים בדיוק את מה שתכננו, לא מתפשרים ולא מוותרים לעצמם. כאשר הם לוקחים על עצמם קבלה כלשהי או שינוי כלשהו, הם יביאו אותם.

אבל צריך לדעת שגם זה לא המצב המושלם. כי גם אם אמנם האדם מצליח לעשות את הדברים שהוא רוצה על פי השכל, מכל מקום התאוות עדיין קיימות אצלו והוא רק מונע אותן. אם כן הדבר בוודאי לא יהיה לו נעים, והמאבק יהיה תמידי.

הוא רוצה למשל לשכב לנוח, אבל הוא מכריח את עצמו ללמוד תורה. אז מובן שהדבר ראוי לשבח ויהיה לו על זה שכר עצום. אבל יחד עם זאת הלימוד שלו יהיה מתוך עצלות ועייפות, בלי ריכוז ובקושי רב. וגם בעוד שעה תהיה לו את המלחמה הזו, וכך גם מחר ומחרתיים, וכך יהיה בכל פעם שירצה לשבת ללמוד.

וכמו אדם שמחליט להיגמל מהרגל רע כי הוא מבין כמה זה מזיק. ובאמת הוא נלחם בעצמו כדי לא להיכנע וליפול שוב באותו הרגל, אבל עם כל זה, מצד האמת הוא כן רוצה את אותו הרגל רע ורק נלחם בעצמו כדי למנוע מעצמו את אותה תאוה רעה.

אותו אדם סובל כרגע. הוא מסכן. הוא לא שלם עם זה שהוא מונע מעצמו את הדבר. הוא לא שמח בחלקו. בוודאי שהוא יודע שזה לטובה ואחר כך יחוש סיפוק על כך שהצליח לעמוד בפיתוי, אבל כרגע הוא מענה את עצמו ממש. הוא רק מגביל את עצמו בגלל הידיעה השכלית, אבל הוא אומלל כי הרגש שלו כלל לא מסכים לכך.

כוח הרצון

אבל יש מקום הרבה יותר גבוה וחזק מהרגש וזהו הרצון. והוא זה שיכול לקבוע על הרגש ולעצב אותו. כשמתחברים לאותו רצון ומחזקים אותו, זה הרבה יותר גבוה מסתם משהו שכלי שנראה לנו כמגביל. כי השכל מביא למאבקים בינו לבין הרגש ואמנם אנו יודעים שדבר מסוים הוא טוב או לא טוב, אבל הרגש יכול למשוך אותנו לכיוונים אחרים.

אבל אצל הרצון הדבר לא כך. כי כאשר יש רצון חזק והאדם מתחבר אליו, הוא סוחף את הרגש ביחד אתו. הרגש לא מתנגד לרצון אלא להפך, הוא מחזק את אותו רצון. לכן החיבור לרצון יכול לתת לאדם דחיפה ענקית. אדם שבאמת רוצה משהו יכול להשיג אותו גם אם כל המציאות מוכיחה אחרת, והוא כמעט ולא צריך להילחם ברגש, כי הרגש נסחף אחריו.

וכמו למשל שאם אדם צריך לחפור מסיבה כלשהי בור באדמה ביום חם, אז אמנם הוא יודע שהוא מוכרח לעשות את זה ואז הוא מאלץ את עצמו, אבל הרגש בוודאי לא שמח מכך. הוא חושב לעצמו מתי זה יגמר, מהרהר בלבו שאולי יש דרך אחרת או אולי אפילו עדיף לוותר, וכך הוא חושב על רוע מזלזל, מתלונן וחש תחושות רעות וקשות. העבודה אטית, העייפות גוברת והסבל רב.

אבל אם אותו אדם יודע שקבור שם באדמה אוצר יקר ועצום, אז כעת יש לו רצון לעשות את הדבר. ואמנם שום דבר לא השתנה מלבד הרצון, אבל כעת הכל יהיה פשוט, קל ומשמח. הוא יחפור במהירות ולא ירגיש אפילו מאמץ במה שהוא עושה. הוא אמנם יכול להזיע, להתנשף ולהתאמץ ממש מבחינה פיזית, אבל יחד עם זאת החיוך לא יורד לו מהפנים. כי יש לו רצון חזק שמניע אותו.

לכן אומרים שאין דבר העומד בפני הרצון, כי רצון אמתי הוא חזק יותר מהכול ויכול לנצח הכל. אם אדם באמת רוצה משהו, כל המציאות משתנה כדי שאותו אדם ישיג אותו וזה אפילו לא קשה. אותו אדם לא מרגיש שהוא מגביל את עצמו או שהוא סובל בדרך, כי הוא מרגיש היטב שזה מה שהוא רוצה.

זוה ההבדל בין אדם שעובד מתוך רצון, לאדם שנלחם ברגשות שלו וצריך להתאמץ כדי להשיג השגות על פי שכל. וברור הדבר שהדרך הזו היא הטובה והחזקה ביותר, אבל יחד עם זאת היא גם הדרך שאנשים הכי פחות משתמשים בה.

רוב האנשים בוחרים ברגש. זורמים עם מה שיש. לכן אפשר לראות בקלות שאם מישהו בעל כוח מנהיגות עושה דבר מסוים, רוב העולם בוחר לעשות את אותו הדבר אחריו. כי החדירו להם רגש והם פועלים על פי האופנה.

מיעוט האנשים בוחרים בשכל. ואז אמנם הם הולכים נגד הזרם ומשיגים השגות, אבל ברוב המקרים הם עצובים, תשושים ופגיעים מאוד. כי הם רוצים להיות במקום אחר ולא שמחים במקום שהם נמצאים בו. הם עושים דברים כי מוכרחים לעשות אותם, ולא בגלל שהם באמת רוצים לעשות אותם. הם חושבים על עצמם כמה הם מסכנים והם משתוקקים ומתאוים לחיות בצורה שונה לחלוטין מזו שהם חיים בה.

והמיעוט שבמיעוט זוכה לבחור ברצון. ולא מדובר על אותו רגש בהמי שמושך את האדם למקומות הרסניים והאדם מדמיין לעצמו שכאילו הוא רוצה בכך. אלא מדובר על רצון טהור ופנימי, שהצלחנו לזכך את עצמנו ולהגיע אליו.

כי בוודאי שהאדם לא רוצה לאכול הרבה שומן, להתעצל ולעשן ואז להביא על עצמו מחלות ולא להשיג שום דבר בחיים. כל זה בא מרגש חיצוני ולא מתוך רצון. הוא אולי חושב שהוא רוצה את זה כי זה מה שהרגש מכתוב לו, אבל באמת הוא אומלל ולא שמח מהתוצאות של זה.

הרצון הוא זה שאנו באמת רוצים, כשאנו לבד עם עצמנו ביישוב הדעת ויכולים לחשוב בבהירות מה אנו באמת רוצים להשיג בחיים ולאן היינו באמת רוצים להגיע. בלי תאוות ודברים חיצוניים, אלא רצון פנימי נקי. לקחת את כל הפרטים עם כל ההשלכות שלהם, לחשב שכר והפסד שבכל פרט, לראות מה מתנגש עם מה, וכך לחשב היטב את הדברים עד שלבסוף מגיעה ההכרעה.

איך מתחברים לרצון?

הבעיה עם כל זה, שמרוב כל הבלבולים שבחוץ, האדם עצמו כבר לא מצליח להבין את הרצונות שלו. הוא לא יודע מה הוא באמת רוצה ומה הגיע מתוך תאוה או סתם רגש שחדר מהסביבה. האדם לא מצליח להתחבר לרצון שלו. הוא בכלל לא מכיר את עצמו.

ולכן הרבה אנשים פוחדים להיות לבד עם עצמם. הם אפילו מרגישים לא נעים עם עצמם. אז הם תמיד מחפשים להיות בחברה, להיות מוקפים באנשים. ואם יש רגע של שתיקה, אז הם מרגישים מבוכה ומיד מחפשים נושא לשיחה, ואפילו אם זה נושא טיפשי וחסר ערך, העיקר לדבר על משהו.

ואם הם נמצאים לבדם, אז הם שמים מוזיקה או שומעים משהו. והיום היצר הרע גם דאג לכלל זה כדי שבכל רגע האדם יהיה במרכז העניינים וייקח את כל הסביבה שלו אתו לכל מקום. יש טלוויזיה, רדיו, טלפונים חכמים, אינטרנט, עיתונים ושאר כלי תקשורת שבכל מקום ובכל זמן האדם יקבל מסרים מהסביבה ולרגע אחד לא יישאר לבד עם עצמו כדי להתרכז ברצונות האמתיים שלו.

האדם פוחד להתחבר. הוא פוחד להכיר את עצמו. הרי בתוך תוכו הוא יודע שהוא חי בשקר. הוא יודע שהוא הולך נגד הרצון הפנימי שלו. אז הוא כאילו מסתיר ולא רוצה לדעת. הוא רוצה להישאר טיפש שכך כאילו יהיה לו תירוץ להגיע למקום הגרוע שהוא בדרך אליו. הוא אפילו לא מודע לכלל זה, אבל זה מה שמתחולל אצלו בפנים.

ולכן אנשים רבים חיים בהכחשה. שמצד אחד הם יודעים שהרגלי תזונה לא טובים מביאים מחלות, הם מבינים שהעישון מזיק, הם יודעים שיש השלכות למעשים שלהם, אבל יחד עם זאת מצהירים שלא אכפת להם. כי הם מסתירים מעצמם את האמת.

אבל אדם שרוצה באמת להתחבר לרצון צריך להיכנס פנימה. להשקיע את החיצוניות ולהתחבר לפנימיות שלו. להתרחק מהסביבה, להתנתק מכלי תקשורת ולהיות לבד עם עצמו. ואז לאט לאט הוא יוכל להתרכז ולהתחבר.

בתוך כל אדם ישנה נשמה קדושה שמכילה רצון. הרצון של הנשמה הוא להגיע לשלמות. להתקרב להשם יתברך ולצמוח גבוה ככל שאפשר. לפעמים אנחנו חושבים שאנו "רוצים" משהו, אבל למעשה זה לא יותר מתאוה ואינו רצון אמתי. כשאדם מרגיש שהוא "רוצה" לעשות דברים מזיקים, עבירות וכו', הוא בעצם מתכוון שיש לו תאוה לעשות את אותם דברים בכוח הרגש שבו. היצר מבלבל אותנו ומונע מאיתנו להתבונן על מה שאנחנו באמת רוצים. אבל הרצון שלנו הוא הרבה יותר גבוה מכל זה ורק שלא תמיד אנחנו מצליחים להגיע ולהתחבר לאותו רצון אמתי שכתוכנו בגלל כל הלכלוך שמפריד בינינו לבין הנשמה.

הדבר דומה ליהלום שמלוכלך מאוד ושקוע בבוץ. אנשים עוברים לידו ודורכים עליו ואף אחד לא חושב בכלל שיש שם יהלום. אבל אם מישהו יעצור וירם אותו, ואז ינקה את אותו יהלום ויגלה מה יש מתחת לכל הלכלוך, הוא יראה יהלום ששווה המון. גם כל העוברים ושבים באמת רצו את היהלום הזה, רק שהם לא ידעו על קיומו מכיוון שהוא היה מוסתר והם חשבו שזה סתם בוץ. אילו היו יודעים שזה יהלום שחבוי שם, בוודאי שהיו מתאמצים הרבה יותר כדי להשיג אותו.

כל יהודי שואף להגיע לשלמות ולהתקרב להשם יתברך. אבל מרוב העוונות, הפגמים, הטומאה, הסביבה המזיקה, ההרגלים, היצר הרע ושאר כל הדברים המסיתים שמסתירים לנו את הנשמה, אנו כלל לא יודעים מה אנו רוצים כי אין לנו חיבור לרצון. לכן אנחנו נמצאים בכלבולים גדולים כל כך ולא מצליחים למצוא את עצמנו. לא מוצאים משמעות לחיים ולא מבינים מה באמת אנחנו רוצים בחיים.

היצר הרע מציג לנו תאוות מזדמנות ואנו בטוחים שזה הרצון שלנו בחיים. אבל מובן שכל אדם שיחשוב טיפה יבין שלא משנה גם אם הוא ישיג את כל הכסף, ההצלחה והתאוות של העולם, זה לא יספק אותו והוא לא ירגיש שהוא הגיע למטרה שלו בחיים. כי כל זה רק תאוות מתחלפות. הרצון האמתי של הנשמה בפנים הוא רק להתקרב להשם.

וכאן הפרשה מביאה לנו את הדרך להתחבר לאותו רצון. את המפתח שייתן

לנו כלים להעצים ולחזק את אותו רצון. לנקות את הדברים המפריעים בדרך ולהגיע לשורש הטהור של הרצון הנקי. הדרך היא לעשות דברים להשם יתברך. לשם שמיים. והפרשה מגלה לנו שכאשר זה נעשה לשם שמיים, זה בעצם נעשה לרצון שלנו.

כאשר מקריבים קרבן, אנו עושים את זה לרצוננו. אנו משקיעים ומגדלים את אותו רצון. כאשר מקיימים מצוות, זה בשביל הרצון הזה שקיים בתוכנו ואנו מנסים להתחבר אליו. כל דבר שאנו עושים לא מתוך אנוכיות ואינטרס, אלא מתוך אהבה להשם יתברך, מקרב אותנו ומחזק את הרצון.

אדם לפעמים חושב שהוא מקריב מעצמו, שהוא צריך לעשות ויתורים ולהגביל את עצמו, שהוא מפסיד בקיום המצוות או שהוא נותן מעצמו להשם יתברך. אבל באמת השם יתברך לא מקבל מאיתנו שום דבר, שהרי הוא מושלם ואין לו שום צורך בשום דבר. אדם שנותן מעצמו הוא נותן לעצמו, לרצון שלו. אדם שזוכה להשם הוא בעצם זוכה לרצון שלו. אדם שאומר תודה להשם הוא בעצם עושה את זה בשביל עצמו, כי כך הוא מתעלה ומחזק את הכוחות שבו. כל הדברים שיהודי עושה לשם שמיים, הולכים בסופו של דבר לטובתו, להעצמת כוחות הנפש שלו ולחיבור אל הרצון העליון.

לכן אמרו חז"ל שמצווה גוררת מצווה, כי כשאדם עושה מצווה הוא מתחבר לאותו רצון. הרצון הזה פותח לו שערים שמביאים לו כוחות נפש לקיים מצוות נוספות. פתאום הוא מבין יותר כמה חשוב להתקרב להשם וכמה טיפשיות כל תאוות העולם. הוא לא מבין את זה בשכל בלבד שאז הוא צריך להילחם בעצמו ומרגיש קושי וסבל ללכת נגד הטבע שלו, אלא הוא מרגיש את זה ומתחבר לזה כי זה הרצון שלו.

כך האדם מתעלה עם כל מצווה שהוא מקיים, וכאשר הוא מקיים אותה, הוא מתחבר עוד יותר לרצון לקיים מצוות נוספות ומגביר את כוחות הנפש שלו. הוא מתחבר יותר ויותר לאותו רצון עליון ומתקרב לקדוש ברוך הוא. מקלף את הקליפות החיצוניות והשקריות ונכנס פנימה לתוך המהות האמתית.

השם יתברך יזכה אותנו להתחבר לרצון העליון שבתוכנו, להתקרב אליו ולהסיר את כל המניעות והמכשולים שבדרך כך שנוכל להגיע לשלמות אמתית מתוך רצון אמת.

לא לשכוח מי זה אבא שלנו

השיקולים שלנו שמובילים אותנו לבחירות שאנו מבצעים קצת חסרים לפעמים. בין הטוב והרע כלפינו או כלפי הסביבה ובין מה שיוצא לעצמנו בסופו של דבר מהבחירה שאנו עומדים לבצע, אנו שוכחים שיש גורם נוסף בתמונה שצריך להכריע את הכף.

פרשת אמור מספרת לנו על דינים שונים הקשורים לכוהנים, ובין היתר התורה אומרת: "ובת איש כהן כי תחל לזנות את אביה היא מחללת..." (ויקרא כא', פסוק ט'). יוצא שהדבר החמור ביותר בעניין אותה זנות שהתורה הזכירה, זה שבת הכהן מחללת את אביה.

ברור הדבר שעניין הזנות הוא חמור מאוד בפני עצמו, והדבר כן בכל בת ישראל. אבל התורה מציינת שבבת כהן הדבר חמור עוד יותר משום שכעת יוצא לאביה שם רע. הכהן הרי מסמל את הקודש, וכעת בתו מחללת אותו. מעבר לעברה החמורה כלפי עצמה וכלפי השם יתברך, ישנה עברה חמורה נוספת שהיא מחללת את הקודש.

תארו לכם שאדם נכבד כלשהו שנחשב לגדול ובעל שם וכולם יראים ממנו, כמו רב חשוב, מלך גדול, ראש ממשלה או אפילו מנהל בכיר בעבודה, מגיע יום אחד לאירוע ציבורי כלשהו עם משפחתו, ולהפתעת כל הנוכחים המשפחה מתנהגת בצורה בזויה ביותר.

הבן מגיע עם בגדים מלוכלכים ובלויים, גונב כסף מהאנשים מסביב ואוכל כמו בהמה בצורה שמגעילה את כל הסועדים. הבת צורחת ומדברת שטויות עם כולם

מסביב, מנבלת את הפה בלי הפסקה ועושה צחוק מעצמה. כך כולם מתנהגים בצורה מאוד מביישת ואותו אדם נכבד לא יודע כיצד להתמודד עם כל זה והיכן יוכל לקבור את עצמו מרוב בושה.

מעבר לתדמית הרעה שכל אחד מהילדים עושה לעצמו, הם עושים תדמית רעה לאביהם שמייצג אישיות חשובה ונכבדת. ברגע אחד כל הכבוד שרכשנו לאותו אדם חשוב יורד לגמרי. אנשים כל היום יצחקו על אותו אדם ובמקום כבוד הוא יקבל רק ביזיונות מאחרים. אמנם הדברים הגרועים שילדיו עשו הם חמורים בפני עצמם, אבל הדבר חמור פי כמה כאשר מדובר על אדם חשוב כל כך שמייצג ערכים מסוימים.

אדם נכבד בעל תפקיד חשוב מוכרח לשמור על כבודו. הוא מייצג משהו גדול יותר מעצמו, וככל שהתפקיד גדול ומפורסם יותר, כך האחריות הייצוגית שלו גדולה יותר. ראש ממשלה לא יכול לשים בגד ים ולהשתטות מול כולם. אם תהיה סיבה טובה לכך שהוא ייכנס למים, הוא יסגור את כל החוף כך שאף אחד לא יהיה בסביבתו.

כך גם לא נמצא שמלכה או נסיכה תלבש מכנסיים וגופיה, שהרי היא מייצגת את המלוכה ואת מדינתה, כך שהיא תהיה בבגדים מפוארים והולמים. היא תשים שמלה ארוכה כדי לכבד את מעמדה.

שופט בית המשפט העליון לעולם לא יופיע לדיון בשורט קצר. נשיא המדינה לא יגדל קוקו וישים עגילים באף ובגבה. שרים בממשלה לא ישחקו בגולות או בתופסת וישתטו מול כולם. וכך כל אדם בר דעת בעל תפקיד חשוב, יתנהג וייראה בצורה מתאימה ומייצגת כראוי לתפקידו. ואמנם היום לצערנו זה לא תמיד נראה כך וגם אישים בכירים במדינה מבזים את עצמם, אבל מובן וברור לכולנו כיצד הדברים צריכים להיראות על פי האמת.

הכהן הוא הדמות הרוחנית שמייצגת את הקדושה. הוא עובד בבית המקדש, אוכל בקדושה, מקריב קרבנות, מטמא ומטהר, מברך את ישראל בשם השם ועושה עוד תפקידים רוחניים רבים. לכן אסור לו להיטמא למתים, אסור לו לקחת

גרובה לאשה ויש לו עוד איסורים והלכות שונות, שהרי הוא מוכרח לשמור על עצמו קדוש. אז תארו לכם שאחרי כל זה מגיעה הבת שלו ומתחילה לזנות. תארו לכם איזה חילול נורא מתרחש. כולם סביב יאמרו "היתכן?! כן מתנהגת הבת של הכהן?!". איך יתכן שמתוך שיא הקודש יצא חילול כזה גדול?

והדבר חשוב לא רק לגבי הכוהנים. כל יהודי צריך לדעת את הייחוס שלו. אנחנו הבנים והבנות של הקדוש ברוך הוא. אבא שלנו ברא את העולם. הוא קובע מי יחיה ומי ימות. הוא מנהל את מזג האוויר, את צירופי המקרים בעולם ואת כל כוחות הטבע. הוא נותן את הפרנסה, מזווג זיווגים, מרפא חולים ויכול להושיע מכל צרה. כל דבר שזו בעולם הזה, עושה זאת רק משום שהוא רוצה בכך. הכל מגיע על ידו ואין עוד מלבדו.

צריך להבין שייחוס כזה חשוב אין לאף אחד בעולם חוץ מאיתנו. זה מעבר לכל דמיון. המלך הגדול והמכובד ביותר שקם אי פעם באומות העולם הוא אפילו לא ג'וק לידנו, שאנחנו הילדים של השם יתברך. אנחנו יהודים.

כאשר אנו מבינים מעט מגודל הייחוס הזה, ברור לנו שאנו מייצגים כאן משהו עצום. לכן מובן שאנו מוכרחים לחשוב היטב לפני כל מעשה שאנו עושים, לפני כל מילה שאנו מוציאים מהפה ולפני כל מה שאנו מקרינים כלפי חוץ. בקלות אנו יכולים לעשות דברים שיחללו חס ושלום את שם אבינו הגדול בשמיים, ולכן אנו חייבים להתרחק מכל דבר שעלול להתפרש כחילול השם.

יהודי שמסתובב ברחוב עם קעקועים ועגילים בכל הגוף, עם פאות מגולחות לגמרי, בגילוי ראש, ובכל צורה דומה שלא מחמיאה להיותו יהודי, אולי חושב שזו בחירה שלו לעשות מה שבא לו, שהוא לא מזיק לאף אחד ושזה לא צריך להפריע לאף אחד, אבל אותו יהודי יקר לא מבין שיש עוד מישהו בתמונה. הוא לא לקח בחשבון ששמו של אביו הגדול מתחלל בהתנהגות שלו.

אשה יהודיה היא בת של מלך שצריכה להתלבש בצורה המפוארת ביותר שהולמת את מעמדה. מלכת אנגליה היא כמו סמרטוט לעומתה. כאשר היא מתלבשת או מתנהגת בצורה לא צנועה, היא מחללת את שם אביה שבשמיים.

היא מפקירה את הגוף והנשמה שניתנו לה כך שאחרים יוכלו לעשות איתם מה שהם רוצים. כל אדם ברחוב יכול ליהנות מהיופי שלה במקום שתשמור אותו לבעלה בלבד בצורה קדושה וטהורה.

אישה כזו מנסה למשוך תשומת לב וחושבת שהיא מקבלת אהבה וכבוד מהסביבה. אבל אדם שרואה מישהי כזו ברחוב לא חושב שהוא מביט בנסיכה או באישיות חשובה ומוערכת, אלא חושב מחשבות זימה ירודות ובזויות. הוא נותן לה מחמאות ועושה הצגות שכאילו הוא מעריך אותה, אבל בפנים הוא בז ולועג לה ורק רוצה להשתמש בה. לא אכפת לו ממנה כלל אלא רק מעצמו ומההנאה שלו.

ספר תורה קדוש שומרים בתוך הרבה כיסויים בארון נעול עם בריח, יהלומים מחביאים במקומות שאף אחד לא יוכל להגיע אליהם וזהב יקר שומרים בכספת. רק דברים ירודים וחסרי ערך אנו מפקירים באמצע הרחוב לעוברים ושבים. אשה שבאמת מעריכה את עצמה בוודאי תשמור על עצמה בצורה הולמת. יהודי או יהודיה שמתנהגים בזלזול כלפי עצמם, מראים ולזול כלפי הקדוש ברוך הוא. כל אדם בעולם שרואה יהודי מתנהג בצורה לא נאותה, בז בלבו לאבינו היקר שבשמיים. שהרי כיצד יתכן שכך מתנהגים בני מלך?

אם נצליח להבין באמת מי זה אבא שלנו, לעולם לא נוכל להתנהג בצורה מבזה, לעולם לא נוכל לעשות שום עבירה ולעולם לא נעז לחלל את שמו. אסור לנו אף פעם לשכוח מי זה האבא היקר שלנו. אנו מוכרחים להתחזק ולקדש את שמו בעולם, וכך בע"ה לקיים את תכלית הבריאה, שאז יהיה השם מלך על כל הארץ, ביום ההוא יהיה השם אחד ושמו אחד.

להיזכר למה יצאנו ממצרים

נאמר בפרשה (פרק כב', לג): "המוציא אתכם מארץ מצרים להיות לכם

לאֱלוֹקִים". העניין של ההוצאה ממצרים "להיות לכם לאֱלוֹקִים" מוזכר כמה פעמים בתורה (למשל בפרשת ציצית שאנו קוראים בכל יום בקריאת שמע), וצריך להבין מה מנסים לחדש לנו בכך? למה זה חשוב שהשם הוציא אותנו ממצרים דווקא כדי להיות לנו לאֱלוֹקִים?

לאחר שהקדוש ברוך הוא הוציא אותנו ממצרים היינו יכולים לטעות ולחשוב שכאן חס ושלום נגמר הקשר שלנו אתו. כמו למשל אסיר או שבוי שבאים לפדותו ועושים בשבילו מאמצים גדולים, אבל לאחר מכן כל אחד חוזר לעיסוקיו הרגילים. כמו משימה כלשהי שבה כוחות שונים מתאחדים ולבסוף כשהמשימה הושלמה בהצלחה, כל אחד חוזר לשגרה והקשר פחות או יותר מסתיים. כך זה קורה בדרך כלל, שעוברים חוויה משותפת ואז כאשר הדבר מסתיים, כל אחד חופשי להמשיך את חייו בדרכו. אבל ביציאה ממצרים הסיפור הוא שונה לגמרי.

במצרים היינו עבדים, והקדוש ברוך הוא החליט להוציא אותנו מעבדות לחירות. אבל עצם היציאה ממצרים לא שחררה אותנו עדין מהעבדות שלנו. גם מחוץ למצרים כולנו עדין עבדים ואין לנו כלל חופשיות. אדם שיוצא ממצרים מגיע ללב המדבר ושם בוודאי שאין לו סיכוי לשרוד. אבל גם אם הוא יצליח לשרוד בדרך נס, הוא עדין חי בתוך תפיסה של עבד ורחוק מלהיות בן חורין שיכול לעשות כרצונו.

כולנו עבדים לתאוות ויצרים, עבדים לחוקי חברה שכובלים אותנו, עבדים למוגבלות ולמחסומים שמונעים בעדנו לפרוץ ובכלל עבדים לעולם של שקר שמקיף אותנו. יש לנו הרבה גבולות והמון רצונות ושאיפות שאנו רחוקים מלהגשים אותם משום שאנו חושבים שזה בלתי אפשרי. אנו רחוקים מלעשות את כל מה שאנחנו רוצים בצורה חופשית. זוהי בדיוק תפיסה של עבד, שלא יכול לעשות את כל מה שהוא רוצה מתוך מוגבלות. אז אמנם יצאנו ממצרים, אבל קשה מאוד לומר שכעת אנחנו כבר לא עבדים.

צריך להבין שהשם יתברך לא הוציא אותנו מעבדות במצרים כדי שנהפוך להיות עבדים במקום אחר, כי לכך אין כל טעם. אלא הוא הוציא אותנו כדי לתת לנו את התורה כך שהוא יהיה האֱלוֹקִים שלנו. הוא הוציא אותנו כדי שנהפוך

לעבדים שלו.

אבל עבדים של הקדוש ברוך הוא שונים לגמרי מעבדים לדברים אחרים. ברגע שאנו עובדים אותו, הוא מוציא אותנו מעבדות מכל שאר המקומות ואנו משיגים את החירות האמתית. אך ברגע שחס ושלום אנו לא עובדים אותו, אנו הופכים להיות עבדים של חוקי משפט בריטים, עבדים של ההחלטות בארה"ב, עבדים של הטלוויזיה שחודרת למחשבות שלנו, של הפרסומות שאומרות לנו מה לאכול מחר לארוחת הבוקר, של האופנה, של הממשלה, של המנהל בעבודה ושל כל אדם אחר בעל איזשהו כוח שהשם נתן לו במתנה.

כולם עבדים והשם הוא האדון של הכל, בין אם רוצים בכך או לא. השאלה הנשאלת אם אנחנו בוחרים להיות עבדים של השם יתברך בצורה ישירה, או שבוחרים להיות עבדים של עבדים. שיש כאלו שכאילו כופרים בהשגחה פרטית, אבל אז יש דברים אחרים שמניעים אותם ומנהיגים אותם, ואותם דברים מונעים ומונהגים על ידי השם יתברך.

להיות עבד השם זה הדבר הכי נעלה שאפשר להגיע אליו בעולם הזה, ודווקא זה מה שמראה שהאדם הוא בן חורין אמת. כאשר אנו עובדים את השם יתברך, הוא מכוון אותנו לדרך האמת, הוא סולל לנו את הדרך לרוחניות ולהשגות אמתיות ומביא אותנו אל החירות.

דווקא אדם שחושב שהוא חופשי ואדון לעצמו, הוא האדם הכי אומלל והוא העבד השפל ביותר. כי אדם שחושב שהוא עושה מה שהוא רוצה, זה אדם שזורם עם התאוות שלו והולך על פי מה שהיצר מכתוב לו. אם היצר יאמר לו שהוא רעב, אז הוא מיד ירגיש רעב. אם היצר יאמר לו שהוא רוצה גלידה, אז מיד הוא יהיה מוכרח להשיג גלידה. אם היצר יאמר לו שהוא רוצה רכב חדש כמו שיש לעשירים, אז הוא יחשוב כל היום כמה הוא רוצה את הרכב הזה. כך הוא יעשה במשך כל היום את מה שמכתובים לו לעשות, מתוך עבדות מוחלטת, ובמשך כל הזמן הוא יחשוב שהוא עושה מה שהוא רוצה בצורה חופשית. אותו אדם הוא מסכן ועלוב, שהוא לא יכול לבחור שום דבר, אלא נותן ליצרים שלו להוביל, כמו בהמה שכאילו "חופשית" לעשות כרצונה.

רק אדם שמתנתק מהעבדות של החומר בעולם הזה יוכל להפוך לבן חורין אמתי. רק אדם שמתחבר להשם יתברך והופך להיות העבד שלו יוכל להשתחרר מהשעבוד הנוראי של הנשמה שלו. משה רבינו היה הענק שבענקים ועליו התורה אומרת שהיה עבד השם. זה הדבר הנעלה ביותר.

צריך לדעת שהעבד של המלך חי בארמון, מוגן בשמירה מוחלטת, אוכל על שולחן מלכים ויכול לקבל את כל מה שהוא רוצה בקלות. עבד של מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא בוודאי יוכל לקבל את כל רצונו, לראות נסים עצומים ולהשיג השגות גבוהות יותר מכולם. אין בן חורין יותר גדול מעבד השם יתברך.

במיוחד עכשיו בספירת העומר, כאשר אנו נמצאים לאחר היציאה ממצרים בפסח, וסופרים את הימים עד לקבלת התורה בשבועות, כדאי להיזכר בזה שהשם הוציא אותנו ממצרים במטרה מסוימת. היציאה ממצרים לא הושלמה ולכן חג הפסח וחג השבועות מחוברים בימי העומר שמקשרים אותם. כי היציאה ממצרים זו רק ההתחלה, אבל השלמת התהליך מתבצעת רק כאשר נזכה לקבל את התורה.

השם יתברך לא בחר בנו כדי שנשחק כדורגל ונאכל סטייקים, כי את זה גם שאר העמים יכולים לעשות אפילו טוב יותר מאיתנו. אלא הוא בחר בנו להיות לנו לאלוקים, כך שנלמד תורה ונתקרב אליו כמו ששום עם אחר לא יכול. השם יתברך יזכה אותנו להפוך לעבדים שלו ולהשתחרר מכל עבדות אחרת.

לשים רסן גם במה שלא נראה מזיק

בסוף הפרשה התורה מספרת לנו על בן אשה ישראלית (ואיש מצרי) שמקלל את השם. וצריך לזכור שבאותו דור כולם הכירו בגדולתו של הקדוש ברוך הוא שהוציא אותם ממצרים באותות ומופתים, כולם ראו את הקולות במעמד הר סיני, כולם הגיעו לדרגות עצומות של רוחניות, אז צריך לשאול איך אפשר להגיע

למצב כזה שכן אישה ישראלית יקלל את השם? ואיך בכלל נוצר מצב בישראל שישנו בן לאשה ישראלית ואיש מצרי?

התורה מציינת ששם אותה אשה היה שלומית בת דברי. רש"י מפרש שנקראה "שלומית" משום שהייתה פטפטנית שאומרת שלום לכל אדם ו"בת דברי" שהייתה מדברת הרבה. והתורה ציינה אותה במפורש כדי שנלמד שזה היה מקרה יחיד ויוצא דופן.

המדרש מספר שבתקופת השעבוד במצריים היו מצרים שהיו קוראים לעבדיהם הישראלים בכל יום כדי לפקח עליהם. כאשר הגיע איש מצרי לבית בעלה של שלומית בת דברי כדי לקרוא לו לעבודה, שלומית הייתה מפטפטת אתו. אותו מצרי שלא היה רגיל ליחס שכזה מאשה ישראלית, ניצל את ההזדמנות ולאחר שהישראלי הלך לעבודתו נכנס לביתו ועשה מעשה עם אשתו.

כאשר ראה שהישראלי הבחין בכך שהיה בביתו, המצרי התעלל בו כל אותו יום. עד שבא משה רבינו וראה איש מצרי מכה איש עברי, הוא הבין ברוח הקודש את כל מה שקרה וטמן את אותו מצרי בחול. מאותו מעשה נולד בן לשלומית בת דברי ולמצרי שהיה איתה.

בגלל אביו המצרי הוא קיבל כנראה נשמה ירודה, בנוסף אפשר לנחש שהחברה המאוחדת של בני ישראל לא קיבלה אותו בצורה יפה בגלל היותו בן של גוי, גם ישנו קושי לתת לו חלק ונחלה בתוך ארץ ישראל שהרי החלוקה הולכת על פי האב והשבט שהוא שייך אליו. מתוך כל זה הוא הגיע לדרגה כל כך ירודה שהוא מקלל את השם.

כשמתבוננים על החיים ניתן לראות שהמעשים שלנו היום מושפעים מהעבר שלנו. שהבחירות שבחרנו בעבר השפיעו מאוד והביאו אותנו למקום בו אנו נמצאים כעת. שכאילו אילו היינו בוחרים אחרת, אז היינו נמצאים היום במקום שונה לחלוטין.

מכאן ניתן להסיק שגם המעשים שנעשה היום ישפיעו על העתיד שלנו. שבעוד כמה שנים למשל נגיע למקום מסוים בהתאם לבחירות שאנו מבצעים היום.

שלפעמים יש דברים שנראים שוליים ולא חשובים, שכאילו זה לא כל כך משפיע, אבל כל בחירה שכזו מעצבת לנו את הצורה בה ייראו החיים שלנו בהמשך.

שלומית בת דברי כנראה רצתה בסך הכל להיות קלילה וחברותית לכולם. בוודאי לא הייתה לה כוונה רעה במה שעשתה. היא לא שמרה על הצניעות והתחילה לדבר עם גבר מצרי בלי לחשוב שיש בזה עניין גדול. מה כבר יש באמירת שלום סתמית? ומדוע לא להיות נחמדים לאנשים ולדבר בחיוך ובסבר פנים יפות?

כך דבר גרר דבר עד שכל החיים שלה נהרסו לחלוטין. היא הרסה את המשפחה שלה, הביאה בן עם נשמה ירודה, ועד שלבסוף הגיע למצב הנורא שקילל ח"ו את השם. אילו הייתה חושבת יותר על המהות הגדולה ועל העתיד, בוודאי הייתה משנה את התנהגותה.

גם אנחנו עושים הרבה דברים קלילים, זורמים עם החיים, מחפשים לעשות כף. לרוב אנחנו לא מבינים את ההשלכות של המעשים שלנו. כשאנו מסתכלים על אנשים שעוצרים את עצמם הם נראים לנו "כבדים" מדי. למה צריך לחשוב כל כך הרבה? למה צריך להיות כל כך מחושבים ומתוכננים? מדוע לא לעשות כף ולהיות ספונטניים?

אפשר לנחש ששלומית בת דברי רצתה לא להיות כבדה מדי, אז היא דיברה עם המצרי כדי להעביר את הזמן בכף. היא בוודאי לא חשבה שיצא מכאן איזשהו קלקול. אולי היא חשבה שאין כל דבר פסול בשיחה עם גברים. אולי היא חשבה ששאר הנשים שמקפידות כל כך על צניעות נוהגות בגסות רוח ובקרירות, או שהן מיושנות מדי. שזה לא יפה להתעלם ממישהו, לא לחייך בנימוס ולא לדבר אתו כלל.

אבל המציאות מוכיחה פעם אחר פעם שדבר גורר דבר עד שהדברים יוצאים לגמרי משליטה. רק מי שקבע לעצמו את הגבולות המתאימים ודואג לרסן את עצמו כדי לא לעבור אותם, הוא זה שזוכה להגיע לדרגות גבוהות ולהישגים אמתיים. לא מדובר רק על ענייני צניעות בין גברים לנשים, אלא בכל מקום בו יש

רפיון אפילו קלוש בעבודת השם, מוכרחים לשים גבולות וסייגים כדי לא להידרדר למקומות לא טובים.

הבעיה היא שאנו שוכחים שהמעשים הקטנים משפיעים על העתיד ועל עיצוב הנשמה שבתוכנו. כולנו חושבים לעצמנו שנעשה רק קצת דברים שלכאורה לא נראים מזיקים. נשחק קצת במכשיר סלולרי כדי להעביר את הזמן, נתלבש לא צנוע כדי למשוך תשומת לב ואהבה, נדבר לשון הרע על אחרים כדי לעשות צחוקים עם חברים ונעשה עבירות שלכאורה נראות לא מזיקות כל כך רק כדי שיהיה לנו כף. הבעיה היא שההשלכות הן נוראיות לאחר מכן.

חז"ל מלמדים אותנו שמצווה גוררת מצווה ועבירה גוררת עבירה. מה שכעת נראה לנו כדבר פעוט ולא משמעותי זהו פתח ענקי ליצר הרע שיוכל להיכנס בעתיד ולעשות כרצונו. אף אחד לא נולד בתור אדם לא טוב, אלא שהמעשים של האדם מובילים את חייו לכיוון מסוים.

לידל ישנה אפשרות בחירה, להיות חזק מול החברה ולשמור על הערכים, או למשל ללכת איתם ולעשות מעשי קונדס. אם הוא נכשל כאן, אז בעוד כמה חודשים הוא גם עלול לגנוב שוקו מהמכולת השכונתית ביחד עם החברים. בפעם הבאה זה כבר יהיה שעון או צעצוע, לאחר מכן זוג אופניים ובעוד עשרים שנה הוא ישדוד בנקים. כדי למנוע נזקים אנו צריכים לעצור את עצמנו בזמן, כי כמו בסמים, לאחר שכבר התרגלנו זה הופך להיות הרבה יותר קשה.

אדם שמרשה לעצמו לצפות בטלוויזיה יושפע מאוד רגשית ובעתיד יתפוס את כל העולם בצורה דמיונית. כתוצאה מכך יהיה לו קשה למשל לפתח מערכות יחסים מרוב שהתרגל שבסרטים לא צריך להתאמץ ולהשקיע, או ששם תמיד יש חוסר אמון וכו'. כל העולם שלו ייראה מעוות יותר מבלי לראות את התמונה הגדולה. הוא יחפש את הקשר שראה במסך וכשהחיים האמתיים לא יסתדרו לו, הוא פשוט לא יוכל להתמודד.

אדם שצוחק על אחרים או מדבר לשון הרע מרגיל את עצמו להתאכזר לבריות ולהיות פחות מתחשב. אדם שלא עובד על המידות שלו הולך והופך למפלצת

כלפי הסביבה שלו. אדם שמזלזל בחומרה של עבירות קטנות לבסוף יגיע לעשות עבירות ענקיות. כך הכל הולך והופך לגרוע יותר ויותר אם אנו לא עוצרים את זה בזמן.

אשה שמתלבשת או מתנהגת בצורה לא צנועה מסירה את השפע ממנה ומוזילה את ערכה. כתוצאה מכך היא בקלות יכולה ליפול ביום מן הימים עם מכר שידבר אליה יפה, מפה לשם היא תשב אתו לקפה בענייני עבודה, אח"כ ידברו קצת על החיים, היא תזכיר את הבעיות שיש לה עם בעלה, עם הזמן הם יתקרבו עוד יותר עד שיהיה מאוחר מדי. היא לא תרגיש אפילו איך שהיא הרסה לעצמה את כל המשפחה שלה. אחר כך במשך כל החיים היא תצטער על זה, אבל זה כבר יהיה מאוחר מדי.

כך הכל עובד בשלבים אטיים בחיים, אדם לא משתנה ביום אחד. כל אדם בטוח לעצמו שהוא ינהג בצורה מסוימת בעתיד, יש דברים שהוא מבטיח לעצמו שלעולם לא יעשה, אבל דבר גורר דבר עד שהוא משנה תפיסה ונוהג הפוך ממה שהחליט בעבר. כאשר הוא לא מגביל את עצמו הוא עלול לחצות גבולות אדומים בלי לשים לב.

וצריך לדעת שאת הכוח הזה ניתן גם לנצל לטובה. אדם שינסה להשתנות עלול לגלות ייאוש מהר מאוד משום שהוא אינו מתקדם לשום מקום והכל גדול עליו. אבל האמת היא שאם נעשה מאמץ קטן בצורה עקבית ובהתמדה, נוכל לזכות לראות תוצאות בעתיד.

אדם שלא מסוגל ללמוד תורה למשל יוכל לעשות מאמץ קטן של חמש דקות ביום. אם הוא יתמיד בכך הוא ירוויח הרבה שעות לימוד תורה בטווח הרחוק, אך בנוסף הוא גם יזכה להתרגל ולאהוב את זה ופתאום יקבל כוחות להשקיע בזה זמן נוסף. כך זה פועל בכל דבר, המעשים של היום משפיעים עלינו ומקרבים אותנו אליהם. "אחרי הפעולות נמשכים הלבבות".

לכן חשוב מאוד לחשוב על כל פעולה שאנו עושים ולנסות להבין לאן היא תיקח אותנו. כי ישנם דברים שנראים לנו קטנים ולא חשובים, אך הם מקדמים

אותנו למקום כלשהו. השאלה היא אם זהו באמת המקום אליו אנו רוצים להגיע. מוכרחים לשים לב היטב לפרטים ולנסות להבין לאן הבחירות שלנו היום ייקחו אותנו בעתיד, כך שנכוון את עצמנו למקומות טובים.

כשמגיעים לשמיים אחרי מאה ועשרים, אי אפשר להאשים את האדם על הדברים הרחוקים ממנו שכלל לא היו במודעות שלו. אי אפשר למשל לבוא בטענות לאדם שלא יודע מה זו תורה ולהאשים אותו על זה שהוא לא עזב את כל העיסוקים שלו כדי ללכת ללמוד תורה בכלל במשך כל היום. כי אצל אותו אדם זה בכלל לא נמצא במודעות.

אבל כן אפשר לדון אותו על פעם אחת שמישהו ביקש ממנו עזרה והוא סירב, או על פעם שהוא עבר ליד עני ולא נתן צדקה, או על פעם שכולם צחקו על חבר שלו והוא הצטרף אליהם במקום להגן על חברו. דברים כאלו נמצאים במודעות שלו וכל אדם יודע אותם גם בלי להכיר את התורה.

אם אותו אדם היה משתדל בזה, זה היה מקלף ממנו קצת מהקליפות ואז היו לו הארות חדשות שהיו מביאות אותו להתקדם להיות אדם טוב יותר. זה היה יכול להביא עוד מצוות שהיו מתקרבות אליו, ואז אולי היה גם בא איזה אדם שזורק לו כמה מלים שהיו נכנסות ללבו, מפה לשם הוא היה מגלה לאט לאט את האמת ואז מחליט לחזור בתשובה עד שהוא היה הופך להיות תלמיד חכם עצום שמלמד שיעורי תורה לרבים.

את הדברים הגדולים אנחנו אמנם לא יכולים לעשות ברגע, אבל את ההשתדלות הקטנה אנחנו יכולים, והיא שתביא אותנו למקום טוב יותר בו נוכל להתקדם עוד ועוד עד שנגיע למקומות שלא חלמנו עליהם.

שלומית בת דברי רצתה להיות נחמדה לכולם. הבעיה היא שהיא לא חשבה על ההשלכות שיש לזה. היא לא עצרה לנסות להבין אם הפטפוטים עם גבר מצרי יקדמו אותה בחיים או שעלולים להזיק לה. היא לא לקחה את הבחירות בחיים בכובד ראש ולא התבוננה מספיק על המקום אליו היא עלולה להגיע בהתאם למעשיה. מכל זה יצא המגדף שקילל את השם.

כעת הבחירה היא שלנו, אם לעשות מעשים סתמיים כדי להעביר את הזמן ולהגיע בסופו של דבר למקומות שפלים, או שנבחר לעשות מעשים שיקדמו אותנו להיות אנשים טובים יותר וכך נתקדם לעבר התכלית האמתית של חיינו. השם יתברך יזכה אותנו לבחור בחירות טובות ומועילות ולהתקדם למקומות טובים ומבורכים.

פרשת בהר

חיזוק האמונה מתוך המעשים

מי מאיתנו לא מחפש לחזק את האמונה. כל אחד היה רוצה להיות שלם באמונתו בקדוש ברוך הוא ובתורתו ולחיות מתוך בהירות ויישוב הדעת, ללא בלבולים וספקות. ובאמת אנו משתדלים ומנסים להתקרב ולחזק את האמונה, אבל כאילו שלא בשליטתנו, הספקות חודרים לתוכנו ומחלישים אותנו בכל פעם מחדש.

המציאות מוכיחה לנו שגם אם נאמר לעצמנו דברים חיוביים, גם אם נחשוב לעצמנו שאנחנו רוצים להאמין, גם אם נתאמץ לעבוד על האמונה ובמשך כל היום רק נחשוב לעצמנו כמה אנחנו אוהבים את השם, בכל זאת ההרהורים הלא טובים ימצאו את דרכם אלינו.

כי המציאות בשטח היא שאדם רוצה להתחזק ולעשות התקדמות רוחנית, אבל אין לו שמץ של מושג איך לעבוד על האמונות, על המידות ועל הפנימיות שלו. אלו דברים רוחניים שהאדם לא יודע כיצד בכלל להכיל את המונחים האלו. אי אפשר להגדיר את זה ואין תוכנית עבודה שתראה לנו כיצד להגיע לשם. אז איך בכל זאת נצליח לחזק את האמונה בצורה מנצחת?

פרשת בהר מציגה לנו את מצוות השמיטה והיובל שנראות תמוהות במקצת. אנו מצווים על שביתת הארץ, אלא שצריך לשאול: וכי האדמה צריכה לנוח ולשבות? בשביל מה הארץ צריכה מנוחה? ביובל כל איש מישראל חוזר אל אחוזתו, אבל מדוע צריך להחזיר למישהו אדמה שקנינו ממנו בכסף?

הפרשה ממשיכה ומדברת על איסור אונאה ועל איך להתייחס לעבדים, ואו כשמתכוונים בדברים אפשר לראות איך שהכול מתחבר יחד. כל המצוות האלו מלמדות אותנו אמונה. אבל לא סתם אמונה תאורטית כזו שעוברת לנו מדי פעם במחשבות מזדמנות, אלא אמונה מעשית מכל הלב שכל אחד יכול להכניס לחייו.

וזה הפתרון הנפלא שהתורה מביאה לנו לחיזוק האמונה. שעל האדם לקיים מצוות מעשיות, בצורה טכנית וזמינה, ואז ממילא עם הזמן אלו ישפיעו גם על לבו. אילו התורה הייתה אומרת לנו לא לכעוס, להאמין, להיות אנשים טובים יותר וכו', אז אמנם היינו רוצים לקיים את כל זה, אבל לא היינו יודעים כיצד להגיע לשם.

אי אפשר לתת לאדם מצווה רוחנית שהוא בכלל לא מבין ולא יודע כיצד לקיים. לפעמים למשל רואים אדם בשעת כעס, שכרגע הוא פועל מתוך לחץ והכל מתוח, ואז אומרים לו "אל תכעס". כשהוא שומע את המלים האלו זה מכעיס אותו עוד יותר. אמנם הוא יודע שהכעס הוא לא דבר טוב, אבל כעת הוא פקעת עצבים והוא בכלל לא חושב בהגיון. אין לו איזה כפתור שילחץ עליו כדי שהכעס ייפסק.

לכן התורה הביאה לנו את המצוות, שהן שייכות כאן לעולם הזה הגשמי. וזוהי הדרך שלנו להגיע אל הרוחניות הנכספת. דרך מעשים גשמיים אפשר להגיע לעולם רוחני. ולכן אדם שרוצה להתחבר לרוחניות, אבל מרגיש קשיים וחוסר הצלחה, צריך פשוט לקיים מצוות.

המצוות עצמן הן ברות ביצוע, מובנות, לא מסובכות ונתפסות. זה בסך הכל מעשה טכני שאדם צריך ללמוד כיצד לבצע אותו ולאחר מכן הוא עושה אותו בפשיטות. לא צריך להתחבר אליהן, לאהוב אותן או לחוש איזשהו רגש אחר. לא מוכרחים להבין את המהות שלהן או מהיכן הן נובעות, לא צריך להרגיש "בשלים" כדי לקיים אותן או להגיע לרמה רוחנית מסוימת, אלא פשוט לעשות אותן וזהו. ואז עצם העשייה מביאה אותנו לעלייה רוחנית וחיבור.

אדם ששומר שמיטה עושה מעשה טכני וחיצוני לגמרי. אף אחד לא ביקש ממנו לאהוב את המעשה, לערב רגשות ולעשות את זה מכל הלב. כל מה שצריך הוא לא לעשות עבודות בשדה. אך מתוך המעשה החיצוני הוא מעיד על האמונה במי שציווה על המעשה וכך הוא מחזק בתוכו את האמונה.

ויבוא אדם אחר ויאמר שעיקר האמונה היא בלב. אז הוא יסתגר לבדו ויתאמן

לחזק את האמונה שלו, הוא יחשוב לעצמו שעכשיו הוא מתחזק באמונה, אבל בפועל הוא לא ישמור שמיטה וימשיך לעשות עבודה בשדה כהרגלו. מובן הדבר שמתוך המעשים הסותרים, גם אמונה בלב לא תישאר לו.

אבל כאשר האדם שומר שמיטה כראוי, בכל דקדוקי הפרטים של ההלכה, ממילא האמונה שלו מתעצמת, גם אם לפני כן האמונה שלו הייתה חלשה מאוד. הוא עושה מעשה טכני בלבד בצורה גשמית, אבל אותו מעשה משפיע ומחלחל פנימה עד שמביא לו רוחניות עצומה.

יבוא אדם וישאל מדוע הוא לא עובד בשדה? מדוע הוא לא זורע וחורש? הרי יש לו שדה שהוא יכול להרוויח ממנה המון. אין שום סיבה גשמית להפסיק לעבוד בשדה ולתת לאדמה לנוח. וכי מי הטיפש שפעם בשבע שנים יעזוב את הכל ויוותר על פרנסת ביתו? זה נגד ההיגיון הבריאי.

הדבר היחיד שמונע ממנו את העבודה בשדה הוא הציווי האלוקי. הרי אותה אדמה היא כלל לא שלו, אלא של הקדוש ברוך הוא שציווה לא לעבוד אותה. הוא זה שנותן פרנסה והוא זה שקובע מתי נעבוד ומתי לא. מתוך כך אותו יהודי מחדיר לעצמו אמונה. אבל זו לא אמונה חד פעמית מתוך מעשה כלשהו. אלא אמונה יומיומית שהוא מחדיר לעצמו בכל רגע במשך שנה שלמה של שמיטת הארץ. בכל רגע ורגע האדמה שלו שובתת והוא מקבל מכך אמונה.

תארו לכם שלמשך שנה שלמה אדם מפסיק לעבוד ולא מקבל משכורת. מי מאיתנו יכול היה להסתדר בצורה כזו? אם אדם מקיים את הציווי האלוקי הזה הוא משפיע על עצמו אמונה עצומה שיכולה לנצח הכל. אותו אדם מבין שהפרנסה שלו לא תלויה בהשתדלות שלו, היא לא תלויה בבשר ודם, במקריות או בנסיבות שבטבע, אלא תלויה בקדוש ברוך הוא שיכול לתת לנו פרנסה גם בלי שנעבוד את האדמה.

הקדוש ברוך הוא מבטיח שלא יחסר לנו ושבשנה השישית יהיה לנו מספיק יכול שימלא גם את החוסר של שנת השמיטה. אדם שהולך בעקבות הציווי מחדיר לעצמו אמונה עצומה. אותו אדם מבין שהקדוש ברוך הוא שולט על כל הבריאה.

הפרנסה לא מגיעה מהמעסיק שלנו או מהיבול בקרקע, אלא מהקדוש ברוך הוא. לאחר שאדם מכניס את המצווה הזו לחייו, חי לפיה ומשנה את מעשיו, הכל נכנס פנימה והופך לאמונה טהורה. גם אם מבחינה שכלית ורגשית הוא לא האמין בזה לגמרי בהתחלה ולא היה שלם עם ההחלטה, בכל יום שעובר והוא שומר את השמיטה הוא רק מחזק את האמונה יותר ויותר.

כך גם מצוות היובל מביאה אותנו לאמונה חזקה וגדולה. כי שנת היובל מחזירה את כל האדמות לבעלים המקוריים שלהם על פי הנחלה שכל אחד קיבל בחלוקת הארץ. מה שמוכיח לנו שאין לנו שליטה ובעלות על הקרקעות והכל שייך לקדוש ברוך הוא. רק הבורא הוא שקובע למי שייכת הקרקע ואף אחד בעולם לא יוכל לקחת את הקרקע לבעלותו.

כך גם איסור אונאה והיחס לעבדים. הכל מראה לנו שאין לנו בעלות על שום דבר שנמצא כאן. המזון לא שייך לנו, אנשים הם לא בשליטתנו ואפילו לעבדים שלנו לא נוכל לעשות מה שנרצה, כי כלום לא שלנו. הכל של השם יתברך ורק הוא שמחליט.

מתוך המצוות הטכניות הללו אפשר לזכות לאמונה שלמה. המצוות האלו מעידות בנו שאין לנו כלום ושהכול של השם יתברך. המצוות האלו מחלישות את רגש הבעלות שלנו על העולם, מורידות את הגאווה ונותנות לנו להבין שהקדוש ברוך הוא שולט בכל ואנו נכנעים לפניו. כל זה מעצים את הביטחון שלנו בקדוש ברוך הוא ומחזק את האמונה בו.

לחזק את האמונה בלב זה קשה, אבל לעשות דברים טכניים שיעשו את זה בשבילנו זה יותר אפשרי. ליותר על שנה שלמה של עבודה בשדה או לוותר על הקרקע שרכשנו בכספנו זה דברים טכניים שכל אחד יכול לבחור לעשות, ועצם העשייה תחזק לנו את האמונה.

לא רק המצוות האלו מחזקות בנו את האמונה, אלא כל מצווה מחזקת אותנו בדרך כזו או אחרת. לפעמים נראה לנו שאנחנו מתאמצים כדי להתחזק, אבל מרגישים שזה לא הולך. הספקות באים, אין לנו ביטחון בהשם, אנו לא מאמינים

בצורה שלמה ודברים רבים נראים לא מובנים. מנסים לחזק את הביטחון בהשם אבל זה לא הולך. רוצים לחזק את האמונה ולהתקרב להשם, אבל לא מצליחים להרגיש כלום. אבל כל זה מתוך המעשים שלנו.

כאשר אדם עושה עבירות אז קשה מאוד להתחזק. אדם לא יכול לשבת במועדון מלא פריצות עם חברים רחוקים מתורה שלועגים לתלמידי חכמים, לדבר איתם על ניאוף ותאוות ויחד עם זאת לרצות לעבוד על האמונה ולצפות שהיא תתחזק. והרבה אנשים נכנעים ללחצי החברה ועושים דברים כאלו ממש, אבל הדבר ברור שעצם המעשים הגרועים האלו הם שמרחיקים ומחלישים את האמונה.

כי עצם המעשים הטכניים משפיעים עלינו וחדרים לתוכנו בין אם אנחנו רוצים בכך או לא. אנשים חושבים שהם גיבורים גדולים, שיש להם חסונות. אז הם מרשים לעצמם לצפות בתכנים בטלוויזיה, להיות במקומות של חוסר צניעות, להיות מוקפים בסביבה רחוקה מתורה ומצוות, להסתובב ללא כיסוי ראש, לאכול בלי לברך וכו'. והם בטוחים שיחד עם כל זה הם יוכלו לחזק את האמונה בלבם.

אז יוצא שבמשך כמה דקות ביום הם חושבים על השם יתברך ורוצים לחזק את האמונה ולהתקרב אליו. אבל במשך כל שאר היום הם עושים את ההפך הגמור, מסתירים את ההשגחה, חיים מתוך תחושה שאין דין ואין דיין, מחלישים את האמונה ומתרחקים ממנו. אז איך יצליחו לחזק את האמונה בצורה שכזו? הם כאילו הופכים להיות האויבים של עצמם ושמים לעצמם מכשולים בדרך.

ואז אותם אנשים נכשלים ונופלים שוב ושוב, והם לא מבינים מה הם עושים לא בסדר ומדוע הם לא מצליחים להתחזק. הם שכחו שלפני שעה הם ראו סרטים של כפירה והפקרות, אכלו אוכל לא כשר, רקדו ריקודים מעורבים ועשו את כל העבירות האפשריות. כאילו שעשו את הכל כדי למרוד בהשם יתברך ולהסיר מהם כל טיפת אמונה. וכעת לאחר כל העבירות הם רוצים לשכוח מהכול ולהרגיש אמונה. אבל זה לא עובד כך.

צריך זמן והשקעה מרובים כדי להשכיח את המראות

שראינו, להוציא את הטומאה שאכלנו ולהכניס לתוכנו קדושה ורוחניות. זה לא דבר שמגיע ברגע ללא השקעה. ככל שנכניס את השם יתברך לחיינו, שנזכור אותו בכל רגע ורגע, שנעשה את המעשים שהוא ציווה עליהם שמזכירים לנו מי הבורא, כך נוכל להחדיר את האמונה לתוכנו.

כאשר אדם בכל רגע מחייו עושה מצוות ולומד תורה, אז בוודאי שהדברים הופכים להיות לאט לאט לשם שמיים והאמונה מתחזקת. אדם שמקיים מצוות משריש בלבו את האמונה גם בלי שיעשה דברים מיוחדים שיביאו אותה. אמונה זה לא משהו שאפשר להביא מתוך מחשבה טובה בלבד. אמונה זה משהו שרוכשים על ידי מעשים טובים ומצוות שגורמים לנו להבין שהשם יתברך הוא השולט בעולם.

לא פעם שומעים על יהודים שהולכים לשיעורי תורה ומתחזקים באמונה. למרבה הפלא, כשמתבוננים בתוכן השיעור קשה מאוד להבין את הקשר. השיעור בכלל מדבר על הלכות, על סיפורים בגמרא או על דיני נזיקין. מדברים למשל על כיצד צריך לבצע נטילת ידיים, או מתי שומר חינם יהיה צריך לשלם. לכאורה אין לזה שום קשר לחיזוק האמונה. אבל בכל זאת אותם יהודים מתחזקים באמונה על אף שאף אחד לא דיבר בשיעור על עניינים של אמונה. כי עצם ההתעסקות במצוות ובלמוד התורה זה מה שנותן לנו כוח, ביטחון ואמונה.

אדם יכול לקיים מצווה מסוימת בעקשנות ואז יזכה לאמונה, למרות שאותה המצווה לכאורה כלל לא עוסקת בענייני אמונה. לעומתו אדם שחושב שהוא מאמין בלב ובינתיים מניח לעצמו לעשות את כל העבירות האפשריות, הוא אדם שמשקר לעצמו. כי אי אפשר להאמין בלי מעשים. האמונה והמעשים תלויים זה בזה.

מתוך המעשים שלנו אנו נבנים והם אלו שיקבעו מה ייכנס ללב שלנו. קיום המצוות ולימוד התורה מכניסים לנו אמונה בלב, כך שכל יהודי שיעשה זאת בעקשנות, במסירות ובהתמדה יוכל לזכות לאמונה שלמה גם בלי לעשות דברים ישירים שלכאורה צריכים להביא את אותה אמונה.

אדם יכול לנסות לעבוד על עצמו, להכניס רוחניות, להכניס רגש, לשלוט על המחשבות, לרצות שינוי, להתחזק ולתקן את המידות, אך בסופו של דבר הוא יבין שזה כמעט בלתי אפשרי לשנות את התפיסה הרוחנית שלנו. אין לנו שליטה ישירה על מה שמתחולל בתוכנו פנימה.

אך ברגע שעושים את המעשים המתאימים ועובדים על הצד הטכני, אפשר לראות שעם הזמן התפיסה הנכונה והרוחניות המיוחלת מגיעות ללא כל מאמץ. השם יזכה אותנו לעשות את המעשים הנכונים שיביאו אותנו לאמונה שלמה.

הכל שייך לקדוש ברוך הוא

נאמר בפרשה (פרק כה' פסוק כג'): "כי לי הארץ כי גרים ותושבים אתם עמדי". כאשר לאדם יש קרקע משלו, בית שבנה, עבדים ושפחות ועושר רב, הוא בוודאי חושב לעצמו שהכול שייך לו. אבל הקדוש ברוך הוא מסביר לנו שכל הארץ שייכת לו. כל מה שנראה ששייך לנו זה בעצם רכוש מושאל, כי אנחנו בסך הכל גרים ותושבים כאן.

בנוסף, לא לחינם הפרשה מתארת את סוגי העבדים ומסבירה שאם העבד הוא ישראלי, אסור להעביד אותו קשה מדי וצריך לזכור תמיד שהוא עבד של הקדוש ברוך הוא. "כי לי בני ישראל עבדים עבדי הם..." כלומר כולנו עבדים של הקדוש ברוך הוא, אז לא יתכן שנרגיש בעלות על אחרים. הרי גם אנחנו וגם העבדים שלנו, כולנו עבדים של הקדוש ברוך הוא. אז יוצא שאין לנו עליהם שום עליונות. אין לנו בעלות על שום דבר משום שהכול שייך לקדוש ברוך הוא.

כולנו לפעמים מרגישים על הגובה. עם תחושה שהכול מגיע לנו והכל שייך לנו. אנחנו מרגישים בעלות על דברים שונים, בזמן שאנחנו בסך הכל שומרים על פיקדון שהקדוש ברוך הוא הפקיד בידינו. צריך לזכור שהמנהל בעבודה הוא עבד של הקדוש ברוך הוא באותה מידה שפועליו הם עבדים. המורה הוא עבד לא

פחות מהתלמידים. ההורים הם עבדים כמו שילדיהם עבדים. העשירים והמצליחים הם עבדים בדיוק כמו העניים. כולנו עבדים של הקדוש ברוך הוא וכל הארץ שייכת לקדוש ברוך הוא. אנחנו בסך הכל אורחים כאן, "גרים ותושבים".

אם נבין את הדברים, אז נגלה שאין לנו שום בעלות וממילא אין לנו שום יתרון או שליטה על שום דבר, ואנו כפופים בצורה מוחלטת לחוקים שנתן השם יתברך. לא יתכן מצב שמנהל צועק על הפועלים שלו בעבודה. לא יכול להיות דבר כזה שראש ממשלה מחליט לחלק שטחים מהארץ. לא יתכן שאנשים עשירים ישמרו את העושר לעצמם מבלי לדאוג לעניים. לא יתכן מצב בו יהודי מבזה את חברו. לא יתכן בכלל שאדם יעשה כל עוול.

הרי כל המצבים האלו יכולים להתרחש רק כאשר אנו בטוחים שאנו השולטים ושהכול בבעלותנו, אבל אם אדם מבין שהכסף שלו הוא לא באמת שלו, הרכוש לא בבעלותו ושחבריו היהודים אינם כפופים לו, אז הוא לא יכול לפגוע ולזלזל בשום דבר ובאף אחד. הכל שייך לקדוש ברוך הוא ולכן אנו מחויבים לקבל את ההחלטות השונות בחיינו על פי הציוויים שהוא נתן לנו.

הקדוש ברוך הוא נתן לנו בית, כדי שנוכל לחיות בו חיי משפחה טובים, ללמוד בו תורה ולעשות הכנסת אורחים. הוא נתן לנו ממון כדי שנוכל לעשות צדקה ולתת לנזקקים. הוא נתן לנו ילדים כדי שנחנך אותם לדרך טובה ונלמד אותם תורה ומצוות. הוא נתן לנו חברים כדי שנזכה לתת ולעזור להם. כל מה ששייך לנו כלל לא שייך לנו. אנחנו מוכרחים לראות כיצד אנו יכולים להשתמש בדברים שהשם יתברך הפקיד בידינו כדי לעשות את רצונו ולעבוד אותו בצורה הטובה ביותר.

אם נרצה למשל לאכול או לשנות, אנו מחויבים לברך את הברכה המתאימה לפני ואחרי. חז"ל מלמדים אותנו שהאוכל ללא ברכה כאילו גזל את הקדוש ברוך הוא, משום שהארץ שייכת לו ולא לנו. כולנו עבדים של הקדוש ברוך הוא ומתארחים בארץ ששייכת לו, אז איך יתכן שנרגיש בעלות על מה שאינו שייך לנו?

אנחנו רגילים לחיות בצורה שבה כל אחד מרגיש שהוא יכול לעשות מה שבא לו, אבל אנחנו שוכחים שכולנו עבדים שמחויבים לעשות את ציוויי הבורא. אדם שמזלזל במצוות הבורא ומשוכנע שהכול שייך לו הוא כמו עבד שעושה ככל העולה על רוחו עם הרכוש של אדונו מבלי להקשיב לו. אם זה כך, אז שלא יתפלא אם האדון שלו יום אחד יזרוק אותו מביתו בלי כלום.

מתוך החומריות שמקיפה אותנו, אנו מתחברים לגשמיות ולא מצליחים לראות מי באמת שולט על העולם ומושך בחוטים. אז אנו רואים שיש אנשים שכאילו פחותים מאיתנו ואז מזלזלים בהם. אדם מרשה לעצמו להתייחס בחוסר כבוד לילדיו או לאנשים שאינם חשובים בעיניו. כי הוא מרגיש שליטה.

אבל מצד האמת יכול להיות שאותה נשמה קדושה של הילד גבוהה יותר משל האב. יכול להיות שאותו אדם שנראה מסכן ובזוי הוא זה שמחזיק את כל העולם בזכות המעשים שלו. אמנם בוודאי שעל האב לחנך את בנו, ולפעמים צריך להעניש וכדומה. אבל כל זה רק לטובת הבן עצמו, ולא מתוך כעס ואיבוד שליטה של האב.

באופן טבעי אדם מכבד את המכובדים. אם יבוא רב גדול או להבדיל איזה אדם מכובד, מפורסם ועשיר בעל תפקיד, אז כולם יתחנפו אליו, יעריכו אותו ויזהרו מאוד בלשונם ובהתנהגותם לידו. אבל אם יבוא אדם פשוט, אז כאילו מרגישים בסדר לדרוך עליו ולבזות אותו.

פעמים רבות אנשים שונים עושים את אותו המעשה בדיוק, אבל התגובות כלפיהם שונות לחלוטין. שלאדם חזק מתנהגים בסלחנות, מדברים בצורה יפה ומכובדת, אפילו אם עשה מעשה שלא מוצא חן בעינינו. אבל לאדם חלש מתייחסים בצורה נוראה על כל דבר קטן, שכאילו מוציאים עליו את כל המטען שאנו סוחבים במשך כל היום. כי אנו מרשים לעצמנו לעשות זאת מתוך מחשבה שאין לו את הכוח להגיב.

אלא שהשם יתברך מלמד אותנו שהכול שלו. שאם אנו מתייחסים בצורה לא יפה לאדם כלשהו, וגם אם הוא נראה בזוי ושפל, אנו בעצם מתייחסים לא יפה

לבן של הקדוש ברוך הוא. אנו מתעסקים עם משהו ששייך לקדוש ברוך הוא. וממילא ברור הדבר שזה לא יעבור בסלחנות.

לכן נאיר את עינינו שכל מה שאנו רואים סביבנו שייך לקדוש ברוך הוא. שאסור לנו להתייחס בצורה לא הולמת לרכוש של הקדוש ברוך הוא, וכל שכן לבניו. שאנו מוכרחים לנהוג בכבוד כלפי אחרים ולשמור על עצמנו שלא להזיק לאף אחד ולא לצער אף אחד. כי אנחנו לא יותר טובים מהם.

שנוכה כולנו בע"ה להתחזק ולעשות את רצון אדוננו, להתייחס בצורה טובה לכל מה שסביבנו, כי הכל הוא של השם יתברך. מתוך כך נגיע למה שאמרו חז"ל "עשה רצונו כרצונך, כדי שיעשה רצונך כרצונו".

לזכור מי רואה ויודע הכל

מטבענו אנו נוטים לומר ולעשות את הדברים הנוחים לנו, למרות שהם לא תמיד הדברים הנכונים. יצר האדם מנווט אותו פעמים רבות לדרכים לא ישרות כדי להשיג את מה שהוא רוצה. הנחמה של האדם היא העובדה שאף אחד לא רואה אותו ולא יודע על מעשיו ומחשבותיו. הרי אף אחד מאיתנו לא היה מתנהג בצורה שהוא מתנהג או חושב בצורה שהוא חושב אילו היה יודע שכל האנשים מסביבו קוראים את מחשבותיו הפנימיות.

כמה שטויות עוברות לנו בראש, כמה הצגות אנו עושים ליד אחרים, כמה דברים שאנו לא מאמינים בהם אנו מוכרים לאחרים, כמה עצות לא טובות אנו נותנים, כמה מילים טיפשיות נוציא מהפה רק כדי לא להודות בטעויות שלנו וכמה שקרים אנחנו מוציאים גם בלי לדבר בכלל. אנחנו מסתירים דברים רבים מתוך ידיעה שאף אחד לא יודע מה מתחולל בתוכנו, ומרגישים ברי מזל שאף אחד לא רואה ושומע מה הולך אצלנו בפנים. אבל כל זה לא מדויק, שהרי הפרשה שלנו מזהירה "ולא תונו איש את עמיתו ויראת מאלוקיך..." (ויקרא כה'),

פסוק יז'). אולי אין אדם שיכול לראות ולדעת מה קורה אצלנו בפנים, אבל הקדוש ברוך הוא רואה ויודע הכל.

אדם שנותן לחברו עצה שאינה טובה יכול לטעון שלדעתו היא כן הייתה טובה. הוא בקלות יכול להתחמק מאשמה בטענה שהוא לא ידע שהדברים יגיעו למקום לא טוב. בבית הדין הוא בוודאי יצא זכאי, כיוון שאין שום ראיות שיכולות להפליא אותו. הוא יכול לרמות את כל העולם וכולם יחשבו שהוא האדם הכי טוב עלי אדמות. אך את הקדוש ברוך הוא אף אחד לא יכול לרמות. השם יתברך רואה הכל, שומע הכל ויודע הכל. גם המחשבות הפנימיות שאפילו אנחנו בעצמנו כלל לא שמנו לב אליהן גלויות לפנינו. כל מה שאנו חשים ומרגישים, הכל פתוח מולו.

לרוב אנו מונעים על ידי גורמים שונים שהובילו אותנו למקום מסוים ולכן אנו מתפקדים בהתאם לנסיבות ולאותם גורמים. למשל אדם שהגיע לעבודה מסוימת, יתנהל בהתאם לאותה עבודה. אם לא היו משלמים לו כסף, הוא בוודאי לא היה עושה את מה שהוא עושה שם. זה לא שבאמת אכפת לו מהמפעל בו הוא נמצא, או שהוא רוצה לייצג את החברה בה הוא עובד כי הוא חושב שהיא חברה מוצלחת. הוא עושה מה שצריך לעשות כדי לקבל את המשכורת בסוף החודש. יוצא מכאן שאם יפסיקו לתת לו את המשכורת, אז הוא ישנה את כל סדר היום שלו. כי זה לא משהו פנימי מתוכו, אלא משהו שמניע אותו לנהוג בצורה מסוימת.

אבל כל זה לא מדובר רק על מקום עבודה, אלא כמעט כל פרט בחיים שלנו מורכב בצורה כזו. לכל אחד יש את המשפחה שלו שהוא מתייחס אליה כמו אל משפחה ולאנשים זרים ברחוב הוא יתייחס אחרת. כי עצם הידיעה שזו המשפחה שלו משנה את כל ההסתכלות על הדברים. כך גם אדם שנמצא בסביבה מסוימת מושפע מאותה הסביבה ומתנהג בהתאם למקום. אדם שנמצא על חוף הים לא יתנהג כפי שהוא מתנהג כשהוא נמצא מול הדיין בבית הדין. הוא לא יתנהג עם החברים כמו שהוא מתנהג ליד ההורים שלו. הוא לא יתנהג בהלוויה כפי שהוא מתנהג בחגיגה. כך בכל מצב האדם מתאים את עצמו ומשנה את ההתנהגות שלו בהתאם לנסיבות.

הדבר הזה לפעמים מסוכן, כי ישנם מקרים בהם אפילו האדם עצמו לא מכיר את עצמו ולא יודע כיצד הוא יתפקד בנסיבות אחרות. אדם למשל יכול להיזהר מלגנוב משום שהוא חושש להיתפס או מפני שזה מקובל בחברה שאסור ולא מוסרי לגנוב, אבל אפילו הוא עצמו לא יודע שאם תזדמן לידו גנבה שאף אחד בעולם לא יוכל לדעת עליה, אז כבר לא תהיה לו שום בעיה לבצע את הפשע. לכן אנחנו מבקשים מהשם בכל יום שלא יביא אותנו לידי ניסיון ולידי ביזיון. כי פתאום יכול לבוא ניסיון שבו נגלה שאנחנו לא חזקים כמו שחשבנו.

אדם יכול להרגיש אהבה לאשתו ולהיות נאמן רק לה, אך כאשר האהבה תדעך לה, היא כבר לא תעניין אותו והוא יחפש חס ושלום ריגושים חדשים. אדם יכול להיות הכי אדיב ומנומס לכולם מתוך רצון להיות מכובד ואהוב, אך אם יגיע למצב שהוא נמצא על אי בודד, הוא יתחיל להתנהג כמו קניבל כי הוא יודע שהוא רחוק מהבית ואף אחד לא רואה אותו. כך כאשר הנסיבות מסביב ישתנו, גם התנהגות האדם תשתנה בהתאם.

האדם היחד שייזהר היטב במעשיו ואף במחשבותיו בכל מקום ומצב הוא אדם ירא שמיים אמתי שמבין שהקדוש ברוך הוא רואה אותו בכל רגע. הוא לא מושפע מגורמים חיצוניים, כי הוא יודע שהשם נמצא בכל מקום, רואה הכל, שומע הכל ויודע הכל. הרמ"א מביא את הכלל שיווייטי השם לנגדי תמיד בסימן הראשון ובסעיף הראשון של השולחן ערוך. כי על זה מבוססת כל עבודת השם של האדם. אם אדם יודע שהשם מולו, הוא לא יכול לחטוא. כל חטא שהאדם עושה נובע מתוך ההסתרה, מתוך שהוא לא ראה שהשם נמצא שם ורואה אותו.

התורה מצווה אותנו "לא תונו איש את עמיתו", אך זה לא מספיק משום שאנחנו יכולים לספר סיפורים על כמה אנחנו מנסים לעזור לאדם מסוים, בזמן שבפנים כל המעשים הטובים שלנו מגיעים מתוך אינטרסים אישיים ומניעים אגואיסטיים של אונאה. לפעמים אנו יכולים אפילו להאמין בטוב הלב שלנו בעצמנו מרוב שאנו חיים בשקר הזה. לכן התורה לא מסתפקת בציווי הזה, אלא מוסיפה את הפרט החשוב "ויראת מאלוקיך".

אם אדם יימנע מאונאה כי הוא חושב שהוא אדם טוב, כי אכפת לו מהזולת או

מכל סיבה אחרת, אז אמנם זה אצילי ויפה, אבל זה לא יחזיק מעמד. אדם טוב זה דבר יחסי והאכפתיות מהזולת נובעת מיחסי גומלין ומה שיוצא לנו מזה בתמורה. לכל סיבה יש דבר שיכול לסתור אותה ותמיד עלול להגיע המקרה ששם הפיתוי גדול מדי ואז ניפול. כל דבר תלוי בדברים אחרים וכאשר אותם דברים משתנים, גם הוא ישתנה בהתאם. לכן הסיבה היחידה שבגללה יהודי צריך להימנע מאונאה היא "ויראת מאלוקיך". כי אדם שירא מאלוקים ונמנע מאונאה עושה זאת מכל הלב, בכל מקום ובכל הנסיבות האפשריות. הוא יודע שהשם אתו בכל מקום והוא ציווה אותו על האיסור הזה. גם על אי בודד וגם בתוך המחשבות האפלות שאף אחד לא יודע עליהן הוא מציית לכללי התורה משום שהוא מבין שהשם יודע הכל.

אדם שמחזק את יראת השמיים שלו בצורה אמתית הופך לאדם טוב יותר. הוא לא יכול להזיק לאחרים כי השם ציווה אותו על כך. לא בגלל שזה מסתדר לו בתפיסת העולם הנוכחית שלו שעלולה להשתנות, אלא בגלל שהוא מצווה על כך והשם יתברך תמיד נמצא אתו ורואה אותו. הוא מברך כל אחד ואחד בסביבתו ומשתדל לעשות כמה שיותר חסד ומעשים טובים. כל זה לא בגלל שהוא מחפש את האהדה של הסביבה, בגלל שהוא חש טוב עם עצמו או בגלל שהוא מרוויח מזה משהו, אלא משום שכך השם ציווה אותו. לכן גם אם זה לא יהיה נוח, גם אם הוא לא יקבל הרגשה טובה וגם אם הוא לא ירוויח כלום, הוא עדין יעשה את הדבר הנכון, כי כך השם ציווה. הוא מבין שהשם נמצא אתו ורואה כל מעשה, כל דיבור וכל מחשבה. אז הוא נוהר היטב בכל דבר שהוא עושה, מוציא מהפה או חושב.

אנשים רבים חושבים שהם טובים כי הם עושים מעשים טובים כי אותם מעשים גורמים להם להרגיש טוב. אם נותנים קצת כסף לצדקה, מכבדים את ההורים שעשו בשבילנו המון או עוזרים לאדם במצוקה, אז נראה שאנחנו אנשים טובים. לכאורה אפשר לחשוב שאולי אפשר חס ושלום לוותר על המצוות ופשוט להפוך לאנשים טובים מעצמנו. אבל השאלה מה יקרה אצל אדם שהעני שצריך צדקה הוא השונא שלו, ההורים שהוא צריך לכבד שנאו אותו והעבירו אותו גיהנום בבית ואותו אדם במצוקה מקלל ומבזה אותו. כעת אותו אדם יחשוב פעמיים אם

לעזור, כי עכשיו אותה הרגשה טובה שהוא מקבל כשהוא עושה מעשה טוב, כבר לא תגיע. לכאורה אין טעם לעזור או לעשות חסד במקרים כאלו. אבל כל זה מתוך מניעים אגואיסטיים ורצון לקבל הרגשה טובה. כשאדם עושה את הדברים כי כך השם ציווה וכעת השם נמצא פה ורואה הכל, אז בכל מצב אפשרי הוא יעשה את הדברים בצורה הטובה ביותר.

רק מתוך יראת שמיים אפשר להגיע לשינוי טוב ואמתי. השם יתברך יזכה אותנו להגיע ליראת שמיים אמיתית וטהורה שתחזק אותנו ותצמיח אותנו מעלה מעלה.

פרשת בחוקותי

השם לא רוצה להעניש אותנו

פרשת בחוקותי מכילה בין השאר קללות ועונשים שלא כל כך נעים לקרוא אותם, ועל אחת כמה וכמה שלא נעים בכלל לחוות אותם. הדבר לא כל כך מסתדר, שהרי אנו יודעים שהשם יתברך הוא רחמן שאוהב אותנו ורוצה בטובתנו. אז מדוע יש צורך בכל הקללות האלו?

הרבה אנשים שואלים את עצמם על הצרות בחייהם, "למה השם עושה לי כך וכך?", "למה יש צרות?", "למה השם לא עוזר?" וכו'. אבל אותם אנשים לא חושבים לרגע אחד שאולי יש משהו לא בסדר שהם עושים. הם לא לוקחים אחריות על המעשים שלהם ועל ההשלכות הלא נעימות שהם גורמים לעצמם.

הכי קל ופשוט להפנות אצבע מאשימה לשמיים ובכך להתנקות מאחריות ולחשוב שאנחנו בסדר. זה נוח כי כך לא צריך להתאמץ כדי להשתנות. אפשר פשוט לומר שהשם יתברך חס ושלום לא אוהב אותנו ואז נוכל להמשיך בכל העבירות שהתרגלנו אליהם בצורה חופשית כאילו שזה הפך להיות. אבל פרשת בחוקותי מלמדת אותנו שאת הצרות שלנו אנחנו מביאים עלינו בעצמנו.

תארו לכם שאדם מחליט להזיל עלויות ובמקום למלא דלק ברכב הוא יחליט למלא מים. מובן לכולם שהרכב לא ייסע לשום מקום בצורה שכזו, והוא אף יגרום לרכב נזק. כעת תארו לכם שאותו אדם מתרעם וכועס מתוך מחשבה שאין קשר בין המים שמילא לבין הרכב שלא נוסע.

הוא אמנם מבין שזה לא בסדר למלא מים במיכל הדלק, אבל לדעתו זה לא מצדיק עונש כזה שהרכב לא ייסע. הוא יחשוב "למה השם עשה לי את זה? אז מה אם מלאתי מים במקום דלק, זו סיבה להעניש אותי ולהרוס לי את הרכב?". אבל ברור לכולנו

שזה אבסורד לחלוטין ואותו אדם הוא חסר דעת, שהרי יש חוקים ברורים. אם תכניס דלק לאוטו הוא ייסע ואם תשים שם מים אז תהרוס את המנוע.

הוא מסתכל על המצב כשני דברים נפרדים. יש את ההוראות, שאמרות איזה סוג דלק עליו למלא, ויש מצד שני רכב שכאילו צריך לנסוע ללא שום קשר לסוג הדלק שמילאו בתוכו. הוא לא מבין שהכול עניין אחד, ורק שזו הסיבה וזו התוצאה של הדבר. אין כאן איזה עונש משמיים ששונאים אותו או רוצים לנקום בו, אלא פשוט טיפשות שלו שזלזל במה שציוו אותו. וכך הדבר גם בעניין המצוות והעונשים.

כאשר אדם מאשים את הקדוש ברוך הוא שכאילו שונא אותו ושולח לו צרות וייסורים, אותו אדם רק מראה על עצמו שאינו מבין כלום. כי הקדוש ברוך הוא לא מחכה שנעשה משהו לא בסדר כדי להגיע עם השוט ולהעניש אותנו בצרות וייסורים מתוך נקמנות. הוא רוצה שנלך בדרך טובה ומדריך אותנו כיצד עלינו לנהוג כדי להגיע למצב הטוב ביותר עבורנו, אבל כעת הכל תלוי בנו. הקדוש ברוך הוא חקק חוקים בעולם הנקראים "טבע", וכאשר אנחנו פועלים בצורות מסוימות, אנו מקבלים תגובה מהבריאה בהתאם למעשים שלנו.

אם אתה רוצה שהאוטו ייסע, אז תשים בו דלק ולא מים. כך גם אם תרצה להימנע מצרות וייסורים, אז תקשיב לחוקים של הקדוש ברוך הוא. אי אפשר לזלזל בשמירת השבת ולעשות עבירות מתוך חוסר הבנה של חשיבות הדבר, ואחר כך לבוא בטענות מדוע יש לנו ייסורים וצרות. הרי בחילול שבת האדם מתחייב ח"ו סקילה, אז קבלת ייסורים בלבד זה פרס בשבילו. הוא צריך לשמוח ולומר תודה שהקלו לו בעונש.

ואנשים רבים מנסים להדחיק ולא לחשוב על הדברים כדי שיוכלו להמשיך בכיף עם העבירות שלהם בלי ייסורי מצפון. אבל אחר כך כשמגיע משהו לא טוב, שיש פתאום ייסורים, אז הם מאשימים. כאילו שהם צדיקים גדולים שעושים כל מה שצריך ורק שכאילו רודף אותם ביש מזל. הם לא רוצים ללמוד ולדעת, כאילו שחושבים שמה שלא יודעים לא מזיק. אבל זה לא משנה אם אנחנו מבינים את הקשר או לא, השם יתברך חקק טבע שבו ישנם מעשים שמושכים אלינו שפע

וישנם כאלו שמזיקים ומקלקלים.

הקדוש ברוך הוא אומר לנו לשמוע לחוקותיו. "אם בחוקותי תלכו..." אז בעצם הכל יהיה טוב ונקבל את כל מה שאנו צריכים. אבל אם לא, אז יש חוקים בבריאה שיביאו עלינו חס ושלום דברים לא רצויים. אדם לא יכול לומר למשל שהוא מרגיש שלהניח תפילין זה לא בשבילו ובכל זאת להתפלא מדוע הוא לא מקבל את רצונו. אי אפשר לבחור לעשות עבירות שונות ואז להאשים את הקדוש ברוך הוא בצרות שלנו. הקדוש ברוך הוא גילה לנו את חוקי הבריאה ואמר לנו שאם נרצה שיהיה טוב, אז יש לנו בדיוק את החוקים הנחוצים והדרך שבה אנו צריכים ללכת. הבחירה היא שלנו אם ללכת בדרך הזו או לא.

אם נספר למישהו על העונשים הכתובים בתורה, הוא מיד יתרגז מתוך מחשבה שצריך לעשות דברים מאהבה ולא מפחד. היום כולם אוהבים לעשות את הדברים מתוך אהבה ובלי שילחיצו אותם. הם מחכים לרגע הנכון שיגיע. לא רוצים לשמוע על דברים מפחידים, על גיהנום, ייסורים, שכר ועונש וכו'. הם רוצים לחזור בתשובה בכיף. להיות בשלים ולעשות את הדברים מתוך חיבור ושמחה.

אז אמנם כל זה נשמע אצילי מאוד, אבל זה כמו לומר שאנו לא רוצים לתדלק את הרכב עד שזה לא יבוא מתוך אהבה וחיבור. שלא יפחידו אותנו שהרכב לא יכול לנסוע בלי דלק, אלא כשנרגיש בשלים לשים דלק אז נשים, ועד אז נישאר בשלנו. אז אמנם זה נוח יותר לא להתאמץ, אבל מצד שני עם הרכב הזה בוודאי לא נוכל לנסוע.

נוכל לבקר את אותו אדם שרוצה לעשות רק מתוך אהבה וחיבור לאחר שנתיים ולראות שמבחינה רוחנית שום דבר לא השתנה אצלו, ואולי אפילו הלך אחורה. כי הוא עדין לא החליט שהגיע הרגע. כי אם אין שום דבר שמלחיץ אותו, אז מבחינתו נוח לו כפי שהוא ואין שום צורך להתאמץ להגיע למשהו טוב יותר.

אמנם לעשות מאהבה זו מעלה עצומה וזוהי השאיפה של כל יהודי, אבל אם נחכה שהאהבה תבוא מעצמה, היא כנראה לא תגיע לעולם. כדי להגיע לאהבה מוכרחים לעבור דרך היראה. אמנם הכל מתחיל בצורה טכנית וחסרת רגש, אבל

עם הזמן אפשר להגיע לאהבה עצומה ככל שנתאמץ.

יוצא שאם באמת יש לנו אפשרות לבחור אם לעשות דברים מאהבה או מיראה, אז בוודאי שהאהבה זו הדרך המועדפת. אבל אם הברירה היא בין אם לעשות את הדברים מיראה לבין לא לעשות אותם כלל, כפי שמצוי אצל רוב האנשים, אז מובן שמחובתנו לעשות את הדברים מתוך יראה. עדיף ללכת בדרכים טובות מתוך פחד מאשר ללכת בדרכים מקולקלות ולחכות לאהבה שאולי תגיע מתישהו.

עדיף לפחד ולא להיכנס למקום סכנה מאשר להגיע לשם מתוך אהבה וחס ושלום שיקרה אסון. בסופו של דבר צריך לדעת שהכול כבר נחקק בבריאה. אנחנו יכולים לבחור לפחד או לא לפחד, להתייחס לאיומים או לא, זה כלל לא משנה. המציאות כבר נקבעה בעולם וכעת הכדור בידיים שלנו.

לא פעם רואים אנשים שדבוקים בעבירות שלהם מבלי לחשוב שהם מזיקים לעצמם ואז כאשר דבר לא טוב קורה הם נדהמים ושואלים מדוע זה מגיע להם. זה כמו שיסבירו למישהו שצריך להיזהר כאשר חוצים את הכביש ואז הוא יסרב לשמוע ואפילו יכעס עלינו שאנחנו מפחידים אותו. אחר כך שלא יתפלא אם הוא חוצה את הכביש בולזול ויסיים בבית חולים.

זה כלל לא עניין של הפחדה, אלא מציאות שטבועה בעולם וכדאי לכל אדם לדעת אותה. העונש, הייסורים וכל הדברים הלא טובים נועדו כדי להרתיע אותנו כך שלא נצטרך להגיע אליהם. אם נלמד להיזהר וללכת בדרך טובה, אז לא נצטרך כלל להכיר אותם. צריך לדעת ממה להתרחק ולהיזהר ואז לעולם לא נצטרך להגיע אל העונש.

הקדוש ברוך הוא כל כך אוהב אותנו שבמשך כל התוכחות והקללות הוא נותן לנו פתחים רבים שכל אחד שרק יבחר יוכל להינצל. אם נלך בדרך לא טובה אז יהיה כך וכך, אבל אז יש פתח. לפני שהקללות ממשיכות התורה אומרת לנו "אם תלכו עמי בקרי..." אז כך וכך. ואז שוב לאחר כמה קללות, "והלכתם עמי קרי". כך כתוב כמה פעמים בין פסוקי הקללות. מפעם לפעם יש פתח, רק אם נלך

בקרי, רק אם נתעקש ונמשיך בדרכנו הסוררת בלי להבין את הרמזים, אז גם השם ילך עמנו כך. אבל אם נחליט להפסיק ללכת בקרי, אז הכל ייפסק ולא יהיה צורך עוד בעונש.

הדבר דומה לאב שאוהב את בנו, אך הבן מחליט למרוד באביו. הוא מפסיק ללכת לבית הספר, מסתובב עם כנופיות סמים, גונב, עושה עבירות ועושה הרבה דברים לא טובים ומזיקים. לאחר שהאב ניסה הכל, הוא מזהיר אותו, אך הבן עדיין לא שומע לו. אז הוא מחליט להעניש אותו בחדרו, לייסר אותו ולא לתת לו לצאת במשך שבוע.

אבל כאשר האב מעניש את בנו, כואב לו יותר ממה שכואב לבן עצמו. הוא כל כך רוצה להפסיק את העונש, אבל הוא מוכרח לחנך את בנו כדי להביא אותו לדרך טובה. אז אמנם הוא ממשיך עם העונש, אבל כמה פעמים ביום האב נכנס לחדר הבן ומנסה לבדוק האם הוא עדיין הולך בדרכו הרעה. אם יגלה ששינה את דרכו, מיד יפסיק את העונש, כי הוא לא רוצה לצער את בנו כלל.

הוא מחכה לבן שיתנצל ויאמר שהוא החליט ללכת בדרך טובה. אם הבן יבכה על שציער את אביו ויתחרט על מעשיו, האב לא ישאיר אותו בחדר אפילו עוד רגע אחד. אבל אם הבן עומד בשלו וחושב שאין שום קשר בין המעשים שלו לבין העונש שהוא מקבל, אז האב ישאיר אותו בחדרו ואף יאריך את העונש. עד שהוא ילמד וישנה את מעשיו הלא טובים.

הקדוש ברוך הוא מזכיר בכל כמה פסוקים את עניין הקרי, שאם נלך בקרי אז הקללות ימשכו. אבל זו בחירה שלנו אם ללכת בקרי מתוך עקשנות או להיכנע לאמת ולשוב להשם יתברך.

רבותינו הקדושים מלמדים אותנו ש"קרי" הוא מלשון מקרה. אנחנו עושים עבירות רבות ומקבלים עונשים רבים. אבל אנחנו לא מקשרים בין העבירה לבין העונש וחושבים שהכול מקריות בעולם. אדם מזלזל בתורה, אבל אז בא בטענות כלפי השמיים על הייסורים שפוקדים אותו כאילו "במקרה". עם ישראל פורק עול מצוות מעליו ואז חושב שהמצב הביטחוני הגרוע הוא רק במקרה בגלל המזל הרע

שלנו שעמים אחרים שונאים אותנו.

לא רואים את הקשר בין הסיבה והתוצאה, לא מבינים את ההשלכות הקשות שיש לבחירות שלנו. כאשר לא רואים את הקשר וההשגחה הפרטית, אז חושבים שהכול מקרה, ואז כאילו מותר לנו להמשיך לעבור עבירות מבלי לחשוב שאנחנו אשמים בצרות של עצמנו.

אנשים יודעים שצריך לקיים מצוות, אבל הם רואים בזה סוג של עצה טובה, או סגולה להצלחה. שאם צריך פרנסה טובה או זיווג הגון, אז מקיימים איזו מצווה שקשורה וכדומה. אבל כאילו שסתם כך במצב רגיל אין חיוב לקיים את כל המצוות. כאילו שזה רק ל"דתיים", אבל הם שבוחרים לחיות בצורה "חילונית" לא מחויבים בזה כלל. אבל אז כשמגיעות צרות, הם מתחילים לשאול שאלות. למה זה מגיע להם כך וכך? למה העונשים כל כך כבדים?

הם לא מבינים שהם עצמם גרמו לכך. שמחלל שבת חייב סקילה, שבעוון נדרים ילדים מתים, שאוכל טבל חייב מיתה, שהעובר על דברי חכמים יישכנו נחש, שהבא על הנידה חייב כרת וכך בעוד עבירות רבות שאנשים מקלים בהם וחושבים שזה דבר של מה בכך. כשעושים את העברה הם שמחים ולא חוששים כלל, הם בטוחים שהשם יסלח להם וזה סתם הגזמות. אבל אחר כך כשהעונש מגיע, אז הם מתעוררים ושואלים שאלות. כאילו שזה לא צודק. הם צריכים לומר תודה שהקלו איתם ולא נתנו להם את כל הייסורים המובטחים.

ספר מלכים מספר על חיאל בית האלי שהחליט לבנות את יריחו למרות שיהושע קילל את מי שיבנה אותה שיקבור את בניו. כאשר החל את הבניה קבר את בנו הראשון אך לא הפסיק את הבניה וכך מתו לו בניו בזה אחר זה במשך תקופת הבניה. כאשר סיים את בניית העיר קבר את הבן האחרון שנותר לו, אבל הוא כלל לא ראה את הקשר בין הדברים.

אליהו הנביא הגיע אליו כדי להסביר לו את הקשר בין בניית העיר לבין מיתת בנו, אך הוא סירב לקבל את הדברים. כי כאשר אנו מחליטים ללכת בקרי, אז אנו לא רואים שום קשר בין הדברים וכל החיים הם "מקרה". גם אם לא האמין

באותה קללה בהתחלה, מכל מקום אם היה מבין לאחר מיתת בנו הראשון שיש עניין בקללה, או לפחות מבין את זה לאחר מיתת הבן השני, אז היה יכול למנוע את מיתת בניו הנוותרים. אבל הוא התעקש ללכת בקרי ולחשוב שאין קשר בין הדברים.

כל יהודי צריך לדעת שהמעשים שלו משפיעים על עולמות עליונים וקובעים את המציאות. אם אדם מחליט לחשוב שהכול "במקרה" בלי קשר למעשים שלו, אז שלא יבוא אחר כך בטענות לקדוש ברוך הוא על הצרות שמזדמנות לחייו. אך אם אדם מבין שהכול זה בהשגחה פרטית, אז הוא יוכל לראות איך ההשגחה הפרטית דואגת לו בכל רגע. כך הוא יוכל לתקן ולשפר את מעשיו ובהתאם לכך הוא ישפר את איכות חייו.

השם יזכה אותנו לראות את ההשגחה, להתרחק מהעבירות וללכת בחוקות השם יתברך כך שמתוך המעשים שלנו הוא ישפיע עלינו ברכה, שפע עצום וכל הטוב שבעולם.

הברכה שבתוך הקללה

פרשת בחוקותי מכילה ברכות וקללות. הברכות אם נשמע בקול השם יתברך והקללות חס ושלום אם לא נשמע. לכאורה זה נראה כסוג של אכזריות וקטנוניות. הרי מה זה באמת משנה להשם יתברך אם אנחנו הולכים בדרכיו או לא? הוא כל יכול ובלתי מוגבל. אז למה לא לתת לנו שפע עצום וברכה גם אם נלך חס ושלום בדרכים לא טובות?

אנו רואים את התופעה הזו של שכר ועונש חוזרת שוב ושוב במקרים רבים וזה מחזק את השאלה עוד יותר. חז"ל מלמדים אותנו שאסור לומר על הקדוש ברוך הוא שהוא ותרן, ולכאורה זה נשמע לא מובן כלל. למה הקדוש ברוך הוא לא מוותר? הרי הוא רחום וחנון והוא אוהב אותנו מאוד.

אז למה לא לתת לנו ברכה למרות הפשעים והחטאים?

כדי להבין את כל זה, ננסה להביא משל מהחיים שיבאר את הדברים. תארו לכם שאדם כלשהו שכח את הארנק שלו במקום כלשהו. הוא חוזר לאותו מקום ומוצא את הארנק, אבל בלי כל התכולה שלו. הוא מבין שגנבו לו את מעט הכסף שהיה לו וגם את כרטיס האשראי. בלי להתבלבל, הוא מיד מרים טלפון לחברת האשראי ומודיע להם שכרטיס האשראי שלו נגנב. הם שואלים הרבה שאלות, אבל מבחינתו יש לו כעת מטרה אחת: לבטל את כרטיס האשראי.

כעת נתאר לעצמנו שבחברת האשראי יהיו קצת מופתעים מהבקשה שלו. הם שאלו אותו מדוע הוא רוצה לבטל את הכרטיס? למה לחסום את השפע העצום? למה להגביל? למה לצמצם? הרי אם יבטלו לו את הכרטיס הוא לא יוכל לקנות שום דבר בעזרתו. לא חבל לבטל את הכרטיס שיכול כל כך לעזור לו?

אלא שאותו אדם בוודאי מיד יענה להם שכעת הכרטיס בכל מקרה לא אצלו, ואם לא יחסמו לו את הכרטיס, אז כל השפע יגיע למקומות לא טובים ורק יעשה נזק. אמנם בוודאי שהמצב הטוב ביותר הוא שכרטיס האשראי יהיה אצלו ואז הוא יוכל להשתמש בו כרצונו, אבל כעת שהכרטיס נמצא במקום לא טוב, הדבר הטוב ביותר למצב הזה הוא להגביל ולחסום אותו עד שהוא יחזור למקורו.

כאשר השפע נמצא בידיים שלנו ומגיע למקומות הנכונים זו הצורה הטובה ביותר לחיות בה. אבל לפעמים החטאים גורמים שהכלים שמכילים את השפע שאנו מקבלים אינם טובים מספיק ולכן כל שפע שיגיע יתקלקל וילך לאיבוד. לכן במצב הזה עדיף להיות בחסימה מאשר לבזבז ולקלקל את השפע הטוב שמגיע אלינו.

כאשר אנו לא הולכים בדרך התורה הקדושה, אנו נותנים בכך כוח לכוחות טומאה וקליפות שמשלתים עלינו. כעת אם נקבל שפע, הוא ילך אליהם למקומות לא טובים. ואולי עכשיו לא נרגיש בדבר, אבל בסופו של דבר נצטער על כך שלקחו לנו את השפע.

הדבר דומה לאדם שהתחתן בשעה טובה וכעת צריך לרכוש דירה, אבל בקושי

גדול וללא אמצעים. אבל אז הוא נזכר שהיה לו סכום כסף גדול שבזבז אותו על טיולים ומסיבות שערך עם כל החברים לפני כמה שנים. הוא כל כך מצטער על הזבזב העצום ואילו רק היה מיישבו שיחסום לו את השפע באותה תקופה ולא ייתן לו לבזבו, הוא היה אסיר תודה על כך היום.

כל יהודי צריך לדעת שכאשר הוא הולך בדרכי השם יתברך, הוא מתחבר למקורו העליון ומתקשר לשפע אינסופי ואהבה ללא גבול. התורה והמצוות מחברות כל יהודי לשורשו העליון שממנו הוא יכול לשאוב ברכה מרובה לכל עניינו.

אבל כאשר יהודי פוגם ומתרחק מדרכי התורה, אז כוחות חיצוניים משתלטים עליו. מעין כוחות טומאה מזיקים שלוכדים את נשמתו. במצב כזה הדבר הטוב ביותר עבורו הוא חסימה של השפע המיועד לו, כדי שאותו שפע לא ילך למקומות לא טובים. אם האדם יקבל את השפע כאשר הוא הולך בדרכים מקולקלות, הוא יבזבז את כל השפע שקיבל במקומות לא טובים ויאבד את הכל.

כשאדם כועס חז"ל מלמדים אותנו שהנשמה שלו מסתלקת וכוח של הסטרא אחרא משתלט עליו. כשאדם נמצא בעצבות, הקליפות לוקחות שליטה על המערכת. כשאדם עושה עבירות וחטאים זה מצד היצר הרע שמשתלט עליו. כל ריחוק מהשם יתברך מקרב אותנו לכוחות חיצוניים לא טובים. כעת אם נקבל שפע, זה אומר שאותם כוחות יקבלו את השפע הזה.

זה כמו אדם שיכור שמקבל החלטות חשובות בנוגע לשליטה על השפע שלו. תארו לכם מיליארדר שהשתכר ונמצא כעת בסביבה לא טובה עם פנקס שיקים זמין כשהוא לא מודע בכלל למעשיו. זה מסוכן והוא עלול לאבד את כל מה שיש לו. לכן מגבילים אותנו לטובתנו, כדי לשמור את השפע שלנו בשבילנו, עד שנהיה מיושבים בדעתנו עם כלים מתאימים כדי לנצל את השפע בצורה הטובה ביותר.

וכך ראוי גם לנו לנהוג עם עצמנו בהגבלה וצמצום בזמנים ירודים. כאשר אנו עצבניים, בלחץ וכדומה, לא צריך

להתעסק עם דברים גדולים. אדם שמרגיש בעצמו שהוא כועס ועצבני למשל, שלא ילך לדון על איזה עניין חשוב, לחתום על חוזה או לעשות דבר אחר שמשפיע לעתיד. שיתרחק מעימותים עד שיירגע. כי בזמן של צמצום כוחות לא טובים משתלטים עליו והוא לא יכול לחשוב בהיגיון.

כדאי גם להשתדל להתרחק מאנשים ולנסות להירגע עם עצמנו. כי בקלות אפשר לצאת מהכלים ולומר דברים שנתחרט עליהם וכדומה. פתאום כל דבר יקפיץ אותנו ואז מגיעים למריבות עם האישה, צעקות על הילדים, ניבולי פה ושאר דברים לא טובים. והכל מתוך כוחות לא טובים שהיו בתוכנו.

זהו זמן של קטנות ולכן כדאי להנמיך פרופיל. להימנע מעסק עם דברים רציניים וחשובים ולהיות פסיביים. כעת אנו מתעסקים עם שפע אבל יכולים להעביר אותם למקומות לא טובים. רק לאחר שנצא מאותו זמן קטנות, נוכל לחזור לעשייה, כי אז נוכל לכוון את השפע למקומות הנכונים.

פרשת בחוקותי מתארת את הקללות. אמנם בוודאי שהמצב הכי טוב זה ללכת בדרך השם ולקבל רק ברכה, אבל הכל עניין של סדר עדיפויות. אם חס ושלום לא זכינו ללכת בדרך השם, אז הדבר הטוב ביותר עבורנו כעת זה לחסום את השפע עד שנזכה לחזור למקורנו ולהתחבר להשם יתברך. יוצא שאותן הקללות הן סוג של ברכה, כי הן מחזירות אותנו למוטב והן חוסמות את השפע מלהגיע לידיים לא טובות.

הפרשה מרמזת לנו את הדברים האלו בפסוקים של הקללות עצמם. הקדוש ברוך הוא אומר לנו שהוא יגרש אותנו מהארץ, אבל אז הוא אומר "ושממו עליה אויביכם היושבים בה" (ויקרא כו', פסוק לב'). וצריך לשאול מה הקללה בכך שהארץ תהיה שוממת בידי האויבים שלנו? הרי אם הם היו נהנים מפריה ומטובה זה היה עונש גדול יותר עבורנו. אם היו גרים בארץ ונהנים על חשבוננו חס ושלום זו הייתה קללה גדולה הרבה יותר.

לכן ברור שכאשר הקדוש ברוך הוא אומר לנו "ושממו עליה אויביכם..." זו בעצם ברכה עבורנו. ממש כמו לבטל כרטיס אשראי שנגנב כדי שהשפע המיועד

לנו לא יגיע לאויבים שלנו. ומכאן אנו מקבלים רמז למטרה של כל הקללות כולן, שתפקידן הוא למנוע את השפע מלהגיע למקומות לא נכונים. אם יהיה לנו טוב ונקבל שפע עם כלים מלוכלכים, אז הכל ילך לאיבוד. זה כמו לקבל מיץ מרענן וטעים בתוך כוס עם בוץ ורפש בתוכה. לכן עדיף לשמור על השפע עד שנתקן את הכלי שיקבל אותו.

גם כשאנחנו פוגמים והקדוש ברוך הוא מעניש אותנו ומגרש אותנו מהארץ, הוא מבטיח לנו שהוא ישמור על הארץ בשבילנו והוא לא ייתן לאויבים שלנו ליהנות ממנה. הוא אוהב אותנו ומחכה לנו שנשוב אליו בתשובה שלמה. הוא ייצא איתנו לגלות וישמור עלינו למרות הסתר הפנים. הוא יהיה איתנו בצרה, כי אנחנו הבנים שלו.

כך גם פעמים רבות מוזכר העניין הזה, כמו בפרשת "והיה אם שמוע", ששם מובא שהשם יעצור את השמיים ולא יהיה מטר. כי כאשר הדברים מתגלגלים למקומות לא טובים, אז הכי טוב זה לעצור את הכל עד שהדברים יתוקנו. דבר ראשון מבטלים את כרטיס האשראי כדי לא לגרום לנזק נוסף.

כל יהודי צריך לדעת שכאשר הוא הולך בדרכים לא טובות, הדבר הטוב ביותר בשבילו הוא לבטל את השפע המגיע לו לעת עתה. אם יתנו לו את השפע כעת שיגיע לידי הכוחות החיצוניים של הקליפות זו הקללה הגדולה ביותר. זה כמו לזכות בסכום כסף עצום כאשר גנבים השתלטו לנו על חשבון הבנק. זה כמו לקבל סלון חדש ויוקרתי במתנה בדיוק לאחר שזרקו אותנו מהבית ואין לנו איפה לשים אותו. זה כמו לקבל שיק שמן על סכום גדול ביותר כאשר אנו שוחים בלב הים בלי סיכוי לשמור עליו שלא יירטב וייהרס. זה כמו להצליח לקבוע פגישה חשובה שאנו מצפים לה המון בדיוק בזמן שננעלנו מחוץ לרכב כשהמפתחות בפנים. כל זה נראה אולי כמו ברכה, אבל זו קללה. קודם צריך לסדר את העניינים מסיבי, להכין את עצמנו היטב לקבלת השפע, ורק אז נוכל לקבל את השפע הראוי בצורה הטובה ביותר.

לפעמים אנו לא מספיק מוכנים לקבלת שפע, ואם נקבל אותו הוא ילך לאיבוד בקלות משום שאין לנו את הכלים הנכונים בשבילו. הקדוש ברוך הוא חוסם לנו

את השפע, כך שלא נבזו אותו לחינם. הכל נעשה לטובתנו, כך שלא נקלקל ונאבד את השפע שהקדוש ברוך הוא רוצה לתת לנו בחסדיו המרובים. כל מה שאנו צריכים לעשות במצב שכזה הוא לעבוד על עצמנו כך שנרכוש את הכלים המתאימים ונתקן את מה שצריך וכך הקדוש ברוך הוא ישמח לתת לנו את השפע.

כאשר אנו כועסים או עצובים מכך שאיננו מקבלים את רצוננו, זה כמו לכעוס על חברת האשראי על כך שאיבדנו את הכרטיס. אם איבדנו את הכרטיס, אז כנראה שאנחנו בעצמנו לא היינו מספיק אחראיים כדי לשמור עליו, וכעת לא יעזור לנו לבכות על כך, אלא פשוט נבקש כרטיס חדש ונשתדל לשמור עליו טוב יותר.

אם אנו לא מקבלים את השפע שאנו רוצים כל כך מהקדוש ברוך הוא, אז כנראה שגם כאן לא בנינו לעצמנו מספיק כלים נדרשים כדי לקבל את השפע הרצוי. כעת לא יעזור לבכות על כך, אלא פשוט נחפש במעשינו ונבין מה גרם לנו להגיע למצב הזה. אולי לא קיימנו מספיק מצוות, אולי לא עבדנו מספיק טוב על המידות שלנו, אולי עברנו עבירות שונות וכו'. כעת ניתן לשוב בתשובה שלמה על המעשים, לקבל על עצמנו להתחזק ולשנות את מעשינו לטובה, וכך הקדוש ברוך הוא ינפיק לנו כרטיס חדש בו נוכל להשתמש בשמחה להורדת שפע מלמעלה, כל עוד נשמור עליו כראוי.

אדם עלול להשקיע את הכוחות והיכולות שלו במקומות לא נכונים. הוא עלול להשתמש בכוח שלו כדי להזיק לאנשים או לבחור בחירות לא טובות. הוא עלול לקחת את העושר שלו ולהשקיע במימון רוצחים ומשחיתים. הוא עלול להשקיע בארגונים שנלחמים בתורה. השם יתברך עושה איתנו חסד ולפעמים חוסם לנו את השפע כדי שנזכה לקבל אותו בצורה זכה וטובה יותר. ישנם אפילו אנשים שאינם מקבלים את השפע בעולם הזה כלל, כי שומרים להם כל טיפת שפע לעולם הבא שם יהיה אפשר לקבל אותו בצורה הנקייה והיעילה ביותר.

כאשר אדם עובד על מידותיו, מקיים מצוות, לומד תורה, מתפלל ודואג להיות תמיד מחובר לקדוש ברוך הוא, אז השם יתברך נותן לו שפע וברכה. זה לא משנה גם אם הוא מקבל מעט, הוא זוכה לראות בזה ברכה מרובה ונסים עצומים וכך לא

חסר לו שום דבר. אבל כשאדם לא עלינו מתרחק מדרך התורה, אז השם יתברך נותן לו עונשים. לא חס ושלום מתוך רוע ואכזריות, אלא משום שהוא אוהב אותנו ורוצה לשמור את השפע שלו לזמנים טובים יותר. הוא רוצה להגביל אותנו כדי לשמור עליו.

זו ברכה גדולה שהוא שומר על השפע במקום לתת לו אותו כך שילך לאבדו. הוא רוצה לחסום את הכרטיס שלו כדי שכוחות חיצוניים לא ישתלטו על הכל. כל זה עד שיחזור בתשובה, ואז השם יתברך ישמח לתת לו את כל השפע השמור בשבילו כדי שיתעלה ויצמח אתו למקום הטוב ביותר עבורו. השם יתברך יזכה אותנו לעבוד אותו מתוך אהבה ויראה, להתחבר אליו ולקבל ממנו שפע עצום ואת כל הברכות הטובות עבורנו.

איך להשיג שפע גשמי

פרשת בחוקותי מביאה לנו את הדרך האמתית להשגת טוב ושפע. אם נשמור על חוקי התורה ונלך בדרכיה, אז נקבל שפע ונזכה להגיע למקומות טובים. ואם ח"ו נתרחק מדרך התורה, אז להפך, זה ירחיק את השפע.

וצריך להבין שלא מדובר על סוג של שפע רוחני, אלא גם על שפע חומרי ממש, כזה שנראה שהדרך להשיג אותו היא רק במאמץ גשמי. התורה לא אומרת לנו לחסוך במים או לייקר את המחירים שלהם כדי שיישאר לשנים הבאות, היא גם לא אומרת לנו שככל שנעבוד קשה יותר כך נרוויח יותר, היא גם לא אומרת לנו שאנו צריכים צבא חזק וכבד כדי לנצח את האויבים שמקיפים אותנו.

אמנם אין כל רע בכל הדברים הללו, ואדרבה, לא צריך לסמוך על הנס וצריך לעשות השתדלות. אבל זוהי רק השתדלות גשמית ולא היא זו שקובעת את המציאות. הדרך האמתית להשיג שפע גדול היא פשוט ללכת על פי חוקי התורה.

הרבה אנשים מתקשים לקבל את התפיסה הזו. הם מבינים שאמנם נכון שהשם

יתברך הוא זה שמביא את השפע, אבל יחד עם זאת הם בטוחים שהכול תלוי בהשתדלות של האדם.

או אמנם הם אומרים שהכול מלמעלה. אבל הם כמעט ולא משקיעים ברוחניות, זונחים את קיום המצוות, לא לומדים תורה, מעלימים עין מעבירות ומתעסקים כל היום בעולם הגשמי. מדי פעם כשיש להם הרבה זמן פנוי ומשעמם להם, אז הם מוצאים איזה שיעור תורה אם זה מסתדר. אבל בכך פחות או יותר זה מסתכם.

אבל בגשמיות הם הולכים עד הסוף עם ההשתדלות. לא מוכנים לוותר על שום פרט. אם דבר כלשהו לא מסתדר אז הם לא ישנים בלילה. הם עושים את כל המאמצים לסדר את כל הדברים שצריך, מתרוצצים ממקום למקום, עובדים קשה ועושים סידורים כך שלא יחסר שום דבר. כי אמנם הם אומרים שהכול מלמעלה, אבל בפועל הם בטוחים שהם עצמם שעושים את הכל וההשתדלות הרוחנית כאילו לא מועילה כלל.

אבל הדברים נכתבו בפירושו ובצורה הברורה ביותר בתוך התורה הקדושה. אם נשמור את החוקים והמצוות - יהיו גשמים, יהיה יכול, יהיו פירות, נאכל לשובע, יהיה שלום, אין דאגות, בלי חיות רעות, ובקיצור הכל יהיה טוב. לא מוזכר שם תנאי, שרק אם נעשה השתדלות גשמית אז נקבל את כל זה. הגשמיות שלנו תלויה ברוחניות.

והדבר מתמיה. כי אנשים רבים מאמינים בתורה הקדושה, יודעים שזו תורה אלוקית ומשתדלים לשמור מצוות, אבל יחד עם זאת משקיעים את כל כוחם בהשתדלות הגשמית.

אנשים מתווכחים אם צריך לגייס את בני הישיבות כדי להגן על המדינה או שכועסים על החרדים שרק לומדים תורה כאילו על חשבון אחרים ולא משלבים חצי יום לימוד תורה עם חצי יום עבודה וכו'.

ולכאורה מדוע לא מתווכחים אם צריך לגייס את כל העם ללמוד תורה בישיבות כדי להגן על המדינה? מדוע לא כועסים על כל אלו שרק עובדים בלי

ללמוד תורה שהם חיים על חשבון אחרים ולא משלבים גם חצי יום תורה ביחד עם העבודה שלהם?

הרי עיקר השפע מגיע על ידי הרוחניות. התורה והמצוות הן ששומרות ומגינות עלינו, הן אלו שמפרנסות אותנו והן אלו שמביאות לנו את כל השפע הגשמי. צבא, עבודה ודומיהם הם אמנם דבר נצרך בתור השתדלות גשמית, אבל הם אינם מועילים כלל לעניין הבאת השפע. זהו פרט שולי לחלוטין. הצבא לא שומר ומגן, אלא התורה והמצוות. כך מבואר במפורש בפרשה.

צריך לדעת שישנם פרטים רבים שמרכיבים את חיינו, אבל כל אחד מהם מופעל על ידי כוחות עליונים עם סיבות מדוקדקות. לכל דבר "מקרי" שמתרחש סביבנו ישנו שורש רוחני עמוק בעולמות העליונים.

אנחנו יכולים לעשות דברים גשמיים במשך כל היום, אבל הם לא באמת ישפיעו. רק כאשר אנו מעלים דברים בעלי שורש רוחני, אנו יוצרים השפעה שמורידה אלינו שפע בהתאם. לכן הכל בידי שמיים חוץ מיראת שמיים.

כי את כל הפרטים הגשמיים קובעים לנו למעלה, ואם נקצב לאדם להרוויח סכום מסוים בחודש, אז לא יעזור לו כמה שהוא יוסיף שעות ומצד שני לא ייגרע ממנו גם אם הוא לא יוכל לבוא לעבוד כל החודש. מה שנקבע זה מה שיהיה. אבל כל זה רק מבחינה גשמית. כי מבחינה רוחנית, יש לו אפשרות להתפלל ולהגדיל את השפע, הוא יכול לבחור בטוב, לקיים מצוות ולעשות דברים שישפיעו על כל מהלך חייו לטובה. הכל בידי שמיים על פי מה שנקבע, חוץ מיראת שמיים, שהיראה יכולה לשנות דברים ולהשפיע בעולמות העליונים כך שנקבל יותר.

אנשים רבים מאמינים באמונה שלמה בתורה הקדושה, אך עם זאת חיים בסתירה מוחלטת למה שהתורה אומרת. קשה להם לקבל את הדברים, אפילו שהם כתובים בצורה מפורשת. רואים את הגשמיות שבכל דבר ולא מבינים שהשם שולט בכל זה.

הגשם לא יורד ב"מקרה". כל העולם לא שונא אותנו סתם כך כי משעמם להם ואין להם למי להציק. לא סתם מופיעים פתאום משום מקום גל צונמי או רעידת

אדמה. הכל מכוון מאת השם. אם נחשוב שזה "מקרה", אז חס ושלום גם הקדוש ברוך הוא ילך איתנו ב"קרי" כמו שמציינת הפרשה. צריך להבין שהכול ממנו יתברך, וכל מה שצריך זה ללכת בחוקותיו. לעשות את ההשתדלות הרוחנית, לפחות כפי שאנו משקיעים בהשתדלות הגשמית, ולראות איך שהכול מסתדר מעצמו.

הבנת הדברים היא השלב הראשון, אבל כדי להשלים את התהליך צריך להתבונן היטב שוב ושוב ובכל פעם יותר ויותר לעומק. כי גם אם הגענו לרמה של הבנה, עדיין צריך לחזק את האמונה. אנשים יכולים להבין הרבה דברים, שאוכל מסוים הוא מזיק ולא בריא, שהתקשורת מזיקה ומסיטה, שלא טוב לכעוס וכו', אבל למרות ההבנה הם פועלים הפוך לגמרי, כי הם לא מכניסים את ההבנה הזאת לתוך החיים שלהם. הם מבינים דברים רבים, אבל הם לא חיים את ההבנה הזו.

גם כאשר אנשים מבינים שהכול מאת השם, זה לא מונע בעדם לתכנן כיצד להשיג שפע והצלחה על ידי פעולות גשמיות שונות, ואפילו אם זה בא על חשבון הרוחניות שלהם. רק כאשר האדם מתבונן שוב ושוב ומנסה להעמיק בהתבוננות, אז הוא יכול להכניס את הדברים לתוך חייו ולהתעלות דרכם.

רק מתוך התבוננות מעמיקה אפשר לחיות בצורה נכונה יותר. השם יזכה אותנו להכניס שפע גדול לחיינו בזכות האמונה הפשוטה שהכול ממנו יתברך.

השם מבטיח שלא יעזוב אותנו לעולם

פרשת בחוקותי מכילה בתוכה תיאורים לא כל כך נעימים של דברים העלולים לקרות אם לא נלך בדרכי השם. לאחר התיאורים המפורטים הנפרשים על פני הרבה פסוקים, הקדוש ברוך הוא מבטיח לנו הבטחה אלוקית: "ואף גם זאת בארץ אויביהם לא מאסתים ולא געלתים לכלותם להפר בריתי איתם" (ויקרא כו, מד).

השם יתברך מתאר מצב בו עם ישראל עוזבים את התורה והמצוות ועושים עבירות קשות ועל כן נענשים בעונשים קשים ומזעזעים שאי אפשר בכלל לתאר. אך יחד עם זאת הוא מבטיח שלמרות כל הרע שנעשה, למרות כל העבירות, למרות שנפר את הברית, למרות שנגיע עד לתחתית של התחתית, למרות הכל הוא לא יעזוב אותנו, לא יפר את הברית ויהיה איתנו לנצח.

הנצרות למשל מבוססת על סיפור מאוד תמוה וטיפשי בו הבורא חס ושלום כאילו עזב את עם ישראל ובחר בעם אחר במקומם. הם מאמינים בתנ"ך, רק שהם מדמינים כאילו שיש לזה המשך.

אבל הדברים מופרכים מיסודם, שהם עצמם מאמינים בתורה האלוקית שניתנה לישראל, אז אותה תורה אלוקית מביאה איתה הבטחה מוחלטת ומפורשת, שלמרות שנהיה בארץ אויב, למרות ההסתר פנים שנחוש ולמרות כל מה שנעבור, עם כל זה הקדוש ברוך הוא לא ימאס בנו, לא יעזוב אותנו ולא יפר את הברית. אנחנו העם הנבחר שלו לנצח.

יהודים רבים נמצאים במצב של ייאוש. הם חושבים לעצמם על כל העבירות שעשו ובטוחים שאין להם כל תקנה. לפעמים זה נראה שאחרי כל החטאים שעשינו, אין כל סיכוי שהקדוש ברוך הוא יאהב אותנו. לפעמים אנחנו מרגישים כאילו שהקדוש ברוך הוא חס ושלום שונא אותנו.

אך האמת היא שהקדוש ברוך הוא אוהב אותנו ומאמין בנו, ללא קשר למעשים שעשינו. לכן אנו מודים לו בכל בוקר ומסיימים ב"רבה אמונתך", כי למרות כל העבירות והחטאים, הוא מאמין בנו ומחזיר את הנשמה שלנו אל הגוף ליום חדש של ניסיונות. הוא נותן לנו הזדמנות נוספת ומאפשר לנו לתקן.

לכן הוא אומר לנו שאפילו שנהיה במצב הקשה ביותר של חוסר אמונה ועם חטאים רבים, למרות הכל הוא לא ימאס בנו ולא יעזוב אותנו לעולם. כל יהודי צריך להתחזק מאוד מהדבר הזה, כי לא משנה כמה חטא ולאיזה מקום נמוך הוא נפל, מכל מקום יש לו אבא שאוהב אותו מאוד ונמצא אתו תמיד. זה דבר נפלא להיות הבנים של הקדוש ברוך הוא, שתמיד אוהב אותנו ללא כל תנאי ובלי

סיבה.

אסור לאף יהודי להרגיש שאין תקווה, משום שתמיד אפשר לשנות את הדברים. לא משנה מה עשינו, גם אם עברנו את כל העבירות האפשריות ואנו מרגישים שחצינו את כל הגבולות האדומים, השם יתברך אוהב אותנו בכל מקרה. תמיד יש לנו את האפשרות להתחרט על המעשים הלא טובים, לחזור בתשובה ולהתקרב לקדוש ברוך הוא.

הדבר דומה לאב שמייסר את בנו ומעמיד פני כועס כדי לחנך את הבן מתוך אהבה ודאגה. האב בוודאי לא מרגיש נעים עם העונשים שנותן לבנו, אלא שהוא נותן את העונשים בלית ברירה. הוא מצפה בכיליון עיניים שבנו יתחרט על מעשיו וישוב לדרך טובה, וכך יוכל להפסיק עם העונשים ולהראות לו את אהבתו. הכל נעשה לטובת הבן. הוא אוהב אותו ולמרות הפנים הכועסות שהוא מציג, הוא לא מואס בו ולא רוצה להחליף אותו באף אחד אחר.

כך השם יתברך עושה את הכל לטובתנו ואוהב אותנו בכל מצב, הוא רוצה שנלך בדרך התורה והמצוות כי זה מה שהכי טוב בשבילנו. כאשר אכן נזכה ללכת בדרך הזו, הוא ישמח שהוא יכול להראות לנו את אהבתו כמו אב ששמח להראות את אהבתו לבנו.

חשוב לזכור את העניין הזה במצבים שונים של יאוש. אסור לאף אחד להתייאש ולחשוב שאין סיכוי. לא משנה מה עשינו, לא משנה איפה היינו, וגם אם עברנו את הגרוע מכל, תמיד יש תקווה כי השם יתברך אוהב אותנו וסולל לנו דרך מיוחדת לתיקון ותשובה. בכל מצב יש אפשרות לתקן כי זה מה שהשם יתברך רוצה מאיתנו. הוא לא רוצה להתאכזר אלינו ולגרום לנו סבל, אלא הוא רוצה שנתקן את המעשים ונזכה לשפע עצום ולכל הטוב שבעולם.

הרבה אנשים חיים בחושך, כי הם מרשים לעצמם לחיות כך. מרוב נפילות, הם כבר התרגלו להרגיש כאנשים מקולקלים ורחוקים שכאילו אין להם תקנה. הם נתנו לעצמם הגדרות, שהם "חילונים", "רחוקים" או "כופרים", ומאז הם בטוחים שאי אפשר אחרת.

אותם אנשים מבינים שגם אם יעשו השתדלות, זה לא יעזור להם. כאילו שהכול כבר אבוד ואי אפשר לשנות. כאילו שהם נפלו כל כך עמוק למקום שכבר אין דרך חזרה. הם בטוחים שהשם ח"ו שונא אותם ולא רוצה בתקנתם. הם חושבים שהוא רוצה ח"ו להעניש אותם בייסורים קשים ולהתנקם בהם.

אז אחרי כל זה הם אומרים לעצמם שאם גם ככה כבר איבדו את העולם הבא, ואם בכל מקרה אין להם תקווה להיות אנשים טובים, אז כאילו מותר להם עכשיו לעשות את כל העבירות שבעולם. אבל זו טעות עצומה לחשוב כך. השם יתברך זה אבא שלהם שאוהב אותם מאוד, ואותו ייאוש גורם לו צער גדול.

אנשים מרגישים כמו במלחמה ח"ו עם השם יתברך. שואלים עליו שאלות וכאילו רוצים להתנגח בתורה וביסודות האמונה. אבל זה הכל בדמיון שלהם. במציאות השם יתברך אוהב אותם אהבה עצומה, הם הבנים שלו, כשכואב להם אז לו כואב יותר. וכל מה שהוא רוצה זה שישבו אליו, שילכו בדרך טובה, שיהיה להם טוב. אבל הם לא מצליחים לראות את זה וחושבים שהם כמו אויבים.

לכן השם יתברך מזכיר לנו בפרשה את עניין השכר והעונש, שהכול תלוי בתורה ומצוות שנקיים. אבל יחד עם כל זה הוא דואג להזכיר לנו, שבין אם נקיים אותם ובין אם לא, בכל אופן תמיד נישאר הבנים שלו והוא אוהב אותנו לעולם.

השם יתברך יזכה אותנו לשוב אליו ולקיים תורתו באהבה. נשמח אותו כך שהוא ישמח אותנו, ונוכה לגאולה השלמה במהרה בימינו אמן.

השגות מעל כל טבע

תחילת פרשת בחוקותי מתארת את הדברים הנפלאים שיתרחשו אם בני ישראל ילכו בדרך השם יתברך. בין התיאורים ניתן לראות שחמישה מאיתנו ירדפו מאה אויבים שיפלו לפנינו, ומאה מאיתנו ירדפו רבבה. אבל המפרשים מתעכבים על העניין הזה, כי אם חמישה ירדפו מאה, זה אומר שכל אחד רודף

אחרי עשרים. מה שאומר בחישוב פשוט שמאה צריכים לרדוף אלפיים, אז צריך להבין כיצד התורה הקדושה הגיעה לרבבה?

מכאן מבינים את הכוח האדיר שיש לרבים. לחמישה יהודים שמתאחדים יש כוח גדול, אבל למאה יהודים שמתאחדים יש כוח עצום מעל כל פרופורציה. זה לא כוח פי עשרים כפי שהיחס מראה, אלא פי הרבה יותר. הדבר דומה לאדם שמנסה להרים חפץ כבד ביותר ומצליח רק להזיז אותו מעט וכך גם חברו מנסה ולא מצליח להזיז הרבה, אבל כששניהם מתאחדים הם מצליחים להרים ביחד את החפץ ולהזיז אותו ממקום למקום. ההצלחה של כל אחד בפני עצמו היא אפסית, הוא לא עושה חצי עבודה אלא כמעט ולא עושה כלום. אבל כשמתאחדים מצליחים, כי זה לא כוח כפול, אלא הרבה מעבר לזה.

מכאן נוכל להבין כמה כוח יש לנו בפוטנציאל. תארו לכם אילו מהפכות אפשר לעשות בעולם אם כל עם ישראל יתאחד ויתגבש יחדיו. תארו לכם איזה כוח יהיה למיליוני יהודים שחוברים יחד והולכים בכוח התורה הקדושה. כמה כוח יש לקבוצה ענקית ומגובשת שעושה את רצון השם יתברך.

אבל אם נתבונן היטב נוכל להבין שלא מדובר רק על כוח של רבים מול יחיד, אלא על כל דבר ועניין שמגיע בכמויות גדולות יותר. ככל שנגדיל כמויות במסירות הנפש לעשות את רצון השם ובהשתדלות להידבק בהשם יתברך, כך נוכל לזכות לכוחות על טבעיים מעל כל פרופורציות.

אדם עושה השתדלות מסוימת, ואז מתחיל לעשות חישובים שאם יעשה השתדלות כפולה אז יקבל תוצאות כפולות. אבל הדבר כלל לא כך. כי ברגע שיש יותר השתדלות, יותר השקעה, יותר מסירות נפש וכו', אז לא מקבלים תוצאה גדולה יותר בהתאם ליחס, אלא פי כמה וכמה בלי פרופורציות.

למשל אדם שלומד תורה שעה ביום זה דבר מבורך, ועל פי זה הוא בוודאי יקבל תוצאות מסוימות בהספק הלימוד שלו וכך גם השכר בשמיים שלו יהיה רב. אבל אם יוסיף שעה נוספת אז אמנם הוא הכפיל את זמן הלימוד שלו, אבל ההספק והשכר לא יהיו כפולים, אלא הוא יקבל סיעתא דשמיא עצומה להספיק פי כמה

וכמה והשכר יהיה בתוספת עצומה ללא כל שיעור. לכן לא דומה שעה של תורה ועוד שעה של תורה לשעתיים רצופות של לימוד תורה שהוא פי כמה וכמה.

כשאדם משתדל בצורה רגילה לעשות נחת רוח להשם יתברך, אז הוא מקבל פחות או יותר יחס רגיל. אבל כשאדם משתדל מעט יותר מהרגיל, אז היחס הוא פי כמה. וכשאדם מחליט למסור נפש למען התורה, אז כל המציאות מתהפכת רק בשבילו.

לכן אומרים שעדיף אחת בצער ממאה שלא בצער. כי אדם יכול ללמוד תורה ולקיים מצוות בצורה "ממוצעת" שיחסית מתקבלת אצלו והוא רגיל בה, ועל זה הוא לא יזכה למשהו משמעותי ממש.

אבל אם פעם אחת הוא יהיה ממש עייף אחרי סעודת שבת למשל, ואז ירגיש כבדות נוראה והעיניים יעצמו לו, עד שירצה לסגור את הספר וללכת לישון, אבל בסוף יחליט לעשות מסירות נפש וישאר ללמוד עוד חמש דקות, אז הוא חושב שהוא למד שעה ואז באופן יחסי זכה לעוד קצת לימוד של חמש דקות. אבל באמת אותן חמש דקות של מסירות נפש שוות הרבה יותר מאלפי דקות של לימוד תורה באופן "רגיל". לכן גם אדם לומד את רוב חכמתו בלילה, שדווקא כשקשה ויש בחינת לילה, אז הוא מוסר נפש וזוכה לדברים עצומים.

וזה יסביר גם מדוע יש סיפורים בגמרא על תנאים ואמוראים שמספרים מדוע זכו להאריך ימים, או האם יש להם חלק לעולם הבא, ואז מספרים על איזה מעשה או הנהגה טובה שלהם. ולכאורה אותם תנאים ואמוראים מלאים בתורה ומצוות שכל חייהם רק עסקו בזה. ומה השאלה עליהם בכלל? ומדוע מזכירים רק איזה מקרה קטן ופעוט לכאורה?

אלא שאותו מעשה טוב ואותה הנהגה טובה שעשו מתוך מסירות נפש, שווים הרבה יותר מכל מה שעשו בכל חייהם בצורה "רגילה" במאמץ סביר. לכן עדיף לעשות כל החיים שלא לשמה, כדי שזה יביא אותנו אפילו רק פעם אחת לשמה. שאז כל המאמץ יהיה שווה.

לפעמים אנשים מקבלים חולשה בלימוד. כי אדם שעושה חישובים מגיע

למסקנה שאם הוא לומד עמוד גמרא ביום ובקושי מבין משהו, אז כדי לסיים את כל השי"ס עם הבנה מינימלית ייקח לו ארבע עשרה שנה, ואם הוא ירצה להבין וללמוד בעיון הוא צריך בערך ארבעים שנה, וזה עוד בלי לזכור את כל מה שלמד. אבל חוץ מזה צריך גם לעשות חזרות, וצריך ללמוד גם הלכות, בית יוסף ופוסקים, וגם מוסר, פרשת שבוע, נביאים, כתובים, משניות, ירושלמי, ראשונים, אחרונים, מדרשים, חסידות, קבלה ועוד דברים רבים שמסתכמים במשהו כמו ארבע מאות וחמישים שנה, אם יהיה לימוד טוב בלי הסחות הדעת.

אבל מצד שני, רגע לפני שהאדם מתייאש, אפשר להיזכר ברבי עקיבא שעד גיל ארבעים לא ידע אפילו לקרוא ולכתוב. בכל זאת הוא החליט ללמוד במסירות נפש ותוך עשרים וארבע שנים העמיד עשרים וארבעה אלף תלמידים.

ובאמת רואים את זה בחוש, שאת רוב החכמה שלנו אנחנו מקבלים במתנה. אנחנו לפעמים מתאמצים ומשתדלים כל כך להצליח בדבר מסוים ולא הולך לנו. לעומת זאת ישנם דברים אחרים שבאים לנו כל כך בקלות ללא כל מאמץ. כי כשהקדוש ברוך הוא רוצה לתת לנו חכמה אז הוא נותן את זה במתנה ואז יש הרבה סיעתא דשמיא.

רבנים גדולים כתבו ספרים רבים שרק לסדר את החומר ולקרוא את ספרי המקורות שהביאו צריך לקחת משהו כמו חיים שלמים. ובכל זאת הם עצמם הוציאו עשרות ספרים תוך כדי שלמדו בעיון בכל הספרים שהזכירו וגם עסקו גם בדברים אחרים. כי אצל השם יתברך אין טבע. הכל מתקיים אצלנו בנס.

כשעושים יותר מדי חישובים, אז עלולים לשקוע בייאוש. אבל כאשר קופצים למים מתוך אמונה פשוטה זוכים לראות ישועות. בתיה בת פרעה ראתה את התיבה עם משה רבינו ביאור במרחק של שלושים אמה ממנה (בערך חמישה עשר מטרים). אדם נורמלי היה מבין שאין לו סיכוי, אבל היא שלחה את ידה כדי לתפוס אותו ללא כל היגיון. ואז השם עשה לה נס והאריך את ידה.

כשאדם מוסר נפש הוא פתאום מגלה שבדרך ניסית הוא הצליח הרבה מעבר למה שציפה. פתאום הוא רואה הצלחה בלימוד שלו. הוא לומד כמה שעות

ומספיק חומר של כמה ימים. אי אפשר לעשות חישובים, כי כאשר יש סיעתא דשמייא אז הכל הולך בצורה טובה יותר, מהירה יותר ויעילה יותר.

הקדוש ברוך הוא יכול לעשות שנתעכב במשך יום שלם על אותה שורה בגמרא, נקרא אותה שוב ושוב ולא נבין בכלל מה שאנו קוראים. מצד שני הוא גם יכול לעשות שנעבור על כמה דפים ביום אחד, מתוך הבנה יסודית בעיון של הדף. אין שום נוסחה או טבע, אלא הכל תלוי בברכת השם יתברך.

זו גם הסיבה שלא כדאי למשל למנות את הכסף שיש לנו בארנק. כי אדם שעושה חישובים מדויקים יודע שיש לו כך וכך, ואז כשהוא מבזבז הוא מחשב בדיוק כמה נשאר לו וכך הוא נמסר בידי הטבע וחוקי המתמטיקה. אבל כשאדם לא בודק ורק סומך על השם יתברך, אז הוא מוציא ומוציא והשם יתברך נותן לו ברכה בכסף כך שיספיק לכל צרכיו.

כך הדבר עובד בכל עניין. ככל שנאמין בטבע ונשכח את השם חס ושלום, כך נימסר ביד הנהגת הטבע. אבל ככל שנמסור נפש להשם יתברך, כך נזכה לברכה והצלחה במעשי ידינו ללא כל יחס. כל שינוי קטן וכל השתדלות מועטה תוריד לנו שפע כפול ומכופל ללא כל שיעור. השם יתברך יזכה אותנו להשתדל עוד ועוד ללכת בדרכיו, וכך לזכות לדברים נשגבים והשגות נפלאות מעל כל טבע.

מביטול תורה לכפירה

לאחר הברכות הגדולות שהשם יתברך מבטיח לבני ישראל אם ילכו בחוקותיו, ורגע לפני שפרשת הקללות מתחילה, התורה מציינת את העבירות שעלולות להביא ח"ו את אותן קללות (ויקרא כו, יד-טו). רש"י מראה שאלו שבע עברות שהאחת גוררת את השנייה וכך עד השביעית. מתחיל משלא למד, לא עשה וכן הלאה עד העברה האחרונה שכופר בעיקר, ואז מתחילות ח"ו כל הקללות "שבע על חטאתיכם" כנגד אותן שבע עבירות.

יש אנשים שמקבלים עונשים וייסורים, ולא מבינים מאיפה זה מגיע להם ולמה הקדוש ברוך הוא עושה להם את זה. הם חושבים שהם בסך הכל אנשים טובים, ואמנם הם יודעים שיש להם עבירות פה ושם, אבל לא רואים באותן עבירות סיבה לייסורים. ואז מתחילות המון שאלות ותמיהות וקשה לראות את הקשר של סיבה ותוצאה.

אנשים יודעים שלרשעים מגיע עונש. כולם יודעים שמחבלים, רוצחים, אנסים, גנבים ופושעים גדולים אחרים צריכים להיענש. אבל הבעיה היא שאנשים בכלל לא מבינים שגם על איסורי תורה צריך להיענש. הם לא מבינים את החומרה העצומה של חילול שבת, פריצות, לשון הרע או נידה למשל. אז הם עוברים באופן חופשי על איסורים חמורים מתוך מחשבה שהכול מותר, ואז לא מבינים מדוע יש להם קשיים בחיים.

כשאדם מסתכל על מי שכופר בעיקר, זה נראה לו דבר רחוק שהוא עצמו לעולם לא יגיע אליו. לכל אחד יש את הקו האדום שלו והוא משתדל לשמור לפחות על מעט אמונה. אנשים נמצאים במקום הרוחני האישי שלהם ורוצים להישאר באותו מקום בקביעות. אבל באמת אדם שלא מתקדם לא יכול לשמור על עצמו ומכורח המציאות העבירות שבו יגררו עבירות גדולות יותר עד שיגיע למקומות נוראים בלי לשים לב.

אדם חושב שהוא לא יכפור, אבל מצד שני הוא לא חושב שיש עניין בקיום כל המצוות עם כל הדקדוקים והפרטים הקטנים. הוא חושב שמספיק לקיים את הדברים הגדולים שהתרגל אליהם, וששאר המצוות זה סוג של חסידות שלא חייב לקיים. אבל אותו אדם לא שם לב שהוא מתדרדר מרגע לרגע.

ויכול לבוא אדם שאפילו מדקדק בכל המצוות, אלא שהוא לא רוצה להשקיע זמן ללמוד תורה. ואז הוא יחשוב שהוא צדיק גדול, אבל אותו ביטול תורה לאט לאט יחלחל ויהרוס אותו עד שיביא אותו למקום הגרוע ביותר. לא לחינם רש"י מפרש על הפסוק שפותח את הפרשה שאם בחוקותי תלכו, הכוונה להיות עמלים בתורה. כי משם הכל מתחיל.

אולי בגלל זה אמרו חז"ל בברכות ה. שאם באים ייסורים על האדם יפשפש במעשיו, ואם לא מצא יתלה בביטול תורה. שאדם חושב שלימוד תורה זה דבר נחמד אם יש זמן פנוי מעיסוקים אחרים, אבל לא חושב על זה בתור עבירה ממשית אם ביטל תורה. הוא לא מבין שעליו גם לוותר על דברים חשובים ולפנות את לוח הזמנים שלו כדי לקבוע זמן ללימוד תורה. אלא שרש"י מונה את זה בפרשה בתור העבירה הראשונה שאחריה נגררות כל השאר שמביאות ח"ו את הפורענות. הכל מתחיל מזה שלא למד.

הדבר דומה לאדם שיש לו שטח אדמה. יש באפשרותו לזרוע שם עצי פרי שיתנו לו פירות מתוקים והרבה הנאה, אלא שאלו דורשים מאמץ מצדו. הוא צריך להשקות ולטפל בהם כדי שיגדלו כראוי ויתנו לו פירות טובים לאכילה. אז יכול לבוא אדם שלא רוצה להתאמץ ולהשקיע, ומבחינתו הוא ישמח להשאיר את האדמה כפי שהיא בלי לזרוע שם דבר. שיהיה לו מגרש אדמה פנוי. אבל כולם יודעים שאם הוא לא ישקיע, האדמה לא תישאר ריקה כפי שהיא, אלא תתמלא בקוצים ועשבים.

לכן אמרו חז"ל בהקשר לבור הריק שיוסף הוכנס אליו, שלא לחינם הוסיפה התורה שאין בו מים, אלא להשמיע שאמנם הוא ריק ממים, אבל נחשים ועקרבים יש בו. וכך כל אדם הוא כמו בור, שאם לא ימלא עצמו בתורה שנמשלה למים, אז יתמלא בנחשים ועקרבים שמסמלים את החטאים והעבירות שגוררים עקיצות כואבות.

כל אדם ממוצע מחשיב את עצמו בדרך כלל לאדם טוב. אנשים לא חושבים שהם רשעים ולרוב מתייחסים בסלחנות גדולה כלפי עצמם. את העבירות שלהם הם יכולים לתרץ ולהחשיב אותם בתור דבר לא משמעותי כל כך. ואז מתחילות הרבה שאלות. למה מגיע לי כך וכך? מדוע השם לא עוזר? הם לא רואים קשר בין המעשים הלא טובים שלהם לבין הדברים הלא נעימים בחייהם.

אנשים מרגישים את הייסורים היטב, אבל את העבירות הם לא מרגישים. לכן מתוך כך צצות להן המון שאלות ותמיהות. כי חושבים שזה לא נורא לא לשמור על טהרת המשפחה או להתבטל מלימוד תורה, בטוחים שהקדוש ברוך הוא לא

יקפיד והוא בטח יסלח לנו. אבל כשיש ייסורים, מיד באים בתלונות ולא מבינים מה עשו שזה מגיע להם. אבל אילו היו יכולים להרגיש גם את הנוקים הכבדים ואת כל הרוע של אותן עבירות, לא היו להם שום שאלות כלל.

כדי להבין את העניין, אפשר לדמיין אדם שנמצא בחדר סגור עם חוברת הוראות המסבירה כיצד להתנהג באותו החדר כדי לנצל את השהייה שם. החוברת מצווה עליו לנהוג בצורה מסוימת, אוסרת עליו דברים מסוימים וכו'.

אותו אדם לא יודע שכעת כל מעשה שלו משפיע על דברים רבים בחוץ. שהוא לוחץ על איזה כפתור בחדר שאסור לו ללחוץ עליו, והוא מבעיר אש ששורפת ומזיקה במקום אחר. הוא נמנע מלבצע פעולה מסוימת שהוא מצווה עליה, ובכך הוא מונע משפע רב להגיע לאנשים שתלויים בו. וכך הוא עושה דברים בלי לחשוב על ההשפעה שלו, אבל לכל פעולה שלו יש השלכות של חיים ומוות.

מעבר לכל זה, הוא משפיע גם על עצמו. שאם יש כפתור למשל שיוצר פתח שדרכו מכניסים לו את האוכל, אז אם לא ילחץ על אותו כפתור, הוא לא יוכל לקבל את האוכל שמביאים לו. ואם יש מעשה שגורם לו סכנה כלשהי ואסור לו לעשות אותו, אז אם יעשה אותו הוא יזיק לעצמו בכך.

ואז אותו אדם מחליט להתעלם מחוברת ההוראות ומתחיל לעשות שטויות. הוא עושה דברים בלי להבין ובלי ללמוד, וכך חושב שאין שום נזק במעשיו, אבל בפועל הוא גורם סבל עצום לאנשים בחוץ ומחריב את העולם. לאט לאט הייסורים פוקדים גם אותו. הפתח שדרכו מביאים לו את האוכל לא נפתח. המים מפסיקים לזרום. המזגן מפסיק לעבוד. סכנות ומזיקים נכנסים לחדר. לאט לאט כל התנאים נעשים גרועים יותר ובאים עליו דברים לא נעימים. ואז הוא חושב לעצמו מדוע זה מגיע לו? מה בסך הכל הוא עשה? וכי מה בכך שלא הקפיד על לחיצת הכפתורים על פי ההוראות, וכי על זה מגיע לו עונש חמור כל כך?

הוא לא מבין שכל הייסורים שהוא קיבל זה רק חלק מזערי מכל הנזק העצום שגרם לכל העולמות שהחריב. זה שהוא לא מודע למעשים שלו, לא אומר שלאותם מעשים אין השפעה. גם ילד קטן הרי יכול לנהוג במשאית ולגרום

לנזקים כבדים בנפש וברכוש בלי לדעת מה הוא עושה. עצם זה שלא התכוון לא מפחית במאום מגודל הנזק וחוסר האחריות שבו נהג.

כמו אותו אדם שמתעסק עם החלטות גורליות ללא מודעות, כך גם אנחנו מזלזלים במצוות ונמשכים לעבירות בלי להיות מודעים למעשים שלנו. כל מעשה של יהודי, כל דיבור ואפילו כל מחשבה משפיעה על כל העולמות העליונים. אדם שעושה עבירה גורם נזק כבד לכל העולמות ובעיקר לעצמו. הוא מונע שפע מהעולמות ומייצר מזיקים רוחניים שגורמים נזק רב לכולם.

מהשמיים רוצים להשפיע שפע לאותו אדם, אבל הוא עצמו על ידי העבירות שלו יוצר חסמים שמונעים מאותו השפע להגיע אליו. מהשמיים רוצים שיהיה לו טוב, אבל הוא עצמו לא מקיים מצוות וכך לא מתחבר לאותו שפע רוחני שיכול להשפיע עליו ולסדר לו את כל הבעיות.

אדם עושה עבירות ובורא מקטרגים ומלאכים מזיקים שמלווים אותו לכל מקום ומנסים להפריע ולהזיק לו. הוא יוצר נזקים כבדים בכל העולמות והוא בכלל לא מודע לכל זה. ואז הוא חושב לעצמו למה זה מגיע לו? למה הוא מקבל ייסורים? הרי בסך הכל הוא בן אדם טוב. אבל הוא לא מבין שהוא עושה נזקים אדירים ומחריב עולמות.

את הייסורים הוא מרגיש היטב. לכן קל לו לבוא בטענות. כי הוא לא מרגיש את הנזק העצום שהוא עושה, ומבחינתו הוא היה בסדר גמור. קל לו לחשוב שהשם יתברך יוותר לו על החטאים שלו. הוא גם יכול להתבדח על זה ולחשוב שזה דבר של מה בכך.

כשמדברים אתו על החשיבות של קיום המצוות הוא צוחק ומלגלג. כשאומרים לו על החומרה של האיסורים, הוא מזלזל וחושב שהם "כבדים" מדי. כשמדברים אתו על גן עדן וגיהנום הוא מסביר שצריך לעשות רק מתוך אהבה ולא מפחד. הוא רוצה לזרום ולקחת את הדברים בקלות. אבל כשמגיעים ייסורים הוא כבר לא מתבדח. פתאום הוא מבין שיש פה עסק רציני. ואז הוא מתחיל לבוא בטענות, כאילו שהוא צדיק הדור וכאילו שבשמיים טעו שהביאו לו ייסורים.

וצריך לזכור שהכול מתחיל מלימוד התורה. שלימוד התורה הוא שנותן לנו את המודעות למעשים. להבין מה מותר ומה אסור, מה טוב ומה רע, מה ההשלכות של המעשים שלנו וכו'. לימוד התורה הוא שמקדם אותנו, ומצד שני התבטלות מלימוד התורה זה מה שמרחיק ומפיל אותנו.

התורה היא המפתח של הכל. דרכה אפשר להתעלות ולהגיע למקומות הגבוהים ביותר. אדם מתעסק עם הבלים במשך כל היום, ואז בזמן הפנוי שלו הוא יושב בבטלה, או בוהה במסכים מסוגים שונים ללא שום תועלת ותכלית. הוא מתחבר לעולם ריק מתוכן שאין לו שום משמעות. באותם רגעים בדיוק הוא יכול היה להתחבר להשם יתברך.

כל רגע של לימוד תורה מקרב אותנו לשלמות. כל רגע כזה הוא חיבור עם השם יתברך. ורק בשביל זה הוא גאל אותנו ממצרים ובחר בנו לעם שלו, כדי לתת לנו את התורה שנעסוק בה ונתקן דרכה את עצמנו ואת כל העולם.

לכן כל יהודי ישים על לבו את חשיבות עניין לימוד התורה בפרט, וחשיבות קיום כל המצוות בכלל. שכל מצווה מביאה אותנו להתעלות וגוררת אחריה שפע רב, בין בעולם הזה ובין בעולם הבא. ומצד שני כל עבירה מביאה חס ושלום ייסורים ודברים נוראים כפי שמתארת הפרשה. אלא שאף אחד לא מרגיש שאלו תוצאות ישירות של המעשים, כי הכל הולך בהדרגה, לאט לאט, שלב אחר שלב, בלי שנרגיש.

השם יתברך יזכה את כולנו לדבוק רק בטוב, לקיים מצוות וללמוד תורה בשמחה גדולה מתוך יישוב הדעת, וכך נזכה להתחבר אליו ולזכות לשפע עצום לחיינו.